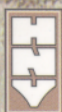

CƠ HỘI CỦA CHÚA

NHÀ XUẤT BẢN

HỘI NHÀ VĂN

Tiểu
thuyết

NGUYỄN
VIỆT
HÀ

nguyễn việt hà

CƠ HỘI CỦA CHÚA

Tiểu thuyết

Tái bản

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

ĐỌC "CƠ HỘI CỦA CHÚA" CỦA NGUYỄN VIỆT HÀ

HOÀNG NGỌC HIẾN

1. Những khái quát "xanh rờn"

Trong tác phẩm có những khái quát "xanh rờn", tất nhiên là không nên cả tin - không nên cả tin bất cứ điều gì những tiểu thuyết gia viết ra - nhưng trên thực tế có giúp người đọc hình dung và suy nghĩ về những thực trạng của xã hội, những vấn đề và những gì thực sự đương diễn ra trong xã hội ta thời kỳ đổi mới (dĩ nhiên không thể đòi hỏi tác giả bao quát mọi thực trạng, đề cập đến mọi vấn đề, phải nhận rằng những mảng đời sống, những thực trạng xã hội, những loại người, mẫu người được trình bày trong tác phẩm tác giả khá am hiểu, có sự cảm nhận tinh tế, có cả sự vô tư của một tác gia tiểu thuyết (vô tư theo cách hiểu rất bác học và cũng rất bình dân của người Hà Nội hiện nay khi dùng cái từ khẩu ngữ này). Những khái quát:

- Về hàng ngũ các giám đốc đầu những năm 90: "...
Ba vạn chín nghìn tổng, chánh, phó giám đốc trong và ngoài quốc doanh đều mù và điếc theo mọi nghĩa..."

(tr.362) * (đọc nhận định này chắc là những vị giám đốc mù và điếc sẽ nổi đóa lên và những giám đốc có năng lực sẽ mỉm cười).

- Về cánh buôn lậu: "Quan buôn lậu có thể hơn dân buôn lậu. Những phi vụ xuyên dọc chiều dài đất nước có thể là của dân, nhưng muốn xuyên ngang các quốc gia chỉ có thể là của quan" (tr.62) (những ông quan buôn lậu sẽ phùng má trợn mắt, những ông quan không dây vào những vụ việc này sẽ cười mỉm).

- Về người Việt ở Đông Âu (đủ các loại: võ nọ trong nước, xuất khẩu lao động, học sinh du học, quan chức đi buôn...): "Thỉnh thoảng sách báo từ Việt Nam đưa sang có những bài phóng sự du khảo của người Việt ở các nước xã hội chủ nghĩa cũ, đọc nghe hài hước. Cũng chẳng hẳn đã trác táng đến như vậy, cũng chẳng hẳn cướp giật đến như vậy nhưng làm gì có đan xen văn hoá, giao lưu văn minh. Cái hay của nước ngoài học được thì ít, cái dở của ngoại bang thì một được nhiều..." (tr.285) (những người học hành tử tế sẽ trách tác giả không có sự thông cảm với tình trạng chung dân trí và mức sống thấp)

- Về "cái thời buổi nhớ nhớ nhăng nhặng... , ông không ra ông, thằng không ra thằng" này (tr.294) (những người nhớ nhặng sẽ thích chí, nghĩ rằng tác giả

* Số trang trong () là số trang của tiểu thuyết: Nguyễn Việt Hà, *Cơ hội của Chúa*, nxb Văn học, 1999

ám chỉ những kẻ khác, trừ mình ra). Khái quát này được minh họa bởi những tiểu sử quái đản của những nhân vật của thời đại: một ông "tổng giám đốc liên hiệp Sữa - Điện tử - Thiết bị xây dựng chưa học hết cấp một... được báo hình báo tiếng... khen là... biết tám ngoại ngữ và trong giao tiếp không bao giờ dùng tiếng Việt (tr.362), một Nguyễn Thị Thảo mà quá trình "trở thành nghệ sĩ Cam Ly là một chuyện dài, một trường thiên tiểu thuyết mà chương nào cũng dầm dấy những tình tiết lừa đảo"(tr.259), một Nguyễn Văn Mười Hai, "một thằng vô học móc cồng dăm len vào điều hành kinh tế ở tấm vĩ mô" (tr.362).

- Bức tranh khái quát thành phố Hải Phòng những năm đầu đổi mới: ... dân tình ham hố kiếm tiền... với ba vạn chín nghìn cách làm giàu, thời đại hoàng kim cho các "ếch"... nhà nhà bung ra, người người bung ra..., ở quán café chỉ bàn về "cầu" và "quả"... cuộc sống sôi sục mùi đồng... và những thảm cảnh kèm theo kinh tế thị trường: một thằng nhóc mười sáu tuổi bắn chết trọn vẹn một gia đình hàng xóm chỉ để lấy hai trăm nghìn... tiếng hét trước khi trẫm mình xuống sông Cấm của một gã người Kiến An buôn dưa lê (... gã bắt gặp cô vợ chưa cưới trốn vụ gặt ra thành phố hành nghề)... (tr.203). Cũng có thể xem đây là bức tranh chung của sự nhộn nhạo, sự nhiều nhương ở các thành phố, đô thị những năm đầu kinh tế thị trường.

Về những khái quát “xanh rờn” nói trên hiện nay có hai cách đánh giá: dám nhìn thẳng vào sự thật hoặc xuyên tạc và bôi đen. ý kiến của tôi: Chớ cả tin nhưng rất đáng suy nghĩ. Vả chẳng những khái quát này được phát biểu từ những nhân vật khác nhau, không thể đem quy là những quan điểm của chính tác giả (rất tiếc là điều này đã trở thành một thói quen của một bộ phận độc giả ở ta).

2. Những mẫu người “lập thân” “lập nghiệp” lý thú.

Trên đại thể, những nhân vật tích cực trong tiểu thuyết trước đây là những mẫu người *phục vụ*: phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng... Những nhân vật chính trong *Cơ hội của chúa* không có gì là chống đối, phá phách nhưng gọi họ là những người mẫu người “phục vụ” thì không “chính danh”, tốt hơn hết gọi họ là những mẫu người *lập thân, lập nghiệp*. Bạn đọc, nhất là những bạn đọc trẻ dễ dàng nhận ra ở họ những *người đương thời* với mình. Hoạt động lập thân, lập nghiệp của họ giống nhau ở chỗ: gắn với mục đích trực tiếp là làm giàu. Khác nhau - và rất cơ bản - là cách làm giàu và quan niệm về sự giàu có. Rồi tâm tính khác nhau, trí tuệ khác nhau... Mỗi người một vẻ. Và người nào – kể cả người đốn mạt nhất – cũng lý thú, nếu như bạn đọc có hứng thú tìm hiểu những mẫu mã người vô cùng đa dạng của xã hội Việt Nam cuối thế kỷ này (Balzac đã làm tuyệt vời công việc này đối

với xã hội Pháp đương thời của ông). Những Nguyễn Công Hoan, những Tô Hoài... thừa sức làm công việc này nhưng hai ông đã sáng tác trong một hoàn cảnh văn hoá - chính trị khác hiện nay, tôi hy vọng Nguyễn Việt Hà sẽ viết tiếp nhiều tập tiểu thuyết nữa, mở rộng chủng loại, phát hiện thêm nhiều mẫu mã người... một người lính cứ phải thủ một chiếc gậy thống chế trong ba-lô, không biết Nguyễn Việt Hà có găm trong máy vi tính một bộ *Comédie humaine*?... Trong *Cơ hội của Chúa* có thể kể ra những nhân vật chính sau đây: Hoàng, Nhã, Tâm, Bình, Lâm, Sáng...

Tâm và Bình là hai mẫu người kinh doanh rất khác nhau. ở con người và hành vi của Tâm có những nét "anh hùng": có "*đam mê*" của người làm "*đại sự*" (tr.448), "không chịu đựng được sự bất công", không chịu "quỵ lụy hèn kém" trước người nước ngoài, không chịu nghèo hèn khi mình "mạnh và nhanh không kém gì những kẻ khác đang giàu có", không chịu "cảnh cào bằng với những kẻ ngu hơn tôi trong tư duy, lười hơn tôi trong lao động"; Tâm có tinh thần tự lập, tự lực mạnh mẽ: "*Ăn đậu ở nhờ để da tươi thẩm thít là chuyện nhục nhã. Tôi thấy lỗ bịch khi những kẻ tha hương vì miếng ăn hóng hớt được tý vàng bột dư thừa của nước ngoài khi về tới nhà xưng xưng một kiểu chơi cha*" (tr.291 - 292); Tâm thích làm chủ, khinh sự làm thuê, có tinh thần quyết đoán, mạo hiểm (tr.49), có đầu óc tổ chức, tập hợp được "một dàn trợ lý tuyệt vời,

rất nhiệt tình và rất trí thức"(tr.448), có tham vọng làm những mặt hàng chất lượng cao, cạnh tranh được với hàng hoá của nước ngoài...

Tâm muốn "*làm ăn chân chính bằng đúng trí thông minh và bản lĩnh của riêng mình*"(tr.290). Thành công của Bình là do dựa vào thế lực của bố và những người khác có thế lực, do biết móc ngoặc với những người cầm quyền, không có sự đóng góp của tài năng và trí thức.

Tâm có quan niệm nôm na về đạo đức: "*hiếu với bố mẹ, tốt với anh em và giữ chữ tín với bạn bè. Còn trách nhiệm với xã hội thì hãy đợi cho có tiền đã...*" (tr.305) và Tâm ứng xử đúng như quan niệm của mình. Bình là một con người "vô luân" (hay là "phi luân"?). Cuối cùng thì Bình lộ ra là "*một kẻ khốn nạn có gien*". Hai bố con cùng chung một "bồ nhĩ" thoải mái. Cùng một lúc Bình tán tỉnh vợ chưa cưới của bạn mình và ve vãn em gái cũng chính người bạn này.

Tâm là một nhân vật có lý tưởng. Lý tưởng của anh là "*làm giàu đang hàng chính đáng tuân thủ pháp luật*" (tr.446), trở thành triệu phú đô la và "*sẵn sàng kê biên tài sản của mình lên đài, lên báo*" (tr.447). Anh ước mơ một thương trường lành mạnh trong đời sống kinh tế của đất nước: "*Thương trường chân chính không có chỗ cho lừa đảo và ăn cắp. Tất nhiên là đầy rẫy kỹ xảo. Phương châm chủ yếu là đôi bên cùng có lợi. Một sự hợp tác mang tính chất trí thức và trung*

thực. Thương gia ở các nước tiên tiến được coi như một bộ phận tinh hoa của xã hội" (tr.85). Tôi đánh giá cao nỗ lực của tác giả qua nhân vật Tâm xây dựng một điển hình hắc hoi của những nhà doanh nghiệp trẻ, tương lai của đất nước chúng ta phụ thuộc vào chỗ tầng lớp này có xứng đáng và có được thừa nhận là tinh hoa của xã hội không.

Nhưng những người như Tâm "rất khó giàu". Tâm "mạnh mẽ quyết đoán nhưng chưa đủ độc ác". Cá tính của Tâm quá mạnh, khó tìm được đối tác hoặc người bảo trợ. Tâm "vẫn nhiều đa cảm vẫn còn vương vấn với vài giá trị mà Bình coi là lỗi thời" (tr.450). Sau khi so sánh Tâm và Bình, Nhã - mà thiên cảm nghiêng hẳn về phía Tâm - đưa ra một kết luận bất ngờ: "Bình chắc chắn là mẫu người sẽ vào thế kỷ hai mươi mốt." Đây là lời nói mát mĩa đối với Trần Bình hay là đối với xã hội Việt Nam thế kỷ XXI?

Lâm và Sáng là hai con đường lập thân của trí thức rất khác nhau. Ở đây có sự khác nhau của thời kỳ bắt đầu tiến thân (đối với Lâm là vào khoảng những năm cuối 70, đầu 80, đối với Sáng thì muộn hơn), sự khác nhau về hoàn cảnh gia đình, về tính cách...

Con đường lập thân của Lâm là con đường của một kẻ "nghèo khổ từ ấu thơ, lập cập bước vào đời đã chịu nhiều gian nan khắc nghiệt" và "đã tìm thấy lối thoát trong việc học hành, phương tiện thích hợp để "thăng hoa" ra khỏi sự bần hàn" (tr.436). Thủ đoạn tiến thân

của Lâm là sự lừa dối. Bản thân Lâm là hiện thân của "sự giả dối thượng thặng", đóng kịch giỏi, biết tạo ra cái nhìn thẳng thắn "qua cặp kính trắng", biết "giận dữ, chính trực đúng lúc, đúng chỗ"... Bước tiến thân quan trọng đầu tiên là chuyển đi học Hà Lan. Để có passport, Lâm hứa sẽ là con rể một gia đình trọc phú... và hệ quả tất yếu là phải đá Nhã, người tình đã có mang ba tháng với Lâm. Bằng sự lừa gạt, dần dà Lâm có tất cả - trừ hạnh phúc. "Leo lên lưng cạp không tụt xuống được nữa. Đời tôi là một chuỗi sai lầm" (tr.418), đây là lời tổng kết của Lâm về con đường lập thân của mình. Thực ra Lâm "luôn luôn đúng trong tất cả hành động của mình". Nhưng không thể tới đỉnh cao của thành công vì Lâm "đã vi phạm một luật căn bản của tự nhiên", "người tính không bằng trời tính"; suy tính nhưng phải thoáng, đó là sự khiêm nhường dành chỗ cho sự "trời tính", không phải người chủ gia đình, người quản lý, lãnh đạo nào cũng hiểu được điều này (tr.437)

Tiền đề "lập thân", "lập nghiệp" của Sáng cũng như chí hướng của Sáng rất khác, so với Lâm. "Sáng là con một trong một gia đình được gọi là thế gia. Bố Sáng nhiều năm là Bộ trưởng một bộ quan trọng, một vị Thượng thư có nhiều bằng sau đại học nhất so với các Đại thần khác. Sáng nhận sự nâng niu từ bé và không phụ lại sự đầu tư ấy. Được hưởng một sự giáo dục ưu việt. Sáng hấp thụ chắc chắn các tinh hoa.

Sáng điểm đậm và không phải dạng người mê làm giàu. Sáng không giấu giếm tôi về khát vọng sẽ tham chính" (tr.439). Sáng chẳng những là một chuyên gia kinh tế lão luyện mà "*hiểu biết của anh về văn chương nghệ thuật cũng rất lỗi lạc*". Sáng là người có tài và có chí. Câu hỏi về tiền đồ của Sáng chứa chan hy vọng và tin tưởng: "*Liệu anh có phải lực lượng kế thừa chịu trách nhiệm cho đoạn đường đi sắp tới của chúng ta*" (tr.441). Sáng là một viên ngọc không có tỳ vết. Đến cuối tác phẩm, mới thấy trên viên ngọc sáng này một vết nhỏ, rất nhỏ. Sáng ngỏ lời cầu hôn với Nhã, chưa có câu trả lời nhưng lời cầu hôn được đón nhận trân trọng, quý mến. Nhã quyết định dẹp cơ sở kinh doanh ở Sài Gòn và ra ở hẳn Hà Nội, nơi Sáng đương công tác, cũng là một bước chuẩn bị cho hôn nhân. Ở sân bay Tân Sơn Nhất, Nhã bị công an giữ lại (có một sự vu khống). Trong mấy ngày bị tạm giữ, Nhã có nhắn tin cho Sáng, chờ đợi Sáng sẽ bay vào, nhưng... tuyệt vô âm tín, Nhã gọi điện thoại cho Sáng nhiều lần nhưng không ai nhắc máy. Ra Hà Nội, xuống sân bay Nội Bài, nghe một người thân tín của Sáng nói lại, Nhã hiểu ngay sự tình và sự im lặng của Sáng: người mà Nhã thật lòng tin và quý trọng đương ứng cử vào Hội đồng nhân dân thành phố, do đó không muốn bị liên lụy... Thần tượng sụp đổ... Sáng cũng có mặt ở sân bay và trước mắt Nhã, "người đàn ông chân chính" ngày nào chỉ còn là một thám tử hạng bét: "*đeo kính*

đen”, “nhìn quanh một vòng trước khi lại phía chúng tôi” (tr.464). Con đường tham chính của Sáng đi tới đâu chưa rõ nhưng cuộc hôn nhân chắc chắn là tan vỡ: “*Nhã nhác thấy Sáng quay mặt bỏ đi*”. Vết rất nhỏ trên viên ngọc Sáng có tên triết học là *tha hoá*, có nghĩa là *không còn là mình nữa, đánh mất bản thân mình*. Do ham hố tham chính, Sáng không còn là mình nữa, không còn là người yêu Nhã, người ngỏ lời cầu hôn với Nhã. Trước đây, dưới con mắt của Nhã, Lâm nhếch nhác, èo uột bao nhiêu thì Sáng đang hoàng, mạnh mẽ bấy nhiêu. Từ giờ phút này, Nhã cho Sáng vào cùng một gịọ với Lâm: “*Lần đầu tôi đã bị bán rẻ cho cái lợi, còn lần này, tôi không muốn là nạn nhân của cái danh.*” (tr.464). Chủ đề *sự tha hoá của con người* (bộc lộ bản chất nhất trong quan hệ nam nữ) được tác giả quan niệm hết sức nghiêm túc, và cũng chính vì vậy, nó được triển khai không có sự khoa trương hoa mỹ, do đó bị át đi bởi những chủ đề khác (về tôn giáo, về “lập thân”, “lập nghiệp”...) được tác giả triển khai với một cảm hứng cũng hết sức chân thành nhưng do cứ muốn nói cho “đã” nên đôi khi hơi ồn ào.

Hoàng và Nhã là “đôi bạn” của Nguyễn Việt Hà. Thêm một “đôi bạn” lý thú cho văn xuôi thời kỳ đổi mới. Giai thoại ngổ ngáo được kể ở ngay phần đầu Chương Một để lại những ấn tượng không đẹp về đôi bạn. Nhã có mang và người tình bỏ đi. Hoàng sẵn

sàng làm chồng hờ của Nhã (đăng ký kết hôn với Nhã) để đưa con sau này của Nhã có giấy khai sinh hẳn hoi. Và Nhã đã đưa Hoàng cùng với tờ đăng ký kết hôn đến để mặc cả với bố, một quan chức rất sợ tai tiếng:

"Thưa ba, với uy tín của ba không thể nào có đứa con gái trắc nết. Khoảng bốn tháng nữa con sinh cháu. Sẽ chẳng có đám cưới nào nhưng có giấy tờ kết hôn hợp lệ. Ba yên tâm lưu nó vào hồ sơ. Đổi lại ba đưa con cái Cub ba đang đi và năm cây vàng. Đây là hợp đồng đầu tiên và cũng là cuối cùng giữa con và ba. (tr.48-49).

Đọc đến giai thoại này, độc giả dễ có cảm tưởng hai anh chị này cùng là "phường mèo mả gà đồng". Không phải như vậy. Hai nhân vật này được tác giả quan niệm và xây dựng như những người có những yêu cầu rất cao trong đời sống đạo đức. Đạo đức là ở trong tâm của họ và hành vi của họ dễ gây "sốc" vì họ bất chấp các ước lệ xã hội.

Hoàng, trong sự cảm nhận của Tâm: *"Đến tận giờ người tuyệt vời, thông minh và nhân hậu duy nhất mà tôi được gặp vẫn là Hoàng"* (tr.294). Và trong sự cảm nhận của Nhã: *"Tôi chưa bao giờ thấy Hoàng dối trá. Cậu ta có thể tán lếu tán láo nhăng nhố nhưng tuyệt đối không dối trá"* (tr.458). Hoàng còn là một trí tuệ xuất chúng. Tác giả đã tạo ra một cảnh (tr.410 - tr.412) trong đó Hoàng tiếp xúc và nói chuyện về tôn

giáo, triết học với ba trí thức lỗi lạc: Sáng, được đào tạo chính quy ở Pháp và giỏi tiếng Nhật, mê thơ Haiku, “*một mẫu người văn hoá kết hợp tinh hoa Đông Tây*”, một phó tiến sĩ Tài chính thông thạo Phật giáo Đại thừa, biện chứng pháp của Hegel và mê Kinh Dịch, một phó tiến sĩ sinh học đã hành thiền ba năm vừa thực nghiệm ngồi thiền vừa tham khảo những tài liệu tiếng Nhật. Có hai cái khó trong việc dựng cảnh này. Phải miêu tả như thế nào qua cách nói, cách suy nghĩ của những nhân vật này, qua những vấn đề học thuật họ nêu lên, qua những ý kiến và luận điểm của họ độc giả thừa nhận đây là những trí thức lỗi lạc, và về phương diện này tác giả đã thành công. Khó khăn thứ hai - khó hơn rất nhiều - là miêu tả Hoàng như thế nào để độc giả thấy rằng nhân vật này về mặt trí tuệ còn cao hơn ba người trí thức lỗi lạc kia. Buổi nói chuyện về những vấn đề tôn giáo, triết học được miêu tả từ điểm nhìn của Hoàng. Anh nhìn và nghe ba vị thức giả kia nói với một sự khâm phục chân thành (chứ không “bĩu môi”, không đối đáp để tỏ ra mình không phải “tay vừa”, về mặt này, Hoàng khác với những trí thức cứ nhằm những người có học hàm học vị cao mà dè bủ, mặt sát để chứng tỏ rằng mình còn giỏi hơn họ). Nhưng đồng thời anh cũng cảm thấy ở sự say sưa của họ, sự nghiêm túc của họ, ở cách tư duy của họ cái gì đó không ổn, từ đó thoáng một giọng chế giễu hết sức tinh tế trong lời trần thuật từ điểm nhìn

giáo, triết học với ba trí thức lỗi lạc: Sáng, được đào tạo chính quy ở Pháp và giỏi tiếng Nhật, mê thơ Haiku, “*một mẫu người văn hoá kết hợp tinh hoa Đông Tây*”, một phó tiến sĩ Tài chính thông thạo Phật giáo Đại thừa, biện chứng pháp của Hegel và mê Kinh Dịch, một phó tiến sĩ sinh học đã hành thiền ba năm vừa thực nghiệm ngồi thiền vừa tham khảo những tài liệu tiếng Nhật. Có hai cái khó trong việc dựng cảnh này. Phải miêu tả như thế nào qua cách nói, cách suy nghĩ của những nhân vật này, qua những vấn đề học thuật họ nêu lên, qua những ý kiến và luận điểm của họ độc giả thừa nhận đây là những trí thức lỗi lạc, và về phương diện này tác giả đã thành công. Khó khăn thứ hai - khó hơn rất nhiều - là miêu tả Hoàng như thế nào để độc giả thấy rằng nhân vật này về mặt trí tuệ còn cao hơn ba người trí thức lỗi lạc kia. Buổi nói chuyện về những vấn đề tôn giáo, triết học được miêu tả từ điểm nhìn của Hoàng. Anh nhìn và nghe ba vị thức giả kia nói với một sự khâm phục chân thành (chứ không “bĩu môi”, không đối đáp để tỏ ra mình không phải “tay vừa”, về mặt này, Hoàng khác với những trí thức cứ nhằm những người có học hàm học vị cao mà dè bủ, mặt sát để chứng tỏ rằng mình còn giỏi hơn họ). Nhưng đồng thời anh cũng cảm thấy ở sự say sưa của họ, sự nghiêm túc của họ, ở cách tư duy của họ cái gì đó không ổn, từ đó thoáng một giọng chế giễu hết sức tinh tế trong lời trần thuật từ điểm nhìn

của anh. "Cũng giống như những bữa ăn có chế độ đậm cao. Sau khi điếm qua về thời sự chính trị mọi người chuyển từ tranh luận nghệ thuật sang đề tài tôn giáo" (tr.410). Hoá ra các vị thức giả cao đàm khoát luận về những vấn đề tôn giáo, triết học cao siêu là do đậm dư, tửu hậu... có nghĩa là còn nhảm nhí hơn do trà dư, tửu hậu rất nhiều. Độc giả không khỏi mỉm cười đọc những dòng sau đây miêu tả anh Phó tiến sĩ sinh học có hai năm rưỡi Đông Du tham gia đề tài thiên "bằng những kinh nghiệm của chính bản thân": "Sau ba năm hành Thiên... Phó tiến sĩ Sinh học đã được mở tất cả các luân xa và gần đây phía trên dạ dày ở phía dưới cơ hoành có cảm giác đang thấy nổi một bóng sen" (tr.412). Ngay đối với Sáng là người mà Hoàng xem ra nể trọng hơn cả anh cũng cảm thấy có điều đáng giễu: "Anh Sáng, bằng những thông tin chuẩn, giới thiệu sơ lược lịch sử Thiên Tông. Anh đưa ra những lập luận tối ưu của người phương Tây nhằm khám phá nhanh nhất những bí mật Thiên. Tôi uống rượu và giữ ý tọng vào mồm mình miếng cá to vừa phải". Thú vị nhất, tinh diệu nhất là sự hóm hỉnh của Hoàng nhìn cảnh một người vợ ân cần với chồng mình, một Phó tiến sĩ Tài chính tham gia cuộc đàm luận bằng một cú nhảy "ngoạn mục từ kinh điển Phật giáo Đại thừa sang Kinh Dịch": ... Anh hùng hồn: "Hơn năm nay, tôi đắm chìm trong dịch. Từ đó tôi có một cách nhìn mới về lưu thông tiến tỵ. Dịch quả là vĩ đại".

Chị vợ ngồi cạnh tế nhị tiếp cho nhà Dịch học một miếng cá quả. Cá quả thuộc âm rất lợi cho hùng biện... (tr.411). Tôi cho rằng đây là một trong những câu nói hóm hay nhất, ý vị nhất trong văn học Việt Nam đương đại. Văn học Việt Nam sau cách mạng (1945), không hiểu sao vắng hẳn đi sự hóm hỉnh, sự bông đùa (trong khi đó ngoài cuộc đời, các nhà văn - dĩ nhiên là ngoài những cuộc hội nghị - nói đùa, nói dờn cũng sắc sảo, đậm đà lắm). Lác đác có những câu nói hóm thường chỉ là biểu hiện của *trí thông minh sắc sảo*, rất hiếm những câu thể hiện sự tinh diệu của tinh thần (cái mà người Pháp gọi là *spirituel*). Tiểu thuyết *Cơ hội của Chúa* thừa thãi những câu hóm hỉnh, đùa giỡn, về phương diện này có thể xem tác phẩm của Nguyễn Việt Hà là một cái mốc. Thực ra cũng có những câu nhảm, có những câu cầu kỳ chẳng hay ho lắm, nhưng nhìn chung có nhiều câu thú vị là biểu hiện của trí thông minh sắc sảo... và có những câu - tôi đánh giá rất cao - đạt tới sự tinh diệu của tinh thần, có thể nói là tác giả gần gần bằng được Vũ Trọng Phụng. Trong thời kỳ đổi mới xuất hiện nhiều tác phẩm cảm hứng phê phán rất mạnh. Có những quan điểm và giọng điệu phê phán rất khác nhau: xót xa và lo thương, căm uất và hằn học, tỉnh táo và điềm đậm... *Cảm hứng phê phán mang tinh thần hài hước khoan hòa* sẽ tạo một vị trí đặc biệt cho Nguyễn Việt Hà trong văn xuôi Việt Nam đương đại.

Cách ứng xử điềm tĩnh, nhã nhặn với một thoáng chế giễu hết sức tinh tế đặt Hoàng ở một vị trí cao hơn những trí thức lỗi lạc kia về mặt trí tuệ. Những ý nghĩ cuối cùng của Hoàng trong cảnh này khẳng định ưu thế của anh: "... *Riêng tôi thấy bữa rượu cũng vui. Những người đàn bà thì đắm đang còn những người đàn ông thì thông minh. Tất cả những người đàn ông thông minh đều yêu học thuật. Tôi cũng đã được rất nhiều những người thông minh dây dỗi và đa phần trong đó tôi thấy họ chỉ thông minh thôi... Trí thức, thành phẩm cao hơn kiến thức ở họ chỉ là sự phô trương. Họ đầy đặn bằng cấp, có lòng tốt và nhiệt tâm theo kiểu của họ. Trí thức của họ rất sắc sảo nhưng trí thức chỉ là trí thức... Tôn giáo là thông dự chứ không phải để bàn thuyết.* " (tr.414). Hoàng là một trí thức chân chính, ít ra cũng lương thiện (về mặt trí thức) hơn những người có học hàm học vị, có chức vụ và công trình "*có tiếng là giỏi Dịch mà không phân biệt nổi hai quả Càn khôn*" hoặc "*đã từng đọc vô số khảo cứu về Kinh Thánh nhưng Cự ước, Tân ước chính bản chưa liếc lấy một dòng.* "

Hegel có nói đến những bà già thời Trung cổ đứng ở quảng trường chờ xem một vụ hành quyết và họ co rúm người lại, cảm thấy bị xúc phạm khi trong đám đông có người nhác trông thấy mặt tên sát nhân đương bị giải đến giá treo cổ thốt lên: "Trời ơi! trông nó đẹp quá!" (quan điểm mỹ học của những bà già này:

đã là sát nhân thì mặt mũi phải xấu xí, gớm guốc, không thể nào đẹp). Đọc *Cơ hội của Chúa* có những độc giả không thể nào chấp nhận được một kẻ nát rượu sống lang bang, vất vưởng như Hoàng loại có thể là một con người "*nhân hậu tuyệt vời*" (cũng như đã từng có những người đọc Kiều không hiểu làm sao một gái lầu xanh lại có thể xem là một con người của tiết nghĩa). Hoàng không ghét ai cả, không hề có hận thù. Ngay đối với thầy Lâm, người mà Hoàng hiểu quá rõ những sự yếu kém về nhân cách, Hoàng trước sau có sự ái ngại, thương cảm, một sự thương cảm tự nhiên, dễ chịu (có những tình thương làm người ta khó chịu). Ở Hoàng có cái gì đó còn cao hơn tình nghĩa thầy trò. Nhà văn Tô Hoài nói với tôi Hoàng là nhân vật "*trung, hiếu, tiết, nghĩa*". Vả chăng, Hoàng trước hết là một nhân vật tiểu thuyết, Hoàng thực sự là một nhân vật tiểu thuyết.

Một sự thật đáng buồn là xã hội ta ngày càng đông những "*thiên tài đầu bù rũ rượi*" "*oán trách nhân loại không chịu hiểu mình*", những "*artist phế phẩm*" "*luôn miệng chửi đời mà không dám lao động*". Trước hết phải thấy rằng Hoàng không thuộc về những loại người này. Anh loay hoay tìm việc, đã "đủ cảm thấy vị đắng của miếng cơm ăn nhờ". Đúng là ở cơ quan anh là kẻ vô tích sự (như nhiều kẻ khác), nhưng anh dịch sách, anh chơi nhạc ở các bar, viết truyện... những công việc này chẳng phải là *lao động* hay cứ nhất thiết

phải như Mộng Hoa, bà tổ trưởng của anh, suốt "tám giờ vàng ngọc" cầm ống phôn ba hoa thì mới là *lao động*. Hoàng không chửi đời, không chửi đồng; không hề có một nửa lời oán trách, trừ phi tự trách mình trong những lời sám hối. "*Tôi bạc nhược, không neo dính vào bất cứ chỗ nào*" (tr.410). Cuối cùng thì nhận định của Hoàng về bản thân mình là đúng hơn cả. Một người "cùng hội cùng thuyền" với Hoàng là Thắng, một Edison mới nhú lên nhưng cũng bắt đầu nát rượu vì hoài bão sáng chế, phát minh trở thành bong bóng xà phòng quá sớm. Cảm nhận của Tâm về Thắng giúp chúng ta hiểu rõ hơn con người và cuộc đời của Hoàng: "*Những kẻ có chút tài không thích đổ lỗi cho người khác. Âm thầm tự chịu. Mà chịu âm thầm thì tốt nhất là uống chút rượu*" (tr.360). Có tài - bị "sốc" - âm thầm tự chịu - rượu, phải chăng đây là lô gích của số phận những người như Hoàng, Thắng... (có thể gộp vào đây Du, bạn của Hoàng, một người có tài, một thi sĩ, "dị ứng với tất cả những gì không trong sạch" và dĩ nhiên là bạc mệnh). Trong truyện có hai cách lý giải về số phận của Hoàng. Cách lý giải của Tâm: "*Tất cả mọi người đều kêu ca Hoàng là đổ vô tích sự. Tôi hiểu điều đó, phải đến thế kỷ hai mốt thì những mẫu người như Hoàng sẽ được nhân loại cần còn thì ở cái thời buổi nhố nhố nhăng nhặng này, ông không ra ông, thằng không ra thằng thì một người như anh giai tôi phải lặn lội là chuyện dĩ nhiên*" (tr.294). Hiểu như

Tâm thì số phận của Hoàng bị gắn với xã hội nhỏ
những này của những thập kỷ cuối thế kỷ XX này và
cách nhìn đối với thế kỷ XXI thì quá không tưởng.
Cách lý giải của Nhã: *"Thủy và Hoàng yêu nhau bằng
sự trong sáng duy nhất của hai người và theo đúng
quy luật, chẳng hiểu của tự nhiên hay xã hội, của thần
hay của quỷ, những gì trong sáng quá thường hay khó
tồn tại. Sự hiện diện của Hoàng trên cõi đời này đối
với tôi là một điều kỳ diệu. Nếu thật đúng ra cậu ta
phải chết yếu"* (tr.458). Như vậy, số phận của Hoàng
gắn với những quy luật rất khái quát bao trùm cả tự
nhiên và xã hội, có khi quan hệ cả với quỷ thần... Mà
sang thế kỷ XXI, làm sao những quy luật này lại mất đi
được, có nghĩa là vẫn còn những số phận như Hoàng,
Thắng, Du... Tôi thiên về cách lý giải của Nhã, đành
rằng cách lý giải của Tâm gắn với chủ nghĩa duy vật
lịch sử hơn. Hoàng có những phẩm giá đạo đức và trí
tuệ tuyệt vời. Không thể nói đây là nhân vật tiêu cực.
Tích cực chăng? Điều khó chấp nhận nhất ở Hoàng là
rượu liên miên và suốt ngày. Uống rượu đối với anh
không còn là một thú vui nữa. Dường như trong tâm
hồn anh có lỗ thủng, đổ bao nhiêu rượu cũng không
đầy. Theo cách nói của người Nga, nghiện rượu đối
với anh là điều bất hạnh hơn là tội lỗi. Hoàng khi say
vẫn tỉnh, không cần xiên, gậy gổ... anh không lường
gạt, không buồn lậu, không tham những để có tiền
uống rượu (riêng tôi với người nghiện rượu không tham

những tôi có cảm tình hơn với người tham những không nghiện rượu). Không "tích cực", không "tiêu cực", vậy thì Hoàng thuộc loại nhân vật nào?

Khổng Tử, Mạnh Tử rất ghét loại người vẫn được gọi là "phường hương nguyện". Trong sách *Mạnh Tử* bộ mặt "hương nguyện" được miêu tả qua thái độ của họ đối với "cuồng giả" (là "kẻ sĩ có chí tấn thủ trên đường đạo lý, dầu làm chẳng được, cũng gắng sức mà làm"), và "quyến giả" (là "kẻ sĩ giữ gìn khí tiết: chuyện chẳng hạp nghĩa chẳng làm"). ⁽¹⁾

Vạn Chương, môn đệ của Mạnh Tử hỏi: "... Tôi xin hỏi thầy: Người như thế nào mới gọi là hương nguyện?"

Mạnh Tử đáp rằng: "... ấy là những kẻ hay chê cười... Đối với cuồng sĩ họ trách rằng: "Mấy ông ấy có chí cao nguyện lớn để làm gì?... ". Đối với quyến sĩ, họ trách rằng: "Mấy ông ấy làm gì mà ăn ở khác đời? Làm gì mà lãnh đạm với đời? Đã sanh ra và sống ở đời này, thì cứ làm việc đời này đi. Miễn được khen là tốt rồi". Họ nịnh đời bằng cách che dấu điều tốt đẹp của người và khoe khoang việc xứng đáng của mình. Phường như thế là hương nguyện vậy"

Vạn Chương lại hỏi: "Cả làng đều khen họ là người thật thà đứng đắn; đi đâu họ cũng làm như người thật thà đứng đắn. Tại sao đức Khổng Tử nói rằng họ làm bại hoại nền đạo đức?"

Mạnh Tử giải rằng: "Muốn chê họ, thì chẳng có chỗ

gì chê; muốn trách họ, thì chẳng có chỗ gì trách. Họ đồng hoá theo thói tục thông thường, họ dung hiệp với cõi đời ô trược. Lòng dạ họ dường như trung, tín; hành vi họ dường như liêm, khiết. Dân chúng lấy làm ưa thích họ, mà họ cũng tự nhận mình là trung, tín, liêm, khiết. Thế mà họ không thể cùng đi với mình vào Đạo vua Nghiêu, vua Thuấn. Bởi thế, đức Khổng nói rằng họ làm bại hoại nền đạo đức vậy".⁽²⁾

Hoàng thuộc loại nhân vật "phản hương nguyên". Để độc giả nhìn nhận Hoàng là một nhân vật tích cực có khi tác giả phải đặt cho nhân vật của mình những yêu cầu cao hơn về tính tư tưởng. Tuy vậy, ở nhân vật Hoàng có cái tối thiểu của con người hẳn hoi: nhân hậu, trung thực, chân thành, lương thiện, không đều giả, quay quắt... Người đọc chưa nhận ra ở nhân vật tích cực cái tối thiểu này thì nó khó mà có sự sống, sức thuyết phục lâu bền trong ký ức của người đọc. Thời đại nào cũng vậy, trong cuộc đời cũng như trong văn học, nhân vật tích cực, nhân vật tiên tiến trước hết phải là con người hẳn hoi.

Quan hệ tình cảm giữa đôi bạn Hoàng và Nhã không phải là tình yêu, còn cao hơn tình yêu, đó là tình bạn - tình bạn chân thành, vô tư, không phải tình yêu nguy trang. Tình bạn này có khi còn cao hơn "tình yêu thuần khiết" (amour platonique) của Platon vì đây là quan hệ tình cảm giữa những con người bằng xương, bằng thịt với những ham mê hết sức trần tục

(tôi muốn nói đến thú ma men và tình yêu đắm đuối với Thủy của Hoàng, đến ham thích làm giàu, thói quen hút thuốc và cả rượu nữa của Nhã, trong tiểu thuyết của Nguyễn Việt Hà không có chủ đề sex). Có lần nhạc sĩ Nguyễn Xuân Khoát nói với tôi: "Giá trị văn hoá cao nhất của *hát quan họ* - cũng phải xem là một giá trị lớn, bất hủ của văn hoá Việt Nam và văn hoá nhân loại - là ở đây trong quan hệ *nam nữ* nảy sinh *tình bạn* (chứ không phải tình yêu), hơn nữa, đây lại là tình bạn trong *cõi của nghệ thuật*". Trong sự sống của Hoàng việc làm duy nhất mà anh tâm đắc là viết và đối với Hoàng, điều mà Nhã *lo thương* hơn cả là những gì mà Hoàng viết, những truyện ngắn hay của anh. Nhã và Hoàng là *đôi bạn* đầu tiên trong văn xuôi Việt Nam (không biết trong văn học thế giới có *đôi bạn* nào như vậy không?). Những phẩm giá nào ở Nhã và Hoàng gắn bó họ trong tình bạn có một không hai này?

Xác lập cơ sở cho đạo đức, Kant cuối cùng đề ra một mệnh lệnh tuyệt đối (*imperatif catégorique*) cho lương tâm con người: "... *con người không thể bị sử dụng chỉ như là phương tiện, nó phải được đối xử đồng thời như là cứu cánh cho bản thân nó, không bao giờ, không một ai (kể cả Thượng đế nữa) được sử dụng nó chỉ như là phương tiện...*"⁽³⁾. Mệnh lệnh tuyệt đối này cũng bao hàm một quan niệm về nhân cách (*personne humaine*). Có những quan niệm khác nhau

về nhân cách. ở đây, ý thức về nhân cách có nghĩa là ý thức đẩy dạn về bản thân mình, trong khi mình bị (hoặc được) sử dụng như là phương tiện mình đồng thời ý thức ở mình cứu cánh cho bản thân mình. Nó là sự diễn đạt triết học của ý thức *"lấy mình làm chủ"* (chữ của Tản Đà). Kant không bác bỏ quan niệm sử dụng con người như là phương tiện, ông yêu cầu đồng thời phải có sự nhìn nhận cứu cánh ở bản thân nó (và cho bản thân nó), ông chỉ phản bác việc sử dụng con người chỉ như là phương tiện. *Anh muốn sử dụng tôi như là phương tiện ư, O. K. , nhưng đừng có quên cứu cánh của tôi cho bản thân tôi*, nói một cách nôm na, nhu cầu nhân cách trong mệnh lệnh tuyệt đối của Kant là như vậy. Đây là một nhu cầu hết sức cốt yếu của con người, có thể đó là biểu hiện của *"linh thể"* ở con người mà tác giả có nhắc đến đôi ba lần trong tác phẩm. Nó là phẩm giá bảo đảm cho mình sự kính trọng của người khác. Khi anh được xem xét chỉ như là phương tiện: được việc cho chức năng này, đặc lực cho chức năng kia... , khi đó, anh có thể được trọng dụng, nhưng được quý trọng thì chưa chắc. Nó cũng là một nhu cầu hết sức phổ biến. *Con người bình thường bao giờ cũng cảm thấy bị xúc phạm khi bị đối xử chỉ như là phương tiện*. Nhã là người đặc biệt nhạy cảm khi nhân cách bị xúc phạm, tức là khi bị đối xử chỉ như là phương tiện. Nhã đầy thiện cảm với Sáng nhưng đến khi chợt nhận ra Sáng đặt cái danh của anh ta

cao hơn mình thì Nhã phản ứng ngay tức khắc, phản ứng một cách kín đáo nhưng xem ra hết sức quyết liệt: nhấc thấy bóng Sáng cũng có mặt ở sân bay Nhã quay mặt và bỏ đi. (tr.464). Về phía Hoàng, công việc anh ta làm hứng thú, bền bỉ hơn cả là viết truyện. Có thể hiểu được điều này: viết văn đối với Hoàng là công việc duy nhất anh làm mà vẫn giữ được, thực hiện được cứu cánh cho bản thân mình. Và đây là cứu cánh *tinh thần* rất khác với mục đích *hám danh, vụ lợi*. Hoàng không màng đến nhuận bút, thậm chí công bố cũng chẳng thiết. Hoàng là một nhân vật tiểu thuyết. Cuộc đời thực tiễn trước sau buộc chúng ta phải bám lấy những mục đích thực dụng. Miễn là *cứu cánh tinh thần vẫn thường trực đấy*. Những công việc khác của Hoàng... chúng ta sẽ bàn ở phần dưới.

Đạo đức của cá nhân bao gồm hai loại quan hệ (hoặc trách nhiệm) đạo đức: quan hệ đạo đức của cá nhân với cộng đồng (và những người khác có liên hệ với mình) và quan hệ đạo đức của cá nhân với bản thân mình. Loại quan hệ sau thể hiện ở những đức tính (trong tiếng Việt bắt đầu bằng chữ *tự*): tự lập, tự lực, tự tin, tự trọng, tự ái... (Nguyễn Việt Hà thêm vào danh sách này một đức tính nữa được tác giả gọi là *tự chịu* với ý nghĩa là tự trách mình, không đổ lỗi cho người khác, tr.360). ý thức về nhân cách chính là cơ sở triết học của loại đức tính này. Hồ Chủ Tịch đặc biệt coi trọng lòng tự trọng, lòng tự tin, lòng tự ái của

con người: *"Ai cũng có lòng tự trọng, tự tin, không có lòng tự trọng, tự tin là người vô dụng"*⁽⁴⁾ Đầu thế kỷ này, Tản Đà Nguyễn Khắc Hiếu bàn về nhân cách của con người "lấy mình làm chủ" có đề xuất ba đức tính mà ông gọi là "ba đức riêng": *tự ái, tự trọng, tự tôn*⁽⁵⁾. Trong sinh hoạt đạo đức, tư tưởng cũng như trong công tác giáo dục những đức tính này thường không được chú ý. Đây là một lỗ hổng đáng buồn trong đời sống đạo đức của chúng ta. Phải chăng vì vậy xung quanh chúng ta có những con người với những ưu điểm đáng quý nhưng nhân cách không đẹp. Trong ngôn ngữ hàng ngày "tự ái" bao giờ cũng được dùng với nghĩa xấu. Hầu như không ai nhớ đến nghĩa "chân chính" của từ này, như là ý thức về phẩm giá cá nhân, như là một tình cảm cao quý khiến ta cố gắng, tìm mọi cách để xứng đáng với sự quý trọng của người khác. Trong thế kỷ này, ở nước ta, theo tôi biết có hai danh nhân văn hoá hiểu lòng tự ái như một chiều cốt yếu của nhân cách đạo đức, như một phẩm giá cao thượng gắn liền với lòng tự trọng: đó là Hồ Chí Minh và Nguyễn Khắc Hiếu. Hồ Chủ Tịch viết: *"... Không làm điều gì có hại đến danh dự của mình thế là chân chính và tự ái, mà ai cũng phải tự ái"*⁽⁶⁾. Tự ái - Nguyễn Khắc Hiếu viết - là *"chút lòng tự yêu mình, tự tiếc mình... giữ cái tài ấy, cái đức ấy..., làm nên công đức ấy, sự nghiệp ấy"*⁽⁷⁾ Có lẽ lòng tự ái là thanh, khí hoà điệu nhất giữa đôi bạn Nhã và Hoàng. Nhã ham

làm giàu nhưng vẫn có cái gì đó Nhã coi trọng hơn tiền bạc: *Nhã thà mất phần nửa số vốn còn hơn "ra toà với tội danh buôn lậu"* (tr.462). Hoàng khi khốn đốn nhất trong tình yêu vẫn giữ lòng tự trọng của người đàn ông. Hoàng vất vả trong công việc cơ quan một phần do bạc nhược, một phần do, nói như Tản Đà, với "chút lòng tự yêu mình, tự tiếc mình" anh muốn giữ "cái tài ấy, cái đức ấy"... "làm nên công đức ấy, sự nghiệp ấy"... Trước mắt, Hoàng chẳng tìm đâu thấy "công đức ấy", "sự nghiệp ấy"... Dưới trướng bà tổ trướng Mộng Hoa ba hoa nhăng nhít, bên trên viện trướng cũ và viện trướng mới đều không ra gì, làm sao Hoàng có thể yên tâm, tận tâm được? Đây là một câu hỏi lớn được đặt ra trong *Cơ hội của Chúa*.

Có sự mới mẻ trong sinh hoạt của Hoàng, Nhã, Tâm, Bình... và bạn bè của họ. Họ ngồi tán gẫu ở những khách sạn sang trọng, họ gặp nhau ở sân quần vợt, họ giải trí ở những cửa hàng Karaôkê, lui tới những bar, hộp đêm... Về phương diện này Dương Thu Hương, Nguyễn Huy Thiệp, Phạm Thị Hoài, Bảo Ninh... "nhà quê" hơn Nguyễn Việt Hà nhiều. *Cơ hội của Chúa* nhan nhản những mác rượu Tây: Johny Walker, Remy Martel, Gordon, Martini..., trong truyện ngắn của Nguyễn Huy Thiệp sang nhất là rượu Vâng. Có sự mới mẻ trong đời sống tư tưởng và não trạng của họ. Họ hầu như không quan tâm đến những vấn đề chính trị và hệ tư tưởng, những vấn đề thời sự quốc

tế và trong nước. Họ suy nghĩ về những vấn đề tôn giáo, tranh luận về triết Đông, triết Tây, đưa ra những quan niệm, những tư tưởng về đạo lý kinh doanh, về triết lý quyền lực, triết lý đọc sách, triết lý đồng tiền..., những vấn đề hầu như không được bàn đến trong những bài giảng triết học ở nhà trường và những sách giáo khoa về duy vật biện chứng và duy vật lịch sử.

3. Chủ đề văn hoá tôn giáo trong *Cơ hội của Chúa*.

Chủ đề văn hoá tôn giáo là một chủ đề quan trọng trong *Cơ hội của Chúa*. Trong tác phẩm này không có sự độc tôn của một tôn giáo nào. Những tôn giáo lớn được xem xét từ những giá trị bền vững chúng đóng góp cho kho tàng văn hoá nhân loại. Qua một nhân vật phụ, một bà chủ quán nói "giọng Bắc có pha chút Sài Gòn nghe dễ chịu" tác giả đã tạo ra được một hình ảnh tuyệt vời của cảm thức tôn giáo người Việt: *Bà chủ người Nam Định khoe với Hoàng là dân đạo gốc. Tháng trước vừa lên đồng hết gần một triệu. "Chị là chị cứ thành tâm. Bên cha cũng kính, bên mẹ cũng thờ"* (tr.265). Cảm thức tôn giáo của tác giả có tính chất uyên bác nhưng vẫn giữ được sự hồn nhiên của tín ngưỡng bà chủ quán người Nam Định. Hoàng là một tín hữu Thiên Chúa giáo, anh khảo cứu Tân Ước, say sưa đọc Suzuki và kinh Bát Nhã, qua những trang viết tay còn sót lại của Hoàng (ch.VI, mục 1, tr.185...) có thể thấy anh hiểu sâu sắc Trang Tử; ta thấy anh

quỳ xuống làm dấu dưới chân tượng Đức Mẹ và lẩm rầm cầu kinh và cũng thấy anh thành tâm khẩn khứa trước bàn thờ Phật, cũng có khi thấy anh ngồi thiền... Trong *Cơ hội của Chúa* linh mục Đức khuyến Hoàng đọc Giáo lý Thiên tông một cách thoải mái cũng giống như bà chủ quán đạo gốc người Nam Định khoe việc lên đồng một cách hồn nhiên. (Mục 1 chương VIII tr.375...) trong đó thuật lại việc Trần Khánh Dư đưa Trần Quốc Tảng đến yết kiến Tuệ Trung thượng sĩ là một mục hết sức quan trọng, phải được xem là một bộ phận hữu cơ của cuốn tiểu thuyết. Qua mục này cảm thức tôn giáo của tác giả được đưa trở về nguồn, trở về với cảm quan tôn giáo của những trượng phu kiệt kiệt thời Trần, từ đó được nâng lên, được thăng hoa trở thành một mẫu phạm tôn giáo khoáng đạt và hiện đại: Tuệ Trung *tu thiên, vẫn ăn thịt, uống rượu, vẫn một tấm lòng ưu ái tới vạn nước và dân tình* (tr.384) Có thể xem mẫu phạm tôn giáo này là một trong những đóng góp quý giá của Thiên đạo Việt Nam cho văn hoá Việt, một đóng góp độc đáo cho cho văn hoá nhân loại. Có lần tôi hỏi họa sĩ Lê Bá Đảng: "Bác thấy trong các giáo ở Việt Nam, giáo nào quan trọng nhất?". Họa sĩ trả lời: "*Việt giáo là quan trọng nhất.*" Qua nhân vật Tuệ Trung thượng sĩ, Nguyễn Việt Hà đã làm sáng tỏ tinh thần Việt giáo trong Thiên đạo thời Trần. Trở về với cội nguồn dân tộc để tìm một mẫu phạm cho cảm thức tôn giáo – điều này không giống với định kiến của

không ít độc giả đối với Nguyễn Việt Hà thường bị quở trách là "snob", là sùng ngoại: sùng dùng chữ Tây, quá nhiều so sánh, ẩn dụ quy chiếu Tây. Nhiều vấn đề của đức tin và giáo lý Thiên chúa giáo được đề cập trong *Cơ hội của Chúa*. "*Chúng ta có nên hận học, có nên nguyền nguyền ở cuộc đời này khi chúng ta cảm thấy bất hạnh? Hay chúng ta nên yêu thương và tha thứ?... đó là một thông điệp cốt tử của Tân Ước*" (tr.279). Những giá trị nhân bản bền vững được hàm chứa trong thông điệp này là đóng góp to lớn cho văn hoá nhân loại. Những tư tưởng của Thiên Chúa giáo về *sự bất hạnh* và đức tin, về *sự bất hạnh* và sự chấp nhận đau khổ, về *sự bất hạnh* và yêu thương, tha thứ... được tác giả cảm nhận khá tinh tế và sâu sắc làm sáng tỏ thông điệp cốt tử nói trên. Rất tiếc là đến đoạn bàn luận về Thiện và ác (tr.99 – tr.101), về nguồn gốc của cái ác, tác giả đã bỏ qua một tư tưởng cốt yếu của Thiên Chúa giáo. Tác giả nhấn mạnh cơ sở tâm lý của cái ác: "*Cái ác đầu tiên manh nha từ sự so bì cao thấp, ghen tỵ...*" (tr.100). Theo sự tích về *tội tổ tông* trong Kinh Thánh, việc ác đầu tiên của loài người là việc *ăn quả cấm* của Eva và Adam, những con người đầu tiên. Nguồn gốc của việc ác này? Do sự so bì, ghen tỵ? (lúc này trong vườn Địa đàng đã có ai đâu?). Không thể là do ý Chúa (lẽ nào Chúa răn họ không ăn quả cấm lại run rủi họ làm việc này). Do sự dụ dỗ của Quỷ Satan? Thế nhưng Adam có bị quỷ dụ dỗ đâu?

Vả lại, nếu như toàn bộ tội lỗi là ở Quỷ thì có sao Chúa Trời công minh lại trừng phạt Adam và Eva. Nguyên uỷ là ở bên trong bản thân Adam và Eva. Hai con người đầu tiên này được hoàn toàn tự do trong vườn Địa đàng, tuyệt đối không có một sự kiểm soát, một sự ngăn ngừa nào cả; nếu như Chúa có răn họ không được ăn quả cấm thì cuối cùng ăn quả cấm hay không ăn quả cấm hoàn toàn do sự quyết định, sự lựa chọn tự do của chính họ. Như vậy, trong cuộc sống ở Địa đàng, Adam và Eva được Chúa Trời trao cho sự tự do và bằng sự tự do này con người – một tạo phẩm của Thượng đế, ngang bằng với Thượng đế. Đây là một tư tưởng lớn của Thiên Chúa giáo. Bởi vì trong tinh thần công chính của Thiên Chúa giáo quyền tự do gắn với ý thức trách nhiệm. Adam và Eva được hoàn toàn tự do ở vườn Địa đàng do đó chịu trách nhiệm hoàn toàn về việc ăn quả cấm, không thể đổ lỗi cho quỷ Satan được (sự tích về tội tổ tông bao hàm một quan niệm về thân phận con người vừa lớn lao, vừa bi thảm: với quyền tự do con người ngang bằng với Thượng đế và lần đầu tiên nó sử dụng quyền tự do này lại là để lựa chọn điều ác: *ăn quả cấm*). Nguyên uỷ của việc Adam và Eva làm điều ác đầu tiên của nhân loại là ở bản thân họ: *họ đã lạm dụng quyền tự do* (mà Thượng đế trao cho họ). Nguồn gốc của cái ác là ở sự lạm dụng tự do (bản thân sự cám dỗ của xác thịt, sự suy bì tị nạnh chưa hẳn đã dẫn đến làm điều

ác, phải có sự lạm dụng tự do thì mới sinh ra cái ác). Lẽ ra những tư tưởng lớn này được bao hàm trong tinh thần (génie) của Thiên Chúa giáo có thể giúp tác giả hiểu sâu hơn những vấn đề lý thú được nêu lên xung quanh thông điệp cốt tử của Tân Ước.

Có sự mới mẻ trong cách kể (tự sự) của tác giả *Cơ hội của Chúa*. Đọc một câu có khi đọc giả mấy lần phải đoán điểm nhìn (điểm trần thuật) của ai thì mới hiểu câu. Chẳng hạn, trong câu: “*Khuôn mặt gỗ ghề của ông Bô già, nhận ra Hoàng, cái cửa khô dầu ken kết lộ ra một khoảng*” (tr.274), ở phần câu “khuôn mặt gỗ ghề của ông Bô già” là điểm nhìn của Hoàng, “nhận ra Hoàng” là điểm nhìn của Bô già, và tiếp theo “cái cửa khô dầu ken kết lộ ra một khoảng” – lại chuyển sang điểm nhìn của Hoàng. Với cách kể của Nguyễn Việt Hà lời trần thuật của người kể chuyện, lời độc thoại nội tâm, lời nói trực tiếp được viết liền tù tì, người đọc phải tự phân định đâu là lời nói trực tiếp, đâu là lời trần thuật và vân vân... Trong văn của Nguyễn Huy Thiệp, lời nói trực tiếp được đặt trong “...” (vòng kép), trước dấu mở vòng kép là: (hai chấm) và trước: là mẫu câu đưa đẩy: *Tôi bảo, Nó bảo...*, tóm lại rất linh kinh. Nguyễn Việt Hà bỏ tuốt. Nhìn chung cách kể của Nguyễn Việt Hà nhanh hơn, gọn hơn, văn minh hơn cách kể của Nguyễn Huy Thiệp.

Tiểu thuyết *Cơ hội của Chúa* kết thúc bằng mấy trang tiểu luận (tr.464 – tr.466) mở ra những vấn đề

rất lớn của nền văn minh hiện đại của nhân loại. Các tư tưởng và luận điểm mà tác giả trình trọng trình với công chúng độc giả đều đúng cả. Duy có điều những chỗ nhấn nghe ra không trúng. Chẳng hạn, trong luận điểm: "*Camus cho rằng sự dốt nát dẫn đến độc ác. Vậy giải thích thế nào về những người có học hình như đã làm điều ác*" (tr.465), chỗ nhấn được đặt vào câu thứ hai nói về thực trạng "những người có học... làm điều ác". Trình bày luận điểm nói trên với cách nhấn như vậy hoàn toàn có thể chấp nhận được ở những nước phương Tây phát triển, ở những xã hội này mặt bằng tri thức khá cao và sự tha hoá của những người có học có những biểu hiện trầm trọng, ngay đầu thế kỷ này, nhà triết học Pháp Julien Benda (1867-1956) đã phải lớn tiếng tố cáo "*Sự phản bội của những người trí thức*" ("*La trahison des clercs*") và tiếng nói của ông đã gây chấn động lớn trong xã hội phương Tây. Hoàn cảnh của xã hội Việt Nam hiện nay rất khác: mặt bằng tri thức thấp, ngay trong tầng lớp trí thức có những sự dốt nát (hiểu theo nghĩa đen) đáng sợ, ở mọi cấp, vi mô cũng như vĩ mô, khắp mọi nơi: nhà trường, bệnh viện, xí nghiệp, ngân hàng, những cơ quan kế hoạch... sự dốt nát hàng ngày hàng giờ gây ra những tổn thất xót xa và đáng căm giận..., trong một hoàn cảnh như vậy, chỗ nhấn lẽ ra phải được đặt vào tư tưởng vĩ đại của Camus: *sự dốt nát dẫn đến độc ác...*, đành rằng ở ta hiện nay nói đến tình trạng những người có học làm điều ác không phải là thừa, và về sự tha hoá của

những người trí thức không phải không có những điều đáng nói. Đồng thời tác giả tố cáo sự bạo tàn của nền văn minh kỹ trị và lên án quan niệm: *con người là sinh vật cao cấp đã biết sử dụng máy móc*. Đây là những chủ đề quen thuộc trong học thuật phương Tây hiện nay. Trong hoàn cảnh nước ta, sự phê phán kỹ trị luận không phải là thừa, tuy nhiên tình trạng bức xúc hiện nay là sự nghèo nàn về công nghệ và trình độ quá lạc hậu về kỹ thuật trong mọi lĩnh vực, kể cả lĩnh vực hành chính quản trị. Tác giả quá lo lắng và chỉ lo lắng về nguy cơ kỹ trị luận và như vậy chỗ nhấn đặt không trúng. Cũng vậy, tiếp nhận sự phê phán quan niệm: *con người là sinh vật cao cấp biết sử dụng máy móc* không thể không thấy rằng hiện nay ở nước ta 85% người lao động không được đào tạo, có nghĩa là không có năng lực hẳn hoi sử dụng máy móc (ở các nước phương Tây phát triển không có tình hình này). Mạnh Tử có nói rằng: *"Cá là món ta thích ăn, cẳng gấu cũng là món mà ta thích ăn nữa. Nếu chẳng được luôn hai món ấy một lượt, ta cứ bỏ món cá và lựa lấy món cẳng gấu vậy. Sống thì ta vẫn ham, nghĩa thì ta cũng mộ. Nếu chẳng được luôn hai việc ấy một lượt, ta đành bỏ mạng sống mà giữ lấy tiết nghĩa thôi"*⁽⁸⁾ Minh triết của Mạnh Tử không phải ở việc đề cao lòng mộ nghĩa (bất cứ nho sĩ bẻm mép nào cũng có thể tán dương đức nghĩa và tán rất hay). Mà ở cách đặt chỗ nhấn hết sức tinh tế. Ví như Mạnh Tử tỏ lòng mộ nghĩa mà làm như là không ham sống thì người nghe sẽ cảm thấy là

“phô” (faux). Trước khi tố chí “xả sinh thủ nghĩa” ông dường như nói to cho mọi người hay: Mạnh Tử tôi đây cũng ham sống như mọi người. Tác giả *Cơ hội của Chúa* đọc và biết nhiều lý thuyết. Hiểu lý thuyết là việc của trí thông minh và công việc này không dễ. Vận dụng lý thuyết còn khó hơn rất nhiều, tự mình phải tạo ra những chỗ nhấn đích đáng và thỏa đáng, công việc này đòi hỏi sức sáng tạo tinh diệu có lẽ thuộc lĩnh vực của “linh thể”, không biết tôi hiểu từ này có đúng với ý của tác giả không.

Chú thích.

(1) Xem *Mạnh Tử*, tập hạ, N.x.b. Thuận Hoá, 1996, tr.281

(2) Sách đã dẫn, tr.283, tr, 285

(3) Dịch từ bản tiếng Pháp, xem Kant, *Critique de la raison pratique*, Presses Universitaires de France, 1960, tr.141

(4) Hồ Chí Minh. *Vấn đề cán bộ*. N. x. b. Sự thật. 1975, tr.44

(5) Xem bài *Ba đức riêng* trong Nguyễn Khắc Hiếu *Tản Đà tản văn* in lần thứ hai, Hương Sơn, 1942

(6) X. Y. Z. *Thuốc đắng dã tật*. N. x. b. Sự thật, 1959, tr.4

(7) Xem bài *Ba đức riêng* đã dẫn

(8) *Mạnh tử*, tập hạ, tr.163.

“Sự cùng quẫn cuối cùng của con người,
đấy là cơ hội của Chúa”

Chương Một

1

Đường hun hút nhựa. Trời hanh. Nắng vàng ươn ao. Gió nhạt. Chiếc xe tải chạy trước rũ bụi vào mặt Hoàng. Anh lăm le tìm cách vượt, không thể được, đành chịu tụt lại khoảng ba trăm mét. Còn sớm, chừng độ chín giờ, đến đầu đường sân bay, Hoàng hỏi thăm một cảnh sát giao thông mặt xanh mét mầu rau muống. Chiếc dùi cui uể oải chỉ về khu nhà lá lợp tôn. Nơi gửi xe. Hoàng đi lượn vòng quanh mấy lượt, hình như ba tiếng nữa mới có chuyến bay của INTERFLUC về. Gã hải quan nói ngọng chữ l. Có mùi bánh mỳ chua thiu thiu của pa tê. Căng tin của sân bay ngọt ngạt người. Các cô bé bán hàng được đô thị hoá trong bộ đồ đầm tít tít, Hoàng tiến lại phía quầy.

- Chị làm ơn bán cho chén lẻ rượu trắng.

Nữ mậu dịch viên dẫm chân lên thùng "333",

khinh bỉ nhìn khách hàng.

- Cả chai.
- Thưa, bao nhiêu ạ.
- Hai nghìn một.
- Gửi chị, rất cảm ơn chị.

Mậu dịch viên nữ uất ức, một thằng ngộ độc lịch sự, xỉ mũi đầy bi phần vào gằm quây. Hoàng xách chai Lúa mới ngồi xuống góc bàn trống. Khói thuốc quấn tiếng chí choé. Nhấp nhồm ăn, nhấp nhồm nuốt. Từng khuôn mặt bốn chồn nhếch nhác. Hoàng uống lơ đãng nhìn, người ngồi cạnh xoay lại. Một ông trung niên mặc áo đại cán, cổ áo cẩu bần.

- Tôi hỏi nhờ, anh cũng đón người nhà từ nước bạn về.

- Vâng, bác dùng một chén.
- Cảm ơn, chà khí nóng.
- Xin bác cứ tự nhiên.
- Cái anh Lúa mới này còn khiếp, đúng phải ăn kèm cái gì.

Ông ta đứng lên, hoá ra hơi lùn, lon ton chạy về phía đầu hành lang. Một bà nhà quê với ba đứa nhóc nhỉnh nhỉnh khoảng mười một mười hai ngồi quanh mấy cái tay nải. Ông trung niên khoa tay chỉ trỏ, bà kia vội vàng mở tay nải thâm rút ra hai bọc lá chuối, một bọc giấy báo, rồi tong tả chạy về chỗ Hoàng.

- Kính bác hút thuốc.

Hoàng lấy bao Hero châm một điếu, đưa hai tay mời. Ông trung niên một tay gỡ lá chuối, thỉnh thoảng cho ngón chỏ vào mồm mút. Một bọc xôi lạc. Bọc kia toàn thịt gà chia hai phần. Nửa luộc nguyên hai đùi, hai lườn và cả miếng tương phao câu. Nửa rang lớn nhón dư lại của món luộc.

- Anh dùng khoát đạt, đàn ông cả mà.

Ông ta rút túi áo ra mấy nhánh hành sống. Đằng kia, bà đáng nhà quê và mấy đứa nhóc cũng dùng bữa. Một chai nhỏ đen đen, chắc tương. Bọc giấy báo khéo léo được gỡ, toàn cơm gạo đỏ. Bà ta vuốt sạch cơm dính trên tờ báo, gấp lại đút vào tay nải. Ông trung niên đã xong chén thứ tư, hùng hồn lắm. Hình như là trưởng ban bảo vệ xã. Mấy đứa trẻ từ xa thỉnh thoảng ngược nhìn trộm về bàn bố. Hoàng vẫy tay gọi. Cả ba đứa đùn đẩy không đứa nào chạy tới. Ông trung niên ngoảnh lại, trợn mắt gừ một tiếng. Mấy đứa bé tái xanh, cơm vẫn nghẹn ở cổ lập cập đến.

- Bọn này gấu lắm, nhất quyết cứ đòi đi đón chị. Con mẹ nó định chiều cho đi cả. Tôi bắt phải gấp thăm, ba đứa ở nhà khóc rình lên. Mẹ chúng nó, thế mới dân chủ chứ.

Chắc là dậy từ hai giờ sáng. Chắc là đi xe tải. Chắc là đi bộ vào đây. Hoàng đùm xôi lẫn thịt gà thành một gói đưa cho đứa lớn nhất.

- Mang ra kia ăn nghe chưa. Bố với chú không ăn

món này. Bác ạ, mình là đàn ông khoát đạt sang đến cửa khẩu gần nước bạn phải xài đồ Tây. Tôi hân hạnh thiết bác.

Ông trung niên ngần ngừ nhón lại miếng thịt đùi.

- Chú nói vậy thì cầm về mấy mẹ con ăn luôn. Đây, nhớ phân bố cái phao câu.

Hoàng gọi đĩa nguội. Dăm bông mỡ viên đã vữa. Xúc xích thâm tím, giữa hai lát cắt là xác con nhặng tổ bố nằm khá lãng mạn. Hai bánh mì chua. Miếng pa tê ung ủng mùi sông Tô Lịch. Vui vẻ quá, người Tây vẫn minh thật. Hoàng vừa uống vừa hút thuốc liên tục. Mùi mịt khói.

- Bác dùng thêm đĩa xúp nữa ạ.

Hoàng mời. Vài mảnh cá ướp lều bều cạnh mấy càng cua bể lạnh ngắt ngâm trong vũng nước sên sệt ẩm. Cô mậu dịch viên bụng đồ ăn thêm ra nhìn hai vị khách tươi cười, cố giấu vẻ hoảng hốt. Trạm xá sân bay đông chật những thực khách đang nằm cấp cứu. Hoàng lưỡng lự như là cười. Dạ dầy xã đội trưởng là không thể đùa được. Vâng, bác phải tráng miệng ạ. *Đét xe* một cốc vại sữa “Mộc châu” mà hiển nhiên đã quá đắt.

Bỗng người ta nhao nhao, í ới gọi nhau. Có cô bé xinh lắm mặc quần thụng, không hiểu đón anh hay bố, mừng nhảy cẫng lên, cặp quần rộng suýt tụt.

- Về rồi, về rồi.

Ông trung niên không kịp cảm ơn lao ra chỗ vợ. Ba thằng nhóc sau bữa ngon lành, đã đeo tay nải trong tư thế trực chiến. Cả nhà hùng dũng áp sát hàng rào sắt ngay chỗ cửa ra vào. Hoàng thanh toán tiền, lững thững đi ra chỗ cột vắng. Rượu này cồn thật, suốt sáng anh chưa ăn thứ gì.

Đám đông tiếp tục ồn ào. Phía trong phòng Hải quan đã xuất hiện những người con có thời gian phải xa đất nước. Quê hương hài lòng âu yếm ôm đàn con bụ sữa. Tất thấy đều xúng xính trong những bộ đồ còn thơm mùi bơ tươi. "Anh ơi", "Bố ơi", "Chị ơi". Đất mẹ gào lên lo lắng. "Cẩn thận cái va ly". "Bố ơi, bố có mấy cái túi". Hoàng cũng đã nhìn thấy thằng em. Nó vẫn vậy, hơi gầy. Tâm chen ra khỏi đám đông, anh dễ dàng nhận ra ông anh trai.

- Xong hết thủ tục chưa.

- O.K.

Tâm chỉ có hai túi du lịch to. Hoàng cúi xuống khoác giúp em một cái. Anh oằn vai loạng choạng.

- Tưởng nó nhẹ, đá chắc.

Tâm cười, hàng rìa mắt đều trông hiền lành hơn. Năm năm bần bật, bây giờ hai anh em mới gặp nhau. Tâm rút trong túi áo khoác ra chai Whisky dẹt.

- Anh uống trước đi

- Rất mừng được gặp em

Tâm nhấp một ngụm lấy lệ. Mấy năm ở Tây

không làm tử lượng anh tăng bao nhiêu. Có tiếng khóc thút thít rồi nức nở. Bà dáng nhà quê đang ôm chầm một thiếu nữ. Cô gái áng chừng mét bảy, tóc xù. Bộ ngực thì chính cả người Đức cũng phải mơ ước. Bình tĩnh một lúc, ái nữ hỏi thân mẫu "Bố đâu" Xã đội trưởng phu nhân giờ tay chỉ về phía nhà vệ sinh công cộng. Không đầy hai chục phút, người ta thấy ông trung niên chạy đi chạy lại về hướng đó tới năm lần.

Dọc đường cả hai anh em đều không nói chuyện gì. Hồi Tâm bỏ học để đi Đức, Hoàng cầu lắm, tát em một cái. Tâm kém anh ba tuổi, đang học trường Kinh tế kế hoạch, cuối năm thứ tư Tâm bỏ đi lao động nước ngoài.

- Bố mẹ có khoẻ không.

Tiếng Tâm lẫn trong gió. Xe chạy tốc độ cao. Đường tốt.

- Về hẳn chứ.

- Vâng, về hẳn.

- Bố mẹ mong em nhiều đấy.

- Thì em vẫn viết thư đều mà.

Cả nhà ai cũng muốn đi đón. Tính thuê một xe Lada. Hoàng gạt đi. Anh mượn Nhã, cô bạn gái rất thân, cái xe Cub. Xe chạy hết ga. Cây hai bên đường vùn vụt trôi ngược và thời gian vùn vụt trôi xuôi. Năm năm như mơ. Nghe cái lương quá đi mất. Đến đầu cầu Chương Dương công an chặn hỏi. Trạm

kiểm sát liên ngành vừa được phong anh hùng cách đây ba hôm. Hai tháng cuối năm bắt tám trăm vụ buôn lậu. Hoàng vẫn để ga ngồi trên yên uể oải nghe Tâm trình bày với tay công an non choẹt. Một lát sau, chẳng hiểu nói gì, chỉ thấy Tâm cười. Nhà đại diện pháp luật cũng tươi bằng ngần ấy. Xe đi.

- Mất cho nó bao Cabinette.

Về đến nhà đúng năm giờ chiều. Bố xúc động, ông ký nhà băng thời Tây và là cán bộ ngân hàng lưu dụng thời ta đã về hưu chào con giai mình bằng tiếng Pháp. Cả bữa cơm đánh đổ chén rượu mấy lần. Mẹ và con bé Phượng khỏi nói. Tâm cười rưng rưng, ngập trong nước mắt của mẹ và em gái. Đây là quà của bố này, đây là quà của mẹ này. Còn đây là quà của em Phượng. Hoàng uống dè dặt, im lặng thanh toán chai Whisky. Thỉnh thoảng anh mới được uống rượu ngon.

Chủ nhật Tâm rủ Hoàng ra khách sạn Du Lịch uống bia. Tháp rùa ngơ ngác nhìn Hà Nội đang quen dần buôn lậu và tập tọng nghiện ngập. Đàn ông đã biết bật nắp Heineken và đàn bà cũng quen với vị Coca.

- Mọi chuyện vẫn vậy. Bố hơi lẫn. Mẹ già đi, em gái nhớn lên và nhà vẫn lụp xụp.

- Anh uống nhiều rượu hơn.

- Anh không làm phiền ai cả.

- Em biết. Em đâu có nói chuyện này, em đã có ít

tiền, khoảng năm chục cây.

- Bao nhiêu?

- Chừng năm mươi lạng vàng.

Hoàng tò mò nhìn em giai qua cốc bia.

- Anh khỏi lo, mọi chuyện đều hợp pháp. Em sẽ xây lại nhà và mở cà phê. Con bé Phượng hai lần thi trượt đại học là quá đủ. Nó sẽ bán hàng.

- Liệu có làm hỏng nó không.

Tâm cười rít hơi thuốc dài. Hai ông anh đều cứng cô út.

Khách sạn bắt đầu đông khách. Bia ở đây bán kèm nhẹ nhàng. Hai cốc bia hơi và một đĩa xào, thịt lợn thì tươi nhưng hành thì ôi. Lác đác những cô bé mặc đầm lẫn trong đám đông những chàng diện Veston. Hà Nội của anh. Tâm cười khẩy. Suýt nữa vì nó mà mình bỏ mạng nơi đất khách. Không hiểu vì sao, hồi đánh đồng hồ lậu qua Stuttgarter, Tâm nhớ nó bật khóc. Duy nhất chỉ một lần.

- Thủy và anh thế nào.

- Bình thường.

- Có khi cuối năm em cưới vợ.

- Tuyệt vời, năm nay mẹ yếu quá.

- Sẽ trước anh à.

Hoàng đột nhiên thở dài.

- Anh muốn cái gì nặng nặng.

- Thôi mà, mẹ làm cơm chiều.

Tâm mở chai Trúc Bạch mới. Muốn uống thêm bia

hơi thì lại phải kèm một đĩa xào. Hoàng lưỡng lự.

- Lâu lắm anh không gặp Huyền.

- Ừ, em cũng không nhận được thư - Tâm hơi cười

- Cũng đánh rơi vài thằng nhóc ở bên ấy.

Hoàng nhìn chai rượu bày mẫu, tự nhắm xem đã từng được nếm loại nào. Chín trên mười ba. Một chỉ số dễ chịu. Có tiếng chèo chèo. Cô nàng dong bìa đang cãi nhau với khách. Máy đồng nghiệp xúm vào can. Nàng bị đẩy khuất xuống bếp, vài câu chửi sốt được quạt trần thổi hất ra. Một viên chức già trích tiền lương uống bia trộm giấu vợ ngồi gần Hoàng, để cốc xuống nhãn mặt.

- Trời ơi, về bao giờ thế này.

- A, Trần Bình - Tâm cười tươi và kèm theo là kiểu ôm hôn không có trong phong tục người Việt - Đây là anh giai mình.

Hoàng bắt tay phiên bản các tài tử nam đóng vai chính trong những phim lãng mạn Hồng Kông. Trắng trẻo. Sống mũi thẳng rất hợp với kính Tây Đức. Tâm gọi thêm ba chai bia và đĩa bổ dục chân.

- Mình uống nhiều quá rồi.

- Chút chút, gọi là tái ngộ.

Trần Bình uống một hơi hốt nhiên, đứng lên gặp mình kiểu cách.

- Mình thật sự xin phép, đang đi cùng mấy người bạn.

- Uống đi đã, sắp tới tôi có việc cần ông.

- O.K. Mai chắc chắn mình qua. Chào anh.

- Chào anh.

Tâm uống. Rút khăn mùi xoa chấm chấm lên ria.

- Bình được đấy. Hồi ở Berlin, em toàn phải đánh hàng nhờ cậu nó.

- Bình uống được rượu không.

- Ông già nó cỡ Thứ trưởng, trùm đám Đông Âu.

- Về đi không mẹ mong.

Phố xá hai bên lên đèn. Chiều buông nhạt.

2

Hoàng đến đón Thủy về học trễ mất mười phút. Cô đi đi lại lại quanh cánh cửa cổng trường. Thỉnh thoảng bọn cùng lớp tan ngang, Thủy quay mặt đi giấu vẻ nhăn nhó. May mà bọn con trai ở lại đá bóng. Trong trường nhiều người biết Hoàng. Đơn giản Thủy là hoa khôi của cả khoá. Cái buổi đầu tiên Hoàng công khai đến đón, mọi người nhao nhao lắm. "Trông đẹp trai nhưng như thế nào ấy". Vâng, rượu uống hàng lít thì bình thường người thế nào được. Thủy suýt bật miệng rên rỉ. Chắc tan làm lại ngồi chết vào quán rượu.

- Anh xin lỗi.

Kèm theo ngũ diệu âu yếm là mùi cồn thoang thoang. Không thèm nhìn. Thủy quay ngoắt bước dài trên vỉa hè đất. Cái túi may bằng vải thô thêu mấy chữ Pháp, lủng lẳng mạnh theo nhịp bước. Hoàng dần mất. Anh tắt máy, dựng chân chống xe rồi chạy với theo. Sắp đến giờ tan tầm, đường khá đông và tất nhiên vài kẻ hiếu sự đã nhận ra cảnh đuổi bắt tình yêu. Hoàng vội bước hụt chân

ngã đánh "uỵch". Nhân dân lao động đang nhậu rượu ở các quán xung quanh phá ra hả hê. Thủy hốt hoảng quay lại vừa tức vừa buồn cười. Cô phúi quần áo cho Hoàng.

- Mất mũi để đâu thế hả.

Hoàng nhăn nhó. Anh vịn vai Thủy lên từng bước, khó khăn lắm Hoàng mới đạp được cần khởi động. Thủy nhìn Hoàng bỗng nghi nghi. Anh ta rất hay giả trò bợm. Đa phần cô không đoán được thật giả.

- Còn đau nữa không.

Hoàng liên tục rên rỉ những tiếng nghe rộn người. Thủy vẫn chưa chịu ôm eo anh.

- Anh có bớt rên đi không.

- Người anh làm sao thế này, hay là xuất huyết nội.

- Uống cho nó lắm vào.

- Đâu, anh có uống gì đâu.

- Nếu anh còn chối là xuống đi bộ đấy.

Hoàng thua. Kinh nghiệm của hai năm yêu nhau cho thấy tốt nhất là im lặng. Hoàng bâng quơ:

- Xe thằng Tâm đấy, nó mới mua.

Vẫn không bắt chuyện. Con đường chạy dọc công viên vào các khu tập thể lớn, 16h30, người tan tằm đông vô kể. Hoàng đi xe tài tử. Thủy cứ người vì sợ đành ôm chặt lấy anh.

- Tối nay em có bận không.

- Bình thường.

- Đi chơi đi.

Trơ tráo lắm, giỏi ạ. Thủy dần giọng.

- Tối nay cũng có chuyện muốn nói với anh.

Đến gần lối rẽ vào ngõ nhà Thủy, Hoàng dừng xe lại.

- Anh vào xin phép bố mẹ đi, đằng nào mà chẳng phải thối cơm chiều.

Hoàng vào số, cái DD70 lượn ngoằn ngoèo. Ngõ nhỏ nhiều ổ gà. Những lần đi chơi với nhau, Thủy thường bảo anh chờ từ ngoài, cái xe đạp của Hoàng lỏng lẻo đến phát sợ.

Bố Thủy không ưa Hoàng. Ngay từ đầu và đến giờ cũng vậy. Ông là giáo viên cấp III, dạy môn gì chính Hoàng cũng chẳng rõ. Quá khứ phóng túng, mặc dù Hoàng cố giấu, vẫn in vài nét đậm lên phong độ. Kỹ sư tâm hồn, đánh rơi một phần ba tuổi thanh xuân ở vùng sơn cước Tây Bắc, gùm gùm nhìn gã thanh niên ứng cử làm con rể.

- Anh với cái Thủy nhà này là bạn trong lớp hay ngoài vỉa hè.

- Dạ, thưa bác, cháu đi làm rồi.

May quá, Hoàng vừa kịp nuốt hai chén tổng dầy ở quán nhỏ chênh chếch đầu ngõ. Ben Johnson muốn đoạt giải dành phải tọng doping.

- Cái Thủy có nói chuyện về anh. Lớn rồi tôi không cấm. Hừm, thanh niên bây giờ văn minh thật.

Cô cầm rá gạo đi lên khê nháy mắt với Hoàng.

- Vâng. Con cứ thổi cơm xong đã.
- Nghĩa là mày không ăn chứ gì.
- Vâng.

Thủy trả lời nhỏ, chăm chú vo gạo. Về tập trung tư duy hao hao theo phong cách của tượng Rodin.

Lịch kích mãi, sáu rưỡi hai người mới đi nổi. Trăng sớm, đang thu lạnh lạnh. Thủy ôm sát anh âu yếm vuốt tóc. Đi xe máy dễ chịu hơn đi xe đạp.

- Anh có biết em yêu anh không.
- Suýt nữa anh định nói câu ấy.
- Mấy giờ anh phải trả xe.
- Thằng Tâm tối nay cũng không bận.

Hai người đỗ xe trước một quán nhỏ ở phố Hàng Buồm. Quán cũ kỹ và đồ mỗi ngon. Thỉnh thoảng khi có nhiều tiền Hoàng lại ra đây. Lần cuối cùng cách chừng năm tháng. Quán thưa khách, ấm cúng mùi xào nấu. Hoàng gọi chim quay và cua rang muối. Thủy nhìn anh.

- Anh không được uống rượu đâu.
- Ông Chúa, đúng là những câu có cánh.

Hoàng nằm trong quy chế của dry law⁽¹⁾, anh cũng đang trong thời kỳ bảo dưỡng sức khỏe. Một cô bé khá xinh, chắc con ông chủ quán, bê đĩa sa lát và hai lon "333" khê đặt xuống bàn.

⁽¹⁾ Luật khô - luật cấm rượu ở Mỹ.

- Này bé, cho chú xin một ly rượu trắng thật lớn để trộn rau.

Cô bé quay vào sau quầy, khê liếc Hoàng, cầm ra một chai trong vát. Thủy cắn môi, chẳng còn muốn nói. Cũng có lần Hoàng hứa tuyệt đối không uống. Được đâu chừng mười ngày. Hoàng rót bia cho Thủy. Rót rượu cho mình vào ly cao chân, cẩn thận nhấp một ngụm với vẻ mặt tuần tiết của các thánh tử vì đạo.

- Anh Hoàng.

- Vâng, anh xin nghe.

- Chúng ta không thể sống thế này mãi được.

- Tất nhiên, theo anh nên có một thằng nhóc để cải tiến tình hình.

- Chúng mình có nhau đã được hai năm. Và lúc nào em cũng thấy anh tạm bợ. Đạo mới yêu chẳng hiểu sao em lại coi là hay hay. Nhưng bây giờ em lớn rồi. Chỉ ba tháng nữa em sẽ tốt nghiệp. Anh Hoàng, anh có nghe em nói không. Đã khi nào anh tự hỏi, cho đến bây giờ trong tay mình đang có cái gì.

Hoàng nhấc ly xoay xoay. Đúng là một giáo cụ trực quan đầy tính sinh động.

- Anh yêu em.

- Vẫn một điệp khúc. Anh đừng làm em chán.

Cô bé con chủ quán dọn đồ ăn ra bàn. Bầy rất khéo. Hoàng lấy dao, cắt miếng lườn chim vào bát

Thủy, Cô nhai như nhai rơm.

- Em buồn lắm.

- Sáng danh Chúa.

- Vứt cái ông Chúa của anh đi.

Hoàng tranh thủ uống nốt ly rượu.

- Lạy Chúa, xin Người bỏ qua tội báng bổ của nàng.

Chắc hôm nay em có môn nào phải thi lại rồi. Hoàng tự an ủi. Rút thuốc anh nhả những vòng quánh khói thật tròn. Quán đã dần dần đông người. Ngồi sát Hoàng một bà béo quá. Ngày mới quen nhau, Thủy rút rè theo Hoàng vào quán này. Mưa mùa hạ xối xả. Hoàng vừa gọi món ăn vừa nơm nớp ngẫm đếm lại tiền. Hôm ấy anh uống nhiều lắm nhưng không say. Đôi mắt của Thủy long lanh theo những chuyện anh kể. Lần đầu tiên cô yêu. Cả hai cùng cầu giời cho mưa thật to. Và mưa cũng thật lâu. Chàng âu yếm ngắm khuôn mặt xinh xắn của nàng. Minh sẽ làm lại từ đầu. Không bao giờ uống rượu nữa. Minh sẽ chăm chỉ và thật ngoan. Trước cái đẹp đột ngột người ta thường nảy sinh những ý nghĩ tích cực.

- Cách đây vài hôm anh Tâm gặp em. Đi cùng với anh gì trắng trắng. Toàn nói chuyện về anh thôi.

- Em uống ít bia nữa nhé.

Hoàng nhấp rượu. Thủy uống một hơi hết cốc bia đầy. Bà béo bần bèn quay lại nhìn.

- Hay anh bỏ làm đi buôn, vay thằng Tâm ít vốn vậy.

- Tuỳ anh, em chán lắm rồi.

- Trông em hơi mệt.

- Không hiểu sao em lại yêu anh. Rất nhiều lần em tự hỏi mình. Anh biết không.

- Có một ông sư già đạo cao đức trọng trụ trì một tu viện lớn khi ốm nặng gọi tay đệ tử cứng nhất đến hỏi: "Sau khi thầy chết các con sẽ làm gì". Vị đệ tử trả lời: "Con không biết" ông sư già lại gặng hỏi. Vị đệ tử tát thầy một cái rồi bảo "Nằm yên mà ngủ đi, hỏi ngu lắm". Vị sư già yên tâm mà tịch diệt cõi niết bàn.

- Anh chửi em hả.

- Anh yêu em.

Thủy nhìn băng quơ, cổ cô nghèn nghẹn. Quán vắng mà lại không có nhạc. Cũng chẳng hiểu làm sao.

- Về đi.

- Còn sớm lắm chưa đến tám rưỡi.

- Em về đây.

Hoàng kêu tính tiền. Cô chủ quán trả thừa anh một nghìn rưỡi. Đen tình đỏ bạc. Hoàng đi xe chậm chậm. Đoạn đường ngắn mà có tới bảy đôi trai gái hôn nhau. Gió khuya lá rụng. Đầu anh hăm hập như sốt dở. Hôm nay uống nhiều quá. Một ngã tư. Hai ngã tư. Hoàng tăng ga.

- Đi uống cà phê không em.

Anh quay lại, định nói đùa thêm. Thủy đang khóc, nước mắt ướt đầm má. Hoàng đập phanh quành tay ôm cô. Ông già đi xe đạp đằng sau bật chửi tục. Chỉ vì tránh, suýt nữa ông ta lao vào vỉa công.

- Em làm sao vậy.

Im lặng. Hoàng hôn nước mắt người yêu.

- Anh sẽ không bao giờ nói nữa. Anh nghe em.

Thủy vẫn thẫn thức. Chợt nhiên cô nhấc đầu khỏi vai anh, giọng khàn khàn: "Chúng mình đi về đi".

3

Trời nhợt nhạt nắng. Nhà mới làm xong còn nồng mùi vôi tường. Có phòng khách. Có phòng riêng cho bố mẹ. Phí tổn vượt quá ước tính của Tâm, anh phải bỏ thêm gần năm triệu.

- Phụng, mày ra đây anh nhờ.

Đang ngồi sau quầy sẽ dự định là bán giải khát, cô em rút cuốn "Tình sử Algielic", chạy lại.

- Mày xem cân chưa.

- Dịch sang trái một tý. Được rồi. Anh không có ảnh người mẫu thời trang à.

- Có hai cái.

- Ảnh ca nhạc cũng nhàm rồi, mà bây giờ ai lại đi treo ảnh đá bóng.

- Vận bé nhạc đi, mẹ trong nhà đang mệt.

Tâm ngắm Dieter Bohlen. Ca sĩ thời thượng của nhóm Modern Talking. Tóc lò xo, ánh mắt của dân Bôhêmiêng. Tướng thẳng này đúng đáng hát rong. Tâm thích Beatles. Anh dán thêm vài ba cô gái đùi dài, cười rất tươi với chai Cocacola. Trông tầm tầm, có vẻ quán cà phê lắm. Đã bán nửa tháng

mà khách hàng vẫn chỉ là bạn Tâm. Có đưa trả tiền, có đưa chẳng trả. Cả nhà ăn cơm, bố hỏi:

- Liệu có lỗi không con.

Hoàng tùm tùm. Mẹ cười buồn. Liên tiếp một tuần bà không phải rửa cái cốc nào. Con bé Phượng lúc đầu háo hức bây giờ cũng hơi ỉu. Một sáng chủ nhật ế khách cũng như bao nhiêu ngày khác trong tuần, Bình đến.

- Mình có tí việc phải vào trong kia. Xong hết rồi chứ.

Tâm khoát tay chỉ vòng quanh. Cố ghìm thở dài bằng cách nhả hơi thuốc.

- Từ hôm mở hàng ông là người thứ mười sáu.

- Đi với mình.

Ra đến cửa gặp Phượng vào. Trông thấy Bình mặt cô bé run run ửng đỏ.

Bình và Tâm vào quán Long lùn. Bar nào của Hà Nội bây giờ cũng ngập đầy bọn choai choai. Trệu trạo nhai kẹo cao su, hút ba số thở khói vào tai bạn gái để hai đứa cùng cười. Một vài bàn đầy vỏ Heineken, cả chai nguyên Jonhny Walker. Chắc có đứa vừa đi xuất khẩu lao động về. Tìm mãi mới có bàn trống. Cô bé "xệc via" bôi nhiều phấn đi lại. Tâm nhìn sâu vào cổ áo khoét rộng. Nàng không mặc đồ lót. Cái ngấn ngực trắng của tuổi mười chín.

- Cho anh hai chai bia.

- Dạ, chỉ có bấm ba thôi.

Tâm dùng bật lửa mở nút. Cô bé ngồi kế bên tò mò nhìn. Gặp cái nhìn lại rất dạn của Tâm ngưng quay đi. Bình cho đá vào cốc. Tâm hút thuốc. Vườn thật đẹp. Nhiều hoa và những cây cảnh lạ. Ở một góc kê màn hình video 20 inches. Đứng ở bar, một tay thanh niên đẹp giai, cổ thắt nơ đen. Hà Nội những năm tháng không có mình đã ra vậy đấy. Thay đổi bao giờ cũng tốt hơn.

- Đây là mẫu mực à.
- Không hẳn. Một trong vài ba mô hình tiên tiến.
- Bia bán bao nhiêu.
- Lãi ròng mỗi chai khoảng bốn trăm. Trung bình ngày bốn chục chai. Và thực ra bia cũng chỉ là thu nhập phụ. Tâm này, mình xin lỗi. Cậu áng được khoảng hai chục cây không.
- Cậu khuyên mình dẹp cà phê à.
- Phải, bỏ đi. Sắp tới mình xin vào chỗ ông già. Lang thang mãi hơi mệt. Mình có một số mối làm ăn quen biết. Định nhường cậu một ít.
- Bao nhiêu phần trăm lãi sẽ phải chia đưa cậu.
- Tuỳ. Mình tin vào tình bạn.
- Lúc nào có thể bắt đầu.
- Uống nữa không.
- Cậu kêu rượu nữa đi.
- Nếu phải đặt trước, khoảng một nửa tất cả của cậu.
- Cờ bạc mình ham mà. Hơn nữa, mình cũng tin

vào tình bạn.

- Nào, cụng ly.

Tâm chợt thấy vai trái tê nặng. Hình như có ai nhìn. Thật xoáy thật căng. Duy nhất chỉ một người. Anh hơi ngóai. Đứng nằng, có cái gì đẩy thót nhói trong tim. Tâm uống cạn ly rượu, chắc em lấy chồng rồi. Hai mươi ba tuổi, năm năm đi xa, tháng nào cũng đôi lần, nằng quấy rầy giấc mơ của anh. Chẳng lần nào anh mơ được hôn. Gã đàn ông ngồi cùng nằng mặc diêm dúa, uống nước xoài. Ngày xưa, đôi khi mình cũng uống nước xoài. Chó chết. Đã nhận ra mình, em không quay lại nữa. Cái nhìn trượt mênh mông vào hư vô.

- Ông già mình sẽ về hưu, nếu không chịu thay chiến thuật. Đến tầm tuổi nào đấy người ta bị lẫn. Ông cụ vẫn tin là ông cụ đúng.

Những người làm quan khi về hưu thì thoảng chơi cây cảnh. Hoặc cãi nhau với đài hoặc làm thơ. Cô bé có cổ áo khoét rộng tiến tới gần bàn của nằng. Gã đàn ông trả tiền. Một xấp tiền chẵn. Khi đếm trả gã cẩn thận lựa những tờ cũ. Nằng quay lại. Tâm cười buồn. Nằng rùng mình đi vội ra. Gã đàn ông khệnh khạng ngón tay xoay xoay chiếc chìa khoá xe Cub buộc con búp bê tết bằng len. Nhận ra hay không nhận ra. Nằng đi và để lại một quãng khói mỏng. Tâm rít hơi thuốc. Điếu ba số mới châm cháy một vệt. Tàn trắng chạy thẳng một vệt, không

gãy.

- Chúng mình đi đi. Cậu sẽ được gặp một trong những sắp nhón.

Bình nhấp rượu. Ly bỏ dở còn chừng hai phần ba. Tâm nhìn mặt rượu sóng sánh trong ly. Anh Hoàng bao giờ cũng uống rượu cả cạn. Gọi chữ là gì. Dĩ tận vi độ.

Hà Nội tàn thu. Con trai hiền hơn, con gái xinh hơn và các quán cà phê đèn mờ nhiều hơn. Tâm và nàng đi lang thang suốt cả chiều. Tất nhiên là hút thuốc. Tất nhiên là nàng khóc. Lúc sụt sịt. Lúc òa ra lúc nức nở. Giữa những điệu thuốc, Tâm cắn môi. Cái răng sứt từ hồi bé ngã cây để lại một vành khuyết ở môi dưới.

Bình ấn chuông ngôi nhà hai tầng trát đá rửa có giàn hoa tì gôn. Có tiếng chó sủa. Bình nhìn qua lỗ cửa vào sâu trong sân. Chẳng có một xe nào cả. Người cần gặp không có nhà. Bình quay ra nói. Tâm mặt nhợt nhạt nghe loáng thoáng. Hình như sân quần vợt Khúc Hạo.

Hà Nội tàn thu. Đợt xuất khẩu đi Đức cuối cùng trong năm. Bãi cỏ hồ Tây bị nắng hanh dầu đông làm xám khô.

"Mấy tháng anh sẽ quên em".

"Anh không biết".

"Em mong có con".

"Anh xin. Em mới mười tám. Mọi chuyện sẽ qua

đi. Rồi những chuyện tốt lành sẽ đến với em. Thôi nào. Đừng khóc nữa”.

Nước mắt nàng ướt đầm một bên vai. Tâm hút thuốc. Bao Sông Cầu còn lại một điếu. Mặt hồ vắng không một bóng thuyền. Nắng hanh thì vàng và bầu trời thì rất đục.

“Em yêu anh”.

“Tha cho anh”.

“Em sẽ chờ anh”.

“Huyền, em phải hiểu chứ. Anh không muốn dèo em bằng xe đạp và hút thú thuốc thổ tả này”.

“Em chờ anh”.

“Tuỳ em. Nếu số phận mỉm cười với chúng ta. Còn trước mắt đừng nên trối mình vào những ảo ảnh viễn vông. Anh không muốn dôi trá. Khoảng cách về thời gian và không gian sẽ xói mòn cái gọi là tình yêu. Chẳng nhẽ em thích sống với anh bằng trách nhiệm hoặc nghĩa vụ”.

“Nhỡ chúng ta có con”.

Mây bay. Mặt hồ xanh. Gió nhạt. Và Tâm hút điếu thuốc cuối.

“Đừng dọa anh mà phải tội”.

Nàng bật cười. Kiểu cười của trẻ con. Nước mắt lăn tròn quanh má lúm đồng tiền.

“Mọi người đều nghĩ anh là dưng cảm. Hôn em đi. Nữa cơ”.

Một ông trung niên mặc áo đại cán đứng xa xa

nhìn hai người chăm chăm.

“Tháng trước em đau bụng muộn, chậm gần một tuần. Mấy hôm rồi chúng mình ở cạnh nhau em giấu. Thực ra cũng hơi lo lo”.

Tâm lại cắn môi. Hàng rìa mép dài làm khuôn mặt đàn ông của Tâm thêm thiếu nảo. Nàng dụi vào tóc anh. Đột nhiên nước nở khóc.

“Anh yên tâm. Cứ đi đi. Chẳng có gì đâu. Em đùa đấy”.

Trước khi bay ba ngày Tâm mới báo gia đình. Bố anh âm ỉ âm ừ. Mẹ rên rĩ. Thực ra Tâm ngủ ngoài nhà nhiều hơn trong nhà. Con bé Phượng hơi ngơ ngác, nó còn bé quá. Tâm ra quán rượu đầu phố tìm Hoàng. Ông anh giai đang độc ẩm. Chén rượu với bơ vơ trên bàn rộng. Thoạt đầu Hoàng không hiểu, sau đó nhăn mặt. Gã cựu sinh viên ưu tú của trường Tổng hợp đang thất nghiệp cáu.

“Nghĩa là mày bỏ học”.

“Vâng”.

“Sao mày không nói một tý gì với tao”.

“Anh hay bàn lùi”.

Hoàng tắt em. Tâm cau có nhổ nước bọt, xốc lại cổ áo rồi châm thuốc.

“Em xin anh chiếu cố đến Huyền. Bọn em có thể có con. Nên đúng vậy anh và mẹ đến nhà Huyền đặt hộ em coi trâu, chắc Huyền không phản đối. Còn không, tất cả anh đừng quan tâm”.

Hoàng im lặng nốc nốt chén rượu dở.

“Em đi đây”.

“Tao cầu Chúa cho cái máy bay chở những thằng khốn nạn như mày nổ tung khi đạt đến độ cao cần thiết”.

Bình phi thẳng xe vào trong sân quần vợt. Những đàn ông, đàn bà ngồn ngộn sự giàu sang mặc bộ đồ tennis trắng. Hoặ đang uống bia, hoặ đang chơi bóng. Ngồi dọc những băng ghế kê sát tường, vài vị đã hồi hưu đang hau hâu nhìn đuôi non của lũ con gái dừng mở mới lớn. Bình dựng xe, tắt máy đến quầy bán đồ uống. Tâm theo sau, hút thuốc. Vài người đứng xa xa vẫy tay chào Bình.

- Cho hai lon côca.

Bình uống. Hai thiếu nữ cầm vợt, trạc mười sáu mười bảy đi ngang liếc anh. Đó là hai tiểu thư có mẹ buôn gia súc lớn nhất chợ Đồng Xuân Bắc Qua. Thoang thoang trong mùi nước hoa Pháp còn lẫn hơi phân gà tươi. Bình uống, vẻ mặt cao đạo. Chợt bỏ lon gọi to:

- Chị Nhã.

Thiếu phụ đang đứng lẫn với đám đàn ông đầu hói bụng tròn bước lại gần. Xấp xỉ ba mươi. Vẻ đẹp đầy sắc sảo trí thức.

- Em vừa đến nhà chị.

- À, dạo này chiều mình hay ra đây.

- Giới thiệu với chị Nhã, đây là Tâm.

- Chào anh.

- Em biết chị, em là em anh Hoàng.

Nhã cười tươi. Nét khinh khỉnh bớt đi rất nhiều.

- Trời ơi, mình cứ ngờ ngợ. Về lâu rồi sao không lại nhà chơi.

- Em bận. Hơn nữa anh Hoàng đi Nha Trang gần tháng rồi.

- Hoàng ra rồi cơ mà.

- Vâng anh ấy mới ra.

Một tay đàn ông bụng rất tròn. Tướng ngũ đoán. Tuổi ngũ tuần hớt hải chạy vào thấy Nhã, cười nịnh.

- Thế mà mọi người bảo Nhã về rồi.

- Anh bảo lái xe lên gần cổng trước chờ em đi.

- Anh chờ em luôn mà.

Tâm nhìn theo cái mông tròn xoay lúc lắc của gã, chợt nhớ chính vị quan chức này hành hạ cái passport của anh đây. Mất thêm gần ba chỉ.

- Có chuyện gì đấy Bình.

- Cũng không khẩn lắm nhưng mà phải phiền chị.

- Thế sáng thứ ba được không?

- Tùy chị.

Tâm dè dặt Bình. Cái Dream II ở tốc độ vừa phải. Trong nắng hè, cây Hà Nội có vẻ xanh hơn.

- Thật là may cậu biết bà Nhã.

- Bà với ông Hoàng nhà mình thân lắm. Nhưng

mình thì ít gặp.

- Mình thực sự bất ngờ đấy.
- Chuyện gì.
- Bà Nhã với ông Hoàng.
- Không, chỉ là bạn thôi. Bà Nhã siêu lắm à.
- Kinh khủng.

Có cô gái đi xe đạp ngược chiều giờ tay vẫy. Tâm ấn phanh một vòng cua rất tài tử.

- Đi đâu vậy chị Thủy?
- Tối hôm qua anh Hoàng có về nhà không?
- Anh ấy ngồi chơi cờ với ông hàng xóm.
- Lát nữa, nếu Tâm gặp anh Hoàng nhắn hộ là đến ngay nhà mình.

Tâm xin phép đi một đoạn cùng Thủy. Cô từ chối rẽ vào nhà người quen. Bình ngồi sau im lặng. Và có thể im lặng như thế đến hết đời. Số phận quả đã bày ra những trò chơi khắc nghiệt. Không ngờ lại là em.

Phố nhỏ không dài. Một nhà thờ nhỏ và ít cây xanh. Cha chánh xứ mắt toét vừa giảng Phúc Âm vừa chảy nước mũi. Giữa phố, bên số lẻ có duy nhất một công sở. Dân phố tò mò, nhưng chịu, chẳng biết là cơ quan gì. Người ra vào, mặt đều nhón nhác quan trọng. Nói chung, phố vắng lắm. Mười rưỡi đêm hoặc sáu rưỡi sáng thanh niên đã đá bóng dưới đường. Dân trong phố thuần nhất theo đạo Thiên Chúa. Gia đình thằng Tâm thuộc loại tân tòng. Bà ngoại có đạo. Mẹ Tâm vì lấy chồng nên khô dân. Lễ ngày thường bỏ nhiều chỉ duy trì hai buổi thứ bảy, chủ nhật. Hồi đầu, anh em thằng Tâm còn bé, khi ăn cơm chúng nó còn phải làm dấu còn mẹ nó thì đọc kinh, nay bỏ cả. Năm lớp bảy thằng Tâm đi thi học sinh giỏi toán thành phố, mẹ nó tìm trong hộp đồ khâu một cây thánh giá nhỏ mạ bạc, xâu chỉ đen quàng quanh cổ nó lấy khước. Thằng Tâm đem đổi túi kẹo bột. Mẹ nó la hét nhưng không đánh. Nhà thằng Tâm làng nhàng. Nghi gia kẻ cũng thường thường bậc trung. Còn sót lại ít vàng của bà ngoại,

mẹ nó dồn vào gánh hàng xén. Vốn liếng của bố, ông ký nhà băng, hết từ chiến tranh phá hoại lần một. Gần chục lần đi sơ tán, không tốn nhưng làm người ta mỏi. Có ai giữ vàng, cho dù đã gần thập kỷ bảy mươi. Năm 1973, Bank de Paris nhớ đến viên công chức cần mẫn chữ đẹp, có gửi gói tròn một món trợ cấp. Nghe phong thanh, ông ký lò dò lên uỷ ban quận. Gã thư ký thường trực gầy nhẳng ngực lép, mỗi lần ho xám đen cả chiếc khăn mùi xoa trắng tinh, hắt hàm hỏi: "Ai xui ông". Cựu viên chức ngân hàng lưu dung có thâm niên sợ công an hộ khẩu run bắn, chôi đây đẩy. Đến gần một năm mặt vẫn xanh, không hoàn hồn. Nếu quy ra vàng hồi ấy khoảng ba chục lạng. Gần bằng kết quả sự phiêu lưu mạo hiểm của Tâm trong chuyến Tây du. Chuyện vặt thời chiến tranh.

Tâm là thằng nhóc ngang. Rất búống. Nó giỏi các môn về tự nhiên như giỏi đánh bọ. Nó khoẻ. Mười một tuổi hàng lông tơ chạy lờ mờ trên mép. Mười ba tuổi, giữa trưa chang chang nắng, nó theo mấy thằng lớn nằm ép người trên mái tôn của nhà tắm xí nghiệp may nhìn trộm. Vắt vả lắm, lớp sáu, nó được nhét vào Đội. Bởi lớp nó là lớp điểm. Trường nó là trường điểm. Nó được quàng khăn đỏ nhờ quy luật nước nổi bèo nổi. Nó cho bạn cùng bàn chép bài tập toán lý. Đổi lại, bọn kia phải cho nó cốp văn sử. Phương pháp này được áp dụng rờn rờn cho đến

hết cấp III. Những năm gần đây trên mặt trận kinh tế báo chí ca ngợi mấy bà giám đốc khi chưa bị bắt biết thực hiện sớm kinh doanh đổi lưu xuống từng cơ sở. Trong lĩnh vực giáo dục với cùng phương pháp thăng Tâm là lá cờ đầu. Chẳng ngạc nhiên khi nó chọn và đổ vào trường Kinh tế kế hoạch. Sắp thi tốt nghiệp phổ thông nó suýt làm một cô bé khác lớp có bầu. Ôn Chúa, nó cũng biết đọc sách. Yêu mẹ theo kiểu của nó. Mến anh giai thương em gái và vừa quý vừa nhờn bố. (Bị chú: 30/4/1975 giải phóng Sài Gòn. 03/6/1979, Đỗ Minh Tâm thi xong phổ thông. Jesus Christ nói, mọi sự đều là ý Chúa. Amen).

Buổi tối hè oi ả, bọn trẻ con chơi sôvê (sauvé). Một trò chơi mà chưa đầy mười năm sau đã thất truyền. Một trò chơi mà đương nhiên sẽ bị các băng Nintendo điện tử bóp chết, vì chưa đầy sự linh hoạt cơ bắp hoang dã. Bên thăng Tâm sắp được. Trừ một thằng, toàn bộ bọn kia bị bắt hết nhốt quanh cột đèn. Nhân vật đang tự do khá nổi tiếng. Mười ba tuổi, con ông Bồ nhà thờ biết hút thuốc lào, chuyên gia ăn cắp vặt và biệt tài xì nước bọt qua kẽ răng xa đúng năm bước. Mười năm sau, trở thành tay xích lô chuyên nghiệp. Nó biệt tâm đã được nửa tiếng. Cả hai phe, gần hai chục thằng nhóc đều sốt ruột chờ, văng tục, chửi rửa thành viên của giới vận tải thô sơ tương lai. Thằng này trốn kỹ và nguy hiểm. Đã có lần để giải phóng những thằng bị tóm cổ, nó

mặc quần đội nón của chị. Đèn đường đỏ đồng đọc. Máy đưa đi tìm chỗ trốn của thằng kia nần lắm. Bỗng cuối phố nó xuất hiện. Cả bọn ồn ào. Máy đưa gác vòng ngoài thủ thế. Giu đa từ xa toét miệng hớn hở, vẻ mặt của thằng đã bán được Chúa. "Xuất khẩu máy có phim". Một thông tin vô giá. Machinoimport ở cách hai ngã tư. Rất hay chiêu những phim không có ngoài rạp. Hoặc kha khá xác chết hoặc có cảnh cời trướng. Những năm bảy mươi trong sạch. Khi đèn đàn bà và liên hoàn cước của Lý Tiểu Long chưa đá vào mặt người xem qua Video. Tâm chạy như bay về nhà gọi Hoàng. Anh nó đang ngồi đọc *Pie đê nhất*. Bố đi đánh chần. Mẹ lúi húi giặt ở sân sau. Tâm thì thảo vào tai thằng anh. Hoàng bỏ dở trận thủy chiến của vị Sa hoàng vĩ đại để đi theo tiếng gọi nghệ thuật của tôi thứ bảy. Bọn trẻ lóc nhóc khoảng hai chục đứa. Đi đầu là thằng con ông Bô. Đi cuối là thằng Hoàng. Nó dật, chỉ vì ham thấy mặt Gocomitic mà chấp nhận phiêu lưu. Chúng nó cắt ngang công trường đang xây dở, quyết định trèo cổng sau. Thằng Tâm chốc chốc ngoái lại nhìn anh. Bức tường của công ty Xuất nhập khẩu máy cao hơn hai mét vượt qua sẽ tới khu vệ sinh nam. Từ đây tạo bộ mặt đứng đắn của kẻ vừa đi giải xong, lưng thưng chuồn qua bảo vệ vào dãy ghế cuối hội trường. Công đoạn phức tạp này đã được khai thác nhiều lần và luôn luôn chứng tỏ tính ưu tú của

nó. Muốn vậy, tuyệt đối không được cởi trần. Vài thằng đã kịp về nhà mặc áo. Ngoài thằng Hoàng có dép, toàn bộ đi đất. Bỏ - thế - hệ - hai cùng kiểu thằng Tâm lên trước tiên. Con chiên ghẻ nâng quĩ sa tăng vào thiên đàng. Thằng Tâm khoẻ, có sức mệnh của Moses kéo dẫn những tín đồ đồng đạo đến đất hứa. Chợt hai quầng sáng vồ lấy nó: "Ranh con, xuống ngay bố mày vụt cho gãy chân bây giờ". Phía bên trong tường ba thanh niên đeo băng đỏ lăm lăm dùi cui gỗ. Thằng Tâm năn nỉ. Nếu cần nó sẽ khóc. Nó đã nhiều lần vào vườn bách thú đứng hàng giờ xem cá sấu. "Mày có xuống không". Xu hướng đối thoại chuyển sang đối đầu. Thằng Tâm cầm viên gạch đỏ ném tạt. Nó nhảy dại ra ngoài miệng méo xệch vì đập mông. Cả bọn lao xao rồi im lặng nép vào tường chờ đợi. Đường mòn chiến lược đã bị phát hiện. Thằng con nhà bán cháo tim gan len lén trèo lên trình sát. Rú thê thắm. Hai nhát gậy chính xác đập trúng vai gã đặc công nghiệp dư bất hạnh. Tuyệt vô hy vọng. Một trận mưa gạch đá của những kẻ thất thế. Bên trong vắng ra tiếng chửi và đe dọa. Cả bọn tháo chạy ra cổng trước. Còn khoảng năm phút nữa đến giờ chiều. Trẻ con đông vô kể. Đi đất, sơ mi đứt khuy, chúng thiếu nảo xin người lớn cho đi kèm. Có hai thằng bám càng đã vào đến vòng trong lại bị tổng ngược ra. Khóc nức nở, áo ngắn quá để lộ quần đùi thùng dẹt. Tám giờ mười

cánh cửa khép dút khoát. Hôm nay chiếu phim đa
đỏ của Đức. Vinh biệt thủ lĩnh của bộ lạc gấu mẹ.
Rồi cũng đỡ nhón nháo hơn, những đứa trẻ phố
khác tản dần. Bọn phố thẳng Tâm đứng nguyên cay
cú. Đường thông qua toa lét là phát hiện vĩ đại. Chỉ
riêng phố chúng nó sở hữu bản quyền. Lần nào
cũng trót lọt. Và lần này vậy đấy. Cánh cửa dẫn đến
nghệ thuật lạnh lùng khép. Qua lỗ khoá chúng nhìn
thấy hai gã bảo vệ mặt sắt. Một gã bằng dầu. Trộn
pháo kích ở cổng sau đã có hiệu quả, còn xin xỏ gì
nữa khi máu đã đỏ. Thằng Tâm, thằng con trai ông
Bồ, thằng nhà bán cháo tim gan dầu tiêu. Răm, răm,
răm. Cái bản lễ bằng bấp tay long sòng sọc. Cả bọn
xô cửa. Trừ thằng Hoàng. Nó đứng ngoài xa sạch sẽ,
trí thức. Bọn trẻ ngoài phố say mê nghe Hoàng kể
chuyện. Nó đã đọc vô số tiểu thuyết. Nó nhìn bọn
kia nghịch bằng ánh mắt đồng loã đầy háo hức. Sự
giáo dục tiêu chuẩn không cho phép. Năm học vừa
rồi là học sinh giỏi toàn trường. Một mẫu mực đấy.
Cánh cửa mở, hai gã bảo vệ lao ra. Bọn trẻ ù té
chạy. Thằng Hoàng cũng co cẳng phi sang bên
đường. Suýt tụt dép. Quân tử phải phòng thân.
Chửi bới một hồi lực lượng bảo vệ hậm hực quay
vào. Bọn trẻ rón rén lại gần. Răm. Răm. Cửa mở ra
chỉ thấy ánh đèn suông khinh bỉ soi cổng vắng. Trò
chơi mới làm cả lũ khoái. Một lần nữa nào. Răm.
Lạy Chúa quá nửa bọn là đội viên thiếu niên tiền

phong. Hầu như tất cả đều đi lễ ngày chủ nhật. Khi xưng tội, mất trong veo và thề rằng chỉ mắc tội nói dối có hai lần. Lũ nhóc mãi rồn không để ý ba phần tử xa lạ. Ba chị em ruột. Giống nhau như lột. Hai chị gái và cậu em trai. Ba chị em chung nhau một giấy mời hai người, chắc bố mẹ hay cô dì chú bác nào đó tặng nhân kỳ nghỉ hè. Ba chị em đến sớm nhưng không được vào, tại dư thừa em. Nó khoảng tám tuổi, quần sóc xanh, áo phin trắng bỏ trong thùng, nó bám chặt con chị lớn, mặt xanh nhợt gần khóc. Con chị lớn khoảng mười lăm, mặt bầu, tóc buộc vòng đuôi ngựa. Khỏe lắm, chen cật lực lôi hai đứa em vào. "Con bé này tẻ thật. Hai suất là hai suất không thì mày ở ngoài". Cả ba đứa bị phui bật ra. Thằng bé em khe khẽ rên rĩ đòi đi về. Hai con chị lì lợm, khư khư nắm chặt vé, cằm hờn nhìn lũ nhóc lóc nhóc xung quanh. Và đến giờ, khi bọn thằng Tâm đập cửa xong chạy nấp ra đầu phố, cả ba chị em nó mới nước mắt ngấn nước mắt dài cầu xin qua lỗ khoá. Nghệ thuật điện ảnh muôn năm.

Thằng Hoàng không tham gia tấn công, nhưng cũng thích. Nó ít tụ tập với bọn quỷ sứ cùng phố, trừ phi được yêu cầu truyền bá kiến thức. Nó kể chuyện hay, sinh động. Nó là niềm tự hào vô tư của bọn trẻ cùng phố vào những ngày lễ phát phần thưởng cuối năm. Cái phố nhỏ nhắn có đạo bị kỳ thị ít nhiều dưới mái trường xã hội chủ nghĩa. Các thầy cô giáo

đều tin chắc tôn giáo là thuốc phiện. Và hơn hết, bọn trẻ nể Hoàng vì nó là anh chàng Tâm. Một trong những đầu lĩnh có số ghế bé. Lần đập cửa thứ ba chàng Hoàng dạn hơn. Bị không khí xung quanh kích thích lần thứ tư nó đến gần sát cửa. Rầm. Hai cánh cửa rình sẵn mở toang nhưng làm sao mà bắt được quỷ sứ, chúng tan ngay vào không khí. Thằng Hoàng chợt thấy ai tóm tay mình. Nó quẫy. Muộn lắm rồi. Hai đứa con gái xấp xỉ tuổi nó ghì chặt và nó vốn leo khéo. Hai con bé long lanh cặp mắt đặc thảng. Thằng Hoàng bị bán rẻ lấy suất xem phim. Hai nữ chiến binh Amazôn đã chọn đúng con mồi. Nhút nhát, yếu đuối. "Chính thằng này nó đập cửa các chú ời". Con chị lớn gào lên man rợ. Gã nhân viên bảo vệ bằng đầu cười thu hoạch trời thằng Hoàng bằng dây thừng. Thằng bé em mặt xanh nhợt nhìn Hoàng, rồi lấy bẫy chạy theo chị vào hội trường. Phim đã chiếu được hơn mười lăm phút. Thủ lĩnh đã kịp tập kích xong đoàn tàu của người da trắng. Bọn trẻ tản về nhà không kịp kiểm kê đội hình. Thằng Tâm sau khi đập chân lên giường đi ngủ mới biết anh nó chưa về.

Thằng Hoàng được đưa đến một phòng rộng, xung quanh toàn mùi dầu máy. Nó sứt sứt cổ không khóc. Hai gã bảo vệ pha nước chanh khoan khoái uống. Không nghe tiếng đập cửa nữa. Trên trần quạt quay tít. Thằng Hoàng run rẩy, mồ hôi túa đầy

lưng. Hỏi: nhà ở đâu, học lớp mấy. Trả lời ấp úng. Sẽ đưa máy ra công an. Thằng Hoàng khóc. Đường từ đồn đến toà rất gần. Một bảo vệ xé sổ trực đưa bút bắt nó viết kiểm điểm. Chữ nó đẹp. Văn phong thể thâm đầy sấm hối. Gã bảo vệ bâng đầu gật gù cười. "Máy có muốn uống nước không". Nó khe khẽ lắc đầu, đỡ sợ hơn. Mười giờ hai mươi phút tan phim. Ba chị em nhà kia lẫn trong dòng người. Hai con chị nhí nhảnh bàn gẫu. Thằng bé em xanh nhợt vẫn túm quần chị, liếc trộm Hoàng. Về sau, đã gần bảy mươi tuổi nó vẫn còn mơ thấy cảnh hai chị nó ghì tay Hoàng. Suốt cuộc đời, không bao giờ thằng bé xanh nhợt ấy đến rạp xinê nữa. Nửa tiếng sau thằng Hoàng được phóng thích. Gã băng đầu phát vào móng nó rõ kêu, đe dọa nếu lần sau tái phạm sẽ treo cổ. Thằng Hoàng không về nhà đi ra bờ hồ ngồi một mình. Mặt hồ đen, lóng lánh dưới đáy vài ba ánh điện tắt muộn. Nó mông lung. Kể từ đấy thằng nhỏ mười ba tuổi hay chữ vĩnh viễn bị đóng đinh câu rút trên cây thánh giá hoài nghi. Lớn lên, cứ mỗi lần bị ăn đòn ngã sắp ngã ngửa. Hoàng lại nhớ tới buổi xem phim ấy. Không thể quên cái lần thứ tư do dự a dua chúng bạn, rồi bất thần móng vuốt vô tư của cuộc đời chụp đúng, Hoàng ghét và kiên cố số bốn.

5

Hoàng ấn chuông ngôi nhà hai tầng mái bằng trát đá rửa. Dàn ti gôn buồng lũng chưa có hoa. Bà U ra mở cửa, vội vàng chào Hoàng rồi chạy vào bếp. Có mùi trứng cháy. Hoàng thạo nấu ăn và tương đối khoái đi chợ. Cất trong mình một bí quyết tuyệt vời về pha nước chấm bún chả. Hoàng đi qua sân hẹp, đẩy cửa. Nhả ngời một mình trên salon, trước mặt một tập giấy kê những dòng số bí ẩn, bên cạnh là cái máy tính Casio. Cô không ngẩng lên.

- Còn dở chai Ararate đấy.

- Hôm ở trong Nha Trang mình uống ké được nửa chai Martel. - Hoàng thở dài.

- Hôm nào qua Hàng Buồm, mình với cậu mua nguyên cả chai.

- Thôi mà.

Nhả tùm tùm. Hoàng đi ra tủ lấy chai rượu rồi ngồi xuống đôn sứ đặt cạnh tủ ly dài, bật Video. Tiếng phẫn phật gió của đường quyền Khương Đại Vệ tạt ra từ màn ảnh. Hoàng tắt, quờ tay ấn nút cassette. Nhạc dịu hơn. Paul Mariat.

- Rót cho Nhã xin nửa ly.
- Cậu hút nhiều thuốc quá.
- Ủ. Mình cứ nghĩ nghĩ. Ngẩng lên đã thấy vọi cá gói.

- Nha Trang buồn ơi là buồn.

- Lại cãi nhau hả.

Hoàng uống một ngụm, một ngụm nữa. Nhã là bạn từ hồi đại học. Cùng khóa khác khoa. Cô học tiếng Pháp. Hai người biết nhau năm thứ hai, thân lắm, mãi mãi đến giờ. Con bé Phương Phương lạch bạch chạy vào, nó tròn lẩn trong bộ đồ ni, đang hờn. "Không ăn nữa, không ăn nữa". Nước mắt về thành vệt loảng ngoảng trên má phấn của nó. "Đập đầu cho vỡ đi, đập đầu vỡ đi". Nó cộc nhè nhẹ cái trán xinh xắn vào thành cửa. Nó liếc Nhã. Gặp cái nhìn nghiêm khắc của mẹ, hơi nín, khe khẽ nấc. Hoàng bế con bé lên lòng.

- Chú xin, con chào chú chưa.

- Con chào chú. - Bỗng con bé oà khóc to.

- Thôi. Chú xin con - Hoàng thở hơi rượu vào má con bé - Lớn lên lại dọa người yêu bằng thuốc ngủ mất.

Con bé dụi đầu vào cổ anh. Nó thiếu bố. Họ lấy theo mẹ. Hồi Nhã phải xa Hà Nội gần ba tháng, tối nào nó cũng ngủ với Hoàng. Tự nhiên thấy dỗi. Con bé Phương với tay nghịch tóc Hoàng. Không bao giờ nó được biết bố đâu. Anh ta đã quay lại mấy lần lay

lục dưới chân Nhã. Tính Nhã thì ngay chính Hoàng cũng phải sợ.

- C'est fini.

- Áp phe mới à?

- Một cú vừa vừa.

Nhã nhấc chai, rót cho mình chừng nửa ly. Cô không uống được rượu nhưng hút thuốc thì nhiều. Loại Dunhill bao đỏ hoặc Marlboro. Hoàng nhắm nhắm móng tay thói quen khi uống không có đồ mỗi. Đã có lần cô uống thật say với Hoàng. Lúc ấy cô có bầu bé Phương Phương chừng ba tháng. Vâng, thế là hần đã bỏ đi. Hoàng đã biết nhiều điều tráo trở khôn nạn, nhưng chuyện này vẫn làm Hoàng bất ngờ. Người Nhã yêu là một giáo viên trong trường. Khuôn mặt đẹp, đa cảm và rất trí thức. Hần lửa được cả Nhã và Hoàng thì chứng tỏ giỏi như thế nào. Qua cặp kính trắng, hần cố tạo cái nhìn thẳng thắn. Sự giận dữ chính trực rất đúng lúc, đúng chỗ. Mà lại còn tài hoa, mà lại còn hùng biện. Tất nhiên trong nhà phải có đàn Piano. Tất nhiên trên tường phải treo hoạ phẩm *étranger de la famille*. Đôi lúc Hoàng bắt gặp nét găng gượng trong cái kiêu trung thực ấy. Thực ra là Du nói. Du là thằng bạn thi sĩ xấu trai của Hoàng. Một người dị ứng với tất cả những gì không trong sạch. Vì thế chỗ của mày là ở thiên đàng Du ạ. Sắp đến giờ lần ba của mày rồi. Và lúc ấy thì trách Nhã làm gì. Cô đang yêu. Và lại, dù

sắc sảo, cô vẫn chưa đủ khôn ngoan để nhận thấy sự giả dối thượng thặng. Buổi chiều đông trời dùng dục có mưa nhẹ. Blouson Đức rộng dài đang là mốt. Nhà mặt nhọt nhọt đến Hoàng rủ đi uống cà phê. Hoàng đang có tiền, hơi nhiều, ngao ngán nhìn trời định đi uống rượu. Tâm mới gửi về một cái Mipha. Hai người ra quán lẻ quen chệnh chênh một ngã tư phố. Như mọi lần, Hoàng gọi chén rượu trắng cho mình, ly đen cho Nhã. Gọi ba số hút chung. Hồi ấy. Nhã mới tập tọng đốt thuốc. Nhã nắc khan khe khẽ kể, những lúc ngắt câu cô nhấp nửa chén một. Anh ta được đi Hà Lan và cái passport ấy là thành công của sự lừa gạt một cô bé có ông bố quyền cao. Anh ta hứa sẽ là con rể một gia đình trọc phú đang cần bôi son gia phong bằng những mép viền chữ nghĩa. Cũng là một đấy. Một nhà các quan. Anh ta không biết rằng mình lo cho sự nghiệp của anh ta đến đứt cả ruột. Vì chuyện ấy mình có thể đánh mất chính bản thân nhưng hi sinh tình yêu thì không thể. Hoàng uống, máy móc thấy Nhã cạ chén thì cũng cạ. Hoàng đã từng thêm yêu được như Nhã. Chó má. Trong tình yêu đừng nói đến cao thượng và tha thứ. Nếu anh ta cưới mình là mọi chuyện chấm hết. Anh ta lo xa quá. Những kẻ đểu giả thông minh khi tính toán luôn luôn nghĩ người khác cũng tính toán. Anh ta đâu có yêu mình. Đơn giản là chỉ chơi trò tình yêu rồi bị cái ma lực ấy ngấm lại. Mình ngu

quá. Hoàng ơi. Hoàng nhìn đầu ngón trỏ, móng tay bị găm sạch, máu tươi đang rỉ rỉ chảy. Đồ tàn nhẫn, anh ta bảo mình đến clinique. Không bao giờ. Mình đẻ. Đứa bé không có tội, nó là kết tinh của tình yêu, nó phải được ra đời. Hoàng uống bất lực không dám khuyên nữa lời. Cuối cùng Hoàng cũng thốt là muốn gặp riêng thầy Lâm. Mình cảm. Hoàng ạ. Mình cảm cậu đấy. Tối hôm đó, Nhã say lắm phải ngủ lại nhà Hoàng với con bé Phượng.

- Thủy thi cử thế nào?

- Chắc qua, học thông minh như vậy không đỡ sao được.

- Mà khi có mặt Thủy cậu uống in ít đi có được không.

- Thế có Chúa, hôm nào đi với nàng người tố cũng thơm mùi polyvitamin và sữa tươi.

- Thôi, xin ông. Nào, đưa con bé đây không mỏi tay.

Nhã đặt con vào giường, quay ra châm điều thuốc. Trời vờ vẩn mây. Băng nhạc hết tour tự động tắt. Im lặng. Trước khi đi đến nhà hộ sinh, hai người cũng ngồi im lặng. Hoàng cứ hút nửa điều lại vút đi. Nhã trở dạ. Hoàng nhìn những khuôn mặt đàn ông bồn chồn xung quanh. Hầu hết đều mong vợ đẻ con gái. Gã thanh niên hai mươi tám tuổi ngồi cạnh Hoàng cựa quậy liên tục. Gã hồi hộp. Đã ba đứa con gái rồi mà lại là trưởng nam của một

dòng họ lớn. Mẹ Nhã lo lắng, đi luẩn quẩn quanh hành lang. Lần sinh nở duy nhất của bà chồng không có mặt. Bố Nhã là quan chức cao cấp trong ngạch ngoại giao. Cũng cái chiều đầy gió để có Nhã, Matxcova đang tối. Anh cán bộ thương vụ trẻ tuổi ngà ngà say gôi đầu lên đùi non của cô đầm Nga trong căn hộ nhơ nhớp. Nhã đẻ khó, phải dùng phoocset. Khi nhìn thấy bạn răng cắn chặt môi nằm trên xe đẩy. Hoàng nức nở khóc. Gã thanh niên hai mươi tuổi cũng đang khóc. Mọi người xúm lại an ủi hai ông bố có con gái. Trước hôm nhập viện, Hoàng và Nhã ra uỷ ban đăng ký kết hôn. Những năm bao cấp, ba kilô gam giấy tờ cho một thủ tục làm người. Nhã muốn con bé Phương đăng hoàng bước vào đời. Nhưng trong giấy khai sinh nó lấy theo họ mẹ. Ông Adam dóm khởi cần phải ăn trái cấm.

- Hoàng biết Trần Bình à.

- Cũng biết. Thằng Tâm kêu thân lắm.

- Hai đứa vừa ở đây. Thằng Tâm được đấy.

- Mình không hiểu.

- Chấp cậu làm gì. Cậu không phải là businessman.

Sau bao chuyện khốn đốn vậy, Nhã làm giàu. Hoàng được tham gia một thương vụ, có thể gọi là đầu tiên. Từ phòng đăng ký của Uỷ ban nhân dân quận. Nhã dẫn Hoàng đến chỗ bố. Ông Vụ trưởng vì thanh danh chính trị không dám bỏ vợ. Nhã nói.

- Thưa ba, với uy tín của ba không thể nào có đứa

con gái trác nết. Khoảng bốn tháng nữa con sinh cháu. Sẽ chẳng có đám cưới nhưng có giấy tờ kết hôn hợp lệ. Ba yên tâm lưu nó vào hồ sơ. Đổi lại ba đưa con cái Cub mà ba đang đi và năm cây vàng. Đây là hợp đồng đầu tiên và cũng là cuối cùng giữa con và ba.

- Hợp đồng trên cơ sở nào.

- Bốn phần năm dựa trên cơ sở hành chính thủ tục. Thí dụ như cách xưng hô, cách khai mục gia đình trong lí lịch vân vân. Một phần năm dựa trên cái gọi là tình cảm. Ba hơi bị động nên hơi thiệt. Nhưng thua ba, xét kỹ giao kèo này đôi bên cùng có lợi.

Hợp đồng kinh tế được ký kết. Mặt bằng đầu tiên để Nhã lấy đà nhảy vào thị trường.

- Hoàng có thấy thằng Tâm khác trước không.

- Hơi hơi. Nói chung từ hăm ba tuổi trở đi người ta rất khó khác.

- Đã hết chai chưa.

- Mình nghi bị gan. Da có màu vàng tươi, gam màu chủ yếu trong hoạ phẩm mùa thu của Lévitán.

- Ăn gì nhé.

Bà U bưng mâm lên. Bà U ở với Nhã khi con bé Phương Phương một tuổi, mẹ Nhã vừa mất được mười ngày. Bà có họ xa về đẳng ngoại. Không chồng, không con. Hình như ngày xưa bị tảo hôn rồi chồng giã. Một trong những nhan nhân đồ thị hôn

nhân dưới thời thực dân phong kiến. Bà làm cơm chậm và vụng. Nhưng là cây rượu có hạng. Khi say thường hát chèo. Quanh quần cũng chỉ là Xuý Vân giả đại hay Thị Kính gặp oan. Nhã lấy lon Heineken trong tủ lạnh. Hoàng cầm miếng giò nướng giòn. Nhã cực thích tinh hẩu ăn của anh và bé Phương Phương. Hồi còn mẹ Nhã, cụ rất quý Hoàng. Lúc nào cũng khen là con bé Phương giống anh. Chuyện Nhã và Hoàng, cụ cho đó là trò bày vẽ quái gở của đứa con gái lập dị. Cụ yêu và sợ Nhã. Chồng là thần tượng. Cô thôn nữ của vùng đất chiêm trũng lấy được anh sinh viên quý tộc trường Ngoại giao chỉ vì xinh đẹp. Vụng về nữ công gia chánh và mù chữ. Trí thức với nông dân là không thể liên minh. Cái liềm sẽ chặt gãy cái bút. Ngài Vụ trưởng tương lai nhận ra điều ấy thì đã quá muộn. Đánh sửa sai đời mình bằng cách chỉ lòng thông với nàng nào biết hai ngoại ngữ.

- Bình để cho thành Tâm mấy mối trong Nam. Gân đây mình cũng quyết định ngừng quan hệ trong đây. Ê kíp cầu hàng không của mình bị xáo trộn lớn về nhân sự.

- Thăng Tâm thế nào.

- Thực lực Tâm hơi mỏng. Nhưng biết làm cũng không đến nỗi. Mình có anh bạn quen bên Đức khen Tâm lắm. Quyết đoán và dám mạo hiểm. Đức tính mà Honda và Henry Ford tôn trọng.

Khoảng cuối tám tư Nhã gặp Hoàng ở Chợ Lớn.

Không phải gặp mà là đi tìm. Hoàng lang thang kiếm việc. Những hoài bão âm ập khi va chạm với thực tế đời thường tạo ra những bong bóng xà phòng tròn trĩnh. Đã đủ thấy vị đắng của miếng cơm ăn nhờ. Mỗi chiều muộn uống ly rượu lẻ từ quán cóc về, đã thấy ngưỡng cửa nhà người cao quá khó trèo qua. Biết làm gì. Nghi ngờ tất cả và đọc Thiển. Cái bản thủ của người có học đó là vật chất hoá vốn kiến thức. Một phương tiện để đạt đến sự vinh thân phì gia. Thế nhưng người ta lại bôi màu mè cho cái ấy, tôn xưng là cao quý. Dem cái bản ngã thành đạt của một vài kẻ ra làm baremt chuẩn cho toàn bộ xã hội. Kiến thức là cái anh biết mà tôi không biết hay nói khác đi kiến thức là sự tự an ủi, là tiếng vọng thì thầm của Chúa, xoa dịu nỗi đau của kẻ nhạy cảm. Qua người bạn cũ, Nhã tìm được Hoàng. Cô đi với một foreigner trí thức. Nhã nuốt nước mắt khi trông thấy bạn mình. Hoàng gầy và đen. Những nét thanh tú tự tin rơi dần vào trong rượu. Giọng đã có nét khắc nghiệt chua chát. Rồi sẽ ra sao hả bạn ơi. Sẽ trở thành một thứ thiên tài đầu bù râu rượi, oán trách nhân loại không chịu hiểu mình. Một thứ artist phế phẩm luôn miệng chửi đời mà không dám lao động. Hoàng quay ra Bắc với hai va li đầy đồng hồ Nhã gửi. Cứ ba cái lãi một chỉ. Nhã về đến Hà Nội khuyên Hoàng đi làm. Dùng danh mãi đến tháng 7 năm 1985, dưới sự bảo trợ của Nhã, Hoàng đã được một cơ quan nội thương

dầu ngành nhận. Lúc bấy giờ, cơ chế quan liêu bảo thủ đã lộ rõ tính phi nhân bản. Tài sản của những tư doanh lương thiện bị tịch thu. Hơn nữa, nó biểu hiện sự ngu dốt trong quản lý kinh tế xã hội bằng củ dối tiền. Một đòn thê thảm giáng thẳng vào đời sống của những nhân viên và cán bộ trong biên chế nhà nước. Chấn thánh rưỡi sau khi tiền mới được lưu hành, Nhã có trong tay gần chục triệu. Những chủ đường dây buôn bán lẻ võ nợ xếp hàng dài trước cửa xin gặp Nhã. Mùa đông năm đó, gã Rômêô cũ kỹ từ Hà Lan trở về. Một container trị giá khoảng 5000 dollars kèm theo. Bằng một phần ba mươi số vốn của Nhã. Sở Khanh mang học hàm phó tiến sỹ nhờ Hoàng đưa đến gặp mẹ bé Phương Phương. Cuộc hội đàm giữa hai người dài mười bốn phút. Hoàng ngồi ngoài, loáng thoáng nghe giọng nam trầm với khoảng thời gian chín phút. Hai phút dành cho yên lặng. Còn ba phút cuối là giọng Nhã. Professeur bước ra sắc mặt trắng toát lẫn vào mắt kính, không kịp chào Hoàng, chuồn thẳng. Nhã lạnh lùng bảo Hoàng về. Buổi tối hôm sau cô đến tìm Hoàng. Hai người đi ra quán rượu mà ba năm về trước cô bé nữ sinh đã say, đã biết mình phải là đàn bà, phải là mẹ. Gần cuối song ầm. Nhã nói: "Hoàng ạ cậu biết không, trên đời này mình chỉ có hai người. Bé Phương Phương và cậu".

Cũng vào dịp giáng sinh năm ấy. Hoàng đã nhận nọ hôn của một em gái bạn mình.

Chương Hai

1

Con người tồn tại cùng những thói quen. Đó là những mảnh của chính mình bị chất lọc qua phễu thời gian, đóng cặn lại. Nhiều khi biết là dở là xấu nhưng khó bỏ. Hoàng đi làm theo tuyến nhất định. Sự đơn điệu trong quỹ đạo chuyển động là một đặc trưng mang đầy tính công chức. Đi xe đạp vòng nửa bờ hồ. Khi tan về vòng nốt nửa kia. Một tháng vẽ đủ ba mươi vòng. Những số không tròn trĩnh ngấm ngấm minh họa cho một thứ triết lý hư vô rẻ tiền. Khu nhà cơ quan của Hoàng có những vòm cuốn, những cửa sổ theo kiểu kiến trúc Pháp. Đáng yêu và dễ chịu. Phòng anh khoảng tám chục thước vuông. Một thứ vườn trẻ để gửi con ông cháu cha. Hơn nữa là thanh niên. Những tiểu thư và công tử trang trí đường diêm cuộc đời bằng cách đi làm Nhà

nước. Công việc chỉ đủ cho năm người. Tháng hai vừa rồi biên chế phòng thêm một cô bé con ông cựu Thứ trưởng. Vậy là bảng chấm công kê tới dòng thứ mười bảy. Trưởng phòng ngoài năm mươi, có bằng đại học tại chức, có một cô vợ xinh xinh hơi ngu và có hai đứa con gái sinh đôi hơi ngoan. Trưởng phòng thích làm thơ, không tha thứ thể loại nào. Thơ của sếp có tác dụng giải nhiệt và thông tiểu tiện. Hoàng đến sớm. Đồng hồ Seiko treo tường nhà điệu nhạc yếu pin báo chín giờ. Hai đồng nghiệp đến sớm hơn đang ngồi bó tay. Chàng vốn là kỹ sư giao thông chuyển ngành. Nàng tốt nghiệp trường Sư phạm ngoại ngữ. Hai ông bố đều là Vụ phó. Lạ Chúa, phòng anh là cửa ngõ của Bộ. Vô số sếp nhón. Điều kiện khách quan ảnh hưởng đến tiến hoá. Đảm bảo tính ưu việt của thuyết Đắc-uyên quá nửa nhân viên có xương sống hao hao đường parabol. Hoàng về bàn mình uể oải mở tủ. Rút tập chứng từ dầy để lên mặt bàn. Nó là biểu tượng vàng ngọc của tám tiếng. Cuối giờ cứ y nguyên như vậy cất vào. Hoàng quờ tay, chai làng Vân bị uống trộm gần nửa. Anh dốc ngược. Vừa đủ một chén. Khoảng mười lăm phút sau mọi người lục tục đến. Nhộn nhạo. Tin thời sự kèm bình luận bóng đá. Một tiếng rít sòng sọc, ông phó phòng hút thuốc Lào, khói mờ mịt, đủ để cảm hứng cho Võ An Ninh chụp bức Sương mù Sa pa.

- Vứt cái điều đi, nói bao nhiêu lần rồi.

Đó là Mộng Hoa, ba mươi sáu tuổi lẻ bốn tháng, tổ trưởng công đoàn. Đã đọc một ngàn tám trăm mười một truyện tình mà hầu như nhân vật nữ đều chết trước. Tất nhiên là chưa chồng. Giọng kèn kẹt vì ngấm văn của các nữ văn sĩ trẻ.

- Sếp hôm nay đến muộn nhỉ - Có ai băng quơ.

Hoàng uống hết chén, mùi gạo nếp đậm đà ở cổ. Đó là nhuận bút bảy trang báo cáo viết thuê cho một cửa hàng bách hoá bán lẻ. Hoàng nói trống không.

- Chiều qua về sớm, có chai cồn diệt gián để quên. Chẳng hiểu ai đánh đổ gần hết.

- Cậu để vào chai nào - Tiếng ông phó phòng. Giọng khàn khàn vì nghiện rượu. Khoảng năm nửa thì đủ tuổi về hưu. Một khai quốc công thần của ngành. Năm 1957, khi cải tạo công thương đợt đầu, là người duy nhất Sở thương nghiệp có bằng bổ túc hết cấp II.

- Hôm qua bí quá con đổ vào chai vẫn đựng rượu mà bố biết đấy.

Ông phó phòng dần mặt, bỗng hăm hăm cần nhằn:

- Tôi chúa ghét những người cầu thả - hơi cao giọng - Mấy cái bằng theo dõi thi đua tôi đưa cậu đâu?

Hết buổi sáng Hoàng cứ thấy sếp loay hoay. Rồi

đến gần giờ tan trưa sắp của anh mạnh dạn tạt vào phòng y tế.

Có một lần đi làm ngang Bờ Hồ, Hoàng thấy rùa thần. Lúc ấy là bảy giờ kém hai mươi của một sáng hè. Trời xanh đậm và rất nhiều chuồn chuồn. Tháp Rùa đồ chống ngược và sóng hồ duyên lên. Một cụ hưu trí tập thể dục muộn mắt hút trong xoáy nước, miệng đang còn cần nhả về món lương hưu lĩnh chậm. Cột sóng to nhất, cao nhất, ngẫu ngẫu một mẩu bùn ập vào nhà Bưu điện cuốn toàn bộ các thùng thư xuống đáy hồ trong đó có 713 lá thư tình. Hôm sau, vài gã nghiện bia ở quán Thủy Tạ, đi pít xê ven chỗ nhà thuyền còn thấy nổi lênh bênh trắng phớ một vùng lớn nhồn những "anh yêu" hoặc "không có em anh chết mất". Rồi một cột sóng thẳng băng đạt tới tâm cao của tháp Bút. Rùa thần hiện. Hoàng phát khóc. Thằng bé câu cá trộm đứng cạnh anh khóc. Mắt rùa sáng rực và mai rùa chật kín mặt hồ. Khoảng năm giây sau Rùa thần lặn xuống. Hoàng đi đến cơ quan với vẻ mặt ngơ ngơ của thằng dở hơi. Không một ai tin lời anh kể. Tất cả các viên chức đồng nghiệp đều khẳng định quãng thời gian từ sáu giờ ba mươi đến bảy giờ của ngày hôm ấy là không có, bởi vì đúng lúc đó đồng hồ Bưu điện trung tâm hỏng. Mộng Hoa bảo: "Mồm những đứa uống rượu ai mà tin nổi". Hoàng đành kể cho Thủy, cô ngân ngại nhìn anh rồi khuyên Hoàng uống B6.

- Hôm nay chúng ta họp bình bầu lao động tiên tiến sáu tháng cuối năm. Theo lãnh đạo quy định không được quá sáu mươi phần trăm. Cô Trang chủ đẹp làm thư ký.

Giọng trưởng phòng đầy trang trọng hội nghị. Ông nghiêm khắc quét nhìn nhân viên qua cặp kính trễ. Thịnh thoảng đưa mấy ngón tay thanh tú day day trán. Động tác học được khi xem phim về Salomon trên tivi.

- Tôi có ý kiến - kỹ sư giao thông chuyên trốn giờ hùng hồn - Tại sao cứ quy định tỷ lệ là sáu mươi phần trăm. Nếu một tập thể nào đó chỉ toàn người ưu tú. Phòng chúng ta phải một trăm phần trăm là lao động tiên tiến.

Hoàng vỗ tay. Một ý kiến quá xuất sắc. Mọi người nhao nhao tán thành. Phó phòng thở phì phì hậm hực. Chưa bao giờ phó phòng đi muộn quá một tiếng. Mộng Hoa đứng phất dậy:

- Không có khiếu cào bằng như vậy được.

- Các đồng chí bình tĩnh - trưởng phòng dần hoà - Tôi rất biết tài năng và phẩm chất của các đồng chí. Nhưng đây là quy định mang tính truyền thống. Tất nhiên tỷ lệ có đôi phần co dãn.

Không khí căng thẳng. Mọi người trầm ngâm nhớ những ưu điểm của mình và khảo cổ những khuyết điểm của bạn. Mộng Hoa khoái trá ra mặt. Bình xét tư cách người khác là năng khiếu tuyệt vời của các

cô gái già. Hoàng giờ tay. Trưởng phòng lịch sự mời anh.

- Theo tôi như thế này. Để cuộc họp hiệu quả và nhanh chóng, chúng ta phải có một phương pháp bình bầu tối ưu. Sáu mươi phần trăm của phòng là khoảng mười người cộng thêm hai làm hệ số mặc cả. Vậy chúng ta nên bình bầu những người lao động không tiên tiến. Cụ thể là năm người.

Trưởng phòng nhìn Hoàng gật gù. Tim Hoàng nức nở. Lần đầu tiên trong cuộc đời viên chức, anh đã làm vừa lòng sếp.

- Ví dụ như tôi, xin tự bình bầu mình là lao động không tiên tiến.

Trích biên bản cuộc họp. *"Sau lời phát biểu của đồng chí Hoàng và sự góp ý mang tính chỉ đạo của đồng chí trưởng phòng. Toàn bộ tập thể đã đạt sự nhất trí cao. Về hân hoan hiện lên trên từng khuôn mặt của những người lao động trung thực"*. Năm 1986, thu ký Thu Trang tốt nghiệp khoa Văn trường Sư phạm.

Những tháng mùa thu cơ quan rồi việc. Lá vàng lá tả rụng và những viên chức nhàn cư bỗng thấy tâm hồn bất chỗi thi sĩ. Trưởng phòng thai nghén một trường ca. Những thanh niên khác thì khai thác thể lục bát để làm thơ tình ngắn. Công sở lảng đãng một không khí tao đàn. Để giải thoát ản ức về nghệ thuật, tao đàn Nguyên Suý quyết định ra một

tờ bích báo. Hoàng là tao đàn sái phu. Khánh, sinh viên trường Mỹ thuật Công nghiệp hiện đang làm kế toán chi tiêu, con trai của đương kim thứ trưởng chịu trách nhiệm trình bày. Khánh đã có tranh gửi bán ở Gallery Trảng Tiền. Năm năm nay vẫn thấy hoạ phẩm lủng lẳng ở góc vương vấn vài đường tơ nhện. Sau ba cuộc họp thì tựa đề bích báo được chọn có tên là "Vượt lên". Mang đậm tư tưởng trường ca của sếp. Chữ nâu sẫm viết tay trên nền crôky trắng. Một phần ba mặt báo là thi phẩm của trưởng phòng. Mộng Hoa bên lên đưa nộp bài tản văn, phong cách hao hao Tố Tâm. Cứ xem kiểu hành văn thì có lẽ nàng còn khó lấy chồng. Thu Trang nắn nót chép, cô bé có cái răng khểnh xuyên tảo trái tim của ba chàng trai cùng phòng. Hoàng ngồi cạnh uống rượu nhắm với những câu thơ sái vắn, thất luật. Khánh mài mòn hoa tay vẽ những dây leo hoa ti gôn đang nở để trang trí đường diềm những tiếng lòng của đồng nghiệp.

- Anh Hoàng uống rượu từ bao giờ?
- Từ tuổi biết buồn.
- Chị Thủy không nói gì à?
- Có một ông người Tàu bảo: "Duy tửu vô lượng, bất cập loạn". Đại ý là uống rượu thả phanh nhưng đừng có quậy.
- Uống rượu nhiều không tốt đâu.

Thu Trang liếc cặp mi dài về phía Khánh. Hoàng

tầm tằm. Anh chằm điều thuốc lặng lẽ nhìn đôi trẻ. Lạy Đức Mẹ nhân từ. Người bảo vệ vĩnh hằng cho tình yêu, xin Người phù hộ cho chúng con. Thu Trang cũng cười. Duyên ghê. Khánh hơi đỏ mặt. Chàng trai tóc dài, đôi mắt đẹp đầy đam mê nghề sỹ. Tám tiếng hành chính chỉ ngồi vẽ Trang rồi làm thơ. Những bài thơ tình dòng nào cũng có tên Trang. Hai đôi thủ cùng phòng phát điên vì tức. Cả hai cùng là kỹ sư xây dựng trước học cùng một khoá. Cả hai đều âm áp tự tin, ra sức đá xoáy nhau. Năm năm đại học tạo điều kiện cho cả hai bên tích lũy vô số khuyết điểm của bạn. Không khí trong phòng nghèn nghèn mùi thuốc súng. Và cái gì đến đã đến. Khánh xuất hiện. Hai kỹ sư xây dựng bắt tay nhau, hàn lại tình bạn bằng thứ xi măng ghen tỵ mác cao. Nhưng khó khăn cho tình yêu của chàng hoạ sỹ lại ở phía khác. Tận dụng những sai lầm quản lý kinh tế, cuối năm 1985, bố Khánh, đã được bật đèn xanh, chỉ trích kịch liệt thủ trưởng của mình. Vị Thủ trưởng có cô con gái đẹp như mộng bật về Bộ làm chuyên viên ngồi chơi xơi nước. Ngày hai mươi tư tiếng nguyên rửa số phạm, nguyên rửa nhưng kẻ lừa thầy phản bạn. Thế hệ trẻ vốn đầy quan liêu với những sự lắt léo quá khứ. Khánh rủ Hoàng lò dò đến chơi nhà Thu Trang. Cựu thủ trưởng khi nhận ra con giai của kẻ thù uất khí bốc ngược. Tám tuần liền nằm nghiêng răng kèn kẹt ở

khoa Tim mạch bệnh viện Việt Xô. Cô con gái chỉ biết khóc thầm. Ngoài những giờ chăm bố, Trang ngồi xem băng Thuý Nga Paris. Hoàng chăm thêm điều thuốc. Tại sao cứ yêu nhau là đau khổ. Chẳng phải. Mình đang yêu và được yêu. Những sáng mùa đông lạnh Hoàng mắt nhắm mắt mở đi đón Thủy. Gió mùa Đông bắc thổi ngược cái khăn phủ la bắn đập mùi hôi vào khuôn mặt Hoàng chưa kịp rửa. Thủy ngồi sau lập cập ôm chặt anh. Hạnh phúc. Hạnh phúc nhất là khi Hoàng xui trốn tiết từ đôi môi thâm tím vì rét của Thủy khô khè tiếng "vâng".

- Chúng mình liệu có mãi nhau.
- Anh đây mà em.
- Em yêu anh. Lúc nào em cũng sợ mất anh.
- Sáng danh Chúa. Anh luôn cầu nguyện.
- Anh có nhớ buổi tối đầu tiên chúng mình hôn nhau không.
- Lúc ấy có gió, có mưa và chao ôi, như một kẻ lãng mạn anh còn làm thơ.
- Anh đã bao giờ nói dối em chưa.
- Sao em hỏi gở vậy.
- Em không biết. Đạo này em thấy mình điên điên. Em tự hỏi là em có yêu anh thật không và anh có yêu em thật không?
- Em đọc cho nó lắm thơ tình vào.
- Anh Hoàng, hình như chưa bao giờ anh là của em.

Hoàng cắn móng tay. Đã có một vài người đàn bà trước em. Nếu anh kể em sẽ buồn, em của anh. Mọi người không có lỗi và em tuyệt đối trong trắng.

- Anh yêu em. Có một ông người Nga bảo, có những người yêu được nhiều lần và có những người chỉ yêu được một lần. Anh thuộc loại chỉ yêu được một lần.

- Anh biết không. Lần đầu tiên trông thấy anh, em đã yêu anh. Em nhớ anh khủng khiếp. Chỉ vì nhớ anh mà em phải thi lại môn lịch sử Đảng.

- Ngày xưa anh cũng phải thi lại môn ấy

- Thế mà bây giờ em lại hoang mang.

- Cukup bé bỏng của anh, em kém anh những mười tuổi. Khoảng thời gian cho người ta viết xong hai luận án Tiến sĩ và định hình một tổ ấm gia đình. Bé non nớt của anh. Em thua anh đúng một can đầy. Can mười lít.

Thủy hơi cười, nhưng nước mắt cô vẫn ứa ra. Gió đem u uẩn cài vào mái tóc rối. Hoàng hôn lên má người yêu. Anh rùng mình vì mặt. Những giọt lệ nặng, chất đắng quánh đặc, chỉ có thể khi lần đầu yêu người ta mới khóc những giọt nước mắt như vậy.

2

Hội trường Bộ Ngoại giao sáng rực đèn. Buổi dạ hội do Chi đoàn thanh niên tổ chức nhân ngày thành lập ngành. Tinh hoa giới trẻ của lớp thượng lưu mới tập trung về đây. Lộng lẫy và sang trọng. Gần tám mươi phần trăm người giàu của Hà Nội. Bãi xe ngập đầy những ô tô và mô tô đời mới với những mác dọc nghe run rẩy lưỡi. Nó là nỗi khát thèm của các Hoàng tử bán quần áo Hàng Đào và các Công chúa phở phố Bà Triệu. Thừa tiền, nhưng dù sao mama và papa cũng chỉ là trọc phú. Bây giờ đang dúi dúi túi thân ngắm nhìn các cậu ấm cô chiêu con quan tha thướt đi vào hội trường bằng giấy mời. Nền kinh tế Việt Nam những ngày mở cửa vẫn để khoảng cách khá xa giữa trong quốc doanh và ngoài quốc doanh, buôn lậu không thể là ngoại lệ. Quan buôn lậu có thể hơn dân buôn lậu. Những phi vụ xuyên dọc chiều dài đất nước có thể là của dân, nhưng muốn xuyên ngang các quốc gia chỉ có thể là của quan. Hội trường đã giảm sáng những dãy đèn ngoài hành lang. Chủ tọa đã xong dít của

khai mạc và rượu đã khui. Đa phần là Whisky và Cognac. Bia cũng nhiều. Heineken để lẫn "333". Phụ nữ quá nửa ăn mặc đầm. Có cả đầm thật. Nhan nhản đầm Đông Âu, lác đác đầm Tây Âu. Ngôn ngữ hội thoại là tiếng Anh, tiếng Pháp, tiếng Liên Xô. Rất hiếm tiếng Việt. Được làm ở đây, đó là ước mơ của tất cả những thanh niên ưu tú.

- Chào Thủy, bạn nhận ra tôi không.

Thủy khẽ giật mình. Lần đầu tiên cô vào những nơi như thế này.

- Ô, anh Bình. Anh làm ở đây à.

- Anh Hoàng đâu.

- Anh Hoàng em đi Lạng Sơn mua hàng cho cơ quan.

Bình bỏ ly Jonhny Walker, mở Heineken.

- Thủy uống bia nhé.

- Một chút thôi, cảm ơn.

Cô bạn rủ Thủy đến đây nguyên là nhân viên phòng lễ tân. Nàng đang tán tỉnh một chàng người Hung bằng thứ tiếng Nga sai ngữ pháp. Cả hai đang nháy, cái bụng mỡ của anh chàng ngoại quốc xấu trai bị nàng ghì chặt.

- Anh Bình quen nhiều người nhỉ.

- Ba mình mặc bộ đồ xám đang đứng cạnh cái cột kia. Tất cả những người chào mình đều là nhân viên của cụ.

- Anh ác khẩu thế.

- Trên đời này đầy những cái ác. Có người vô tình làm ra cái ác mà không biết. Tôi đang là nạn nhân của một cái ác vô thức. Mà này, tôi biết Thủy từ lâu lắm.

- Lâu là bao nhiêu.

- Cả một câu chuyện dài và rất buồn. Nếu Thủy muốn mình sẽ kể.

Có những người khi uống rượu trở nên dũng cảm và đáng yêu. Sự chân thật từ đáy trái tim rất khó nói được trình bày bằng ngôn ngữ khả ái. Bình mời Thủy nhảy. Hai người đi một bước valse. Hai người thể hiện vũ điệu tuyệt vời đến mức mọi người đứng vòng tròn chiêm ngưỡng. Một nàng đầm Pháp, dân Paris xin, đập đầu vào tường vì tủi thân. Bình mặt tái nhợt. Anh uống hơi nhiều. Mình mong điệu Valse này kéo dài đến vô tận. Xung quanh loáng thoáng màu sắc. Các người cút hết đi đi.

- Anh yêu em

- Anh Bình, anh say rồi.

Thông tin tham khảo:

Ba lá thư của Trần Bình xếp theo thứ tự thời gian

Thư thứ nhất

Thủy

Tôi có lỗi. Vô cùng mong Thủy tha thứ cho cách cư xử của buổi tối hôm ấy. Tôi đã đi quá xa. Nhưng

nếu Thủy biết tôi phải chịu đựng sức nặng bề dày thời gian của tình yêu một chiều chắc Thủy cũng nường hơn. Hẳn Thủy cũng thấy đột ngột, thậm chí là thô bạo. Tôi không ân hận những điều mình nói. Nó chỉ là tất yếu của độ chín tình yêu. Nó không phải là những phù phiếm một chiều một sớm mà là đọng lại toàn bộ sự trong trắng tuổi trẻ của tôi. Vâng, từ hồi Thủy còn học lớp mười hai đi ngang qua cửa. Nhà tôi bên dãy lẻ. Cái vila có mảnh vườn rộng lờm chớm vài cây táo ra quả trái mùa. Tôi thất lạc vào những lúc bảy giờ mười lăm và mười giờ hai mươi. Giờ đi học và tan học của em. Thủy mặc áo kẻ caro nhỏ màu tím, đi cùng với cô bé bạn tóc thật dài (bây giờ cô bé bạn ấy ở đâu). Thủy như thiên thần cao xa làm tôi không dám đến. Chỉ từ cửa sổ dõi mắt theo khi khuất hẳn bóng em. Có điều ngu ngốc không thể giải thích nổi là tại sao tôi không theo Thủy về tận nhà. Giờ đây tôi đã hiểu. Tôi không muốn làm gợn tình yêu của chính mình để rồi từ cái mùa hè đó vĩnh viễn vắng bóng em qua cái phố nhỏ đầy cô đơn. Sau nữa, tôi phải xa đất nước một thời gian, tôi phải đi học Thủy ạ. Và dù có học như điên như rồ vẫn không nguôi nỗi nhớ em. Cô bé học sinh mảnh khảnh cầm cái cặp to dùng đi ngang qua đời tôi. Bốn năm sau tôi được gặp em. Và thế đấy em đã yêu. Anh Hoàng là người tôi khá tôn trọng. Những ngày tháng gần đây tôi cảm thấy khó

thở. Không có em. Minh vĩnh viễn không có em. Tất cả mọi thứ xung quanh trở nên vô nghĩa. Trái tim tôi nhức buốt. Giấu sang, địa vị (tuy rất cần) nhưng đều là phù phiếm. Tôi yêu em. Thủy. Tôi không thể đủ sức ở lại Hà Nội nữa. Tôi phải đi đây. Đi rất xa. Không mục đích, không lối thoát.

Cho phép tôi được hôn tên em trên trang giấy thề thắm này.

Bình

Vĩnh biệt

Thư thứ hai.

Thủy và đây nổi nhớ!

Xin cảm ơn bức thư của Thủy. Nó đã cứu sống tôi. Ngày ngày tôi đọc nó hàng chục lần như một thiền sư khổ hạnh tụng kinh Phật. Tối đi ngủ, tôi úp lá thư lên ngực. Những dòng chữ của em trong cơn mơ tôi đọc bằng chính trái tim. Thủy trách tôi. Có điều gì cần nói tôi đã nói được rồi. Vậy là chỉ có vũ trụ cao xanh kia mới thấu hiểu nổi lòng. Tôi lang thang một mình với trái tim rớm máu trong hoang mạc cuộc đời. Thủy viết trong thư rằng "Trong mọi chuyện phải có giới hạn, quá giới hạn đó không hay đâu". Vâng, nhưng tôi chỉ hiểu một điều giản dị. Tình yêu thì không biết giới hạn, nó mênh mông xuyên suốt qua không gian và thời gian. Nó không tuân theo bất cứ một luật lệ nào của đời thường. Ai

thật sự say đắm thì thật sự có tình yêu. Tôi yêu em. Hối là đã ai như mình chưa. Những đêm khuya, tôi đi ngang qua phố nhà em bao nhiêu lần. Mong bóng dáng nào đấy thoáng hiện. Thủy nói "Giả dụ anh không biết Hoàng thì lại đi một nhẽ". Tôi nhắc lại. Tôi không phải bạn anh Hoàng. Tư cách anh ấy như thế nào chắc hẳn tôi biết nhiều hơn em. Có những người con gái mới lớn rồi rơi thẳng ngay vào mối tình đầu. Họ yêu, họ lung linh tự tạo ra cho mình những giá trị ảo. Họ không biết rằng họ đã ngộ nhận một thứ tình cảm mới lớn đó là tình yêu. Rồi tự thân tượng hoá người mình yêu. Anh Hoàng kể cũng tốt. Đây là xét về khía cạnh đàn ông. Còn xứng đáng với tình yêu đầu thực sự trong trắng hay không lại là chuyện khác. Nhưng thôi. Hoàng có nghĩa gì ở đây. Trong tình yêu của tôi nhân vật ấy không có chỗ đứng. Tôi đến với em bằng tình yêu trung thực đầy đau đớn, một tình yêu đầu nồng hậu trình nguyên chưa từng chia sẻ. Đối với tôi em là tất cả. Thủy cũng biết tôi vốn là người cao ngạo và quen được chiều chuộng. Cả hai họ duy nhất mình tôi là con trai. Bố mẹ chú bác đều tập trung chăm chút. Đi học tôi luôn đứng đầu lớp. Tôi nghĩ mình luôn là đầy tự tin, đầy bản lĩnh. Thế mà những ngày này, tôi yếu ớt và bạc nhược. Sức mạnh của mình đâu rồi. Tôi ngỡ ngàng tự hỏi. Chính em, em đã lấy mất. Nhưng em không có lỗi. Tôi chỉ biết kêu than cùng

số phận. Thủy ơi, hai hôm nữa tôi sẽ đi xa. Rất xa. Nếu có ngày gặp lại em, chắc tôi đã già, còn em thì đã con bông con bé. Em cho phép tôi được gặp lại em một lần, một lần cuối. Bất kỳ ở đâu, bất kỳ thời gian nào. Tôi muốn được nhìn vào mắt em nói bằng ngôn ngữ trái tim mà trang giấy mỏng này không thể chứa nổi. Mãi mãi yêu em.

Bình

Thư thứ ba

Thủy em yêu

Anh ngáp ngừng gần hai tiếng đồng hồ mà không biết mở đầu. Đêm đã khuya, mảnh trăng hạ tuần nhợt nhạt. Những vì sao thưa nhấp nháy cùng anh không ngủ. Đã rất xa buổi tối chúng ta gặp nhau. Em suy nghĩ. Vâng, em cứ suy nghĩ. Anh sẽ chờ em bằng suốt cả chiều dài cuộc đời.

Anh đã quen với mùi của bất hạnh. Nhưng anh tin, và một ngày nào đấy sẽ đến. Anh vẫn tin là chúng mình sẽ có được nhau. Một niềm tin chắc chắn dựa trên các cơ sở đầy biện chứng. Anh khinh ghét những gã duy tâm chỉ nói và không làm. Bê tha rượu chè đánh mất nhân cách rồi cầu xin một ông Chúa siêu hình nào đó. Làm gì có Chúa trời, làm gì có Thượng đế. Tất cả chỉ là sự lừa dối. Hạnh phúc phải là đấu tranh, một sự tranh đấu tích cực để tạo một cái đẹp, cái hoàn hảo. Giá trị đích thực

của nó chỉ có được bằng chính bàn tay của mình. Những ngày này em là động lực phát khởi cuộc sống của anh. "Em hiểu anh, nhưng xin anh đừng biến em thành kẻ phản bội". Không bao giờ. Đây chẳng qua là sự vượt qua những ấu trĩ của mình. Đó là dấu hiệu của sự trưởng thành. Khi người ta lớn người ta phải tồn tại bằng lý trí. Người ta không thể tồn tại mãi mãi bằng ký ức dầm dấy nhu nhược. Anh không thích kể xấu người khác. Nó trái với nguyên tắc của lòng trung thực, đành phải cụ thể. Hoàng có một quá khứ nói thẳng là tồi tệ. Trước em, anh ta đã quen hàng chục đàn bà. Hoàng từng ở lâu Sài Gòn mà Sài Gòn thì em biết nhờ nhớp đến chừng nào. Ra Bắc anh ta lựa gặt em gái một người bạn thân (người này rất quen anh). Hiện nay người đó phải bỏ đi viễn xứ quần quai sống nốt những ngày tháng khổ đau. Tất nhiên quá khứ là quá khứ, hướng chi em lại là người cao thượng. Nhưng quá khứ tích tụ cho hiện tại và khẳng định cho tương lai. Đâu có phải giản đơn buông dao đồ tể là trở thành Phật. Mọi cái đều có giá trị của nó. Có đạo anh rất ngạc nhiên một người mạnh mẽ như anh ta lại là kẻ duy tâm sùng tín. Chợt tự hiểu rằng những người có lương tâm đen tối đều mong sự tẩy rửa tội lỗi từ một đấng siêu hình bịa đặt. Tự lừa dối bản thân mình trong những giáo lý luận quần nguy biện. Tâm thỉnh thoảng cũng than phiền. Chính vì

một người anh trai như vậy. Tâm đành dứt áo bỏ lại sự nghiệp của mình, sự nghiệp sáng lạn của cậu sinh viên năm thứ ba để lần hồi kiếm miếng ăn đỡ dần gia đình. Thế mà có người lại cứ nhờn như hột Nam chán rồi lại ra Bắc trong khi đưa em gái thì ngây thơ hai bố mẹ thì già yếu.

Thôi tất cả chuyện đó anh kể làm gì chắc em đã biết hết. Anh có điều kiện hơn Tâm, nôm na là vậy. Dù sao thì bố mẹ anh cũng có căn bản và ít nhiều chiều anh. Tâm rất khại tính, có đưa tiền cũng chẳng cảm. Vả lại bạn bè thiếu gì cách giúp nhau. Thủy, mong em tha lỗi vì sự dài lời. Có thể em rất buồn nhưng sự thật phải là sự thật. Đừng nghĩ anh tư vị hoặc bôi đen. Chỉ đơn giản là tư cách một người trung thực khi thấy chuyện xấu xa buộc phải nói. Thủy yêu của anh. Chuyện em và anh, em tự quyền quyết định. Sự lựa chọn của em anh xin đổi bằng chính sinh mạng mình. Anh rất mong rằng lý trí sáng suốt sẽ mách bảo trái tim em. Không có em anh chắc chắn chết mất. Nhưng dù thế nào anh cũng cố chịu đựng. Những người như em không bao giờ có ý nghĩ ác độc. Tối thứ sáu tới như lời em hẹn sẽ là lời phán quyết lớn lao đối với tương lai của anh.

Yêu em trọn đời.

Bình.

3

Tôi nhìn anh ta. Khuôn mặt nhiều lần đã làm nhói buốt giấc mơ của tôi. Hai đứa chúng tôi đã quá nhiều lần im lặng nhìn nhau. Khuôn mặt anh ta vẫn đẹp và sáng. Bé Phương Phương đã ba tuổi. Hình như anh ta đã kịp có bằng phó tiến sĩ và chưa kịp lập gia đình.

- Em hút thuốc hơi nhiều.

Vẫn chất giọng trầm trầm, chất giọng làm say mê bao thế hệ sinh viên. Chất giọng được sinh ra để đọc những bài thơ tình buồn. Nó ngấm đẫm trong thời con gái của tôi. Trời ơi, tôi thêm có một đức tin như Hoàng. Liệu anh ta có biết mình mất bao nhiêu thời gian để quên cái giọng trầm trầm đó.

- Anh đừng ngạc nhiên, thói quen này có ở tôi khi lần đầu ngủ với một thằng ngoại quốc. Mùi nước hoa của nó quả là khó chịu.

Im lặng. Anh ta cũng hút thuốc. Chúng tôi cùng ngồi ở một căn phòng. Thửa nhỏ, tôi khao khát có một căn phòng như vậy, với những thứ mà tôi đang có và nhất là có anh. Chúng tôi tranh cãi đứa con

đầu nên là trai hay gái. Thật hạnh phúc khi được chiều người mình yêu. Dịu dàng và nhường nhịn, đây là phụ nữ khi yêu.

- Nhã, em có hiểu anh không?

- Thú thật tôi vẫn chưa hiểu.

- Anh không cầu xin sự tha thứ, anh chấp nhận mọi hình phạt.

- Sao anh không nói là con bé rất giống anh. Tôi chắc là trong cái hộp mà anh cầm kia sẽ có một món quà độc đáo cho mẹ con tôi. Anh bao giờ cũng thích độc đáo. Và cái đều ở anh cũng quá là độc đáo. Anh Lâm này, sau anh tôi gặp khá nhiều thằng đều, nhưng thực sự anh là thằng đều lỗi lạc.

Cuộc hẹn hôm nay được Hoàng com mắng. Cậu ta vòng vèo khi đặt vấn đề, rõ ràng là sợ tôi cáu. Ngày xưa đi học cậu ta cũng rất thân với Lâm. Mặc dù là biết qua tôi.

- Anh không ngờ Nhã ơi, xin đừng bóp nát anh bằng sự chua chát.

- Một câu hay. Có cái dở ở anh là ít chịu đọc tiểu thuyết. Tất nhiên chuyên ngành kinh tế không cần sự lãng mạn. Trong những cuốn best-seller đa cảm nhất nhân vật nam cũng chỉ nói được gần như anh. Thưa thầy, em luôn tôn trọng sự thông minh ở thầy.

- Nhã!

- Xéo đi với bộ mặt sám hối của anh. Anh tưởng tôi không biết chửi hả. Cút mẹ anh đi.

Anh ta loạng choạng đi ra cửa. Không biết thật hay giả vờ. Và tôi cố không khóc. Một trí thức lớn như vậy. Một câu chửi nguyên chất vĩa hè. Trời ơi tôi biết rõ anh chứ, hai năm lẻ bảy tháng em yêu anh cơ mà. Tôi mở cửa. Hoàng ngồi salon chúi mặt vào tờ tạp chí Far Eastern Economic.

- Cậu cũng về nốt đi!

Hoàng lặng lẽ cầm tay tôi chân mạch, chỉ hai viên an thần để cạnh cốc nước lọc rồi đi ra, khép cửa rất nhẹ.

Tôi đã đọc vô số sách viết về sự cô đơn. Đó là khái niệm thần bí đầy hấp dẫn. Nói chung về bản chất phụ nữ không phải vậy. Phụ nữ là phần nửa còn lại mà đàn ông tìm kiếm, và nếu họ chưa tới thì cái phần nửa đó sẽ chết vì khô héo. Nỗi cô đơn không mang khuôn mặt phụ nữ. Kể cả những quái phụ ghê gớm nhất trong lịch sử cũng chỉ là sự khô héo vùng vẫy vì thiếu nửa phần đầu. Tôi là một thứ Robinson Crusoe. Bị ngẫu nhiên quăng lên hoang đảo với con bé Friday của mình. Thực ra Hoàng mới là gã cô đơn tội nghiệp, cô đơn cả trong tình yêu. Sau khi cai sữa cho con bé Phương được một tháng tôi hút thuốc liên tục. Tôi nhớ Lâm. Nỗi nhớ bùng nổ như núi lửa phun nham thạch. Anh biết không, con bé Phương Phương được sáu tháng, nhìn mẹ bế con em nhớ anh kinh khủng. Giả sử lúc đó anh hiện ra, giả sử lúc đó có một phép mầu làm anh rũ bỏ tất

cả chạy đến với mẹ con em thì em sẽ tha thứ cho anh. Em yêu anh. Và những cái gì đã qua đâu phải chịu đựng nếu như đôi mắt của anh bừng hạnh phúc. Hình như chẳng ai quen với khổ đau. Hoàng tin anh. Cho đến ngay bây giờ, cậu ấy vẫn nghĩ em quá cực đoan. Anh dối trá. Dối trá một cách dễ tiện. Em đau đớn khi tự mình nhận ra điều đó. Nếu không có bé Phương và Hoàng chắc em đã tự tử.

Thời gian đầu để quên Lâm, suốt ngày tôi nghĩ về Hoàng. Chỉ biết phát khóc cảm ơn số phận đã cho một người bạn như vậy. Có lần, tôi với Hoàng tranh luận là tại sao chúng tôi không yêu nhau. Hoàng cười lắc đầu. Anh em nhà cậu ta có cái cười rất hiền. Còn tôi biết, Hoàng có mặt ở cuộc đời này để không thuộc về cái gì. Thi thoảng, cũng có dạng kiểu vậy. Những kẻ có nghề nhưng vô nghiệp. Hơn nữa chất cậu ta thuộc lớp người cũ. Đa cảm và mê tín. Cậu ta mê giáo lý nhà Phật đồng thời là tín đồ Catholic. Hôm Hoàng dẫn Thủy đến nhà tôi chơi, cậu ta chọn ngày. Hồi năm thứ tư, Hoàng mê tử vi, bập bẹ lập lá số. Cậu ta kêu là phát ghen về đường chồng con của tôi, toàn là cát tinh, cung phu có sao Thái dương đóng chính diệu mà rất hợp cách, vị thế miếu địa. Những nét người chồng tương lai nhang nhác ưu điểm của Lâm. Tôi cười "Anh Lâm thuê cậu hả?".

Hoàng đỏ mặt, cậu ta dối: "Thánh nhân dạy rằng đàn ông ngu là một, đàn bà thông minh là hai đó là

những loại khó dạy". Tôi trông Thủy cũng dễ mến, có vài nét phù phiếm. Très bien. Thiếu nữ phải hơi nông nổi. Nói chung Thủy yêu Hoàng. Có lần anh chị giận nhau, Hoàng bỏ đi biệt gần một tháng, Thủy hôm nào đến tôi cũng khóc.

Đồng hồ chỉ sáu rưỡi, con bé Phương nằm co ro. Nó có thói quen sữa mấy cũng không được, cứ đắp chăn là đập tung. Tôi hút thuốc, bập vài hơi phải nhả ra. Lờm lờm. Cũng không thể nghe nhạc nổi. Có gì đấy tan hoang từ thẳm sâu. Còn rất nhiều công việc dở dang đang chờ tôi. Mười bảy tấn mì chính trót lọt làm cho những kẻ đồ đầu tôi cũng phải lè lưỡi. Tôi phải qua hai công ty để thu tiền. Đến bảy mươi phần trăm là séc, tôi phải tính lãi rồi trích chi những việc cần chi. Tiền hồi lộ Ban giám đốc bên A chiếm hơn phân nửa. Nhường nhịn lần này để thu hoạch lần sau. Nằm bẹp gần mười tám tiếng, tôi lơ lơ đưa mắt nhìn đồng hồ, bữa cơm trưa bà U dọn còn nguyên. Hay uống tí rượu. Phải đến Hoàng thôi. Tôi tắt đèn, đẩy cái cúp 81 ra khỏi cửa. Dẫn bà U nếu bé Phương có dậy nhớ cho nó uống Cacao.

Hoàng có nhà đang đọc cuốn L'idiot. Gạt tàn đầy
áp toàn tàn thuốc. Rõ ràng biết là tôi sẽ đến.

- Ra quán à? - Cậu ta bỏ Đốt xuống mặt bàn.

-Ừ, cái quán đó.

Hoàng hiệu, thập kỉ này thật hiếm người đàn ông

như vậy.

Quán rượu cũ kĩ của ba năm về trước đã tân trang lại có đèn mầu, băng nhạc hải ngoại thời thượng. Khách vắng tanh, con gái bà chủ đã lớn, mơ màng theo giai điệu tình ca Chế Linh. Tôi bảo Hoàng lấy cả nửa lít rượu trắng và hai con mực nướng.

- Mình vừa nhận được tin Du.
- Vẫn vậy à.
- Sáng danh Chúa.
- Có thêm hỏi thăm mình không.

Hoàng đánh trống lảng, vò con mực rồi xé nhỏ, thớ mực dầy và thơm mầu mốc ngà. Tôi hút thuốc cảm thấy ngon hơn. Du là bạn trai duy nhất của Hoàng, thân khủng khiếp. Khác lớp, năm gần tốt nghiệp Du đột ngột vượt biên. Du không ưa tôi yêu Lâm, lúc ấy tôi không hiểu tại sao. Tôi không thích thơ Du. "Lạy Chúa, phải chăng muốn có ích chỉ nên sống ngắn". Thơ của cậu ta đấy.

- Hình như Du còn cô em gái.
- Cậu đã gặp một lần rồi mà.
- Hồi nào nhỉ.
- Hôm ở trên Chả cá Lã Vọng.

Cũng có thể, hình như hôm ấy cô bé với Hoàng đi ăn cùng một gã người nước ngoài. Nghe nói cô bé yêu Hoàng, chuyện đời tư của bạn không bao giờ tôi can thiệp. Người như Hoàng được nhiều phụ nữ

mến là lẽ đương nhiên.

- Mai giở cụ bà đến sớm sớm nhé.

Hoàng nấu ăn khá có lẽ do cậu ta kĩ tính trong ăn uống.

- Cậu mời nhiều người không.

- Khoảng bốn người, toàn VIP, quan hệ làm ăn mà.

- Cậu định làm gì.

- Tuỳ cậu. Nhiều nhiều rau vào, bọn ấy chán ứ thịt rồi. Chỉ thêm hai thứ là tiên và gái.

- Mình phải làm gì.

- Cậu làm em họ mình.

Hoàng uống, tôi cũng uống. Hôm nay tần số dao động chén tôi phải bằng Hoàng.

- Nhã này, tại sao cậu quyết định vậy.

- Bắt đầu đây. Muốn làm hoàng thân Muskin hả. Chắc anh ta đã hối lộ cậu một trận nhoè.

Hoàng nhỏ nhẹ:

- Anh Lâm đến gặp mình ba lần, hai lần đầu không uống, lần cuối thì có. Với riêng mình mình đã tha thứ. Không gian ba chiều, thời gian hai chiều còn con người có vô số chiều.

- Con người là thực thể phức điệu, con người được phép sai lầm. Mình đã thấy Dostoievsky mớm cho cậu cái gì rồi. Hoàng này, cậu tốt thật đấy, cậu định ca cải lương bằng giọng bồ câu Hoà Bình. Hay là tinh thần vị tha của Jésus nổi húng ở cậu. Cậu là

thằng hèn. Nếu không phải là cậu thì mình đã đập cho vỡ mõm. Nhưng thôi chuyện đề tiện mình biết cậu chưa quên được, cậu muốn vun vén cho mình. Merci! Tha thứ, ân hận, sám hối. Những thuật ngữ có kích thích bằng nhân bản. Hai tháng đầu con bé Phương Phương đêm nào cũng khóc, các cụ bảo nó khóc dạ đề. Nó oe oe còn mình thì nức nở. Không có sự sám hối bằng nước mắt người khác.

Hoàng đưa tôi về, tôi không say nhưng Hoàng lại lơ mơ nặng. Cậu ta húc đầu vào giá sách, loạn choạng nằm vật xuống cạnh con bé Phương. Tôi ngồi mông lung, những điều thuốc nối nhau. Trái tim như bị ai cứa. Hút hết nửa bao thuốc, tôi ngã xuống salon. Trời đầy sao nhưng đêm lạnh.

Một lần nữa tôi lại gặp anh ta vào đầu mùa đông khi đi nhảy với Tâm và Bình ở khách sạn Thăng Lợi. Tâm dắt theo một cô bé trông tròn tròn khá kháu khỉnh, rất vô tư uống liên tiếp ba lon coca. Nghe nói hai người yêu nhau từ trước khi Tâm đi Đức. Tình yêu. Nhiều khi tưởng lê thê nhưng thật ra cộc cớn như cái mini juýp của con dâm dểu. Tâm quyết định kiểu làm ăn mới. Hơi phiêu lưu nhưng tôi tin cậu ta. Mặt bằng vốn của cậu ta mỏng nhưng không sao, lúc xuất phát vào thương trường những gì tôi có còn mỏng manh hơn cậu ta. Bình mặt ủ mày chau, bé Phương ngồi trên lòng. Đạo này Bình uống rượu nhiều, phong phanh có chuyện gì đấy với

Thủy. Hoàng không kể và tôi cũng không hỏi. Dàn nhạc chơi một giai điệu Slow. Anh ta đi vào, lóc nhóc theo sau mấy ông Tây già. Tôi hơi bị chen ngang rồi trở lại bình thường, chẳng thể buồn hơn được nữa. Nhà mô phạm đi nhảy đầm, do xã giao hay sở thích mới. Mà chỉ toàn giống đực. Vũ trường miền Bắc xã hội chủ nghĩa chưa có ca ve. Trên sàn một lũ choai choai mười sáu mười bảy đang co giật chân tay. Bọn lớn hơn tản quanh các bàn phong độ cao đạo, tự hào về thâm niên trong bộ môn khiêu vũ quốc tế. Một vài nhóm nhỏ chỉ ngồi ăn nhậu thưởng thức không khí nhộn nhịp. Đầu tóc quần áo theo đúng catalogue thời trang Tiệp năm 1989. Khinh bỉ nhìn lũ người xung quanh, cái lũ mọi chưa được nền văn minh xuất khẩu lao động Đông Âu khai hoá. Nhạc chuyển điệu tango, sàn nhảy đông thêm vài cặp có tuổi khiêu vũ đối già. Anh ta đã nhìn thấy tôi, mặt dài thêm ra vài đốt, cái kính trắng nhìn chằm chằm. Chắc không thể đóng kịch mà có được. Anh ta tiến lại gần. Bình và Tâm nhìn tôi tò mò.

- Nhã, xin em cho phép được nói chuyện riêng.

Tôi bình tĩnh đứng dậy đi theo ra hành lang. Con bé Phương mãi ăn chocolate. Không khí lộn nhộn xung quanh làm tôi vui. Một ông Tây đầu hói vẩy tay về phía Lâm, anh ta không quay đầu đi như mộng du.

- Anh có vẻ béo ra đấy.

Tôi nhận xét thành thật. Trong tất cả các sinh vật biết đi, biết bò, biết bơi, biết bay tôi luôn ghét những loài lấm mỡ.

-Anh có lên vài kí.

Anh ta rút bao thuốc, mời tôi một điếu. Bật lửa ga mác "555". Anh ta lấy bẫy mỗi thuốc. Một nghiệp vụ của Chánh Tín, nam diễn viên tôi yêu nhất trong nền điện ảnh dân tộc.

- Nhã, thời gian đã làm anh hiểu thêm về anh và em. Sự mất mát quá lớn, anh chẳng biết nói gì. Lỗi lầm ở anh và nghị lực cứng rắn ở em.

- Chẳng phải ngẫu nhiên đàn bà có nghị lực, anh nên bàn chuyện khác thì hơn.

Điếu ba số cháy đỏ, anh ta nuốt trọn cả hơi khói dài.

- Nhã, anh rất muốn gặp em.

- Anh vĩnh viễn không đủ tư cách, anh vẫn chưa hiểu điều đó à?

- Em hành hạ anh suốt đời.

- Những kẻ như anh không thể biết đau khổ, một chút xiu thiệt thòi đã phong lên là bất hạnh. Mà chắc gì anh đã thiệt. Không có mẹ con tôi anh vẫn béo ra. Tôi biết anh sắp bảo vệ luận án Tiến sĩ, rồi anh sẽ kiếm được một cô vợ xinh xinh. Với tài năng của anh chuyện đó không khó. Tôi chân thành mừng cho anh. Chắc anh không ngờ tôi còn đi nhảy đêm. Ngày anh về, anh nghĩ chắc tôi phải héo hơn

và anh sẽ giơ tay ra làm phúc và tôi sẽ sùng kính đây biết ơn. Hôm nay chợt nhìn thấy mẹ con tôi chắc anh đã bị một vài kỉ niệm xưa khế nghiêng. Anh chưa đủ sức bán rẻ kỉ niệm. Để mặc cả với lương tâm, tạm gọi như vậy, anh chạy đến. Không có gì cho anh đâu. Còn anh đủ dũng cảm sửa sai, không hiểu sao tôi vẫn còn tin vợ vẫn ở anh, thì chỉ có cách duy nhất. Súng lục thì Bộ Quốc Phòng quản lý nhưng dây thừng thì thị trường tự do rất sẵn. May ra lúc đó mẹ con tôi mới gọi tên anh.

Tôi nhả khói. Anh ta mặt bạc cố giữ tư thế chỗ đông người. Dân nhạc bắt đầu chơi. Tôi nhảy cuồng loạn theo điệp khúc bản *You are in army now*. Nhạc tắt, tôi quay lại không thấy anh ta đâu.

Mùa hè vừa rồi tôi tổ chức sinh nhật tròn ba mươi tuổi. Trong đồng quà mừng có một hộp các tông không đề tên người gửi. Phiên bản của Henry Moore. Bức "*The family*" bằng thạch cao giả đồng đen. Người đàn ông và người đàn bà hơi quay mặt về hai hướng khác nhau. Đứa bé ngồi giữa, mắt xích nối hai vòng tay của họ. Tôi cười lớn đưa cho bé Phương Phương. Nó ngơ ngác xem, đang buồn ngủ vì thức khuya. Tôi cầm biểu tượng gia đình ném qua cửa sổ. Tiếng vỡ vọng lại. Tuổi thanh xuân của tôi vọng lại. Tôi quên hết rồi. Vậy mà gần sáng mới thiếp đi được. Tỉnh dậy thấy gối ướt đầm, chắc đêm qua mình khóc mơ.

Chương Ba

Sân bay Tân Sơn Nhất đầy nắng. Chiếc Boeing của hãng AirFrance sắp cất cánh. Phi trường lớn nhất Việt Nam xuống cấp một cách tẻ hại. Người đi người ở nhộn nhạo. Tiếng nút chai Champagne nổ. Một gã đàn ông phương phi, áo veston sắp bật khuy bụng, đang khóc, cầm tay một bà già mặc theo lối Huế cổ. Tâm nhìn đồng hồ. Cảm giác bất yên bồn chồn. Sau mỗi thương vụ như thế này, tóc Tâm bạc đi năm cái rưỡi. Từ phòng đợi trông ra, chiếc IL của hàng không Việt Nam sao mà bé. Khoảng không sân bay bao la lồng lộng gió. Và Hà Nội vẫn mưa tầm tã. Một kiểu mưa mùa hè hấp hối. Giữa hai trận mưa là cơn oi ngọt người. Tâm lại nhìn đồng hồ. Giờ này vẫn chưa thấy. Để đảm bảo an toàn Tâm thoả thuận giao hàng sát giờ bay. Đội phó đội giám hộ là một trong những đệ tử của Nhã. Tâm kêu ly chanh muối. Nhỏ viên đá trong mồm bay xa hơn hai mét. Phía ngoài phòng đợi gã taxi ế khách ngao ngán ngáp. Sẽ kéo dài thế này đến bao giờ.

Thật dễ hiểu tại sao Trần Bình lại nhường. Cái đầu của mình không phải để dùng ôm vài mớ hàng lậu. Chẳng nhẽ không còn cách khác. Lãi suất muốn cao thì hệ số an toàn phải thấp. Mà thế của Tâm không thể dốc ống. Mình đã qua thời kỳ chơi bạc với tất cả những gì trên tay. Nhất làбет. Bây giờ không cho phép được бет. Thế nhưng, vậy đấy. Cả một chuỗi dây làm ăn cò kè luẩn quẩn. Hạch toán toàn bộ, lãi một chuyến không quá năm trăm ngàn. Đấy chưa kể những lúc run rẩy đến tức tim. Tiền của mình đành phải phụ thuộc vào một lũ người chẳng phải cần thận mà là nhút nhát. Không phải táo bạo mà là liều lĩnh. Lũ người mong giàu bằng cách chộp giật, sênh ra là nhai vón của nhau. Sau bữa rượu bạc vụn đã thấy mình trắng tay ngồi thiền ở khám Chí Hoà. Để tăng hiệu suất, Tâm đành tăng nhịp độ. Đây là chuyến thứ năm trong vòng một tháng. Chuyến trước, tay hải quan kiểm soát hành lý lạ mặt đã nhìn anh bằng đôi mắt đầy xét nét. Còn hai mươi phút. Gã con trai bà chủ hàng, chưa tới ba mươi, héo hon vì mất xa, đi Kawasaki 125 đến. Lô hàng bị công an giữ. Tâm văng tục, vút điếu ba số mới châm xuống sàn.

· Anh cứ về đi. Tình hình thế nào điện ra cho tôi. Mừng năm tới tôi vào.

Chiếc IL lẫn trong mây xám, thỉnh thoảng xóc nảy người. Chiêu đãi viên đã béo lại còn lấm trũng

cá. Bộ ngực đồ sộ lướt qua trán Tâm. Hành khách của toàn bộ chuyến bay, không một ai động đến khay thức ăn vì đã trót nhìn nàng. Tâm cay đắng. Hai phần ba giá trị số hàng là tiền của anh. Mọi chuyện thật nực cười. Mình đã cuốn theo guồng máy một cách vội vã. Trần Bình, tốt thôi. Nhưng mọi chuyện không giống như mình nghĩ. Việt Nam là Việt Nam, thị trường còn trinh nguyên nhưng đã tự làm suy yếu bằng thói buôn bán thủ dâm. O.K, mình phải có cách của mình. Muốn làm ăn lớn bắt buộc thế lực phải lớn. Một trăm triệu trong tay có quá ít không. Vốn rất quan trọng nhưng chưa phải yếu tố quyết định. Ngày xưa mình đâu có đồng nào. Buôn lậu trần truồng trước sau hai tay cũng cong cong theo hình số tám, phải có một dây chuyền công nghệ sản xuất, sinh lãi ít nhưng tạo ra một tư cách pháp nhân sạch sẽ. Hệ thống quản lý kinh tế nhà mình. Hừ, một sản phẩm trước khi thò mặt ra thị trường bị triện không dưới ba mươi con dấu. Sân bay Nội Bài mưa nhẹ, Tâm cúi đầu thuốc cuối cùng vào cái gạt tàn thuốc lá đầy ắp đầu lọc.

Trong vòng mười một ngày Tâm sụt 4,7 kilô. Hai mắt trũng sâu rừng rục, giọng khàn quánh đặc khói thuốc. Hoàng nhìn em rủ đi uống bia. Hoàng vừa trúng xổ số, trúng thật. Năm cái giải hai số đuôi. Tiền thưởng đủ bốn cốc bia, một gói Hero và hai gói lạc. Hết cốc thứ nhất, Tâm trình bày. Hơi dài.

Hoàng là người duy nhất Tâm nói những điều sâu kín không phải suy nghĩ.

- Liệu chị Nhã giúp em không.
- Anh nghĩ là có.
- Và chính anh cũng phải tham chiến.
- Tư duy kinh tế ở anh quá tồi.

- Anh quan niệm sai về buôn bán. Thương trường chân chính không có chỗ cho lừa đảo và ăn cắp. Tất nhiên là đầy rẫy kỹ xảo. Phương châm chủ yếu là đôi bên cùng có lợi. Một sự hợp tác mang tính trí thức và trung thực. Thương gia ở các nước tiên tiến được coi như một bộ phận tinh hoa của xã hội.

- Thì anh có nói gì đâu. Nhưng Chúa tạo ra anh không cho tố chất của doanh nhân. Em đừng hỗn với Người. Hãy sử dụng đúng chức năng mà Thượng đế quy định.

Tâm phì cười. Hoàng vội cả lòng. Từ bé, bất cứ khi nào nhìn thẳng em trai cười Hoàng bao giờ cũng thấy nhẹ. Sáng danh Chúa.

Nhã đồng ý, công ty được thành lập. Tại thời điểm đó nó là một trong số rất hiếm doanh nghiệp tư nhân được mang danh công ty. Nó có một tài khoản ngoại tệ tại Vietcom Bank với cái tên giao dịch Bimisco. Nghị quyết đại hội Đảng 6 với lời hứa của Tổng bí thư Nguyễn Văn Linh, cho phép mọi tầng lớp nhân dân làm giàu. Dự thảo về luật các doanh nghiệp ngoài quốc doanh đã được quốc hội

bàn. Thế nhưng Việt Nam quá ít chỗ cho thương trường chân chính, chỉ nhan nhản đông lừa đảo và ăn cắp. Mười ba tháng sau, Tâm đã thấy sai lầm. Các Company nhiều như nấm sau mưa, nơi liên doanh của quan chức cơ hội với bọn buôn lậu liều lĩnh. Cứ ra khỏi cửa là vấp phải Giám đốc. Tâm biết, hùng biện là một chuyện và làm ăn lại là chuyện khác. Nhã bỏ ra ba mươi cây vàng, Bình góp vốn mười bảy ngàn USD. Nhã có căn nhà sáu mươi mét vuông bỏ không ở phố Gầm Cầu mua từ năm tám sáu sẽ là văn phòng giao dịch. Trang trí nội thất bắt buộc phải có bộ salon, telephone và computer. Com lê để hù dọa khách hàng và trang phục đứng đắn chứng tỏ với các đoàn thanh tra.

Thứ hai, ngày cuối tháng, trời xấu và gió âm u. Tâm ngồi cho cả hai chân lên bàn giữa cái văn phòng đang sửa. Tốp thợ đang gắn máy lạnh. Tâm viết luận chứng kinh tế, không phải thuyết phục cấp chủ quản nào mà là thuyết phục Nhã và Bình. Tâm tính thâu thêm cái quây giải khát mậu dịch kê bên, nó ế sưng sứa. Một trưa hè nóng, cô mậu dịch viên duy nhất ngồi trực ngủ gật lộn cổ vào thùng nước chanh pha sẵn để ở gầm quây. Ba mươi tám phút sau mới có người đến cứu. Phải thuê nốt cái mặt bằng mà giá sẽ rẻ như cho không ấy. Tâm nhìn đồng hồ, mười một giờ rưỡi trưa. Anh phi xe vào Nghĩa Đô, Viện khoa học mọc thếch. Lơ lửng mây

xám. Ông bảo vệ nói Thắng vừa đi. Tâm định hướng, anh quyết định tạt qua chợ Bưởi. Anh không nhầm, nghiên cứu sinh vĩnh viễn không có bằng Phó tiến sĩ đang ngồi cạnh mẹt thịt chó. Độc ẩm. Con mẹ bán mít rong vô ý chống mõng ngang mặt gã trí thức nhờ vận. Tâm cẩn thận đâm khê dít xe vào đầu quang. Mấy miếng mít đồ lỏng chỏng, anh bình tĩnh đón câu chửi. Cựu sinh viên trường TV vẫn không ngừng mặt lên. Tâm từ tốn.

- Bà chủ, thái thêm cho miếng nằm.

- Cậu đấy à.

Câu hỏi chiếu lệ, thái độ dửng dưng bạc phếch. Thắng chưa đến ba mươi, gầy gò, tóc dài. Kính trắng 3,5 diop sứt một bên mắt. Tâm ngồi thoải mái, uống chung chén. Anh nhìn rất lâu vào những ngón tay dài trắng xanh của bạn. Cách đây hai tháng, Thắng ngủ lại nhà Tâm, nửa đêm choàng dậy nằng nặc đòi uống rượu. Khổ lắm có biết uống dâu mà đòi.

- Đã uống lâu chưa.

- Vừa vừa - Thắng lè nhè, ngón út để dài cạy miếng thịt dính ở răng.

- Có việc cho cậu đấy.

- Tao chán lắm...

Chợ đông người nhốn nháo kiểu hàng xã, quà bánh rất nhiều rất những thứ rẻ tiền.

- Mình thành lập một cơ sở sản xuất- Tâm băng

quơ - Tự nhiên nghĩ đến cái bao bì đầy ảo tưởng của cậu.

- Cái gì.

Thắng hơi ngơ ngác, để trốn ra khỏi quán tính của nửa lít rượu không phải dễ. Anh lấy ngón trỏ đẩy kính lên, ngược nhìn Tâm chăm chăm. Trong chuyện làm ăn ít khi Tâm nói đùa.

- Bao bì nào nhĩ.

- Thì bao nhiêu lần cậu gào lên ấy.

- Cậu tin mình à.

- Chẳng tin mày thì tin ai. - Tâm cục cằn.

- Cậu có nhiều tiền không.

- Tương đối.

- Phải có thời gian đấy.

- Cho cậu tròn ba chục ngày.

- O.K. - Thắng bỏ chén - Về thực nghiệm mình và Hesser đã thành công rồi.

Mùa hè năm *tám sáu*, nghiên cứu sinh Lê Thắng bỗng rồ người, rủ rê một giảng viên cùng trường loay hoay tìm một chất nhựa mới. Buổi chiều vô tình dạo chơi ở ngoại ô Dresden, Thắng chợt thấy bọn trẻ nghịch đốt những phế thải nhựa, cái mùi khét quệt ngang mũi của nhà hoá sinh đáng ra là lỗi lạc, quả táo rơi trúng đầu Newton. Từ buồng tắm Archimede tổng ngồng chạy ra. Phó khoa Hoá vốn là giáo sư hướng dẫn, tóc bạch kim, gốc gác Hambourg thích phiêu lưu đồng ý. Hai tin đồn của

Edison tranh thủ phòng thí nghiệm ngoài giờ. Kết quả, mười tám giờ chiều một ngày hè phân khoa thực nghiệm bị đốt trụi. Hơn nửa triệu mác lửa tá theo khói đen, khét ngầu một mùi hoá chất lạ. Ra toà, Hesser nhận hết tội lĩnh ba năm tù. Nước Cộng hòa dân chủ Đức có tiếng là tôn trọng trí thức nhất trong khối các nước XHCN Đông Âu. Lê Thăng vật vờ, bốn tháng sau bị Sứ quán mời nhẹ về nước. Trong một phi vụ đánh đồng hồ vượt biên sang Tiệp, Tâm phải ở Dressden gần nửa tháng. Anh gặp Thăng ngồi co ro trong một tiệm rượu ít người khuất phố nhỏ, đệ tử chính dòng của Mendeleep sống nhờ sự hảo tâm của cộng đồng người Việt xuất khẩu lao động. Sáng chiều hai buổi nhá bánh mì chay chờ ngày hồi hương. Gom góp được ít tiền lẻ thì thả vào đáy chai giải sầu. Rượu vã mối với những công thức hoá học lảm nhảm ở đầu môi. Cái về *anh tê lếch* mê hoặc Tâm. Và anh không nhảm đó là một trí thức thực thụ. Hai gã tha hương sần sần tuổi, khác quan điểm triết học bồng mển nhau. Phải chăng là ý Chúa.

- Uống nữa không.
- Bao giờ cậu bắt đầu.
- Cậu tỉnh rượu chưa.

Thăng không trả lời, quờ túi bên cạnh rút một xấp giấy năm hào hai nhằng nhịt chữ và số. Một hộp các tông chứa đầy những hạt nhựa lẫn lộn xanh

đỏ. Anh hùng hồn thuyết phục Tâm, tiện bút bi xiên miếng thịt chó nhai nhều nháo.

- Về tận dụng nhựa phế liệu, bọn Đức biết cách làm làm nhưng khoa học vô cùng - Một tộp nửa chén rượu - Minh đã vào làm thuê ở các cơ sở sản xuất bao ni lông Sài Gòn. Vút.

Lại một tộp nửa chén nữa. Đúng, phải quên đi cái hợp đồng làm ở cơ quan thôi tha này, nơi mà ông chú có thân thể trót xấu hổ vì đã hứa với cả họ, đặt anh vào. Đúng, phải quên đi cái vẻ mặt của gã trưởng phòng khi nghe anh trình bày dự án khoa học của mình. Các đồng chí phải tin, nó sẽ làm lợi cho đất nước hàng trăm triệu đồng. Cả Viện cười vào mũi cái gã lẻo khoèo nửa điên nửa tỉnh. Sếp mình không phải là thằng ngu, nhưng bao nhiêu tinh hoa đã dồn hết hết cho việc đấu đá đi nước ngoài mất mẹ nó rồi. Say à, Tâm, cậu tin mình chứ.

Tâm diu bạn đứng dậy, Thắng loạng choạng. Mấy cô bé xưởng may ra ăn bún riêu thay bữa trưa bịt mồm cười. Hôm Tâm nhận được hàng chậm thì Thắng đến chơi, Tâm mở chai Napoleon, Hoàng uống nhiều nhất. Thắng nuốt được hai chén ôm mặt khóc hu hu. Cũng hôm Thắng bóc cái công ten nơ gần hai mét khối cả nhà háo hức xúm quanh. Toàn sách. Hai cô em sắp lấy chồng lẫn ra ngất, mẹ anh thở dài, tiếng thở luẩn quẩn giữa bốn bức tường trần trụi không có đồ vật, căn hộ mới nhận theo tiêu

chuẩn hơn ba mươi năm công tác. Bố anh, hiệu phó một trường phổ thông trung học về hưu lấy tay rờ rờ từng tấm bìa được bọc simili xám, bập bẹ đánh vần mấy chữ tiếng Đức kĩ thuật theo giọng Pháp rồi lặng lẽ ra cái ghế một ngối hút thuốc lào. Nửa đêm ông cụ phát sốt mơ nói “non sông Việt Nam có trở nên vẻ vang hay không, dân tộc Việt Nam có sánh vai với các cường quốc năm châu hay không, chính là nhờ công học tập của các cháu”.

Việc chọn địa điểm sản xuất khá phức tạp rồi cũng ổn. Một mảnh đất năm trăm thước vuông ở Láng Hạ gần trục đường chính. Tiền mua trả dần trong ba năm. Hoàng tham gia tổ chức nhân sự bằng cách kéo thêm vài gã bạn cũ. Nền kinh tế nước nhà đang đứng chót vót ở đỉnh cao lạm phát, cán bộ trong biên chế nhà nước bỏ ngõ trước những chính sách đổi mới. Đã thế bọn quan chức sâu một lại triệt để lợi dụng. Trù dập đuổi việc được mại thành giảm biên chế để cải tiến cơ cấu hành chính. Nghề khắc dấu phát triển mà vẫn không phục vụ nổi nhu cầu tách nhập của các phòng ban, vụ, viện. Tâm nhìn ông anh dẫn bạn đến mà nao người. Một kĩ sư hoá thất tình lương thấp. Ba ngày trước khi cưới, vị hôn thê ngã vào vòng tay của một mỹ nam tử mang quốc tịch Phần Lan. Một sinh viên kiến trúc tốt nghiệp đã bảy năm qua mười tám cơ quan vẫn tiếp tục tìm việc. Một kĩ sư cơ khí con đông vợ dần tay

nghề cao. Sau trận rượu nhoè lòng lợn các trí thức ế ẩm tài năng đều bị Tâm thuyết phục. Thắng là phó giám đốc phụ trách kĩ thuật lấy bảy sò con dấu khắc tên mình. Công nhân ấn định mức lương một trăm hai mươi ngàn tròn một tháng chưa kể thưởng. Hợp đồng cứ sáu tháng thay một lần. Đúng mười chín ngày sau khi nổ pháo thành lập công ty, lô hàng đầu tiên được xuất xưởng. Thắng sụt sịt khóc. Những tấm nhựa ép cứng xanh đục nhờ nhờ, những vỏ bao tải ni lông màu vàng nhạt, trước mắt ban kiểm tra kĩ thuật của liên hiệp thủ công nghiệp thành phố, hai nam công nhân nhảy disco trên mặt tấm nhựa để qua miệng hố rộng. Bao ni lông đựng đầy đá lặn trên một đoạn dốc năm trăm mét không bực. Sản phẩm có hai đặc tính quyến rũ, chất lượng cao và giá thành hạ. Tuy nhiên để thêm phần chắc chắn tối hôm trước công ty quảng cáo sản phẩm trên vô tuyến. Tâm đến nhà Tiến sĩ Phan Thành, trưởng ban kiểm tra chất lượng, với một nụ cười tươi, một phong bì dày cộp và hai chai Napoleon dít lôm. Công ty ký được ba hợp đồng có lãi, cường độ sản xuất cao mà cung vẫn không đủ cầu. Nhưng cái gì đến phải đến. Không khí lạc quan phủ đầy ba tháng rồi tắt ngấm. Linh cảm lò mờ của Tâm đã thành rõ nét. Vấn đề đầu tiên vấp phải khá cổ điển. Nguồn vốn. Nhả ngân ngại, cô chưa quen kiểu làm ăn này. Bình sắp theo papa sang Đức, một tư vụ

làm ăn được dân mắc công vụ. Lãi suất gây thu từ công quỹ còm của Tâm, Bình làm chỉ để chơi. Cứ vấp thứ hai mang tính quyết định là mặt trái của nền kinh tế thị trường. Chín mươi ba phần trăm các công ty tư doanh chọn sự lừa đảo làm kim chỉ nam của hoạt động nghiệp vụ. Khoảng hai năm sau bằng sự dốt nát thượng thặng của các quan chức ngân hàng, hệ thống hợp tác xã tín dụng nhân dân ra đời. Nó chết yếu một cách logic để lại danh thơm là vụ bể bạc lớn nhất thế kỷ của nền tài chính XHCN. Nó xứng đáng là cú song phi cước liên doanh giữa Ngân hàng và Quỹ tín dụng đá đúng vào trung tâm dưới của các cụ về hưu. Các công ty (Company L.T.D.) đặc biệt là những công ty hay làm từ thiện lộ rõ bộ mặt bất thiện. Bimisco tức Bình Minh đã, đang và sẽ nằm trong cơn lốc đó. Trung tuần tháng sáu Tâm đi Thanh Hoá, anh rể Huyền đi cùng.

Mặt trời sắp lặn, bãi biển đông nghẹt người và sóng và hoàng hôn. Lộn nhộm đủ loại. Công chức nghỉ theo tiêu chuẩn cơ quan, phe phẩy thừa tiền, sinh viên trốn học và kha khá ông bà già dư dật của rừng mõ. Đi nghỉ tại Sầm Sơn bắt đầu trở thành một thời thượng của người Hà Nội. Quán xá nhiều nhưng vẫn đậm chất tỉnh lẻ. Tối tối, phòng khiêu vũ (hội trường cơ quan nào đó) đông nghẹt thanh niên đậm dục theo tiếng nhạc Boney M. Một vài đôi nhảy người bản xứ uốn éo điệu xilô áo bỏ trong quần

nhưng đi chân đất. Các cô cậu người Hà Nội nhìn biết ngay, ở nhà trót ăn mặc đứng đắn nên ra đây hở hang quá đỗi, cổ chúng tỏ dân thành phố lớn phải đồi trụy. Tâm nằm dài trên cát hút thuốc. Vài vệt nắng nhạt yếu ớt. Anh lấy cuốn Marketing che mắt, cố nhìn trong đám người rất đông xem Huyền ở đâu. Một vòng tay mát lạnh bịt mắt Tâm.

- Em lên lúc nào vậy?
- Tận títt đằng kia, em vòng sau lưng anh.
- Em đói chưa?
- Hơi đói.
- Anh với em về nhé.
- Không thôi nay chúng mình ở đây. Anh ơi, em yêu anh lắm.

Huyền vừa cười vừa hôn anh. Cô mặc bikini nên trông càng tròn. Bốn tháng trước Tâm đến nhà cô trời vẫn đang tiết xuân. Huyền mặc bộ váy đồ sùng sờ nhìn anh.

"Chào em".

"Anh".

"Bố mẹ có trong nhà không"

"Chẳng có ai nhưng anh đừng vào - giọng Huyền nghèn nghèn - Tối nay anh chờ em ở chỗ cũ nhé".

Vài khuôn mặt hàng xóm tò mò, Tâm quay ra quán cà phê ngồi đốt cả buổi chiều bằng hai bao ba số. Bảy giờ anh ra chỗ hẹn, gốc cây của sáu năm về trước lần đầu tiên hai người hôn nhau. Huyền mặc

áo thụng xanh đã đứng đấy. Tâm đỗ xe, không nói. Chiếc DD70 trôi lang thang trên những phố vắng. Huyền nhất định không chịu vào đâu ngồi. Cô ôm chặt anh, thỉnh thoảng lại hôn nhẹ lên tóc. Nước mắt cô ướt đầm quanh vai Tâm.

“Em biết thế nào anh cũng đến”.

“Em sắp lấy chồng chưa?”

“Em nhớ anh quá”.

“Anh có quà cho em, ở túi phải”.

“Thôi để lát nữa đã”.

“Chúng mình qua đêm được không”.

“Anh điên à”.

“Anh muốn hôn em”.

“Không”.

“Anh muốn hút thuốc”.

“Đưa em châm cho”.

“Em nghiện chưa”.

“Cả rượu nữa”.

“Tuyệt vời, anh giai anh nói, đàn bà biết uống rượu chính là phiên bản của Đức Mẹ. Huyền, đau, đừng cần anh”.

“Ông Hoàng có vẻ lập dị thế nào ấy”.

“Nếu trên đời thiếu những người như anh Hoàng chắc sẽ khó thở hơn”.

“Anh với ông ấy chẳng giống nhau gì cả”.

“Anh yêu em”.

“Anh ơi, anh đừng bỏ đi nữa”.

Tâm hút thuốc nhìn Huyền ăn. Phở có mùi cari. Cứ cung cách này rồi Sầm Sơn sẽ sập tiệm. Hai bên vĩa hè, vài ba mẹt thuốc rong lác dắc lên đèn. Lơ thơ mấy ông Tây Liên Xô ngơ ngơ đi hóng gió. Huyền bỏ lại nửa bát kêu thêm ly nước chanh. Chiếc jíp đồ của cô trong chiều tà càng rực rỡ. Mọi người đi ngang qua đều nhìn. Huyền hãnh diện. Bao giờ cô cũng tự hào về khuôn mặt đẹp kiểu đàn ông của Tâm, về bộ quần áo rất xịn của mình. Từ bé cô đã ưa diêm dúa, Tâm biết và chiều cô. Hoàng hôn tắt hẳn, đã tấp nập những người dùng xong bữa chiều từ các nhà nghỉ ulla ra đi rong. Tâm lưỡng lự gọi chai bia, anh hơi đói. Nhưng đồ ăn ở quán thì không thể nuốt nổi. Hôm đến nhà gã bạn cũ ở thị xã Thanh Hoá chiêm ngưỡng phương pháp làm gà của gia chủ, Tâm rùng mình. Không uống được rượu cũng phải cố làm hai chén. Gã bạn thuở cùng trường học khoá trên hiện đang làm phó phòng vật tư tỉnh. Hai năm gần đây trở nên sung túc vì đã biết ăn cắp. Gã nín lặng chờ thời, chờ thầy, kẻ vợ con mè nheo kiên quyết không dính vào những vụ lật vạt và gã không làm. Một dàn cát sét ba cục, một bộ vi đề ô JVC màu 14 inch và một chiếc cúp tám một đời chót chứng minh rằng trường Kinh tế biết đào tạo sinh viên. Từ Hà Nội Tâm đã đặt vấn đề, gã nghi ngờ Tâm nhưng hứa sẽ hợp tác. Bằng mọi giá phải lôi gã vào cuộc, Tâm thực sự hiểu rằng muốn công ty đứng

vững chỉ có hai cách là trốn thuế và buôn lậu. Tài năng của Thắng may ra được đảm bảo bằng vàng ở thì tương lai còn thời gian này là không thể. Gã bạn nốc cạn hơi rượu hỏi Tâm mọi đâu ra cái tin ấy. Năm 1986 trước cơn sốt mặt hàng tiêu dùng, ban lãnh đạo địa phương quyết định dốc một phần ngân sách mua một khối lượng lớn hạt PVC nguyên chất và hàng chục tấn phế liệu nhựa để tái sinh. Không có thiết bị kỹ thuật hiện đại, trình độ cán bộ quá thấp, kế hoạch vĩ đại này đã góp một trang rục rỏ vào kho tàng cổ tích của tỉnh nhà. Và bây giờ khối phế liệu ấy, lại càng là phế liệu sắp được thanh lý bằng giá rẻ như bèo. Gã bạn của Tâm là thành viên chính của ban giám định, sếp ruột của gã là Phó chủ tịch tỉnh. Tiền mặt bạn ơi, hãy nói chuyện bằng tiền mặt. Gã hơi phê phê, khua cái đùi gà trước mặt Tâm. Nắng xé hè, đất Ái Châu có tiếng là dẽ ra những hào kiệt lắm mồm. Bữa rượu kéo dài gần bốn tiếng, Huyền đành vào nhà trong nghỉ tạm. Tâm bắt đầu nói chần chín mươi phút, giữa hai hiệp có nghỉ giải lao. Nàng vợ chưa được phép đô thị hoá áo hoa cà khoét rộng cổ thò dây chuyền một lạng, toe toét cười bưng cam hái vườn nhà vào mời khách đét xe. Chưa muốn rụng răng. Cuối cùng thì O.K, ngày mai tất cả sẽ đi gặp sếp, nếu hợp đồng được duyệt phí tổn cho mỗi chữ kí là hai cây.

- Đi ngủ đi anh - Huyền nũng nịu - Cô trùm chăn

mỏng thu lu trên giường.

Mùa hè năm nay khách sạn cho thuê buồng riêng hai người, sự tất yếu dễ hiểu. Tâm ngồi trước tập giấy đặc chữ, nhiều dòng bị gạch xóa. Anh đang nháp hợp đồng. Bao ba số trống rỗng, cốc cà phê còn xâm xấp.

- Anh - ừ - anh.

- Đợi anh một lát.

- Không.

Trời về đêm dờ ngớt ngạt, ngoài rèm lụa trắng là mênh mông đen. Tâm cởi áo, anh ngồi xuống bên cạnh Huyền.

- Ngủ đi em.

- Anh nằm xuống đây.

- Đau tay anh, bé.

- Anh ôm em cơ.

- Bụng em bắt đầu có mỡ đấy, chịu khó tập thể dục vào.

- Kệ nó.

Giữa đêm, Tâm chợt thức, trời đầy sao. Gió biển thổi ùa phồng rèm cửa. Huyền ngủ ngon lành, cặp má bầu bầu vô tư. Lạy Đức Mẹ lòng lành, xin Người che chở cho chúng con.

Chương Bốn

1

Hành trình của cuộc sống va chạm phải vô số khái niệm siêu hình. Đa phần là vô nghĩa, đã thế, làm Tâm loạn. Băn khoăn, day dứt, trăn trở, thao thức. Cứ tưởng với tới lại hụt hẫng, càng muốn trốn lại càng khó thoát. Lạy Chúa, ý của Người quả là thâm tối. Mọi sinh vật ra đời đã hoàn thiện. Qua bàn tay của Chúa không thể có mặt hàng thứ phẩm. Vậy làm sao lại có cái ác. Chúa tạo ra thiên nhiên đa dạng và mỗi vật có chức năng riêng. Lão Tử nói: "Ngắn dài đo nhau". Mỗi vật tuy tiểu dị nhưng thực là đại đồng. Quá trình vận động tạo sự cọ xát giữa các chức năng của vật nên lầm tưởng rằng giữa các vật có sự hơn kém. Mọi vật đều bình đẳng, không có sinh vật cao cấp hoặc hạ cấp. Con người, hỡi ôi, sản phẩm thiêng liêng của Chúa. Vì Chúa đã tạo ra con người theo hình ảnh của mình và cây sậy có tư

tưởng đó nhất quyết đòi sự độc tôn trong thế giới tự nhiên. Và giữa người này, người kia cũng vậy. Đã đòi một sự khẳng định, tất cả đều muốn bành trướng cái bản ngã tự cho là duy nhất. Cái ác đầu tiên manh nha từ sự so bì cao thấp, ghen tỵ. Dần dần, cùng hành trình của nhận thức (ở đây hiểu theo nghĩa cái gọi là sự phát triển của nền văn minh, khái niệm do con người tự tạo, Chúa không tác tạo ra khái niệm). Cái ác đạt đến một cấp độ cao, nó được nuôi dưỡng tinh vi bằng vô số những đạo đức giả. Nó bám theo cái Thiện. Vậy là con người đòi cạnh tranh với Thượng đế. Và Người đã thấy sự tha hoá. Lòng thương của Người được thể hiện bằng cách cho Đức Chúa con giáng thế. Nhằm cho cái ác mất hẳn đi trước ngày phán xét. Chao ôi là bất lực. Cái ác, hiểu một cách đơn giản là tất cả những gì đi ngược lại ý Chúa. Cho nên muốn giải trừ cái ác hãy để mình tan vào ánh sáng trong suốt của Chúa. Hay khác đi, Chúa sống qua thân xác của mình. Con người chân chính là phiên bản của Chúa. Phải thế chẳng mà Nietzsche nói "Thượng đế đã chết". Mã tổ Đạo Nhất nói "Phật chỉ như que khô củi mục". Đánh tạt mình hoạ như vậy.

Lạy Chúa, chỉ có sức mạnh hiển linh tuyệt vời của Người mới cứu được con. Biết bao hố bùn dơ tiện quấy rầy con nhẩy vào, con đã lường lự hay đã trượt chân. Vâng, con quen dùng những từ giả dối để tự

biện hộ. Lạy Chúa con là kẻ có tội, con đã ác với nhiều người vì nghĩ rằng nhiều người đã làm ác với con. Con đã không dần lòng khi đã kêu xin Người khản cả tiếng, xin Người hãy cho con lòng tin. Xin Người hãy làm chậm trễ hành trình vào bản thủ của con để con được giữa mặt nhìn đời. Con tin rằng tất cả những người thiện lương đều có thể mắc lỗi lầm, nhưng không bao giờ rơi vào sự quay quắt đều giả đê tiện. Và Chúa đã sinh ra họ với nỗi quằn quại đau đớn của sự trung thực. Con là đứa con bé nhỏ của Người và Người không nỡ quên. Khi con vượt qua được sự căm dỗ, dạn dĩ nhìn vào bình minh của ngày hôm sau, nhìn thẳng vào mắt người đầu tiên trong ngày đang đi đường kia, con mới biết ân Chúa to lớn nhường nào. Con vẫn được là con của Chúa, không phải vì con có học, có lòng trung thực hay dũng cảm. Mà đó là ý Chúa.

2

Tôi tốt nghiệp đại học năm 1982. Luận văn, trái với sự mong đợi của tôi và thầy hướng dẫn, bị đánh giá thấp. Đến bây giờ tôi đã phần nào thông cảm với những bó buộc của trường quy, những hạn hẹp của cuộc sống, còn lúc ấy đặc biệt là ám ức. Ông giáo già vì tuổi tác lẫn lý lịch không có bằng Phó tiến sĩ khuyên tôi đừng đi làm. Cùng với thời gian tôi càng hàm ơn người thầy. Một trí thức duy nhất tôi tôn trọng. Thầy đã nâng cao cả tửu lượng lẫn kiến thức của tôi. Lá số tử vi thầy lập cho tôi rồi chiết giải, thỉnh thoảng bị va đập những góc ngoắc từ cuộc sống, tôi giở ra xem và nhớ lại vẫn thấy đúng đến ghê người. Và lạ thay, ngày thầy mất trùng đúng ngày tự tử của người bạn thân cùng tháng cùng năm, chỉ khác giờ. Tất nhiên là phải khác giờ. Giỗ đầu hai người khi trời mưa, tôi khóc suốt năm tiếng, nuốt vã hết ba lít rượu trắng. Đó cũng là đỉnh cao trong lịch sử độc ảm của tôi. Ba tháng sau khi tôi tốt nghiệp, Tâm đi Đức. Bảy tháng sau có giấy gọi nhập ngũ. Tôi chẳng vui chẳng buồn. Mẹ tôi bản

thần rút ra hai chỉ để chạy vạy, mặt trận Tây Nam và biên giới phía Bắc đều đã ngớt tiếng súng. Tại sao tôi không thi hành nghĩa vụ quân sự, tiêu chuẩn tối thiểu của một nam công dân lương thiện. Tôi sợ sự gian khổ và những nội quy khắc nghiệt chẳng, hay có sự liên tưởng nào đến Hemingway và Remarque. Không biết. Thật nhiều sự loay hoay ở tôi.

Tôi gặp lại nàng khi đến hỏi tin anh bạn. Mùa đông năm 1985 tôi đã là cán bộ nhà nước. Một viên gạch được đóng dấu trong công cuộc xây dựng xã hội. Nàng ở nhà một mình, bố đã đi lấy vợ lẽ. Mẹ mất hút sau chuyến buôn đường dài lần thứ hai. Tôi chia tờ nguyệt san hải ngoại có đăng bài thơ kí tên Du. Giọng ca thê lương của gã sinh viên mất quê.

- Cách đây hai tháng rồi em có nhận được một lá thư của anh ấy. Đọc sồn da gà. Anh ấy buồn lắm.

Tôi thấy nàng cũng buồn. Son phấn đánh kĩ chỉ tăng thêm phần ảm đạm. Ngày Du còn ở nhà, nàng xinh và tươi hơn.

- Em sống thế nào.

Câu hỏi xã giao làm tôi tự đổ mặt. Cô em gái duy nhất của người bạn thân duy nhất, gần bốn năm không qua cửa. Nàng không trả lời, nhìn tôi. Đầu đó ở lúc nào đó một cô bé đã nhìn tôi như vậy. Đầu năm học thứ ba, khi đòi lại cuốn giáo trình tiếng Anh cho Du mượn, giữa trang 34 và 35 kẹp một lá

thư tình của cô bé lớp mười hai, ấp úng đầy lỗi chính tả, nói yêu tôi. Cứ nghĩ rằng phía tương lai giải Nobel sẽ lủng lẳng ở cổ mình, tôi lãnh đạm đi qua mỗi tình đầu của thiếu nữ mới lớn với sự cao đạo của nam minh tinh Clack Gable.

- Đi ăn chiều cùng anh nhé.

Nàng nhận lời. Và đến giờ nổi đau của tôi vẫn trọn vẹn. Chưa khi nào, chưa ở đâu với riêng tôi nàng lại dẫn đo. Hà Nội qua mùa lá rụng trời thu trong mây đã úa đông. Suốt gần bốn tháng bên nhau chúng tôi lê la khắp các quán cà phê. Tôi bơ vơ và lang thang trong nỗi buồn vô cố. Nàng bên tôi nhí nhảnh, khuôn mặt mang vẻ hạnh phúc. Thỉnh thoảng nàng dúi vào tay tôi tờ trăm đô bảo đi đổi. Tôi chưa vô tư đến mức tiêu tiền không biết xuất xứ. Và lại, nếu đủ dũng cảm xin tiền phụ nữ tôi chỉ dám xin Nhã.

- Hôm nay anh không uống.

- Sao thế anh.

- Nếu anh nói em có ghét anh không.

- Sẽ không bao giờ em hết yêu anh.

Đồng lương tượng trưng của tôi tất nhiên khi tiêu pha phải theo chủ nghĩa ấn tượng. Tôi chìa tờ giấy bạc xanh có dòng chữ "We trust in god" hôm qua nàng mới đưa. Nàng nhìn tôi khẽ cười. Chúng tôi nói chuyện tay ba trong quán đặc sản. Chả cá Lã Vọng là một di tích cần bảo tồn của nền văn hoá ẩm

thực. Chàng kĩ sư Thụy Điển hai mươi bảy tuổi cao một mét tám, cặp mắt xanh lơ sáng màu trung thực. Nàng xã giao giới thiệu và tôi thấy mến chàng trai. Vốn tiếng Anh của tôi về kĩ thuật chỉ cho phép hiểu lơ mơ nghề nghiệp. Hình như là chuyên gia nhiệt điện. Chúng tôi nói chuyện linh tinh về tập quán phong tục. Anh ta nói nhanh nhưng dễ nghe, không nuốt âm. Tôi chưa sang Bắc Âu, thông tin loáng thoáng qua sách báo, tâm hồn và văn hoá của họ tôi không biết. Duy nhất chỉ quen một người ở mảnh đất hình con hổ đó. Chàng thanh niên xấu xí, gầy gò lang thang cho đến tuổi già đi kể chuyện cổ tích. Tôi bảo: "Andexen là kẻ cô đơn, chỉ có kẻ cô đơn mới đi nói chuyện với trẻ con". Tôi tin Tôi. Tôi hay tin những người bất hạnh. Ngay cuối bữa tôi dịch cho chàng Viking một bài thơ của Du. Anh ta khóc, hóa ra bọn tư bản cũng có khá nhiều thằng đa cảm.

Nàng hôn tôi. Hôn kiểu trẻ con mới lớn. Day day bằng răng.

- Anh không yêu em và rồi anh cũng chẳng yêu ai. Lúc nào trông anh cũng buồn.
- Hôm qua anh lại trượt xổ số.
- Em chỉ toàn mơ thấy anh. Chẳng biết khi xa anh em sẽ như thế nào.
- Bên ấy có tuyết, em cố quen nhé
- Anh yêu. Tại sao anh không yêu em - Bỗng

nàng bật cười, nghe chua xót lạ. Em biết rồi.

Tôi úp mặt vào gối. Nàng ở nhà một mình và trên giường nàng là hai chúng tôi. Những ngày cuối đông nàng chẳng muốn đi đâu, im lặng nhìn tôi và đôi khi uống nhiều rượu. Một buổi chiều trở gió nàng cầm passport đưa tôi xem. Vậy là còn mười một ngày nữa.

- Nếu anh muốn em sẽ xé nó đi.
- Anh xin. Thomson là người chồng tốt.
- Nếu em cứ muốn ở lại với anh.

Tôi cho tay vào tóc nàng. Tự biết, mình đã làm một việc ác.

- Em hiểu vì sao anh không đến với em.

Vâng, dễ hiểu lắm. Anh chỉ là thằng hèn. Một cái hũ rượu dột chứa đầy dối trá. Vâng, anh sợ hãi dư luận. Những năm tháng đó anh vẫn tưởng mình làm được cái gì. Thanh danh. Trinh tiết. Quả là những khái niệm chân chính. Nàng bật mồm tôi lại, hôn rất lâu lên trán. Tại sao mình lại phải cắn rứt. Nàng biết ngay mọi chuyện rồi sẽ như thế nào. Mình ái ngại quá khứ. Những thằng như mình lấy đâu ra cao thượng. Rằng quá khứ của nàng đã vấp phải bánh xe Toyota mang biển NN. Hãy nguy biện đi, kẻ chối chúa. Đức Chúa Giêsu quay lại bảo ông thánh Phê rô "Đêm hôm nay trước khi gà gáy lần thứ hai thì con sẽ chối thầy ba lần". Nàng biết tất cả, kể cả vẻ nhơn nhọt cao đạo của mình. Kể cả sự

khốn nạn của mình. Và nàng sẵn sàng chết vì mình. Lạy Chúa, con run rẩy trước cơn giận dữ của Người. "Mày dong cho người khác đấu nào, Chúa sẽ dong cho mày đấu ấy".

Tôi nhận được bức thư duy nhất của nàng vào cuối tháng tư năm 1988. Nàng đã li dị và đã đi bước nữa. Người chồng mới gốc Pháp, quốc tịch Canada. Cuối thư, vẫn lo về chuyện rượu chè của tôi. Thư kể chi tiết về cái chết của Du, anh đã buộc viên đá to trăm mình xuống biển, cái chết gây xôn xao cho cộng đồng người Việt ở Bắc Mỹ. Những người cánh tả cực đoan cho là âm mưu của bọn lưu vong phản động. Dư luận khác đổ tại rượu, một thứ trăm uất ở vài ba trí thức Việt kiều. Tôi không biết, tôi đọc lại những bài thơ của Du. Anh viết giản dị.

Khi tôi chết là tôi được về với Mẹ

Biển cả ơi tôi đã tin người.

Người ta tìm mọi cách vớt thi sĩ lên. Hoả táng hài cốt, cho vào bình nhựa tổng hợp. *Such as life*. Nhân loại đầy rẫy những kẻ cẩn thận.

Sau hôm giỗ đầu của thầy và bạn hai ngày, người tôi mệt mỏi nôn nao. Không muốn bắt cứ cái gì. Ngửi mùi rượu thấy sợ đành đến chơi uống trà suông với anh bạn vong niên. Trước anh là nhạc sĩ sau đó trượt sang là họa sĩ. Nhạc phẩm ít người biết nhưng họa phẩm thì bán được. Anh mở một gallery con con buôn tài năng của mình và đồng nghiệp.

Mùa hè rồi, tranh thủ sáng tác nhạc và cạnh khoe các nhạc sĩ trẻ. Mùa đông vẽ sơn dầu và ca tụng San Vador Dali. Nhạc gia kiêm họa sĩ đang có khách, khá đông người. Một chai sáu năm ngất ngễu để trên mặt bàn mộc. Có tũu phải có sắc. Hơi sem sém, hai nữ nhân da phấn mặt hoa phỉ phèo điệu thuốc. Tôi khúm núm chào. Bạn tôi trịnh trọng.

- Xin giới thiệu với chư vị đây là Hoàng, một cây ghi ta xuất sắc trong nền âm nhạc trẻ đương đại. Người duy nhất thấu hiểu được phần hồn các ca khúc của tôi. Gần đây chán cảnh tình duyên đi làm công chức.

Tôi chấp tay cung kính cúi đầu, động tác cố gắng tương xứng với ngôn từ của bạn. Mọi người tiếp tục tranh luận về nghệ thuật, vấn đề căng thẳng nhất, là thế hệ kế thừa.

- Xin lỗi, anh đang công tác bên cơ quan nào.

Người hỏi đầu to râu cầm lổm nhổm. Mười lăm phút sau tự bộc lộ hình như là nhà viết kịch. Tôi nghĩ thế vì anh ta chữ ngành sân khấu hơi nhiều.

- Cảm ơn anh tôi ở mảng kinh tế.

Kịch gia cao đạo nhìn tôi, khái niệm công chức hoặc kinh tế xa lạ với nghệ thuật. Cơn mưa đêm qua để lại những vũng nước đọng, trời xám xám, bữa rượu trầm trầm. Các nghệ sĩ đều thâm ao ước có thêm đồ mỗi. Thiếu phụ ngồi cạnh tôi xin phép

được đọc thơ. Bài thơ dụ dỗ libido của giống đực. Chỉ một năm sau tôi thường xuyên gặp tên nàng trên các trang phụ san về tình yêu và tuổi trẻ. Những vần thơ và truyện ký bốc lửa của nàng đã giúp cho Nhà hộ sinh A, Bệnh viện C, Bệnh viện sản Giảng Võ vượt kế hoạch trong công tác nạo hút. Anh bạn tôi hát. Vài nghệ sĩ phối theo bằng giọng terno. Tôi đi về mệt mỏi, cái xe đạp lăn chậm chậm. Nhiều đường Hà Nội tôi thuộc từng ổ gà. Vần vợ hai vòng đành chui vào thư viện. Tôi ra phích sách chọn mục tôn giáo và triết học. Thiên của Suzuki. Để chữa cái đầu ong ong suy nhược tốt nhất là rơi vào văn hệ Đại thừa. Và tôi cũng rất yêu sách của vị thiên giả người Nhật này. Phòng đọc đang mùa thi nên đông người. Những sinh viên năm cuối vừa học vừa liếc tình nhau. Dãy bàn dành cho cán bộ san sát các cụ về hưu đưa đẩy nốt tuổi già qua các trang sách cũ. Còn một chỗ trống tôi chưa kịp tiến lại thì một học giả trung niên, trán mênh mông rộng cầm một tập in roneo ngồi xuống trước. Gió quạt thổi lật trang bìa "Phương pháp phối giống chó Nhật". Thôi thì tìm chỗ khác, chỉ còn những góc bàn rất bất tiện. Tôi đành toạ thiên cố đưa tâm trí sang bờ bên kia. Chừng mười phút sau gặp đúng một công án hiểm hóc của Mã tổ Đạo Nhất. Thiên sư có lối khai tâm người khác bằng cơ bắp. Theo Truyền đăng lục ông có ảnh hưởng nhiều đến Vô ngôn thông, thiên sư

khai tổ một dòng Thiên lớn ở Việt Nam. Đau đầu quá. Có lẽ đồn ngộ bằng một chén rượu. Căng tin thư viện chật nghẹt những trí thức trẻ. Họ hành hạ tranh luận nhau những vấn đề có tầm vũ trụ. Vài đám chơi bài tiến lên. Môn thể thao phổ biến thời thượng đang triệt để phổ cập ở các kí túc xá nội trú. Cô bé bán hàng nhìn thấy tôi, liếc xung quanh, cúi xuống gầm bàn khe khẽ rút rồi giấu điếm đưa tôi một chén tống. Không dám công khai, đơn giản là có khá nhiều kẻ sĩ sẵn sàng phá đời vì thi trượt. Tôi ngồi nghe lỏm những chuyện gẫu. Hai gã sinh viên để đầu kiểu Tiệp ngồi cạnh tôi bỗng ngừng trao đổi triết học. "Xinh quá". Tôi nhìn theo ánh mắt, từ chỗ gửi xe đạp sát ngoài cổng có hai cô bé sổng đôi đều khoác túi thổ cẩm. Cô bé đi ngoài, ngờ ngộ là Thủy. Mới năm thứ nhất em vào đây làm gì. Đúng em rồi, cứ gì vào thư viện là phải học.

Trước Tết Bính Dần không quá mười ngày, Mai Linh cùng chồng đi Thụy Điển. Tôi không tiễn, mua ít rượu về nhà uống. Mẹ tôi đang rửa lá dong. Ông già hàng xóm độc thân, ngày xưa là thầy tu xuất, tĩa một cảnh đào to loay hoay ngồi đốt gốc. Buổi tối, tôi thường sang nhà ông chơi cờ. Trời mưa phùn. Mưa xuân và mưa phùn. Trên bàn tôi là tập giấy trắng và cây bút đã mở nắp. Tôi muốn viết lá thư cho em trai đang ở Đức. Tết, những người xa quê dễ sầu xa xứ. Tôi viết một đoạn tạp văn, những ý nghĩ

cong queo chạy ra thành hàng chữ thẳng. Chẳng nhẹ nhàng hơn là bao. Viết lách là một trò chơi vô nghĩa. Vô nghĩa như những ngày này của tôi. Ba ngày Tết, tôi đi chơi cùng em gái, lang thang các nhà bạn nó. Bọn trẻ con mười bảy, mười tám suốt ngày tính chuyện nhảy đầm. Con bé Phượng là người tình cảm, nó biết tôi buồn. Năm rồi nó trượt đại học, nó không khóc và tôi cũng không hỏi. Có một lần tôi đã tát em trai tôi. Là lần đầu tiên và sẽ là lần cuối cùng. Nhờ Chúa tôi cũng biết nhiều nhưng không có nghĩa cứ biết là được. Cuối tháng hai âm tôi đi chùa Hương cùng lớp phổ thông cũ của con bé Phượng. Tôi không rồi nhưng cũng chán cảnh độc ẩm ngồi ngắm trong gương cái vẻ mặt ủ ê của chính mình. Tôi cầm theo một chai sáu lăm rượu Uớc Lễ cẩn thận giấu ở đáy túi. Đến ngã ba gần bến đò, bọn trẻ con cãi nhau. Hai mươi trên hai bảy muốn lên chùa chính, số còn lại đòi vào chùa Tuyết. Om xòm. Vài ba đứa đã cảm suýt bật khóc. Rồi cũng xong. Tôi theo em gái đi vào chùa Tuyết. Bảy anh em đi hàng một, dẫn đầu là cựu lớp trưởng, một thanh niên gầy gò lêu đêu tự trang bị bằng cây ghita. Tôi sau rớt ôm bị thúc ản. Xuống đò lại chia đôi, tôi là hiệp sĩ tháp tùng hai cô bé, một tròn tròn, một gầy gầy. Thiếu phụ chở đò có nét tinh ranh của thôn nữ buôn rượu lậu. Đò trôi, nước trong in màu mây xám. Tôi rút chai đong ra ca nhỏ tự thư giãn và

tháo bị lấy bánh mì đưa hai cô bạn đồng hành mời thiếu phụ. Nàng mỉm cười từ chối. Gió sáng xuân khua lau lách ven bờ. Hoa mơ nở trắng thấp thoáng trong rừng mơ. Tôi đi chùa Hương nhiều lần, nhưng cứ ngồi dò lại nghẹn ngào tức thở. Vài thuyền không khách trôi ngược. Bọn trẻ con đùa nhau. Học sinh lớp mười hai bao giờ cũng là những nhà lãng mạn chính. Thuyền bên kia, lớp trưởng tự đệm đàn hát sai gam một bài của ban nhạc Joy. Em gái tôi gõ nhịp vào mạn thuyền. Tôi uống hết ca rượu và tự nhiên cũng muốn gào lên. Cô bé tròn tròn chỉ những di tích trên bờ hơi xuất xứ. Tôi ba hoa. Rất may đã đọc lướt cuốn hướng dẫn du lịch Hương Sơn giá hai đồng rưỡi. Thiếu phụ chờ dò thỉnh thoảng chêm vào, hóm hỉnh. Chập choạng tới nhà trọ đầu mùa vắng khách. Mấy anh em kiếm củi để đốt lửa thức qua đêm. Lúc đầu, lớp trưởng nhất quyết bắt cả nhóm vào ngủ trong rừng phía rậm rịt cây xa xa sâu lòng thung lũng. Tôi rùng mình và góp ý là tôi bị thấp khớp. Lớp trưởng tuyên bố nể mặt tôi nên cho phép cả nhóm ở ngoài này nhưng đứa nào ngủ trước là hèn. Bọn trẻ con mệt nhọc nên ăn rất bạo. Tôi uống rượu cố dặn mình để lại một phần ba đến mai. Lớp trưởng tợp một hụm, lúc đầu hơi nhăn nhó nhưng lạnh lùng kêu rượu nhẹ. Cô bé gầy đòi uống. Tôi nhìn cô bé, xinh quá, hình như tên là Thủy. Có lẽ cả ngày lo giữ thể ông anh tôi chưa dám nhìn kĩ. Cô bé

uống rượu. Tất cả cười phá lên vì vẻ mặt Thủy. Bọn trẻ uống hết hai chai bia Trúc Bạch rồi quay ra chơi bài. Cậu lớp trưởng ngồi cạnh em gái tôi, cô bé Thủy gầy gầy châu rìa. Mình sẽ uống hết chai này mất. Có cái gì cay đắng. Tuổi trẻ của tôi hình như đã qua rồi và tuổi trẻ của em gái tôi và các bạn của nó. "Có kẻ theo chồng bỏ cuộc chơi". Rượu dễ làm người ta chua chát. Tôi nhớ Du, tôi nhớ bạn tôi quá. Không thể hiểu được khi bạn vắng mặt lúc này. Tôi cũng nhớ Mai Linh. Tôi nhớ em, tôi đau đớn vì đã biết cách mặc cả với lương tâm. Tôi cầm đàn chơi một bản tình ca buồn. Du ơi, Juliet của mày vẫn chưa đi lấy chồng. Hôm tao đến nhà nàng báo tin mày mất, nàng khóc. Mày không bao giờ trách nàng và tao cũng không trách nàng. Cũng có thể vì mày nghèo, cũng có thể vì mày xấu. Nhưng người ta không thể có mày vì mày làm thơ. Những bài thơ chua chát và buồn đến kỳ lạ. Thập kỉ này không cho phép những thằng thi sĩ như mày được tồn tại. Nàng hiểu. Làm gì có sự tàn nhẫn. Tôi buông đàn. Bọn trẻ vẫn đang chơi bài. Cô bé gầy gầy nước mắt ngập mi rân rân nhìn tôi. Uống nốt chén rượu tôi loạng choạng đi ra ngoài. Gió núi lạnh lất phất mưa rơi. Tôi ngồi bệt xuống phiến đá đầu quay quay. Có ai đó đi lại. Cô bé gầy gầy chấp chờn trước mặt tôi. Tự nhiên tôi hùng biện, một thứ Cicéron đã ngâm bình năm lít. Người láng láng ba hoa. Tôi lơ mơ nói về nỗi buồn

về tình yêu hay tuổi trẻ gì đó. Hình như có cả lịch sử Thiên tông. Rồi tự động ngắt volume bằng cú ngã lộn ngửa. Lạy Chúa, khi bọn trẻ khênh tôi về nhà trọ chúng không kịp phát hiện bãi nôn hình ôvan lẫn trong đám cỏ dầm sương. Vài hôm sau khi về đến nhà trong một lần kể chuyện vui, em gái tôi còn nhắc cô bé Thủy hốt hoảng chạy đến sái chân về báo cấp cứu. Thủy không phải là bạn em tôi. Thủy học phổ thông sớm hơn tuổi một lớp. Năm nay, cô bé đã là sinh viên năm thứ nhất trường Cao đẳng Ngân Hàng. Cô chơi với một cô bé khác cùng lớp Phượng. Mà thôi tôi và cô bé đâu có gì. Thỉnh thoảng trong tiềm thức nhột nhột mỗi mặc cảm dấy xấu hổ về buổi tối ba hoa bên phiến đá chùa Tuyết. Cô bé sẽ nghĩ về tôi như thế nào. Tôi nhớ cặp mắt đen rân rân của Thủy. Tôi đã qua cái tuổi tự an ủi mình bằng ảo ảnh. Tôi thấy mình lố bịch, tôi chẳng là cái gì cả. Phải mất gần bốn năm sau khi tốt nghiệp đại học tôi mới hiểu điều đơn giản đó. Đức Chúa anh minh công bằng. Tôi đã được hưởng khá nhiều, kể cả sự mất mát. Tôi đã làm nhiều điều tồi tệ nhưng cuộc đời vẫn độ lượng với tôi. Tôi ghét khái niệm trả giá. Khi mang một ý nghĩa mình là chủ thể tự mình đặt lên bàn cân cò kè với Thượng đế.

Tôi đứng lên đi vào phòng đọc, Thủy ngồi đối diện tôi. Ngẫu nhiên hay phi ngẫu nhiên. Theo xét đoán logic thì điều đó là tất yếu. Những chỗ bất tiện chỉ

dành cho những kẻ đến muộn. Vâng, ở đây có hay không sự linh cảm của tình yêu. Khi đã yêu nhau Thủy khẳng định với tôi là có. Cái buổi chiều hôm ấy ở thư viện là có sự sắp đặt của số phận. Tôi không tranh luận. Mọi sự đều là ý Chúa. Thủy cũng có đức tin. Vài ba lần Thủy rủ bạn hoặc bạn rủ Thủy đi xem bói. Người yêu của tôi tin vào số phận. Cũng như Karl Marx tin vào quy luật tự nhiên và tôi tin vào Chúa. Tôi ngồi xuống và cố không ngẩng lên. Tôi lăm nhăm đọc kinh Bát Nhã và xem kĩ phần chú giải. Suzuki không quyến rũ nổi tôi. Thế còn lần trước chẳng nhẽ cũng không ngẫu nhiên. Cách khoảng hơn tháng sau khi đi chùa Hương tôi gặp lại Thủy. Không phải ở những nơi đúng đắn như thư viện hay nhà thờ mà là tại quán rượu. Quán rượu đó là sáng tạo lớn của tôi. Một quà tặng hào hiệp của Chúa an ủi những ngày tháng buồn chán trống rỗng. Thực ra nó là một hàng cà phê bán đồ giải khát lạnh mạnh lèo tèo khách. Chủ quán là hai cụ bà, hình như là hai chị em dâu. Hai cụ ông chắc đã quy tiên. Hai cụ bà sống hợp nhau đều không có con. Có một thằng cháu họ xa đằng nội thỉnh thoảng đến thăm, hẳn là quản đốc một phân xưởng xe đạp của Lixeha. Một lần ngồi uống nước với tôi, gã quản đốc khẽ than hai cụ sống lâu quá. Hẳn và vợ con đang tồn tại chật hẹp trong căn hộ phân theo tiêu chuẩn ở khu Thành Công. Tôi thấy

thương hấn. Hàng tháng hấn phải rút ruột chất bóp từng đồng lương mua quà biếu hai bà dì dẫu còn rất khỏe. Một chiều thu tan tằm nào đó, số phận đã để tôi lạc vào quán. Một mảnh vườn hoang nhỏ chỉ có gió thổi những lùm cây dại và hai cụ bà đang song ẩm. Rượu trắng nấu lấy. Tôi hỏi mua một chén và vĩnh viễn trở thành khách quen. Hai cụ không bao giờ hỏi tôi ở đâu, làm gì. Tôi được cảm tình là nhờ tửu lượng. Và chỉ độc ẩm một chai nửa lít hôm còn hôm hết. Một gói thuốc và vài ba gói lạc. Đôi khi tôi mỗi theo bữa chiều của hai cụ. Lâu lâu không lại, tôi lấy cớ đi công tác biếu hai cụ gói khô mực hoặc bình nước mắm Khánh Hòa. Ngay cả Mai Linh tôi cũng chưa một lần rủ đến quán này. Nó là của riêng tôi, nơi dung dưỡng sự cô đơn, một thiên xá. Chiều cuối xuân có mưa phùn không có hoàng hôn, những dải nắng đã bị mây xám giết chết từ giữa trưa. Tôi đã đi được hai chén tổng, bao Hero vơi hơn nửa. Đã đến lúc ngấm cái đơn điệu của cuộc sống công chức. Lâu lắm rồi tôi chưa đi xa. Khi thấy mình tuyệt đối vô dụng thì Thiên cũng không đỡ nổi. Quán có thêm người, tôi không nhìn vì có thói quen ngồi quay lưng ra cửa. Tiếng đàn ông hơi rè gọi hai cốc nước cam và ly cà phê đá, không thấy gọi thuốc. Một giọng nữ kim bàn về cuộc thi thơ ở báo Văn nghệ mà nàng có hân hạnh tham gia. Chúa sinh ra tôi ở một đất nước mê thơ, chửi nhau cũng có vẫn có điệu. Đột ngột

giọng nàng bông sặc. Quán ế khách chắc cam hay ừng. Tôi vẫn vợ. Cụ bà em đưa thêm đĩa kiệu. Tôi đi ra quây châm điều thuốc, gã đàn ông đang ngồi với hai cô bé đứng dậy cười. Bạn cũ, hình như công tác tại toà soạn báo hay tạp chí nào đấy. Vết tông màu nhâ và mái tóc trí thức bông bênh. Tôi cười xã giao. Anh bạn nhiệt tình mời tôi ngồi. Đẹp trai, nhiều tiền, kiến thức đảm bảo bởi hai bằng đồ cả nội và ngoại. Thân tượng của các nữ sinh viên năm thứ hai đến năm thứ tư. Tôi nghĩ mình chỉ làm vương. Anh ta chạy đến bàn tôi cầm sang cả chai và chén. Tôi nhận ra một trong hai cô gái là Thủy. Đành bán rẻ trí nhớ để đổi lấy tư cách. Cũng chẳng đáng tự hào lắm khi mình cứ kè kè với cái hũ trước mặt thế hệ trẻ. Hơn nữa tôi chưa quên xấu hổ về cái buổi tôi huyênh hoang nọ. Anh bạn giới thiệu, cách hành ngôn thoang thoảng mùi nước hoa Pháp. Tôi hân hạnh cư xử như quân tử Tàu trong buổi sơ kiến. Đương nhiên là không dám nhận đã biết Thủy, đành phải chối bay quá khứ. Thủy nhìn tôi, một vài nét buồn thấp thoáng trong mắt. Tôi nói là mới ra Hà Nội từ hôm kia sau chuyến biệt phái công tác dài ngày ở Sài Gòn từ trước Tết. Thủy tròn mắt nhìn tôi trơ tráo, chắc cô bé được giáo dục kĩ lắm về nề nếp làm con gái. Tôi ngậm nguyền rửa gã bạn si tình đang vận đỏ. Anh bạn hỏi sơ qua về sinh hoạt Tết Bính Dần ở thành phố Hồ Chí Minh. Tôi uống

rượu và mời nhưng chẳng ai hưởng ứng. Tôi tái bản những thông tin trên tờ Sài Gòn giải phóng số xuân. Cô bạn Thủy háo hức suýt giở sổ tay ra ghi chép. Nàng là sinh viên năm thứ hai Trường đại học Văn hoá. Ngắm ngẫm làm thơ từ hồi phổ thông trung học, đang thai nghén một tiểu thuyết có dự định là năm trăm mười hai trang. Tôi thấy đỡ tủi thân hơn khi thấy nàng uống hết ly cam đá. Thường thường những lúc bị đau bụng con người ta ít đặt những câu hỏi hiểm hóc. Thủy không nhìn tôi, nghịch gậy nát điều thuốc. Dũng cảm tôi làm một hơi *cent pour cent* ly cối. Anh bạn cũng uống một chén rồi trượt chân vào chủ nghĩa hiện thực huyền ảo Mỹ La Tinh. Tam thập lục kế tẩu vi thượng sách, tôi tìm một cớ để rút lui trong danh dự. Thủy cũng nằng nặc đòi về. Anh bạn tôi và cô bạn Thủy đang sa vào phả hệ rắc rối của dòng họ Buendia. Quân tử Tàu gặp hiệp sĩ Tây. Gabriel Marquez phiên bản bắt tôi phải đưa Thủy về đến tận nhà. Về sau khi biết tôi yêu em, gã nhà báo lá cải lên mặt khai quốc công thần. Để đền ơn thỉnh thoảng gặp nhau tôi phải nộp dút cho hắn hai chén rượu trắng kèm một đôi chân gà. Đến ngã tư hồ Halais, giống một thằng bất lịch sự chuyên nghiệp tôi xin phép cáo từ. Thủy đỗ xe nhìn tôi:

"Tại sao anh phải nói dối"

"Không, anh có việc thật mà".

"Thế hôm ở chùa Hương anh có nói dối không".

Câu hỏi thật lạ lùng. Hay tối hôm ấy tôi trót nói quá điều gì. Nguyên nhân lớn nhất khiến người ta trở nên hèn nhát đó là đã dối trá. Tôi không muốn nói dối. Nhưng em vẫn còn bé và trong sạch. Con người là tổng hoà các mối quan hệ xã hội. Các mối quan hệ của em đều ưu tú giản dị. Nó chưa bị phức tạp bởi vô số những điều ngu dốt tàn nhẫn. Biết nói gì với em đây. Khi người ta đã dám nói dối một lần thì cũng dám nói dối lần hai. Tôi hút thuốc đi im lặng bên Thủy. Lá cây ướt đầm những hạt mưa nhỏ. Cô bé cần mồi dắt xe ngược nhìn xung quanh. Rõ ràng là chưa quen cái cảnh lang thang với một gã đàn ông mang dây về khả nghi. "Em về đây". Cô bé đột ngột lên xe. Tôi đáp song song. "Anh về đi". "Có hôm nào em rồi không." "Không bao giờ". Tôi bơ vơ gần tỉnh rượu nhìn theo bờ vai gầy run run của em trong buổi chiều cuối xuân mưa phùn chập choạng. Suốt một tuần tôi hực hăng. Tôi vẫn uống rượu và khi trời trở tối người hâm hấp sốt. Tôi đến cơ quan xin phép nghỉ ốm. Rồi chiều nào cũng vào trường Thủy, đợi cô bé tan học leo đèo theo sau đằng xa. Em không để ý và tôi thấy hạnh phúc. Đêm mất ngủ, tôi đọc vô số tiểu thuyết như thuở sinh viên. Nhà Thủy hun hút trong một ngõ Khâm Thiên. Tôi kiếm quán rượu xa xa đầu ngõ ngồi uống vắn vơ cho hết chiều. Và một hôm cô bé tan học về không có bạn. Tôi rụt rè vẫn đi đằng sau em. Xe cô bé tự

nhiên tuột xích. Xe tôi cũng tuột xích. Cô bé ngoái lại và tôi bận ngắm hàng xổ số bên kia vỉa hè. Sau lần ấy, tôi không dám theo cô bé nữa. Tôi không là cái gì, chỉ là khối lỗ bịch đen ngòm ngòm. Tôi gượng đi làm đều, ngâm vắn vợ của mình trong rượu. Phòng đọc thư viện mùa thi. Tôi cố tập trung sức để đạt tới Bát nhã ba la mật. Bao giờ mình mới đắc ngộ. Tự đánh lừa mình là việc làm không thể. Đạt Ma sư tổ bích diện tu tâm. Còn tôi đang đối mặt với cô bé. Một tờ giấy dúp năm hào hai trắng nguyên, nét chữ mỏng mảnh run run. "Anh Hoàng, chúng ta có thể nói chuyện như những người lớn được không." Tôi ngẩng lên. Thủy nhìn. Ánh mắt trong suốt của em hay của tôi. Tất cả chúng sinh trở nên rực rỡ và từ từ tan ra. Trong khoảng khắc, tôi đã đón ngộ được tâm ấn. Tôi viết giữa trang giấy. "Anh yêu em". Tôi đưa lại tờ giấy của chúng tôi cho em. Cô bé cầm rồi đi ra cửa. Tôi đứng dậy theo sau. "Em không muốn nói chuyện ở đây, chúng mình nên đi ra đâu". Tôi quay vào trả sách. Tạm biệt Suzuki, hẹn gặp lại ông ở còi niết bàn.

Hai tháng lẻ ba ngày sau, trong buổi đi chơi chỉ có hai đứa lần thứ mười một, tôi đã được phép hôn em.

Chương Năm

1

Một căn phòng rộng vừa đủ. Nếu sân khấu hẹp nó sẽ chiếm gần hết. ánh sáng xiên hơi chéo. Tiện nghi trong phòng sang trọng. Trên tường treo vài ba phiên bản của Picasso và Henry Matisse. Một nam thanh niên đeo kính trắng đang ngồi salon vừa đọc tạp chí vừa nghe nhạc. Tạp chí nhất thiết phải bằng tiếng nước ngoài. Nhạc phải là Moza hoặc Bethoven. Nếu không có những bản này, bắt buộc phải thay bằng độc tấu ghita của Hải Thoại hay Văn Vượng. Tạo không khí thượng lưu trí thức đến tột đa. Yêu cầu diễn viên đóng vai nam nhân vật hình thể hơi dong dong, đẹp trai. Thời gian khoảng chín giờ sáng. Đâu đấy có tiếng chim hót. Phải để khán giả tưởng tượng đấy là một phòng nhỏ trong villa. Nhân vật nữ khoảng mười chín đến hai mốt. Hình thể không có gì đặc biệt. Nữ diễn viên đóng vai này có

thể mặc chính bộ đồ của mình. Đại loại chemise thụng, quần ống cùn. Nam nhân vật là chàng, nếu trong thoại miễn cưỡng phải gọi tên thì có thể là Andre hoặc Pierre. Thống nhất chọn Andre. Nữ diễn viên thống nhất gọi là Natasa.

Cô gái đi vào theo cửa phía trái sân khấu.

Chàng: (Hỏi tỏ về giặt mình) Natasa, cơn gió nào đã đưa em đến đây.

Nàng: (rút rè) - Em... em có một việc.

Chàng: (Mở tủ lạnh lấy hai lon cocacola) Ngồi xuống đi em.

Nàng: - Anh... anh Andre.

Chàng: - Có chuyện gì vậy Natasa, anh có thể làm gì giúp em.

Nàng: - Em chết mất thôi. Em xấu hổ lắm, không thể nói được (Im lặng. Nhạc êm dịu. Cô gái rút khăn mouchoir nức nở. Khi diễn viên thể hiện không cần nức hoặc sụt sịt quá to).

Chàng: (Châm thuốc) - Anh với em đi ra ngoài chơi nhé.

Nàng: - Không.

Chàng: - Chuyện khủng khiếp lắm à.

Nàng: - Vâng.

Chàng: - Em nói đi. Hãy cứ coi anh như anh giai của em.

Nàng: (Oà khóc) - Nếu hai anh của em mà biết được, em chết mất.

Chàng: (Hình như đã đoán ra) - Uống nước đi em.
Chắc không phải là chuyện tiền nong. Đúng không?

Nàng: - Vâng.

Chàng: - Chỉ là chuyện riêng của em.

Nàng: - Vâng, gần gần thế.

Chàng: (Cẩn môi) - Natasa, em có tin anh không.

Nàng: - Em tin, trong chuyện này chẳng còn ai giúp em. Anh là bạn thân của anh giai em. Anh có nhiều mối quan hệ rộng. Em suy nghĩ suốt hai đêm mới dám đến nhờ anh.

Chàng: - Đừng nói đến chuyện nhờ vả. Chuyện của em là chuyện của anh.

Im lặng. Nhạc êm dịu.

Chàng: - Tha lỗi cho anh nhé.

Nàng: - Sao cơ ạ.

Chàng: - Anh muốn nói thẳng thắn. Chuyện này hình như liên quan đến sức khoẻ và danh dự của em.

Nàng: (Ngập ngừng) - Anh Andre...

Chàng: - Em bị chuyện ấy đã lâu chưa.

Nàng: (Lường trước nhưng vẫn giật mình) Dạ. Vâng ạ (đỏ mặt). Thưa anh, một tháng rưỡi nay.

Chàng: - Cứ coi anh như bác sĩ, đừng xấu hổ. Nào, đưa tay đây anh xem mạch (lắm nhảm) Mười bốn... mười lăm. Triệu chứng tới 97%. Em buồn nôn và thèm ăn chua.

Nàng: - Vâng.

Chàng: - Em để lâu quá! Sớm một chút có thể uống thuốc. Còn bây giờ đành phải đến bệnh viện.

Nàng: - Anh Andre. Em không thể, thù giết em còn hơn.

Chàng: - Em yên tâm, anh quen anh bạn bác sĩ làm tại nhà riêng cực kỳ kín đáo. Em như em gái của anh. Danh dự của em là của anh.

Nàng: (khóc to) - Em cảm ơn anh. Em chỉ còn biết trông vào anh.

Chàng: - Thôi, đừng nói chuyện ơn huệ. Em xúc phạm anh đấy. Sáng mai em đến đây anh bàn thêm chi tiết.

Natasa đột ngột quỳ sụp xuống hôn chân Andre. Rồi vẫn theo lối đi vào ra khỏi sân khấu. Còn một mình chàng trai uống nốt lon côca, cầm tờ tạp chí nghĩ thế nào lại đặt xuống. Về mặt đảm chiêu. Đền tất.

Chín giờ sáng ngày hôm sau. Vẫn căn phòng và không khí như vậy. Nhưng bây giờ là nhạc Model Talking ở góc phòng có một chiếc rideaux mới treo vội. Chàng vẫn ngồi salon, trước mặt là cuốn Tuệ Tĩnh Đông y chú giải."

Natasa vào đỡ rụt rè hơn hôm qua.

Nàng: - Em chào anh.

Chàng: - Vào đây em...

Nàng: - Dạ.

Chàng lấy chai Gordon và lon côca. Nàng ngồi

xuống. Chàng đẩy quyển sách ra giữa mặt bàn.

Chàng: - Hôm qua anh đã gặp anh bạn. Mọi chuyện sẽ tuyệt đối bí mật. Nếu không có gì thay đổi thì sáng thứ hai tuần tới.

Nàng: - Em cảm ơn anh.

Chàng: - Lần sau em nên giữ mình. Mà này nếu không có gì đáng ngại anh hỏi, cậu ta đâu.

Nàng: - Không, bạn ấy không có lỗi.

Chàng: - Cùng lớp mười hai phổ thông hả?

Nàng: - Vâng.

Chàng: - Em yêu cậu ấy lắm à?

Nàng: - Em không biết. Chỉ hơi mê mẩn. Chuyện em bị bạn ấy sợ lắm. Có lẽ do chúng em tò mò.

Chàng bật cười. Nàng xấu hổ.

Chàng: - Chuyện em đến đây. Em có kể cho cậu ấy không?

Nàng: - Em không dám kể.

Chàng: - Em xử sự đúng đấy. Anh giúp em là chuyện rất tế nhị, ở mức độ nào đó, anh không muốn bị hiểu lầm.

Nàng: - Em phiền anh quá.

Andre đứng lên trầm ngâm đi quanh nhà. Dieter Borhlen đang hát bài *Atlantic is calling SOS for love*

Chàng: - Anh muốn nói với em chuyện này nhưng hơi ngại.

Nàng: - Vâng.

Chàng: - Sáng nay anh có qua một nhà người quen là bác sĩ đông y. Ông ấy giỏi lắm. Học trò yêu nhất của một giáo sư đầu ngành châm cứu. Anh kể sơ qua chuyện em, nói dối em là người yêu. Ông ấy rất quý anh, nói là có một phương pháp day huyết đoán kinh.

Nàng: - Vâng.

Chàng: - Có nghĩa là không cần đến bác sĩ, anh cũng có thể giúp cho em khỏi.

Nàng: - Trời ơi, tốt quá.

Chàng: - Phương pháp khá phức tạp, tuy nhiên xác suất không lớn. Nhưng nếu không được thì đừng nào vẫn phải nhờ bạn anh. Còn nếu được.

Nàng: - Vâng anh cứ thử đi.

Chàng: - Anh đang tham khảo thêm một số yếu quyết trong sách này. Nó là sách đã bị thất truyền của một danh y đời Tống. Ngày xưa chưa có bệnh viện nên ông ta nghĩ ra phương pháp này để giúp đỡ những phụ nữ trót bị. Nếu em tin.

Nàng: - Em tin anh lắm lắm.

Chàng: - Ngay bây giờ chúng ta thử nhé. Vì chuyện của em càng để lâu càng bất lợi.

Nàng: - Vâng.

Chàng: - Em đưa tay đây. Nào, vén tay áo lên. Đây là huyết Khúc trì dẫn đến mạch Thiếu âm. Tay áo em chật quá. Hay em cởi áo rồi quay lưng lại.

Nàng run tay cởi từng khuy. Chàng kéo rideaux. Khán giả không nhìn thấy gì.

Tiếng chàng: - Chỗ này em có thấy đau không?

Tiếng nàng: - Dạ, không.

Tiếng chàng: - Chỗ này.

Tiếng nàng: - Dạ, hơi đau đau.

Tiếng chàng: - Em nằm xuống đi.

Âm nhạc chợt méo. Có lẽ do yếu điện hoặc băng thu tồi.

Tiếng nàng: - Đừng, anh Andre. Sao lại làm thế a.

Dèn tắt.

Sáu giờ chiều của hai ngày sau, ánh sáng nhờ nhờ. Vẫn căn phòng đó. Rideaux được cất đi. Nhạc đang hát một khúc ca nào đó của Trịnh Công Sơn. Chàng và nàng nằm ôm nhau trên ghế salon dài, chần chập đến tận ngực.

Nàng: - Liệu bác sĩ có làm đau lắm không?

Chàng: (Đang hút thuốc) - Theo anh phải chịu đựng.

Nàng: - Phương pháp của anh thất bại rồi.

Chàng: - Anh đã thông báo trước cho cho em mà.

Nàng: - Không, anh thật tốt. Mấy đêm nay lúc nào em cũng mơ thấy anh.

Chàng: - Sáng thứ hai em đi đến chỗ anh đã chỉ. Anh sẽ ở ngoài chờ em xong. Anh ngồi ở quán café chên chích bên đường. Anh dặn thêm, chuyện này em không được kể cho bất cứ ai.

Nàng: (quàng tay qua cổ chàng) - Vâng, không bao giờ em kể.

2

Trời đang tiết xuân mưa phùn lê thê. Đã qua rằm tháng giêng. Vài cành đào héo bị ném vội ra đồng rác. Rét ngọt. Những lễ hội quanh quanh vùng Hà Bắc, Sơn Tây đã nhạt người đi, không khí uể oải lãng mạn rất thích hợp cho uống rượu và đánh bạc. Đã vài ba vụ cướp ngày. Những kẻ gây án bị bắt nằm đầy quận mồm vẫn lảm bảm bát vãn với cừu vạ. Mừng sáu Tết, Tâm đi Đà Nẵng. Một thương vụ chớp giạt nhưng hấp dẫn. Anh tham gia với tư cách pháp nhân là Giám đốc Công ty tư doanh Bình Minh. Chấn hai chục ngày vẫn chưa thấy Tâm ra. Mọi người ở nhà đều sốt ruột chờ. Vắng anh, năm mới không biết bắt đầu từ đâu. Hầu hết đã quen phụ thuộc theo các quyết định đột ngột và độc đoán của Tâm. Cả đội bóng đang ngơ ngác vì thiếu số mười. Hai phó giám đốc ngồi đối ẩm. Thắng uống bia pha rượu trắng, người không quen đi hết một vại là buồn nôn. Hoà, ngồi đối diện, được xác định như một Phó giám đốc phụ trách kế hoạch. Cựu sinh viên Bách Khoa, mới gần bốn mươi mà tóc bạc

quá nửa, nhân nha với chai Thanh Mai. Hai mươi mốt tuổi Hoà đã lấy vợ. Đúng ngày nhận bằng tốt nghiệp vợ đẻ sinh đôi. Nửa năm sau đi làm tại một nhà máy cơ khí có tiếng, chàng kỹ sư trẻ khảng định tài năng bằng một phát minh mang tầm vóc quốc gia. Cải tiến và hoàn thiện ưu việt dây chuyền sản xuất máy nông cụ. Ban giám đốc trân trọng cho mua một chiếc xe đạp Thống nhất giá nội bộ và chín mươi chín bằng khen. Cùng ngày, sau tám tiếng vật vả, vợ lại đẻ sinh đôi. Qua một đêm trực ở nhà hộ sinh, Ngũ Tử Tư bạc một phần ba mái tóc. Thay vào dự định viết luận án Phó tiến sĩ là học giặt tã và kiếm tiền. Có tiếng gõ cửa.

- Ai đấy, mời vào - Thắng lè nhè

Cánh cửa khê mở. Một phụ nữ với bu đông màu gât, tóc xù. Mùa xuân phả nhẹ hơi lạnh vào trong phòng. Hai tửu đồ rùng mình.

- Có chuyện gì vậy - Thắng hỏi cô gái đang xít xoa.

Đó là Mỹ Hạnh, được chính thức coi là kế toán trưởng công ty. Không xinh lắm nhưng mặn mà. Cô học dưới Tâm hai lớp, khoa Ngân Hàng. Ba năm chờ việc rồi đi làm tại một trung tâm xuất nhập linh kiện điện tử. Bảy tháng sau trung tâm vỡ nợ. Giám đốc nhiều bằng nhưng hơi già. Lũ cán bộ trợ lý cũng vô số bằng và rất trẻ. Một doanh nghiệp được điều hành bởi toàn trí thức mà cũng lỗ. Kỳ lạ thế cuộc

đời này. Mỹ Hạnh cũng phải ra toà. Nhờ khuôn mặt thánh thiện cô không phải truy tố. Gã dự thẩm đẹp trai bảo vậy. Bữa bìa mừng Mỹ Hạnh có ba người. Một nhà hàng nổi tiếng về món rắn. Suốt bữa, Tâm chỉ mồm mỉm cười và hút thuốc. Hạnh khóc. Gã dự thẩm hơi say. Tan cuộc; sau khi thanh toán tiền bìa, Tâm dúi vào tay nhà cầm cân nẩy mực công lý ba tờ một trăm đôla của Hợp chủng quốc Hoa Kỳ.

- Anh Tâm về, đang ngồi dưới nhà kho.

Cả Thắng lẫn Hoà đều dựng người thẳng dậy. Nửa mừng, nửa sợ. Thắng nhổ miếng mực đang nhai dôi vào góc tường, với cái áo khoác sau ghế. Tâm đi vào, guồng guồng nhìn hai gã phó của mình, không nói gì ngồi lên mặt bàn. Anh lấy răng tháo gang tay rút bao ba số châm điếu thuốc. Hạnh đến gần bên, âu yếm nhìn, đưa Tâm chén trà nóng.

- Anh uống kéo lạnh.

- Thắng này, cậu kể sơ qua về hai cái máy dưới kia đi.

- Lỗi tại tôi chứ không phải cậu Thắng - Hoà đã kịp dấu chai Thanh Mai vào tủ - ông Thúc trên bộ ngơ ngác để bọn Téch Nô nó lừa. Tôi thì tin bạn cũ. Cũng định đợi anh ra nhưng sợ lỡ. Thực ra, máy thì không phải máy rởm. Sêri 87. Có điều là muốn tận dụng hết công suất phải sấm cả dây chuyền đồng bộ. Mà như thế, chúng ta không đủ tiền.

- Hết cách rồi sao.

Hoà nhún vai, xoè hai tay. Hạnh nhìn Tâm nhỏ nhẹ.

- Thủ quỹ bên họ đã nhận đủ năm mươi phần trăm tiền mặt.

- Hôm ấy ông có uống không.

Thắng cúi đầu về trình trọng tang lễ. Đã hơn một lần chứng kiến Tâm cầu. Còn bây giờ có mà trời biết. Tâm rít thuốc. Tốt nhất là không nên mất bình tĩnh. Dù sao cũng vừa bắt đầu một năm mới. Hoà ủ rũ.

- Tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm.

- Anh Hoà, xin ông thôi cái kiểu tuần tiết ấy đi - Tâm đứng lên - đưa chai Thanh Mai giấu trong tủ ra đây.

Tâm cầm cả chai nhấp ngụm lớn. Rồi buông chai, khê ghè ghè xuống bàn nhìn ba trợ lý.

- Bây giờ thì họp.

Thắng bỗng bật cười. Sếp thế mới là sếp. Viện cũ cho người mời anh về, hứa bảo hành và đầu tư thêm vào phát minh của anh. Viện cũng đang định làm kế hoạch ba. Thậm chí, đặt cả vấn đề cho phép anh viết lại luận án. Thắng nhổ nước bọt. Là người quen nhin, anh rất hiếm khi vắng tục.

- Chuyển đi này thành công, ơn Chúa. Bọn chúng nó không ngu nhưng cả chủ lẫn tớ đều cần xé được vào tiền chùa. Ngày kia, đại diện Sở công nghiệp phía trong sẽ ra đây, nó chắc chắn mua lại toàn bộ

dây chuyền sản xuất của chúng ta. Một cái giá làm anh em mình dễ chịu. Chúng nó mê cậu Thắng lắm. Cậu cùng ba người nữa, tùy cậu chọn, biệt phái vào đây chừng hai tháng. Cậu liệu mà nốc vừa vừa chứ. Phải bí mật tuyệt đối về những khâu kỹ thuật chủ yếu. Chúng nó phải phụ thuộc hoàn toàn vào ta về mọi vấn đề kỹ thuật. Còn anh Hoà, tối nay anh viết ngay một đề án thật khó hiểu vào. Càng dài càng tốt. Để làm phép thôi, bọn nó cũng chẳng đọc kỹ đâu. Anh phải chứng minh là không thể không có hai cái máy mua hồ ấy trong quá trình vận hành. Tôi sẽ bán kèm cho bọn nó với nguyên giá. Còn cô Hạnh, cố mà lo cho sáu hay bảy thằng mất dạy ấy chỗ ăn ở. Thằng trưởng đoàn nuốt Whisky dữ lắm. Tốn bao nhiêu tính sau - Tâm nhấp một ngụm rượu nhỏ, vẻ mặt giãn hơn - Còn bọn Téch Nô, tôi sẽ cho bọn đều ấy một đòn. Ông Thúc ô kê rồi. Sáng mai ông ấy dẫn địa rạch hai thằng tây của hãng CINA đến đây - Tâm rít thuốc - Anh Hoàng mấy hôm nay có vào không cô Hạnh.

- Hôm kia, bé Phượng vào có nói mẹ ở nhà phải mổ. Nó khóc ghê quá, em nghe không rõ, chỉ biết là mổ ở Việt Đức. Chiều nay em đang định thu xếp vào thăm. Còn anh Hoàng, hình như bị ốm.

- Thôi thế này, để phòng bất trắc cậu Thắng tý về qua bảo tay hàng xóm dạy ở trường ngoại ngữ vào dịch hộ. Sáng mai có gì sẽ cho người đến đón. Còn

trông vào ông Hoàng thì cũng bất tử lắm.

Tâm ném cho Thắng và Hoà mấy bao White Horse, quà miền Trung. Sản phẩm thuốc lá mới đang được lảng xê ẩm ỉ. Hai người xin phép xuống phân xưởng. Hạnh đi theo ra đóng cửa. Tâm đứng lên chăm chăm nhìn cô. Hạnh quay nhìn xung quanh. Văn phòng Giám đốc trống huếch hoác, duy nhất ra hồn là cái máy tính AZTECH 286 kê sát góc tường. Tâm bước lại gần vòng tay ôm Hạnh. Anh hôn ngấu nghiến lên má rồi môi. Hạnh luống lự khẽ đẩy, chắc Tâm làm cô ghệt thở.

- Anh thêm em lắm.
- Anh đừng điên, ở đây sao được.
- Kệ, anh không chịu nổi đâu.

Vách tường rung lên bần bật. Đã cơn, Tâm quay ra hút thuốc vẽ dăm chiêu. Anh đang lo công việc ngày mai. Hạnh sửa lại quần áo. Mặt cô rất buồn. Bên ngoài mùa xuân nhè nhẹ trôi. Cô chợt nghe thấy tiếng thở dài rất sâu của nó.

- Em buồn lắm.
- Em có hút thuốc không?
- Cảm ơn.

Hạnh lùa tay vào tóc Tâm cố không khóc.

- Chị Huyền mà biết chị ấy giết chết em. Chị Huyền ghen khủng khiếp

- Vớ vẩn.
- Đàn ông hạnh phúc thật. Mọi chuyện đều có thể

là vợ vắn. Còn em, nhiều lúc nghĩ chết thay cho anh được. Em yêu anh. Tuyệt vọng và rồ dại. Không phải để giả ơn anh đã mất tiền cứu em ra khỏi phiên tòa khốn nạn ấy. Anh yêu, anh có hiểu cho em không.

- Anh hiểu.

Hạnh rút điều thuốc Tâm đang ngậm ở môi, cô rít dài.

- Sang năm cũng có thể em đi lấy chồng. Chẳng gì em cũng hai sáu rồi. Người ấy theo đuổi em đã lâu. Em ngập ngừng chỉ tại anh đấy.

- Anh là giám đốc, đừng dồn cho anh thêm trách nhiệm.

- Em yêu anh, anh chẳng hiểu gì cả.

- Anh hiểu

- Sẽ không bao giờ anh hiểu được điều ấy đâu.

Tâm châm thử một điều White Horse. Anh rất muốn uống thêm ngụm rượu nhưng lại sợ nhức đầu. Lúc sáng, đám công nhân dưới xưởng đã ép anh uống một hơi hết chai "333". Tâm trầm giọng.

- Rất nhiều lần anh đã nói anh không yêu đàn bà. Cả Huyền anh cũng không yêu. Nếu hiểu yêu theo nghĩa bọn em hay nói. Vì sao. Tình yêu là khái niệm rất đẹp. Đẹp đến mức nó chỉ có trong tiểu thuyết. Một mô lý thuyết lấp lánh đầy ảo tưởng. Huyền đến trước em. Giữa anh và Huyền đã có nhiều mối ràng buộc tạo qua thời gian. Anh chấp

nhận Huyền. Cũng như trong cuộc sống anh phải chấp nhận những cái không thể cưỡng. Anh biết điều ấy không hẳn đẹp nhưng là đúng. Tất nhiên, mấy năm anh đi xa Huyền có thể ngủ với người khác. Nhưng đấy là lỗi ở anh. Hơn nữa, bản chất đàn bà là nông nổi. Nhưng khi Huyền nói là đã có anh, anh tin cô ấy không bao giờ phản bội. Chính em cũng bảo là chưa cho phép ai hôn, ngoài anh. Tuy trước đó em đã là đàn bà.

- Tuổi trẻ của em bị lừa gạt.

- Anh biết. Anh tôn trọng em và anh cũng rất tin em. Cái kiểu tình yêu của bọn em để ra một thứ đạo đức rất kỳ quái. Và nói chung bọn em đều có thứ đạo đức ấy.

- Anh tàn nhẫn lắm.

- Cảm ơn - Tâm phẩy tay - Chuyển sang công việc. Trong két còn tiền không.

- Vẫn còn.

- Lấy anh hai triệu.

Hạnh mở két chọn tập tiền chẵn. Cô đếm tiền một cách vô thức như mộng du. Tâm rút tiền cẩn thận vào sâu trong túi áo blu đông Tây Đức. Anh vuốt nhẹ má Hạnh, hơi nhói đau khi thấy mặt cô long lanh gần khóc. *Ô rờ voa*. Cái DD70 vút đi với tốc độ 60km/h.

Tâm xô nhẹ cánh cửa khép hờ bước vào nhà. Bố anh đang ngồi chơi cờ với Hoàng. Thấy Tâm, ông bố

xoá nhanh ván cờ dờ đứng lên đón quý tử. Khoảng năm nước nữa ông bị chiếu hết.

- Về bao giờ đấy con. Bao nhiêu người đang sốt hết cả ruột lên.

- Mẹ đâu.

- Mẹ mày nằm trong viện, cái Phượng đang trông ở đấy.

- Hừm, vậy mà bố và anh Hoàng vẫn đánh cờ.

Hoàng cười yếu ớt. Hôm nay trông da Hoàng xanh lẹ, mặt tái tái. Tâm hầm hầm. Chắc lại tới qua ngồi nốc rượu. Ông ký nhà bằng thanh minh:

- Thằng Hoàng ốm, còn phiên bố vào viện là tối cơ mà.

Tâm không buồn nói, đóng cửa đánh rằm, vọt ra ngoài đường. Anh phi xe qua chợ Hàng Da mua vài cân táo, lê, cam. Mẹ anh nằm ở khu A6. Con bé Phượng giật mình khi thấy anh trai nhảy qua cửa sổ thấp vào phòng. Mẹ cười rất tươi khi trông thấy Tâm. Lạy Chúa, chắc qua rồi. Anh đến gần để tay lên trán mẹ. Không sốt. Tâm liếc nhìn xung quanh. Tanh tuổi và bản thủ. Giường nào cũng đầy áp người bệnh. Có giường hai người nằm ghép. Người nhà xúm quanh, mặt lo âu nhếch nhác.

- Từ sáng đã ai khám cho mẹ chưa - Tâm hỏi em gái.

- Có một bác sĩ cao cao đeo kính cận.

- Mày biết tên ông ấy không.

- Hình như ngực áo ông ấy để tên là Mạnh. Vâng, đúng đấy.

Tâm đi dọc hành lang, hỏi thăm một cô y tá đang đẩy xe thuốc ngược chiều. Nàng đen và rất xấu. Người không bệnh trông thấy sức khoẻ cũng phải giảm sút. Bộ Y tế cứ cái kiểu tuyển người này tỉ lệ tử vong còn tăng. Bác sĩ Mạnh chắc khoảng ba năm ngồi sau bàn đọc báo. Tâm nhìn người, anh hơi ngờ ngợ.

- Chào bác sĩ.

- Chào anh - Bác sĩ Mạnh ngược lên đây về quan liêu - Có chuyện gì vậy.

Tám ngồi xuống ghế rút bao "555" đặt lên bàn. Bác sĩ hơi ngạc nhiên vì động tác xã giao của khách, neho mắt qua kính nhìn kỹ Tâm.

- Mình trông bạn quen quen.

- Vâng.

- À, nhớ rồi. Bạn là Tâm ở Berlin phải không?

- Vâng.

Đầu năm 1986, qua môi giới của Sứ quán, Tâm bán hộ cho đoàn chuyên gia sang hội thảo ở Đông Đức 157 quần Jean Thái, 319 áo cánh mai. Đại diện bên A là bác sĩ Mạnh. Hai bên đều hài lòng với cú áp phe. Trước khi đoàn về được hai hôm, Tâm đóng cho đoàn ba container gồm mười tám xe đạp Mifa màu ngọc, bảy xe Simson bình xăng đỏ đời S51. Riêng những chiếc xe của Mạnh, Tâm bớt cho hai

giá.

- Cậu về nước hồi nào vậy.
- Dạ, khoảng đầu hè năm ngoái.

Bác sĩ Mạnh đặt tờ *Tuần tin tức* xuống bàn, tự châm điếu ba số, không khí trong phòng co giãn nhẹ nhàng. Ở góc phòng đằng kia vài sinh viên thực tập tò mò nhìn trộm.

- Thưa bác sĩ, hôm qua mẹ em mổ ở đây.
- Thế à, sao không nói trước với mình. Cụ bà tên gì nhỉ.

- Dạ, Nguyễn Thị Lễ.

- À mổ ruột thừa. Sáng nay mình có khám cho cụ. Vết khâu đẹp lắm.

- Nếu bác sĩ không bận, anh em mình ra làm chai bia.

- Có lẽ mình xin phép, đang dở việc.
- Mười lăm phút thôi mà.

Bác sĩ Mạnh lưỡng lự. Rồi cũng gọi mấy cậu sinh viên lại dặn vài câu, hợp lý hoá việc trống giờ. Hai người vào quán cà phê ngay bên kia đường.

- Bác sĩ thấy sáng mai đưa mẹ em về nhà được chưa, trong này ồn và bẩn quá.

- Kể ra thì cũng được. Nhưng nhà cậu có ai làm về Y không. Đại loại để biết mà theo dõi sức khoẻ của cụ.

- Dạ không.

- Mổ ruột thừa là phẫu thuật đơn giản, thế nhưng

tối hôm qua đúng lúc mổ, điện chập chờn nháy lên nháy xuống mấy lần. Phụ mổ sơ ý làm cụ mất máu hơi nhiều.

- Dạ, cảm ơn bác sĩ.

- Cảm ơn quái gì tôi. Cái cậu mảnh khảnh là anh hay em giai của cậu.

- Dạ, anh giai.

- Cùng nhóm máu, lấy của cậu ta tiếp cho bà cụ chẵn một chai sáu năm.

Tâm uống. Bọt bia mịn, trắng xóa vào rìa anh.

- Anh Mạnh này, rất may là anh em mình đã biết nhau. cho phép em nói thật. Thay mặt gia đình xin biểu anh năm chục ngàn gọi là chút quà mọn của gia đình ơn anh.

Bác sĩ Mạnh phẩy tay từ chối. Đi uống bia với người nhà bệnh nhân lương tâm thầy thuốc đã cắn rứt lắm rồi.

- Mong anh hiểu thật đúng em. Và hơi phiền anh thế này. Nếu mai cụ bà em được về, mỗi ngày anh sắp xếp chút ít thời gian qua thăm sức khỏe cho cụ thì quý hoá quá.

Bác sĩ miễn cưỡng cầm phong bì, sau khi trách Tâm đã xúc phạm đến tình cảm của những người thân.

- Ai chứ, đối với cụ bà nhà cậu đương nhiên tôi phải có trách nhiệm. Anh em coi nhau như người trong nhà mà còn khách sáo. Thôi, khỏi nói chuyện

ấy.

Bác sĩ vừa nốc bia vừa kể về đêm đi chơi gái suýt chết hụt ở ngoại ô Berlin. Tâm cười a dua. Bác sĩ vào trước, Tâm thanh toán tiền bia rồi vào ngồi với mẹ. Anh kiếm nước sôi chần mấy lòng đỏ quả trứng ép bà cụ ăn hết. Chừng nửa tiếng sau, Huyền vào. Dứng từ cửa phòng cô đã bật khóc. Mẹ chồng tương lai cảm động, mát ruột vì được dâu thảo. Huyền gục vào vai Tâm sút sịt. Cô nhớ anh quá. Tâm đột ngột đi xa không báo cho Huyền. Mấy bà nhà quê ở giường bên ngơ ngác nhìn người thành thị thể hiện tình cảm. Khóc khoảng ba phút, Huyền chợt nhớ ra là vào thăm người ốm. Sắp - là - con - dâu bèn lên quay sang hỏi thăm sức khỏe sắp - là - mẹ - chồng. Tâm qua phòng Y vụ tính viện phí. Nhất quyết sáng mai phải đón mẹ về.

Rét tháng giêng năm nay đậm. Độ lạnh bảo quản thực phẩm và nuôi dưỡng bài bạc. Sắp sang tháng hai âm, phong vị Tết vẫn còn lãnh đăng đọng lại ở những nhà dư dật. Thanh niên từng nhóm rủ nhau đi lễ những chùa gần quanh Hà Nội. Hàng Trung Quốc về nhiều. Cửa khẩu Lạng Sơn liên tục thùng xuống bia quả táo, đĩa con công. Các nhân viên thuê quan thi nhau xây nhà. Tâm đỗ xe ở đầu phố Hàng Buồm. Những dãy giá gỗ để hàng chất ngất những thùng xanh thùng đỏ. Tâm mua năm bát sâm Tầu, ở nhà đang có hai người cần bồi dưỡng. Bé Phụng

đã đi làm, nó làm kế toán ở chỗ Tâm. Dưới sân, Huyền đến sớm, đang giúp bố anh giặt quần áo, chỉ mười một ngày nữa Huyền chính thức là dâu con trong nhà. Mẹ anh đang thiu thiu ngủ. Tâm rón rén để mấy bát sấm ở đầu tủ ly rồi lên phòng Hoàng. Xây xong nhà, Hoàng được ngăn một phòng khoảng chín mét vuông trên tầng hai. Một bàn, một ghế đều bằng trúc. Một giường cá nhân khung nhôm Liên Xô. Một bức tượng Lão Tử không rõ chất liệu, Nhã nhờ mua ở Đài Loan tặng Hoàng. Một ảnh trái tim Đức Mẹ rất to lồng khung kính. Nhưng căn phòng trở nên lộn xộn là do sách báo vút lung tung. Tâm gõ cửa lách lẹ. Hoàng nằm đầu gối cao vơ vẩn nhìn trần nhà. Tâm hát tờ *Telegraph Sunday* ra khỏi ghế, lấy chỗ ngồi.

- Anh đỡ sốt chưa, liệu ngày kia có đi được với em sang nhà Huyền không.

- Anh bình thường mà.

- Anh đừng uống rượu nữa.

Tâm rút bao ba số. Hoàng xin em một điều nhỏ khỏi vẻ khoái trá.

- Sao hôm mẹ mỗ anh không bảo cái Hạnh nó đưa tiền.

- Chữ ký của anh không giống em.

- Hôm cuối tuần ở trong kia, tự nhiên em thấy bồn chồn lạ.

- Bao nhiêu người mong em - Hoàng nhồm thảng

người dậy - Rót anh xin chén rượu. Cái chai để dưới gầm bàn ấy.

Tâm ngần ngừ thò tay xuống gầm bàn. Hoàng lấy hai cái ly chân cao lịch sự mời cậu em:

- Rượu ngon không. Hôm nọ có ông thầy cũ lên chơi cho một chai.

- Tình hình ở cơ quan anh thế nào.

- Vẫn vậy. Chẳng có việc gì để làm.

- Chị Thủy biết anh ốm không

Hoàng nhấp ngụm rượu.

- Thủy vẫn đang thực tập ở Hải Phòng

- Sao anh không xuống đón chị.

- Anh có xuống.

Tâm sang Đức được ba tháng, anh viết một lá thư dài về cho Hoàng. Cũng chẳng thanh minh nhiều. Hoàng viết thư cho em. Đùa đùa, chua chát. Khoảng một năm trước khi về, Tâm nhận được một lá thư của Hoàng. Rất lạ. Cách hành văn của một người đang say rượu. Thư nói nhiều về một cô bé tên Thủy. "Anh đã yêu, Tâm ạ. Rất khó tin là mình có được hạnh phúc đó. Sáng danh Chúa, Thiên Chúa đầy quyền năng đã sáng tạo ra nàng. Anh tưởng mình đã mất tất. Hoàn toàn bế tắc. Nàng đã khai thông để anh làm lành với cuộc đời. Em giai của anh ơi, anh hạnh phúc".

- Hôm cưới em đặt tiệc mặn ở Phú Gia, được không anh.

- Làm ở nhà thì vui hơn.
- Nhưng nhà mình không có người.
- Mẹ hỏi anh là bảo em có định làm phép cưới

không.

- Thôi. Em lâu lắm rồi có đi nhà thờ đâu. Kinh kệ câu nhớ câu quên. Mà bây giờ hai đứa vào cha học bốn cũng ngại lắm.

Tâm bưng bưng mặt. Rượu nặng thật. Khi về nước mới gặp Thủy. Cảm nghĩ đầu tiên ở Tâm là trẻ quá, và xinh. Sẽ rất nhõng nhẽo đây. Tâm hơi lo cho anh giai. Những người Hoàng quen đều lớn tuổi, từng trải. Thời gian, nói chung là tốt, nó có kiểu giáo dục riêng của nó. Dừng dừng tàn nhẫn. Khi hiểu được nó thì không còn ở tuổi đôi mươi nữa. Có người, từng ví thời gian là một trường đại học. Tuyệt đối khác. Nó không cho phép sinh viên thi lại cho dù hối lộ được cả hiệu trưởng. Tâm uống một chén đứng dậy. Ra đến cửa phòng, anh ngăn ngừa dừng:

- Anh có mỗi đĩa tiết canh không, em bảo Huyền nó ra mua cho anh nhé.

Hoàng âm ừ, khe khẽ nuốt nước bọt. Hẳn là mẹ đã kể. Ông em nghĩ cho mình ăn tiết canh chắc là để bổ máu.

Tâm xuống nhà. Bình đang ngồi nói chuyện với mẹ anh và Huyền. Sang năm nay Bình béo trắng ra trông lại càng đẹp trai.

- Nghe tin bác mỗ cháu định lại thăm ngay. Bạn quá. Sáng nay có anh bạn trong kia ra chơi, đưa cháu mấy quả dưa, cháu mang biếu bác.

Người ốm yếu ớt cảm ơn. Huyền lấy dao bổ dưa hấu, Bình quay sang Tâm.

- Cậu định ăn hỏi bằng ô tô hay xích lô.

- Cụ bà mệt có lẽ bỏ khâu ăn hỏi.

Huyền nhăn nhó. Bình cười.

- Cùng lắm là hoãn ngày khác. Cuối xin là chuyện đại sự, không làm phiền phiền được đâu. Họ nội đã vậy còn họ ngoại. Thưa bác, có phải đúng thế không ạ.

- Anh dạy quá đúng. Còn mày Tâm ạ, chuyện người lớn đừng có đùa.

Tâm cười. Anh quay lại hôn nhẹ lên trán Huyền.

- Vậy hoãn lại nửa tháng nghe cưng.

Mùng sáu tháng hai âm, trời vẫn rét. Tâm đi hỏi vợ. Năm chiếc xích lô dành cho các cụ. Nhả ngồi xe thứ hai với mẹ Tâm. Thanh niên đi xe máy. Bình đeo chú rể. Sát đến giờ vẫn không thấy Thủy. Hoàng uống rượu suốt tối qua ngà ngà ôm eo Thắng. Con bé Phương Phương bị kẹp giữa đang cọ quây. Các cụ cãi nhau mất mười phút là có đốt pháo trước khi xuất hành hay không. Phe kiềng đốt an cư ở Hà Nội đã lâu. Phe đòi đốt vừa ở quê lên Hà Nội hôm kia, ề à uống rượu tối ngày. Toàn dân đạo gốc rất bức mình "vì cô nó đã để thằng Tâm không làm

phép cưới". Mọi người phải xúm vào can hai ông bác họ suýt đánh nhau. Đến đầu phố nhà gái, bốn bên hàng xóm ủa ủa chạy ra xem. Huyền có nhiều bạn giai nên mọi người tò mò muốn biết mặt chú rể. Nhà gái trịnh trọng ra đón khách. Nhà chật. Các cụ bị lên như cá hộp. Một cụ ở phe đốt pháo bị gót giày đâm của một bà nạ dòng phe không đốt pháo xéo phải, la oai oái. Bố mẹ cô dâu mặt tươi vẻ nhẹ nhõm. Kể từ đây chính thức tổng đi một của nợ. Dưới Huyền còn ba em gái. Đại diện bên nhà giai, một bà bác đảng ngoại, béo lắm. Hai mươi năm năm thâm niên bán hàng xén ở chợ Đồng Xuân. Khi này phải ngồi một mình một xích lô nói giọng ngân nga.

- Thừa các cụ, các ông các bà cùng toàn thể bạn bè hai cháu Tâm và Huyền. Hôm nay nhân ngày lành tháng tốt giờ chẵn. Chúng tôi thay mặt họ nhà giai đem coi trầu đến thưa chuyện cùng với các cụ, các ông các bà bên này. Trước là xin phép được thông gia, sau là hoàn tất việc định ngày cho đôi trẻ đi ở riêng.

Huyền từ trong buồng ra chào họ nhà trai. Mặt trang điểm giống Nhã Phương khi hát bản tình ca Lan và Diệp. Váy đỏ. Trời lạnh nên chân hai lần đi bít tất vẫn run bần bật. Tâm cười buồn, nhìn xung quanh tìm sự an ủi. Cái gì cũng có giá của nó. Muốn lấy vợ phải chịu đựng. Lâu lắm rồi, đêm hôm đó Tâm về nằm mơ thấy Huyền.

3

Tôi có thói quen ghi nhật ký. Quyển nhật ký từ năm cấp hai phổ thông vẫn còn được giữ. Giữa những dòng nắn nót viết của riêng tôi là những bài thơ tình nho nhỏ chép từ báo, những hoa, những lá ép khô. Đọc lại thấy ngỡ ngàng. Và tự thấy mình trưởng thành nhiều. Có lần tôi đưa Hoàng xem. Vừa đọc vừa gặm móng tay anh mồm mím. Cái kiểu cười làm người khác phát tức. Tôi giảng lại. Hoàng thanh minh là anh buồn cười vì chuyện khác, còn nhật ký của tôi anh coi trọng như kinh thánh. "Em không bao giờ cho anh xem nữa". Tôi hét lên. Hoàng âu yếm hôn tôi. Anh nói ngay từ những năm tháng ấy anh đã yêu tôi. "Đừng có nịnh. Lúc ấy anh ở tí tít chỗ nào". Hoàng lắc đầu. Vẻ mặt khó hiểu. Tại sao tôi lại yêu Hoàng. Anh có hiểu tôi không. Nhiều lúc tôi rất muốn hiểu anh, nhưng Hoàng nhơn nhơn "Anh với em không phải cặp phạm trù phức tạp. Lại càng không có mâu thuẫn đối kháng. Chẳng có lý do gì để mất công tìm hiểu". Tôi đang trả bài môn Triết. Hoàng đang ngồi chơi tam cúc với hai đứa em

tôi. Chơi ăn vòng chun. Cả ba đều cay cú và rất hay ăn gian. Đi đêm một lúc, thằng út được tứ tử đỏ cười võ nhà. Bố tôi nghi Hoàng chưa có việc làm, ở Hoàng có vẻ xộc xệch không giống công chức. Hoàng phải giả vờ để quên thẻ ra vào cơ quan trên giáo án của cụ. Tại sao tôi lại yêu Hoàng. Có lần tôi hỏi thẳng anh. Hoàng bảo: "Chỉ có những tay sinh viên phải thi lại môn Triết, mới hay hỏi tại sao hoặc vì cái gì". Hồi đầu mới quen, tôi đã biết Hoàng uống rượu giỏi. Cách uống của anh tôi thích. Nó đẹp và có gì lãng mạn, tuyệt đối không bê tha. Nhưng đấy là cảm giác của những ngày đầu. Ai cũng có một thời mười bảy tuổi ấu trĩ. Sang đầu năm thứ hai tôi cắt đứt đi hai bím tóc đuôi sam. Trưởng thành là phải vượt qua những cái vụng dại. Hoàng đùa ngay cả những chỗ rất nghiêm túc. Hơn một lần, tôi đã xấu hổ vì anh. Thế mà mình vẫn yêu, hay là tại số. Ba lần tôi đi xem bói, người ta đều nói giống nhau về người chồng tương lai. Thông minh, nhiều tài. Và về sau tôi cũng khỏi lo nghĩ về chuyện kinh tế. Càng đoạn hậu tôi càng sướng. Lung tung quá đi thôi. Hay là vì anh đẹp trai. Vớ vẩn. Chẳng nhẽ mình lại có suy nghĩ tầm thường đến thế. Tôi nghĩ nhiều về anh từ hôm đầu nhìn thấy anh. Được nghe anh hát một bản tình ca rất buồn trong nhà trọ chùa Hương. Khi yêu nhau tôi có nài anh hát lại bản đó. Anh cười cười, kêu đã quên.

"Anh không yêu em"

"Anh yêu em"

"Anh chỉ hay trêu em. Đừng nghĩ em còn quá bé".

Tôi luôn luôn khó chịu khi bị người khác cư xử theo kiểu xoa đầu. Một người muốn khẳng định được mình bắt buộc phải tự tin. Ngay cả bố tôi, rất nghiêm khắc, nhưng trong chuyện riêng của tôi cũng luôn tôn trọng. Tôi ít chơi với bọn cùng lớp. Tôi có nhóm bạn rất yêu văn học nghệ thuật. Nổi bật là Quang, sinh viên năm cuối khoa Văn. Và cô bạn cực thân của tôi, Mỹ Trúc, học Trường đại học Văn hoá. Trúc đã có thơ đăng báo, đang hoàn thành một cuốn tiểu thuyết về lối sống hôm nay của thanh niên. Ba Trúc, tuy làm kinh tế, nhưng giao du rất rộng với giới văn nghệ sĩ. Các chú trong Hội nhà văn khen Mỹ Trúc lắm. Thông thường tối thứ bảy hàng tuần chúng tôi tụ ở nhà Đại, một người bạn trai lớn hơn tuổi học ở Nga về, bây giờ đang là phóng viên của tạp chí Tuổi trẻ. Đại có biết Hoàng nhưng chắc không thân. Ngẫu nhiên, một buổi chiều mưa phùn, tôi đi lang thang với Trúc và Đại. Sau mấy vòng vắn vợ Yên Phụ, Hồ Tây cả ba tạt vào một quán cà phê lẻ. Quán duy nhất có người khách đang ngồi uống rượu. Đó là Hoàng. Tôi nhận ra anh ngay, mặc dầu anh hơi nghiêng nghiêng vào phía trong. Tim tôi thót lại. Không bao giờ tôi quên được lần đi chùa Hương ấy. Người đàn ông đầu tiên tôi không dám

nhìn thẳng mặt. Tôi khóc nhiều khi nghe anh hát. Anh loạng choạng đi ra triển núi, tôi đi theo sau. Trông anh ngộ nghĩnh khi ngồi bệt trên phiến đá. Tôi lại gần. Đó là duy nhất một câu chuyện nghiêm túc tôi được nghe ở anh. Người ta nói khi say đàn ông thường hay nói thật. Hoàng bảo "Không biết. Còn anh chỉ thấy đàn ông say là nói nhảm. Thuật ngữ ngành dọc gọi là mượn chén". Đại mê Trúc. Nhưng vốn là người có văn hoá và tế nhị nên anh ít biểu lộ tình cảm. Đại quen Hoàng. Lúc Hoàng đi ra châm thuốc, Đại niềm nở gọi. Còn Hoàng làm ra vẻ không nhận ra tôi. Quá nhiều lần, tôi thật nhu nhược với mình khi yêu Hoàng. Anh ta trắng trợn ba hoa về chuyện vừa ở Sài Gòn. Anh ta kể như thật. Nhìn vẻ mặt cả tin của Mỹ Trúc tôi vừa tức vừa buồn cười. Nếu không có ấn tượng chùa Hương tôi đã nghi khác về anh. Hoàng bảo: "Em thông minh. Lại được giáo dục bằng những khái niệm tiêu chuẩn. Từ đây em đo lường anh bằng các chỉ số mậu dịch". Hoàng xin phép ra về. Lấy có em gái gãy chân đang nằm bệnh viện. Ác khẩu đến thế là cùng. Tôi cũng muốn về. Tôi cũng đã chán cái cảnh nghe kiểu nói lòng vòng của Đại. Và Hoàng im lặng đi bên tôi. Đến ngã ba cạnh hồ anh xin phép về. Cái gì đó xốc ngược trong tôi. Lao đao đập xe trong cơn mưa bụi. Phải, chẳng nhẽ tôi lại gào lên là trong những tuần vừa rồi tôi nghĩ nhiều tới anh đến mức nào. Tôi đập

xe về và thật sự căm thù anh. Quên đi. Anh ta chẳng là cái gì hết. Chỉ là đồ say rượu suốt ngày lảm nhảm. Ba đêm liền tôi trần trọc. Mình yêu anh ta. Không thể. Tại sao mình lại nhớ. Anh ta đâu có thêm để ý đến mình. Phải tự nghiêm khắc với chính bản thân. Anh - ta - chẳng - là - cái - gì - hết. Rồi tuần tiếp đó tôi phát hiện thấy Hoàng theo sau tôi những lúc tan học. Anh lững thững từ đằng xa. Trông anh cô đơn đến tội nghiệp. Chắc nỗi buồn nào rất lớn đang dày vò anh. Hoàng bảo: "Em hay suy diễn. Những lúc anh buồn nhất là những lúc không có tiền uống rượu". Một lần, tôi đợi mọi người tan hết rồi về một mình. Anh vẫn theo xa xa. Tôi đập ngược vòng cho xích tuột. Ngoảnh lại thấy anh ra về ngó nghiêng bên kia vĩa hè. Anh ta tưởng là anh ta cao đạo lắm đấy. Anh ta chẳng là cái gì cả. Tôi không kể chuyện này với ai, chỉ ghi vài cảm xúc chính vào nhật ký. Mọi chuyện sẽ qua đi. Tôi còn có gia đình, bạn bè và hơn hết tôi sắp thi học kỳ. Tôi không còn nhớ nữa. Thế nhưng đôi lúc tan học, thỉnh thoảng lại nhói đau khi chợt thấy ai giống anh đi ngược chiều. Hết năm thứ nhất. Tôi qua tất cả các môn khá đơn giản. Trường tôi thi sớm. Sinh viên rồi rãi chờ nghỉ hè. Mỹ Trúc rủ tôi vào thư viện Quốc gia. Nó cũng đã thi xong học kỳ II. Vào thư viện cốt để ôn bài tập ngoại ngữ lớp buổi tối. Hai đứa chúng tôi chung nhau một thẻ. Bụng rất run

khi đi ngang phòng thường trực. Phòng đọc thư viện mùa thi đông kinh khủng. Sinh viên năm cuối rất nhiều người biết Mỹ Trúc. Chương trình Văn nghệ dài truyền hình hôm rồi có đưa một tin dài về sinh hoạt của Câu lạc bộ thơ sinh viên. Nhà thơ già dẫn chương trình suýt khóc khi đọc thơ Mỹ Trúc. Ông nói, thật yên tâm không viết nữa khi có đội ngũ kế cận xứng đáng như vậy. Tôi hạnh phúc khi xem bạn tôi kể về nỗi đau sáng tác. Bạn tôi đeo kính toát ngời một vẻ thi sĩ. Phía trong góc phòng còn chỗ, chúng tôi ngồi xuống. Một sinh viên ngồi khác bàn lấy bầy đánh rơi bút. Tôi giở cuốn Departure. Đối diện thẳng tôi duy nhất, một chỗ trống. Duy nhất một quyển sách có tên rất lạ. Thiên luận. Chắc là một danh từ chuyên ngành kỹ thuật. Hoàng bảo: "Thiên là truyện cười dân gian Trung Quốc". Hoàng rất mê truyện cười. Cái gu xem sách báo rẻ tiền tôi nói mãi Hoàng không bỏ được. Tôi lảm nhảm đọc bài hai mươi một. Đọc lại bài khoá gặp một chữ rất khó, hỏi Mỹ Trúc, nó cũng không biết. Một người ngồi xuống chỗ duy nhất trống. Tôi khe khẽ ngẩng, người lạnh toát. Đó là Hoàng. Cho đến giờ tôi cũng không lý giải được những gì tôi nghĩ lúc đó. Mọi cái quay tròn. Người cồng cào, tôi cúi gằm sâu vào trang sách. Việc gì mình phải sợ. Tôi ngẩng lên. Hoàng chăm chú đọc. Mái tóc phủ lò xo buồn bã quanh trán. Vâng, tôi yêu anh, có gì là xấu hổ. Tôi muốn

nói một điều gì đó với anh. Tôi bình tĩnh xé vở để nguyên cả tờ dúp viết. "Anh Hoàng, chúng ta có thể nói chuyện như người lớn được không". Hoàng ngược nhìn tôi. Mắt anh đẹp lạ lùng. Anh viết, ba chữ rất lớn "Anh yêu em". Những tháng đầu sống bên anh thật tuyệt vời. Tôi lúc nào cũng ở trạng thái lâng lâng. Hoàng thông minh vô cùng và chiều tôi hết mực. Chúng tôi đi xem phim, đi xem ca nhạc. Tôi dẫn anh đến nhà các bạn bè tôi. Nhưng dần dần tôi cũng hiểu Hoàng. Hoá ra anh không hẳn như tôi tưởng. Ở anh có cái gì là lạ. Một nét yếm thế của những người duy tâm. Hình như anh tin có một Thượng đế siêu hình nào đó. Hoàng đi lễ nhà thờ nhiều nhưng không bao giờ rủ tôi. Anh cũng biết tôi không ưa mê tín. Hơn nữa, khác hẳn tôi, Hoàng không thích đông người. Giữa ồn ào, giọng anh nhiều lúc rất khó chịu. Đây về gây gỗ không đâu và thiếu tự tin. Một lần giữa hè, lớp tôi tổ chức đi nghỉ Đồ Sơn. Lần đầu tiên ra biển, tôi choáng ngợp cảnh menh mông của thiên nhiên bao la. Tôi đã làm thơ, cảm xúc ứa ngập trên trang giấy. Mỹ Trúc đi cùng cũng viết được một truyện ngắn. Tối cuối tuần chúng tôi tụ ở nhà Đại, đọc cho nhau nghe những câu văn dòng thơ của mình. Thật thi vị và lãng mạn. Những vẩn đục hỗn loạn của cuộc sống bị tan đi. Thế nhưng Hoàng thờ ơ. Anh cư xử rất khách sáo, khác hẳn khi chỉ có riêng anh với tôi. Và trước

những cái đẹp đầy nghệ thuật như vậy anh không may mắn rung động. Hoàng im lặng uống rượu và hút thuốc, thỉnh thoảng xen vào những câu rất nhạt. Đây là lần đầu tiên anh đến Thi xã của chúng tôi. Mỹ Trúc đòi anh bình về truyện ngắn mới viết. Hoàng ngập ngừng rồi phân tích theo kiểu học sinh lớp mười hai mới tập làm văn. Mọi người tể nhị tôn trọng vì Hoàng là người lạ. Truyện của Mỹ Trúc không đến nỗi khó hiểu, nhưng nó đã dày công viết theo một phong cách hiện đại. Một dòng ý thức cuộn cuộn mà nghe đâu được bắt nguồn từ một ông Aixolen nào đấy. Tôi sượng sùng uống cốc nước cam. Cậu Quang từng tuyên bố nghệ thuật là đền đài dành riêng cho số ít. Đúng vậy chẳng. Không phải người ta cứ biết hát, biết ngoại ngữ là biết được thi ca. Khi về tôi trách anh.

"Sao anh hời hợt với mọi người vậy. Anh không thấy bạn bè em rất tốt và quý anh à".

"Anh cũng thiết tha yêu mến bạn bè em. Nếu em cho là bắt tay và cười vẫn chưa đủ, lần sau anh sẽ hôn chân. "

Tôi khóc. Anh ôm tôi.

"Thủy. Anh tôn trọng em và bạn bè em, những người thông minh và đầy tài năng. Anh tin chắc giai đoạn lịch sử sắp tới sẽ thuộc về những người như các em. Nhưng có điều đơn giản, nghe cậu Quang đọc thơ tình anh thấy tủi thân. Khi biết người yêu

đi lấy chồng, từ nhà nàng trở về trong cái buổi tối mùa đông se lạnh thừa gió. Cậu ấy đã hoàn thành một trường ca. Nỗi đau khổ đương nhiên là chân thật. Anh khâm phục cường độ sáng tạo của cậu ấy. Vấn đề vẫn rất chính trong khi trái tim thì loạn nhịp. Chỉ có những bậc vĩ nhân bị vợ bỏ, mới có hiệu suất lao động tuyệt vời đến như vậy.

"Em không biết", tôi gất.

"Mỹ Trúc nữa chẳng hạn. Bố nàng là giám đốc xí nghiệp. Mẹ của nàng là cửa hàng trưởng bách hoá. Anh giai nàng, kỹ sư điện tử có bằng ở Nga và rất hiền. Mỹ Trúc rất hiếu với bố mẹ và thảo với anh. Nàng đi học bằng xe máy Peugeot. Tay trái đeo đồng hồ Citizen hai cửa sổ nhưng tay phải lại viết những truyện ngắn về sự rạn nứt của gia đình, rạn nứt xã hội. Nàng và bạn bè của nàng nhí nhảnh yêu đời nhưng liên tục mô tả cuộc sống của thanh niên bây giờ cực khổ về vật chất, sa đọa về tinh thần. Quần quai ngơ ngác. Quả là những khái niệm có cánh. Nàng muốn yêu Nguyễn Huy Thiệp hay Dương Thu Hương đấy là việc của nàng. Nhưng can có gì Mỹ Trúc nhất quyết bắt anh phải khóc khi tóm tắt tiểu thuyết của mình. Một cô sinh viên nhân vật chính, đã bị đồng tiền cám dỗ. San khi kết hôn với một trung niên nhà giàu bất tài bạc đức thì không đêm nào không chong đèn ghi nhật ký nuối tiếc mối tình đầu trong sạch với anh bạn cùng lớp nhà nghèo

đẹp giai, học giỏi".

Tôi giận anh gần mất một tuần rồi cũng làm lành. Hoàng hay gạ tôi đi uống rượu cùng. Anh quen nhiều quán thưa thưa khách ở những phố nhỏ có bán rượu trắng. Hôm nào có dư dư tiền anh lại rủ tôi vào ngách sâu phố Hàng Buồm, có hàng đặc sản khuất nẻo bán bít tết. Các chủ quán đều quý anh, mà những chuyện Hoàng nói có sâu xa gì cho cam, toàn huyền thuyên vớ vẩn. Thông thường anh gọi cho tôi một cốc cà phê đá. Anh lai rai một chút rượu. Uống chừng hai chén anh im lặng nhìn tôi. Lúc ấy tôi cảm thấy yêu anh lắm lắm. Yêu cái vẻ láu lỉnh đầy âu yếm ở anh. Những giận hờn định khi gặp sẽ nói bỗng tan ra. Đúng là có số thật.

"Anh có vẻ bằng lòng cuộc sống của mình"

"Liệu em có nhầm lẫn giữa khái niệm bằng lòng và thoả mãn không"

"Anh đừng có chơi chữ. Cuộc sống có ích là không ngừng vươn lên và tự khẳng định mình".

"Anh cũng đã tốt nghiệp đại học và đang đi làm. Và cũng như mọi người, anh đang kiến thiết chủ nghĩa xã hội trên quê hương yêu dấu của chúng ta. Còn khẳng định mình không hẳn cứ là nhân viên phải lên trưởng phòng".

"Em nói đến cái khác kia".

"Anh không biết viết văn hay làm thơ như bạn em. Chúa sinh ra anh là để uống rượu và yêu em.

Anh thấy thế là hạnh phúc".

"Vâng. Em không phải là cao đạo nhưng em cũng cần phải nói, đó là thứ hạnh phúc cá nhân đầy ích kỷ."

"Thế em nghĩ thơ của Quang hay văn của Mỹ Trúc sẽ đem lại hạnh phúc cho người khác ư"

Tôi tức. Và Hoàng uống rượu về mặt đặc ý rất tiểu nhân. Nhưng ngồi mãi với anh trong quán cũng chán. Anh rủ tôi đến nhà bạn anh. Một thiếu phụ rất đẹp trông kiêu căng. Nhà toàn tiện nghi đắt tiền. Hoàng trở nên thoải mái và dịu dàng. Bà người ở nhìn tôi sỗ sàng kiêu quê mùa. Hoàng bỏ mặc tôi ngồi nói chuyện với thiếu phụ, anh quay ra nô với con bé chừng bốn tuổi, người tròn xoay. Nhã, tên thiếu phụ, nói chuyện rất dễ nghe và có duyên. Chị kể vài trò nghịch của Hoàng từ hồi đi học. Nhã có nhiều tiền và thân Hoàng. Hình như chị gặp rất nhiều bất hạnh trong đời sống riêng tư. Hoàng hầu như không kể, mặc dầu, thi thoảng tôi có gợi chuyện. Có cái gì khó cất nghĩa trong quan hệ của hai người. Tôi hiểu, con bé Phương Phương không có bố. Thế nhưng mẹ con Nhã chẳng thấy băn khoăn về chuyện này. Thông thường, những người vật chất no đủ hay nghèo nàn về tình cảm. Hồi tôi với Hoàng giận nhau, anh lấy cớ đi công tác bỏ đi xa. Sốt ruột tuần ba lần, tôi đến chơi với Nhã và chị an ủi tôi rất nhiều. Thực ra không phải lỗi tại tôi.

Sinh nhật Mỹ Trúc, tôi đến báo Hoàng, anh nhăn nhó nói không thể đi được vì dạ dày đang đau dạ dày. Tôi giận điên người. Dù hợp hay không hợp anh cũng phải biết Mỹ Trúc là bạn thân nhất của tôi. Đã thế, buổi sáng nói vậy, buổi chiều tôi với Trúc đi mua hoa gặp anh đang ngồi uống rượu ở quán chênch chênh đường Hai Bà Trưng. Chỉ còn nước tôi chui xuống đất. Tôi bảo Trúc: "Cậu về trước một tí, mình đến ngay". Tôi dựng xe lẳng lẳng ngồi đối diện với anh. Hoàng giật mình mặt tái, cố thanh minh là anh quá đau dạ dày, mà đau dạ dày có hai loại. Một loại thiếu muối, một loại thiếu a xít. Anh thuộc loại sau. Đây chẳng là nghiện ngập gì cả thực ra anh đang tự điều trị bệnh.

"Anh Hoàng, cái Trúc để dành cho anh nguyên một chai rượu Tây. Nó trân trọng anh như thế. Anh đùa em thì được nhưng đừng xúc phạm đến bạn em".

Tôi đập xe thẳng đến nhà Trúc. Bảy giờ bắt đầu lác đác có khách. Tôi cắm xong lọ hoa rồi chui vào buồng trong nức nở khóc. Sẽ không còn gì nữa. Chấm hết. Anh ta hoàn toàn không yêu mình. Đến bây giờ tôi mới nhớ rằng chưa lần nào Hoàng tặng tôi hoa. Một người đàn ông cần cỗi. Tôi đâu bắt anh ta làm những gì to tát. Yêu nhau là phải quan tâm đến những cái rất nhỏ của nhau. Mỹ Trúc chạy vào thay bộ váy thứ ba. Tôi không muốn để bạn tôi

buồn, cố gượng vui đi ra nhà ngoài. Khách đông, trang nhã và lịch thiệp. Tôi ngồi cạnh bố Mỹ Trúc. Cụ ông là một người hóm hỉnh rất gần thế hệ trẻ. Ông hay đi dạo bộ với con gái. Một thói quen chỉ hay có ở những người thượng lưu văn hoá. Ông gặp Hoàng vài lần và không có cảm tình. Tuy nhiên, khi gặp người yêu tôi ông vẫn vồn vã. Tôi luôn được coi như con cái trong nhà. Tôi nói chuyện với Hoàng, anh cười "Cụ ghét anh là phải". "Sao vậy". Anh ồm ồ. "Một người đứng đắn đương nhiên không ưa một thằng bụi đời". Tôi sầm mặt nói là không thích đùa. "Chẳng có gì đâu, vô tình một lần anh gặp chú ở một chỗ không nên gặp". Tôi gặng, Hoàng cười ma quái, không giải thích. Vào giữa bữa nhạc mọi người dọn dẹp bàn ghế chuẩn bị dâng xính. Tôi mông lung uống cốc nước cam. Chín giờ đúng, Hoàng xuất hiện với bộ com lê đi mượn. Trông trịnh trọng thật đáng ghét. Hoàng rút bài thơ đọc tặng Trúc, chép lại trên báo Văn Nghệ, mà của một tác giả không tên tuổi. Trời ơi, ở đây toàn là văn nghệ sĩ và trí thức. Hoàng lại gần tôi xin lỗi. Đầu chải mượt, cổ áo sơ mi trắng cẩu ghét. Tôi cố gắng giữ bình tĩnh. Đi đâu hết cái phong độ đáng yêu ngày thường của anh. Kệch cớm như thằng hề. Hoàng ngồi xuống cạnh một phó tiến sĩ vừa ở Nga về chưa đầy hai tháng, ba hoa giá vàng trong nước rồi hỏi giá nôi áp suất ở Mát. Kiểu làm quen rất tỉnh lẻ.

Anh Phó tiến sĩ nhìn Hoàng đại lượng vẻ khinh khi. Tôi đi ra cửa.

"Anh Hoàng, em nhờ một chút".

Hoàng bắt tay anh Phó tiến sĩ, dặn thêm rằng nếu lần sau có phải mua áo kimônô thì Hoàng sẽ mua hộ. Bảo đảm giá mềm. Anh Phó tiến sĩ nhìn Hoàng, vẻ mặt không hiểu. Chúng tôi đi ra ngoài cổng. Phố Mỹ Trúc nhiều công sở thừa nhà dân. Tôi nén giận

"Anh Hoàng, anh có say không?"

"Anh tỉnh như em"

"Anh có biết tự trọng không".

"Rất mong em chỉ giáo" .

"Anh đi về đi".

"Mỹ Trúc hứa là mời riêng anh một chai Johnny Walker. Và chốc nữa tan nhảy đầm Mỹ Trúc sẽ đọc một sáng tác mới nhân ngày sinh. Thủy, anh cũng rất yêu nghệ thuật"

"Anh về đi, và còn chút gì tự trọng thì đừng bao giờ đến gặp tôi"

"Vâng. Anh xin phép, Thủy, cho anh hôn em nhé".

Tôi quay mặt đi. Hoàng khẽ ôm vai tôi. Anh hôn rất lâu vào má. Tiếng chân anh khuất đầu phố. Vĩa hè vắng bơ vơ hai cột đèn. Tôi vào trong đám đông và chẳng thiết gì cả. Với vài người bạn gái thân, tôi hay kể về Hoàng. Ở anh những cái tốt xấu chen

nhau lẫn lộn. Tôi phải giúp anh sửa. Hạn chế cái xấu và phát huy cái tốt. Nhưng bao giờ anh cũng đem ý nghĩ ấy của tôi ra đùa. Có lần, giả vờ giả vịt anh để rơi cho tôi xem quyển sổ mà anh ghi nắn nót những lời khuyên của tôi. Có hình vẽ minh hoạ tôi đang cầm thước kẻ còn anh đang quì. Anh có nhiều khả năng. Và rõ ràng anh không biết cách phát triển. Công việc của anh ở cơ quan chỉ làm anh thêm tâm thương. Không rõ lý do nào anh lại xin vào đó làm. Một anh bạn học của Mỹ Trúc bên Xưởng phim đến gần tôi. Anh ta tự giới thiệu là biên kịch. Anh ta nói, tôi có một ngoại hình rất thích hợp với vai một nhân vật nữ anh ta đang sáng tác dở. Tôi nói bâng quơ. Tôi kêu đau đầu quay ra bảo Mỹ Trúc là tôi muốn về nghỉ. Nó hỏi anh Hoàng đâu và nhìn tôi thông cảm. Tôi có thói quen đạp xe nhanh, những tối nay tôi đã bảo bố mẹ tôi là về nhà muộn. Tôi đành đạp thong thả, chán lắm. Có người đi bên cạnh. Tôi quay sang. Hoàng.

"Anh đi đi"

"Thủy, tha lỗi cho anh".

"Anh đi đi"

"Anh đi theo em"

"Đôi với tôi anh chẳng có giá trị gì hết. Anh không hiểu à".

"Bây giờ anh chưa hiểu"

"Tôi thực sự phát chán mọi cái ở anh. Trời ơi là

trời ơi".

"Anh xin em"

"Anh đi đi"

Tôi không có Hoàng một tháng. Anh đi đâu đó vào một tỉnh trong Nam. Và nói là đi công tác. Nhờ chị Nhã chuyển lời. Cách tôi sinh nhật Trúc một tối, chị Nhã đến tìm tôi. Hai chị em ngồi ngoài sân. Nhà tôi mất điện. Tôi uất ức kể hết với Nhã. Chị an ủi tôi. Tôi khóc nhiều. Rõ ràng là anh không hiểu tôi. Nhưng tệ hại hơn, anh không còn yêu nữa. Mỗi tình đầu của tôi sao cay đắng. Trên thế gian này có ai đau khổ như tôi. Chiều hôm sau tan học, Nhã đến trường đón tôi. Chị đi cái Cup bảy mươi màu xanh. Hai chị em vòng qua lớp mẫu giáo đón con bé Phương Phương. Rồi lên Hồ Tây ăn bánh tôm. Chị Nhã không uống được bia nhưng có thói quen khác rất xấu. Hút thuốc liên tục. Loại Dunhill bao đỏ. Khác với Hoàng, chị Nhã giao thiệp rộng. Bất cứ chỗ nào cũng thấy người quen chào hỏi. Sẩm tối chúng tôi về nhà Nhã. Con bé Phương nằm xem ti vi. Tôi ngồi xa lông kể cho chị nghe về chuyện tình của mình. Hoàng làm sao biết tôi yêu Hoàng đến mức nào, tôi không cần Hoàng phải yêu hơn tôi yêu. Mà tôi có cần thì cũng không thể. Chị Nhã nói là Hoàng rất yêu tôi và thể danh dự bảo đảm, đối với Hoàng tôi là mối tình đầu. "Nhưng chính anh ấy cũng bảo em không phải là người con gái đầu tiên".

"Nhưng là mối tình đầu". Nhã khẳng định. Tôi tin Nhã. Thực ra cũng có đôi điều tôi gờn gợn với chị. Ở chị có một độ tự tin đầy quyết đoán. Chị rất tốt với tôi và quý Hoàng. Tôi không ghen. Tôi không cho phép mình có ý nghĩ tầm thường thế được. Hoàng đi đâu cũng rất hay mang theo con bé Phương. Nhiều lần anh đón tôi, ra đến chỗ hẹn, đã thấy con bé Phương vắt vẻo trên bình xăng cái xe của "mẹ Nhã" đang nũng nịu đòi Hoàng một chuyện gì đấy. Hoàng chiều con bé kinh khủng, không bao giờ anh từ chối một yêu sách nào của nó. Có những tháng chị Nhã đi vắng liên tục khoảng mười ngày, con bé toàn ngủ tối với Hoàng. Con bé Phương không thân tôi. Nó nhìn tôi bằng đôi mắt to, là lạ e dè. Rồi tôi cũng biết sơ qua chuyện của Nhã. Hoá ra có những người học vấn như thế lại vô đạo đức. Hoàng bảo "Anh ta là người bình thường. Có đủ đạo đức theo tiêu chuẩn chung". Tôi phản nộ.

"Không thể phỉu qua như anh được. Đó là hành động của kẻ Sở Khanh"

"Ồn Chúa. Hay anh nói với em làm một seminar nhỏ về chuyên đề đạo đức vậy. Nếu em ở thế anh ta em sẽ cư xử như thế nào?"

"À, tất nhiên. Vâng, tất nhiên là em sẽ hủy bỏ chuyến đi nước ngoài và cưới chị Nhã."

"Nhưng chị Nhã sẽ chắc chắn là không đồng ý. Trong một tình yêu cao cả thì không ai muốn người

mình yêu lại tàn lụi sự nghiệp vì những lý do vật vãn".

"Đấy là quan điểm của anh chứ không phải của chị Nhã. Chao ôi, tâm địa của đàn ông. Một con người ra đời lại là vật vãn".

"Chao ôi, thói nhỏ mọn của đàn bà. Một phở tiến sĩ ra đời lại không được coi là sự kiện".

"Anh thôi cái kiểu nói ấy đi. ngấy lắm. Được rồi, nếu chính anh là gã Sở Khanh kia, liệu anh thế nào?"

"Chúa đâu có cho anh cái năng khiếu tuyệt vời ấy"

"Đừng có mà khôn lỏi, trả lời đi".

Hoàng bật cười hôn tôi. Có Chúa đảng nhà anh chúng giám, tôi tin Hoàng không bao giờ là con người như thế.

Rồi tôi với Hoàng cũng làm lành sau cái chuyện sinh nhật Mỹ Trúc. Tôi tha thứ cho cái tính hay đùa của anh. Hoàng trân trọng cảm ơn. Tôi cũng ưa hài hước nhưng phải là thứ uy mua chân chính. Trong nụ cười phải mang tính thâm sâu của trí thức, đừng nhạt nhẽo như một trò hề rẻ tiền. Hoàng cúi đầu râu rĩ tiếp thu và sục sịt hứa xin chừa. Tôi cố nhin cười nhưng không nổi. Anh hôn tôi. Tức thật. Thắng được anh mà vẫn ầm ục. Tôi tự hứa là không thêm chấp với Hoàng. Chấp với anh có lẽ chấp cả đời. Khoảng đầu đông năm *tám chín*. Tâm, em giai

Hoàng đi lao động xuất khẩu từ Đức về. Tâm đẹp giai, tính cách rất đàn ông. Trông hai anh em không giống nhau lắm. Ở Hoàng thiếu dũng mãnh. Tâm nói chuyện với tôi cởi mở, sắc sảo thăm dò. Có vẻ lo lắng như tôi sẽ làm Hoàng mệt mỏi. Chủ nhật của tuần liền sau, nhà Hoàng làm cơm. Tôi đến từ sớm đi chợ cùng út Phượng. Hoàng chịu trách nhiệm nấu nướng. Hoàng làm bếp khéo, tôi công nhận. Anh rất hãnh diện về điều này. Đi đâu cũng khoe. Một là tửu lượng, hai là tài pha nước chấm. Thật quá đàn bà. Bữa ăn xấp xỉ chục người. Ngoài gia đình Hoàng còn có một vài anh bạn của Tâm. Không khí vui vẻ. Mọi người ép tôi uống hết một ly rượu đầy. Tâm bàn chuyện xây nhà. Đến lưng chừng bữa Hoàng ngỏ lời xin Tâm ít tiền để đi chơi xa. Tôi nuốt miếng thịt gà như nuốt cục than. Tâm cười, cỏi đồng hồ đưa Hoàng. Mấy anh bạn Tâm cũng cười. Hoàng đeo đồng hồ vào tay vẻ mặt hý hửng.

"Anh Hoàng này, anh không sợ Tâm hiểu lầm sao".

"Thế em có hiểu lầm anh không"

"Em khác, em đã sống quá lâu với anh. Còn Tâm, vừa chân ướt chân ráo về. Anh ấy chắc không lạ những chuyện tiêu cực khi ở xa Tổ quốc. Hơn nữa, cuộc sống bây giờ rất phức tạp".

"Lạy Chúa. Em đọc quá nhiều tiểu thuyết tình

cảm và chuyện vụ án đấy"

Bố mẹ Hoàng đều rất hiền. Có lẽ phải gọi là nhu nhược. Khi Tâm đi vắng, chuyện lớn chuyện bé đều do Hoàng quyết định. Nhưng tính Hoàng phiền phức. Cả nhà cứ lay lắt mà tạm bợ sống. Tâm đi hết một năm thì đều đều gửi tiền về. Tháng, một cái xe đạp, vài ba tháng một cái xe máy. Gia cảnh đã khá nhiều. Hoàng dựa dẫm thành thói quen. Bây giờ, Tâm về nước, Hoàng chuyển giao ngay gánh nặng ấy cho em giai. Tâm vẫn cười. Hình như giống chị Nhã và tôi, Tâm không thềm chấp với Hoàng. Sự lỏng bông của anh ảnh hưởng nhiều đến tôi. Không phải ai cũng thông cảm được với Hoàng. Một thanh niên hai chín ba mươi tuổi đầu, sềnh một cái là ngửa tay xin từng đồng của bạn bè và gia đình. Hoàng đi làm, thậm chí có một dạo cũng dịch sách. Rồi cái nhuận bút còm ấy nhanh chóng hoà tan vào rượu. Càng lớn tôi càng phải nghĩ. Dù sao tôi cũng là chị cả của một gia đình đông em. Bố mẹ tôi, so với xã hội, tay trắng trên mọi phương diện. Người đàn ông phải là chỗ dựa chứ. Tôi sẽ nói thẳng với Hoàng. Tôi không thể chạy theo anh mãi được. Tôi khóc. Nước mắt ướt đầy trang nhật ký trắng tinh không viết được nửa chữ. Trời ơi, không hiểu tại sao em lại yêu anh.

Lại sắp đến Tết. Mùa xuân năm nay thanh niên Hà Nội trông đẹp hẳn ra. Những cậu con trai dong dỏng trong bộ đồ thời thượng khoác vai bạn gái, những cô bé xinh như mơ quần thụng áo lửng mác Nhật hoặc Thái nhún nhảy đi cạnh người yêu. Thịnh thoảng đang nói chuyện có văng tục. Chẳng sao cả, tuổi trẻ được phép sai lầm. Cuộc sống ấm no, con người cởi mở. Hoàng đi bộ đến thăm Nhã, cô bị ốm. Mưa xuân làm người Hoàng âm ỉm. Cửa gài hờ. Hoàng vòng tay qua lỗ khoá rút then trong. Anh cởi Blouson treo lên mắc. Xê ri áo lạc hậu. Tâm gửi về từ năm tám tư. Cổ áo cẩu ghét cháy một vệt xanh đen gây gây hôi. Thảng trước Hoàng đã định giặt nhưng trời đột ngột đại hàn. Nhã nửa nằm nửa ngồi trên giường dựa lưng vào đồng chân đọc Kinh thánh. Hoàng kéo ghế.

- Cậu phải tiêm cơ à.

- Ừ mình ho lắm.

- Con chào chú.

Hoàng bế bé Phương Phương hôn rất dài vào

mũi. Trộm vía, càng ngày con bé càng nặng. Nó vòng tay quanh cổ Hoàng nghịch tặc. Năm nay con bé đã đi học lớp một.

- Thế nào, sinh viên năm thứ nhất được nghỉ chưa.

- Minh ồm, cho luôn nó ở nhà.

- Hôm mình đi họp phụ huynh cô giáo kêu nó học sớm một tuổi mà lớn nhất lớp.

- Hôm hai mươi tháng mười một vừa rồi, biểu cô cân đường - Nhả cười - Cô khen bố cháu Phương quá thể. Nghi lắm.

Hoàng cười lảng. Con bé Phương tụt xuống chạy lấy cặp. Nó khoe anh hai điểm mười vừa được chấm.

- Ra giêng rảnh rảnh, mình kèm nó ít tiếng Anh.

- Tùy cậu.

- Con có thích tiếng Anh không?

- Con có - Bé Phương chun mũi - Hôm nọ con húc nhau với bạn lớp trưởng. Con đau nhưng bạn ấy khóc to hơn con.

- Tại sao con đi húc nhau với bạn ấy.

- Bạn ấy trêu con béo. Con liền giở võ rắn còn bạn ấy biết võ khi.

Trong tất cả các băng video, bọn trẻ con được phép xem phim chương. Người lớn cho là vô hại so với phim găng tơ Mỹ. Con bé Phương Phương xuống tấn, nó biểu diễn cho chú Hoàng xem bài quyền học mót.

- Toàn những thế thất truyền - Hoàng nức nở - Y xì như Triệu Minh quận chúa.

"A. a. a... sát" nó vung chân đập vào thành tủ. Vỡ sứt mới nhập môn, hoả hầu còn kém ngã một cú khá nặng. Cố không khóc nhưng miệng méo xệch.

- Uống tí gì nhé.

Nhã đi xuống giường cẩn thận quần khăn len quanh cổ.

- Kệ mình, cậu đang mệt.

- Mình chỉ ho thôi, có sốt đâu.

- U đi chợ à.

- Ừ.

Con bé Phương Phương đang xếp lại cổ bài tổ tôm. Nó ngắm rất kỹ quân bài bát vạn có vẽ con cá. Thằng bé hàng xóm học cấp một sát cạnh nhà Hoàng, đánh chán cực kỳ thợ. Nó được chân truyền từ ông nội. Bố mẹ nó đi làm cả ngày. Buổi sáng nghỉ học, hai ông cháu bị nhốt suốt trong nhà. Nhã cất một miếng giò bò. Mở tủ lạnh, xách ra chai nguyên Giôn đen.

- Lúc này đánh chán tay đôi với U, mình ù thông hai ván có lẽ. À quên, nhà muối dưa hành đấy.

- Để mình lấy cho.

Hoàng uống. Con bé Phương ngồi trên lòng. Anh với bao Dunhill ở mặt bàn châm một điếu. Nhã ho. Hoàng dụi điếu thuốc vào chân bàn.

- Cậu cứ hút đi. Mình rất thích ngửi mùi khói

thuốc. Đau cổ nhưng thêm quá.

Có ai bấm chuông. Hoàng đặt nhẹ con bé Phương xuống giường. Nó đã thiu thiu ngủ. Những đứa trẻ béo khỏe là quà tặng của Chúa. Hoàng đi ra ngoài cổng mở cửa. Một người đàn ông trung niên tầm thước, nét mặt tự tin quyết đoán. Một mẫu tuyệt vời của self-made man.

- Xin lỗi anh, chị Nhã có nhà không ạ.

- Cô ấy trong nhà, mời anh.

- Cảm ơn anh, không dám.

Người đàn ông đẩy cái Cup 81 vào sân. Treo áo khoác lên mắc. Bên trong mặc sơmi màu hồng nhạt, đeo ca ra vát. Hoàng lấy thêm ly rót rượu mời. Nhã nhìn người đàn ông.

- Có việc gì vậy.

- Thấy kêu là Nhã ốm, anh đến thăm. Hơn nữa cũng có chút công chuyện.

- Nói luôn đi.

Người đàn ông đưa mắt nhìn Hoàng, ngập ngừng chạm môi vào ly rượu. Hoàng hút thuốc, chăm chú xem một tờ tạp chí tiếng Pháp. Nhã quán chặt khăn cổ tỏ ý sốt ruột.

- Trung râu nói Nhã cắt cầu với bọn giầy Bãi Bằng.

- Chuyện cũ rồi.

- Làm ơn có thể chuyển sang cho anh được không.

- Thì anh cứ gặp địa rúc.

- Nhã làm cho vài động tác thì tiện hơn. Mà nói thật, không có Nhã thì chưa chắc bọn nó đã chấp nhận anh.

- Điều ấy không phải lỗi ở tôi.

Người đàn ông cười nịnh, ly rượu trên tay sóng sánh còn nguyên. Hoàng rót thêm chén rượu khác cho mình. Một tiếng pháo lẻ loi vọng qua cửa sổ. Con bé Phương Phương khẽ cựa. Nhã với bao thuốc, nghĩ thế nào lại bỏ xuống.

- Anh đưa trước cho Nhã năm triệu.

- Anh không thấy tôi đang ốm à.

- Ra giêng thì lỗ quá.

- Đã bao giờ anh thấy tôi hứa trước điều gì chưa.

Người đàn ông uống hết ly Whisky. Nhã im lặng. Hoàng chăm chú đọc nốt quảng cáo của Nhật về personal computer có thuật ngữ rất lạ.

- Có lẽ anh xin phép, nhưng mong Nhã nghĩ kỹ.

- Chào anh.

Hoàng đi theo khách ra khé cửa. Trời ẩm. Người đàn ông chắc mải nghĩ, quên chào Hoàng. Bên kia đường mấy bé gái đang chơi nhảy dây. Hoàng quay vào.

- Mình làm cái gì Nhã ăn nhớ.

- Đẳng nào chả đợi U.

- Mình không đói.

- Hay đánh ván chẵn tay đôi vậy.

- Ừ.

Hoàng chia bài đáng chuyên nghiệp. Bài Nhã lẻ. Cô khe khẽ thở dài. Cứ gần tết lại có cảm giác xao xuyến buồn.

- Tú vẫn.

- Hoàng này, tự nhiên mình cảm thấy chán quá.

- Cậu đi đâu xa xa thử xem.

- Mình cảm thấy bất hoại. Buôn bán cũng không còn hưng phấn. Hay là tâm lý gái già - Nhã bật cười khẩy - Đi đâu xa bây giờ. Mà đi xa cũng chẳng giải quyết được gì. Có lẽ sang năm mình đóng hết các cửa rồi nhờ cậu đến giảng Thiển.

- Cậu Chúa ban phước lành cho cậu. Ngũ vạn.

- Liệu Chúa có đến với mình không.

- Mỗi người có một đức tin, không thể truyền trao được. Mình theo quan điểm Thiển tông. Vì vậy. Chúa luôn đến với mình những lúc không tiên uống rượu. Kinh thánh hình như nói, sự cùng quẫn cuối cùng của con người đó là cơ hội của Chúa.

- Triết gia đều là những tay nguy biến.

- Nhưng cái căn bản là họ sống lâu. Văn nhân, thi nhân thậm chí thương nhân phần lớn đều chết yểu.

- Thôi, không chơi bài nữa, mình với cậu ra đường lang thang đi.

- Cậu đang ốm.

Nhã nhấp tý tẹo rượu. Một cơn ho dài làm cô gập người.

- Tâm chọn được ngày cưới chưa.

- Nó định ra Tết, nhờ mình xem ngày. Tý, Dậu, Sửu. Kim cục, địa chi tam hợp. Được, nói chung là số thẳng Tâm vào loại đẹp.

- Cậu có phải lập lại lá số cho mình không. Cậu khen nức nở đường chồng con. Mình nhớ nguyên văn. Nữ mệnh lấy phu và tử làm trọng. Phu tinh và tử tinh không gặp phải sự hình, xung, phá hại là tốt.

Nhã cười. Hoàng uống rượu mãi ngắm phố qua cửa sổ. Hôm nay là mười hai tháng chạp. Nhã lại ho. Sự cô đơn tự tăng sức mạnh vào những ngày giáp Tết.

- Thủy bao giờ thực tập xong.

- Ngày kia cậu cho mình mượn xe, mình xuống đón Thủy.

Con bé Phương Phương giầy thò chân ra khỏi chăn. Rét giòn ngọt. Hơi ẩm trong phòng thỉnh thoảng loãng nhẹ bởi cơn gió mỏng manh nào đó. Thủy đi thực tập năm cuối tại Ngân hàng Hải Phòng. Hôm nghe bà giáo vụ nói xong Thủy tấm tức khóc. Cô là nữ sinh duy nhất ở Hà Nội đi thực tập khác tỉnh, Thầy chủ nhiệm ghét Thủy từ năm học thứ hai, lý do cũng mờ mờ lấm. Hoàng đưa cô địa chỉ mấy người quen. Thủy vò vút đi. Hoàng im lặng cúi xuống vuốt phẳng lại tờ giấy. Thủy nói như hét.

"Em không đi đâu cả".

"Anh đưa em đến tận nơi. Nhà bạn anh rộng lắm".

"Đề thường em ngủ qua đêm ở nhà bạn giai anh".

"Hay anh xin nghỉ cả tháng xuống đây với em nhé".

"Không cần".

Hôm hai đứa định đi một vòng qua nhà thầy cô thì mẹ Hoàng ốm.

"Đáng nhẽ từ trước anh phải vào trường em hỏi han xem thế nào".

"Em đi thế này anh đâu có yên tâm. Nhưng giáo vụ trường em anh cũng không quen ai".

"Anh chỉ quen các chủ quán thôi".

Thủy quay ngoắt đi. Hoàng loay hoay làm lạnh. Cả tuần trước khi đi, Thủy hậm hực. Quần áo nhét ra rồi lại nhét vào. Đành rằng có mấy đứa bạn gái nội trú cũng thân ở dưới đó nhưng mà lần đầu tiên cô phải xa nhà. Nhìn Hoàng suốt buổi ngồi ngệt ra, càng thêm tức. Toàn được cái khôn ngoan ở đâu đâu. Hôm xuống Hải Phòng, Thủy nằng nặc đòi lên ô tô cùng mấy cô bạn. Hoàng dỗi mãi là lên anh đèo, cô nhất định không nghe. Chiếc xe khách mang biển mười lăm đi với tốc độ chín mươi cây một giờ. Cách sau nó đúng ba mét là cái Dream 100 mang biển số 29. Hành khách trên xe phát hoảng. Một con buôn đường năm đúng hôm ấy ôm hàng lậu võ tim vì nghi Hoàng là trình sát ngoại tuyến bám.

Đến Bân Yên Nhân, Thủy bắt đắc dĩ đập cửa xin xuống. Cô cũng sắp vỡ tim. Hai chàng bộ đội, một trung uý, một thiếu uý nhảy xuống khỏi xe. Thời bình nên hiệp sĩ hơi sẵn. Họ nhìn Hoàng trầm trọng. Thủy vừa khóc vừa thanh minh. Hoàng hạnh phúc. Cả người nhếch nhác thăm hại vì bụi nhưng mặt trông rất phớn. Anh chàng Thiếu uý hai mươi hai tuổi nghe xong quay mặt sang hướng đông khóc ba tiếng cười ba tiếng rồi đưa tặng Hoàng bao Hêrô đang hút dở. Cách đây chẵn tuần cô người yêu mười chín tuổi cùng làng đột ngột bỏ đi lấy chồng.

- Cậu Hoàng đấy à, cậu ăn cơm luôn nhé.

- Vâng.

Bà U đi chợ về. Làn thực phẩm trĩu nặng. Hai con gà giò và miến, giá đỗ. Hoàng xuống bếp giúp bà U làm gà. Hầm cả hai con, lòng xào miến với giá. Con bé Phương dậy chạy xuống bám cổ Hoàng xem anh vật lông. Nhả ngồi cố ép mình đọc Cựu ước. Đoạn Samson và Dalia. Hoàng đánh dấu sẵn. Chán kinh khủng. Phim thì làm hấp dẫn thế. Mình không có căn chất để thành con chiên. Không hiểu Hoàng tìm thấy gì sau cánh cửa nhà thờ. Cũng đôi lần Nhã đi lễ chùa. Tâm vẫn bất an. Mà mình thì đâu có tham xin xỏ nhiều. Phần châm ngôn lại càng nặng nề. "Phúc đức thay người chồng lấy được vợ hiền, tuổi thọ người ấy sẽ tăng gấp đôi. Vợ đảm đang thì chồng sung sướng suốt đời được sống bằng an hạnh

phúc. Vợ hiền là phúc phận may mắn là phần dành cho những người kính sợ Chúa. Người vợ kín tiếng là ơn Chúa ban. Không gì sánh được người vợ nết na". Minh già quá rồi. Không ai có thể tắm được nước một dòng sông hai lần. Toàn những câu có cánh nghe mà phát nản. Nhã vất sách bật nitendo chơi trò Mario đi cứu Công chúa. Cố chơi mãi vẫn không qua khỏi bài ba. Lấy vợ cũng vất vả thế sao. Con bé Phương từ dưới bếp chạy lên tay cầm một đùi gà gặm dở. Hoàng theo sau bê mâm cơm. Ngoài kia trời vẫn xam xám mưa. Bà U rang thêm ít lạc. Con bé Phương ngồi tọt vào lòng Hoàng, nó có thói quen ấy khi ăn, Nhã mắng nhiều không chịu bỏ. Bà U lấy ghế đầu cóm róm ngồi xa bàn. Những dạo đầu, Nhã nói mãi U chẳng nghe, cứ lúi thủi ăn sau ở dưới bếp.

- U uống ít rượu - Nhã chỉ hũ rượu thuốc ngâm ở đầu tủ ly. Nhà nhiều rượu chủ yếu để cho Hoàng.

- Thôi hôm nay U mệt - Bà U liếm môi

Hoàng đứng dậy rót đầy chén tống.

- Ra Tết em con cưới, chẳng biết U đến được không. Vậy con với U cứ uống mừng nó trước.

- Thật a cậu.

Nhã trệu trạo nuốt. Như nhai rơm. Con bé Phương bị bô kể chuyện lớp nó. Bà U cẩn thận để cái chén đã hết rượu xuống chân bàn. Hoàng nhâm nhi, sau mỗi ngụm, anh lại phà hơi vào má con bé

Phương. Nó thích mùi rượu triệt để. Bà U ăn quàng, xin phép đi xuống nhà dưới sửa lại bếp dầu. Gần Tết. Hà Nội vẫn chập chờn lúc có lúc mất điện. Hôm tivi quay hội nghị tổng kết ngành điện, ông Giám đốc sở truyền tải đọc báo cáo thành tích dài mười tám trang dưới ánh sáng một cây bạch lạp. Hoàng nhìn Nhã.

- Hay cậu uống một chút.

- Rót cho mình một tí thôi.

Hoàng xúc miếng dút cho con bé Phương. Nó ăn ngon lành nhìn phát thêm.

- Đã bao giờ cậu thật chán chưa.

- Vài lần. Buồn đến nỗi không uống được cả rượu.

- Lúc ấy cậu làm gì.

- Rất khó nhớ. Đại loại là viết lãng nhăng.

- Chắc là một chuyện tình thê thảm.

- Không. Chân dung những triết gia mình thích.

- Cho mình xem với.

- Có lẽ mình quăng đâu đó. Nhưng nếu cậu muốn.

- Mình rất muốn.

Nhã uống hết chỗ rượu đòi đi chơi. Con bé Phương Phương cười khanh khách tán thành. Hoàng dắt xe ra, khoá cửa ngoài. Nhã mặc đầm đánh phơn phớt một chút phấn son. Bé Phương ngồi giữa hai người luồn tay ôm chặt bụng anh. Buổi chiều dịu dàng. Hoàng thích Hà Nội về đêm. Nhưng

yêu, thì rất yêu những buổi chiều như thế này. Phố cổ ngói xám. Hồ Tây sương loang. Những bãi cỏ xanh được mưa xuân mơn mẩn. Các ghế đá vắng trong thời gian lơ lơ chờ tình yêu. Nhã xuýt xoa vì lạnh. Hoàng lưỡng lự. Hay đến chơi nhà thầy Phi.

- Tuỳ cậu.

- Ông Phi cũng mang máng biết Nhã đấy. Thầy có một năng lực siêu việt là nhớ rất lâu những sinh viên nữ.

- Hoàng hay xuống chơi lắm hả.

- Hơn một năm mình chưa qua. Cách đây vài tuần, mình mệt. Thằng bạn lớp cũ được giữ lại dạy ở trường có qua chơi. Thầy Phi gửi cho mình chai rượu. Nghe đâu thầy mới lấy vợ.

- Cái gì.

- Marriage.

Nhã bật cười. Thầy Phi vừa dài vừa gầy trông khá giống Đôn Kihôtê xú Mantra. Khi Nhã tốt nghiệp thầy xấp xỉ bốn mươi. Thầy viết thư tình rất hay, có những lá thư sinh viên coi là kinh điển. Trong gần mười lăm năm giảng dạy, thầy đã thâm yêu bảy lần chia đều từ khoá mười ba đến khoá hai bốn. Các nàng Dulxinea thi xong qua môn thầy, trong buổi đi chơi lần cuối tự thú nhận rằng, từ lâu thầy ở thầy hình ảnh một người anh giai. Các thôn nữ làng Tôbôxô nức nở với chàng hiệp sĩ cưỡi xe đạp nội không *Poóc бага* "Hãy coi em như người em gái"

rồi đau khổ bước lên xe hoa về nhà chồng. Triết gia đứng chết lặng, lê mình vào rượu chiêm nghiệm những quy luật vận động của cuộc sống. Năm tháng ngang qua, vốn là tín đồ của một học thuyết đậm đầy dương tính, thấy dần khôi phục nhiệt năng lại hăm hở lao vào cấu trúc cuộc tình mới. Gần đến Giáp Bát trời sâm sẩm tầm bữa cơm chiều. Hoàng dựng xe cạnh hàng rào nửa xiêu vẹo. Nhà bé bé Phương đã hơi gà gà ngủ gật. Thấy Phi có nhà.

- Em chào thầy ạ.

Đang bặm bèo, thầy Phi ngẩng lên háp háy mắt rồi buông dao.

- Trời ơi, đại hạnh. Không ngờ là lão đệ. Vào nhà đi Hoàng.

Căn nhà ba gian hương hoả xây theo lối cô. Thấy Phi là trưởng nam một dòng họ lớn mà không đời nào là không góp cho xã hội một vài Tiến sĩ. Gian chính giữa duy nhất ngọn đèn 60W tù mù soi một bàn thờ to chiếm gần nửa. Hương khói có phần không được chăm chút. Giá sách góc tường oằn cong vì sức nặng của năm mươi tư quyển Lê Nin tuyển tập. Sát cạnh treo mấy bộ quần áo chưa kịp giặt bốc mùi nhè nhẹ. Nhả ngơ ngác nhìn hoành phi câu đối. Cái nứt, cái tróc sơn. Một di tích hoang phế của nền văn minh Nho giáo. Thầy Phi khoác thêm một áo bông ra ngoài áo trấn thủ, tráng ẩm pha nước.

- Em nghe hình như thầy mới lập gia thất.

- Được nửa năm rồi, chán cậu quá. Hôm ấy vui lắm.

- Em bận ở xa, mong thầy đại xá. Kính thầy uống nước. Cung hỷ.

- Uống nước đi, nội tướng đây hả. Còn đây trưởng nam hay trưởng nữ.

Nhã kín đáo liếc lợi chén câu thành từng ngấn vàng khè. Hồi sinh viên Hoàng khá thân với các thầy. Hoàng không ngoan lắm, cũng chẳng khéo quá. Kể cũng lạ. Ra đời rồi vẫn giữ độ thân thiết, nửa thầy nửa bạn với vài ba người. Ngày xưa Nhã có học thầy Phi. Bên ngoại ngữ Thanh Xuân từng giáo viên chính trị. Thấy Phi thỉnh thoảng được mượn sang đỡ vại cua. Hồi đầu, thấy hơi tự ái với giáo vụ. Rồi sau thấy ham. Nữ sinh viên trưởng Nhã có tiếng là kháu.

- Dạ thưa thầy, cô đâu ạ.

- Đang ở dưới bếp.

Không hiểu sao thầy Phi thờ dài. Tiếng thờ nào nuốt chưa kịp tan thì nội tướng xuất hiện. Hoàng đứng dậy trân trọng tự giới thiệu. Một thứ hành ngôn hồ lốn phàng phất chuông Kim Dung và mùi sách Minh Tâm bảo giám. Cả thầy và cô đều hơi hoảng. Nhã bật ho. Thầy Phi thay mặt vợ trân trọng mời hai người ở lại dùng bữa cơm nhạt. Nhã giẫm chân Hoàng, anh cố tình không hiểu ôm quyền thì lễ vui vẻ nhận lời. Hiền thê từ dưới bếp bung

- Dạ thưa thầy, để em đi làm vài cặp kê túc.
- Thôi, vẽ sự.
- Xin thầy đừng phụ tấm chân tình của em.

Thầy Phi yếu đuối thông cảm, bèn lén nhìn theo Hoàng chạy sang quán phở chênh chếch bên kia đường. Quán phở ngoại ô những ngày tháng chạp. Thịt gà chậm khách tím một màu chung thủy. Hoàng bảo chủ quán chặt nguyên nửa con. Con bé Phương Phương tỉnh hẳn chui vào lòng Hoàng ngáo ngơ nhìn xung quanh. Thầy Phi trình trọng đặt chai rượu lên mâm. Lạy Chúa. chỉ thêm có cái chai mà bố cục mặt bàn đột nhiên hào hoa hẳn.

- Huynh xin chúc lão đệ ngọc thể khang cường.
- Thầy quay sang Nhã - Chúc các bạn hạnh phúc.
- Hôn nhân muôn năm.

Hoàng hô nhiệt tình. Một hơi trăm phần trăm cạn đáy cốc. Không phải là rượu mà là nước thánh. Hoàng đau xót nhìn gầm bàn thờ, ngăn cất hũ rượu được chốt cẩn thận bằng hai ổ khoá bi Trung Quốc. Nhã cầm đĩa xã giao gấp hủ hoạ một miếng lẩy lẹ. Thầy Phi khen Hoàng khéo chọn vợ và ruộng sâu trâu nái không bằng con gái đầu lòng.

- À, thế nhưng cậu cưới hồi nào nhỉ.
- Dạ, bọn em định sang năm.
- Ờ thế nhưng...
- Dạ

Thầy Phi gật gù hiểu, đầy thông cảm với thế hệ

trẻ. Mỗi một thời mỗi một quan niệm hôn nhân. Và lại, ngay từ hồi đi học Hoàng có tiếng là lập dị. Nhả nhìn Hoàng. Ông bạn đừng có đùa quá trớn. Hoàng gắp dưa hân hoan nhai, khen lấy khen để là muối khéo. Cô ngồi cạnh thấy hơi đỏ mặt tiếp thêm cho Hoàng một dưa dưa dầy: Hoàng nghen ngào nhìn bát mình âm thầm sấm hồi. May mà chai rượu còn phân nửa. Thấy Phi ngà ngà.

- Đệ thấy huynh dạo này thế nào?

- Dạ, hình thế có hơi sa sút nhưng thần sắc thêm độ tinh nhanh.

- Vậy là những gã lãng tử trước sau đều phải có gia đình. Quy luật của muôn đời, thiên vông khô khô, sơ nhi bất thất. Khi tình yêu tắt hết tình hoa thì chuyển sang trạng thái hôn nhân. Một khái niệm mỹ miều mà chức năng chính là hủy diệt. Tại sao người ta phải lấy vợ. Câu hỏi này không phải dành cho những nhà Xã hội học mà đích thị dành cho Triết gia. Chủ nghĩa tình cảm không tưởng đã bị hiện thực hôn nhân tàn nhẫn dẽ nát. Đến bây giờ huynh đã hiểu tại sao nửa đêm thái tử Tất Đạt Đa phải trèo tường trốn nhà. Dâu phải là ngài day dứt trước sinh lão bệnh tử. Ngài đã ngấm đủ cảnh vợ ngu con đần. Ngài đang muốn tìm sự siêu thoát ngoài hôn nhân.

Đoạn độc bạch nức nở. Hai chén tổng nổi nhau cạn sạch bằng nhất uống dứt khoát. Niệm trước mê

là tục nhân, niệm sau ngộ là tửu nhân. Từng âm tiết ngấm đầy nước mắt. Chao ơi, nước mắt chúng sinh còn nhiều hơn nước ở các đại dương. Thêm một nạn nhân bị huyền hoặc bởi Romeo và Juliet. Cái bi kịch cò mỗi ấy đã đẩy bao người ưu tú và lương thiện vào vực thẳm hôn nhân.

Nhiều lúc chợt tỉnh lại tự dằn vò. Bằng hữu đâu. Hoài bão lý tưởng đâu. Khi hiểu được bản chất cát bụi thì mình đã thành cát bụi. Một chậu cám cho lợn là thùng gạo cho mình. Một phương pháp tồn tại ưu việt. Hành trang kiến thức trở lại Lê Nin tuyển tập. Một thùng bản thảo những suy tư triết học vĩnh viễn không xuất bản.

Uống rượu rồi khóc gờ lăm. Nhưng chủ thể và khách thể đều nhão thì đành. Hoàng bế thầy Phi vào giường cẩn thận ủ chăn ấm. Dặn cô là đừng cho thầy uống cái gì, chỉ xoa dầu thật nóng thái dương và gan bàn chân. Cô lặng lẽ nhìn Hoàng, xuống bếp lấy cái xô nhựa nút miệng để cạnh chân giường. Chắc cô đã quen nhiều lần như vậy. Rồi bỗng khe khẽ nói: "Đời cô khổ lắm". Vâng, hai nghìn năm trăm năm trước Đức Phật từng nói: "Đời là bể khổ". Nhã và Hoàng xin phép về. Cô đưa ra tận cổng. Nói chung vợ trí thức là một, vợ nghệ sĩ là hai đều là những người đặc đạo.

Hoàng đi xe chậm. Uống phê phê rồi phóng tốc độ cao là điều rất thú. Nhưng có Nhã và bé Phương,

Hoàng không dám. Nhã thỉnh thoảng ho. Trời phân phát lành lạnh mưa. Vài vệt sáng đi ngược. Hoàng tỉnh hẳn rượu.

- Nhã thấy thầy Phi thế nào. Nát quá há.

- Chó chết. Mười thằng đàn ông lấy vợ thì cả mười thằng kêu sai lầm.

- Lâu lắm mình mới được trực quan sinh động về hôn nhân. Tuyệt vời. Hóa ra mình với cậu còn khá đủ thông minh.

- Mình không phải là cậu.

- Mình xin lỗi.

- Cậu ngu lắm.

- Gần đây mình mơ hồ cảm thấy điều đó.

- Càng ngày cậu càng ngu Hoàng ạ.

Vai trái Hoàng bị cắn khê, chắc con bé Phương nó nghịch. Anh đi xe nhanh hơn. Đường vắng ngắt. Đưa Nhã về đến nhà đồng hồ điểm chẵn mười giờ.

Chương Sáu

1

Những trang viết tay còn sót của Hoàng được đánh số từ 1 đến 9 trong tập bản thảo tự tay Hoàng đốt lần thứ ba. Nhã lưu lại ở Album ảnh đầy tháng bé Phương Phương.

Mùa thu. Dòng sông Bộc đục lờ lờ trôi, gió nhẹ vờn lau sậy. Mênh mang nước. Bờ bãi hai bên nhìn không rõ trâu hay ngựa. Dọc rìa sông, một bãi bồi chạy chênh chếch ra giữa dòng. Hoang mang là gió. Một người đàn ông đang ngồi câu. Rất khó đoán tuổi. Cũng có thể là ba mươi, cũng có thể là năm mươi. Bó y phong phanh. Cạnh giỏ tre thô là một nậm rượu. Cần câu giống trúc cong queo, đốt xù xì lởm chởm rễ mọng. Thỉnh thoảng giật câu. Lúc được lúc trượt hoặc cá to hoặc cá nhỏ. Không thấy reo mừng, không thấy nuối tiếc. Đương nhiên là uống

nhiều rượu. Chùng chốc một, buông câu với nậm ngựa cổ tu từng ngụm lớn. Rồi thong thả nhìn sông. Người ngồi câu với sông với nước, tạo vẻ hài hoà như dáng trời đất. Tự nhiên không chúng. Bỗng phía đầu thượng nguồn có tiếng xe ngựa. Rõ dần. Chùng ba cỗ xe song mã. Hoa đồng cỏ nội chim trời nháo nhác ồn. Cách người ngồi câu khoảng năm trượng xe dừng. Hai người đàn ông bước xuống, phong độ sang trọng ăn mặc quyền quý. Một già, một trẻ. Người trẻ để ria theo kiểu mình tinh Clar Gable ôm tráp sơn son thếp rồng vàng vờn mây. Tiến gần sát người ngồi câu, hai người cúi mình thi lễ:

- Hai chúng tôi là Quý Cống, Lu Triệt. Đại phu nước Sở xin được yết kiến hiền sĩ.

Người ngồi câu vẫn quay lưng không đáp. Gió sông thổi phồng áo vải. Cỏ giống trúc diềm dậm không rung. Lu Triệt, quan Đại phu trẻ ý chừng nóng ruột, to giọng.

- Chúa chúng tôi là Sở Y Vương, mộ danh Trang lão nhân xin đem nghìn vàng ra mắt ngài. Rất mong ngài đoái tới chỉ giáo vãi đường về chính pháp trị nước. Được vậy, nội ngày mai, Chúa tôi thân đến tận đây xin trao ngài ấn Tướng quốc.

Độc điệu ông, họ Trang tên Chu, vẫn không quay lại rầu rầu giọng:

- Tôi nghe nước Sở có rùa thần, chết đã ba nghìn

năm. Nhà vua đựng trong hòm vải cát ở miếu đường. Ngày sóc ngày vọng hương trầm nghi ngút phụng kính. Con rùa ấy mong chết để lại bộ xương quý giá hay mong sống mà lê đuôi trong bùn lầy.

Hai quan Đại phu, thuở thanh niên sáu lần trốn nghĩa vụ quân sự, đồng thanh đáp:

- Mong sống mà lê đuôi trong bùn lầy.

Trang Chu bật cười.

- Hai người về đi, tôi sẽ lê đuôi trong bùn lầy.

Tiếng xe ngựa khuất dần. Gió thu rì rào trên cây thu. Trang Tử cuốn dây câu lững thững đi bộ về nhà. Nhà Trang đầu xóm, ba gian lợp gianh vách đất. Một sân rộng. Một vườn cây. Có mấy công ty liên doanh gạ mua xây khách sạn du lịch, trả bốn chỉ một mét. Trang đứng từ ngoài đường gọi vọng vào. Vợ Trang đang ngồi tán láo với mấy bà hàng xóm chạy ra. Trông khá đẹp. Cách đây hơn năm ra tỉnh học nghề may. Trong bụng thì rất thích sự sinh hoạt trác táng xa xỉ của thành thị nhưng ngoài thì dè biu chê bai bọn dân phố không tiết hạnh thủy chung. Trang ghét thói dong đưa, giả chết. Vợ Trang nghe lời tình nhân là thằng cò nhà định ra mộ cất mũi chồng. Trang trong quan tài cười nhạt, vợ xấu hổ lắm, bốt xoen xoét miệng về nhân, nghĩa, lễ, trí, tín. Khổng Tử bảo Phụ nhân nan hoá. Biết vậy, đành vậy. Gượng gạo cũng không được. Trang đưa xâu cá dẫn vợ lược tắt. Vợ Trang cười nịnh,

thông báo.

- Nhà có khách đấy, thầy Huệ đến chơi.

Trang vẻ không vui cũng không buồn đi ra ngoài giếng tắm. Hơn tháng trước đây, Trang có việc đi ngang nước Lương. Thật ra, người buồn bực, chỉ muốn loanh quanh giang hồ vật. Cũng định bụng đến chơi thăm bạn thân là Huệ Thi đang làm tướng quốc. Bọn Đại phu trong nội các mới lập đến nhà riêng Huệ Thi to nhỏ:

- Trang Tử đến nước Lương thuyết vua, muốn thay thầy mà làm tướng.

Thầy Huệ sợ, ngầm sai công an mật lòng trong nước ba ngày ba đêm. Cuối cùng thấy Trang nằm khénh trong khách sạn mini đọc báo lá cải. Trang ra mắt Huệ cười mà bảo:

- Phương Nam có giống chim, tên nó là Uyên Sồ, bác biết nó chẳng. Uyên Sồ cất cánh từ biển Nam bay sang biển Bắc. Phi ngô đồng chẳng đậu. Phi hạt luyện chẳng ăn. Phi suối ngọt chẳng uống. Lúc ấy Cú ta được con chuột, Uyên Sồ bay qua. Nó ngẩng lên trông mà kêu "hoé". Nay bác muốn đem nước Lương nhà bác mà "hoé" tôi sao.

Thầy Huệ ngượng, thậm rửa bọn dưới cấp thích nịch. Huệ Thi bảy tuổi thông Tứ thư. Mười tuổi đọc hết Ngũ kinh. Xong lớp mười hai thi đại học ba môn hai mươi chín điểm đủ tiêu chuẩn xuất ngoại. Ngao du giảm nát thiên hạ, được coi là tổ sư của triết

phái danh học. Nhưng Huệ Thi không phải là hạng hủ nho nhá văn nhai chữ. Đọc sách quên sách chỉ cốt đạt ý. Trang Tử quý tính ấy mà coi như bạn. Trang thường bảo.

- Người đất Sính lấy vữa đắp lên đầu mũi như cánh ve. Rồi sai Phó Thạch đẽo nó. Phó Thạch vung búa nghe thành tiếng gió mà đẽo. Vữa hết mà mũi không sút. Huệ Thi là người đất Sính chẳng. Ta là Phó Thạch chẳng.

Huệ Tử đàm luận với Trang Tử thường bị cùng lý. Nhiều lúc phần chí chỉ mặt Trang thể tuyệt giao. Nhưng cứ về đến nhà tâm chính lại giận tự tan. Hồi quá, vòng sang nhà Trang xin lỗi. Mười lần vậy cả mười. Hai người chơi bởi đi lại mười mấy năm với nhau mà không nhạt. Trang dỗi được gần ba gầu nước, chợt nhớ ra bánh Camay mua hôm nhân đi du lịch, vội lên nhà bếp lấy xuống gọi đầu. Tắm xong, Trang thông thả mặc áo thô đi lên nhà trên. Huệ Thi râu để ba chòm ngồi xếp chân vòng tròn trên phản, đang đọc bản thảo Nam Hoa kinh chương Tiêu dao du. Ngẩng lên nhìn tóc Trang ướt, nói:

- Chà, xà phòng ngoại. Tưởng bác là người giản dị hoá ra cũng cầu kỳ gớm.

Trang Tử rót một chén nước, khẽ cười.

- Người có Đức tiếp với vật mà chẳng chối. Dùng với vật mà chẳng lụy vào vật. Camay dạo này sẵn hơn chanh, có gì phải gọi bằng chanh để tạo vẻ

thanh sạch.

Vợ Trang đã luộc xong cá, để hết vào tô lớn bày ra. Chiêu muộn. Trăng thu tròn chói với ngọn tre. Trăng với hũ rượu rót đầy hai chén. Thường thường, những buổi như thế này, hai người song ẩm luôn qua đêm.

- Mời bác.

- Có lẽ tôi xin phép, dạo này thấy hơi ngâm ngâm về bao tử. Hơn nữa thời gian tới tôi định đi sâu vào sáng tác.

- Tuý bác thôi. Trái đất này mang ta đi là vì ta có thể xác. Làm cho ta mệt mỏi vì ta sống. Cho ta rồi rồi là vì tuổi già. Cho ta nghỉ ngơi là vì ta chết. Cho nên khéo nuôi cái sống của ta là khéo liệu cái chết của ta. Tạng của bác, thích tham chính để cải phép nước. Thích viết sách để giáo hoá nhân gian. Tạng của bác vậy, tuý bác thôi. Biện sĩ lấy cãi nhau làm thích. Đàn bà lấy ngồi lê đôi mách làm hay. Bác thấy giữ gìn sức khoẻ là điều tốt thì bác cứ giữ.

- Sức khoẻ đành rằng là quan trọng nhưng còn có cái hơn. Đó là tư cách là phong độ. Bác cứ lang thang, cứ uống rượu dài dài thế này tôi e cách sống của bác nát mất. Hoa tàn để hương, người mất để danh. Bác chủ trương vô vi, cuộc sống vô nghĩa. Như vậy nên chăng.

Trang cười lớn:

- Thế nào là nghĩa, thế nào là vô nghĩa. Thế nào

là phải, thế nào là quấy. Kẻ biết đạo tất đạt về lý. Kẻ đạt lý tất rõ về quyền biến. Con người ta ở đời đều thích người ta đồng với mình mà ghét người khác mình. Thế nên vô tình hữu ý ai cũng thích áp đặt. Cho hành vi của mình xuất từ ý thiện. Bác Huệ này, xưa kia chim biển đậu trên cánh đồng nước Lỗ. Vua Lỗ ngự ra chuốc rượu cho nó ở nhà Thái miếu tấu Cửu thiều mà làm nhạc. Sắp trâu bò để làm món ăn. Chim biển nhớn nhác lo buồn mà không dám ăn một miếng, không dám uống một chén. Ba ngày mà chết. Đó là vua Lỗ, lấy cách nuôi mình mà nuôi chim, chẳng phải lấy cách nuôi chim mà nuôi chim. Kìa, lấy cách nuôi chim mà nuôi chim thì nên cho nó đậu ở rừng sâu, chơi ở đồng ruộng, bơi trên sông hồ, ăn bằng tôm cá, theo hàng lối mà chạy, ung dung mà ở. Nó cứ nghe người ta nói là không thích, huống chi còn léo nhéo. Những bản Sonata của Betthoven hay đoản khúc của Beatles người nghe thì xúm quanh, chim nghe thì bay đi. Nhìn các hoa hậu báo Tiền Phong cá chỉ muốn lặn. Vì sao, cá ở dưới nước thì sống người ở dưới nước thì chết. Chúng khác với nhau, nên chúng yêu ghét khác nhau. Do vậy những bậc thánh ở đời không giống nhau về tài. Không đồng nhau về việc. Danh dừng ở thực.

Trang nói nhiều, khát, chiêu giọng bằng ngụm rượu lớn. Huệ Tử hỏi:

- Thế theo bác con người tiêu chuẩn là như thế nào.

- Tôi không biết. Tuy nhiên bậc chí nhân lúc ngủ không mộng, lúc thức không lo. Không biết thích sống, không biết ghét chết. Bề ngoài họ có nghĩa mà không bề đảng như không đủ mà không thừa phụng. Nhớn như họ vuông mà không rắn. Bao la họ trống rỗng mà không phù hoa. Họ biết dừng ở chỗ mình không biết. Bậc thật là người, có hình của người nhưng không có tình của người. Có hình của người nên cùng đàn với người. Không tình của người nên phải trái không bận đến thân. Mừng giận thông với bốn mùa. Có cách hợp với vật mà không ai biết đến đâu mà cùng.

Huệ Thi gặp miếng cá, hơi tanh, đành nhấp chút rượu:

- Thôi được. Bác ba hoa thế là đủ rồi, ý bác mong lung chẳng giúp gì cho người đời. Các Mác nói: "Tất cả các triết gia chỉ biết giải thích thế giới là thế này, thế giới là thế kia mà không biết đâu căn bản. Phải cải tạo thế giới".

- Bác lại trích lời hậu học. Trí nhớ bác xuất sắc thật. Mà các triết gia mấy ai đáng gọi là thánh nhân. Ở trong đời, hạng thiện ít, hạng bất thiện nhiều. Thánh nhân làm lợi thiên hạ thì ít mà làm hại thiên hạ thì nhiều. Vì sao, ngựa ở cạn thì ăn cỏ, uống nước. Mừng thì treo cổ tựa nhau. Giận thì

quay lưng đá nhau. Dân cũng vậy. Ngậm cơm mà vui vỗ bụng mà chơi. Những bậc được xưng tụng là thánh nhân, bắt bẻ lễ nhạc để bó buộc hình người đời. Treo cao nhân nghĩa để yên ủi lòng người đời. Nền dân bắt đầu cạnh khỏe thích khôn. Những bậc thánh nhân đó, đều biết tìm cái mình không biết mà chẳng ai biết tìm cái mà mình đã biết. Đều biết chê cái mình cho là không phải mà không biết chê cái mình đã cho là phải.

Đồng hồ buông bảy tiếng. Bình sinh. Trang diêm đạm ít nói. Cứ ngồi với Huệ đàm nói nhiều. Cũng dễ hiểu. Đồ mỗi nghèo hũ rượu lớn lại lại rai. Không tán láo đàm đơn điệu. Trời nhờ nhờ tới. Có ánh đèn pin lia qua sân, ông hàng xóm về hưu năm ngoái bước vào.

- Ô vui vẻ gồm. Chào hai bác.

- Kính bác ngồi.

Huệ Thi lấy thêm chén. Trang giới thiệu:

- Đây là bác Huệ. Đây là bác Đông Quách

Đông Quách tiên sinh trịnh trọng uống. Đặt chén, xã giao vui vẻ với Huệ Tử:

- Hai bác đang bàn gì vậy.

- Dạ, đang bàn về đạo

Thầy Đông Quách quay sang hỏi Trang:

- Cái gọi là đạo ở chỗ nào?

- Không chỗ nào là nó không ở.

- Phải chỉ ra mới được.

- Ở con muỗi, ở con kiến.
- Sao mà thấp vậy.
- Ở đầm sâu, ở vực
- Sao lại thấp hơn vậy.
- Ở hũ rượu, ở sàn nhảy.
- Sao lại phù phiếm thế
- Ở toilette.

Thầy Đông Quách sầm mặt buông đũa về thẳng nhà. Bực mình quên cả họp tổ hưu xã.

Tối hôm ấy Huệ Thi về rồi, Trang say quá dãi dầm cả ra phản, ướt chiếc chiếu mới. Vợ Trang cần nhàn đủ ba ngày.

2

Hoàng đến Hải Phòng vào khoảng chín giờ. Một trăm lẻ tám cây số đường trường nhiều gió và buốt, không thể đi nhanh. Bàn tay không đeo găng, từng đốt muốn rụng. Anh rời Hà Nội đúng tám giờ sáu phút. Vừa chẵn ba tiếng. Hải Phòng là thành phố trẻ, nó loay hoay đang lớn. Nhịp đập sinh hoạt vẫn phụ thuộc nhiều vào giờ giấc hành chính. Nó cũng có những nét riêng của nó. Nếu tiên tri Êdekien gọi Giê su gia lem là một con diêm, thì tạm gọi Hải Phòng là thằng cao bồi. Các thiếu nữ trông thô, nói giọng hơi đục. Nhà văn Nguyễn Công Hoan cho rằng tại nước. Sinh viên ít, làm bộ mặt thành phố mất vẻ mềm mại. Hoàng vòng qua Nhà hát lớn, lương lự tạt vào một phố nhỏ có cái biển gì lơ nhòe tên. Một gánh phở vỉa hè buổi sáng khá khá đông người. Kinh nghiệm nhiều năm lang thang cho rằng chắc ăn cũng được. Anh gọi chén rượu, một cốc lòng gà quẩn hành chần. Nói chung, rượu vùng Đông Bắc mới uống thấy nhạt và hơi ngang, nhưng quen dần cũng là tông rượu dễ chịu. Hoàng xuống đón

Thủy. Hết tháng cô mới xong thực tập, nhưng chủ nhật tuần sau Tâm ăn hỏi. Thủy xa Hà Nội mới hơn tuần. Hôm cô vào giáo vụ khóc lóc mãi, cũng được đồng ý chuyển lên Hà Nội. Nhưng đã trót phen thì cứ đi cho tròn tháng. Thủy vẫn giận Hoàng. Hôm anh đi tiễn, cô khó chịu lắm. "Hãy để tự tôi nguôi ngoai". Biết làm sao được. Hoàng sốt ruột nhưng lại sợ người yêu đành hanh. Buổi sáng thành phố Cảng không ồn ào, nhưng khá bụi. Hoàng uống sang chén thứ hai, tay đã đỡ cóng hơn. Bỗng vĩa hè bên kia đường nhón nháo. Một gã đàn ông lực lưỡng, sần sật tuổi bốn mươi đang đâm đá một thiếu phụ gầy gò. Bà hàng phố thở dài. "Lại vợ chồng nhà Dân". Gã vũ phu một tay túm ngực áo tay kia tát lấy tát để vào mặt vợ. Hoàng đặt chén xuống. Mọi người đang ăn phở quay sang nhìn. Xung quanh cặp vợ chồng, đã tròn tròn một đám đông, đứng đứng xem. Đứng sát vĩa cồng đầu kia, ba đứa trẻ, chắc là con, mặc nhếch nhác ôm nhau lập cặp khóc. Chị vợ vùng chạy sang bên vĩa hè Hoàng ngồi. Gã kia đuổi theo, kiểu chạy loạn choạng của kẻ đã uống không dưới một lít. Gã sắp tới gần, chị vợ đổi hướng nên gã chới với túm trượt. Đám đông sắc sảo bình luận, thiên về ủng hộ kẻ yếu. Một ông đeo kính, tay cầm Từ điển Pháp Việt, ví cú quật của chị vợ y xì như động tác đảo người lừa bóng của một danh thủ đất Cảng. Cuộc cút bắt tăng tốc độ. Chị vợ đột ngột vấp, ngã

xóng xoài. Cái gì nới làm Hoàng bật lên. "Bình tĩnh, anh gì bình tĩnh đã". Hoàng thẳng người chặn gã đàn ông. Gã kia khựng lại ngơ ngơ một lúc nhìn Hoàng không hiểu. Chợt gã bật cười nghe khùng khục như nghiêng đá. Quả đám nhanh đến nỗi Hoàng chẳng cảm thấy đau. Anh bật ngựa ra vía hè. Hàng phố xung quanh cười rộ lên. "Đánh nhau như xi-nê". Bà chủ quán giải khát gần đấy, cố nhin cười hỏn hển nói. Suốt nửa tháng sau, khi kể cho khách quen cảnh một thanh niên bị đám ngà tở hơ, bà chủ quán vẫn không sao nhin được cười.

Hoàng thanh toán tiền rượu. Đám đông cổ vũ Hoàng tỏ vẻ thất vọng khi thấy anh ủ rũ không phản ứng. Gã đàn ông ngà ngà rượu, hình như cũng hã, đứng nhún nhảy kiểu võ sĩ quyền Anh miệng vui vẻ hét "Nào, nào!" Hoàng lên xe đi mãi hai vòng mới kiếm được quán cà phê thật vắng. Anh kêu ly cà phê đen và điều ba số. Chủ quán là một thiếu phụ mơ màng, mắt long lanh đưa tình. Theo sách tướng phải đi hai lần đồ mới đứng số. Hoàng hỏi xin ít dầu hỏa. Trời lạnh, chỗ bị đánh sưng húp và đau nhức. Thiếu phụ chủ quán rất nhiệt tình, đưa Hoàng mượn cả chiếc khăn mùi xoa Trung Quốc thêu hoa leo.

- Anh vừa từ Hà Nội xuống.
- Vâng.
- Chắc ngã xe hả.

- Vâng, chỗ Quán Toan. Tôi của gấp quá.

Thiếu phụ nhìn cái Dream, lấy làm mừng cho ông khách là xe không bị xước sơn. Kể chuyện hôm nọ cậu em, cũng phi Dream đi nhảy đầm, uống nhiều bia ngã võ hết xi nhan, mất đứt chỉ rưỡi. Hoàng an ủi là của đi thay người. Thiếu phụ chủ quán uốn éo váy hoa đi vào buồng trong, bật băng nhạc có ca sĩ Tuấn Vũ hát bài đêm đêm ngửi mùi hương. Hoàng ngồi quay mặt ra phố, chăm chăm hút thuốc. Tại sao, tại sao mình lại làm vậy. Mình đã thề với mình biết bao lần là không nhấp nhồm nữa. Một thằng đàn ông uống rượu rồi đánh vợ. Chuyện vặt liên tục của đời thường. Mình đã chứng kiến không ít điều khốn nạn. Liên quan gì đến mình. Buổi tối bọn họ lại làm lành. Gã đàn ông kia có thể đập xích lô, có thể là phu khuân vác hoặc có thể là công nhân tay nghề bậc cao của một nhà máy cơ khí nào đó. Cuộc sống đơn điệu theo chiều xoay một đỉnh vít. Sau một việc nặng thì kiếm chén rượu để hưng phấn tinh thần. Lâu thành quen. Bào nhện ngập cũng được. Rượu gây ra nhiều ảo ảnh. Hoặc chua chát hoặc hạnh phúc. Nhưng ít nhất người uống cũng được bước chân sang thế giới khác. Khi bị tuột ra khỏi, đối mặt với muôn năm đời thường. Con không nhèo. Vợ ốm. Đã mệt đứt hơi lại còn nghe cần nhằn. Mà con để nuôi nửa tháng nay nhất quyết không chịu ra. Thế thì phải đánh vợ

thời. Có cái gì bài hoại vô nghĩa đầy phi lý quần quanh thất ngang cổ họng Hoàng. Anh gọi chủ quán tính tiền. Thiếu phụ thay bộ pyjama mới màu hồng nhạt, liếc Hoàng. Ra đến cửa Hoàng sờ lại chỗ bị ăn đòn. Hình như sưng hơn.

Ngân hàng Hải Phòng xây từ thời Pháp. Kiểu kiến trúc gotique đá xám toát ra vẻ lạnh lạnh uy nghiêm của đồng tiền. Hoàng trình giấy ở phòng bảo vệ. Gửi xe. Tích kê ghi số 461. Đi ngang qua sân, Hoàng gặp một thanh niên rất trẻ, để ria rậm ôm một mớ chứng từ. Anh ta lấy vai huých Hoàng.

- Có lửa không.

Hồi Hoàng bé, ông ký nhà băng thi thoảng lại dắt con ra cơ quan. Phòng kế toán Ngân hàng Hà Nội nhan nhản phụ nữ. Ông cán bộ lưu dung năm nào cũng bị phòng tổ chức gọi lên dọa cho về mất sức ngồi còm róm trong góc. Hoàng ngồi xem bố hoặc viết bằng khen hoặc đánh số thứ tự sổ lưu. Các cô các bà sồn sồn đi ngang thò tay cầu véo thằng bé mảnh khảnh đẹp giai. Trong phòng duy nhất một gã thanh niên. Hình như là con sếp. Mặt béo no nề là thoả mãn. Chị em trong phòng khá nhiều, cũng chẳng hiểu tại sao. Gã béo sống lâu với đàn bà nhiệm âm khí, uốn ẹo đi lại ăn nói. Thi thoảng nói đùa rất tục. Gã lắc các, ông ký còm sợ một phép. Từ đấy Hoàng mang nặng sự khó chịu với những thanh niên cống hiến tuổi thanh xuân cho ngành ngân

hàng. Hoàng sờ túi tìm bật lửa, gạt nấc ga hết cỡ. Gã thanh niên ngậm điếu Héro ghé sát xuống. Tia lửa phụt dài chừng mười phân. Bật lửa mác Marlboro. Hoàng mượn của cậu Khánh cùng phòng, thấy tốt quá rất ngại giả. Có mùi tóc cháy khen khét. Gã thanh niên bé be thét lên. Hoàng chân thành xin lỗi, nhã nhận hỏi thăm phòng tín dụng. Lên đến gác hai, anh rẽ phải. Cửa phòng mở một cánh. Hoàng đứng trước ngưỡng rụt rè nhìn. Bàn giấy của tất cả các công sở có không khí giống nhau. Hoàng nhận ra mùi vị quen thuộc của cơ quan mình. Hai bà trung niên đan len. Ở góc phòng, ba thiếu nữ đang tùm tùm bình phẩm chiếc áo khoác mới của thiếu nữ thứ tư.

- Xin lỗi các chị, làm ơn cho được hỏi thăm nhờ một chút.

Mọi người đều quay lại nhìn Hoàng. Một bà ngồi bàn riêng áng chừng trưởng phòng. Là người duy nhất có vẻ đang làm việc. Trước mặt, để tập công văn in ronéo. Một xấp giấy tờ to nhỏ các khổ kẹp trong cặp ba dây. Khuôn mặt khô khan với kính trắng, với bím tóc chạy vòng lưng qua gáy. Một nữ mẫu tượng điển hình của nền mỹ thuật công chức thập kỷ sáu mươi. Bà ta ngẩng lên.

- Anh hỏi gì.

Hoàng lễ phép.

- Dạ, hỏi cô Thủy là sinh viên thực tập người Hà

Nội.

Trong phòng có vài tiếng xì xào. Mấy cô gái trẻ khúc khích cười đùn đẩy nhau. Có - lẽ - Trưởng phòng nhìn Hoàng chằm chằm.

- Anh là thế nào với cô Thủy?

Một thứ oral tò mò công chúc. Hoàng nhũn nhặn.

- Dạ, em là cháu họ đằng ngoại.

Có sự hút hăng nào đấy trên tất cả khuôn mặt mọi người trong phòng. Dù sao, chuyện tình là lĩnh vực khi dòm ngó vào đấy đàn bà rất dễ sinh khoái cảm.

- Cô Thủy về Hà Nội rồi. Chiều qua có anh chàng đẹp trai đi Cup đến đón. Tôi thông cảm nhà xa nên ký duyệt trước cho cô ấy cái báo cáo thực tập.

- Cảm ơn các chị.

Hoàng uể oải xuống cầu thang. Có cái gì buồn bã. Không hiểu ai đưa Thủy về. Đáng nhẽ trước khi xuất hành mình phải xem giờ. Đi qua phòng bảo vệ Hoàng nhìn đồng hồ treo tường. Mười một giờ hăm năm. Hoàng phóng xe qua nhà Huệ, cô bạn gái nội trú rất thân của Thủy. Gần hai tuần dưới Hải Phòng, Thủy đều ở nhà Huệ. Cửa sơn nâu im im khép. Ngôi nhà ba tầng đồ sộ nuốt từng tiếng chuông dài. Một cơn gió buốt đột ngột của ửng đỏ ngón tay trở để quá lâu lên núm chuông lạnh. Đến nhà thằng Bích vậy. Hoàng vòng qua chợ Sắt, mang máng tìm nhà người bạn cũ. Hải Phòng thay da đổi

thịt từng giờ. Hai bên vỉa hè ngập đầy những sạp gỗ thông đóng vôi, bày bán đủ thứ hàng nội ngoại. Các thiếu nữ mười sáu, mười tám bán hàng. Các bà già năm mươi, bảy mươi bán hàng. Ngăn ấy khuôn mặt lấp lánh hưng phấn về ước mơ bạc triệu. Họ hau háu mời khách. Thất vọng tràn trề nhìn những gã nhà quê khoác túi trôi sang hàng bên cạnh. Hai vòng loanh quanh rồi Hoàng cũng tìm ra nhà Bích. Khuất trong một ngõ nhỏ đông hộ nằm trên con đường chạy ra Đồ Sơn. Bích có nhà. Hoàng thân Bích từ cái thừa lưu lạc với vợ trong Sài Gòn. Mấy gã lãng tử lang thang gần chết đói ngẫu nhiên gặp nhau trong bữa rượu còm bàn kế kiếm sống. Một ban nhạc ra đời. Nó có cái tên thuần Việt "Sóng đêm". Nó hao hao giống một thứ Smoky nửa mùa, mà Bích đóng vai Christ Norman. Cũng gầy gò, cũng chất giọng hỗn hển khàn khàn. Nó được một Mạnh Thường Quân chợ giời dư dật tiền viện trợ hải ngoại, đột nhiên ngộ độc nghệ thuật đứng ra làm ông bầu. Trong ban nhạc Hoàng chơi guitare bass.

- Xuống từ bao giờ đấy.

Bích chùi hai tay bê bết sơn vào vạt áo đứng lên tiếp bạn. Hơn một năm không gặp nhưng cũng chẳng vồ vập. Thuộc nhau quá mà. Dưới sàn, một tấm biển tôn đang được kẻ dở ba chữ "Phở đặc biệt". Một thằng nhóc chừng gần bốn tuổi lê la cạnh đấy

ngịch hợp màu. Khuôn mặt nhếch nhác giống Bích, nhưng quần áo thì bẩn hơn.

- Hai bố con mày ăn cơm chưa.

- Đang định nhịn. Thằng ôn nhà tao có lẽ là đạo sĩ yoga bấm sinh. Hầu như nó không bao giờ kêu đói. Uống chút gì nhớ.

- Ừ.

- Tao còn ít tiền. Ăn nhà hay ra tiệm.

- Mua vé máy ạ. Mấy con mẹ hàng cơm đầu phố tao cầm sổ nhiều quá.

Bích lục găm giường lôi ra hai cái cặp lồng. Lốp bụi dầy. Giáo sư khảo cổ Hà Văn Tấn chắc cũng phải lắc đầu khi xác định niên đại. Còn vỏ chai thì sẵn lăm. Đủ loại. Hoàng chọn một vỏ 0,65 lít lũng thùng đi bộ ra phố.

Dầu năm tám năm ban nhạc "Sóng đêm" tự tan. Sóng vỗ mãi chẳng thấy bờ. Christ Norman bán rẻ cây ghi ta lấy tiền ăn đường về quê. Phiên bản có lỗi của Kinh Kha đành phải quay đầu. Nhớ năm xưa, vai khoác ba lô vượt cầu Thượng Lý miệng ngâm bài Tống biệt hành. Quê hương yêu dấu và gia đình nhả mặt tiếp nhận trắng sī vỡ nợ. "Chí lớn không thành bàn tay không". Văn chương quả là có mụ. Hải Phòng những năm ấy ngọt ngọt trong không khí đổi tiền. Cửa khẩu lớn nhất miền Bắc ảm ức suy nhược vì cơn sốt ác tính kinh tế. Và cái gì đến phải đến. Chính sách kinh tế mới ra đời. Tiểu thương tư

doanh hả hê như cán bộ trong biên chế. Con bệnh nhóc nhách gượng lại sức đòi ăn giả bữa. Dân tình ham hố kiếm tiền. Có ba vạn chín nghìn cách làm giàu. Đây là thời hoàng kim cho các "ếch". Ngoài ngoại thương, nội thương cũng bung ra. Nhiều cơ sở kinh tế được đầu tư thêm vốn đã thấy lãi. Nhiều vật tư quý hiếm trong kho Cảng đã bị mất cắp. Ở quán cà phê người ta chỉ bàn về "cầu" và "quả". Thuật ngữ "Đổi mới tư duy". "Hạch toán kinh tế" được mài nhẵn trên các loa của phường. Cuộc sống sôi sục mùi đồng. Thủy thủ tàu Viễn dương là phù điêu nổi trong trái tim các thiếu nữ. Tất nhiên, nền kinh tế mới cũng phát sinh phụ tùng kèm. Một thằng nhóc mười sáu tuổi bán chết trọn vẹn cả gia đình hàng xóm chỉ để lấy hai trăm nghìn. Và sáng tinh mơ một hôm giữa hè, dân chúng khiếp đảm vì tiếng hét trước khi trăm mình xuống sông Cấm của một gã người Kiến An buôn dưa lê. Hôm qua, ngồi loạng choạng uống rượu ở vườn hoa Đưa Người, gã bắt gặp cô vợ chưa cưới trốn vụ gặt ra thành phố hành nghề. Bịch lao vào vòng xoáy, cũng kiếm chác được. Anh làm nghề kẻ biển. Gã cựu sinh viên nhạc viện vét vài hoa tay còn sót lại tặng cho ngành mỹ thuật công nghiệp. Nhà nhà bung ra, người người bung ra. Các cơ quan chạy theo một thì nhau thay tên đổi họ. Bịch túi bụi không hết việc. Nhưng đấy là ban ngày. Chiều buông xuống, xách đàn đi đánh "pắc" ở

các sàn nhảy đang mọc ra như nấm. Làm ra tiền thì người ta cũng phải xả. Mà nhảy đầm vừa là thể thao vừa là nghệ thuật. Một cây sô lô cỡ như Bích thì không lo thiếu chỗ. Rừng rinh tiền. Không những làm lành với gia đình mà còn cưới được vợ. Câu "Sông có khúc, người có lúc" hoá ra là thật. Vợ Bích quá đẹp. Cao một mét sáu hai, mũi thẳng như đoạn thẳng nhất của quốc lộ số Năm. Nói chung là hoàn thiện trừ tật nhỏ bậy. Nàng là tín đồ của đạo Disco. Mẹ nàng là bà chủ sạp quần áo lớn nhất nhì chợ Sắt. Nàng đã xong trung cấp Tài chính và qua bố, một ông kênh có chức có quyền, đã kiếm được chỗ làm vững chắc ở công sở nhà nước. Nàng là tiêu chuẩn của tiêu chuẩn. Một phần ba những trái tim đàn ông của thành phố Cảng sẵn sàng chấp nhận cho gót giày đầm của nàng xéo nát. Thế mà, háo danh, ưa ăn diện, đức tính muôn đời của phụ nữ đã đẩy nàng tới chàng nhạc công con đẻ của via hè. Ánh đèn màu lung linh thông dâm cùng nét nhạc luyến láy huyền ảo đã lừa được nàng. Một đám cưới ngông nghênh khen khét mùi bạc triệu. Giá của đêm động phòng được hạch toán bằng một năm lao động quần quật của ngôi sao ca nhạc nhẹ miền Duyên hải. Cái veston của Dieter Bohlen rơi xuống lộ ra bộ ngực xương xẩu của gã nghệ sĩ còm. Cô dâu rú lên với tất cả trong trắng của sự nhẹ dạ. Giờ đây thành công của hôn nhân duy nhất phụ thuộc vào

hồi môn đang vợ, ở luận cứ này, đã bộc lộ rõ sự ngu dốt về tư duy kinh tế của Bích nói riêng và artist nói chung. *Money is money*. Họ nhà ngoại đồng ca bản nhạc kịch về gã Sở Khanh. Chủ xướng giọng cao vút là nhạc mẫu. Liên tục trong vòng ba tuần mục "Tâm sự" của báo Phụ nữ Việt Nam nhận được một trăm mười bốn bức thư nhuộm màu thăm thiết từ cùng một địa chỉ. Chị Thanh Tâm lên cơn cọ giạt phải nhờ nhà ngoại cầm Đổ Bá chữa bằng khí công. Bích chóng mặt, tự an ủi tương lai bằng việc tân nương đã có bầu hai tháng. Cô dâu đi xem tử vi đành chấp nhận tuổi buồn. Nhưng nàng không tin lắm vào bói toán. Đẻ xong thằng bé kháu khỉnh chừng ba tháng, nàng lấy cớ về nhà mẹ điều dưỡng rồi hát bản *Adieu L'amour*. Bích đến đón con, không gặp phải thủ tục nào rắc rối. Thằng nhóc bị cả họ ngoại ghét, nó giống bố quá. Mười một tháng lẻ một ngày sau, mẹ nó quay lại lấy chữ ký ly dị, hợp pháp hoá việc kết hôn với một thủy thủ viễn dương. Dưới lá đơn để bốn lá vàng Kim Thành thơm thơm mùi biển. Bích ký, chữ ký tròn và đẹp. Còn vàng, anh lịch sự cảm ơn không cầm. Đêm hôm ấy gã thợ kẻ biển nằm ôm trưởng nam khóc, nước mắt không tan đọng ở gối làm râm cả má trái thằng bé. Hoàng xin Nhã ít tiền xuống thăm rồi ở với bạn tuần lễ. Chao ôi, sự tính toán của thằng đểu bạn anh, định hóng hớt ít mầu mỡ giàu sang, mong yên đi một bề để

sống nốt những gì sở thích. Suốt tuần, Hoàng với Bích uống hai tư trên hai tư. Những bữa rượu hồi ấy có ba thằng đàn ông. Hai thằng nhớn, một thằng bé. Một thằng bé cười nhìn hai thằng nhớn khóc.

Hoàng mua đầy một cặp lồng phở xào. Còn cặp lồng kia đựng vịt quay. Nghĩ ngợi thế nào, chơi sang, mua hai chai Lúa mới. Rượu không quen mua hàng lạ, uống dễ đau đầu. Bích dọn nhà thơm thơm, lộ một khoảng trống giữa sàn. Thằng bé được rửa qua mặt ngồi chờ xếp chân vòng tròn. Mâm là tờ Văn hoá thể thao số cũ. Hoàng và Bích chạm chén. Sĩ biệt tam nhật, tiện đương quất mục tương dãi. Kẻ sĩ lâu lâu không gặp nhau xã giao dùng lễ. Trong vòng bảy phút thằng bé ăn hết cặp lồng lên đầy ba đĩa phở. Một thực nghiệm chứng minh khả năng phi thường của lứa tuổi mẫu giáo. Ông bố lăm băm là Lúa mới dạo này nấu ẩu, nồng quá, lén lau mát. Được giữa tuần rượu, Bích ngà ngà.

- Chắc mày xuống có việc gì?
- Ừ, có vài chuyện.
- Dính dáng đến tao không?
- Thủy nó thực tập dưới này.
- Trời đất, sao mày không bảo tao. Nó xuống lâu chưa.

- Hai đứa cãi nhau.

Bích nốc cạn chén rượu.

- Mày nhiều lúc ngu lắm. Chuyện này mà không

giữ được thì uổng quá.

- Tao cũng đang cố giữ.

Hè năm ngoái. Bích bế con lên Hà Nội chơi với bác Hoàng chừng nửa tháng. Hoàng giới thiệu Thủy. Thằng bé con quán quít cô kinh khủng. Chắc nó dối mẹ. Hoặc cũng có thể vì chiều nào Thủy cũng nhồi cho nó đầy một bụng chè.

- Ba năm nay hai bố con tao sống với nhau, tao ngộ ra một điều. Muốn giữ hạnh phúc và ổn định của gia đình mình không thể chỉ bằng tình cảm. Phải có thủ đoạn. Mỗi đứa phải có một con tẩy.

- Tao nhớ là mày chưa bao giờ đánh "Xi" mà được.

- Mày ngu lắm. Tao hiện giờ đang có những kinh nghiệm trả bằng máu. Tao không muốn mày lặp lại vết xe đổ của chính tao. Mày là thằng thông minh duy nhất mà tao tôn trọng. Sức học của mày, tài năng của mày. Thế nhưng tất cả điều đó đều là siêu hình. Nó có lợi cho một cái gì đó ngoài cõi trần. Tiên sư mày, đã bao giờ mày mua tặng cho người yêu mày một thỏi son chưa, chứ đừng nói một cái áo. Ở đây, tao loại đi sự thô thiển của chủ nghĩa thực dụng. Nhưng mày phải nhớ, Thủy là chị cả của một gia đình đông em. Một cô con gái nhớn của một gia đình cán bộ chỉ biết trông vào đồng lương. Tao biết Thủy yêu mày, rất yêu. Nhưng muốn giữ người yêu thì phải có thủ đoạn, thậm chí, độc ác.

Lý thuyết gia về cấu trúc hôn nhân phản kích

vung tay suýt đổ cặp lông thịt vịt.

- Nói chuyện khác đi.
- Thế Thủy nó về rồi à?
- Ừ, hình như có ai đón.
- Mẹ kiếp.
- Nói chuyện khác đi.

Bích dần mặt. Hoàng rút nốt cho cạn chai thứ nhất. Quá thuộc bạn, nên chẳng vặc nhau làm gì. Gào lên, hét lên. Độc ác, thủ đoạn. Có làm được đâu mà gào. Lạy Chúa. Chúa sinh ra những người "Mất đến mất, răng đến răng" và Chúa cũng sinh ra những người "Bị tát má trái thì chừa má phải".

- Mày dạo này có chạy chọt gì thêm không. -
Hoàng hỏi - Thằng Tâm nó nhờ tao xuống dưới này nghe ngóng thị trường.

Bích mặt sáng.

- Nó có tiêu thụ được Niken không. Hiện giờ tao có ba tấn, nguyên đai nguyên kiện.

- Tao không biết.

- Mày lên Hà Nội hỏi lại xem. Nếu đánh trôi qua này tao với mày mỗi thằng dứt túi năm triệu.

Hoàng tùm tùm cười. Lần trước Hoàng xuống, Bích đang vò đầu bứt tai vì tiếc quả chỉ trở hụi một xe du lịch Toyota với tiền hoa hồng là bảy triệu. Bao nhiêu năm thằng bạn anh vẫn vậy. Hóng được một thông tin kinh tế ở hàng nước, gã nghệ sĩ leo lên cái xe đạp cú ba vòng là tuột xích, lao từ quận Hồng

Bàng, qua Ngô Quyền rồi xuống Lê Chân. Trời chạng vạng tối đến được nhà chính chủ mới biết, xe đã được bán cách đây hai tháng. Thằng con gửi tạm hàng xóm khóc hết nước mắt. Thẩn thờ, hai bố con lếch thếch bế nhau ra hàng cơm vỉa hè, ăn chịu. Và cho đến nửa đêm, papa hi hụi kẻ biển trừ nợ. Hoàng chầm điều thuốc.

- Dưới này còn cái tàu chiến lẻ nào không.

- Cái gì.

- Thằng Tâm nhà tao muốn ôm một cái tàu chiến đập hộp.

Bích văng rất tục. Thằng con ăn no xong, nằm phơi bụng nghe thấy lẩm bẩm nhắc lại cố nhập tâm. Nó đi nhà trẻ phường một tuần thì bị đuổi cổ. Người ta không chịu được một thằng ranh học lớp cơm nát chửi bậy quá xuất sắc. Bữa rượu đến nửa đêm thì tàn. Hai vỏ chai nằm ngả nghiêng dưới chân ba thằng đàn ông. Thằng nhóc nằm gối đầu lên hộp đàn ghita bong véc ni, há hốc mồm ngủ. Hoàng với Bích hết hai chai lẻ nhè song ca. Hàng xóm bên cạnh mấy lần đập vách yêu cầu hai ông đang say hát be bé.

Sáu giờ sáng tỉnh rượu, Hoàng quay về Hà Nội. Bố con Bích vẫn ngủ. Hoàng khép hờ cửa, vô phúc cho thằng trộm nào vào cái nhà này. Ra đến cây số bảy, sương hơi tan. Quốc lộ vắng, lác đác ô tô tải. Hoàng đỗ xe bước xuống vỉa đường mọc họng nôn.

Có thằng chẵn vệt, mông thâm tím ngồi bĩnh sớm ở bên kia rệ đường, thao láo mắt nhìn. Cố về đến Hải Dương, ăn tạm bát phở thịt lợn. Chủ quán nhiệt tình cho mượn cả bài chải đánh răng. Xe đi không nhanh. Đầu Hoàng đau nhức, tay mỏi. Qua cầu Chương Dương là gần mười một giờ. Hoàng tạt về cơ quan. Trưa lạnh nhiều mây màu xám chì, phòng Hoàng vắng lẽo tèo. Sếp nhón đi họp. Chuyên môn của sếp là họp. Gọi một cách thuật ngữ là họp chuyên môn. Dĩ nhiên là vẫn còn Mộng Hoa. Một tám gương sáng về giờ giấc hành chính. Nàng đang ngồi xem một tập báo tết, chỗ của ông phó phòng. Hôm nay không quá lạnh, nhưng nàng mặc áo vét, trong ba áo len. Trông ngộ và tức anh ách như thơ Bút Tre. Hoàng ra về vô tư ngồi lên mặt bàn hỏi trống không.

- Sếp nhờ đi đâu ý nhỉ.

Mộng Hoa đứng bật lên. Chiều cao một mét năm mươi.

- Cậu Hoàng, tôi ngồi thế này mà cậu dám ngồi thế à?

- I am very sorry.

- Cuối tuần phòng họp, cậu nhớ có mặt. Có cần tôi nhắc lại không.

- Tôi đang nghỉ không ăn lương.

- Trường hợp của cậu, tôi đã đề nghị Ban giám đốc xét lại. Đầu tháng này cậu phải đi làm không

thể để tình trạng vô kỷ luật buông trôi mãi được.

Nàng lấy đầu ra cái giọng quan chức ấy. Hoàng định đùa nhưng rồi thôi, mệt mỏi quá. Anh sang phòng tổ chức xin gia hạn nghỉ thêm. Chánh văn phòng, cùng dân làng nhậu, xuề xoà tính. Cửa phòng tổ chức nhân sự mở. Nhìn qua màn trúc, ông phó phòng của anh đang trình bày, giọng hơi run run thỉnh thoảng nắc khan. Tháng sau, chính thức sắp phải nghỉ hưu. Hoàng đi ra ngoài cổng cơ quan uống chén nước chè rong. Đã hiểu tại sao Mộng Hoa dám nói vậy. Đàn bà mà có quyền lực, luôn luôn là một mẫu câu sai ngữ pháp. Tổ trưởng công đoàn được đôn lên làm phó phòng. Unlucky. Nàng sẽ càng khó lấy chồng. Hoàng đi vào, gặp nguyên phó phòng đang dắt xe đạp ra, mắt ầng àng đỏ, trông sạm thêm vài ba tuổi.

- Bố về sớm vậy.

- Chào cậu.

- Lâu quá con mới qua cơ quan. Bố đi làm choác bia với con, hôm qua con vừa trúng đề.

Sếp cũ nhìn gã nhân viên nghi ngờ. Hồi đang chức, Hoàng hay chọc ông. Chưa bao giờ nó mồi mình nửa chén rượu. Hay nó nghe tin mình về hưu định đem chuyện đó ra làm đồ mồi. Sếp lạnh lùng từ chối. Hoàng hiểu, tự nhiên thấy rất buồn. Bơ vơ lang thang trong cái buổi trưa vắng không muốn về nhà. Rất nên uống thêm một chút. Vô thức đưa anh

đến quán rượu quen. Vẫn như muôn thuở quán ế khách. Qua tết năm nay, hai bà cụ chủ quán sắm thêm vài bộ ghế mây. Cả hai cụ có vẻ chờ anh. Bà cụ em ngồi xuống đối diện Hoàng. Mặt bàn bày ba chén.

- Vẫn còn thịt chó phần con đấy.

Hoàng giật mình, anh sơ suất quá. Hôm qua hai mươi tư âm giỗ cụ ông cả. Hoàng xin phép vào thắp ba nén hương lên bàn thờ. Bàn thờ Phật mới đóng sau ngày hai cụ ông mất. Anh thành tâm khấn Đức Phật phù hộ độ trì cho cụ được vãng sinh cực lạc nơi tịnh độ. Hai bà cụ đã sắp thêm bát ra, của quán khếp hồ. Trên mặt bàn thịt chó bày trong đĩa sứ Hải Dương. Hai cụ bà thời con gái theo đạo Phật rồi lấy chồng theo chồng. Hai cụ ông ngoài bàn thờ gia tiên thì cũng chẳng theo đạo gì, lấy ăn ngay ở lành làm tâm đạo. Di chúc miệng nhấn lại giỗ chạp có làm phải là thịt chó. Khi sống coi đấy là nhất khoái hà có lúc chết phải bỏ. Trần sao âm vậy. Rửa mặn, bát sáo, vài ba gắp chả và một đĩa thật to thịt luộc. Vẫn nghi ngút khói. Mưa phùn hơi lạnh uống rượu với thịt chó hai lửa. Thật là tiếc, lúc hai cụ ông còn Hoàng không có duyên mà gặp.

- Hôm qua sao con không lại.

- Dạ, con phải đi công tác đột xuất.

- Con hơi mệt hả, uống thêm tí nữa nhớ.

- Vâng, con xin.

Mấy năm gần đây, giỗ lần nào Hoàng cũng lên. Sinh thời, hai cụ ông đều là tửu đồ xuất chúng. Rồi bạo bệnh đột ngột đưa cả hai cụ đi ở gần tuổi năm ba. Chỉ biết uống rượu, hút thuốc lao đầu biết hại người, thế mà đã yếu thọ chưa hă giờ. Hai cụ bà khóc nhiều lắm. Đều cảnh cô quạnh không con. Có lẽ kiếp trước nội ngoại có ai đẩy đẩy võ tước Phật hay trộm chuông chùa. Một buổi tối mùa đông trước khi lên giường ngủ, hai cụ bà chợt nhớ ra hũ rượu vẫn còn dở. Chén đầu thấy cay. Hôm đầu thấy vắng vất. Và mùa đông năm sau hai cụ chỉ còn biết cảm tạ Đức Phật đại từ đại bi đã mình giắc chỗ cất hũ rượu. Ngoài một cháu họ xa đằng nội, hai cụ chẳng còn ai. Hoàng muốn ngồi một mình. Bữa rượu thật ngon làm anh đỡ mệt. Anh đợi một tuần hương nữa tàn rồi xin phép cáo lui. Hoàng đi vào thư viện. Mới ra giêng vắng ngắt người. Cái yên tĩnh dễ thử không chỗ nào có thể có nổi. Cây bàng cao xanh và những khóm hoa đang xuân. Hoàng lên phòng báo. Cô thủ thư ngáp vặt và hai cụ về hưu. Tại sao mình buồn. Mình buồn hay là mình hậm hực. Từ lâu, mình đã linh cảm thấy sự mỏng manh dễ vỡ. Thực ra mình có gì để đến với em. Ngực áo em còn ám mùi huy hiệu Đoàn và sau lưng là hệ số dương đáng sợ của thời gian. Em mong muốn đạt đến chân lý một cách minh bạch khúc chiết. Mà chân lý là khái niệm cực đoan. Một khái niệm rộng, đúng với người

này và sai với người kia. Chân lý tuyệt đối nằm ở đâu. Lạy Chúa, chỉ có Chúa biết. Em đã thất vọng ở anh. Anh yêu em. Thủy ơi. Em tự tin vì nghĩ mình luôn luôn đúng. Biết làm sao được, đành phải chấp nhận. Hoàng sờ túi lấy điều thuốc. Cô thủ thư nhìn. Anh đi ra ngoài cửa sổ. Khói không tan trong hơi lạnh buổi chiều. Cảm giác nặng hao hao giống những ngày ở Sài Gòn. Hoang mang. Không phải. Cái đáng sợ không biết nó là cái gì. Nhưng tại sao mình phải chấp nhận. Thành Bích phẫn lên, và không phải là nó không có lý. Thủ đoạn. Mình đã biết vô số những điều bỉ ổi. Hạnh phúc của mình, mình phải gìn giữ. Thủy, em sẽ là của anh.

Hoàng rề vào cái ngõ nhỏ quen thuộc. Cái ngõ nhỏ mùa mưa thì lầy lội, mùa hanh thì nứt nẻ. Thủy có ở nhà, đang ngồi tiếp khách. Bố Thủy ngồi cạnh cửa sổ trông xéo ra chuồng lợn soạn giáo án. Bọn trẻ con chắc đi chơi hết. Hoàng vào. Ngồi đối diện với Thủy là Bình, bạn Tâm. Bây giờ thì Hoàng đã biết ai đón Thủy từ dưới Hải Phòng.

- Em chào anh - Bình xã giao.

- Vâng - Hoàng quay sang chào bố Thủy một câu lầy lẹ.

- Chiều nay anh đi đâu - Thủy đi gần lại anh. - Em qua nhà, xong còn sang cả bên chị Nhã.

- Em về từ bao giờ

- Hôm qua, anh Bình đi công tác xuống dưới ấy,

em nhờ xe ô tô về cùng.

- Những người ở phòng em thực tập nói là có ai đi Cub đến đón.

Bình mời Hoàng điếu Marlboro. Hoàng cắn cắn đầu lọc không châm. Bình cười tươi.

- Em ra Đồ Sơn họp mấy ngày. Tâm phen cho em nhờ đón Thủy hộ anh. Em mượn xe của thằng bé bảo vệ khách sạn. Chúng em về Hà Nội cùng ô tô với sếp.

- Thế cả ngày hôm nay anh đi đâu - Thủy hỏi.

- Anh ở trong thư viện.

- Em được chuyển hẳn chỗ thực tập rồi. Từ tuần sau em xuống Ngân hàng Công thương quận Hai Bà.

- Cháu chào bác - Bình xin phép ra về - Em chào anh. à, thế sáng mai anh có phải qua chỗ giáo vụ trường em không

- Thôi được rồi. Em cảm ơn anh.

Thủy tiễn khách ra tận cổng. Hoàng ngồi và thấy đắng miệng. Anh lơ đãng nhai mát một nửa điếu Marlboro.

- Nhà ăn cơm chưa.

- Vừa ăn xong thì anh Bình đến.

- Anh chưa ăn gì.

- Thế em đi với anh cho anh ăn phở nhé?

- Ừ.

- Bố ơi, con xin phép đi với anh Hoàng một xíu.

- Đi sớm rồi về.

Macarenko tiếp tục nhìn cửa sổ tư duy. Thủy thay đồ vội vàng. Ra hết ngõ cô ngồi sát và ôm chặt anh.

- Cưng dạo này gầy quá.

- Ừ.

- Anh định ăn phở hay ăn mì.

- Người ta thường thích cái gì lạ miệng.

- Anh sao vậy.

Thủy buông tay thôi không ôm Hoàng.

- Anh lạ thật. Gầm gà gầm gừ. Không có anh Bình thì em đã phải đi ô tô khách mà về. Có bao giờ anh nghĩ ra một điều đơn giản là anh phải xuống đón em.

- Anh cũng thấy em lạ. Lâu lắm rồi, hôm nay đột ngột em tình cảm.

- Cái gì.

- Em nói anh gầy.

- Thế thì làm sao.

- Thế thì em quan tâm đến anh.

- Hôm nay em mệt lắm. Anh đừng kiểm soát em.

- Từ Hải Phòng về đây đâu có dài. Lại có người đưa người đón.

- Đưa đón nào.

- Anh thấy em không nên bức bối phải.

- Em không bức.

- Đương nhiên. Người ta sẽ không bực khi người ta đang hạnh phúc.

- Anh đỗ xe lại.

Hoàng đỗ xe. Thủy tụt xuống. Không nói, chân lão đảo cô đi ngược về phía nhà mình. Hoàng dựng xe, anh sải bước dài chặn mặt cô.

- Em đi đâu.

- Đi về.

- Em hẹn ai à.

Thủy cắn môi. Hoàng nắm chặt tay cô.

- Anh bỏ ra.

- Không bỏ.

Thủy hất mạnh tay. Hoàng bị bất ngờ loạng choạng. Bỗng anh chồm lên man rợ. Anh tát Thủy. Chưa bao giờ, chưa ở đâu Hoàng nghĩ là mình tát Thủy. Cô bật khóc quay người chạy. Hoàng đứng. Phía trong anh, tất cả như rời rúng, tất cả như đổ vỡ. Khi Hoàng đùn được xe vào trong nhà mình thì anh đã say lắm. Lúc ấy khoảng gần một giờ sáng. Lạ cho những người uống rượu, say mấy thì say, vẫn lò mò về được đến nhà. Tâm vẫn còn thức. Hoàng đổ phịch xuống xa lông lè nhè.

- Hết rồi, hết tất cả rồi.

Tâm xếp lại đồng hồ sách, cố nén khó chịu.

- Anh có muốn hôn không.

Hoàng lờ quờ hai tay.

- Hết rồi.

- Em dìu anh lên nhà nhớ.

Hoàng nôn. Một bãi nước lờ nhờ gờn gợn đục. Hoàng gập người cố oẹ. Nước mắt ứa. Nước dãi thiếu não kéo tơ.

- Khăn đây này.

- Cám ơn.

Trước khi về nhà Hoàng đã nôn thốc nôn tháo ở chân cột điện. Mỗi lần ra được thấy tỉnh hơn.

- Anh uống với ai?

- Một mình - Hoàng loè nhoè - Anh chỉ cần một mình. Làm ơn đừng can thiệp vào chuyện của anh.

- Em đi ngủ đây.

- Tại sao em nhờ Bình đi đón Thủy.

- Anh say rồi, không có chuyện ấy đâu.

- Có đấy.

- Chiều hôm qua, em ngồi với nó tiếp mấy thằng Tàu. Nó có hỏi chị Thủy về chưa. Thế thôi.

- Thế hôm qua Bình nó không đi Đồ Sơn à.

Tâm lặng thính. Anh cần môi, hình như anh chợt nhớ ra vài điều gì đấy.

- Em đưa anh lên gác nhớ. Anh mệt lắm rồi, đi ngủ đi anh.

Hoàng tỉnh dậy trời sâm sâm tối. Đài truyền hình Hà Nội đang đưa tin kết quả xổ số. Hoàng nằm ly bì đã gần một ngày, chai nước suốt để đầu giường. Chắc Tâm để. Hoàng tu một ngụm lớn, anh tỉnh hẳn.

Hoàng đi đến nhà Bình. Một vài lần trước anh đã đến cùng Tâm nhưng chỉ đứng ngoài trông xe. Số nhà lẻ mười lăm. Phố vắng yên tĩnh với kiểu villa quen thuộc được xây từ thời Pháp. Trước cổng sắt sơn nâu im lìm, Hoàng bấm chuông. Bình mặc bộ Sport của hãng Adidas ra mở cửa. Cặp kính trắng lộ vẻ ngạc nhiên nhìn Hoàng. Rồi Bình cười tươi lịch sự mời khách. Qua một sân rộng có cây nhãn to, một bồn hoa đẹp, rất nhiều hồng bạch. Phòng riêng của Bình toát vẻ thượng lưu trí thức. Trên tường treo vài ba phiên bản của Picasso và Henri Matisse. Tiệc nghỉ trong phòng sang trọng. Nhạc Beatles ngập lảng dăng. Bình với gói thuốc rút châm một điếu, hơi cười, hỏi.

- Anh Hoàng dùng cognac hay whisky.

- Cho mình xin ly vodka.

Tủ rượu của Bình đẹp, đa phần là những chai đang uống dở. Nó chứng tỏ chủ nhân rất có gu chứ không đơn thuần chỉ để trang trí nội thất như nhiều nhà giàu mới nổi. Bình mở tủ lấy chai nửa lít của Balan, cổ chai thắt gờ cảm, sóng rượu dập dềnh lúc lắc một nhành cỏ. Bình rót đầy hai ly pha lê Tiệp chân cao, Hoàng không chạm chén nhấp một ngụm rượu.

- Có thể vận bớt nhạc đi một ít không.

Dầu Hoàng vẫn ong ong nhưng rượu ngon làm anh hồi hẩn, Bình xoay nhẹ volume về phía trái.

John Lenon bé mồm hơn.

- Mình đến cảm ơn về việc Bình đã đón Thủy hộ mình.

Bình uống một hơi hết ly.

- Hôm qua em có gặp Thủy..

- Như vậy kể cũng hơi nhiều.

- Em tắt qua đưa Thủy cái thư tay của ông hiệu phó. Thủy buồn lắm, cũng có kể chuyện đôi chút.

Hoàng vẫn lơ đãng nhìn tú rượu. Anh cố kìm để không uống thêm ngụm nữa. Bình lại rót, hai phần rượu vẫn đều nhau.

- Cậu có biết bọn mình yêu nhau không.

- Vâng.

- Cậu đã yêu bao giờ chưa.

- Em đang yêu.

- Mình nhận thấy phố cậu là tuyến đường học cấp III của Thủy.

- Vâng.

- Mình xin phép về đây.

- Anh ngồi uống với em một xiu nữa đã - Bình cười - Em nghe nhiều về tửu lượng của anh, cứ như huyền thoại.

Bình tỉnh. Phải thật bình tĩnh. Đã bao lần mình ân hận về chuyện nóng nảy. Lạy Chúa, xin Người cho con can đảm để con đủ bình tĩnh. Hoàng chậm điều thuốc.

- Bình bằng tuổi thằng Tâm à.

- Anh Hoàng, Thủy có nói chuyện gì thêm với anh

không.

- Tuyệt đối không.
- Em cũng muốn nói vài chuyện với anh.
- Để hôm khác thì tiện hơn.

Bình lại uống một hơi hết ly.

- Hôm kia em có việc xuống Hải Phòng. Cũng có ý định qua thăm Thủy nhưng không nghĩ là đón Thủy về. Thủy trông xanh và mệt mỏi. Đột nhiên Thủy nói anh ồm có lẽ không xuống được. Em không thể chịu cái cảnh để Thủy đi ô tô hay tàu hoả. Em nói đưa Thủy về. Thủy lưỡng lự rồi cũng đồng ý. Dọc đường. Thủy kể nhiều về anh. Em gạt đi.

- Chuyện riêng của bọn tôi chắc làm cậu khó chịu.

- Không hẳn vậy.

Hoàng lần này tự cầm lấy chai. Vô tình siết chặt tay quanh cổ chai rồi chậm chậm lại nói ra. Không hiểu vô tình hay rượu ngon anh uống liền một suất đúp. Bình với tay lên cassette ấn autoreverse nhạc Trịnh Công Sơn. Kèn Saxophone thổi điệu luyện bản "Hạ trắng".

- Em lấy cái gì mỗi nhè nhẹ nhé.
- Thôi, có lẽ mình xin phép.
- Anh Hoàng hình như giận em.
- Cũng có thể.

Trong đời mình đã vài ba lần đánh nhau. Nói chung, chẳng giải quyết được gì. Nhưng lúc ấy thì biết sao. Đánh nhau thì đâu có kịp nghĩ. Cái lần

thằng Du say bị đánh chí chết trong quán cơm ký túc xá. Mấy thằng bên khoa Sử quá chén vụng gây cả ghế. Minh loạng choạng đâm dĩa. Bị chai nước mắm tương vào đầu bôi dầu hoả suốt ba tuần vẫn không hết cục u. Hoàng đứng dậy. Bình xã giao mời một lần nữa. Hoàng cảm ơn. Minh lại thua rồi. Chấp nhận. Là thật. Cứ bao giờ xảy ra chuyện tranh đấu là mình thua. Mọi sự đều là ý Chúa, xin đừng cưỡng lại. Nhưng còn lần này Hoàng loạng choạng suýt trượt ở bậc tam cấp. Bình dắt hộ xe cho anh. Ra đến đường trời cũng sấm hấn vào tối. Gió nhiều và mưa xuân dấy hạt. Hoàng không có thói quen đội mũ. Mưa nhẹ đã kết thành từng dòng trên mặt, ở gốc cây nào đó một cặp tình nhân đang hôn nhau. Minh mong tìm sự giải thoát ở tình yêu. Tình yêu an ủi mình trên con đường hướng tới Đức tin. Anh đã tát em. Chẳng thể biết là đúng hay là sai nữa. Nhưng anh đã tát em. Hay đành ở ẩn trong rượu. Chúa ơi, con những tưởng đã ở trong vòng tay của Chúa. Ảo ảnh. *The Last trial of God*. Hy vọng là vậy. Hay mình tự huyền hoặc mình. Lạy Chúa con đã kiệt sức. Con cầu xin ân sủng của Người. Một tiếng còi xé tai. Tay cảnh sát trẻ măng trong bộ đồng phục mới phát chăm chăm nhìn Hoàng. Anh ta bật hắt hơi vì mùi rượu nặng. Chiều theo đúng bộ luật dân sự mới ban hành, đang say đi xe máy ngược chiều. Hoàng bị phạt mười lăm ngàn.

3.

Đạo này tôi bỏ chơi tennis. Đã thế thỉnh thoảng lại còn uống rượu. Hôm Tâm cưới tôi uống khá nhiều. Người chênh choáng. Một cốc rượu đại Làng Vân được làm bằng một hơi. Ông già sùng đạo hàng xóm của Tâm hoảng sợ nhìn tôi kín đáo làm dấu thánh. Đám cưới của Tâm không đông nhưng vui. Bạn bè Tâm nhiều nghề, nhiều kiểu. Tâm khác Hoàng, xô bồ chơi tạp. Cậu ta giống tôi. Có phải thân dẫu mà cần chọn. Hoàng say, khăng khăng đòi làm phù rể. Ngất nga ngất ngư đi cạnh Tâm, nát hết cả hoa cưới. Thủy vẫn không thấy dấu. Tôi dẫu Hoàng, vòng qua nhà Thủy. Đứa em gái út chạy ra kêu chị nó đi vắng. Lần cãi nhau này có vẻ căng. Tôi biết Thủy đang ở trong nhà nên không cố gọi. Thôi thì đành. Một buổi tối không xa, Hoàng đi Hải Phòng về gõ cửa đưa trả tôi xe. Tóc tai bơ phờ với cặp mắt thất thần. Hoàng dựng xe vất vả rồi đi thẳng vào toa lét rửa mặt. Tôi pha sẵn cà phê để trên bàn, quay ra giả vờ chăm chú xem tivi. Hoàng uống, động tác máy móc chắc chắn là không biết

mình đang uống gì. Không phải say, tôi thuộc Hoàng lắm. Con bé Phương vùng chân chạy ra ôm cổ Hoàng. Tôi bảo: "Mình giải đện xuống dưới sàn cho cậu ngủ". Hoàng lắc. Bà U hôm mừng sáu Tết, xin phép về quê đến giờ vẫn chưa ra. Nhưng đây không phải điều Hoàng ngại, chắc thế. Hoàng đã ngủ ở nhà tôi vài ba lần khi chỉ có hai mẹ con. Hoàng đứng dậy, tay vẫn bế bé Phương: "Mình về nhà đây. Tối nay Nhã cho phép bé Phương ngủ với mình". Con bé Phương reo, nó khoái. Tôi nhìn ra ngoài sân, trời vẫn mưa nhẹ và rất lạnh. "Tuý cậu". Hoàng mở tủ lấy áo len mặc thêm cho con bé, cẩn thận phủ kín nó bằng cả cái chăn dạ Nhật. Tôi đi theo ra khoá cổng, Hoàng vẫy chiếc xích lô đang bơ vơ trên lòng đường đen trũi. Tôi nhìn theo đến khi cái xe khuất ngã tư rẽ phải. Tôi vào nhà. Ti vi tối nay chiếu phim "Ván bài lật ngựa". Thế loại trường thiên trình thám. Tôi thích phim Việt Nam. Nó mềm mại hơn phim gangster Mỹ vì nhân vật chính tài đã cao đức lại trọng. Xem rất hào hứng nhưng vài ngày sau là quên. Tôi vặn bớt volume cho bé tiếng. Hoàng buồn, chắc là buồn khủng khiếp. Hoàng không phải là mẫu người trăm cảm, nhưng khi có chuyện gì xảy ra thì tuyệt nhiên không nói. Tôi lấy chai Cognac, đốt điếu Dunhill, cố gắng nhìn vào màn hình. Trung tá Nguyễn Thành Luân trong vòng hai phút đá ngã ba đối thủ. Tôi nhấp rượu,

rùng mình vì ngon. Tôi biết Hoàng vào hồi thi học kỳ một năm thứ hai. Trưởng lớp của Hoàng mê tôi, viết thư tỏ tình nhờ Hoàng chuyển hộ. Tôi ngồi ở phòng khách để hai chân lên bàn, lăm bằm bài dịch ngược. Hoàng vào thẳng vấn đề bằng kiểu xã giao trân trọng. Tôi không bỏ chân tò mò nhìn gã giao liên. *Herald of love*. Khá đẹp trai, giọng dửng dưng mang vẻ giấu cợt rất hiếm ở lứa tuổi mười chín. Tôi mượn cậu ta bút, không giở thư viết ngay ngoài phong bì "Hãy lau mũi trước khi tỏ tình". Tôi học muộn, so với sinh viên cùng khoá tôi hơn tuổi. Cậu ta khê liếc bỗng bật cười, cầm lại thư không chào bỏ đi.

Tâm nhờ tôi đến trang điểm cho cô dâu. Huyền không đẹp nhưng da mặt mịn, đánh sẫm tay khi vào ảnh chắc là xinh. Tôi kẻ đậm lông mày và gắn mí giả cho Huyền. Tiếng pháo nổ dài danh, mọi người ồn ào. Họ nhà giai đã đến. Huyền lập cập đi ra buồng ngoài. Mốt cưới mới không có phù dâu. Bỗng dưng tôi buồn. Tôi đi xuống bếp kiểm can rượu trắng cẩn thận rót cho mình một chén nhỏ. Cũng một dạo tôi bé như Huyền, cũng hạnh phúc khi nghĩ đến ngày cưới. Chao ôi, tôi sẽ vĩnh viễn không có tiếng pháo đón dâu riêng của mình. Đây đâu phải là những phù phiếm với váy cưới và xe hoa. Nhiều người, đặc biệt là đàn bà, chỉ biết sống nhờ vào những cái bị coi là nhảm nhí. Ba ngày tết

năm nay tôi nằm ở nhà, chẳng đi đâu. Bạn bè quen có đến, tôi lấy cơ mình ốm. Trần nhà trắng đục. Một mớ tiểu thuyết và chồng băng video chương bộ. Bà U lúng túng làm hỏng món giò xào. Con bé Phương loay hoay với bộ đồ lắp ghép nhà. Đến chiều mừng bốn tôi quyết định đi dancing. Lên Hotel Thăng Long chỉ cần ra đến sân nhảy là gặp vô số người quen, vô số trò vui. Tôi trang điểm rất kỹ. Con bé Phương ngủ ở nhà với bà U. Tôi dắt xe ra cổng. Nép sát vào cổng sắt nhà tôi một cặp tình nhân đang hôn nhau. Tôi dắt xe quay vào. Tôi úp mặt xuống bàn và khóc khan. Năm nay tôi ba mươi một tuổi tây và ba mươi hai tuổi mụ.

Thi xong học kỳ một năm thứ hai, Hoàng chủ động làm quen. Riêng tôi cũng mến Hoàng. Chúng tôi thường đi chơi tay ba, có thêm Du, bạn rất thân của Hoàng. Du làm thơ. Khác với phần đông thi sĩ, câu ta xấu giai. Nhưng cặp mắt rất đẹp. Nó rười rượi buồn và âm ập bất hạnh. Tôi không thích thơ Du. Đọc nặng nề. Đôi phần khó hiểu, nhiều câu hoa mỹ đại ngôn. Có cái tôi nể là Du học khá và không bao giờ có ý định đăng thơ của mình lên báo. Hoàng và Du thân nhau nhờ đồng về tuổi lượng. Cả hai đều uống ở cường độ không thể hình dung nổi. Liên miên. Về chuyện rượu chè tôi không lấy đấy làm điều. Có khi đấy lại là thước đo của đạo đức. Đa phần những người nhiều rượu thường không giả dối

lắm. Tất nhiên cũng có kẻ nát. Biết sao được. Ở đời, đã nát thì nát nhiều thứ. Nát bài, nát gái, thậm chí nát cả chữ. Tất cả những đam mê mang tính doping này chỉ nên dành cho những tâm hồn lớn. Kẻ tiểu nhân mon men vào trước sau cũng làm nô lệ cho những thói quen. Khi uống nhiều, Hoàng ba hoa nghe rất buồn cười và Du im lặng, chỉ thỉnh thoảng tùm tùm. Tôi không thân Du, không ưa thì đúng hơn. Một điều rất đơn giản là Du phản đối tôi yêu Lâm. Hoàng hay nói Du có những linh cảm tuyệt vời, linh cảm của những người cao số yếu mệnh. Du coi thường Lâm ra mặt, đấy không phải là dũng cảm, Lâm không dạy cậu ta. Một chiều thứ bảy, tan học muộn, Hoàng và Du đi cùng tôi về. Lâm phải ở lại họp Đảng. Trong tổ Đảng nhà trường Lâm là một trong những Đảng viên trẻ nhất. Chúng tôi đã sang năm thứ tư và sắp chuẩn bị đi thực tập. Hoàng đeo tôi. Lâm rất quý Hoàng. Không bao giờ Lâm ghen mà còn yên tâm khi thấy Hoàng thân tôi. Hoàng cũng quý Lâm. Nói chung, Hoàng được cảm tình của giáo viên trong trường. Du khen Hoàng khéo nịnh. "Điểm số của mày tỷ lệ thuận với những lần viếng thăm nhà riêng". Hoàng cười rất nhạt. Du và Hoàng hoặc song ẩm hoặc có bất kỳ ai, nói nhau rất độc địa. Thoạt nghe tưởng như sắp tuyệt giao. Kiểu nói chuyện đến lạ. Hoàng bảo. "Kiểu uống rượu thiếu đồ mỗi lần nhấm nháp". Quen giọng, cả

hai đều sợ những bữa rượu lạ. Đột ngột nhớ khẩu, đâm mang thù chuốc oán. Du bảo lên Hồ Tây chơi. Cậu ta rất buồn và tôi mang máng là cậu ta bị thất tình. Hồi ấy tôi đang hạnh phúc. Yêu và được yêu. Phải rất lâu sau tôi mới hiểu, thông cảm được với nỗi đau người khác đòi hỏi một năng lực tuyệt vời. Chúng tôi ngồi trên bãi cỏ và ngắm hoàng hôn. Mặt hồ còn một vài thuyền lẻ. Những đám mây lơ lửng tạo hình ở phía xa xa góc làng Nhật Tân. Đường Thanh Niên ngập đầy học sinh. Du rút trong túi thổ cẩm ra một chai rượu trắng, một hộp thịt, một hộp dưa chuột muối. Một thanh chocolate, thứ kẹo lúc đó rất hiếm, đồ ăn mà tôi ưa nhất. Hoá ra là có sự chuẩn bị sẵn. Nhắc lại bữa rượu cuối cùng đó bao giờ Hoàng cũng khóc. Hoàng và Du uống rượu. Tôi ăn kẹo. Du liên tiếp cạn ly và chỉ uống xăng phước xăng. Hoàng kể một câu chuyện rất buồn cười về ông giáo dạy Triết. Du lặng lẽ nuốt rượu, cậu ta không biết hút thuốc, vè mặt cau cau. Vè mặt xấu giai đã làm Du vất vả lắm mới không bị thi lại trong những kỳ oral. Hoàng uống ba chén, đã hơi phê phê ra trêu chọc cô bé bán thuốc lá rong. Còn tôi và Du. Tôi hát khẽ một bản tình ca thời thượng. Du nói.

"Cậu yêu ông Lâm thật à."

"Như cậu thấy đấy."

"Mình không muốn thô bạo. Nhưng đành. Ông Lâm không phải là người cho cậu."

"Thế là thế nào. Thế là tốt hay xấu"

"Không. Đơn giản là không đáng tin."

"Mỗi người có một cách nhìn. Mà tại sao hôm nay cậu lại nói chuyện này"

"Thì không còn dịp nào khác nữa."

"Hoàng cũng rất quý anh Lâm."

"Cậu đừng nghe thằng Hoàng. nhiều lúc nó ngu lắm."

"Mình chẳng cần phải nghe ai cả."

"Vâng, có lẽ mình uống hơi nhiều."

Tôi chưa muốn dừng. Tôi bực mình và tôi độc ác.

"Cậu đang bị người ta bỏ rơi, đúng không"

Du cúi xuống chén rượu. Một lúc sau cậu ta ngẩng lên mắt u ám nhìn tôi.

"Tha lỗi cho mình, Nhã nhớ."

Đến bây giờ tôi đã hiểu tại sao Hoàng thuộc nhiều thơ Du. Tôi cũng hiểu tại sao Du không thích Lâm. Linh cảm của một thi sĩ quả là đáng sợ.

Quá chín giờ, mọi người đều mỏi. Hai họ nội ngoại cũng thôi tranh luận. Bữa ăn vét cổ cuối tàn dần. Ở góc nhà Thắng mê mệt ngủ cạnh bãi nôn. Trần Bình uống ít ngồi chơi chán với mấy ông chú ông bác nhà quê. Tôi lên phòng riêng của Hoàng. Con bé Phương đang bóp trán cho anh. Mắt Hoàng lơ đãng. Con bé Phương không thèm nhìn tôi, nó thương chú Hoàng nhiều. Tôi đi về nhà. Cô dâu chú rể đang cuống quýt với vài thủ tục cuối nên chẳng

ai níu giữ. Rượu làm tôi đau đầu. Bà U lấy củ gừng, giã dập với dầu hoả tóc rồi đánh gió cho tôi. Người thấy đỡ nặng hơn. Tôi châm diều Dunhill. Một mỗi. Tôi không có đức tin như Hoàng, tôi không biết làm thơ như Du. Nhưng lúc như thế này Hoàng hoặc ngồi viết lãng nhăng hoặc uống rượu. Tôi đã đọc một cái "lãng nhăng" của Hoàng. Chẳng ra làm sao. Câu chuyện lộn xộn về một triết gia người Tàu. Nam Hoa Kinh. Hoàng có cho tôi mượn, đọc đâu chừng nửa trang rồi bỏ. Hoàng để ra ba ngày giảng giải cho tôi về Thiên. Không hiểu lắm. Tóm lại mỗi người phải tự giải quyết lấy chính mình. "Quy y" nguyên nghĩa đen là quay về và dựa vào. Quay về đâu, dựa vào đâu. Hoàng giải thích dài dòng bằng những thuật ngữ Hán Việt. Bất khả tư nghị. Liệu các Thiên sư có tỉnh tâm khi ở cảnh bị người yêu lừa dối và bỏ rơi chưa. Và bi kịch của gia đình tôi và số kiếp của mẹ tôi. Rồi đây là con bé Phương Phương của tôi. Hoàng nói đùa là thế nào cũng thấy tôi lồm bồm trong vạc dầu. Phải, đã có lúc tôi nghĩ đến đao búa. Lâm đưa tôi quyển sổ hộ chiếu và những giấy tờ anh ngấm ngấm chuẩn bị trong suốt nửa năm. Lâm thế rất độc là mọi chuyện không có ý gì trước, mọi sự đều đến đột ngột. Cái nửa năm mà tôi sống như một người vợ của Lâm. Tôi không hề hoang mang khi biết mình có bé Phương. Em yêu anh. Em yêu anh. Tôi vô hồn lắm bấm điệp khúc. Lâm nói là

thăng xuống địa ngục ở với quỷ. Hoàng cư xử tuyệt vời nhưng không thể đỡ cho tôi. Và tôi cũng không cần ai giúp đỡ, kể cả ông chúa đẹp giai của Hoàng. Những ngày của năm tháng đó, tại sao tôi không thấy mệt mỏi. Tôi không được phép bước ngã. Ý nghĩ đó xuyên suốt thậm chí trong mơ tôi còn lắm nhảm thành lời. Muốn không ai dẫm đạp lên mình phải có tiền. Sẽ không tin bất cứ điều gì và không tin bất cứ vào ai. Lâm bay được ba ngày thì mẹ Lâm đến gặp tôi. Một giọt nước làm tràn cốc. Mẹ Lâm hao hao giống mẹ tôi. Những phụ nữ chỉ biết chịu đựng hy sinh cho chồng con. Mẹ Lâm vừa nói vừa khóc. Lâm rất khổ sở khi phải quyết định như thế này. Lâm thông minh nhưng đánh giá tôi quá thấp. Sự ghê tởm làm tôi tỉnh táo. Anh ta quyết định lợi dụng những giọt nước mắt thật thà của bà mẹ để mặc cả. "Bác cứ yên tâm về nghỉ đi. Số phận đã không cho con làm con dâu của bác nhưng lúc nào con cũng coi bác như mẹ. Còn chuyện chờ đợi hay tha thứ con không thể". Mẹ Lâm liếc nhanh xuống bụng của tôi. "Con cũng biết là bao giờ bác cũng thương con, các cụ bảo một đêm nằm bằng năm ở". "Bác cứ yên tâm đi, không có chuyện gì đâu". Mãi cho đến sau khi có bé Phương Phương tôi mới thôi ý nghĩ trả thù Lâm. Xét cho cùng, một kẻ như anh ta vào một tình thế như vậy đương nhiên phải cư xử như vậy. Mẹ Lâm bán quà rong chắt bóp cho các con

đi học. Ba anh em nhà Lâm đều đỗ đạt. Giờ đây tôi đã biết, sau những tấm bằng thơm phức mùi vinh quang của những trường đại học lớn là lớp nhếp mồ hôi và máu của những ai khác. Cách đây hai năm tôi có một thương vụ về nhập phế liệu sắt. Những người đỡ đầu của tôi cho phép tôi được làm trực tiếp. Thủ lĩnh bên đối tác tôi cần gặp là anh trai Lâm. Vị Phó tổng giám đốc có hai bằng phó tiến sĩ ở hai chuyên ngành thời thượng. Tôi đã gặp vô số cao thủ nhưng đây là cao thủ bậc nhất. Thương vụ đó tôi bị lỗ, không nhiều, ba mươi lăm ngàn đô. Hình như tôi luôn luôn bị đảng nhà Lâm chơi át vía. Tuy nhiên, tôi cũng biết được nhiều thông tin cần thiết. Nó khẳng định sự lựa chọn của tôi với cuộc đời này là đúng đắn. Anh em của Lâm cho đến những năm đại học vẫn phải mặc chung áo. Mặc chung nghe hơi đoàn kết, thực ra là mặc trộm của nhau. Từ bé mỗi người đã có một góc tủ riêng và đôi khi phải vay nhau cả giấy toilette. Lâm trở thành một người đạo đức là tất yếu. Lâm thường bảo tôi đi vào chuyện bé cần phải có tâm hồn lớn. Nghe hay thật. Dẫm đạp lên người khác là chuyện bé và ai đẩy hơi phien là chuyện lớn. Đây là đạo đức của người quân tử. Tôi phải hiểu nhiều điều và phải hiểu thật nhanh, thật chắc chắn. Con bé Phương Phương được sáu tháng, tôi đến gặp ba tôi. Người tôi chẳng yêu cũng chẳng ghét, ông ta cũng có đủ đạo đức của một người

thành đạt. Xét về mọi khía cạnh mẹ tôi cũng có lỗi. Ai bảo mẹ tôi nhu nhược. Ba tôi chấp nhận những yêu cầu mà tôi đưa ra. Những người thông minh luôn hành động hợp lý. Tôi có một số vốn nhất định, cộng với hệ số IQ của tôi nó sẽ là sự đảm bảo. Người bạn buôn đầu tiên với tôi, một gã nhà giàu háo sắc. Bốn mươi sáu tuổi và có bảy đứa con gái hoàn toàn trong giá thú. Tôi qua mặt gã ma lanh ma cô bằng những đòn cổ điển. Kiểu đập dờn của thị Hến. Gã chỉ nhớ rằng tôi có nhan sắc mà quên là tôi cũng có khá nhiều tiền. Lúc gã hiểu ra và định thân tôi đột ngột cắt quan hệ. Tôi chưa đủ sức đỡ đòn của gã. Hơn nữa, không nên tham. Trong thương trường táo bạo là điều quyết định nhưng thận trọng là đức tính không thể thiếu. Trong vòng hai năm tôi học được vô số bài học và cũng kịp dạy cho khá nhiều kẻ khác. Suốt thời gian này Hoàng ở trong Nam. Tôi bất tin luôn. Con bé Phương Phương cũng cấp dần. Chuyện của Lâm vẫn buốt nhói. Nhưng thật sự tôi không có thời gian để ủ ê. Làm cho được nhiều tiền là một công việc có hấp lực mạnh. Thực ra, kiếm được nhiều tiền không hẳn phải là câu chuyện rùng rợn. Nó đòi hỏi một số tố chất thiên bẩm. Những người như mẹ tôi, những người như Hoàng vĩnh viễn không bao giờ là người giàu. Tôi chưa thấy ai có nhiều tiền mà nhu nhược hoặc nhân hậu. Cũng có người rộng rãi, cũng có kẻ bủn xỉn nhưng trong

tất cả bọn họ bóí không ra được nửa người trung thực. Người có tiền cũng thật nhiều ưu điểm. Họ mạnh mẽ, sắc sảo, có khả năng chơi bài ngựa đến mức tối đa. Ở nhiều phương diện, tôi yêu thích kẻ mạnh. Lâm làm tôi ghê tởm vì sớm bộc lộ sự hèn hạ. Một người đàn ông hèn hạ rất khó làm giàu. Những người đàn ông đến sau Lâm đều cố tỏ ra mình mạnh. Tôi không tha thiết với ai. Hoặc tôi chỉ nhìn ra được cái xấu, hoặc tôi chưa thoát ra khỏi quán tính của mỗi tình đầu. Đầu năm tám tư, tôi gặp Henry Barker. Những ý nghĩ của tôi về ông ta rất khó tả. Barker người Úc và nói tiếng Pháp khá. Là thương nhân đại diện cho một hãng điện tử lớn. Barker thăm dò thị trường Việt Nam. Hồi ấy người ta hầu như chưa nói đến thuật ngữ Marketing. Những chông chéo trong chuyện làm ăn dẫn tôi gặp Barker. Một *étranger* ít nói và cư xử thông minh. Một khuôn mặt không đẹp nhưng hóm hỉnh. Ba ngày sau lần gặp đầu tiên Barker mời riêng tôi đi ăn tối. Tôi nhận lời. Barker đã và sẽ là người nước ngoài duy nhất tôi tiếp xúc *tête à tête*. Ngoài những xì xào của dư luận xã hội, Việt Nam năm 1984 còn có những chính sách ngô nghê về quan hệ với người ngoại quốc. Mặc dầu khá nhiều chuyên gia Thụy Điển, Hung, Pháp cưới vợ là thiếu nữ Hà Nội. Những đám cưới tràn đầy rượu ngon ở những khách sạn sang trọng. Bố mẹ nhìn chàng rể hỉ hủ mơ

màng nghĩ đến mức lương, rồi thăm thì nhân hồi đoái ra tiền Việt. Tôi biết mình phải chịu đựng điều gì nhưng công việc là công việc. Khúc dạo đầu đã hơi thuận lợi tôi phải triệt để tận dụng. Lãi suất quá cao của nó làm tôi ham. Tháng trước tôi liên tiếp đi xem bói hai lần. Một lần bằng bài tây, một lần rút thẻ. Những tiên tri khoa học và lời mách bảo của thánh thần đều khẳng định hậu vận tôi rất dư dật. Tôi sẽ gặp một người chồng tuyệt vời và tướng của tôi là tướng vượng phu ích tử. Đúng hay sai chưa cần biết chỉ cần thêm vài tự tin. Restaurant tư nhân ấm cúng và có nhiều đồ biển thật ngon. Barker uống vừa phải, dịu dàng nhìn tôi đốt thuốc liên tục. Tôi kể sơ qua đôi nét về mình và bàn thẳng vào công việc. Barker nghe, thỉnh thoảng nói đùa. Mọi người trong quán đều nhìn tôi. Tự nhiên tôi nhớ Lâm, nhớ đến cồn cào. Một bó dây dây gai lướt xé trái tim tôi. Tám giờ, Barker đưa tôi về. Lúc ấy tôi chưa đủ tiền để mua nhà riêng. Cái Toyota màu kem đỗ trước khu chung cư xám xám loang lổ rêu. Căn hộ tầng hai được cấp từ hồi bố tôi lên Vụ phó. Nhà của ông, nhưng chẳng bao giờ ông về, trừ một lần vào ngày vợ mất. Vài bà có tuổi thập thò ở đầu hành lang. Dăm bảy cô hàng xóm quá lứa ế chồng vừa bình phẩm mùi nước hoa của tôi vừa bàn chuyện đức hạnh. Tôi ngồi xuống bàn trang điểm chăm chăm nhìn vào gương. Tôi muốn tắm. Tôi chùi

kỹ son môi. Căng thẳng. Tôi thức trắng đêm sau khi vứt gói Seduxel qua cửa sổ. Tôi không được phép gục ngã. Tôi không còn hệ số lùi và tôi còn bé Phương Phương. Tôi phải là người chiến thắng. Tôi phải được quyền cười khinh miệt vào tất cả cái mà tôi muốn cười. Tôi khinh bỉ đàn ông hơn bao giờ hết. trừ Hoàng. Về sau theo Barker nói tôi đã để lại cho ông ta một *spécial impression*. Do tính chất công việc chúng tôi hay gặp nhau. Barker về nước, hai mươi tư ngày sau quay lại Việt Nam ngỏ ý cưới tôi. Ông ta tể nhị kê khai tài sản và tình yêu. Tôi cười lịch sự từ chối. Nhưng tôi cũng đồng ý đi chơi miễn Nam với ông ta một chuyến dài. Thương vụ đã thành công rực rỡ. Bây giờ, tôi muốn đi tìm Hoàng. Tôi nhận được vài thông tin không hay về bạn tôi. Tôi đã tìm thấy Hoàng giữa đống vỏ chai. Tôi nhắc nhiều về Barker vì đơn giản đó là người đàn ông duy nhất tôi chấp nhận ngủ qua đêm, ngoài Lâm.

Người đàn bà trưởng thành khác một gái trong trắng ở điểm gì. Tiêu chuẩn phân biệt là trinh tiết (*virginité*) chung cho cả Đông lẫn Tây. Phương Đông day nghiêng hơn. Cả một hệ thống lễ nghi chèn chặt quanh khái niệm này. Trình Y Xuyên nói: "Nhiên tử sự cực tiểu, thất tiết sự cực đại". (Tuy nhiên chết là sự cực nhỏ, thất tiết mới là sự cực lớn). Một sự day nghiêng có bề dày lịch sử. Phi lý chẳng. Vô nhân đạo chẳng. Đến như Kiều cũng phải biết

on "Bồi lòng quân tử khác lòng người ta". Tiết hạnh các liệt nữ đều được đốt trăm phụng kính. Báo Tiên Phong với diễn đàn "Sống hiện đại - yêu hiện đại" xuyên suốt hai mươi năm số cũng quanh quần phụ nữ chưa chồng có nên mất trinh không.

Tôi châm tiếp một điếu thuốc. Đòi cắt nghĩa cuộc đời đó là dấu hiệu của tuổi già. Loay hoay với những câu hỏi siêu hình là công việc của những triết nhân. Tôi bất hạnh hay không bất hạnh. Trước đây, tôi xa lạ với tất cả chuyện đó. Thế mà, Sông có khúc người có lúc. Tôi biết, tiền của không đem lại hạnh phúc nhưng nó là phương tiện tốt nhất để đi đến hạnh phúc. Bà U pha cho tôi cốc nước cam. Không muốn uống. Không thể hiểu được mình. Rất nhiều người khen mình là thông minh, là tự tin.

- U ơi, U ngồi đây với con. Vừa rồi U về quê có chuyện gì mới không?

- Bà Hai Tít ốm lắm, không chắc đã qua được đợt này.

- Bà ấy là ai vậy.

- U chịu con. Bà ấy là cô ruột mẹ con. Mà hôm nào con về quê đi.

- Con có biết ai vào với ai đâu, ngại lắm. Chào hỏi lẫn lộn rồi các cụ chửi cho ửng mắt.

- Gớm con cứ về xem nào. Nhiều lúc cầm quà con gửi cứ thấy ngại. Lâu con không về họ mạc người ta nghĩ. Con mẹ Cảnh hôm nọ mát mẻ, những là đối

một năm chứ ai đổi một bữa. Mới cả người Hà Nội người ta sợ xa, sợ quê nghèo. U tức quá chửi cho mấy câu. U bảo con ốm. Mọi người xúm vào mắng cho con mẹ một trận.

- Thôi được, rồi hôm nào con về vậy.

- Con cứ rủ cả cậu Hoàng, cậu ấy cư xử với người trên khéo lắm.

Tôi tắt đèn, quay mặt vào tường. Hôm mẹ tôi mất ở quê ra không nhiều. Mẹ tôi là con bà thứ. Cũng chẳng hẳn. Ông ngoại tôi là chánh tổng. Bà ngoại tôi xay lúa thuê. Ông chánh tổng hút thuốc phiện, nửa đêm tỉnh táo rồi mò xuống nhà dưới. Mẹ tôi vất vả từ tám bé khổ cả trăm đường. Chưa có cách mạng, khổ phận tôi đòi. Có cách mạng, khổ là con địa chủ. Một thân phận nửa dơi nửa chuột. Đã thế lại có chút nhan sắc, đủ để chuốc lấy vô số bạc bèo, vô số là lừa đảo. Hôm mẹ mất, tôi về hơi chậm. Mẹ cầm tay nước mắt dần deo cổ muốn nói gì. Mẹ ơi là mẹ ơi, mẹ muốn nói gì. Hoàng vuốt mắt cho mẹ tôi rồi quỳ xuống đọc kinh. Mẹ tôi chưa kịp tin cái gì. Bị người đời lừa nhiều lên thánh thần thương cũng chẳng nỡ dối lừa. Sau giỗ đầu tôi đi gọi đồng thiếp. Bà đồng kêu là tôi cứng vía quá nên bà không về nổi. Khi sống sợ chồng con, chết vẫn giữ tính. Hoàng bảo: "Cậu đừng chua chát quá mà cụ bà buồn". Bà U nói Hoàng khéo. Ừ, Hoàng khéo thật. Hay là nhờ rượu. Mình có bản lĩnh không. Một

người có bản lĩnh là một người va chạm với những khắc nghiệt phức tạp của cuộc sống vẫn giữ được mình. Nếu như vậy Hoàng cũng có đôi chút bản lĩnh đấy chứ. Bao nhiêu năm vẫn giữ cái vẻ nhơn nhơn không trách ai, không đổ tại số. Lâm xấu hay tốt. Đừng nghĩ tới anh ta nữa. Hoàng nói kiến thức ở một số người chỉ là sự an ủi, ở số người khác là phương tiện. Thế cái nào tốt hơn. Hoàng cười. Hoàng hay nói nước đôi. Động lực phát triển nhân loại là sự tự khẳng định đi lên. Lâm bảo vậy. Quên anh ta đi. Hãy thử đặt mình vào địa vị của người khác. Minh kinh tởm khi ai khuyên mình câu ấy. Một giả thuyết không thể chứa đầy dối trá. Tôi vùng dậy bật Video. Sẽ cố xem hết một phim cao bồi. Những gã trông thật đàn ông rút súng thật nhanh và đội mũ rộng vành. Mình sai lầm. Đương nhiên là Lâm cũng sai lầm. Cô bé Thủy có sai lầm không. Trong chuyện Trần Bình đến với Thủy liệu có sự dối trá. Khi người ta nói dối một lần dễ nói dối lần thứ hai. Chao ôi sao ba tháng gần đây mình lại hay nghĩ lẩn quẩn thế này. Đàn bà tuyệt đối không nên cô đơn.

Chương Bảy

1

Bầu trời Sài Gòn thoáng cao và ít mây, về chiều nắng nhạt nhanh. Đôi khi buổi sáng có mưa, những cơn mưa ngắn ngủi làm dịu đi mặt người để lại trên lòng đường nước đọng thỉnh thoảng thành vũng hắt màu mây nhờ nhờ. Hoàng đi bộ từ Bưu điện thành phố sang Nhà thờ Đức Bà. Anh vào cửa phụ. Lễ sáng đã tan. Lác đác còn vài bà già đang lẩm rầm đọc kinh. Hoàng dựng đàn vào sát tường, anh làm dấu rồi quỳ xuống. Sáng nay, Chủ Nhật lễ trọng. Đức cha Tổng giám mục chủ lễ. Nắng nhàn nhạt. Hoàng gục trán vào lòng bàn tay. Lạy chúa, xin Người ở lại với con vì trời đã đổ chiều. Trần nhà thờ cao vút. Tĩnh lặng, yên ắng thăm thẳm. Con thật sự bất lực. Xin Chúa mở rộng vòng tay che chở con. Con đã từng chới bỏ người. Con đã từng tự tin. Xin hãy dẫn dắt con bằng cánh tay của Người. Hãy chọn

cho con lối bước. Đột nhiên, Hoàng nức nở. Anh dụi mặt vào ống tay áo. Tối hôm qua Hoàng làm việc quá sức. Sau nhiều lần mặc cả, ban nhạc Sóng Đêm chính thức được chơi ở nhà hàng Hương Tre. Một trong những nhà hàng xịn nhất Sài Gòn. Tiền công trả cao hơn và sự ổn định chắc chắn hơn. Viên quản lý nhà hàng chừng ba mươi. Bụng tròn, mặt tròn. Rất chững chạc với cái cà vạt màu nhà. Không hiểu sao tự hủy hoại vẻ lịch sự bằng cách đeo chiếc phù hiệu rất phô trương chữ Manager. Theo đúng chỉ dẫn của người môi giới. Hoàng nói tiếng Anh. Gã nghe vẻ lơ đãng và khi hỏi lại thật sắc sảo. Cuối cùng, nhắc hộp Cigar điệu nhỏ mời Hoàng.

- Tối thứ bảy này các cậu chơi buổi đầu tiên. Nếu tự khẳng định được thì sẽ làm hợp đồng hai tháng.

- Cảm ơn ông.

- Nhóm các cậu chính thức bao nhiêu người?

- Năm người.

- Có nữ không?

- Một.

- Các cậu sẽ đảm nhiệm một chương trình khoảng bốn tiếng. Cũng có thể muộn quá hai mươi tư giờ. Thỉnh thoảng, nhà hàng cũng mời những ca sĩ nổi danh. Cố gắng đảm bảo phần hòa âm.

- Chúng tôi sẽ không làm ông thất vọng.

Hoàng căng tai vắt và nghe cái giọng nói lướt âm đặc sệt Mỹ của gã. Trang trí nội thất của căn phòng

tuyệt vời. Một bức thảm lớn chiếm toàn bộ mặt tường ngang. Thảm Bagda. Cảnh một phòng tắm hơi. Những tấm lưng trần màu sẫm của thiếu nữ Trung đông. Gã này là Việt kiều mới hồi hương, rụt rè đầu tư vốn vào ngành dịch vụ đang là thời thượng, được coi là hướng đi mới của nền kinh tế vốn dĩ đã mù lòa. Cậu Chúa cho gã bàn về chuyện tiền nong. Gã bàn thật. Cũng không cò kè lắm. Hoàng cầm xấp tiền ứng trước cố giữ tay đừng run. Anh nghiêng mình chào lịch sự, moi óc nghĩ ra một câu văn hoa nhất để nói lời từ biệt. Hoàng đi ra cửa nhìn sang bên kia đường. Bích và Cam Ly ngồi trên chiếc Honda 67 đang ngong ngóng. Hai thành viên nữa của ban nhạc, Nam và Mỹ, giấu vẻ hồi hộp bằng cách chăm chú đếm những ai mặc áo đỏ trong dòng người đang nườm nượp đi về phía chợ Bến Thành. Bích to giọng nhưng cố tỏ vẻ thờ ơ.

- Thế nào.

- Chết đẹp như trên phim.

Bích chán nản.

- Tao biết ngay mà. Cái mặt mày thò đến đâu là việc hỏng ngay đến đó.

- Hãy ngoác rộng nữa ra hời cái mồm bản thủ. Để cho ta được niềm hạnh phúc là tặng cho người một cục hy vọng.

Hoàng gí xấp tiền sát mũi Bích. Với vẻ đồ đản khoái trá, Bích hít hà.

- Mùi đồng. Một trăm phần trăm là mùi đồng.
Chèn dec oi, đúng là Việt kiều yêu nước rồi.

Nam và Mỹ cùng cười. Bầu trời Sài Gòn rực sáng. Cả bọn đã quá quen cảnh lê la rồi bị từ chối khéo. Còn lần này, ơn Chúa. Bích lăm nhăm đếm tiền, tay đắp nước bọt rất dẻo bót ra mây tồ, số còn lại cần thận cất rất sâu vào túi trước quần Jean.

- Uống gì nhớ.

- Câu hỏi đáng yêu thật - Hoàng cười.

Hai cái Honda chồm chồm xông về phía số tám Lê Quý Đôn. Căng tin của Fafilm chuyên bán bia hơi bình dân cho đám văn nghệ sĩ làng nhàng. Cam Ly ngồi cạnh Bích, xuýt xoa cay với đĩa ốc hương. Hoàng hút thuốc. Máy tháng gần đây vài vệt nhằn mờ đã xuất hiện trên vầng trán phẳng. Bích và Nam cụng ly ồn ào. Mỹ uống kém, trong ban nhạc câu ta chơi trống. Lai rai đến chừng bốn giờ tất cả về nhà Mỹ. Căn nhà hai tầng cuối đường Thoại Ngọc Hầu. Mỹ con một, nhà rất khá nhưng bố mẹ ly dị. Chàng trai tồn tại giữa kẽ nứt của sự tan vỡ hạnh phúc gia đình. Những tháng chẵn đến xin tiền bố và tháng lẻ xin tiền mẹ. Căn nhà rộng, trống hoác, không một tiện nghi đáng giá ngoài bộ trống. Lý do duy nhất phải khóa cửa. Nam cầm amply. Da đen, tóc dài như phần đông thanh niên trong này. Đang là sinh viên năm thứ tư của Nhạc viện thành phố. Một buổi chiều mưa, bị mê hoặc trước tài hùng

biện đầy ngẫu hứng của Bích, Nam quyết định sống theo cuộc đời phù du đích thực nghệ sĩ. Nghĩa là, bập bênh suy dinh dưỡng từ sàn nhảy này sang sàn nhảy kia, nếu số phận có tốt tay thì cũng chỉ trở thành một nhạc công quên chôn sống tài năng của mình ở một Nhà văn hóa quận ọp ẹp nào đó. Bích cởi áo hoa chân múa tay phác thảo một chương trình thật xịn. Bọn phú ông mon men đến nghệ thuật phải lác mắt. Các ban nhạc khác phải lùi xa. Sóng Đêm sẽ chồm lên bao phủ toàn bộ nền nhạc nhẹ thành phố Hồ Chí Minh, bao trùm toàn bộ nền nhạc nhẹ Việt Nam cũng như cả thế giới. Hai năm, chỉ hai năm nữa thôi chúng ta sẽ biểu diễn trước công chúng sành sỏi của thành Paris. Trước đám đông cuồng nhiệt của New York bốc lửa. Bắt đầu. Những hợp âm điện tử với cường độ tròn xoay. Christ Norman mồ hôi mồ kê ròng ròng, gầy gò với vòng eo của hoa hậu áo dài, năm mươi tám phân tây.

- Cam Ly. Em chú ý vào. Tục tục tục chát chát tục. Thằng Mỹ ngừng ở chỗ ấy thì em vào. Trượt mẹ nó rồi. Once again. Đấy được lắm. Tà ta ta. Oh my darling.

Hoàng ngồi trên thùng loa cố gắng tập trung. Khi tập đàn Bích hung hăng khác thường. Không uống, không ăn, như thằng lên đồng dở. Nắng hai mươi tám độ. Trời dịu. Những hôm quá nóng Bích rất hay

văng tục. Hoàng xót xa nhìn xương sườn bạn. Anh cũng muốn vắng tục.

Hai cậu bé phụ lễ đi đóng cửa sổ. Những dây ghế trong nhà thờ sẫm hơn. Có tiếng khàn khàn cầu nguyện, Hoàng ngẩng lên. Một ông lão ăn xin ngồi bệt trên sàn đá xám lấm nhấm. Mặt đen dứa với áo nâu rách vá dùm dỏ. Biết bao linh hồn khốn khổ muốn nương tựa nơi cửa Chúa. Người thấu hiểu. Chắc chắn là như vậy. Sự cùng quẫn cuối cùng của con người đó là cơ hội của Chúa. Chỉ có chúng ta, những kẻ bạc bẽo mới chối Chúa, xin Người ban cho con một đức tin thuần khiết. Con muốn được yên bình và thanh sạch. Mình là thằng tội lỗi. Đây rẫy nguy hiểm. Và tha nợ chúng con cũng như chúng con tha nợ cho kẻ có nợ với chúng con, xin chớ để chúng con sa trước cám dỗ và cứu chúng con ra khỏi sự dữ. Amen. Mình phải ra Bắc. Bố mẹ mình và em Phượng. Nhà có hai thằng con giai đi biên biệt cả hai. Bức thư nhận gần đây nhất cũng đã hai tháng. Tồn tại là tồn tại bằng trách nhiệm. Hai đầu gối ê ẩm mỗi nhưng anh không muốn đứng dậy. Hoàng nhìn cây bạch lạp đã ngưng cháy dưới chân Đức Mẹ. Lạy Đức Mẹ lòng lành. Người đã che chở cho con từ tấm bé. Xin Người đừng bỏ con. Tối qua, hình như lúc hơn mười giờ, đang chơi bản *Điệp khúc tình yêu* của Trần Tiến, Cam Ly vòng qua thùng loa đưa Hoàng một đĩa soup bò, một lát bánh mỳ để cạnh.

Hoàng nhai trệu trạo. Suốt từ chiều tối anh chỉ uống. Cái vỏ chai Mạc ten còn chừa một ly đại để dưới chân. Sàn nhảy quay cuồng. Bốn mươi phần trăm là người nước ngoài. Một trăm phần trăm ăn mặc sang trọng. Đám cave của vũ trường Century mò sang đây quá nửa. Hoàng chơi đàn theo thói quen không cảm xúc. Bốn dây đàn guitar bass vẫn ăn đều theo nhịp *lít* của Bích. Một tháng gần đây anh luôn ở tình trạng này. Cam Ly thay bộ đồ thứ ba, áo liền quần óng ánh kim tuyến, bó sát theo đường nét tuyệt mỹ của cô. Hết hai bản hoà âm không lời nữa cô bé sẽ hát, sẽ lắc hết số đo vòng hông. Hai nhóm say rượu ngồi gần ban nhạc đang gào tên Cam Ly. Khoảng gần ba tháng lại đây, cô bé được coi là ca sĩ gỏi dục nhất trong nền nhạc nhẹ vũ trường thành phố.

- Anh Hoàng mệt à.
- Bình thường thôi.
- Anh đừng uống nữa.
- Ừ, nốt chai này.
- Có ăn gì thêm không.
- Stop.

Cam Ly bật lon coca rót vào cốc pha lê đầy đá dầm. Hoàng tiến ra phía sân khấu nhả nụ cười. Về nguyên tắc, nhạc công bao giờ cũng phải hồ hởi tươi khoẻ. Đèn màu nhấp nháy. Nam lắc lắc mó tóc dài oằn oại trên bàn phím organ. Mỹ tung dùi trống

điệu nghệ năm vòng trên không. Đến mười rưỡi nghỉ bảy phút. Tay dẫn chương trình ba hoa chọc cười. Căn phòng rộng mù mịt khói thuốc. Bích tu chai bia Sài Gòn, rõ ràng chán lăm. Các quý ông, quý bà thờ ơ trước chương trình nghệ thuật cao. Người ta đến đây để nốc, để hét, để nẩy bản bật. Một gã tóc hung tiến lại gần, dáng người vẻ Bắc Âu, áo veston may đẹp, hơi nghiêng ngả nhưng phong độ còn khá lịch sự. Bích chẳng buồn đứng lên ngoái lại gọi Hoàng.

- Mày xem cái thằng dở hơi nó lè nhè cái gì.

Hoàng nuốt nốt ngụm Mọc Ten cuối.

- What can I do for you?

Gã ngoại quốc chùng uống kha khá nhiều rượu, lão đảo một tràng dài.

- Nó nói gì vậy.

- Nó kêu ngày xưa nó cũng chơi nhạc. Nó ở Việt Nam đã nửa năm và đây là lần đầu tiên nó xem một ban nhạc nghiệp dư mà lại chơi hay vậy.

Bích chồm dậy mắt sáng rực, chân vấp phải dây micro làm đổ cái rầm. Có thể chứ, trong nhan nhản đám trâu bò phốp pháp kia ít nhất cũng còn vài đôi tai thắm âm đáng kính.

- Mày giới thiệu tao là nhạc sĩ nhớ, nhạc sĩ dzin hần hoi. Còn bốn đứa chúng mày đang học ở Nhạc viện. Dịch đi.

Hoàng cười khẩy.

- Từ từ đã nào. Và sau hết ngài Hô Vác đây thông qua sự ngưỡng mộ nghệ thuật muốn hân hạnh được làm quen với nữ ca sĩ trong ban. Nếu tối nay cô ta không bận, ngài đây xin đưa cô ta về tận nhà riêng.

- Thằng phò dục.

Bích nốc hết chai bia, ném vỏ vào cánh gà. Cái cánh của muôn thú. Có mấy lần anh em suýt cầm đàn nện một gã người Ba Lan. Gã trắng trợn mặc cả về Cam Ly.

- Xéo mẹ mày đi tiếng Anh nói là gì.

- Thằng quản lý nó đang nhìn mày đấy.

- Con cặc.

Tan vũ hội đã quá muộn. Hoàng muốn quay về nhà ông trẻ ở gần nhà thờ Kỳ Đồng. Đêm lộng gió. Đám đua xe gầm rú bật hết xi nhan lấp loá chạy quanh đường Nguyễn Huệ. Khuya quá rồi để hôm khác vậy. Anh bảo Mỹ đưa chìa khoá nhà. Đặt mình là ngủ mê mệt. Gần ba giờ sáng Mỹ nửa tỉnh nửa say lôi một cô bé tóc xù về. Bộ đầm của cô bé bê bết vệt nôn. Hoàng đi lên lầu giải đện nằm dưới sàn. Trần trọc gần năm giờ Hoàng thiếp đi. Và sáng nay, anh dậy muộn nhờ buổi lễ trọng.

Hoàng đọc hai lần kinh Lạy Cha, thấy bình tâm hơn. Anh đứng lên làm dấu, lau khô dòng nước mắt sót vào ống tay áo. Hoàng cầm đàn, khi đi ngang qua nón ông lão ăn mày anh bỏ vào đấy tờ mười đồng. Ông cụ ngơ ngác nhìn tờ tiền chẵn. "Lạy Chúa

con xin cậu". Hoàng đi ra đường Cách mạng tháng Tám vào quán cà phê quen. Bà chủ quán người gốc Bắc rất lạnh mồm. Hoàng châm thuốc. Chủ nhật rục rịch các mâu quần áo. Vậy là mình đã vào trong này được chín tháng. Hết rồi những hy vọng đâm đầy sự chủ quan. Mình là cái gì. Một con Zéro tròn trĩnh mà chu vi có vẻ tiêu chuẩn. Rất lạ là mình không đau đớn. Mình hiểu chậm quá. Làm gì có sự vỡ toang. Làm gì có sự đổi thay. Mọi thứ từ từ mòn. Cuộc sống lật vạt chưa đủ mạnh để tạo áp suất ép vỡ bất cứ cái gì. Mọi người loay hoay trong sự lơ dờ. Và cũng chán lắm rồi, chán cả những cái gọi là sắc sảo nhất. Phin cà phê nhỏ từng giọt đen sẫm. Mình không xin tiền mẹ, thậm chí còn gửi ra Bắc được hai lần. Mà là thằng giả dối Hoàng ạ. Giả dối với chính mày. Lại đem lương tâm ra mặc cả chác. Lạy Chúa, con chỉ muốn tốt lành cho mọi người xung quanh. Nói dối. Mày đi xa vì tự tin vào cái gọi là tài năng của mày. Mày muốn cho mọi người khâm phục. Chao ôi, Hoàng, mày phải biết sợ Chúa chứ. Cách đây đúng hai mươi bảy ngày, Hoàng bẻ bút và đốt tất cả những gì anh cặm cùi suốt ba năm. Nhìn những trang bản thảo cong queo cháy trong cái mưa ào ào của Sài Gòn. Phải uống thôi. Hoàng kêu chai bia. Cồn cào quá. Mình phải bỏ rượu mất. Uống bia mỗi bằng cà phê đá. Hết chừng nửa chai, có tiếng phanh gấp, Hoàng ngẩng. Bích đào Cam Ly đỗ sát

cửa quán. Kiểu đi xe của thằng cướp đường. Thật là lạ, cho đến giờ rằng nó vẫn còn nguyên. Cam Ly kéo ghế ngồi đối diện Hoàng. Buổi sáng cô bé trông càng sắc nét. Mũi cao, mắt to hơi sâu. Bích kêu hai ly cà phê đen đá.

- Tao biết ngay thể nào mày cũng ra đây. Con chiên khô đạo đang quay về đàn. Tuổi nước thánh chưa đủ hay sao mà còn phải tưới thêm bia.

Hoàng uể oải uống.

- Mày còn tiền không.

Bích và Cam Ly nhìn nhau rồi cùng phá ra cười. Hoàng ngơ ngơ không hiểu.

- Sáng tao qua thằng Mỹ. Đi ăn bún thì gặp thằng Nam. Câu đầu tiên hỏi tao cũng y xì như mày. Chúa ơi, những tư tưởng bản thủ sao mà hay gặp nhau.

- Đừng kêu tên Đức Chúa Lời vô có. Tao sẽ rất đau lòng khi quỷ sứ rút lưỡi mày.

Cam Ly hát khe khẽ một bản của ABBA. Bích quờ tay với cái túi vải thô treo ở ghi đông xe.

- Hai thằng kia hỏi tiền còn dễ hiểu, chứ mày lấy tiền để làm gì.

- Tao muốn đi miền Tây một vài ngày.

- Làm cái chó chết gì ở dưới đây.

- Giang hồ vật.

- Thế còn bọn Hương Tre.

- Mày kêu ai chẳng được, tao mới quá.

Cam Ly ngừng hát.

- Em đi cùng anh Hoàng nhớ.

- Anh muốn đi một mình.

- Mày muốn làm gì thì làm. Cố mà nghĩ đến ông bà già mày và chúng tao. Tao cũng phát tởm cái kiểu dờ hơi của mày. Hết mẹ nước mắt rồi đừng bắt khóc nữa.

Hoàng biết Bích từ hồi còn ngoài Bắc. Biết thôi chứ không thân. Gã sinh viên nội trú nhỏ con người Hải Phòng khét tiếng khắp các ký túc xá. Một tín đồ ngông cuồng của chủ nghĩa duy mỹ. Một kiểu sinh viên mà lịch sử học đường chỉ cho phép tồn tại đến đầu thập kỷ tám mươi rồi vĩnh viễn tuyệt chủng. Bích đã từng lao qua cửa sổ tầng hai để chứng minh mối tình đầu với vợ góa ông bảo vệ. Quán thêm khách. Ba cô gái và hai chàng trai ôm vai nhau ồn ào. Cần nhần lẫn nhau là hôm nay phải đi Vũng Tàu. Cam Ly rủ:

- Mua cái gì tươi tươi về nhà thằng Mỹ đi.

Hoàng từ chối. Bích đếm đủ năm ngàn đưa Hoàng.

- Thế bao giờ mày về.

- Tao cũng chưa định ngày đi.

- Thằng mập nó kiếm đấy. Trưa nay mày cứ qua nhà thằng Mỹ coi sao.

Bích gọi ai cũng hỗn. Năm mập là Mạnh Thường Quân của đám nghệ sĩ thiên tài vô vận. Nhiều tiền

như quân Nguyên, ưa giao du với đám nghệ sĩ trẻ chưa thành danh. Tất nhiên là sếnh ra cũng bóc lột tý ty. Nhưng đại để là người biết điều. Gã buôn tranh chợ của đám họa sĩ tạp nham, com măng làm tranh giả nhái bút của mấy "mét" lớn. Một bậc thầy trong việc tạo ra cái gọi là "Đại Nhạc Hội". Tám năm nữa, khi cơ chế nghệ thuật được mở thoáng, Năm mập đi vào lịch sử điện ảnh Video dân tộc như là một nhà sản xuất phim sáng giá. Bích trước mặt thì nịnh nọt nhưng sau lưng thì ra sức nguyên rủa gã béo.

- Tối nay vẫn đến Hương Tre hả?

- Chứ còn gì nữa. Chúng mày làm ăn chán bỏ mẹ. Công việc là công việc - Bích văng một câu rất đậm - Tý mày rồi qua nhà Chấn Và kéo thằng Nam về. Thằng khùng ấy nướng sạch cái sáu bảy cho mà xem.

Bích dèo Cam Ly. Xe rồ ga để lại đám khói xanh đặc. Hoàng sụt sịt lau mũi bằng ve áo. Lạy Chúa, xin đừng bắt con ốm. Quo vadis. Hoàng xách đàn đi sang vỉa hè bên kia rồi lưỡng lự quay lại. Cứ thế mười tám lần. Nắng chang chang gần vào chính Ngọ. Nhiệt kế trong nhà chỉ một trăm hai mươi độ C. Thân nhiệt người ta ba mươi bảy độ. Quá vô nghĩa. Nhưng vô nghĩa nhất là hát.

Nhà Chấn Và ở trong một hẻm gần rẽ vào đường Học Lạc. Vỉa hè nhom nhóp bần. Nó gọi nhớ đến

phố Tạ Hiền Hà Nội, nơi rất đông người Tàu ở. Hoàng đi qua phòng ngoài, chất từng dãy cao ngất ngưỡng những làn những chậu những xô nhựa các màu. Chú khách bán thuê, má bồ quân ngồi trông hàng gương mắt nhìn người quen lại cúi xuống lăm lăm tính toán. Hoàng lên lầu hai. Căn buồng ba chục mét vuông không bàn không ghế lộn nhộn cả người cởi trần lẫn mặc áo. Sàn gạch bông rải chiếu. Nam châu rìa, mặt cay cú.

- Xe đâu.

Nam móc túi đưa chìa khoá điện và tờ đăng ý nhàu nát. Chưa đến mức phải đặt xe. Chiếc Honda mang biển số có tổng nút là tịt nhưng luôn gặp hên. Nó được chuộc đi chuộc lại không dưới chín lần.

- Thua nhiều không?

- Hai chục ngàn.

- Về chưa.

- Về thì cũng làm gì.

Chấn Và bê bụng mỡ lạch bạch đi vào. Gã chào Hoàng, rút trong bị ra hai gói Hero, chừng chục chai xá xị mua bằng tiền trích hồ. Ở nhà Chấn Và cờ bạc đặt không to lắm và nghiêm cấm chuyện rượu bia. Khách quen đông nhưng có chọn lọc. Một con bạc cởi cái Citizen ném cạch xuống chiếu.

- Anh còn tiền không?

- Còn, thằng Bích vừa đưa.

- Đánh thử một tiếng xem, lâu lắm anh không

chơi mà. Cờ bạc chiều tay mới.

Hoàng lương lự rồi ừ. Quy luật của Nam phát huy tính đúng đắn ở mười lăm phút đầu. Hai anh em mặt lúc xanh lúc đỏ lấy chân đề lên đóng tiền hăm hập mồ hôi. Nam cố ưu điểm là đánh bạc thắng hay thua vẫn kiệm lời nhưng tất cả các ngón tay lấy bảy như bệnh nhân mắc chứng phong giật. Nam vốn dĩ là pianist chuyển sang chơi Organ. Môda vĩ đại từng nói, phần đa cảm nhất của thiên tài đàn phím đều nằm ở bàn tay. Ba mươi phút sau thì Hoàng trắng túi. Nam vay Chấn Và vài đồng mua xăng. Cái sáu bảy lão đảo trôi trên đường. Rất khó tả tâm trạng thua bạc. Nó nôn nao kiểu say nước chè. Phờ phạc kèm tỉnh táo. Nam huyết sáo giai điệu lạc hết phách.

- Em chẳng muốn qua nhà thằng Mỹ đâu. Hôm qua em với nó giận nhau.

- Mà vẫn muốn chơi nữa chứ gì.

Nam nhăn nhó tà tà cua xe. Hoàng bắt lượm buông xuôi. Hai anh em đến chợ ông Tạ, có cô bồ nhí của Nam bán trái cây. Nàng yêu nghệ thuật cải lương, say mê vẻ nhẵn nhó của danh hài Bảo Quốc. Xấu vừa phải mà lại yêu được nghệ sĩ lớn nên cũng khá hãnh diện. Nhìn vẻ xăm xăm của bạn, Hoàng khuyên lấy lệ cho lương tâm đỡ phần cắn rứt. Trong bụng biết chắc rằng hai mươi năm phút sau tại nhà Chấn Và sẽ xuất hiện một con bạc chân chính

đang khát nước. Và ba mươi một phút tiếp nữa, cả vốn lẫn lãi của hai sọt xoài, bốn sọt chôm chôm được tận tình dâng hiến cho thần đồ bác. Thế nhưng Vénus luôn luôn mỉm cười với những kẻ đen bạc. Nam hấp tấp đi ngược từ cổng chợ ra về mặt tươi như nghị sĩ quốc hội trong phiên khai mạc.

- Nếu bé Ba có hỏi, anh nhớ nói là bạn của anh em mình sắp đi lưu diễn ở Nhật nhớ.

Hoàng gật, ngẫm khâm phục trí tuệ của bạn mình. Quanh vùng Á Đông này, ai mà chẳng biết trong những năm tám mươi thanh niên Nhật là những kẻ sùng mộ nhạc nhẹ nhất. Hoàng thả Nam ở đầu đường Học Lạc rồi quay về nhà Mỹ. Cô bé tóc xù đã tỉnh rượu hẳn đang nhờ Cam Ly xem bói bằng bài tây. Bích nằm trên sàn đọc tờ "Tuổi Trẻ" giữa mấy mớ cải nhật dờ và có tới khoảng gần ký thịt bò roi rói đỏ. Hoàng lẳng lặng ngồi vớ gói "Đà Lạt". Bích khê nhồm.

- Ngày mai mày định đi mấy giờ.

- Tao tính không đi nữa.

- Thế đưa tiền đây.

- Hôm nay ma ám làm sao ấy, tao hét cả xấp tiền nào túi sau mà sờ lại không thấy đâu. - Hoàng thở dài - Thôi ít nhất có đánh rơi thì cũng tạo hạnh phúc cho một người.

- Tiên sư mày, thằng Nam rủ rê chứ gì. Rơi cái con chó.

Mỹ từ nhà tắm đi ra tóc ướt. Trông tươi tắn chắc là vừa được mama đưa tiền. Liếc cô bé tóc xù, mạnh dạn ga lăng.

- Hôm nay chủ nhật anh em mình ra tiệm.

Bích gần. Hoàng kêu mệt. Cam Ly lấy có thức ăn đã mua rồi. Mỹ khẳng khẳng mời với nhiệt tình khả nghi. Quân tử nhỡ ngôn đành lao theo tứ mã. Năm trừ hai còn ba. Roméo hào hoa rủ người tình lên Rex, hoàn thiện món viện trợ nhân đạo. Bích cần nhân.

- Những mầm non nghệ thuật Sài thành. Bớ khi, chẳng làm sao mà khá được. Một thằng thì chết vì gái. Một thằng thì tả tơi vì bạc. Tao đến phải chuẩn ra Bắc.

Cam Ly chặt vật với miếng thịt bò bằng con dao cùn. Hoàng đành phải vào bếp. Khoảng chừng nửa giờ thì mâm cơm thơm tất. Ba anh em ngồi uống và trời mưa. Chai Nàng hương vơi đều đều. Mưa ào ào vút vòm cây xanh. Một buổi trưa chủ nhật, dễ chịu. Không có cái chang chang gắt của nắng làm nồng thêm chén rượu tha hương đã mất men miền Bắc. Cam Ly khe khẽ hát. "Ngày chủ nhật buồn... Còn ai, còn ai...". Sau Giải phóng được chừng hai tháng, Nguyễn Thị Thảo mười một tuổi theo bố là cán bộ tập kết về quê nội. Đang thiếu cán bộ khung, tổ chức phân công ba bé Thảo phụ trách về tài chính. Họ nghe phong phanh một đạo ở ngoài kia ông đã

từng làm thuế. Tiền và hàng qua tay ông nhiều quá. Ba năm sau, ông phó giám đốc bị các đồng chí mình bắt vì tội tham ô. Hai tháng điều tra nghiêm túc, Viện kiểm sát không thể truy tố được vì cả Ban lãnh đạo tỉnh đều là bạn nhậu của ông. Trắng tội, nhưng cựu nhân viên phòng thuế thấy chán lắm. Ông làm giàu bằng cách khác, buôn lậu. Với kinh nghiệm chống buôn lậu sẵn có cộng thêm tài năng đương độ chín, trong vòng mười sáu tháng ông đã chi phối toàn bộ hệ thống giá cả những mặt hàng chính yếu trong tỉnh. Trước khi đột tử, ông đã kịp làm hồng một Phó Bí thư Tỉnh uỷ, ba thiếu tá Công an và hai mươi một quan chức lớn nhỏ trong các ngành công thương nghiệp. Nếu không có sự tranh giành tài sản của bốn bà vợ ở ba miền và khoảng một tá bồ nhí suốt dọc chiều dài đất nước thì người ta không làm sao rõ được những hoạt động mờ của ông. Sở Văn hóa đốt bánh pháo ba mét ăn mừng vì suýt nữa duyệt kế hoạch dựng tượng ông. Hóa ra ông đều và độc ác. Báo chí gào thét đòi quật mồ ông dậy để xử bắn. Cô con gái cưng của bà vợ chính thức bị giật ra khỏi lồng ngực. Nguyễn Thị Thảo trở thành ca sĩ Cam Ly là một truyện dài, một trường thiên tiểu thuyết mà chương nào cũng đâm đầy những tình tiết lừa đảo. Lỗ Tấn bảo "Có sa sút mới biết bụng dạ người đời". Bích than vãn.

- Chán quá, tao chán quá chúng mày ạ. Chưa ba

giờ thấy cụt hứng như thế này.

Cam Ly thở dài.

- Anh uống thật nhiều vào. Rượu nó khử được buồn. Hồi em mới lên Sài Gòn, em uống liên miên. Nếu không vậy thì làm sao còn sống đến bây giờ mà gặp các anh.

Hoàng châm điều thuốc mới. Cam Ly có từng trải mấy đi nữa cũng chỉ là một cô bé. Chán đáng sợ hơn buồn. Chán là lúc con người hoang mang bải hoải chẳng còn thiết bấu víu vào đâu nữa. Chán là vũng tù đọng những cái buồn thiu nhất của nỗi buồn. Buồn khả dĩ còn chịu được. Đôi khi có mưa dầm lại thì vị. Còn chán. Bích kể lể:

- Sáng hôm kia tao ngồi với bọn Đài Truyền hình. Thằng đạo diễn Lê Mỹ nó hứa lảng xê bọn mình qua chương trình thanh niên theo kiểu phong trào ca nhạc quần chúng phường. Gì thì gì kệ mẹ, mình phải thò mặt ra người khác mới biết được. Tao thì tao ghét sợ bất cứ thằng nào. Tay trống thằng Mỹ còn non thật, nhưng đi "lít" với chạy "bát" thì tao với mày phải xếp trong tốp ten ghita của thành phố. Đang nhậu dở, bỗng thằng cha Lê Mỹ nó khóc, nó kêu thương chúng mình lắm.

- Trượng phu bàn chuyện đại sự mà khóc, điềm gở quá.

- Chính tao cũng ngạc nhiên. Tao thấy "chả" còn đáng thương hơn mình nhưng nó cứ khăng khăng

đòi thương mình hơn thì tao biết sao.

Hoàng phì cười:

- Cái lương nó gọi đấy là lòng nhân hậu.

Cam Ly lại hát, giọng cô bé sẽ không đến nỗi lắm nếu bớt uống rượu và hút thuốc. Trời sầm sập mưa. Cái hẻm nhỏ thoát chốc đã ngập đầy nước, Cam Ly quay sang Hoàng.

- À, bé Ly tới qua nhờ em đưa thư cho anh Hoàng nè.

- Ai.

- Con nhỏ cave mặc bộ đầm đen đó.

Cam Ly với bốp lấy ra cái phong bì có in hình bên Nhà Rong.

- Cho em xem nhớ.

- Cũng chẳng có gì đâu, thôi cho anh xin.

- Em xem nó viết gì nào.

Bích mỗi một miếng thịt bò, nhân mặt vì dai.

- Có đếch gì mà xem, chắc lại nhớ nhăng ba cái chuyện tình tỏ tình mờ. Cuộc đời ngẫm cũng kỳ, những thằng ngu thì thường lại đẹp giai. - Bích đành nhổ miếng thịt bò vào góc nhà. - Mà mày cần thận đấy Hoàng ạ. Đàn bà là một thế lực chẳng thua gì tôn giáo đâu.

- Merci.

Hoàng dứt phong thư vào túi áo. Ừ, nếu là bộ đầm đen. Dưới ánh đèn nấp anh lơ mờ thấy cô bé đó đôi ba lần. Chịu không thể nhớ nổi. Trời đã ngớt

mưa, khung cửa sổ động vài vệt nắng nhạt.

- Hồi ở ngoài Bắc chắc anh Hoàng cũng được nhiều người mê.

- Có chó nào. Bọn lớp nó gọi thằng dở hơi này là tu sĩ, nói được vài câu với đàn bà thì són đái ra quần. Chỉ được cái mẽ.

Bích chiêu ngum rượu giọng thật thà:

- Công tâm mà phát biểu thì hồi sinh viên anh thật sự có duyên ngầm.

- Thế mà em nghe đồn ngày xưa anh nhảy lầu vì...

- Em nghe đồn hay em nghe anh. Miệng lưỡi người đời có bao giờ gọi là sạch. Giới khẩu là giới đầu tiên của người có đạo. Em hỏi thằng Hoàng xem có phải Đức Thích Ca mẫu ni suýt rút lưỡi tát cả chúng sinh không.

- Anh nói linh tinh gì thế.

Cam Ly hơi hoảng. Rằm và mừng một cô bé vẫn đi chùa đều. Hoàng xử hoà:

- Kệ nó Ly ạ, trước sau thì nó cũng bị quỷ sứ lược trong vạc dầu như mấy xì thẩu hay lược quấy. - Hoàng ngược mặt lên trời vẽ sùng kính. - Bạch Đức Phật Tổ đại từ đại bi, con không cứu được bạn con nữa rồi.

Bích cười tứa hết cả nước mắt.

- Tiên sư cái thằng đạo đức giả.

Mây lại bắt đầu xạm xạm, có lẽ sẽ mưa suốt buổi

chiều. Bích ngà ngà say, ăn xong bát mì tôm có nhiều hành trần lẫn ra ngũ. Cam Ly đứng lên vịn nhỏ số quạt. Hơi nước ẩm và lành lạnh.

- Anh Hoàng đói không?

- Bình thường.

- Lại mưa kìa.

- Mọi người kêu mưa trong này thường ngắn.

- Em nấu cho anh Hoàng gói mì nhé.

- Anh uống nốt chén này thôi.

- Em chưa thấy ai uống nhiều bằng anh.

- Ngọt mưa chở anh lên Sài Gòn.

- Lại ra Ti Gòn à.

- Ừ.

Thời gian nhiều tháng trước có một nơi bạn bè muốn tìm Hoàng thường đến, đó là một quán cà phê đèn mờ có bán rượu. Không đắt lắm nhưng tiếp viên chọn lựa cẩn thận. Hoàn toàn bị cấm hành nghề trong giờ. Cả hai vợ chồng chủ quán đều thân với Hoàng. Ngay cái tên "bản hiệu" cũng là Hoàng đặt. "Cậu chọn cho anh chị một cái tên nào tây tây nhưng đừng lố quá". Vậy thì Tigone. Chao ơi, hoa nào chẳng là hoa. Ông nhà thơ tóc dài, gã lãng tử khét tiếng trước năm bảy năm thì thoảng tạt ngang ngồi uống whisky ở quầy Bar lại ngêu ngao ngâm. "Nếu biết ngày mai em lấy chồng. Em ơi đừng tưởng thế là xong". Mưa tạnh hẳn. Hoàng để dàn lại, dắt xe ra đầu hẻm chờ Cam Ly vào lấy ô.

Bích trở mình dậy dần với theo là tối nhớ phải qua "Hương Tre". Hoàng đeo Cam Ly, cái xe sáu bảy ngàn ngàn giữa dòng người đông đúc vội vã tranh thủ khoảng trống giữa hai trận mưa. Đến ngã tư Lê Thánh Tông rẽ vào đường Hai Bà Trưng, Hoàng đỗ xe. Còn một đoạn ngược chiều anh muốn đi bộ. Cam Ly vòng lại với Bích. Quán ba giờ chiều, tàn bữa trưa đã lâu nhưng nhờ có mưa nên khách vẫn đông. Hoàng biết vậy vì mắc treo quần áo nặng trĩu đồ che mưa. Tiễn sảnh rộng có bể cá, cây cảnh. Một bộ sa lông rất xịn kê thật chững, chỗ khách ngồi chờ trước khi vào buồng trong. Duy nhất bà chủ mặc rộp đỏ đứng sau quầy. Hiên lạnh như bất cứ tiệm hiên lạnh. Các đào không được phép lấp ló. Công an khu vực thì như người nhà, nhưng nhỡ ra thì có vài chú lạ mặt bên đội phòng chống tệ nạn xã hội tạt ngang.

- Hello.

- Ồi giỏi! Tưởng ai. Chú đi đâu mà mất mặt. Nhiều người nhắc chú lắm nha.

Giọng Bắc có pha chút Sài Gòn nghe dễ chịu. Bà chủ người Nam Định, khoe với Hoàng là dân đạo gốc. Tháng trước vừa lên đồng hết gần một triệu. "Chị là chị cứ thành tâm. Bên cha cũng kính, bên mẹ cũng thờ". Dân mình khi tin thì thường hồn nhiên. Hồi Hoàng còn ở trong trường nghe giáo sư Trần Quốc Vượng thuyết giảng "Tôn giáo của người

Việt có tính hỗn giao". Nghĩ cũng phải.

- Em cũng mắc làm với đứa bạn.

- Lại đàn sáo à.

- Vâng.

- Uống gì nhé.

- Em muốn lên lầu.

- Lại buồn hả. Nhà vừa lấy thêm mấy đứa nhỏ.

Ngu ngơ lắm, để chị kêu một đứa sang với chú.

- Vâng.

Hoàng lấy một chai Remy Martin. Chưa ghi nợ lần nào nhưng có lẽ lần này phải vậy. Cái phòng Hoàng hay ngồi cũng chẳng có gì đặc biệt, nó ở chót cuối hành lang và khi vén rèm có thể nhìn xuống phố. Những hôm mưa vẫn để máy lạnh mở khe cửa sổ cho bụi nước li ti bắn vào, Hoàng thích vậy và bà chủ chiều vậy.

- Em chào anh.

Cô bé trạc mười bảy mặc bộ đồ đầm màu mận chín, vẻ lúng túng khi chỉ thấy một mình Hoàng.

- Em ngồi xuống đây.

Cô bé hơi lai và nhiều nét gợi tình. Hoàng úp mặt xuống chén rượu cố không nhìn thêm bộ ngực chặt căng.

- Em hút thuốc không.

- Thưa anh, em không.

- Em muốn ăn gì.

- Thưa anh, em ăn rồi.

- Thế uống rượu nhé.

- Dạ.

Chắc cô bé mới vào đây làm thật. Bà chủ dạy là phải lễ phép và chiều khách. Vài ba tháng nữa mới mềm mại được. Đành vậy thôi; những thiên tài được giải Nobel phần lớn là người già. Hoàng kêu thêm lon soda, không có đồ chứa lửa cô bé khó mà uống "sếch" được. Qua rèm nhung đỏ mưa xối xả trắng mặt đường.

- Em ngồi gần lại đây.

Cô bé nhích nhích ghế, rất lưỡng lự để tay lên tay Hoàng. Anh rót đều cho cả hai ly.

- Đã bao giờ em say chưa.

- Một lần em đi Lái Thiêu với nhỏ bạn.

Cô bé uống thêm nửa ly rượu nữa rồi cũng hút thuốc. Hoàng thấy đối. Anh gõ vào cửa kính, thằng bé dẫn phòng thò đầu vào cười tươi. Nó biết Hoàng ăn gì, dù uống với nhiều người hay ít người, Hoàng chung thủy chỉ mỗi rượu bằng cá lóc xào nấm.

- Anh quen ở đây lắm à.

- Ừ, quen nhiều.

- Lúc nãy khi anh mới vô, các chị kể anh tiêu bạo hết biết.

Hoàng uống hết ly thứ ba lại thấy tỉnh táo. Nếu đêm qua mà ngủ tròn giấc có lẽ tốt hơn. Phòng bên cạnh lục đục những tiếng động khả nghi. Hoàng chăm chú nhìn trời mưa, người anh còn cào trổng

rỗng, nhưng nhúc buồn. Thằng bé vẫn thò đầu vào trước, đôi mắt thông minh lấp lánh trơ trọi. Rồi đĩa cá hình bầu dục nhẹ vờn khói mỏng. Hoàng đưa cho nó tờ tiền lẻ dạn thêm là khi ông chủ về thì kêu qua. Cô bé chăm chú nhìn Hoàng. Anh đặt ly rượu, cầm đĩa mỗi một miếng thật to trệu trạo nhai.

- Trông anh hiền hiền.

- Mọi người thì nói khác đấy.

Cô bé dạn hơn ngả đầu vào vai Hoàng loay hoay nghịch ve áo anh. Hoàng lấy khăn ướt quệt kỹ môi, anh hôn nhẹ lên mái tóc còn nồng mùi gôm.

- Em tên là gì anh biết không.

- Anh sắp biết.

- Em tên là Khanh.

- Em đi làm có xa không.

- Gần xèo mà. Em trợ chung với chị Hạnh và nhỏ Thảo.

- Tối nay anh đón em nhé.

Cô bé xoay người nhìn Hoàng. Đôi mắt được kẻ rất thâm, một màu của buồn và hoang dại. Hoàng quay mặt nhìn qua cửa sổ. Không hiểu sao cái cảm giác muốn nhảy từ trên lầu xuống đường cứ day dứt. Những ngày như thế này quả là không thích hợp với mình. Sẽ còn rất nhiều ngày giống như hôm nay. Thế thì chấm hết. Sẽ không còn ràng buộc gì cả. Sẽ chẳng có sự phi lý nào cả. Cô bé ngồi lên lòng Hoàng vòng hai tay qua cổ anh.

- Tối nay anh qua thật à.
- Thật như là thật.
- Em sợ.
- Anh cũng không dùng cảm lắm đâu.
- Em chưa quen như vậy lần nào.
- Em nghĩ là anh quen à.
- Anh kỳ lắm.

Những người sắp chết, thì hay nói gở. Mình cũng thấy đạo này mình kỳ quặc. Không hiểu có luân hồi không. Mình chỉ tin vào đức Chúa duy nhất. Krishnamurty đã hỏi một tay quá bản khoăn về chuyện luân hồi. Tại sao ông lại tha thiết với vấn đề này như vậy. Phải chăng, ông muốn thân xác ông dù phải chết, nhưng linh hồn ông vẫn trường tồn. Cái bản ngã của ông dù sao cũng không mất hẳn. Hơn nữa, nhờ trường tồn ông sẽ được Thượng Đế ban thưởng, phong thêm quyền tước thiêng liêng mà ở trần thế này không sao có được. Nhưng đây là triết học. Chỉ có triết gia mới đi căn vặn một cách cay đắng. Hoàng thè lưỡi khoảnh vào cốc rượu. Cô bé khúc khích cười, nàng hôn rất đậm lên má Hoàng. Cô bé sẽ rất cởi mở và thế nào cũng kể một vài chuyện ngày xưa cho mà xem.

- Em với nhỏ Thảo lên Sài Gòn học may đồ đầm. Con nhỏ Thảo yêu trước rồi nó giới thiệu cho em. Người yêu em nhà ở Quận Năm giàu thế lắm luôn. Hoàng từ từ rót rượu từ từ uống. Thiên tình sử

của cô bé chắc là dài và mưa chắc là lâu. Cũng có thể rất thật cũng có thể hoàn toàn giả dối. Và đương nhiên đoạn cuối sẽ có tan vỡ, có lừa đảo. Sau chuyện của Nhã mình đâm ghét những chuyện tình cảm. Bạn mình thật buồn thật khổ mà đành nhìn xuôi tay bất lực, nói gì chuyện đời. Nhưng cô bé vẫn muốn san sẻ. Freud có một thuật ngữ rất hay để gọi trạng thái tâm lý của cô bé lúc này. Không nhớ được.

- Rồi gia đình bắt anh ấy qua Mỹ. Trước khi đi anh ấy tặng em một cái dây chuyền.

Cô bé ngày thơ cho Hoàng xem mặt dây chuyền hình trái tim nằm sâu trong trũng ngực. Hoàng thở dài, không dùng được, hôn lên bộ ngực căng tròn để trần của cô bé.

- Tối nay mấy giờ cũng đón em, phải qua mười rưỡi bọn em mới hết khách.

- Nhẹ nhẹ tay để anh thở đã.

- Anh đáng yêu ghê.

Cô bé cười khanh khách cắn vào môi Hoàng. Con quỷ con, nàng hiếu động hơn anh tưởng. Có tiếng gõ cửa lịch sự, cô bé nhoài người ra khỏi lòng Hoàng. Sơn môi lấm bết hai bên má Hoàng.

- Cứ vào đi.

Một bộ veston cắt thật khéo. To cao và đẹp trai, một sợi dây chuyền thật bụi quấn quanh cái cổ lực lưỡng và hồng hào. Ông chủ cười rất có duyên. So

với hồi còn là anh kếp cái lương lậu đi bụi mấy tỉnh miền Đông cùng với Hoàng thì bây giờ một trời một vực.

- Thưa, em lấy thêm ly cho ông chủ.

Ông chủ xua bàn tay có nhẫn hột xoàn kêu thôi. Anh em gặp nhau là nhậu chung ly. Mọi hình thức xã giao đều làm tình bằng hữu dễ rạn nứt. Hoàng nói khéo để cô bé đi xuống nhà, anh nói là có một vài chuyện riêng với ông chủ. Cô bé trước khi khép cửa ngập ngừng nhìn Hoàng. Anh cười, cô bé cũng hơi hơi cười.

- Cụng một ly đã. Ly này của con nhỏ hả. Toàn mùi son. Thơm thật, mùi con gái nhà lành.

Bà chủ không ghen nhưng ông chủ rất ngoan. Tất cả những lứa nhân viên mới đều do ông chủ tuyển. Không bao giờ có chuyện Mã Giám Sinh ăn vụng Kiều. Chín mươi chín nơi tung hoành thì đương nhiên cũng phải có một nơi ổn ỉn. Lý thuyết là vậy nhưng thực tế định lực cũng phải rất dày.

- Anh có rảnh tiền không? - Hoàng vừa hỏi vừa mân mê chén rượu.

- Có mấy khi anh có nhiều tiền đâu.

- Em cũng chỉ cần vừa vừa.

- Đạo này kệt thế à.

- Tối nay em muốn ngủ khách sạn.

- Anh xuống hỏi chị nhá.

- Anh em mình cụng ly nữa cái đã.

Rượu chảy qua cổ mang vào sâu trong một cảm giác trống rỗng. Bình thường thôi mà, mọi chuyện đều bình thường. Nhã nói mình hay làm phức tạp thêm vấn đề. Hoàng lè nhẹ.

- Ở đây anh còn bao nhiêu.

Ông chủ móc ví thật thà đếm. Không ít lắm, ví mỏng thôi nhưng toàn tiền chẵn. Ngày xưa ông chủ cũng có ví, da mặt mịn hơn cái ví này và nó luôn luôn phẳng căng. Ngăn ngoài kẹp một cuốn lịch nhỏ. Ngăn giữa vài ba cái thư tình từ vài ba địa chỉ khác nhau. Ngăn trong cùng trân trọng giữ mấy vé xổ số mua hóng hót ở vệ đường. Không có tiền mặt và hồi ấy bao giờ cũng là vậy.

- Em cầm tất nhỏ.

- Ừ.

- Lâu quá em mới gặp anh, chúng mình cụng ly nữa.

- Ừ.

- Anh uống nốt ly sô đa này kéo bị nấc.

Ông chủ bị nấc thật, những người đẹp giai quá mà bị nấc trông tội nghiệp.

- Bao giờ thì cậu trả.

Cách đây chừng gần năm, anh kếp cải lương gầy hơn so với bây giờ khoảng hai mươi ký, khi vay tiền Hoàng đều hẹn rõ ngày trả. Rồi cả hai cùng quên. Hoàng cố nhớ cái lần cuối cùng ông chủ vay của anh.

- Hôm em đưa anh sang chơi bên Bình Thạnh, đấy là lần đầu tiên anh gặp chị. Hình như anh cũng có hỏi vay em năm chục ngàn.

Hoàng khoái trá nhìn bộ râu được tĩa nấn nót của ông chủ giật giật. Thành Bích nói nhiều câu đúng phết, ở với chó phải sửa giọng chó.

- Nếu anh có xuống dưới nhà thì nói trước với chị là cho em thiếu hai chai này. - Thừa thắng Hoàng xốc tới - Rồi kêu em con nhỏ vừa nãy.

Ông chủ bước ra với vẻ mặt hơi buồn. Ông chủ nói là rất đau lòng khi thấy bạn không còn phong độ như trước. Sự tha hoá của Sài Gòn không chữa một ai. Trái tim quận đau hơn bao giờ hết vì từ xưa tới nay vẫn coi Hoàng là một người khác. Diễn viên chuyên vào vai bì trên sân khấu ứa nước mắt trước cảnh đời trần trụi. Hoàng ngồi lại một mình và tự thề là phải uống hết chai rượu. Khi cô bé xệc via không gõ cửa bước vào thấy ông khách kê ba chiếc ghế ngủ ngon lành. Hoàng tỉnh rượu vào cuối buổi chiều. Đã hết mưa và ngoài cửa sổ nhìn ra phố xe máy đã bật đèn. Trên mặt bàn duy nhất đang dở chai rượu. Lòng bàn tay cồm cồm một tờ giấy gấp tư. Hoàng đọc nét chữ tròn tròn. "Anh say quá, bà chủ kêu để anh ngủ. Em phải tiếp khách ở phòng số 4. Anh nhớ là nói gì với em không. Em chờ." Hoàng lấy chai gõ xuống mặt, bàn kêu tít tít. Anh bảo thằng nhỏ cầm hai tờ tiền chặn đưa sang cho

Khanh. Hoàng xuống dưới nhà. Ông chủ chở bà chủ đi lễ chiều. Hoàng trả hết chai Remy Martin, chỉ còn đủ tiền xích lô về nhà Mỹ. Cửa bấm khoá ngoài, Hoàng vẫn giữ chìa suốt từ đêm qua. Căn nhà được thu dọn sạch sẽ, chắc là Cam Ly. Hoàng vào buồng tắm vịn vòi hoa sen, nước miên man chảy và anh tỉnh rượu hẳn. Không bao giờ mình uống rượu nữa, sẽ không bao giờ. Hoàng chán nản cười khẩy, thế là đã bao nhiêu lần. Chuông đồng hồ đánh sáu tiếng, Hoàng ngồi thừ trên tấm đệm trải trên sàn nhà. Bốn bức tường hoang mang một màu ghi nhạt. Lạy Chúa, xin Người đừng bỏ con.

Hoàng giật chuông căn nhà hai tầng cũ kỹ có cửa sắt, kiểu kiến trúc trầm buồn ở đầu thế kỷ. Đi bộ một đoạn dài chân khá mỏi và Hoàng thêm thuốc. Bóng đèn tròn trên vòm cổng bật sáng nhờ nhờ. Cái ô vuông nhỏ ở góc cửa có che bởi lưới mắt cáo mở hé. Khuôn mặt gỗ ghê của ông Bô già, nhận ra Hoàng, cái cửa khô dầu ken kết lộ ra một khoảng.

- Cha có nhà không ạ.

- Cậu vào đi - Giọng Phát Diệm của ông bô hơi đục. Mấy hôm rồi Người mệt, buổi chiều nay Người cũng chẳng dùng gì.

Căn nhà mặt tiền trông hẹp nhưng phía trong nở hậu rất rộng. Nguyên trước nó là nhà nguyện của giáo xứ. Hồi mấy tuần đầu mới Giải phóng, giáo dân đặc biệt là lớp trẻ không dám đến nhà thờ. Chiều

chiều họ vẫn vào đây đọc kinh nguyện. Hoàng rẽ vào khu vườn có nhiều hoa hồng quanh hang đá Đức Mẹ. Có lẽ những năm trước cả khu này được chăm sóc tốt hơn, còn bây giờ, ở đằng góc phải của hang đã hơi bị sạt. Hoàng quỳ xuống làm dấu dưới chân tượng Đức Mẹ bế Chúa hài đồng. Bệ gỗ bị nước mưa thấm đẫm làm âm ẩm hai đầu gối. Ông bô già loay hoay tĩa khóm lay ơn. Hoàng lẩm rẩm đọc kinh Kính Mừng. Chừng khoảng đã xong bữa chiều anh ngược nhìn cửa sổ có ánh đèn rồi đi lên lầu. Bậc thang gỗ cốt kết âm thấm mỗi một. Cửa không khép, cả một căn phòng rộng tám chục mét vuông toàn là những giá sách, hai bàn gỗ lim kê song song giữa nhà thật dài, trên mặt bàn la liệt sách thần học và tạp chí tiếng Pháp. Tận cuối phòng một bóng đèn 60w toả sáng đục. Sát cạnh cửa sổ nhờ nhờ bóng cây từ ngoài cửa sổ in vào, một ông già trong bộ đồ linh mục nửa nằm nửa ngồi chìm xuống chiếc đi văng mây đang đọc sách. Ông cụ ngược lên mỉm cười hiền khi thấy Hoàng.

- Con lạy cha.
- Ngồi xuống đây con.

Hoàng ngồi xuống cái đôn sứ duy nhất đã mẻ chân có để tắm tắm sòn hết mép.

- Con định qua cha gửi lại ít sách.
- Con đọc hết chưa.
- Dạ, con không hiểu Suzuki lắm.

- Con đừng vội.
- Vâng.
- Trông con có vẻ mệt mỏi.
- Dạ.

- Con uống trà nhé, có trà ngon. Đức Giám mục Thái Bình nhân có người vào gửi một ít biếu cha.

Hoàng đứng dậy với phích nước rồi pha trà. Trời đã tạnh hẳn mưa.

- Hôm qua, Đức cha Tổng có đưa cho Cha mượn bản thảo chú giải Kinh Tân ước của Cha An Sơn Vị, dòng anh em Đức Mẹ người nghèo. Công phu lắm. Con có muốn xem thì ngồi đây mà đọc.

Cụ linh mục Đức là ông trẻ của Hoàng. Năm 1953, tốt nghiệp Đại chủng viện ở Pháp về nước chịu chức. Là một trong những phó tế ít tuổi nhất chịu ơn riêng của Đức giám mục Lê Hữu Từ, cha Đức xông xáo trong nhiều mặt hoạt động xã hội. Điện Biên Phủ thất thủ, trong cuộc vận động di cư khổng lồ vào Nam, cha Đức thành công khi đưa toàn bộ giáo dân trong xứ mình quản hạt xuống tàu. Tuy nhiên lại thất bại khi thuyết phục ông anh trai. Ông ngoại Hoàng buồn, sống với cô con gái út bán hàng xén ở chợ Ninh Bình thả dể Việt Minh giết chết chứ không chịu bỏ quê cha đất tổ. Cha Đức biết ông anh trai không đi vì còn một lý do rất riêng. Cả hai đứa con trai của ông trùm đều đang ở Việt Bắc. Hai đứa cháu rất thông minh mà cha Đức

quý từ thuở ở chung với anh chị. Năm 1956 hồi còn ở Xuân Lộc, cha Đức đã biết tin đứa cháu thứ hai tử trận trong cuộc tập kích sân bay Mường Thanh trên cương vị là đại đội trưởng Việt Minh. Rồi bảy năm sau khi lên Đà Lạt, qua đài Miền Bắc cha Đức biết đứa cháu lớn đã "anh dũng hy sinh trong khi làm nhiệm vụ" và là một trong những sỹ quan Quân đội nhân dân Việt Nam chính quy đầu tiên được truy tặng anh hùng. Cha Đức vào Nam khoảng ba năm và không hiểu sao khi phong trào Công giáo dưới triều họ Ngô đang lên mạnh thì cha rũ áo rời bỏ mục vụ xin ơn trên cho phép được vào tu viện Phan-xi-cô ở Đà Lạt để nghiên cứu thần học. Đàng đẵng như vậy gần hai chục năm. Đầu năm bảy hai, thể theo lời mời thiết tha của Toà Giám mục thành phố, cha Đức về thành phố soạn chung một bộ giáo lý cho các chúng sinh dưới sự tài trợ của tổ chức Quaker. Hoàng nhấp ngum trà nóng.

- Tuần trước con có gặp một anh bạn người Ninh Bình, bây giờ làm báo ở trong này định nhờ con dẫn đến gặp cha. Anh ấy muốn biết một vài ý kiến của cha về những phát ngôn trên tờ La Croix số vừa rồi. Con có nói là cha mệt.

- Cha cảm ơn.

- Con thiết nghĩ là ở hải ngoại người ta dễ ăn dễ nói hơn.

- Cũng chẳng hẳn. Phán xét người khác không

thuộc về quyền năng của con người. Hồi sau vụ Đồng Công bên Ban Tôn giáo cũng cho người sang hỏi chuyện cha. Linh mục Trần Đình Thủ cha cũng biết đã lâu. Ông ấy tốt. Nhưng nhà nước người ta làm việc theo pháp luật. Mình là người theo đạo, tranh chấp chuyện tín ngưỡng không khéo thành tranh chấp chuyện thế quyền.

- Nhưng thần quyền cũng là một kiểu quyền lực.

Vị linh mục già cười.

- Cha khuyên con nên đọc thêm Giáo lý Thiên tông vì thần học chân chính cũng rất gần gũi với giáo pháp ấy. Trong tâm người Công chính không có chỗ đứng của quyền lực. Thông điệp của Đức Ki Tô là chấp nhận, vị tha.

- Con hoang mang, thưa Cha. Những ngày này con chỉ sống bằng lòng tin. Quá là nhiều người ác, quá là nhiều việc ác. Con gắng gỏi chấp nhận loay hoay với cuộc hiện sinh này.

- Sặng danh Chúa, con đang ốm đấy. Nếu cứ kiểu chấp nhận sự tồn tại như một hoàn cảnh phi lý thì Kier Kegaard hay J. P. Sartre cũng đã nói nhiều. Theo Cha mấy ông ấy hiểu hơi quá. Đức Chúa Jesus khi Người bị đóng đinh trên cây thánh giá là một sự chấp nhận. Đương nhiên đó là sự cứu chuộc tội lỗi cho tất cả loài người. Nhưng sự hy sinh, sự chấp nhận của Đấng Ki Tô ở mặt nào đó cũng mang tính riêng tư, vì vậy hành vi sau chấp nhận là điều quan

trọng. Trong đau đớn oan ức do lầm lạc của những người khác, Chúa Jesus đã tha thứ cho tất cả kẻ cả con người đã bán đứng mình. Đó là sự chấp nhận tích cực sau sự chấp nhận thụ động trước. Con người bị đẩy vào và bị lấy ra khỏi cuộc đời là những điều không thể tính. Đau khổ mệt nhọc là đương nhiên, đó là điều phải chấp nhận. Nhưng quan trọng là những hành vi ứng xử đối lại. Khá nhiều người chế giễu lời của Chúa tát vào má trái giờ nổi má phải là nhu nhược. Không nên hiểu thô thiển như vậy. Chúng ta có nên hằn học, có nên ngiệt ngã ở cuộc đời này khi chúng ta cảm thấy bất hạnh. Hay chúng ta nên yêu thương và tha thứ. Theo thiên ý của Cha, đó là một thông điệp cốt tử của Tân Ước.

Hoàng trầm lặng lắng nghe và thấy mình gầy khúch theo từng ý nghĩ. Mình sắp đau đớn và cay đắng đây. Mình nghĩ về mình nhiều quá. Sự xét nét ích kỷ làm mình lầm lạc. Hoàng rung rung nghe. Sáng danh Chúa, tại sao có những lúc con lại không tin ở Người. Chính Người đã dẫn bước cho con buổi tối tối đây. Sự cùng quẫn cuối cùng của con người đây là cơ hội của Chúa. Đáng Kì Tô hình như đã có lần phán như vậy. Vị linh mục già hơi ngạc nhiên khi thấy dòng nước mắt long lanh trên má Hoàng.

- Sao vậy con.

- Con xin phép Cha.

- Con phải đi à.
- Sáng mai con qua sớm và con nghĩ con sẽ đọc được Tân Ước.
- Cha chờ con.

Hoàng đến vũ trường vừa đúng lúc Bích vắng tục về anh. Hoàng cười và thấy nhẹ nhõm. Anh cầm đàn và dạo một hợp âm vui. Cô bé lễ tân nói là có người chờ anh từ chập tối, đang dùng bữa ở phòng ăn. Hoàng đi tới restaurant, linh cảm điều tốt lành. Anh ngó vào, đủ loại Tây với mặt bàn trải khăn trắng bày những đồ uống sang trọng. Người phụ nữ ngồi chờ Hoàng quay lưng lại cửa đang hút thuốc, đối diện là một trung niên ngoại quốc trông đáng thương nhân. Từ rất xa Hoàng đã biết là ai rồi, anh ghen ngào gọi Nhã.

2

Suốt từ sáng trời đổ tuyết dày, những bông tuyết đan xít vào nhau bay cuồng loạn. Thời tiết tuyệt vời của riêng tôi cho ngày hôm nay. Bây giờ là năm giờ chiều thứ tư. Trên xa lộ có vẻ thưa thớt. Tôi quay sang hỏi thằng Sơn "con" là có hút thuốc không. Nó mỉm cười hiền lành lắc đầu. Tôi đốt thuốc liên tục, gói Cabinet đã vơi gần nửa. Qua hết ngoại ô Berlin, Sơn "con" tăng tốc độ. Thằng Sơn là tay lái xe không có bằng cự phách nhất trong cộng đồng người Việt ở Đông Đức. Đến cây số tám mươi bảy thì quẹo trái. Chiếc xe tải cũ tôi thuê của công ty buôn bán sữa tư nhân "Hansen" rung lên lộc lộc. Đường chạy ven bờ rừng không được tốt lắm. Tôi nôn nao khan, suốt cả đêm qua tôi đã thức trắng để chơi bài, cho đến khi con bé Hằng người Thái Bình lão đảo say lồi tôi vào phòng ngủ là lúc tôi thua đến đồng Mác cuối cùng. Giấc ngủ qua trưa làm tôi khoẻ lên nhiều. Nhưng lẽ ra trước một phi vụ quan trọng như thế này thì nên giữ gìn sức khoẻ. Tôi gờn gợn một linh cảm không hay. Người mệt mỏi, tinh thần đâm bấn loạn. Cách

đây ba hôm tôi đã hết tiền và hôm qua đã nợ. Tôi sang bên này không phải để chơi bởi rồi mắc nợ, chẳng nhẽ tôi đã phản bội lại chính tôi. Thành Sơn từ từ cho xe ép vào rặng cây hao hao giống cây thông. Tôi mở cốp xe lấy cái ống nhôm đẩy mạnh cửa cabin. Tuyết vẫn rơi đậm nhưng đỡ hung dữ hơn. Tôi đã đổi cái ống nhôm này bằng hai chai vodka cho một gã thủy thủ người Tiệp. Hình như là đồ ăn trộm. Tôi chỉnh cự ly, những ô cửa màu xám dưới mái nhà đầy tuyết hiện ra quá rõ. Một doanh trại của bộ đội Liên Xô. Bây giờ nó đã trở nên quen thuộc với tôi và ngay cả lần đầu tiên tôi không ngạc nhiên lắm. Nó hao hao giống những doanh trại quân sự tôi đã thỉnh thoảng nhìn thấy ở các miền quê Việt Nam. Những phụ tùng chiến tranh thì ở đâu cũng giống nhau. Cổng ra vào được chắn cái barie với những khoang sơn xen kẽ đồ đen. Trong góc, người lính thường trực co ro mặc ca pôit màu xanh thẫm, không thấy đeo súng. Tôi nhìn đồng hồ đúng 5h30 chiều. Một chiếc U-oát từ phía sân trong chạy ra. Tôi cố nén rạo rức vẫy thành Sơn "con". Nó nhảy xuống với chiếc ca táp lên chặt tiền, chuyến này tôi còn giao thêm một thùng gỗ nửa mét khối toàn đồng hồ, khách hàng yêu cầu thì đáp ứng. Cái U-oát đỗ cách xa lộ khoảng một trăm mét, tôi đi dịch về phía nó. Viên Đại úy của tôi đội mũ lông nhảy ra khỏi xe, người gã ngấn một cách đáng kinh

ngạc so với thể hình trung bình của người Đông Âu. Tôi tranh thủ khoát tay nói luôn, gã cũng nói được chút chút tiếng Đức như tôi. Hồi còn học đại học ở Việt Nam, ngoại ngữ chính mà bọn tôi phải nghiên là tiếng Nga. Cho đến hôm nay, tôi vẫn còn nhớ bộ ngực tròn căng của cô giáo ngoại ngữ. Tôi cũng nhớ được hai mẫu câu chào và ba mẫu câu tỏ tình. Tôi và gã Đại úy người Ucraina chưa bao giờ gặp khó khăn khi phải hiểu nhau. Gã vịn vẹo những ngón tay ngắn ngủn mình hoạ cho cái miệng liến thoắng. Hoá ra chuyển giao hàng lần này chủ yếu là niken. Mua lại đồ buôn từ những người lính Nga nhiều khi thất tim vì sợ. Trong cái mớ bát nháo hợp kim giao thẳng trước tôi mò ra cả quả tên lửa cầm tay. Viên Đại úy ngoái lại hét bằng cái giọng khàn khàn. Cái xe U-oát nặng nề trườn hẳn lại trên tuyết hai vệt bánh xe rất đậm. Phía sau lưng tôi thằng Sơn "con" đang lặc lè kéo lê cái thùng gỗ đồng hồ. Tôi giờ ca táp xoay phéc-mơ-tuya cho viên Đại úy thấy tập tiền màu xanh nhạt. Ba người lính Nga nhảy xuống xe và bắt đầu dỡ hàng. Họ mang theo những chiếc xe đẩy có thể tháo lắp được. Tôi lấy gói thuốc chìa sang viên Đại úy, gã lắc đầu, thò tay vào trong người lấy ra gói thuốc màu trắng đỏ. Tôi châm thuốc rít từng hơi và cố giữ bình tĩnh. Những kiện hàng được ba người lính xếp khéo léo. Gã Đại úy bồn chồn đi theo vòng tròn ốc. Lần nào giao hàng gã cũng để lại

- Anh đã giao tiền chưa.

- Đã kịp đâu.

Thằng Sơn hơi nghiêng người:

- Chết cha, em đài hết cả ra ghế.

Tôi bật cười. Thằng Sơn cũng cười.

Mùa hè năm tám sáu tôi đi chéo qua Ba Lan rồi qua Tiệp. Tôi ít vốn quá đành bù thêm những cây số đường trường. Người Việt ở Đông Âu hơi nhiều, đủ các loại. Võ nợ trong nước, xuất khẩu lao động, học sinh du học, quan chức đi buôn, tuổi từ mười tám đến năm nhăm. Dù là đàn ông hay đàn bà thì đều chung một khát vọng, bất kể cách thức nào miễn sao cho có được thật nhiều tiền. Không thể trách ai được, có quá lắm trách nhiệm đeo đẳng. Trước khi bước chân sang đây hầu như tất cả đã nộp lệ phí khẩu hao từ ở nhà. Bị bịp bợm thì dăm bảy cây, quen biết thì cũng dăm ba chỉ. Đây là chưa kể có những người dùm theo cả gói hy vọng giàu có của cả dòng họ. Nguyên tiền chạy chọt đã nuốt hết tiền nhịn ăn nửa năm của bố của mẹ, của anh của chị. Tất nhiên là không kể những cậu ấm cô chiêu mà những chuyến sang Đông Âu chỉ là du lịch nghỉ ngơi do các quan ông quan bà thưởng nhân dịp thi trượt đại học. Thỉnh thoảng sách báo từ Việt Nam đưa sang có những bài phóng sự du khảo của người Việt ở các nước xã hội chủ nghĩa cũ, đọc nghe hài hước. Cũng chẳng hẳn đã trác táng đến như vậy,

cũng chẳng hẳn cướp giật đến như vậy nhưng làm gì có đan xen văn hoá, giao lưu văn minh. Cái hay của nước người học được thì ít, cái dở của ngoại bang thì mót được nhiều. Hoặc đi làm, hoặc đi chợ về đến nhà là mệt cứng xác. Ngày nghỉ, giờ nghỉ giải trí bằng gì thì khỏi nói. Miễn sao cơ bắp được chùng chùng, trí não khỏi phải căng căng là O.K. Du học sinh, nghiên cứu sinh, tầng lớp trí thức tinh hoa được xuất ngoại lại càng thăm cảnh. Những người học nhiều chữ thường quá nhạy cảm và thế là bảy mươi phần trăm hồn nhiên trở thành vong bản. Ở Tây chừng vài ba năm, họ phê phán mình mãi đến sắc sảo những giá trị truyền thống của dân tộc. Chao ôi, cái thứ dân tộc nhược tiểu nằm hèn kém ở rìa một đại lục vốn chỉ được coi là nghèo nhất thế giới. Họ làm đủ mọi trò và tự nguy hiểm rất khéo cho những khát khao dung tục của mình. Sự khổ sở, sự mệt mỏi từ nỗi vất vả ở quê nhà làm sồn gai ốc. Chỉ vì muốn thoát khỏi ám ảnh hơn hai mươi năm về cái hố xí hai ngàn dùng chung cho cả tập thể mà một nghiên cứu sinh sức học rất bình thường đã bảo vệ xuất sắc luận án Phó tiến sĩ. Tôi không phải là con người của lý luận nhưng nếu mặt bằng kinh tế của đất nước cứ mãi thấp kém thì những mẫu trí thức ở Đông Âu như Lê Thăng chắc chắn sẽ tuyệt chủng.

Tôi dậy sớm và thấy đói. Nhìn qua góc rèm hở

vẫn thấy tuyết bay lả tả quét ngang kính cửa sổ. Tôi tung chăn, con đầm nằm cạnh vẫn ngủ say như lợn. Bộ ngực trần với núm vú hồng mơn mớn lông tơ. Tôi mặc quần áo. Hôm qua để ăn mừng chết hụt tôi phá giới chấp nhận một bữa rượu ngay tại phòng mình. Chúng tôi bảy người ba két bia, năm chai rượu. Tôi, thằng Sơn, thằng Hansen bố chủ cho thuê phương tiện, thằng Lâm xoắn chủ đường dây buôn lậu đồng hồ và ba đứa con gái, hai Việt một đầm. Tôi ít khi ngủ với bọn Tây và nếu có thì phải thật đẹp. Tất nhiên giá có hơi mắc, về khoản này thì thằng Hansen là tay tổ. Nó hành nghề ma cô từ hồi Đông Đức đang ngặt nghèo trong vòng lễ giáo xã hội dân chủ. Con bé đầm mười bảy tuổi nói tên nó là Gét Tơ hay Đét Tơ gì đó, tôi cóc cần biết. Với một cái bao bì như vậy không phải giới thiệu nhân. Con Gét Tơ cứ nốc xong một cốc là lại quay sang hôn tôi, đôi môi nóng bỏng dán chặt và muốn nó buông ra chỉ có cách phát mạnh vào mông. Nó uống khùng khiếp và hầu như không ăn, cốc cứ vơi vơi là vợ chại đổ thêm bất luận là rượu hay bia. Hai nàng người Việt đều là khách quen, nàng lớn hai mươi chín tuổi đã có chồng và con ở Việt Nam. Luận án Phó tiến sĩ của nàng về thủy sản. Nàng đã ở Đức bốn năm và muốn ở thêm ngần ấy nữa. Thật ngẫu nhiên chồng của nàng lại dạy tôi hồi năm thứ hai. Giảng viên xuất sắc của khoa Vật tư có mớ tóc dài, có khuôn mặt

trắng xanh đeo cặp kính cao đạo. Là dân kinh tế nhưng hay đề cập đến đạo đức, nhất là đạo đức gia đình. Có một lần tôi hỏi nàng sắp làm Phó tiến sĩ: "Khi làm tình với em thì chồng em nói chuyện gì." Nàng cười "Anh ấy nói tục lắm". Trí tưởng tượng của tôi kém không hình dung được cảnh ngủ với vợ mà vẫn đeo kính. Có cái lạ là sinh hoạt buông thả vậy nhưng nàng rất nhớ chồng và con. Đều đặn ba tháng đóng hòm gửi về và đầu giường ngủ luôn để một ảnh 12cm x 24cm chồng đang bế thằng nhóc bụ bẫm cạnh tượng Võ Thị Sáu trong công viên. Nếu giữ ai đấy ngủ qua đêm thì nàng lấy từ điển che tạm đi. Nàng hút thuốc nhiều không kém gì tôi, liên tục phả khói vào mặt thằng Hansen bố. Thằng này nghịch thò tay cấu vào những chỗ nhược, nàng cong môi nhả một tràng tiếng Đức, tôi đoán là nàng chửi vì thằng Hansen hèn hếch cười vẻ khoái trá. Nàng bé mới sang chừng hơn năm, có thể lực tuyệt vời với nhịp sống phương Tây, nhược điểm duy nhất là uống rượu xong rất hay khóc rồi lắm nhảm gọi mẹ. Bà đội pho chắn nuôi năm mươi tư tuổi ở một làng heo hút tỉnh Thanh Hoá cầm cái chứng nhận liệt sĩ của chồng chạy tám mươi ba vòng quanh sân Ủy ban huyện, kết cục người ta cũng phải để một trong năm cô con gái của bà được đi đào tạo tay nghề ở nước bạn. Mùa hè vừa rồi thằng Hansen con dạy nàng làm đủ trò và nàng kiếm được khá nhiều tiền.

Nếu không bị lừa hai lần thì bà mẹ và mấy đứa em ở quê đã được ở nhà gạch. Nàng bé cả tin một cách ngớ ngẩn. Mẹ tôi thường bảo con gái đứa nào phốp pháp quá hay ngốc. Tôi với thằng Sơn “con” phải xuống tận Đrét - đen đánh học máu mồm một thằng cùng huyện của nàng, lấy có mua hộ hàng định ăn chặn ba ngàn mắc. Ngoài trời tuyết rơi nhưng trong nhà rất ấm, ba vỏ chai rượu không vút lỏng chỏng trong gấm tử. Vỏ chai bia thì không thể đếm. Tôi uống liền hai ly đúp và nhai hết một xiên lợn nướng. Băng cát-sét đang rên rỉ một bản tình ca hải ngoại, giọng truyền cảm của nam ca sĩ nổi tiếng tôi không nhớ được tên, khi anh chàng không mặc véc tông nhìn nhang nhác giống khỉ. Tôi nhớ bố mẹ, nhớ Hoàng, nhớ út Phượng thất cả ruột. Cũng nhớ cả Huyền. Tôi ghét uống rượu là bởi vậy, tôi chỉ có uống vì công việc mà vì công việc thì uống cả hai chai cũng không say. Thằng Sơn “con” vừa cho tay vào ngực nàng bé vừa lấp bắp kể chuyện lúc chiều. Thêm dấm thêm ớt đôi chút để thêm phần trình thám. Tôi không nghĩ những tràng AK đấy là chuyện vô tình. Bọn trong trại chắc đã biết, cái kho dù lớn đến mấy nhưng bị hao hụt như cướp giật thì mọi chuyện cũng sẽ vỡ lở. May ra vì không muốn to chuyện bọn Nga sẽ không làm việc với cảnh sát Đức. Tất nhiên vẫn phải cẩn thận, trong hai tháng tới bố con thằng Hansen không được sờ vào đồng

hàng ấy. Nhưng dù thế nào tôi cũng phải qua Trần Bình. Sau Nően năm ngoái, từ một đường dây làm ăn ở Tiệp giới thiệu tôi gặp Bình. Buổi tiếp kiến đầu tiên mang lại ấn tượng tốt, chúng tôi không uống rượu, chỉ hút thuốc và cùng chơi bài ngửa. Trần Bình cần tôi như một chuyên gia thực nghiệm những phi vụ cụ thể, một thứ quản lý sát sạt các thương vụ buôn lậu theo trục Đức - Tiệp - Nga cả hai chiều. Hàng luân chuyển và thu ngay về bằng tiền mặt. Thông thường những thương vụ này hai đầu dây tin nhau dùng hình thức thanh toán chủ yếu trên giấy tờ. Sau rồi tôi cũng biết Trần Bình buộc chấp nhận phương án mạo hiểm vì muốn thoát khỏi vòng quay dưới sự chỉ đạo của papa. Bố của Bình là một ông lớn ở một Bộ, có thế lực vừa đủ cho phi vụ xâm xấp khoảng triệu đô. Trần Bình chê ông già là cò con và đoán chính xác rằng ông cụ không thể ngồi trên cái ghế ấy quá ba năm. Tận dụng khoảng thời gian bằng vàng đó là bản lĩnh của các đại thương gia và chính khách lớn. Trần Bình mềm mỏng trong sinh hoạt nhưng khi làm ăn lại rất kiên quyết. Tôi làm cho Trần Bình chừng nửa năm thì phải ngồi ngoài chầu rìa mặc dù anh ta đánh giá rất cao sự trung thực của tôi. Đơn giản là hai bố con họ đã làm lạnh. Trí lự thâm trầm của tuổi già cộng với sự sắc sảo năng nổ của tuổi trẻ hoạt động trên một mặt bằng đã được chuẩn bị những điều kiện tuyệt

vời về chính trị và kinh tế, tôi lấy làm lạ là tại sao cho đến giờ hai bố con Trần Bình chưa phải là tỷ phú đô người Việt. Về sau chị Nhã bảo: "May cho đất nước này, trong giới lãnh đạo cao cấp còn nhiều người trong sạch". Chắc là thế. Trần Bình với riêng tôi là tốt, vẫn che đỡ những rắc rối vừa phải mà tôi bị gặp. Thịnh thoảng Bình cũng nhường tôi vài ba mồi làm ăn lẻ. Nó là vật với tâm cỡ của Bình nhưng là ước ao của tôi. Theo kế hoạch mà tôi tự xác định năm năm ở bên này tôi phải tạo được một mặt bằng vốn để rồi đây tôi có thể làm ăn chân chính bằng đúng trí thông minh và bản lĩnh của riêng mình. Thăng Lâm chạm ly với thằng Sơn, "Mày kêu là không sợ sao lúc ấy vãi hết cả ra quần". "Đâu có, thì em đang đái mà". Nàng lớn nằm uốn ẹo trên lòng Hansen bố bật cười làm cả hai ngã lộn cổ xuống sàn. Đến gần ba giờ sáng thì bữa nhậu mới tàn. Tôi cố lê vào phòng trong. Con bé đầm đã say nhất quyết đòi làm tình, hai tay nó dính chặt quanh cổ, tôi kéo cao váy nó phát mạnh vào cái mông trần nó vẫn không buông. Thôi đành thua.

Bốn năm rưỡi ở Châu Âu đã để lại trong tôi cái gì. Tôi rất hiếm thời gian để ngồi tỉ mỉ ngắm nghía lại mình. Nhưng khi công việc thất bại mà tôi thất bại hơi nhiều, tôi bỏ ra ngồi một góc vờ cầm tờ báo mông lung ngoái nhìn những bước đã qua. Đông Âu là môi trường tốt để kiếm tiền nhưng không phải

chỗ để làm giàu. Tôi hiểu giàu theo nghĩa sang, tôi hiểu giàu theo nghĩa tự trọng. Chúa sinh ra tôi là thằng da vàng mũi tẹt, tôi lớn lên ở vùng địa lý có đường viền Duyên Hải cong cong. Sự an bài của Chúa có bất công không. Anh Hoàng nói mọi sự đều là ý Chúa và đã là ý Chúa thì tuyệt đối công minh. Tôi cũng tin như vậy. Lẽ nào đối diện với một công dân Mỹ, một công dân Nga tôi phải quy lụy hèn kém. Chẳng qua Chúa đã an bài họ ở một chỗ khác tôi. Còn ở bất cứ cộng đồng nào cũng có người cao, người thấp, người giàu, kẻ nghèo. Không thể có sự bình đẳng theo kiểu an ủi đếm mớ được. Người thông minh phải được hưởng nhiều hơn người không thông minh. Anh Hoàng tôi hay nhắc đến sự chịu đựng, sự chấp nhận. Tôi không chịu đựng được sự bất công, lẽ nào tôi chịu nghèo hèn khi tôi mạnh và nhanh không kém gì những kẻ khác đang giàu có. Và càng bất công hơn tôi phải chịu cảnh cào bằng với những kẻ ngu hơn tôi trong tư duy, lười hơn tôi trong lao động. Tôi phải giàu. Để có tiền tôi có thể làm đủ thứ, thế nhưng, một thứ duy nhất tôi không được phép làm đó là chịu nhục. Ăn đậu ở nhờ để da tươi thịt thấm là chuyện nhục nhã. Tôi thấy kha khá là lố bịch khi những kẻ tha hương vì miếng ăn hóng hót được tý vàng bội dư thừa của nước người khi về tới nhà xưng xưng một kiểu chơi cha. Mười thằng đàn ông cả mười về nước đều ưỡn ngực

hãnh diện là đã ngủ với gái Tây. Đàn bà thì bên lén lút, nhưng cũng ngấm ngấm khoe với lũ ngòm nội địa chưa được nền văn minh xuất khẩu về cái mùi là lạ của thằng ngoại quốc. Lê Thắng kêu đấy là tha hoá. Thôi mà kệ. Nếu tôi muốn quan tâm đến nhân cách của tôi, đến cái cộng đồng nơi có bố mẹ tôi, anh em tôi, bạn bè tôi thì đương nhiên tôi phải có thật nhiều tiền, nhiều đến mức bất kể Tây hay Tàu mang quốc tịch gì cũng phải kính trọng.

Sân bay Nội Bài, mảnh đất đầu tiên nơi quê nhà tôi sẽ được đặt chân. Có cái gì đấy rung rung quanh quẩn chạy quanh lồng ngực. Tôi cố nén bốn chôn mà mắt vẫn không rời ô cửa sổ. So với hồi tôi đi, sân bay Quốc tế duy nhất của miền Bắc hầu như không thay đổi. Những con bò đủng đỉnh gặm cỏ ở rệ đường băng. Những thủ tục Hải quan rườm rà xoi mói mang đầy tính máy móc. Liệu năm năm nữa những cái phi lý ấy có bị đập chết. Còn đây mới đang là mùa hanh năm một ngàn chín trăm tám mươi chín. Bảy ngàn đô la tôi để sâu trong gói kẹo đang cầm ở tay phải, cô nàng Hải quan có cái mũi dài thỉnh thoảng liếc trộm tôi. Tôi chăm chú nhìn nàng và nhìn thật lâu vào ngực nàng. Chắc chắn với nhan sắc ấy thì chưa bao giờ nàng nhận được kiểu nhìn ấy. Chỉ cần nàng bối rối. Tôi đã thành công. Bộ ngực lép của nàng phập phồng. Hơn cả bối rối nàng từ từ đỏ mặt. Tôi mời nàng cái kẹo. Phía hàng kẹo

sâu trong hộp là những tờ một trăm đô la. Nhà nước đang nghiêm cấm những vụ chuyển ngoại tệ bất hợp pháp, bất kể là đi vào hay đi ra. Bố của bạn tôi, Trần Bình, làm giàu bằng cách chuyển ngân hộ ăn phần trăm. Hộ chiếu đồ che chở những đồng tiền xanh. Quan chức mà giàu kẻ cũng phải. Báo chí thì vạch vôi chửi bới. Dư luận xã hội thì bì tỵ rửa xả, ở mức độ nào đó là bất công. Mọi người phải hiểu và nên thông cảm với những nhọc nhằn, cực khổ của con đường làm quan. Hoạn lộ có những tiêu chuẩn của nó. Tài đức có thể không cần lắm nhưng nể mặt nằm gai, kiên trì chịu nhục là điều kiện tiên quyết. Đây là thiên bẩm không phải ai cũng có.

Hoàng đi đón tôi có một mình, điều đó làm tôi dễ chịu. Những vẻ vôi đưa đón, một thứ lễ nghi không phải dành cho người sống. Hoàng trông hơi xanh và gầy áo vét tông kiểu cổ nhưng sạch là phẳng phiu. Tôi và anh trai sở thích nhiều khác biệt. Nhưng từ cấp I đến cấp III, đôi với riêng tôi, Hoàng luôn luôn là thần tượng. Đến tận giờ, người tuyệt vời là thông minh và nhân hậu duy nhất tôi được gặp vẫn là Hoàng. Tất cả mọi người đều kêu ca Hoàng là đồ vô tích sự. Tôi hiểu điều đó, phải đến thế kỷ hai mốt thì những mẫu người như Hoàng sẽ được nhân loại cần còn ở cái thời buổi nhớ nhớ nhăng nhăng này, ông không ra ông, thằng không ra thằng thì một người như anh giai tôi phải lặn lội là chuyện dĩ

nhiên. Tôi đưa Hoàng chai Whisky dẹt, Hoàng uống và rất lâu tôi mới có cảm giác ấm áp. Dọc đường hai anh em đi về gặp một chuyện phiền nhỏ nhỏ. Toán cảnh sát giao thông nhìn cái vết tông kẻ ca rô sáng và nước da bõn bợt cộm nắng của tôi bắt đèn bao thuốc. Về đến nhà người đầu tiên tôi gặp là mẹ.

Nhân loại đã thật nhiều người ca tụng mẹ, tôi không ở ngoài thông lệ. Tôi còn được như tôi là nhờ ở mẹ. Tôi không đa cảm như Hoàng, không dễ khóc như bé Phượng, tôi ích kỷ nghĩ trong ba đứa con mẹ quý tôi nhất. Những năm xa nhà, mẹ quanh quẩn trong giấc mơ tôi. Hồi tôi thi chuyển cấp I, mẹ đã dẫn tôi đến trường, tôi làm bài hết một phần ba giờ. Tan sớm mẹ ngồi ngong ngóng ở góc sân với cái nón cũ. Buổi sáng khi tôi đi thi, lúc ấy bát phở mậu dịch bán năm hào, tôi ăn hết suất đúp. Mẹ tôi xếp hàng chật vật chen ra đưa tôi hai tích kê bằng sắt dập nổi bốn chữ MDQD. Tôi ăn và biết có ép như thế nào mẹ tôi cũng không. Nắng ngai ngái cuối hè và bóng mẹ tôi lao đao gây gò in vệt xuống sân đất. Góc cây bàng cách cổng trường một khoảng có hàng bún rau, mẹ tôi thì thoảng lại nhìn, mẹ tôi nghiện ăn cua. Quanh năm suốt tháng lúc nào cũng thêm riêu hoặc canh. Tôi không chịu được mùi cua đồng. Mẹ tôi bảo vì tôi tuổi hùm nên thích ăn thịt. Năm 1972, mấy anh em tôi đi sơ tán về Ba la Bông đỏ, mạn đường đi chùa Hương. Mỹ đánh bom Hà Nội ác liệt

nhưng dân phố tôi chưa ai chịu đi. Mẹ tôi tin vào cái nhà thờ nho nhỏ sẽ che chở cho dân trong phố. Bọn Mỹ có là quỷ sứ thì cũng phải biết kính sợ Chúa. Bọn mất dạy ấy không sợ thật. Chín giờ tối sau lễ ngày chủ nhật dân phố kinh hoàng, không phải rốc két hay tên lửa bắn lạc mà cả một đàn bom. Ông cha xứ mặc sơ mi chân trái đá chân phải từ nhà nguyện chạy ra trú nhờ hầm nhà ông trùm Đạt. Một quả bom đánh sập mái chuông của nhà thờ. Ba mươi phút sau còi báo yên, dân phố lũ lượt tản cư về quê khỏi phải có lệnh ép từ tiểu khu. Ba anh em chúng tôi co ro trong hầm tầng xê tròn trong vòng tay mẹ. Bố tôi trực tự vệ cơ quan, tiếng bom gần đến tức ngực. Mẹ tôi lấp bắp đọc kinh và mỗi lần A men lại căn nguyện "Lạy Chúa, xin Chúa ban bằng an cho các con của con". "Lạy Đức Mẹ nhân từ, xin Mẹ che chở cho các con của con". Mỗi đợt bom mẹ tôi phủ tấm thân gầy guộc lên ba anh em tôi. Tôi bình thần trú ẩn trong lòng mẹ bao la. Ở nơi sơ tán, tuần hai lần bố mẹ tôi lại vào thăm, từng chiều thứ bảy tôi bỏ chơi đáo chạy một mình ra đầu làng đón mẹ. Hồi ấy mì sợi và lương khô Tàu là khao khát của tất cả bọn trẻ. Đột nhiên thần thoại là trong cái bao tải lĩnh kỉnh mẹ đeo bằng xe đạp lăn ra hộp thịt ba lạng. Tôi đã ăn patê Pháp, thịt muối Đức, trứng cá Nga nhưng không sao ngửi nổi nhưng nhức nhở hộp thịt Việt Nam quá đắt thời sơ tán. Mỡ đã hơi

chua mờ mờ viên thối thịt óng ánh màu hồng nhạt. Phi hành lên sốt đậm với ít nước mắm quệt từng đũa ăn với cơm mới đầu mùa. Tôi chờ mẹ tôi đến lúc mặt trời tắt từng vệt nắng cuối cùng trên cánh đồng nham nhở gốc rạ, thất thểu tôi đi về. Hoàng đang dạy hai đứa con nhà ông chủ làm bài tập toán. Ba anh em sẽ ăn cơm chiều và để ế cả nửa rổ cà chua chờ nấu mỳ sợi. Bỗng từ đầu ao có nhiều tiếng người, hai anh xe thồ khênh mẹ vào nhà với chân trái đầy máu. Bố tôi dựng cái xe "Thống nhất" dùm dó bún, mặt tái xanh lập cập. Qua Hà Đông một đoạn, mẹ tôi đánh rơi hộp thịt mua lậu của con phe chợ Hàng Da. Mẹ tôi bắt bố tôi quay lại để hai người tìm. Hộp thịt trước ba anh em tôi được ăn đã cách bốn mươi hai ngày. Mười hai giờ rưỡi trưa, đoạn Hà Đông - Cao Xà Lá là điểm nóng của những trận bom, tất cả mọi người vội vã vượt nhanh khỏi cái nút của tử thần. Mẹ tôi luẩn quẩn hai mươi phút tìm bằng được hộp thịt. Còi báo động và một mảnh bom bi. Đến bây giờ mỗi lúc chuyển mùa chân trái mẹ tôi vẫn nhức. "Mẹ", tôi chỉ buột miệng được thế. Năm năm xa cách mẹ gầy đi nhiều. Bé Phượng ôm cánh tay tôi oà khóc, bố tôi chào tôi bằng tiếng Pháp, khi xúc động ông cụ hay bị lẫn lộn. Rồi mẹ tôi dọn cơm, một đĩa lớn giá xào với tim bầu dục, món tôi thêm và ưa nhất.

Sau khi xây lại nhà, tôi mở hàng cà phê bán tạm,

tôi muốn mẹ yên tâm và bé Phượng không lêu lổng. Kiếm tiền bằng việc nhẹ lặt vặt không phải là nghề của tôi. Hơn hết, phải từ từ để nghe ngóng thị trường. Hà Nội giàu nhanh. Số vốn ước tính là hợp lý hoá ra còn cỏi so với mặt bằng làm ăn. Đơn vị chỉ trở nên nhỏ, người ta đã dùng đến cây. Hôm tôi rủ Hoàng đi uống bia vui bàn chuyện nhà, tàn bữa gặp Trần Bình. Và hôm đi với Bình bàn chuyện làm ăn thì tôi gặp Huyền. Con người ta nhớ được ra mình là nhớ những cái để nơi người khác. Huyền giữ của tôi nhiều và nhiều nhất là những chùm hôn. Lúc nào tôi cũng thêm điên dại cặp môi của em. Trước và sau Huyền không bao giờ tôi hôn ai được như vậy. Nồng đậm một mùi hưng hực. Tôi biết Huyền trong buổi dạ hội sinh viên năm cuối. Năm ấy Huyền mười sáu tuổi, đã bỏ học từ năm lớp bảy. Dạ hội sinh viên thật vui, có rượu, có gào thét, có nhảy đầm và chỉ cần có ít tiền. Huyền mặc váy đỏ cổ khoét sâu, chất vải rẻ tiền. Cả hội trường duy nhất có hai người mặc váy. Ngoài Huyền là cô giáo ba mươi một tuổi dạy ngoại ngữ vừa đi Liên Xô về và cũng vừa bỏ chồng. Mặc đồ đầm vào năm tám tư là đặc quyền của mấy bà Tây mông sệ hoặc là hành vi tối tân của mấy ca sĩ mông thon ở đoàn ca múa nhạc Hà Nội. Huyền không xinh lắm nhưng đường nét bó trong chiếc váy đỏ làm tôi chóng mặt. Tôi rẽ đám bạn cùng lớp lại gần mời Huyền nhảy. Cô bé

được mấy đứa nội trú rủ rê đang hoang mang đứng giữa lốc nhốc sinh viên luôn mồm xài sang từng mớ thuật ngữ. Huyền nửa thích thú nửa sợ sệt rồi cũng ra sàn. Một thằng học khoa Ngân hàng người Vĩnh Phú tức tối đi "xì lô" dẫm vào gót chân tôi. Hai hôm sau nó đã ân hận lắm nhưng hơi muộn. Tôi đập thằng to xác ở cách cổng trường ba trăm mét. Nó mất mười lăm nghìn đến nhà trồng răng Minh Sinh ở phố Phùng Hưng làm lại răng cửa. Nhưng từ đó nó đâm hào hoa cửa ngõ hết mấy con bé khoá dưới. Cái mặt phình phính của nó rất hợp với răng giả, khi cười trông giống hệt siêu minh tinh Thế Anh trong phim "Đường về quê mẹ". Dạ hội vào lúc nào nhiệt nhất thì tôi rủ Huyền về. Cô bé tò mò nhìn tôi nhưng vẫn nghe theo. Tôi lượn qua thằng lớp trưởng khêu nhẹ hỏi vay một chục, thằng này nhân lúc tôi đang vội dúi cho toàn tiền lẻ trong đó có hai tờ một đồng mất góc. Huyền ngập ngừng theo tôi vào quán cà phê vườn. Tôi ang ang lại túi gọi hai cốc nước cam và nửa gói ba số. Huyền ngồi sát tôi, quán mờ mờ đèn. Tôi kể vài chuyện vui sinh viên, đến đoạn buồn cười nhất thì tôi hôn Huyền. Cô bé ngớ ngẩn hơn tôi tưởng. Đôi môi vụng dại run rẩy.

"Em đã làm thế này với ai chưa"

"Chưa".

Mười giờ đúng tôi đưa Huyền về. Bố mẹ Huyền đều là công nhân nhà máy dệt mừng Tám tháng Ba.

Cô bé bảo tôi đỗ ở đầu phố, trước khi chạy về đột ngột hôn lên má tôi. Cả đêm tôi cồn cào nhớ đôi môi nóng rực của Huyền. Bảy giờ rưỡi tối hôm sau, theo hẹn tôi đứng chờ ở gốc cây sấu già xế phố nhà nàng, Huyền đi ra trong bộ đồ ở nhà lấm tấm hoa màu tím nhạt. "Em chỉ đi được một lát thôi, bố mẹ em làm chiều". Tôi đạp xe loanh quanh chẳng nghĩ được gì. Huyền quàng tay ôm ngang lưng tôi. Ngay những phút mới quen đầu em đã tin vào tôi thật nhiều. Gia đình Huyền vất vả, sự thương yêu trong nhà thường có hạn. Chúng tôi vào ghé đá vườn hoa Con Cóc, tôi ôm em ngấu ngiến hôn. Huyền không chống cự như hôm qua nhưng khi tôi ẩu quá thì cô bé nhất định không chịu. Suốt một tháng, tôi nào chúng tôi cũng có nhau, tất nhiên cũng chỉ có hôn. Sáng thứ bảy sau tiết Hạch Toán tôi gọi thằng Bảo người Thanh Hoá ra đầu hành lang.

"Mày vẫn trông nhà cho ông cậu chứ".

"Tao vẫn" .

"Tối nay cho tao mượn từ bảy giờ đến mười giờ".

Thằng này kỹ tính nhưng nó rất sợ tôi. Nó ở ngoại trú với ông cậu độc thân. Cậu nó mới đi Nga làm candidat; nghiêm nhiên nó toàn quyền trở thành gia chủ. Rồi bảy năm nữa nó trở thành trưởng phòng Vật tư ở một tỉnh có rất nhiều tham nhũng. Thằng Bảo lưỡng lự. Tôi vừa trợn mắt vừa thò tay móc chùm chìa khoá trong túi quần nó.

Thằng Bảo yếu ớt dần phải tôn trọng thời gian. Tối nay bố mẹ Huyền đi làm ca đêm từ tám giờ. Tôi ăn cơm vội vã ra chỗ hẹn sớm gần nửa tiếng. Tám giờ kém năm, Huyền bôi tý son và mặc bộ váy đỏ hôm dạ hội.

"Em có yêu anh nhiều không".

"Em yêu anh lắm".

"Yêu thật nhiều cơ".

Huyền cầm tay tôi để sâu vào bộ ngực ấm nóng của nàng.

"Không."

"Thế em hôn anh nhớ".

"Hôn nhiều chán lắm".

Huyền vẫn là con gái còn tôi đã thành đàn ông từ năm lớp mười.

"Em sợ".

"Anh yêu em, có gì mà sợ".

Tôi dỗ dành một lúc lâu và nàng run rẩy theo tôi lên gác ba khu tập thể ông cậu thằng Bảo. Tôi bật đèn. Trong nhà có một máy khâu đầu con hổ, một chiếc Tivi National đen trắng. Thảo nào thằng Bảo lương lự. Tôi tắt đèn, dìu Huyền xuống chiếc giường đôi đóng nửa quê nửa tỉnh. Huyền trốn sâu vào vòng ngực tôi, cũng như mọi tối, lấy môi nghịch ria tôi. Nhưng tối nay là tối thứ bảy, một tối khác thường. Tấm thân tròn lẳn của Huyền nóng hừng hực dưới làn da tôi.

"Em yêu anh. Em yêu anh, anh Tâm ơi".

Huyền đã cho tôi tất cả và giống như mọi thiếu nữ trở thành đàn bà, nàng khóc. Mười giờ đúng thằng Bảo khe khẽ gọi cửa. Huyền bấu chặt lấy tôi cứng người vì sợ. Tôi cười. Rồi tuần đều đặn chúng tôi mượn nhà thằng Bảo với điều kiện thằng này lãnh hết học bổng của tôi. Cái gì đến đã phải đến. Chúng tôi còn quá trẻ không biết giữ cho nhau. Khi Huyền nói tôi không thấy bất ngờ nhưng cũng ngồi lặng biết mình đã mắc sai lầm. Tôi đưa Huyền lên Viện sản quận Đống Đa sau rạp chiếu bóng Dân Chủ. Tối hôm trước tôi đã qua nhà bà y tá, chị họ một thằng bạn phổ thông làm ở đấy. Trời mưa tầm tã, Huyền đội nón sùm sụp mặt tái nhợt vào phòng khám. Cái thai đã được gắn ba tháng. Trước đấy nghe người ta mách tôi đã cho em uống đủ thứ thuốc linh tinh. Tôi ôm vai Huyền ngồi ở ghế băng phòng đợi. "Em đừng lo quá nhé". Huyền ngược nhìn tôi, cắn môi lắc đầu. Phía trong người ta gọi hai lần. Cái tên giả chúng tôi bịa ra bây giờ hoảng hốt quên tịt. Bà y tá quen câu kính vẫy mạnh tay.

"Anh ơi".

"Anh đây".

Mọi người xoi mói nhìn chúng tôi, tôi gù gù nhìn trả. Tôi không thấy sợ, chỉ thấy lo cho Huyền. Anh Hoàng đi Sài Gòn, nếu anh ở nhà tôi đỡ lo hơn. Người ta ngăn không cho tôi vào phòng trong. Tối

quanh quần hai đầu hành lang nhìn muốn nứt cái đồng hồ Sen kê treo tường. Huyền bé nhất trong đám sồn sồn oang oang nói xấu chồng quanh tôi. Có một bà xanh rớt thảng trước vừa tới đây, tháng này lại bị vêu vào mồm chửi chồng thậm tệ. Tôi không ân hận nhưng thà của một chân tôi còn hơn để Huyền bị đau đến vậy. Sáng nay tôi vừa rút trộm của mẹ năm nghìn đồng. Huyền nằm trên xe đẩy mở mắt nhìn tôi những dòng nước mắt lem nhem quanh mi. Tôi bóc quả trứng gà nguội ngắt mua ở dưới quán, Huyền nhều nháo nhai rồi nhè ra. Bà nằm cùng giường khoảng bốn mươi người phốp pháp nhìn chúng tôi thương hại. "Cậu cứ để cô ấy nghỉ đã". Vâng, tôi sẽ không bao giờ cho phép mình lặp lại chuyện ngu xuẩn này nữa. Cuối học kỳ năm thứ ba, tôi phải thi lại hai môn. Giáo viên hai môn tôi đều quen thân. Lẽ ra nên có một vài lời nói trước. Nhưng tôi lại không, tôi đang chán. Nếu chờ cho đến kỳ thi tốt nghiệp tôi phải đi vòng một quãng dài, thời gian còn nhiều nhưng tôi nóng ruột. Tôi muốn chạy. Cái đích tôi đặt ra cho riêng tôi không cho phép được đi bộ. Tôi quyết định đi xuất khẩu lao động ở Đức. Đến giờ tôi vẫn coi đây là một quyết định sáng suốt. Trước của Cục hợp tác lao động Quốc tế đông nghẹt thanh niên. Nam nhiều như nữ. Họ đến từ phường, từ cơ quan hành chính, từ xí nghiệp sản xuất và vô số từ những cửa chui lủi

khác. Họ là công nhân tập sự, là bộ đội hoàn thành nghĩa vụ quân sự, là học sinh vừa tốt nghiệp phổ thông trung học. Tôi chen vào mớ tạp nham ấy. Liên miên những thủ tục rườm rà đòi hỏi tron bằng những xếp tiền. Tôi không có tiền và cố gắng tọt mức cũng không có nhiều. Tôi phải tốn kém gấp năm thời gian, gấp bảy công sức so với đám đông kia để cầm được cái "Bát-bo" màu xanh tím. Trước hôm đi Đức một tuần tôi không rời Huyền. Em biết quyết định của tôi đã lâu. Tôi nói, Huyền có nghe rồi em âm thầm khóc. "Chúng mình không thể cưới nhau nếu không có tiền". Huyền hiểu nhưng đôi môi vẫn méo xệch. Đàn bà là thứ sinh vật thật lạ lùng.

"Anh không trốn tránh, anh không phản bội".

"Em yêu anh, em tin anh mà".

"Năm năm là thời gian khủng khiếp. Em được toàn quyền tự do trong thời gian anh đi vắng. Nếu như có người nào thực sự thương yêu em thì em cứ lấy".

"Em chờ anh".

Khi yêu nhau người ta đánh giá cao lòng chung thủy. Thế chung thủy là cái gì. Là có đầu có cuối, trước sau như một. Là khái niệm ước lệ để rồi dây vợ chồng bầu víu vào tôn trọng nhau. Là một thuật ngữ đẹp nhưng cũng giống vô số điều cực đoan, cái tốt đẹp đều không có thật. Nó tồn tại có chừng mực ở cuộc sống, nhưng khi đã trượt sang chuyện sách

vở nó chứa đầy đạo đức giả. Lỗi này thuộc về bọn có chữ. Tôi đi Đức chừng hai năm thì nhận được nhiều thông tin khá chi tiết về Huyền. Cô bạn thân cùng phố của Huyền bên số lẻ lên Berlin nhờ tôi vài chuyện. Trong đám buôn bán lau nhau tôi đã có chút danh mọn. Cô bé vừa kể vừa chăm chú nhìn phản ứng nơi tôi. Có những chuyện cô bé đặt điều nhưng có lẽ đa phần là thật. Tôi xem lại những lá thư Huyền viết. Đến lúc đó là mười bảy cái thư. Tôi chỉ gửi về duy nhất một cái. Tôi không có thói quen trách mình hay trách người. Tôi chẳng ngạc nhiên, chẳng buồn vì những chuyện hiển nhiên phải thế. Đàn bà là đàn bà. Cái duy nhất không đàn bà ở họ là tính mẫu tử.

Trần Bình nhường cho tôi một mối làm ăn, nếu gọi đúng tên phải kêu là buôn lậu. Giá nhập vào và xuất ra đều được bảo đảm bằng vàng. Điều cốt tử là sự an toàn trong quá trình vận chuyển. Khả năng sinh lời lên tới hai trăm phần trăm và chỉ số rủi ro là một trăm phần trăm. Tôi nhập cuộc quyết định chơi dốc ống. Không hẳn phải có sự đỡ đầu của chị Nhã mà cái chính là tôi không còn thời gian. Đây là thời điểm tuyệt vời cho những hoạt động kinh tế loại này. Liên tục trên báo hàng ngày đưa tin hoặc cán bộ hải quan hoặc cán bộ thuế bị truy tố. Tôi yên tâm. Sự sa sút cả đạo đức lẫn nghiệp vụ của các vị cầm cân nảy mực trên thương trường là ước ao từng

giờ của toàn bộ thành viên tham gia nền kinh tế ngầm. Chuyến hàng đầu trót lọt. Lãi suất khổng lồ có thể sánh ngang những phi vụ "đỉnh" ở Đức. Nhưng tôi linh cảm thấy sự thất bại. Công việc trải qua quá nhiều khúc và trong từng công đoạn tôi phải hoàn toàn phụ thuộc vào người khác. Vô hình chung tôi phải lặp lại những thao tác cũ. Tôi sắp ba mươi và không muốn vĩnh viễn chỉ là ốc vít trong cỗ máy. Tôi vất vả tha phương cầu thực ở xứ người để mong về nước được đàn ông hơn. Tôi đã biết nhiều người có nhiều tiền và họ đâu có tài hơn tôi. Tại sao người ta giàu được mà mình không giàu được. Hay có trở ngại về một vấn đề siêu hình. Đạo đức. Mẹ tôi bảo "Làm gì thì làm nhưng phải để phúc cho con cho cháu". Hoá ra giá trị đạo đức là đem tương lai dọa dẫm hiện tại. Tôi không nghĩ xa đến thế cũng không cần phải nghĩ xa đến thế. Đạo đức hiểu nôm na là hiếu với bố mẹ tốt với anh em và giữ chữ tín với bằng hữu. Còn trách nhiệm với xã hội thì hãy đợi cho có tiền đã. Những người nhiều của mới đủ sức tác động sâu xa đến biến chuyển cộng đồng xung quanh. Mẹ tôi lại bảo "Người ta làm ba bát gạo hẩm để đổi lấy một bát gạo tám thơm. Còn tham thành năm sáu bát gạo hẩm để làm gì". Những người giàu ở Việt Nam lúc này đa phần là giàu gạo hẩm. Tôi chưa dám khinh họ, cũng chưa dám hờn. Bát gạo của tôi lèo tèo vài hạt nhìn kỹ

hình như cũng hằm. Tôi phải cố nhưng không dùng cách của họ, hy vọng phương tiện khác nhau thành quả sẽ khác nhau.

Công ty trách nhiệm hữu hạn do tôi làm giám đốc lấy tên là Bình Minh. Nó chẳng mang ẩn ý gì cả, thấy hay hay thì chọn. Vấn đề sống còn nhất là nhân sự nhưng tôi cũng hòm hòm được. Người tài thật cũng hiếm như người giàu thật. Tôi may mắn được quen biết một ít người tài. Quá đủ cho cái công ty còm này. Việc đầu tiên là thuyết phục Trần Bình và chị Nhã. Nếu hai người không đồng ý mọi sự đương nhiên chỉ là khát khao. Chúng tôi có bốn người, thêm cả Hoàng, ngồi một bàn vừa phải ở một quán cổ ra vẻ sang trọng đầu phố Bát Đàn, một trong số ít nơi có đồ biển ngon. Sò huyết tôi đặt trước cuối cùng là ế. Hoàng và Trần Bình làm hết chai Napoleon. Nhã hút thuốc liên tục. Ròng rã gần ba tiếng tôi nói. Mọi người rõ ràng chưa quen cung cách làm ăn này. Thi thoảng khi tôi cao giọng Hoàng đùa cho không khí bớt nặng. Nhã và Trần Bình không phải là sợ, tiền qua tay họ có lúc đến bạc tỷ. Thế nhưng, bao năm tháng buôn bán chui lủi đã thấm vào cách nghĩ làm thui chột tâm nhìn kinh tế chân chính. Hoàng chạm cốc với Trần Bình rồi cười với Nhã.

“Hăng quá. Đây là xa nước mới có năm năm”.

“Anh nói gì”.

"Anh có nói gì đâu. Nhưng mọi chuyện từ từ được không, em vừa về chưa tròn bốn tháng".

"Tôi cũng hiểu mọi cái đang nhập nhòa nhưng chắc sẽ không kéo dài. Tôi cũng chưa ngu ngốc đến mức phải minh bạch toàn bộ hoạt động tài chính của mình. Nhưng nếu muốn lâu dài thì phải đặt nền móng từ bây giờ".

"Câu sẽ là một trong hai công ty tư nhân đầu tiên nếu đúng như những thông tin tôi đang có".

"Thế càng tốt chứ sao".

"Năm tám tư tám năm khi Hà Nội đang trong chiến dịch thu tài sản bất minh của tư thương, lúc ấy cậu đang ở Đức. "

"Tôi không dám khuyên, nhưng mọi người hãy tin ở tương lai".

Cuối cùng Nhã và Trần Bình cùng đồng ý với điều kiện tôi bỏ những hoạt động xuất nhập khẩu. Trước mắt tôi nên tập trung vào thị trường nội địa. "Thận trọng bao giờ cũng tốt". Trần Bình vừa cười vừa bắt chặt tay tôi. Ô kê. Tôi cạn hết một ly rượu lớn và nuốt nhâm cả đĩa cá quả còn sống.

3

Tôi đã hai mươi một tuổi và còn hai tháng nữa tôi tốt nghiệp đại học. Tôi đã yêu ba năm, đã có nhiều hạnh phúc, đã có nhiều kỷ niệm. Tôi nhìn mọi sự chậm rãi hơn và đã có một vài điều hư vô quấy rầy trí óc. Nhật ký của tôi dày đặc chữ đã sang quyển thứ ba. Tôi đúng hay sai trong tất cả những cái tôi đã làm. Qua rồi, qua hẳn rồi tuổi vắn vơ. Tôi chưa lớn nhưng không còn bé. Rồi mai kia tôi phải đối diện với những gì. Sẽ lấy tám chồng mình yêu. Cũng có khi số tôi không được cái hạnh phúc nhỏ nhoi ấy. Tại sao liên miên những ngày tháng này tôi thấy trống rỗng. Liệu tôi có tham lam quá không. Tôi đi thực tập xa và chỉ riêng mình tôi biết là tôi thích điều đó. Tôi muốn xác định mình và tôi tin chắc tôi xác định được. Ở gần Hoàng thường thường tôi không nghĩ được gì. Cách nói của anh, sự uể oải trí thức của anh đầm đầy ở tôi. Tôi muốn có một góc tâm linh của chính riêng tôi. Tôi yêu, và tôi trao trọn vẹn nhưng tôi còn sống nghĩa là chưa mất hết. Đáng nhẽ ra Hoàng phải vun xới cho cái góc

vốn đã nhỏ bé đó. Tôi bảo Hoàng:

"Em muốn đi học ngoại ngữ".

Hoàng cười.

"Buổi chiều hay buổi tối?"

"Buổi chiều. Cả buổi chiều em rỗi một mình vì lúc ấy anh đang bận uống rượu."

"Em nói quá cho anh, nhờ trưởng phòng anh nghe thấy. Nhà nước, người ta cấm cán bộ uống rượu trong giờ."

"Em chán quá anh Hoàng ạ".

Khi tôi mệt mỏi, thường thường tôi gọi cả tên anh. Hoàng biết, anh âu yếm hôn tôi. Phía thăm thăm nào đấy vẫn văng vất mùi cồn. Anh Hoàng ơi, anh nghiện ngập thật rồi.

Hải Phòng bụi và ồn ào. Đường phố ngổn ngổn lác đác cây xanh. Ngân hàng thành phố nhìn ngoài không đến nỗi nào, vào trong, thấy bàn ghế xuống cấp phát rầu rượi. Loanh quanh, phía đường ra Đồ Sơn vài chỗ giải trí. Nếu những chiều không phải đến chỗ thực tập thì thật buồn. Hôm đầu tôi còn lang thang một mình, sau không dám. Con trai dưới này trêu rất sỗ. Tôi ở nhà Huệ, nó là bạn cùng lớp. Bố Huệ làm xây dựng, hình như là cai thầu. Nhà Huệ thênh thang rộng ba tầng sáu buồng. Đồ đạc trong nhà đắt tiền nhưng kê lộn xộn. Quần áo thay ra mọi người đều vắt lên dàn cát sét Sony ba cục đời mới. Một bộ xa lông Pháp bố Huệ mua từ tàu viễn

dương bị lũ chó Nhật đang lớn gặm nham nhỏ. Nhà Huệ ăn cơm cũng không giống nhà tôi. Ai ngồi trước ăn trước không đợi nhau. Bà người ở dọn mâm thức ăn ngon lành khoảng sáu bảy món nhưng ai nấy đều ăn vào bát to gấp đầy thứ mình thích. Bố Huệ ngồi trên xa lông khoan chân vòng tròn vừa ăn vừa xem Ti vi. Mẹ Huệ vừa ăn vừa đếm tiền. Anh giai Huệ vừa ăn vừa đọc báo Công an Hải Phòng. Hôm chuẩn bị xuống đây đi thực tập, Huệ đã rủ tôi: "Về nhà tao ở vừa thoải mái, vừa ít người". Huệ là bạn gái nội trú duy nhất của tôi. Nó tốt tính đến thô bạo. Thường thường ăn ngủ ở nhà tôi cả tuần. Bố mẹ tôi lúc đầu không quen sau quý lắm. Huệ ào ào, chưa bao giờ tôi thấy nó để bụng chuyện gì. Hai đứa từ bến xe về đến cổng nhà, Huệ không bấm chuông hét oang oang. Bầy chó năm con ủa ra sủa thì, tôi phát khiếp. Hôm đầu tôi giữ ý ăn chậm đợi mọi người ăn xong để rửa bát. Mẹ Huệ trông thấy sa sả mắng bà người làm. Nhà Huệ ồn ào vui, mọi người quý nhau và thường đùa rất tục. Có lẽ Huệ được cưng chiều nhất. Cả họ nội lẫn họ ngoại duy chỉ có một mình Huệ học đại học. "Hôm tao thi chẳng biết quái gì cả, may ngồi cạnh thằng ở lớp chuyên toán thành phố. Tao bảo mày không cho tao chép tao xé tan bài mày. Con nhà giàu sợ vãi cả cứt." Huệ đỗ đại học được mẹ cho cái dây chuyền hai lạng. Bố và anh tổ chức ăn khao ở nhà hàng Phong Lan. Bỗng pháo

đốt dài mười bốn mét. Cả Hải Phòng nhăm là Huệ cười. Những ông khách sơ sơ làm ăn phải lụy bố mẹ Huệ không biết đảng nào mà lần, thôi thì cẩn thận làm cái phong bì to tướng. Huệ lên Hà Nội học, ngồi cùng bàn với tôi. Tôi quý nó vì tính nó đốp chát và không lê la chuyện vặt. Huệ uống rượu thì đến Hoàng cũng phải sợ. Khi say nó quậy khủng khiếp, Hoàng khoái ra mặt. Huệ khen Hoàng đẹp giai, khen tôi số đỏ. "Mày sướng thật". Tôi cười buồn. Tính nó ruột để ngoài da, không cả nghĩ và âm thầm dần vật như tôi. Anh giai Huệ tên là Hưng tay chân lều nghều đeo dây vàng. Nhà có em gái và bạn em gái nhưng lúc nào cũng xã xươi một cái quần đùi trẻ cạp. Hai đứa chúng tôi ở tầng ba, ít người lên, thế mà nhiều lúc thót người vì sợ. Không bao giờ vào phòng người khác mà anh ta gõ cửa. Đùa em gái thì toàn phát vào mông, quen tay phát luôn cả tôi. Lúc đầu, cái sinh hoạt ồn ào ấy làm tôi hoang mang, về sau tôi coi như là hỗn nhiên. Bố Huệ vắng tục luôn mồm, bạ câu nào cũng đem. Ở một người nhiều tuổi lại nhiều tiền chứ thế nhiều quá không thấy tục mà thấy ngộ nghĩnh. Mẹ Huệ ưa học điều sang, tính có đôi phần chao chát nhưng yêu chồng chiều con. Tôi tới được ba ngày thì nhà Huệ làm cơm mời khách. Tíu tít là bạn, âm âm như chạy loạn. Một ông bếp già nấu cao lâu từ thời Pháp được mời đến. Bát đĩa nổi xoong sấm mới toàn bộ vì

thường thường nhà Huệ quen ăn cơm tiệm. Tôi với Huệ trang trí lại phòng khách. Thiếu cái gì đấy chạy vào bảo anh Hưng đưa tiền. Tôi mua nhiều hoa cắm thành hai lọ. Mọi người nắc nỏm khen con gái Hà Nội. Căn phòng sang trọng hẳn lên. Khách đến đúng giờ đi Toyota Crona. Bố Huệ mặc sơ mi trắng, cà vạt kẹp ghim vàng, tay đeo một nhẫn kim cương to đến nỗi mấy ông khách vừa nhìn thấy cơ mặt liên tục co giật. Mẹ Huệ mặc áo dài sa tanh hoa chìm đi hải nhưng chưa quen loạng choạng đá vỡ một chồng đĩa Tàu, rồi khi khách vừa vào cụ lại vấp đổ cả nồi xúp gà. Bốn ông khách với cả nhà Huệ và tôi là chín người nhưng bữa tiệc được soạn cho ba mươi người. Ông bếp già kêu trời là hoang. Bố Huệ đáp gọn lỏn "Thừa còn hơn thiếu". Mẹ Huệ cho nổ chín chai Champagne, định suất sẵn mỗi người một chai. "Các bác cứ tự nhiên, sáng nay em vừa bảo cháu mua hẳn hai chục chai". Khách ăn cảnh vẻ quơ đũa lấy lệ nhấm nháp khen ngon. Hoá ra toàn quan chức nhất nhì của thành phố. Đến cốc Martiny thứ ba thì bố Huệ lờ vãng tục. Mẹ Huệ lờm ông chồng thô lỗ, nhã nhặn tiếp cho ông khách mặc com lê màu sáng ngồi đối diện một đũa đầy gà xé phay. Ông này còn một bát đầy lẫn lộn cả món khô lẫn món nước thở ò ạch vì quá no, lí nhí cảm ơn. Anh Hưng khác ngày thường, uống rượu từng hớp một và nhai đồ chóp chép. Rồi mọi người quay sang bàn

công việc. Tôi với Huệ xin phép đứng lên ra quán bên cạnh hát Karaoke. Hải Phòng có dàn Karaoke trước Hà Nội là nhờ thủy thủ tàu viễn dương. Tuy vậy, lúc này đi hát Karaoke vẫn là hành vi tối tân, đại đa số dân chúng vẫn chưa quen. Cách nhà Huệ chừng hai trăm mét là quán karaoke đầu tiên và có lẽ là duy nhất của cả khu này. Có lần mẹ Huệ sang thanh toán tiền rượu hộ anh Hưng vì anh vội phải đi Quảng Ninh mua sắt, mẹ Huệ bảo "Thằng Hưng nó gọi điện thoại về là hôm ấy ca ra ô kê đang dùng dở, cháu cứ tính hết cho cô, ca ra ô kê còn bao nhiêu cứ gói lại cô cầm về đưa nó sau". Huệ thích hát bằng Chế Linh còn tôi thích nhạc trẻ hải ngoại. Tay chủ quán hơn ba mươi để tóc dài râu ria trông khá nghệ sĩ. Huệ nói là hôm đầu trông thấy tôi đã mê lắm. "Phòng ca nhạc chúng tôi xin hân hạnh kính mời hai em". Một phong độ văn nghệ đậm chất tỉnh lẻ. Quán vắng khách, ở phía sâu trong góc có cặp tình nhân đã ngoài bốn mươi. Gã nghệ sỹ Karaoke lãng xằng bầy hai ly nước cam rồi tua băng chọn nhạc Trịnh Công Sơn. Tôi bỏ dở bản Hạ Trắng vì nhớ Hoàng. Tối hôm chủ nhật mới đây tôi và Huệ đi nhảy đầm. Sàn nhảy đẹp lịch sự trong một khuôn viên rộng thênh thang nhiều hoa và có hồ. Ban nhạc khoảng sáu, bảy người đứng trên sàn gỗ nổi sát mí bờ. Huệ hau háu nghe một anh chàng gầy gò chơi ghi ta hát điệu luyện tiếng Anh. Tôi biết đấy là

i. Mùa hè năm ngoái, Bích bế một thằng cu con rất dễ thương lên ở với Hoàng. Tôi tò mò hỏi Hoàng, có anh muốn giấu tôi. Tôi không thể hiểu nổi có những người mẹ lại cư xử như vậy. Bạc bẽo quay quắt với chồng con để đi tìm sự sung sướng cho riêng mình. Bích thật thà và đương nhiên là bạn Hoàng thì uống rượu khủng khiếp. Thằng bé con của Bích hợp tôi quán quýt cô cháu suốt ngày. Chiều nào cũng như chiều nào, tôi với út Phượng tọng cho nó đầy một bụng chè lẫn bánh rán. Khả năng ăn của nó vô bờ, đôi mắt trong veo nhìn thứ gì cũng ngon lành. Trước hôm về Hải Phòng một ngày, Hoàng và tôi rủ bố con Bích đi ăn tiệm, vẫn cái quán bít tết quen ở cuối phố Hàng Buồm. Đang ăn dở thì không thấy thằng bé đâu. Tìm mãi mới thấy nó chui xuống gầm bàn xếp xương thừa vào thành dĩa như tàu hoả rồi lấy lưới đẩy. Đại loại là nó nghịch rất bản, và giống như bố Bích, khái niệm tắm hoàn toàn xa lạ. Bích chơi ghi ta tuyệt vời trong khi uống rượu tối ngày. Sao lại có cái mâu thuẫn lạ lùng đến vậy. Hoàng bảo: "Đấy là Chúa cho riêng nó." Huệ gọi hai ly rượu để chộc tức ba thằng con trai bàn lên cạnh. Tôi vẫn chưa thấy vui. Hoàng hay gạ tôi chuyện rượu bia nhưng tôi ghét. Bia rượu làm biến đổi tính cách theo chiều hướng xấu. Người ta chỉ nên uống rượu khi có một việc gì đấy. Thêm tí cồn, lũ con trai ở lớp tôi trở nên loạn xạ. Có anh

chàng nhất như thỏ làm hết chai sáu năm ba giờ
đêm chạy sang phòng nữ lật chăn cô bạn gái đang
yêu thâm tử tình. Bao cái hay cái tốt mất tất cả. Bó
tôi ghét những chuyện rượu chè. Ông nói suốt đời
ông chưa bao giờ thấy những kẻ nghiện ngập lại
thành người. Tôi nháp ly giôn sanh sánh một màu
vàng đậm. Hay mình thử say. Mình sẽ loạn choạng
để Hoàng phải dìu. Mình sẽ nôn dài như những tử
đồ chân chính. Trời ơi. Huệ uống ngum lớn, trở
trắng đáy ly. Bạn tôi đứng lên hét rất to đòi Bích
hát lại. Tôi cúi mặt. Tôi không muốn gặp. Trước
hôm tôi xuống đây Hoàng có nói là đưa tôi qua nhà
Bích. Anh ngây thơ đến thế ư. Chắc chắn Hoàng
chẳng quan tâm gì đến tôi. Anh cũng phải biết là
lần đầu tiên tôi đi xa chứ. Bích hay chửi bới Hoàng
về chuyện hai đứa chúng tôi. Rằng là Hoàng không
biết cách nâng niu, rằng là Hoàng càng yêu lại càng
ngu. Bích và Hoàng thân nhau, và cái kiểu chửi sỗ
trước mặt tôi chỉ là cách nịnh khéo. Tôi cảm ơn. Tôi
biết. Hoàng yêu tôi lắm. Nhưng tôi muốn tôi phải
thật là tôi. Hoàng và bạn của Hoàng không thể bao
bọc cho tôi mãi được. Và có một điều cho đến tuổi
này tôi cố né mà không thoát. Chuyện tiền nong.
Tôi coi thường tất cả những kẻ có của nhưng sự hợm
hĩnh của chúng nhiều khi xúc phạm tôi. Chẳng nói
đâu xa, ngay như bạn tôi đây. Tôi biết Huệ vô tư
nhưng trong sinh hoạt thường nhật tôi luôn phải

giữ ý. Huệ có hàng tá đồ lót Thái vút lung tung mỗi thứ một nơi. Giày dép Huệ hàng chục đôi và hơi chán là đôi kiếu. Hồi Hoàng đi Nam có mua tặng tôi một đôi săng đan Pháp. Món quà tạm gọi là vật chất suốt những năm yêu nhau của Hoàng. Hoàng lơ là chuyện kinh tế, ăn tiêu hâu như không để ý. Nhưng tôi khác. Hoàng có biết khi đi thực tập dưới này tôi đã phải âm thầm đi vá đôi săng đan đã sờn chỉ mũi hai lần.

"Em buồn gì vậy hả cưng".

"Em nghĩ về tương lai hai đứa mình".

"Có mấy trai và mấy gái".

"Khi đón dâu anh định cho em đi bằng xe gì".

"Cung thích loại nào. Mercedes hay Roll Roy?".

"Anh sẽ không đủ tiền đâu".

"Từ mai, anh sẽ đều đặn chơi xổ số".

Tôi cũng nhiều lần một mình mua xổ số. Chưa bao giờ trúng, kể cả giải bé nhất. Tôi biết Hoàng hay đùa và tôi cũng biết để sở hữu một mặt bằng kinh tế thật riêng, Hoàng vĩnh viễn không bao giờ có. Nhà Huệ tiêu tiền thô bạo, kiếm âm âm như nước và tiêu ở mức độ ngang bằng. Mọi người không để ý vật nhưng trên cái nền hoang phí ấy thì thoảng bật ra những túng thiếu của tôi. Không có điều gì tôi trách Hoàng cả đặc biệt là chuyện tiền nong. Nhưng cứ kéo dài như vậy mãi ư hả anh, anh của em. Gã trai ở bàn bên cạnh mạnh dạn đi sang mời

tôi nhảy. "Chơi một bài đi, lúc nào bà cũng khó đâm đâm". Huệ vừa nhảy đúp hai bài liền hỏn hển bảo. Tôi không thích nhảy, nói thẳng ra là không biết nhảy. Duy nhất một lần Hoàng có rủ tôi ra vũ trường. Sàn nhảy ấy là bạn của Hoàng dấu đầu. Hôm ấy là ngày khai trương. Lần đầu tiên tôi đến một nơi sang trọng. Hơi run. "Bạn của anh đâu". Hoàng nắm chặt tay tôi đưa đến một cái bàn kê gần góc bày sẵn rượu. "Anh ơi mọi người đã ngồi đâu", "Kệ họ. Những người lịch sự thường đứng vì họ sợ nhàu quần áo." Tôi ngồi cùng người hơi hơi nhìn xung quanh. Các sắc màu đáng kiểu veston, soirée tuyệt vời đẹp. Tôi cũng mặc đầm, khi đi ngang qua phố Hai Bà Trưng mua thêm mấy bông hồng. "Cùng cứ để hoa lên bàn, anh gọi tay chính chủ đến nhận". Hoàng khoan khoái uống ly rượu rồi giơ tay vẫy vẫy. Từ đám đông nhộn nhạo, một người đàn ông mặc smoking với nụ cười thường trực tiến lại.

"Đây là Mister Dũng".

"Em chào anh".

"Đây là cô Anna Thủy, Việt kiều Pháp".

Hoàng phô quá, ở không khí như thế này mà cũng dám đùa.

"Sao mà y kêu khai trương nhảy đầm?"

"Thì phải ăn đã chứ. Đây là phòng restaurant, kia là phòng karaoke rồi mới đến dancing".

Dũng khoảng tầm tuổi như Hoàng, mặt tròn dể

mến mắt một mí.

"Khách đông nhĩ, chắc không phải mua vé".

"Tao cũng không ngờ. Cái lão hói kia là sếp nhĩ thành phố".

"Khi chào mầy gập lưng vừa vừa thôi, kéo đau cột sống thì khốn nạn".

Dũng hể hả cười.

"Cô Anna xem, tính anh bạn tôi rất vui".

Tôi ngấm ngấm cấu mạnh vào sườn Hoàng, anh nhăn nhó xuýt xoa. Khoảng mười giờ mười lăm bữa tiệc tàn, mọi người đi sang phòng nhảy. Căn phòng rộng mờ mờ tối liên tục nhấp nháy những ánh sáng màu. Hoàng ngà ngà chọn một bàn sát mép sàn khiêu vũ. Tôi thích ngồi dịch phía sâu hơn. Mister Dũng đi đâu suốt nãy bây giờ quay lại với một nàng ăn mặc thật bốc lửa. Cái rope vàng choé hơi lủng bó chèn căng. Mái tóc xù dựng cài ngang chiếc nơ to kệch cỡm. Nàng ta chớp chớp kẹo cao su lừ lừ nhìn tôi. Từ tối, tôi để ý rất nhiều người biết Hoàng nhưng anh làm ra vẻ chẳng quen ai. Mọi người hoặc liếc trộm hoặc chăm chăm nhìn tôi. Hoàng duy nhất chỉ chào một người. Người đàn ông tầm khoảng bốn mươi. Cặp kính trắng trên khuôn mặt học vấn. Anh ta đứng lẻ loi phong độ kiêu ngạo giữa đám đông.

"Hoàng đến lâu chưa".

"Dạ, em vừa tới".

"Kiểm một cái bàn nào ngồi nhõ".

"Em xin phép. Vâng, nếu thầy muốn thì tí em qua".

Hoàng không giới thiệu và người đàn ông kia cũng không hỏi. Tôi khẽ cúi tay Hoàng. Người đàn ông rút gói "555" mời, Hoàng xin phép lần nữa và chúng tôi ra ngoài hành lang.

"Ai vậy cưng".

"Thầy giáo cũ của anh và Dũng".

"Ông ấy trông trí thức nhỉ".

"Ừ".

Bữa tiệc đứng uyển chuyển với sự sành sỏi của chủ nhà nên không khí lịch sự và vui. Khách mời ăn vận chải chuốt, nói năng nhỏ nhẹ. Dũng loanh quanh bàn này sang bàn kia đưa đẩy giới thiệu. Có một nhạc sỹ rất nổi tiếng luôn mồm ngậm ống píp. Có kha khá người nước ngoài. Dũng quen đông thật. Mãi sau này Hoàng mới kể cho tôi đôi điều về Dũng. Gia đình Dũng là một trong vài gia đình Hà Nội gốc rất giàu. Năm Dũng thi đại học, ba môn đạt hai bảy điểm rưỡi. Chỉ tiêu tuyển đi học nước ngoài là hai một điểm. Thế mà chật vật mãi Dũng mới vào nổi trường Tổng Hợp. Những năm ấy chuyện lý lịch vẫn nặng nề. Ông bác ruột của Dũng giữ chức vị rất cao trong chính quyền ngay ở thập niên sáu mươi. Vào cái thời Tổng thống Thiệu đang thất cơ lỡ vận mờ mịt ít người biết tên, bác của Dũng suýt được mời làm Thủ tướng. Dũng vào đại học ngồi cùng bàn với

Hoàng.

"Nó làm được nhiều tiền, nhưng dễ tiền vừa phải".

"Nghĩa là thế nào".

"Nghĩa là khó lắm".

"Tình huống, bạ ai cũng chê".

Tôi nguýt, Hoàng cười dần hoà. Dũng chơi với Hoàng thế là lâu, thảo nào Hoàng đùa số. Đi với Hoàng nhiều, tôi biết anh có cái kiêu càng quen càng lên cho đau. Trên sàn nhảy hình ô van xuất hiện vài ba cặp. Họ lả lướt điêu luyện trong tiếng nhạc dịu dịu.

"Điệu gì vậy anh".

"Valse".

Từ hồi yêu nhau, tôi chưa bao giờ được nghe Hoàng đàn. Mọi người nói Hoàng chơi ghi ta hay lắm. Tôi có chứng kiến cái lần đi chùa Hương. Nhưng có thể đấy là ngẫu hứng của những người nghiệp dư. Nói cho cùng, chắc trình độ Hoàng chưa đạt tới mức cầm đàn để biểu diễn. Không có thứ nước nào khác tôi dành uống ngậm bia. Tôi ít lần được chứng kiến người ta nhảy đầm bằng xương bằng thịt trong một không khí sang trọng. Sinh nhật bạn bè hoặc cả lớp đi picnic chúng tôi cũng nhảy. Âm thanh đầy nhiễu nhào qua cặp loa cassette công suất 80 Watt. Huệ một lần rủ tôi đi học một lớp khiêu vũ quốc tế. Tôi thích nhưng

ngại. Tôi vẫn có mặc cảm nhảm nhí về chuyện nhảy đầm. Tôi đùa Hoàng: "Anh cho em đi học nhảy nhót". Hoàng hơi ngạc nhiên: "Em cũng thích à" Tôi cười: "Em thích". Hoàng ngần ngừ: "Anh sợ cái ấy không hợp với em đâu". Hoàng nói đúng. Cho phép một bàn tay con trai lạ để trên vai mình, tôi không quen. Dũng đi về phía quầy lấy chai Johny Walker. Hoàng có nói là hôm nay cho phép anh uống thoải mái. Tôi ừ. Tôi không cấm Hoàng về chuyện rượu chè nhưng uống nên biết chừng. Sa đà quá mất tư cách. Nhạc chuyển điệu mạnh mẽ cuồng loạn ánh màu nhấp nháy những sóng người lắc lư. Dũng quay sang chúng tôi "Chơi chứ". Hoàng nhìn tôi nói loáng thoáng tiếng được tiếng mất bị dè trong tiếng nhạc. Dũng kéo cô bé mặc bộ đồ màu lửa ra sàn. Hoàng choàng tay qua vai tôi ghì sát thì thầm "Anh yêu em". Tôi hôn lên mũi anh. "Đợi bản sau dịu hơn em với anh nhảy". Hoàng nhay nhay tóc tôi, một thói quen khi anh cảm thấy hạnh phúc. Bản nhạc của nhóm Morden Talking đột ngột kết giữa, đèn bùng sáng. Dũng mặt tái tái nói lưu loát một tràng. Sinh viên trường Tổng Hợp khiếp thật, ông nào ông ấy mồm mép đều xuất sắc. Hoàng bỗng đứng dậy.

"Em mời thầy ngồi".

"Kệ mình. Nào, cạn hết ly này".

"Vâng".

Thầy giáo của Hoàng quay sang tôi. Hoàng giơ

thiệt.

"Thủy, bạn em".

"Tôi tên là Lâm".

À, hoá ra người ấy đây. Tôi xã giao.

"Em có nghe anh Hoàng nhắc nhiều đến thầy".

"Cám ơn, tôi không bị mọi người quên là nhờ có Hoàng".

"Thưa thầy, thầy hút thuốc".

"Mấy hôm tới Hoàng có rảnh không."

"Dạ, dạo này em rất bận".

"Cái truyện ngắn của cậu, mọi người trong khoa khen lắm."

"Dạ, có gì đâu. Bản thảo em để sót trong kia bạn bè đùa chúng nó cứ gửi lung tung".

"Thôi nhé, hai người ngồi. À, hôm nào rồi cậu dẫn Thủy qua nhà"

"Dạ".

Thầy Lâm lão đảo đi. Hoàng trầm ngâm hút thuốc.

"Hình như anh không vui".

"Không".

"Có phải thầy Lâm đấy không".

"Ừ".

"Trông cũng chẳng đến nỗi nào".

"Anh không biết".

"Anh đừng uống rượu nữa".

"Còn chút xíu dờ".

"Anh có viết truyện ngắn à".

"Lâu rồi".

"Sao anh không đưa em xem".

"Em chẳng thích đâu".

"Anh buồn cười nhỉ. Truyện về gì".

"Một ông sư thời ngày xưa".

"Anh đăng ở báo nào".

"Thú thực anh cũng không rõ, hình như một tạp chí văn nghệ phía Nam".

"Anh không yêu em".

"Anh yêu em nhiều".

Tự nhiên tôi buồn bực. Lúc ấy tôi không hiểu nhưng về sau thì tôi biết. Hoàng chưa hoàn toàn là của tôi, chưa bao giờ. Ban nhạc tiếp tục chơi. Mặt Hoàng không rõ nét. Xa xôi. Lờ mờ.

"Em muốn đi về".

Hoàng như choàng tỉnh, anh gượng gạo cười.

"Em hứa cho anh bản này".

"Em không muốn nữa".

Tôi đồng ý theo gã trai ra sàn nhảy. Nghĩ ngợi nhiều một mỗi đầu. Bàn tay con trai lạ đặt lên vai tôi. Vậy là tôi không có bản "slow" với Hoàng. Bích xoã xược tóc, khàn khàn hát một bản tiếng Anh. Bích sẽ không nhận ra tôi. Vĩnh viễn không nhận ra. Ai cũng nghĩ rằng những lúc này tôi phải đi với Hoàng. Trước kia tôi cũng hoàn toàn tin vào điều ấy.

Tôi thực tập vào buổi sáng, nghỉ chiều. Có một thời gian lê thê mà vẫn vợ, mà vòng vèo. Lớp tôi đi thực tập dưới này có bảy đứa, duy nhất mình tôi là người Hà Nội. Công việc cũng không có gì. Tuần đầu lên phòng tín dụng, còn cả tháng sau sẽ xuống phòng kế toán, đấy là chuyên ngành. Tám giờ sáng ngày đầu tuần, cả lũ lố nhố theo sau một cán bộ tổ chức dẫn tới phòng tín dụng. Trưởng phòng là cô Tuyết vợ chú giám đốc khoảng bốn năm bốn sáu. Cô đeo kính vẽ mặt nghiêm khắc. "Các cháu thực tập ở đây phải hoàn toàn nghe lời các anh chị trong phòng. Có những thắc mắc gì cần tháo gỡ thì cứ hỏi cô. Không được đến muộn, không được về sớm". Cô nói rất nhiều và dài, chúng tôi cung kính nghe. Cô nói là hồi xưa cô không có điều kiện học hành như chúng tôi vì hoàn cảnh riêng vất vả trong khi đấy đất nước rất nhiều khó khăn. Tuy nhiên nhờ sự chăm chỉ trong công tác, lễ phép với các bậc cha chú ở ngành mà giờ đây cô trở nên vững chắc trong nghiệp vụ. Tiếp đó, cô giải thích tầm quan trọng của ngân hàng, vai trò và nhiệm vụ của nó trong nền kinh tế mở đầy năng động. Cô nói rõ ràng hai tiếng rưỡi, những chị nhân viên ngồi ở xa bỏ dở đọc báo tùm tùm cười. Về sau chúng tôi cũng biết khi ký duyệt các kế hoạch xin vay của đơn vị cô đều không đọc vì có đọc cũng không hiểu. Cô phân biệt các loại séc và các loại chứng từ có giá theo màu sắc. Séc

định mức màu gạch cua. Séc thanh toán màu xanh
cốm non còn giấy nhờ thu làm bằng pơ-luya mỏng.
Thế vậy mà ít khi cô bị nhầm. Cô với chú giám đốc
bị đồn đại là hay nhận hối lộ. Tôi hỏi Huệ, nó thật
thà kể nhiều chuyện. Chú giám đốc chồng cô Tuyết
là bạn thân của bố Huệ. Nếu không có gì xáo động
lớn Huệ xong thực tập nhận mảnh bằng rồi chắc
chấn về đây làm. Chú giám đốc là một trong bốn
người khách hôm nọ ăn cơm đằng nhà Huệ. Mẹ Huệ
rót thêm rượu chú không uống. Chú hể hể cười nheo
đuôi mắt nói là nghiện cái khác. Mẹ Huệ nói chú đi
tính chỉ cặp bồ với bọn con gái mười bảy mười tám.
Bố Huệ khen chú đứng đắn vì không bao giờ chú
ngủ với nhân viên nữ cùng cơ quan. Tôi lơ đãng
nhìn cái mồm hơi vầu của cô đang thao thao. Có lẽ
làm sếp là phải vậy. Hơi dốt một tý và liên tục dạy
dỗ người khác. Chúng tôi được sắp xếp ngồi quây
tròn xung quanh một bàn vuông. Mỗi đứa một tập
chúng từ đây ngồi đánh số. Việc ngày nào cũng
giống ngày nào. Lúc đầu chưa quen sau thấy vui
vui. Phòng toàn nữ và nhóm sinh viên thực tập
không có con trai. Các chị ở phòng xem xem hơn ba
mươi, đều nhiều con. Đến đúng giờ về đúng giờ
nhưng giữa giờ đi chợ. Nói chuyện đôi lúc cũng tục
và đa phần đều kể tội chồng. Chủ đề được quan tâm
nhiều nhất là bệnh tật, thứ đến là những vở kịch,
bộ phim ở trên tivi tối hôm qua. Do hệ thống mẫu

giáo ở Hải Phòng kém phát triển nên mọi người đều đem bọn trẻ con đến phòng chơi. Chúng nghịch ngợm linh tinh ngoài hành lang, chơi trốn tìm ở các góc tủ hồ sơ và đôi khi tiếp khách hộ mẹ. Bọn trẻ bị cấm không được ký nhưng được dạy cách đóng dấu. Chúng từ gì cũng dăm bảy loại dấu mà chưa thấy khách hàng nào kêu nhảm. Chúng tôi ở đến ngày thứ bảy thì phòng tổ chức liên hoan. Theo truyền thống vẫn là bún chả, món sở trường của các cơ quan hành chính. Cô Tuyết bảo Huệ treo cái băng "Hôm nay chúng tôi bận họp nội bộ" ra ngoài cửa phòng. Khách hàng có người thấy mùi thơm thịt nướng nhưng đều thông cảm. Chắc là quen, vì thường thường tuần có một buổi như vậy. Bọn chúng tôi góp tiền mua hoa quả ăn tráng miệng và riêng Huệ hứa mang một can bia. Tôi ngửi tía hoa cà rốt, su hào rồi theo bí quyết của Hoàng pha nước chấm. Cô Tuyết khen lắm, nói là có đứa cháu họ trai ở Đồ Sơn sẽ làm mồi cho tôi. Huệ bô bô nói là tôi đã có người yêu. Chiều hôm kia Hoàng có xuống. Tôi vừa tắm xong ở nhà một mình. Huệ chạy loảng quảng ra chợ với mẹ. Nghe tiếng chuông tôi ra mở cổng. Hoàng cười cười mặt hơi gầy. Tôi hỏi: "Anh xuống làm gì". Trước hôm đi thực tập tôi với Hoàng cãi nhau. Thời gian gần đây chúng tôi hay hục hặc. Tôi đi xa, nửa phần muốn, nửa phần không. Nếu tôi lặn ra ăn vạ giáo vụ, cùng lắm loanh quanh mấy

huyện ngoại thành. Tôi tự biết tôi là nạn nhân của ai. Thấy chủ nhiệm tôi ba mươi ba tuổi, mắt ướn. Bọn ở lớp nói thấy để ý tôi. Rồi thấy cũng thường thấy Hoàng hay đón đưa, thấy khó chịu ra mặt. Tôi kể lại, Hoàng cười khẩy. Vài hôm sau khi đang đứng trên ban công tầng hai lớp học tán chuyện linh tinh với Huệ, bỗng Huệ bảo: "Ông Hoàng kìa". Tôi ngăn người, Hoàng đang mời thuốc cho thầy chủ nhiệm. Rồi chẳng hiểu anh nói gì, thầy bỏ đi xăm xăm về phía Ban giám hiệu. Huệ bảo: "Ông Hoàng góm thật". Tôi hỏi: "Anh làm chuyện gì vậy". Hoàng kêu là chỉ mời thầy hút thuốc với sự trân trọng. Tôi không tin. "Em mà bị trù anh đừng trách". Chuyện gì đến phải đến. Hoàng nói tôi ở tạm nhà Bích. "Tôi chưa đủ vô duyên để ở nhà bạn gái của anh". Hoàng nhăn nhó.

"Anh xuống đây làm gì."

Tôi đứng ngang cửa sắt không bảo Hoàng vào, không hiểu sao người đây tức tối.

"Anh xuống với em".

"Tôi không cần".

"Anh xin lỗi".

"Anh chả có lỗi gì cả".

"Thôi mà cho anh xin".

Hoàng cầm tay tôi, tôi giật mạnh ra quá đà đập ngón út vào tường. Đau quá. Tôi sập cánh cửa. Hoàng thiếu não mặt trông tức cười. Từ đầu phố đã

nghe tiếng hét oang oang của Huệ khi nhận ra Hoàng. Nó choang choác quay sang mắng tôi rồi đon đả mời Hoàng vào nhà. Tôi làm mặt giận bỏ lên gác. Tôi phải luôn nhớ là tôi đang tức. Chừng nửa tiếng sau Huệ đập cửa phòng tôi nói là Hoàng đi rồi. Tôi hốt hoảng.

"Đi thật à".

"Mày đuổi như thế ai còn dám ở".

Huệ chìa cho tôi mảnh giấy năm hào hai gấp đôi, nét chữ đậm của Hoàng. *Anh bị kẹt chuyện chừng một tuần vào Đà Nẵng, việc của Tâm. Anh nhớ em nhiều lắm. Em giữ gìn sức khỏe, ở với Huệ là anh yên tâm. Anh yêu em.* Tôi bật khóc. Huệ bĩu môi, "Chưa đi đâu, còn ngồi lù lù ở dưới kia kìa". Tôi vùng vằng khi Huệ lôi tôi xuống nhà. Buổi tối chúng tôi đi chơi tay ba. Mười giờ đêm Hoàng phóng xe về Hà Nội vì mai đi máy bay sớm. Tôi ngồi ngoai dầm và không hiểu tự lúc nào thấy tay mình trong tay Hoàng. Cô Tuyết kêu gọi khi Huệ vẩy rổ rau sống bay một nửa rổ xuống sân tầng một. Tôi với Huệ đeo nhau đi mua bún. Huệ mặc cả lấy lệ mua cả thúng mười lăm cân. Nó giống tính bố, lo thiếu chứ không lo thừa. Quay về cơ quan thì gặp Bình đang đứng trước cổng bảo vệ.

"Ồ anh Bình".

Tôi thực sự ngạc nhiên. Bình nói là đi công tác biết tôi ở dưới này ghé qua thăm. Huệ gừ gừ không

chào cầm bún đi lên trước. Nó không biết Bình nhưng quý anh Hoàng.

"Bao giờ em thực tập xong".

"Chừng hai tháng nữa".

"Em ăn ở thế nào".

"Tốt lắm anh ạ, em ở nhà bạn em".

Tôi đã đọc những lá thư của Bình. Vào một lần nhảy đầm ngẫu nhiên, Bình uống nhiều rồi nói yêu tôi. Tôi không nhớ nổi cảm xúc của mình lúc ấy và khi nhận được lá thư đầu tiên của Bình gửi, tôi đã định nói với Hoàng, nhưng e ngại. Tính Hoàng thế nào tôi cũng thuộc và sau nữa, tôi không muốn những vắn vơ quấy rầy sự trong trắng của chúng tôi. Lá thư thứ hai của Bình làm tôi nghĩ nhiều. Tôi đọc nó vào một đêm muộn sau một buổi chiều cãi nhau với Hoàng. Tôi không nghĩ linh tinh và tôi không nghĩ ngờ gì tình cảm của Bình. Nhưng tôi đã có Hoàng. Tôi đồng ý gặp riêng Bình theo tinh thần của lá thư. Tôi không muốn vì tôi Bình đem hủy hoại những cái mà không phải ai cũng có. Ở một mức độ nào đó tôi tự thấy mình có trách nhiệm. Bình chờ tôi ở quán cà phê ấm cúng trong phố nhỏ Nguyễn Gia Thiều.

"Thủy dùng gì, nước cam nhé".

"Gì cũng được, nhưng anh Bình ạ, em muốn nói luôn".

"Vâng, Thủy nói đi, anh nghe".

Tôi nói dài và thẳng thắn. Tôi nói là tôi rất yêu Hoàng và Hoàng cũng rất yêu tôi. Tôi trân trọng những tình cảm của Bình nhưng Bình phải tỉnh táo với bản thân. Bình không cần xin lỗi nhiều vì những điều Bình làm, tôi không nghĩ đó là xúc phạm. Bình chưa hiểu tôi và ngay chính những tình cảm của Bình cũng chỉ là cảm tính nhất thời. Bình nên quen biết một cô gái nào đó tự nhiên chuyện đối với tôi trở nên nhẹ nhàng. Và nếu được như vậy tôi xin hứa sẽ coi Bình mãi mãi là bạn tốt. Bình chăm chú nghe, tôi có cảm giác hơi tội nghiệp.

"Thủy cho phép anh được nói".

"Anh cứ nói đi".

"Em ngồi đây với anh lâu lâu có ngại không".

"Không. Nhưng mười lăm phút nữa em có việc. Hơn nữa em không muốn anh Hoàng nhà em nghĩ linh tinh".

"Anh hơi tủi thân. Thủy có nói là buổi hôm nay giành cho anh mà suốt buổi Thủy chỉ nhắc anh Hoàng".

Tôi cười.

"Thủy ạ, có những chuyện không thể ngày một ngày hai. Có những chuyện bắt buộc phải có sự sàng lọc của thời gian. Không hẳn cứ tưởng quen biết nhau thậm chí tưởng yêu nhau vài ba năm đã là dài. Anh xin cảm ơn những điều Thủy đã nói. Những nếu đơn giản vậy thôi thì hạnh phúc xiết

bao. Được rồi, anh nghe theo em là anh không làm gì vọng động. Bố mẹ anh chỉ có mình anh, họ hàng nội ngoại hai bên chỉ có một mình anh là con trai. Bao phương tiện tiền của, bao hy vọng tương lai đều dồn vào anh. Nhưng bây giờ anh không thiết nghĩ đến điều gì. Anh yêu em. Điều quan trọng duy nhất này anh đã nói được với em và em đã không phũ phàng rửa xả nó. Anh yêu em và chỉ có biết yêu em. Thời gian dài lâu sẽ để em biết cái đúng cái sai. Anh chỉ mong em lưu ý một điều, bất cứ ở đâu, bất cứ lúc nào em cần anh, anh cũng xin có mặt".

Tôi hỏi Bình là xuống Hải Phòng có chuyện gì. Anh nhìn tôi lúng túng. Có một đơn vị liên doanh với nước ngoài cần anh tư vấn vài việc. Nhưng tôi hiểu một phần lý do là vì tôi. Cái Huệ đứng trên ban công tầng hai oang oang gọi. Bình nhả nhận mời tôi đi ăn cơm trưa. Tôi nói là mọi người đang chờ tôi lên ăn bún chả.

"Trước khi xuống đây anh có qua trường Thủy. Nếu Thủy không thích thực tập xa thì anh nói người ta chuyển Thủy lên Hà Nội".

"Được vậy sao anh".

"Đơn giản mà".

"Anh giúp em chuyện ấy thực nhé".

Cho đến hôm nay việc đi xa đối với tôi thế là đủ. Rõ ràng mọi chuyện không đơn giản như tôi tưởng. Tôi chưa đến mức khóc thầm nhưng ở thêm chừng

nửa tháng nữa chắc tôi cũng bật khóc.

"Thủy cứ về nhà, và nếu muốn chẳng cần thực tập ở đâu cả. Hết bốn tháng Ngân hàng Hải Phòng sẽ xác nhận thời gian liên tục cho Thủy. Thế nhưng, anh sợ Thủy buồn nên anh cứ liên hệ chỗ khác hộ Thủy".

Tôi cũng mang máng biết Bình quen nhiều và hình như cụ ông là một quan chức cấp cao. Tôi một lần nữa cảm ơn Bình và anh nói kết quả cụ thể như thế nào thì xuống đón tôi luôn. Tôi ngần ngừ, nói là Hoàng sẽ xuống. Chẳng nào tôi cũng phải về Hà Nội trước hôm cưới Tâm.

Trong suốt cuộc sống, con người ta phần lớn gặp những điều không được như ý. Có phải vì lầm lẫn trong tính toán chủ quan. Tử vi của tôi cung mệnh có sao Tham Lang. Như vậy khát vọng hơi nhiều nhưng tôi chỉ mong muốn những điều giản dị, thật giản dị. Mà sao những tưởng trong vòng tay bỗng thoát xa vời. Một tuần sau Bình xuống đón tôi. Trước đấy ba hôm, Huệ đi Trà Cổ với anh Hưng. Huệ rủ nhưng tôi không muốn. Bạn anh Hưng hao hao giống anh Hưng, đầy sự nhiệt tình của dân miền biển. Người Hải Phòng chơi thân với nhau thành từng nhóm rất thích ăn mặc quần áo giống nhau. Tôi từ chối kêu rằng ốm. Anh Hưng đặt cả bàn tay to tướng lên trán mát lạnh của tôi. Tôi hứa lần sau sẽ đi cùng. Bình đến đón tôi chỗ thực tập

bằng cái Cub màu xanh. Khi lên Hà Nội chúng tôi đi xe Toyota màu sữa. Bình thể hiện nhiều điều tế nhị. Dọc đường đi xe chạy tốc độ vừa phải. Những mái nhà gianh mốc thếch nhem nhuốc trong buổi sáng rét đậm. Bình gợi chuyện. Tôi im lặng. Tôi nhớ Hoàng. Không hiểu sao tôi nhớ anh da diết. Tôi ngần ngại không mạn chuyện với Bình. Cứ vậy, suốt buổi cho tới khi xe đỗ trước cổng nhà. Máy đưa em tôi ủa ra hết đời quà. Bố mẹ tôi giữ Bình ở lại ăn cơm. Tôi ngạc nhiên. Dù thật thà, bố mẹ tôi cũng phải biết khoảng cách xã giao. Hoá ra thời gian tôi ở dưới Hải Phòng, Bình đã lại nhà nhiều lần. Bố tôi có viết một lá thư trình bày hoàn cảnh gia đình với giáo vụ trường về chuyện tôi đi thực tập xa. Bình giải thích là người nhận giúp muốn có một lý do chính đáng. Xưa nay, bố tôi không quen làm phiền người khác, cụ đồng ý. Bố mẹ thương hay lo quần cho tôi. Chiều tối hôm sau Hoàng đến. Buổi sáng tôi có đi tìm anh, hỏi Tâm biết anh từ Đà Nẵng ra đã được mấy ngày. Tôi hơi bực. Anh không biết là tôi mong anh từng giờ sao. Nếu anh thật yêu tôi thâm tâm anh phải lo lắng, phải sốt ruột. Hoàng chào bố mẹ tôi, vẻ mặt khó chịu khi thấy tôi tiếp chuyện Bình. Chưa bao giờ tôi kể với Hoàng chuyện giữa tôi và Bình, nhưng thỉnh thoảng có nhắc, biết như là bạn thân của Tâm. Bình xin phép ra về, tôi muốn Hoàng vui rủ Hoàng đi ăn tối. Cho đến bây giờ tôi

vẫn cố đừng nhớ cái buổi tối khủng khiếp ấy. Chúng tôi nhiều lần cãi nhau, nhiều lần giận dỗi. Hoàng là vậy sao. Dù tôi có lỗi, dù Hoàng có ghen. Hoàng đã tát tôi giữa phố đông người. Tôi quàng cái khăn dạ ngang vai rồi mộng lung trong đêm. Mấy đứa em tôi má bầu bầu ngủ ngon. Những vết hằn ngón tay rất bóng trên má. Hoàng ích kỷ và thô bạo. Đáng nhẽ ra tôi phải nhận thấy sớm điều này.

Tối hôm sau Bình đến và đều đặn những tối sau tiếp Bình dịu dàng đến. Từ lâu tôi không thích cái kiểu quá mềm mại ở Bình, nhưng thời gian này tôi đang mệnh mông sụp vỡ. Bình đã liên hệ cho tôi chỗ thực tập mới và nếu không ngại Bình sẽ đưa tôi đi và đón tôi về.

"Hôm nọ anh có gặp riêng anh Hoàng". Bình nhỏ nhẹ.

Sau hôm tát tôi Hoàng có đến nhà tôi hai lần. Tôi không ra tiếp, bảo mấy đứa em chuyển trả những lá thư cũ mà trong những lần đi xa Hoàng có gửi cho tôi. Hoàng ngồi ủ rũ người ướt đầm mùi rượu. Hoàng còn đi được ra quán uống rượu còn tôi, tôi biết uống gì. Tôi nhìn ví Seduxel mình đang uống dở, tối nào tôi cũng phải dùng đúng hai viên.

"Anh nói với anh Hoàng chuyện tình cảm của anh đối với em. Nếu xét theo chiều thời gian thì anh Hoàng không hẳn là người đến trước".

"Em xin phép anh Bình cho em đi nằm sớm. Em

mệt quá".

"Thế mai anh qua đón em xuống ngân hàng Hai Bà nhé".

"Vâng".

Tôi có một tập album dày, rất nhiều ảnh chụp chung với Hoàng. Những cái đẹp nhất là những ảnh anh đang đùa trêu tôi mà bọn bạn chụp trộm. Cuối học kỳ hai năm thứ ba tôi với Hoàng đi Đồ Sơn bốn ngày, chỉ có hai đứa chúng tôi và tôi nói dối nhà là đi với lớp. Cái Huệ bao che cho nhiều. Tôi yêu Hoàng, chúng tôi đã có nhau nhiều lần trước đấy nhưng lần đi biển này là những đêm huyền diệu mới trọn vẹn của riêng chúng tôi. "Em mãi mãi là vợ anh." Tôi thầm thì khi hôn Hoàng. Tôi sắp xếp lại những bức ảnh cũ theo thứ tự thời gian. Những nụ cười trong ảnh của hai đứa bỗng nhòe nước mắt. Tôi cố đừng khóc. Có cái gì đấy chen phía sâu trong. Tôi oà nức nở. Chúng tôi đã mất nhau thật rồi.

Hà Nội bắt đầu một mùa hè sớm. Trời ẩm ức oi đã suốt một tuần chang chang màu cây xanh in vào nền trời trong. Ven Hồ Tây ngọt ngọt là thanh niên và quanh hồ Hoàn Kiếm chật đông những cái may ô ba lỗ màu cháo lòng của các cụ về hưu. Người giàu Hà Nội bắt đầu bỏ tiền xây nhà. Giá đất lên theo giờ. Những mảnh đất hoang dọc đê Yên Phụ, từ Nghi Tàm tới Quảng Bá, trước đây chó ỉa rông bây giờ đông nghịt người chen nhau mặc cả. Những quý ông quý bà năm ngoài còn chạy xích lô, đánh xe thô mặc võ áo bông trần đi dép nhựa sút quai giờ đây nhờ tiền bán đất, sắm giày Tây rủ nhau ra Tiến Thành may đo com lê. Giới thượng lưu có tiền Hà Nội kết nạp thêm nhân nhân trọc phú. Cố ngưởi vẫn còn thoang thoảng mùi nhài nhưng đưa mắt nhìn xuống chỉ thấy bê bết đầy cứt trâu. Nội thất trong nhà được kính trọng với hồ xí bệt và máy điều hoà nhiệt độ. Không cần Marketing, Tâm quyết định bỏ một phần ba vốn sản xuất quay sang nhập máy Air-Conditioner. Lô hàng sắp tới sẽ là ba trăm chiếc.

Hoàng hỏi.

- Nó hẹn mấy giờ.

Tâm nhìn cái Seiko điện tử trên tường không nói. Đã quá giờ hẹn nửa tiếng. Hai anh em đang ngồi trong phòng khách của Vihacimex, Tổng công ty xuất nhập khẩu duy nhất làm ăn còn có lãi sau khi nền kinh tế thị trường được xác nhận. Tâm loay hoay hai tháng trên Bộ, với thủ tục làm quota, thất bại, đành chấp nhận mua qua tay lô hàng của bọn này.

- Mời hai anh vào.

Cô thư ký giọng hơi khàn mặc jupe khoe đôi chân dài hơi ghê vì đi bít tất đen. Tâm lịch sự cười, còn Hoàng nhả bã kẹo cao su vào thùng rác. Suốt nửa tiếng anh chóp chép mong đỡ mùi rượu. Cánh cửa bọc nỉ khế mở thật êm. Căn phòng khoảng ba chục mét với những bức tường lăn sơn trắng muốt. Sếp với cà vạt đỏ rất môve gu ngồi chờ ở bộ xa lông màu hoa cà sang trọng.

- Dạ, chào anh. Em là Tâm.

Sếp đứng lên bắt tay hơi quan cách đáp lễ. Để có cuộc gặp hôm nay, Tâm đã được thông tin kỹ lưỡng. Nhả hỏi, Tâm biết gì về người sẽ gặp. Tâm kể những điều bạn bè thuật lại với anh. Tham tiền, dè tiện và rất thông minh. Nhả cười khẩy, đúng, nhưng vẫn thiếu. Cái phải tỏ ra là một doanh nghiệp rất có danh và rất có tiền. Hắn ta không

ngại chơi bài ngựa đấu. Quay sang Hoàng, Nhã nhếch nửa miệng. "Ông anh cả của thầy Lâm đấy". Hoàng đang dạy bé Phương về cách chia trợ động từ to be coi như không nghe thấy. Theo như hẹn gặp có cả chuyên gia Bắc Âu, đại diện của hãng mẹ. Tâm giới thiệu Hoàng. Lần này chức danh được kêu là trợ lý tác nghiệp phụ trách phòng đối ngoại Tây Âu của công ty. Những lần trước Hoàng là thư ký hoặc phiên dịch. Chiều tối qua Tâm đã bắt Hoàng đi cắt tóc. Vụ giao dịch này lần đầu tiên hai anh em làm đĩa rức với một đối tác lớn. Tâm bảo: "Anh hãy cố nghĩ ra một chức vụ gì mà thật nhiều từ Hán Việt. Em cũng đã nói trước là công ty của mình có ba ban và mười phòng chuyên môn". Hoàng cố tránh không nhìn tấm mica ép chữ trắng "Phó tổng giám đốc" trên nền xanh ở vị trí hắt vào mặt khách.

- Anh Tâm dùng gì.

Phó tổng giám đốc ghen tị nhìn các vị sát Tâm vừa đưa. Cạc của sếp có hai màu còn của Tâm có những sáu màu. Cái cạc duy nhất đi thừa riêng để phục vụ cuộc gặp ngày hôm nay.

- Xin phép anh cho em được bàn thẳng vào công việc.

- O.K. Mời cậu tự nhiên.

- Thực sự em muốn mua trọn gói cả lô hàng.

- Cậu đã biết tổng giá chưa.

- Em có trong tay bản phô tô của hợp đồng gốc.

- Cậu có thể trả trước được bao nhiêu.
- Dạ, cái đó tùy anh.
- Tám mươi nhăm phần trăm lô hàng cậu phải thanh toán trước.

- Điều kiện thật dễ chịu. Nhưng có điều cũng cần phải nói lại để anh thông cảm. Cách đây một tháng em vừa chi tám tỉ vào xây dựng cơ bản mặt bằng sản xuất của công ty.

Mặt sếp vẫn bình thản. Tâm hơi ân hận là mình không nói hai mươi tỉ.

- Theo đơn giá là 725 USD một chiếc. Các cậu có thể chuyển cho tôi bằng séc hoặc tiền mặt.

Tâm rút mobi phone, tối hôm qua Hoàng vừa đến mượn của Nhã. Hơi nghiêng người che rồi bấm sáu số vu vơ.

"Alo, Vietcombank đấy ạ."

"Số máy quý khách đang gọi không có trong danh bạ điện thoại".

"Vâng tôi là Tâm, Giám đốc Bimisco đây. Làm ơn chị nói hộ số dư tài khoản của công ty tôi ngày hôm nay".

"Số máy quý khách vừa gọi không có, đề nghị quý khách kiểm tra lại".

"Dạ. Một tám ba năm năm, không, không, không, không bốn hai mươi không không không ạ. Cảm ơn chị".

Tâm ngắt phon dứt vào túi áo vét tông. Đầu

những năm chín mươi điện thoại di động đang rất hiếm, nó là trang sức sang trọng của những doanh nhân xịn. Sếp thòm thềm nhìn sản phẩm tuyệt vời của công nghệ truyền thông ngấm ngấm đau lòng.

- Thú thật với anh tài khoản của em chỉ còn hơn tí tám. Nếu chi hết nhớ có việc gì kể cũng kệt.

Cô bé thư ký bung sáu hộp bia "333" vào. Hoàng mặt nghiêm trang nhấp từng ngụm bia lạnh. Anh đã nhìn thấy giữa chồng hồ sơ bìa đề "Công việc đang làm" của sếp có quyển tạp chí Play Boy. Tâm ngồi thẳng người.

- Chị Nhã có dặn riêng em một vài chuyện. Em sẽ mua 728 đô. Ba đô dư thì... Vâng, ba đô dư đấy ạ.

Sếp hơi nhú mày.

- Thế bao nhiêu lâu cậu thanh toán được tất.

- Có thể chừng bốn tháng.

- Khó cho tôi quá nhỉ.

- Dạ, ba nhân ba là chín. Nhưng riêng với anh em tính luôn tròn mười.

- Thôi được rồi. Cậu đọc cho tôi số phon của cậu

Ra đến đường trời vẫn chang chang nắng. Tâm phấn khởi ra mặt. Hoàng chia vui.

- Thế là thành công à.

- Mỹ mãn.

- Anh không hiểu lắm.

- Đơn giản là em hối lộ cho nó ba đô một cái. Bù vào đấy em có thể chiếm dụng được vốn. Hơn nữa,

có khả năng em bán được bảy bốn mươi. Nhưng đầu tiên muốn nó tin mình phải chứng tỏ là mình rất nhiều tiền. Anh biết đấy, hôm qua Hạnh nó bảo tài khoản mình còn chưa tới hai mươi triệu.

- Nhờ nó biết thì sao.
- Anh đừng độc mồm.
- Sáng nay em còn cần anh nữa không.
- Đi uống gì đã, em khát cháy cả cổ.
- Thôi, cho anh xuống đây. Anh muốn đi bộ qua nhà anh bạn.

Hoàng lững thững dọc vỉa hè có nhiều cây cơm nguội. Người nôn nao khan. Một tay đập xích lô mặt non choẹt cất giọng mời. Hoàng lơ mơ nhìn về ngã tư phố Lý Thường Kiệt. Có cô bé mặc sơ mi sáng lấp loá nắng đập xe chậm chậm. Hoàng chợt gọi "Thủy". Cô bé ngơ ngác đập xe ngang qua nhìn anh. Hoàng rùng mình. Anh gặm móng tay đưa răng cắn sâu vào trong dốt. Đau lắm nhưng tỉnh táo. Không phải là em. Lần cuối cùng anh nhìn thấy Thủy đã sắp tròn một năm. Mà hôm ấy trời không nắng. Gió run rẩy quét những hạt nước sót trên vòm lá của trận mưa đầu hè. Liệu ở bên kia trời cũng có mưa. Tôi chắc ngày mai trời sẽ mưa mau. Thơ của một nhà thơ. Trái đất này mang ta đi vì ta có thể xác. Triết lý của một triết gia. Tại sao anh lại mất em.

- Anh Hoàng.

Hoàng giật mình ra khỏi đờ đẫn. Tâm ngồi trên

cái Rebell 400 không tắt máy.

- Sao biết anh ra đây.

- Em biết.

Cảnh tảo đại từ thêm hoang quán cũ gây guộc thừa lá. Hai bà cụ chủ quán mỗi năm một gầy, mỗi năm một ít nói. Mặt bàn gỗ sẫm xám nứt một đường dài. Hai chén tổng đều đã mở nhưng chai rượu thật đẹp. Cái vỏ chai Henessy tuần trước Hoàng mang qua. Hoàng im lặng uống và Tâm im lặng hút thuốc.

- Hình như em muốn nói chuyện gì.

- Em rất muốn nói với anh.

- Nếu vậy anh xin. Anh không muốn nghe.

- Tùy anh. Nhưng anh không thể kéo dài kiểu sống này được.

- Anh không hiểu.

- Trong tất cả chuyện rồi anh không có lỗi, chẳng việc gì anh phải tự dằn vặt. Mọi người đã tính toán trên sự nhu nhược của anh.

- Nếu em cứ khẳng khẳng nói về chuyện ấy, anh sẽ bỏ đi.

Tâm đứng dậy hơi gằn giọng.

- Thôi được. Nhưng anh là anh trai của em, em thấy những trách nhiệm của mình cần phải làm. Đến lúc đó anh đừng trách em là can thiệp thô bạo.

Hoàng cúi đầu trong tiếng gầm của chiếc xe phân khối lớn. Tâm của một vòng rộng làm bà bán xổ số

ngồi nép sát vào hè hét lên kinh hồn. Giữa trưa gay gắt nắng. Trời nóng quá đã làm người ta mất bình tĩnh. Và muốn giữ bình tĩnh Tâm thường đi xe hết ga hết số.

Khách sạn mini bốn tầng quét ve màu gà non dịu dàng nép giữa tán lá của hai cây sấu già. Bình vừa tắm xong ra xa lông tiền sảnh ngồi uống nước cam vắt. Hai bên bức tường Bình cho treo bức tranh sơn dầu nhái kiểu vẽ phố của họa sĩ Bùi Xuân Phái. Qua cửa nhôm lắp kính xanh đen, Bình đã thấy Tâm. Vẫn cái thói ngênh ngang để xe choán gần hết vỉa hè. Cô bé tiếp tân ngồi sau quầy nghiêng người cố né cái hôn bạo của Tâm. Khách sạn mới khai trương chưa đầy nửa tháng còn thừa khách.

- Hello - Bình chào.

- Có cái gì ăn được không.

- Đồ nguội nhiều - Bình hơi nhảm người - Tuyệt, làm cho anh Tâm hai trứng ốp lết.

Tâm cần những miếng thật to cái bánh mì phết bơ dày và kẹp nhiều dăm bông. Nhiệt độ trong nhà là 18 độ.

- Công việc sáng nay của mày thế nào?

- OK.

- Tao thấy nói tay ấy rần lắm.

- Quá rần.

- Cuối cùng phải bôi trơn bao nhiêu?

- Năm đô một cái.

- Thế là đúng giá thị trường.

- Bình này, đợi tao ăn xong có tí việc tao muốn nói.

Khi mua lô đất này, Bình định xây nhà riêng. Sau đổi ý chuyển thành khách sạn. Kiến trúc trong ngoài đều sửa đổi nhiều, nhưng nội thất vẫn còn mang đầy dáng vẻ phòng ở gia đình. Buồng đầu hồi tầng hai Bình dùng làm phòng ngủ. Tâm ngồi trên đệm giường gạt thuốc không giữ ý xuống sàn.

- Bao giờ mày định sang bên kia.

- Khoảng hết tháng này.

- Qua luôn chỗ cái Thủy à.

- Tao cũng chưa biết, nếu thấy tiện đường.

Tâm cau mày, hôm nay chưa phải ngày chơi bài ngựa. Anh định chờ xong xuôi vụ máy lạnh.

- Riêng chuyện tao và Thủy lúc nào cũng là minh bạch.

- Nếu mày cứ mãi một cái giọng có khi tao phải dấm mày.

Bình ngồi thụt vào phô toí cố không nhìn hai vòng hàm nổi căng trên má Tâm. Cửa khế mở, cô bé receptionist cắm vào một chai rượu không rõ mác, thân chai cắm sâu trong xô đá dăm. Cô bé cúi xuống để xô đá xuống sàn, cái nút cổ không cài. Tâm lạnh lùng.

- Cám ơn.

- Anh có uống soda không.

- Em xuống nhà đi.

Cô bé lắc mông nguýt đập cửa hơi mạnh. Tâm máy móc châm điếu thuốc mới.

- Chuyện gì đã qua tao cho qua luôn. Nhưng cứ uốn éo trước mặt tao thì tao khó chịu.

- Tao không hiểu, mày định nói chuyện gì.

Tâm chồm lên chộp cổ áo Bình.

- Mày phải biết ông Hoàng là anh giai tao.

Bình mặt tái nhợt nhưng không kêu. Cũng không đưa tay lên để gỡ. Tâm gờ gờ nhìn thẳng vào cặp kính trắng. Đột nhiên Tâm buông tay, bây giờ thì anh đã biết là không thể đấm nổi Bình.

- Mày bình tĩnh đi, Tâm. Mày cũng phải để cho tao nói chứ. Rất nhiều lần tao muốn nói chuyện với mày.

Tâm thả chùng người xuống đệm giường. Bình vuốt lại cổ áo rồi đưa tay với chai rượu. Máy điều hoà National vẫn chạy nghe êm tai lắm, rì rì miên man thật mịn.

- Mày uống thêm ít nữa nhớ.

- Uống đi.

- Thế này Tâm ạ, tao biết tao không phải thẳng đạo đức và trong chuyện đàn bà tuyệt đối cũng không ngó ngán. Tao đã ngủ với tất cả các loại màu da. Nhưng với Thủy tao yêu.

- Đừng rào nữa.

- Có những chuyện không thể nói ngán, mày cho

tao từ từ. Táo với mày không giống anh Hoàng. Ở bất kỳ ở đâu, bất kỳ chỗ nào tao cũng đầy tôn trọng. Về chuyện Thủy tao đã trực tiếp gặp riêng anh Hoàng nhiều lần.

- Theo tao biết chỉ có một lần.

- Táo cũng không nhớ lắm, nhưng táo cũng nói thẳng với anh Hoàng là táo yêu Thủy. Thậm chí hơn cả thời gian biết mày.

- Vứt mẹ chuyện ấy đi.

- Mày cứ bình tĩnh. Được rồi táo không vòng vèo. Chuyện cái Thủy là chuyện một con đàn bà. Có là vợ đi chăng nữa thì cũng xem xem như một chuyện làm ăn. Đương nhiên khi tranh giành là phải có thủ đoạn. Thế nhưng trong chuyện này táo không nghĩ táo chơi bẩn. Táo đâu có lừa đảo hay đánh úp gì ông Hoàng. Vả lại, mày không thấy là cái Thủy, nó không yêu ông Hoàng nữa là quyền của nó và táo không thể xui nổi.

Tâm rót nhiều rượu vào cốc pha lê đáy bằng, uống một hơi. Anh rất thèm một ngụm soda. Bình cầm chai rót một suất vừa phải cho mình rồi quay chai sang Tâm. Tâm hơi ngần ngừ nhưng cũng đưa cốc.

- Táo ngần này tuổi và táo cũng muốn lấy vợ. Chơi bởi triền miên thấy nhiều vô nghĩa. Táo muốn vợ táo vừa ngoan, vừa xinh. Táo không thèm nhặt chuyện giường chiếu, táo muốn một kiểu ấm cúng

khác. Không bao giờ tao hỏi mày lấy Huyền để làm gì. Mỗi người có một kiểu yêu, thôi được, không nói chuyện yêu đương, gọi là chọn lựa vậy. Tao đã tìm và vô tình vương phải ông Hoàng. Tao lấy làm áy náy lắm, nhưng tao với mày đều biết là đang sống ở thời điểm nào và trên mảnh đất nào.

Tâm im lặng nhai cán điều ba số. Tất cả những người ngu đã chết, còn sống chỉ toàn những người thông minh. Từ đầu tới giờ Bình chưa hề nói sai điều gì.

- Cái Thủy mỗi mẹt với ông Hoàng từ lâu. Trước khi tao xen vào. Ông Hoàng đến quá sớm, lúc nó chưa kịp lớn. Thêm một tuổi người ta vỡ được ra nhiều điều. Cũng như mày, Thủy phải chịu đựng ông Hoàng nhiều chuyện.

- Tao chưa hề chịu đựng anh trai tao.

- Cứ cho là thế. Nhưng cái Thủy nó khác mày. Nó là đàn bà. Rất nhiều những cái nhỏ mọn quấy rầy cuộc sống một con đàn bà. Nó cũng phải tính toán nhiều thứ cho riêng nó. Trên đời này ai mà chẳng ham tiền. Mày đừng vội cáu, nếu mày muốn cũng có thể trừ đi ông Hoàng.

Tâm cười gằn, anh ngồi thẳng dậy nặng nề để cái cốc xuống mặt bàn kính chằm chằm nhìn vào mặt Trần Bình.

- Mày nói đúng lắm.

- Tao rất quý mày Tâm ạ.

- Tao cũng vậy. Những thằng khốn nạn đều giả buộc phải quý nhau. Cho tao chạm ly một cái.

Trần Bình uống mặt hơi hồng hồng. Tâm uống ly rượu thấy không đắng không chát cũng không ngọt. nó là một thứ hồng hĩnh khôn tả.

- Mày xuất sắc lắm. Bà Nhã cũng rất xuất sắc và tao cố gắng không chịu thua. Cái xã hội nhộn nhạo này sẽ thuộc về những thằng như tao và mày. Còn xa hơn nữa thì sẽ không phải vậy. Con tao với con mày sẽ cần những điều khác đấy. Nhưng thôi, tao không phải là đứa quá lo xa hoặc day dứt về chuyện đạo đức. Nếu vậy, tao đập vỡ mặt mày vì mày đã cướp vợ của anh giai tao. Thời đại của hiệp sĩ Tây, quân tử Tàu đã chấm hết. Bây giờ nhan nhản những con điếm bỏ nghề quay sang giảng dạy tiết hạnh, những thằng lưu manh chộp giật bằng cấp xoay sang làm sếp.

- Mày chửi vừa thôi, tao với mày là người có học.

Tâm cầm cả chai rượu ồng ộc tu. Hồi ở Praha, trong một hotel năm sao, Bình đã chứng kiến Tâm uống liền tù tì hai chai rượu Whisky 0,75 lít.

- Mày có biết tại sao hôm ấy tao uống nhiều như vậy không.

- Hôm nào.

- Cái hôm mà mày đang nghĩ đấy.

- À, cái hôm ở Praha. Mày giỏi thật đấy.

- Bởi vì hôm ấy lần đầu tiên ngồi với những thằng

như mày tao uống nhiều rượu. Cũng như hôm nay, sẽ là lần thứ hai.

- Hôm ấy mày nhất định đòi trả tiền.

- Tiền của papa mày đấy. Tao đánh trôi ba công thuốc lá trót lọt. Ông ấy khen và hẹn tối tao qua nhà.

Tâm chợt nhiên tắt giọng, không muốn nói nữa. Gào thét hay chửi bới Trần Bình cũng không hiểu. Và cứ cho là hiểu nó cũng không thèm nghe.

- Hôm ấy tao thấy mày là lạ.

- Có giống hôm nay không.

- Không giống lắm.

Đang uống dở bữa với bọn Trần Bình thì Tâm nhớ ra cái hẹn. Đã gần mười giờ, trễ quá. Nhưng cũng phải gấp. Papa Trần Bình dặn riêng là đừng nói gì với con giai. Tâm luôn tôn trọng chuyện làm ăn, anh bảo mọi người chờ, sẽ quay lại. Anh chưa bao giờ được thấy mặt sếp nhất, chỉ thấy những chữ kí rất đẹp đều đặn như một trên vô số giấy tờ có những dấu tròn vừa oai vừa nghiêm. Papa của Trần Bình tiếp anh trong phòng khách rộng vừa phải, đầy sang trọng. Tâm xin lỗi là đến hơi muộn vì chú dặn chung chung là buổi tối. Ba của Bình mặc pijama nói không sao và nhìn Tâm thật kỹ. Chắc Bình cũng có kể về Tâm, hơn nữa đây không phải thương vụ lần đầu. Cửa phía bên trái, lối vào phòng ngủ chợt mở. Một nàng người Việt thật trẻ, không

mặc gì, đi ra. Tâm biết là ai. Nàng Eva cũng người và thật sự hoảng sợ khi thấy papa của Bình tỏ vẻ cáu. Tâm chủ động hút thuốc và lịch sự quay người, một thao tác ngoại giao đúng mức. Có tiếng đập cửa và papa của Bình mời Tâm ly cognac. Ông khen Tâm những việc làm vừa xong, rồi đưa thưởng một tập dây tờ màu xanh. Điềm đạm trong mọi trường hợp là tư chất thượng đẳng của các sếp nhón. "Hôm nay bọn mày thích gì được nấy". Cả bàn rượu dờ reo lên khi thấy Tâm quay lại và gào lên khi thấy Tâm hứa như vậy. Tâm muốn thanh toán hết tập đồ đang ngộ nguậy trong túi. Lúc ấy mình còn trẻ. Lúc ấy mình còn có những cảm giác mà bây giờ không thể còn.

- Hôm sinh nhật bà già mày, ba mày đứng lên đọc thơ tặng.

- Ông già tao là cộng sản gộc nhưng lại hưởng sự giáo dục của người Pháp. Mày thấy cái lương lắm à.

Bình thấy đỡ căng thẳng hơn, nhấp một ngụm rượu nhỏ. Tâm nhổ cán thuốc ba số ra giữa sàn.

- Không, tao chỉ hơi ngạc nhiên là lúc ấy có tao với mày. Đọc thơ xong ông già mày rút mùi xoa lau nước mắt.

- Tao không hiểu lắm.

Tâm bật cười gằn, anh ném vỏ chai hết rượu vào góc nhà. Một tiếng "choang" rùng rợn vì buổi trưa thật tĩnh. Bình chột đưa tay lên che cổ.

- Mày khốn nạn có giեն Bình ạ. Tao cũng chả lạ gì gia phong nhà các quan nhưng nhà mày đáng kể đấy. Mày đừng tưởng tao nhăm giũa chuyện tro tráo chơi bài ngửa và chuyện trung thực. Khác nhau xa. Tao có thể thông cảm hoàn cảnh một con bìa ôm nhưng khi nó mon men rao giảng chuyện đạo đức thì tao không ngửi được. Nghe tao nói lần cuối đây này, nếu anh Hoàng mà bị làm sao tao đập mày bét xác.

Cô bé tiếp tân không cài khuy ngực, mở cửa phòng bước vào. Trần Bình phẩy phẩy tay bảo đi ra. Tâm đứng lên, cầm cái cốc không đi theo xuống nhà. Cô bé ngừng lắc mông quay lại.

- Bọn anh làm sao đấy.
- Uống rượu.
- Em nghe thấy tiếng chai vỡ.
- Ừ.

Các cô bé đã qua tay Bình thì không có ai xấu cả. Người sành ăn, chẳng qua là ăn nhiều món ngon. Cái nàng mặc bộ đồ Eva, Tâm gặp trong phòng riêng của ông già Bình, trước đấy Tâm đã gặp nhiều lần trong phòng ngủ của Bình. Nàng hình như đang học năm thứ hai trường Quan hệ Quốc tế ở Mát thì yêu Bình. Chắc yêu nhiều lắm. Nàng có đôi mắt tròn, đen thẫm, đầy biểu cảm. Hơn một năm sau nàng sang Đức. Nàng làm những việc văn thư linh tinh ở Sứ. Cặp hăn với ông bố nhưng khi nhìn ông

con, mắt vẫn rười rượi buồn. Trần Bình bỏ Berlin xuống ở dưới Dressden.

- Anh Tâm có uống cái gì mát mát không.

- Thôi.

Tâm đi xe về nhà với tốc độ sáu mươi cây số giờ. Cái chân chống phụ vẫn quên không gạt, khi vào cua quệt xuống mặt đường nhựa toé tia lửa sáng trắng trong cái nắng chói đặc của tâm giữa trưa.

Huyền đang ngồi đùa với bé Búp, cô càng ngày càng sồ ra. Cái váy hoa nút căng những đường chỉ ở phần bó eo. Con bé Búp vừa xong sinh nhật tròn một tuổi, bà mẹ chồng thấy cái bụng mây mây khen thâm con dâu mẩn. Tâm hoảng hốt hỏi vợ, Huyền đỏ mặt bẽn lẽn không nói. Hoá ra là mỡ. Âm thầm nhin ăn mà chân tay cứ nần nẩn, má cứ phình phình. Lấy chồng khí huyết tự nhiên thay đổi, thèm ăn thèm ngủ cả ngày. Con bé Búp thấy bố lăm chầm chạy ra đón. Con bé chưa đầy hai tuổi, cân nặng mười lăm cân có lẻ. Ông bà nội kêu trời vì nó quậy. Ba người lớn đánh vật với một con nhóc. Hết năm nay chắc chắn phải tống nó đi mẫu giáo. Ông bà nội cũng có tuổi. Huyền muốn đi làm cho người vui vui. Chơi với con mãi không thấy chán nhưng suốt ngày quanh quẩn gặp bố mẹ chồng đâm cũng nản. Tâm thơm cái má căng tròn của cô con gái rượu, vật nó ngã lăn ra tắm tắm Ý rải sàn. Con bé khanh khách cười quấy chân suýt đạp đổ cái tủ

sunsui để bộ dần cát sét năm cục. Toàn bộ căn nhà hai tầng này Tâm vừa xây. Hồi ở Đức về, khi mới quyết định xây lại nhà trên nền đất cũ. Tâm đã để ý đến mảnh vườn hoang của Nhà Chung non năm chục mét ở ngay phía sau. Cha xứ có tiếng là người dễ tính nhưng phường xóm thì không thể đùa. Cứ từ từ. Tâm bảo nhỏ bọn thợ ngấm ngấm vút những thứ đang xây dựng dở sang mảnh vườn hoang. Mẹ Tâm, sau đợt bị mổ, cụ quay lại đi lễ đều đều. Nhân dịp lễ Đức Bà lên giờ, Tâm mua cho mẹ năm mươi cây nến đại để cụ vào thắp ở bàn thờ Đức Mẹ rồi trình luận Cha xứ cho nhà con được xây thêm gian bếp. Vị linh mục già hấp háy đôi mắt toét nhắc chuyện thằng Tâm không làm phép cưới. Mẹ Tâm phủ phục lạy cha tha cho thằng con khô đạo. Tâm nghe mẹ kể không dám cười, hỏi "Thế cụ ấy có quả gì không". "Người hỏi tao là mày đã có con chưa. Tao thừa rằng là cháu nó mới sinh con gái. Người nói là thứ hai tới mày phải đem con bé Thảo vào rửa tội". Tâm bật cười. Ngày xưa Tâm không những đã rửa tội mà còn chịu cả lễ lần đầu. Tên thánh nhớ mang máng là Giuse. Năm giờ rưỡi sáng hôm đầu tuần, Tâm mặc com lê đi theo mẹ. Huyền rón ra rón rén đi cuối, còn Hoàng, bé con bé Búp. Cha xứ, người yếu lắm, lễ Giáng sinh năm rồi Toà tổng phải cử cha khác thay làm chủ lễ. Bàn tay vàng như sắp run run vẩy nước phép. Con bé Búp được đặt tên

thánh là Anna. Hết lễ rửa tội, Tâm nhờ cha ký luôn vào đơn xin phép xây dựng gửi Quận và bẩm với cha rằng nếu con có nhờ xây lên hai tầng thì đây con cũng chỉ lo lắng cho phần xác của Anna Thảo. Cụ linh mục móm mém âu yếm cười với bé Búp cũng đang toe toét cái mồm không răng. Hồi Huyền sắp sinh mơ toàn thấy cỏ. Ông nội bé Búp được nhà nước Bảo hộ toàn dạy tiếng Pháp nhưng còn sót chút ít chữ Nho kêu rằng nếu con gái thì đặt tên là Thảo. Nghĩa không phải là cỏ mà là hiệu thảo. Tâm cười "Đã là con gái thì báo hiệu thế nào được hả bố". Út Phụng đang soạn tã cũ với chị dâu nguyệt anh. Căn nhà được xây với tốc độ ánh sáng. Đêm trước đi ngủ mới chỉ thấy một tầng, sáng sau tỉnh giấc hàng xóm đã thấy ngôi nhà hai tầng xinh như mơ với cái ban công lượn tròn kiểu Pháp. Thanh tra nhà đất cùng uỷ ban phường âm thầm bật đèn màu xanh, xanh như màu ngoại tệ mạnh đang bắt đầu thông dụng. Nhà xây mới coi như vợ chồng Tâm ở riêng. Út Phụng được cái phòng của Hoàng, còn Hoàng thừa kế phòng cũ của vợ chồng Tâm với toàn bộ trang thiết bị nội thất cùng mùi hoi sữa của bé Búp. Huyền lờm yêu hai bố con.

- Hôm nay anh về sớm thế.
- Cơm nước xong chưa.
- Còn chờ anh với bác Hoàng.
- Anh bảo em bao nhiêu lần là đừng chờ, nghe

không thủng à.

- Tại mẹ ấy. Mới cả bố hôm nay cứ đề dè dặt ông khách đỡ hơi.

Có một lần, không hiểu sao Huyền nói với mẹ chồng là xin phép cho hai bọn con ra ăn riêng. Anh Tâm nhà con đi về thất thường lắm. Tối muộn Tâm về, đang ong đầu vì chuyện võ các quĩ tín dụng, Bimico có vay của quĩ Hồ Gươm hơi nhiều. Mẹ Tâm nói dối, bây giờ phương trưởng cả rồi biết tự lo là quĩ. Tâm nghe chuyện, cáu quá. Nếu hôm ấy không có Hoàng về sớm chắc Huyền no đòn. Tâm đi vào phòng khách vừa được sửa. Ông ký nhà băng đang ngồi tiếp hai ông bạn già. Bình rượu thuốc sóng sánh thẫm tím màu nếp cẩm, mặt ba cụ đều đỏ gay. Cả ba cụ quen nhau khi đang xếp hàng đòi nợ ở quĩ tín dụng Đoàn Kết. Người xưa nói đồng thanh tương ứng. Một cụ mặc áo bộ đội bạc màu, Tâm biết, nguyên là Đại tá nghỉ hưu. Hai tháng trước giọng còn oang oang đĩnh đạc nhưng gần đây do cãi nhau liên tục với nhân viên quĩ tín dụng, bây giờ mất giọng, phều phào nói câu được câu mất. Còn cụ kia, mặt tròn phúc hậu để râu nhà gốc tư sản Hàng Đào, qua hai lần công tư hợp doanh bị vợ bỏ, sót lại đứa con gái mười một tháng tuổi cộng với hai mươi bảy mét vuông gỗ lim tầng ba áp mái. Hai mươi bốn năm liên tục bán vé xổ số nuôi đứa con gái học xong Đại học rồi đi nghiên cứu sinh ở Tiệp. Trời có mất,

con bé lấy được ông giáo sư cùng trường, Tết vừa rồi gửi biếu bố hai ngàn đô để bố dưỡng già. Nhân viên đại lý hợp đồng dài hạn của Bộ Tài chính nói như khóc.

- Đến bây giờ tôi không hiểu tại sao tôi lại ngu vậy, cái mặt bọn ở Quỹ đưa nào cũng gian gian là. Thằng Hiệp kế toán trưởng nó đồ ngon đồ ngọt, nếu bố không muốn đưa tiền Mỹ cho con bố cứ ra Hàng Bạc đổi thành tiền Việt rồi gửi vào đây, con xin bảo đảm bằng tính mạng. Tôi tin nó mà ngờ sao được, bố mẹ nó là hàng xóm của tôi dư bốn chục năm. Quân đều.

Đại tá về hưu, nguyên Sư đoàn phó một sư bộ binh khét tiếng trong chiến dịch Tây Nguyên bày tỏ sự thông cảm bằng cách uống một nhát cạn bay chén rượu. Tất cả lương bổng chế độ quy ra tròn một món gửi cho bọn mất dạy chỉ vì tham lãi suất cao tí ti. Đau nhất là không dám kêu vì phải giấu cả dầu lẫn rế. Nhiều đêm lật ngang lật dọc người nước mắt ầng ằng ứa. Đại tá ân hận khi xuất ngũ không cầm theo khẩu súng lục chiến lợi phẩm. Quân lừa đảo. Hơn ba lần Đại tá vật ngựa gã Giám đốc quỹ Đoàn kết ra giữa nhà, mấy cậu cảnh sát không dám can, nhân dân lao động đứng xung quanh rầm rầm ủng hộ. “Ông truyền hồn cho mày, ba hôm nữa mà không trả cho ông, bố mày lên đơn vị cũ mượn quả lựu đạn, chúng mày sẽ chết cả nút. Tiên sư chúng

mày, Tây Mỹ bố mày còn bắn được nữa là cái bọn sâu mọt khốn nạn. Mày hứa đi, hứa đi". Gã Giám đốc năm mươi bảy tuổi còm nhom khóc rống lên lập cập van xin. Ông Ký nhà băng dặt nhất nhưng cách đây hơn một tuần cũng rụt rè theo hai bạn đi đòi nợ. Cụ có con rể là Tây mặc bộ complé xám đúng chất tuyết xi Tiệp. Nguyên Đại tá mặc quân phục tất nhiên không quân hàm nhưng ngực áo đính đầy cuống huân chương. Cụ nhân viên nhà băng mặc đồ mi xe đông, áo vét tông Tâm mới may mặc chật biếu lại bố hôm Tết, ba cụ hùng dũng thành tổ tam tam hoà vào đám đông bạt ngàn các cụ. Tỷ lệ cụ ông là bảy mươi cụ bà là ba mươi. Một tỷ lệ hợp lý chứng minh rằng đàn ông dễ tin người hơn. Đã thế khoảng chín rưỡi sáng, các cụ hưu trí ngồi rồi chơi cờ tướng ở bờ bên nhà Khai Trí Tiến Đức cũ cũng rầm rập kéo sang ủng hộ các bạn già trót dại. Chánh văn phòng uỷ ban vấp ngưỡng cửa gần gãy ngón cái chạy ra xin lỗi là đồng chí Chủ tịch bận họp đột xuất ở Hải Phòng. "Chúng tôi sẽ chờ". Các cụ đồng thanh hô, tay giơ cao cơm nắm, lác đác cũng có bánh mỳ kẹp thịt giá một nghìn rưỡi. Cụ trẻ nhất cũng đã ngoài sáu mươi. Cả khoảng thời gian đằng đẵng cho đến cuối đời còn biết làm gì. Mà thời tiết hôm ấy lại thật dễ chịu. Phó chủ tịch người thấp đậm đành đi ra. Ông xin lỗi là đã để các cụ phải chờ. Ông hứa sẽ nhanh chóng giải quyết những sai

phạm đã mắc phải, những sai lầm còn tồn đọng. Rồi ông khóc, tuổi già hạt lệ như sương. Ông cũng thú thật mình là nạn nhân của bọn quỹ tín dụng. Khi có tuổi con người ta hay mũi lòng. Các cụ giải tán ra về đầy hả hê.

- Cháu chào hai bác ạ.

Ông ký hơi lúng túng khi thấy con giai bước vào. Bình rượu ngâm nếp cẩm với trứng gà là của con dâu. Khi dọn sang nhà mới vẫn để trên nóc tủ của Hoàng, Tâm quên chưa nói biếu bố. Ông ký áp úng giới thiệu các bạn. Nguyên sỹ quan cao cấp và cựu nhân viên của ngành ban phát may rủi vội xin phép ra về. Cả ba cụ đều giấu con cháu những món tiền để dành riêng. Huyền mời bố mẹ và chồng vào ăn cơm. Mâm cơm có món Tâm thích, một đĩa to giá xào tim bồ dục. Mẹ Tâm lầm rầm đọc kinh rồi làm dầu thánh giá. Ông ký cẩn thận so đũa vẫn nhăm dẫu, men rượu chệnh choáng quá. Con bé Búp ngồi trong lòng Tâm chột reo lên là cô Phượng về. Chị dâu bỏ bát chạy ra mở cửa cho em chồng. Út Phượng mặc váy hồng nhạt, son phấn đánh kỹ, dựng mạnh chân chống phụ xe. Cách đây hơn năm Tâm mua cho em gái cái Dream màu mận chín. Anh đùa. "Coi là của hồi môn. Vừa xấu vừa ngu như mày một cái xe chắc không đủ, có lẽ phải kèm bộ trước bạ nhà". Út Phượng trông mỗi một chào bố mẹ, chào anh chị giương gào đùa với cháu xin phép mọi người

không ăn cơm đi thẳng lên phòng riêng. Tâm gọi giặt lại.

- Tại sao trưa nay mày về.

- Em xin chị Hạnh nghỉ chiều, em thấy người uể oải quá.

- Mấy cái bảng cân đối tao bảo đã xong chưa.

- Còn dở một cái, em nhờ chị Hạnh làm nốt.

- Hạnh nó đang bận, mày đừng vớ vẩn.

Cuối năm ngoái Hạnh cưới. Thiếp mời Tâm, trân trọng kính mời anh chị. Tâm và vợ đến dự bữa cơm thân mật vào hồi 11 giờ 30. Cơm làm cẩn thận, khách mời không đông. Vì nhà trai ăn mặn trước một ngày nên hôm ấy chú rể cũng có mặt. Tâm ngồi mâm các cụ, không hiểu sao không dám nhìn thẳng chú rể. Về hiền lành đẹp giai, hơi ngơ ngơ chắc đồ dẫn vì hạnh phúc. Chú rể hơn cô dâu một tuổi, xưa là bạn cùng lớp, yêu thâm nhớ vụng suốt những năm đại học. Hạnh dắt tay chồng đến trước Tâm "Đây là sếp của em". Chú rể say lúu cả lưỡi lấp bắp nhờ Tâm kèm cặp hộ vợ trong nghiệp vụ công tác, nhà em có lầm lỗi chuyện gì mong anh lượng thứ. Tâm cụng chén chân thành nhận lời. Gần tàn bữa, Hạnh nhờ Tâm lên phòng mình căng hộ dây ri đô. Tâm chờn chờn. Đóng dở cái đinh quay ra thấy Hạnh ôm chầm lấy cổ. Vừa hôn vừa khóc. Tâm dỗ mãi mới chịu xuống nhà. Đây là cả ngày hôm kia khi hai đứa ở suốt với nhau trong phòng 102 khách

sạn Tây Hồ. Thế là yêu hay là không yêu. Thế là lừa dối hay là trung thực. Lúc xuống nhà, Tâm vụng về ngâm điệu thuốc, Huyền ngược mắt chăm chăm nhìn chồng. May quá, phó giám đốc Thắng say xỉn cứ đòi Tâm hát song ca.

Tâm không có thói quen ngủ trưa, cố nằm duỗi dài chập chờn xem tờ *Thế thao văn hoá*. Huyền ngồi cạnh chồng bật băng coi chương bộ. Dưới nhà bé Búp đang bắt ông nội xoa lưng mắt lơ dờ ngái ngủ. Tâm loay hoay, bắt đầu thấy nhức thái dương. Cái giọng lồng tiếng Lệnh Hồ Xung eo éo nửa Tàu nửa Sài Gòn.

- Anh Tâm này.

- Gì.

- Út Phượng dạo này nó lạ lắm.

- Nó lớn rồi kệ nó.

- Hôm nọ em giả vờ vào tìm con, thấy nó khóc một mình ở trong buồng.

Con bé Phượng có nhiều điều lạ thật. Hầu như tối nào nó cũng ở nhà. Có vài ba đứa bạn gái, nhí nhảnh người yêu hết cả rồi. Còn nó, chưa thấy thằng nào thập thò cả. Tâm định làm mối cô em cho Thắng, nhưng chắc không thành. Thắng dật quá và độ này triển miên uống rượu. Cái kiểu uống về sau sẽ nát. Tâm cũng đã gặp khá nhiều người tài hoa bị ma men chìm chết đuối dưới đáy chén. Đa phần thường bị sốc chuyện gì đấy. Hoặc vợ quay quắt

phản bội. Hoặc bạn bè đều giả lừa đảo. Hoặc cơ quan thiên cận vui dập. Những kẻ có chút tài không thích đổ lỗi cho người khác âm thầm tự chịu. Mà chịu âm thầm thì tốt nhất là uống chút rượu. Thắng bắt đầu chán những khát khao phát minh làm nhân loại sống sờ. Tệ hơn, sản phẩm nhựa của Bimico đang mất dần quyền độc bá. Nó phải cạnh tranh với một đối thủ quá mạnh. Hàng nhựa Tàu được buôn lậu đưa vào ồ ạt. Thắng theo Tâm đi hai tuần Quảng Đông. Thượng Hải thấy thêm tủi thân. Những dự kiến tưởng là mới mẻ nhất người ta cũng làm gần sáu tháng rồi. Tâm không trách Thắng. Một công nghệ mới đòi hỏi nhiều tiền. Thế nhưng Tâm muốn gây áp lực. Gì thì gì Thắng cũng là Edison của Bimico. Hai người tham quan công ty tổng hợp Phúc Thịnh mà vốn liên doanh của tư nhân chiếm tám mươi phần trăm. Tổng giám đốc họ Trương gốc Bắc Kinh thích Thắng và Tâm lắm. Ngồi xe ô tô máy lạnh đoạn từ Hữu Nghị Quan về Lạng Sơn, Thắng liên tục uống rượu mỗi với thỏ dài. Tâm căng thẳng nghĩ ngợi nhai cán diếu Marlboro, đột nhiên thô bạo giật chai rượu trong tay bạn.

"Mày uống vừa vừa thôi".

"Suốt sáng đã uống gì đâu".

"Mày chán lắm hả".

"Cũng hơi nản. Bọn nó giỏi thật. Bọn nó đông người quá. Bọn nó nhiều vốn thế".

"Tao dân mày đi không phải để rên rỉ. Cũng không phải Bimico sẽ làm đại lý hàng lậu cho thằng Trương. Muốn làm thuê tao đã ở Đức. Nhìn người ta làm ăn mà mình phát ngược. Mày tưởng thằng Trương là chúa lăm à. Ba năm trước nó chuyên đi gom phế liệu, nói trần truồng ra là nhặt rác ở Thượng Hải".

Thắng tiếc rẻ nhìn theo cái chai bị bay ra khỏi cửa xe. Cái vỏ chai gần hết rượu hoang mang lẫn giữa những bụi cây lúp xúp. Thắng vò đầu bứt tai. Chấn mười ngày không đặt môi vào chén. Những mẫu mã phải phục vụ cho nhu cầu dân dụng. Giản đơn như giá mắc áo hay giá để úp bát đĩa. Thậm chí cả những thứ lật vật hơn. Tâm tuyển thêm công nhân và vay thêm tiền ở quỹ tín dụng. Chuyện chưa đầu vào đầu thì Nguyễn Văn Mười Hai bị bắt. Ông chủ doanh nghiệp nước hoa Thanh Hương, nhà tỷ phú lộ nguyên hình là thằng vô học móc cớ dám len vào điều hành kinh tế ở tầm vĩ mô. Kể từ đây, hệ thống tài chính tư nhân ăn theo nhà nước chính thức khai tử. Kèm theo với lạm phát ba con số, việc hàng loạt các quỹ tín dụng nhân dân bị vỡ là hai nét đặc thù để nhận ra diện mạo nền kinh tế Việt Nam đầu những năm chín mươi. Mọi người lũ lượt kéo nhau đến xem những phiên toà mà bàng hoàng cười như mếu. Ba vạn chín nghìn tổng, chánh, phó giám đốc trong và ngoài quốc doanh đều mù và điếc

theo mọi nghĩa. Khổ thân một cô bé hoa hậu uống hai mươi sáu vỉ thuốc ngủ khi biết chồng mình, tổng giám đốc liên hiệp Sữa - Điện tử - Thiết bị xây dựng chưa học hết cấp một. Cô bé không phải tủi thân vì bị lừa bất cứ cái gì thuộc về trình tiết mà tiếc tuổi thanh xuân đã phí công theo học sáu tháng rưỡi ngoại ngữ để mong được nói chuyện với chồng vì trước đây báo hình và báo tiếng đều khen đáng phu quân biết tám ngoại ngữ và trong giao tiếp không bao giờ dùng tiếng Việt. Những ngày ấy Tâm liên tục nhai kẹo cao su cho răng hàm khỏi run. Thế nhưng, tái ông thất mã. Nhóm trưởng nhóm đòi nợ do Ủy ban nhân dân thành phố mới được lập nhằm hỗ trợ các quỹ tín dụng, ngày xưa học trên Tâm một khoá. "Hoá ra là cậu". Đặc trưng của tuổi trẻ là đặt vấn đề rõ ràng và giải quyết vấn đề nhanh gọn. Cán bộ ngân hàng tăng cường thì thảo vào tai giám đốc con nợ rằng sang đầu tháng lãnh đạo cho các quỹ được phép đảo sổ. Nghĩa là những người có tiền gửi ở các quỹ tín dụng đang cầm cái sổ tiết kiệm hàng mã có quyền gạt ngang cho những đối tượng mất khả năng hoàn trả. Người duy nhất được ký hợp thức hoá việc đảo sổ trong thời điểm lộn nhộn này là cán bộ ngân hàng. Nhân viên ở quỹ chỉ lo trốn, sấn một cái dân chộp được lập tức bị trói giật cánh khuỷu rêu rao đi vòng các phố. Một cơ hội bằng vàng theo đúng nghĩa đen. Tâm thanh toán số nợ

trên bốn trăm triệu của mình bằng sáu mươi quyển sổ, có quyển mua nửa giá, có quyển gần như cho không, ào ào một tháng hết sạch nợ, còn dôi ra trên trăm triệu. Những điều kỳ diệu không phải là sở hữu riêng của chuyện cổ tích. Anh bạn trên lớp cùng trường ấy bây giờ là chủ của mười ba tiệm vàng lớn nhất Hà Nội. Những năm gần đây anh bắt đầu chuyển sang kinh doanh khách sạn. Bị xì xào trực khởi cơ quan, anh bình tĩnh cười vào mũi đồng nghiệp với số vốn mười tỷ. Kinh tế thị trường cho phép một chân lý hiện hữu, người có tiền là người thắng cuộc. Ba hôm trước, Tâm xuống Hải Phòng xem lô máy điều hoà đang dỡ ở Bến Bính, gặp anh, Tâm thực sự ngạc nhiên khi thấy anh gầy hắc. Anh cười kêu là hay phải thức đêm. Về khoản ấy anh dữ lắm chẳng bao giờ tiếc sức. Có cái đặc biệt là ngủ bất kỳ với ai, dù thật đẹp thật trẻ, chỉ được một lần tự anh thấy chán. Nhờ thế, anh chung thủy với vợ và rất yêu các con. Anh rủ Tâm ra Đồ Sơn, cả tuần vừa rồi anh đưa vợ con ra đây nghỉ.

"Em bận lắm".

"Mày đang dòm ngó bọn Vihacimex chứ gì".

"Chịu anh".

Tâm cảnh giác thăm dò nhìn ân nhân cũ.

"Chú không thấy chán cái kiểu luẩn quẩn cò con mãi à".

"Dạ, mèo nhỏ chỉ dám bắt chuột nhỏ".

"Đi với anh, cũng có việc cho chú đây".

Tâm gửi xe máy lại nhà Bích, bạn Hoàng, theo cái Toyota Crona dầm mùi nước hoa Pháp vào tận bãi tắm II. Nhà anh thuê riêng cả một biệt thự có ban công phía sau trông ra biển. Xe đỗ, một con bé chừng sáu tuổi bỏ ghế xích đu chạy ra hò reo "Ba Tuấn, Ba Tuấn về". Phía sâu trong khuôn viên xuất hiện một thiếu phụ ưỡn eo bộ váy màu lố bịch với cái cổ khoét thật rộng. Vợ và con gái út của anh Tuấn. Tâm xách va ly, theo cô người ở lên tầng hai. Cả khu biệt thự mười ba buồng phòng trống còn nhiều. Tâm thay đồ cởi trần mặc quần soọc lưng thũng đi ra hành lang. Những ô cửa sổ vuông to kiến trúc kiểu Pháp, lồng lộng gió biển. Bỗng gió thổi tung cánh cửa buồng đối diện khép hờ. Một thiếu nữ khoả thân quay lưng về phía Tâm, lắc lắc vai trước cánh cửa tử hình như có gương. Thiếu nữ quay lại. Với cặp mông ấy phải có khuôn mặt ấy. Tròn vo đầy đặn những nét gợi dục. Cô bé không kêu, ngạc nhiên trợn mắt nhìn Tâm. Anh sững sờ lúng túng quay lại phòng mình. Bữa cơm chiều toàn đồ biển, có chai Henessy. Anh Tuấn giới thiệu trưởng nữ. Mười sáu tuổi học lớp mười một đang nghỉ hè. Chắc là đúng. Tâm cầm cúi ăn cua, tránh những cái liếc nóng bỏng của cô cháu. Anh Tuấn kiếm được nhiều tiền, vợ lại đảm. Cả ba cô con gái được chiều không thiếu thứ gì. Anh sinh viên nghèo

đột nhiên rơi vào sự dễ dãi kiếm tiền của thời buổi nhập nhoạng, ngổn ngang nhớ nhãng, sức đầu mà quan tâm đến chuyện vật vãn. Cô con gái đầu lòng mới lớn có buồng riêng. Cạnh đồng băng video tâm lý ngoài luồng là hàng chồng sách tiểu thuyết tình cảm. Nhiều đêm quần quai khó ngủ bởi tiếng rên rỉ phát ra từ màn hình. Đều đặn đi tập thể dục thẩm mỹ cũng chỉ làm tròn thêm ra những nét lồ lộ cong của sự phát dục trước tuổi. Tối hôm sau cô chị dẫn con bé em sang phòng Tâm rủ chơi bài tay ba. Tâm định từ chối khi thấy cô chị mặc bộ váy ngủ. Trong đến rõ ràng một màu hồng nhạt. Tâm nói là đang bận làm một việc cho ba Tuấn. Anh Tuấn đưa một đề nghị quyến rũ. Anh sắp xây xong một khách sạn với mặt bằng khoảng hơn năm trăm thước vuông ở Láng Hạ. Nó sẽ mang tư cách pháp nhân của Công ty Bimicô và đương nhiên Tâm là manager. Khách sạn kinh doanh cả nhà hàng và những dịch vụ giải trí rộng rãi khác. Tâm không thấy đột ngột lắm. Một tay mafia ở Mát người Nghệ An trước đây hai tháng cũng đưa ra một đề nghị tương tự. Thậm chí nói trắng là khi đi vào kinh doanh không cần bàn chuyện lỗ lãi. Tâm biết. Hệ thống buôn lậu của người Việt ở Đông Âu, lợi dụng những xáo trộn chính trị, đã phát huy hiệu quả ghê gớm. Việc rửa sạch những đồng lãi tuy chưa cấp bách nhưng tương đối cần thiết. Tâm nói tế nhị với anh Tuấn. Anh

cười cười. Hồi còn làm Ngân hàng, về nghiệp vụ, anh Tuấn được đánh giá là một chuyên gia trẻ đầy triển vọng. Tâm ưa đấu trí, nhưng chọn phải đấu thủ nặng cân quá thì cũng hơi run. Công ty trách nhiệm hữu hạn Bình Minh, tư cách trên thương trường cho đến giờ là trong sạch về mọi mặt. Anh Tuấn phá ra cười. Một doanh nghiệp lớn chưa bao giờ được xét theo tiêu chuẩn đạo đức. Anh Tuấn nói Tâm bị khái niệm này quấy rầy. Và đạo đức có phải là kiểm chế trước cái váy ngủ này không. Con bé em ngáp vài cái rồi bỗng lăn ra giường. Nó phúng phính giống con Búp. Cô chị tựa sát ngực vào tay Tâm, kêu anh chơi ăn gian nên phải ngó xem lại bài. Tâm cắn rìa. Cô bé chị hồn hên chợt mất đà vì chỗ trùng đệm mút đổ vào người Tâm. Anh đứng lên ra mặt tủm tỉm gói thuốc hút dở. Tâm nói là phải xuống ba Tuấn bàn nốt phần việc. Đến lưng chừng cầu thang, anh nghe tiếng đập cửa buồng cô chị đánh "sâm". Tâm lững thững đi dọc bờ biển hút liên tục ba điếu thuốc rồi đi về. Mở cửa buồng, anh thấy con bé út mồm nún nún ngủ say. Tâm bỗng nhớ con bé Búp đến cồn cào.

Ở dưới nhà con bé Búp Khanh khách cười. Chắc Hoàng về, anh có thói quen hay cù chân cháu. Bé Búp tỉnh ngủ bi bô hỏi bác Hoàng sao không cho chị Phương "béo" qua chơi. Tiếng Hoàng hứa là chiều tối nay đưa cả hai chị em đi ăn kem và con bé Búp

lạch bạch chạy lên xin phép bố mẹ để làm vì. Tâm bế bé Búp đi xuống. Hoàng mặt tái tái ngồi khoanh chân tròn bên mâm cơm mọi người để phần.

- Lúc này anh có qua chị Nhã không.
- Anh chưa qua.
- Tâm chiều thường thường chị ấy ở đâu.
- Chắc ở nhà.
- Thế lát nữa em với anh qua chị ấy trả cái phôn.
- Lại có chuyện gì à.
- Vâng, em có vài chuyện muốn hỏi chị Nhã.

Nhã mấy năm vừa rồi làm ăn có lộc. Vốn đã lớn lại còn hên. Đầu tư bất cứ cái gì cũng ra nhiều lãi. Tiền vào mệnh mang như nước. Nhưng hình như càng kiếm nhiều càng thấy chán. Đấy là "hình như" thôi. Tâm chưa bao giờ thấy ai mệt mỏi vì có nhiều tiền. Tâm bế bé Búp lên lầu, nó lại gật gà ngủ. Hoàng ngồi ăn một mình, nhai kỹ, thói quen ăn uống mới có chừng hơn năm nay. Nhệu nhạo nuốt, thấy chầy mòn lương lực định làm ly rượu. Nghĩ ngợi thế nào, Hoàng để nguyên mâm đi lên phòng mình. Đến chỗ ngoặt cầu thang gặp út Phượng nửa đi lên nửa đi xuống.

- Anh Hoàng.
- Mà nghỉ làm à.
- Em muốn hỏi anh một xít.

Hoàng đi vào phòng út Phượng.

Giường kê lại cho xa ánh đèn, trước đây Hoàng

nằm hay đọc sách đêm. Chấn chiếu lộn xộn và trên tường vô số ảnh tài tử Hồng Kông. Hoàng chăm thuốc dịu dàng nhìn em gái, quá lâu rồi hai anh em không ngồi với nhau. Phượng ngồi nhấp nhồm trên ghế mây giả kiểu xa lông, chợt nhồm người đột nhiên hỏi.

- Chị Thủy có viết thư cho anh không.

Mọi người thường tránh hỏi Hoàng về Thủy. Là tể nhị hay là nhân hậu. Chịu. Hoàng rít hơi thuốc dài, em gái của anh là đứa thật thà.

- Không.

- Thế còn anh.

- Anh cũng định tới một lúc nào đó.

- Anh Hoàng này.

- Em cứ nói đi.

- Anh có biết chuyện chị Thủy với anh Bình không.

Hoàng dụi điều thuốc dỏ vào góc tờ báo cũ, không để ý đến môi em gái run run khi hỏi.

- Cũng có.

- Chị Thủy kể à.

- Cũng không hẳn vậy.

- Thế là thế nào.

Giọng Phượng chợt vẻ khó chịu.

- Tại sao lại có chuyện ấy. Anh là đàn ông phải biết giữ người mình yêu.

Hoàng ngẩng nhìn em gái. Có cái gì đó khang

khác ngày thường. Anh định nói đùa chuyển đề tài, lưỡng lự lại thôi. Bé Phượng thương Hoàng lắm.

- Anh có lỗi, những ngày tháng ấy anh không được bình tĩnh. Suy cho cùng anh không biết cách giữ Thủy.

- Thủy là đứa không tốt.

- Em đừng nói vậy. Phán xử là chuyện của Chúa.

Thật ra trong nhà chỉ còn Hoàng và mẹ là đi lễ nhà thờ đều. Nhiều rằm và mồng một, Huyền rủ út Phượng, hai chị dâu em chồng đi chùa.

- Có bao giờ anh nói chuyện riêng với anh Bình không.

- Có một lần.

- Thế còn chị Thủy nói với anh là chị ấy yêu anh Bình.

- Không bao giờ. Anh tin là Thủy yêu anh.

- Thế sao chị ấy bỏ đi.

- Anh không rõ lắm.

- Anh ngớ ngẩn thực, Thủy nó bỏ anh để yêu anh Bình.

Hoàng châm điều thuốc mới, lấy làm lạ vẻ khăng khăng của Phượng.

- Tại sao em cứ phải đề cập đến Trần Bình.

- Thế tại sao anh lại không quan tâm đến điều đó.

- Anh yêu Thủy và Thủy yêu anh. Anh không quan tâm đến bất cứ chuyện nào khác, ở đây không

có sự tranh giành. Anh có lỗi và đã làm Thủy mệt mỏi. Giống như em, Thủy còn ít tuổi. Khi người ta trẻ mà lại chán người ta thường mắc sai lầm.

- Thôi, em chả hiểu cái quần quanh của anh. Nghĩa là như anh lý luận, anh Bình chẳng có vai trò gì trong chuyện này.

- Nếu Thủy có chọn Trần Bình, đơn giản là cậu ta đáp ứng vài điều kiện nào đó.

- Nghĩa là anh Bình chủ động chạy theo chị Thủy.

Hoàng nhả khói thuốc, hơi ngạc nhiên về gắng gố của em gái.

- Có nghĩa là anh Bình yêu Thủy.

- Đúng, Bình có nói điều đó với anh.

Phượng bật khóc. Hoàng bối rối lại gần ôm đầu em gái. Phượng bám lấy tay anh nức lên.

- Có chuyện gì vậy em.

- Nói dối.

- Anh không hiểu.

- Nói dối.

- Từ từ nào, Phượng, tại sao anh lại phải nói dối em.

Hoàng hơi nghiêm giọng, ngửa mặt em gái nhìn thẳng vào mắt. Quanh mắt Phượng, một vệt rộng đen sẫm do mất ngủ. Đuôi mắt phồng rộp, chúng tỏ cô bé khóc nhiều. Hoàng nhú mày.

- Em với Trần Bình có chuyện à.

Phượng không nói, gật gật đầu rồi khóc tương

lên. Tim Hoàng như có gì chạy ngang. Phía sâu chồi ngược uất nghẹn dâng lên cổ. Một linh cảm đen.

- Thăng Bình nói yêu em.
- Em với anh Bình yêu nhau.
- Từ khi nào.
- Lâu rồi.
- Sao em không nói.

- Anh Bình không cho em nói. Anh ấy bảo yêu em gái của bạn nên hơi tự ti. Anh ấy muốn có thời gian rồi mới thưa chuyện.

- Thăng khốn kiếp.
- Anh ấy không có lỗi.

Hoàng đẩy tay em gái xăm xăm đi ra cửa. Phụng hét gọi.

- Anh Hoàng.
- Để anh đi tìm nó.
- Anh Hoàng.

Hoàng hoang mang dừng ở cửa. Mọi chuyện không thể vội, anh lăm lăm vòng lại ngồi xuống giường.

- Em xin anh. Em tin anh em mới kể.
- Thế hồi xin phép nhà đi Sầm Sơn với cái Tú là đi với thằng Bình phải không.
- Vâng, em rủ anh ấy.

Hoàng vò nát điều thuốc đang hút dở. Tàn thuốc còn đỏ dau nhói trong lòng bàn tay.

- Chị Thủy đến sau em, cũng có thể chị ấy không

biết, nhưng chị ấy có lỗi.

- Em im đi.

Phượng lại khóc, đôi vai mảnh khảnh quay lại. Hoàng lấy bẫy. Hoàng đứng dậy thở thật sâu, anh cầm tay em gái. Lạy Chúa, sao mà non nớt.

- Thôi, anh xin em.

Phượng ngừng khóc, quay lại chăm chăm nhìn anh gái. Hoàng gầy gò trán thêm những nét hằn mờ. Cô bé đột nhiên tỉnh táo.

- Anh Hoàng, anh Bình rất yêu em. Anh yên tâm, từ lúc yêu đến nay anh ấy chưa bao giờ cầm tay em.

- Anh không tin.

- Anh Hoàng, anh lại méo mó chuyện của anh sang chuyện của em rồi.

- Cũng có thể, em gái của anh ơi. Hoàng cay đắng.

- Nghĩa là tuyệt vời cao thượng.

- Không phải thế. Anh Bình biết anh Tâm, sợ là khác. Mà anh Tâm tính như thế nào thì anh với em đâu có lạ.

Hoàng lập cập châm điếu thuốc, hoang mang hút. Cũng có thể thằng ấy nó sợ, làm sao nó đủ liều lĩnh đến vậy. Mà còn hơn thế, phải rất đều giả rất dễ tiện. Khuôn mặt thằng Bình chưa đạt đến tầm ấy.

- Anh Bình nói với em là tuần sau phải sang Châu Âu. Chiều hôm kia chị Hạnh gọi em ra kể.

- Hạnh nó đâu biết gì.

- Vâng, chị ấy cũng bảo vậy. Chị ấy kêu là nhiều chuyện chị ấy đoán.

Hoàng thả người xuống giường mệt mỏi. Anh lơ mơ nhìn em gái đi đi lại lại vừa vung tay vừa nói câu được câu chăng. Mọi chuyện đều là Chúa định. Cố cưỡng cũng không được. Chuyện của anh và Thủy là vậy. Ai đúng, ai sai. Chỉ có Chúa mới là người phán xét. Hoàng xót xa thương em gái. Kiểu gì thì kiểu cũng phải gặp thằng Bình. Có tiếng gõ cửa, Tâm trịnh trọng mặc com lê bước vào. Tâm rủ Hoàng đến nhà Nhã. Anh ngạc nhiên nhìn những vết nước mắt đọng muối trên má cô út. Chắc con bé có chuyện, và nó có chuyện gì cũng chỉ tâm sự với Hoàng.

Chương Tám

1

Tiết trời giữa thu lá cây rừng dầm ướt. Thanh thản của im lặng, nghe rõ những giọt nước sót nhỏ xuống nền lá rụng đầy. Vàng nhạt đã ngang tán cây nhưng sương đêm bằng lăng còn nặng. Hai tiểu đồng, một nam một nữ, nét mặt cung kính đồng cầm một cây nhang đại, nghi ngút hương, đi chậm chậm về phía núi. Nắng loáng qua tán lá thưa, nhợt chiếu Dưỡng chân trang, thiên xá riêng của Tuệ Trung thượng sĩ. Đây nguyên là đất ấp Tịnh Bang thuộc Yên Quảng, sau khi chính thức lui về ở ẩn, Tiết độ sứ hải đạo Thái Bình Trần Tung đổi tên thành làng Vạn Niên, dựng trang viện chên chênh ép sát vào chân núi. Đến gần thảo am, tường đá ong lợp cọ, hai tiểu đồng cầm nhang vào một lư đồng lớn, lùi ba bước khoanh tay đồng thanh thưa.

- Bẩm Đức ông, có khách.

Mùa kết hạ cách đây tám năm, Hưng Ninh Vương Trần Tung phát hạnh nguyện thọ Bồ tát giới lấy pháp hiệu Tuệ Trung, nhưng không xuất gia. Gia nhân trong nhà thường mặc gấm hoặc lụa Tàu xưng hô vẫn theo truyền thống Hoàng thất. Dưỡng chân trang đông phụ nữ và cứ sau rằm tháng giêng người ta hạ thổ hàng trăm hũ rượu lớn ở toàn bộ góc phải hậu đường. Thằng trong nhà có người muốn duy trì ngũ giới thì tùy tâm. Sinh hoạt thường nhật không xa xỉ nhưng không thể nói là đạm bạc. Hồi Đức ông Hưng Đạo Vương chơi thăm, trang viện tổ chức một cuộc săn lớn. Thú săn được quay ngay trước sân, mùi thịt thơm lừng chập chờn quện lửa đỏ trong buổi chiều tà. Bữa rượu tàn, ca nhi hát xuống. Tuệ Trung mặc áo đạo sĩ thân cầm trống chầu, Hưng Đạo Vương lấy làm lạ và trọng lắm.

Cửa gianh kệt mở, thượng sĩ Tuệ Trung bước ra. Dong dong gây loà xoà tóc muối tiêu quanh vai. Ông để quyển *Tuyệt Đâu Ngũ Lục* xuống thêm cửa khê khàng hỏi.

- Ai vậy.

Tiểu đồng nam thưa.

- Bẩm, Đức ông Nhân Huệ và Đức ông Hưng Nhượng.

Tuệ Trung thượng sĩ hít một hơi chân khí, mắt bừng sáng có lẽ ông vui.

- Các con dọn vườn xong thì đem níp sách về thu

traì cho ta.

Khách hai người đang chờ chủ nhân, ngồi trên bộ đoàn. Nhân Huệ Vương Trần Khánh Dư nét thô dữ dội, mặt đầy dục vọng. Vương mặc võ phục, kiếm vừa cỏi chuôi cần ngọc dựng sát vách. Mạnh khảnh ngồi cạnh Hưng Nhượng Vương Trần Quốc Tảng cũng trong bộ võ phục, nét vẽ đầy quý phái của một công tử đại gia. Cả hai thấy Thượng sỹ đều đổi tư thế đứng dậy ôm quyền khom mình. Tuệ Trung cười, đơn sơ đáp lễ. Trong tộc hệ, so với hai người, ông thuộc hàng trưởng thượng. Sau tuần trà đầu, Trần Khánh Dư vào chuyện.

- Vương huynh, hôm nay em lại có việc quấy rầy Vương huynh đây.

Tuệ Trung nhấp trà.

- Chú khách sáo quá.

Trần Khánh Dư thưa.

- Thứ nhất là em mang sang biếu anh ít chè Vân, đặc sản của đảo Cái Bàn. Hai nữa là cháu Quốc Tảng mới từ Thăng Long xuống muốn yết kiến anh.

- Nhân Huệ Vương cười khuôn mặt vuông tròn đồ thô hơn. - Tình hình nước sôi lửa bỏng mà thằng này nó cứ bần khoản những là khai tâm mới ngộ đạo. Em chẳng hiểu gì sất, thôi thì cứ dẫn luôn sang anh.

Tuệ Trung để chén trà xuống kỹ, tế nhị tránh nhìn về bên lén của Quốc Tảng. Nhân Huệ Vương

chợt trầm giọng.

- Thứ nữa, có vài ba việc quân cơ cũng muốn anh góp ý.

Phó đô tướng quân Nhân Huệ Vương Trần Khánh Dư có tiếng là ăn nói bạo. Hưng thần trấn giữ suốt hải lộ Đông Bắc không bao giờ dẫu giếm chuyện mình ghét sự sai. Chẳng qua cũng chỉ là phản động cái thái độ sùng mộ đạo Phật thái quá của cả Vương Triều. Quan gia nhiều lúc cũng phật ý. Nhưng biết làm sao được, Đức ông Hưng Đạo từng nói "Tướng đánh thủy không ai hơn được Khánh Dư". Có lẽ là người duy nhất cho đến giờ vẫn xưng hô với Tuệ Trung Thượng Sĩ bằng ngôn từ thường tục.

- Uống rượu nhỏ.

Thượng Sĩ hồn hậu mời Khánh Dư và Quốc Tảng. Nhân Huệ Vương cả cười.

- Đề xin vâng. Anh còn gì tươi tươi bảo dưới nhà làm đồ uống luôn, đi ngựa suốt từ Chí Linh sang đây đói quá thể.

- Hôm qua có người từ biển vào mang cho mớ sò huyết. Để anh bảo mấy đứa nhỏ nướng ăn chơi.

Trần Quốc Tảng suốt từ đầu vẫn im lặng, trầm ngâm nhìn quanh. Hai dãy nhà song song tường đất lợp bằng lá gianh già móng nện đá hộc. Phòng khách không hoành phi, không bàn thờ, duy nhất một lư trầm toả ngan ngát khói lên bức lụa vẽ Đạt

Ma tổ sư lướt càn sậy qua sông. Quốc Tảng nhấp một ngụm trà nhỏ. Hôm rời kinh, biết Quốc Tảng có ý đến thăm Tuệ Trung, Quan gia cho người vời vào. Mong manh thì hình như Nhân Tông Hoàng Đế bái Tuệ Trung làm thầy. Cả nửa buổi chiều vị vua trẻ ngồi luận bàn thiên lý với Hưng Nhượng Vương, người được coi là một trong vài ba nhân vật thông minh nhất thành Thăng Long. Chốc chốc mấy tên tùy hiệu của đội Thánh Dực lại quì ngoài cửa chờ xin thẻ quân lệnh. Vua Nhân Tông vừa đọc lướt những tờ trình vừa điểm đàm giải thích ý của mình về câu "Cảnh cảnh tông tâm xuất". Thực ra hai người đã đàm đạo với nhau nhiều lần và Quốc Tảng luôn trội hơn về biện luận. Nhưng hôm đó, Nhân Tông Hoàng đế có đưa một kiến giải rất lạ về tội, phúc. Quốc Tảng thật lòng không nịnh "Với pháp nhân này, Thánh thượng quả là nhục thể của Biến chiếu tôn Phật". Hoàng đế cười mà rằng chính mình cũng chưa hiểu lắm, mật pháp siêu việt này được truyền từ Tuệ Trung và hàng ngày vị vua trẻ vẫn cố hết sức tham chiếu. Hưng Nhượng Vương đã tiếp xúc nhiều với các bậc cao tăng, tất thấy đều khâm phục đạo hạnh của thượng sĩ. Hồi ở chùa Báo Ân, Hưng Nhượng Vương có đến nghe Tuệ Trung thượng đường giảng kinh Bát Nhã, không cảm thấy có sức thuyết phục. Uống rượu, ăn thịt, tham thiền. Chàng thanh niên chăm chú nhìn ông bác ruột.

Giáo lý nào, giới luật nào cho phép ông già gầy gò có cái vẻ hồn nhiên tự tại quái lạ này. Câu trả lời với Hoàng hậu Thiên Cảm là một nghi án hay công án. Là Đạo hay là tục. Là sự siêu thăng hay là sự giả dối thượng thặng. Năm ấy nhân được mùa to, Hoàng hậu Nguyên Thánh Thiên Cảm, em gái Tuệ Trung thượng sĩ làm tiệc lớn tại cung riêng ở Tây Nam Thăng Long thành. Khách mời nhiều, cả tăng lẫn tục. Vương hầu áo tía ngồi lẫn thiền sư áo thâm. Trên bàn la liệt các món mặn và đương nhiên phải có món chay. Tuệ Trung ăn một ít xôi xong, quay sang uống rượu với nem nai. Tảng bò thui để cạnh ông bị vệt từng miếng lớn. Trụ trì chùa Quỳnh Lâm, người trưởng chay suốt mười bảy năm đang nuốt dở miếng cơm, nghẹn đến nổi suýt viên tịch. Hoàng hậu sững sốt hỏi "Anh tu thiền mà ăn thịt cá thì làm sao thành Phật được". Tuệ Trung cười "Phật là Phật, anh là anh, anh không cần thành Phật, Phật không cần thành anh. Em chẳng nghe cổ đức nói, Văn thù là Văn thù, giải thoát là giải thoát đó sao".

Trần Quốc Tảng hơi nghiêng người để cô nữ tỳ xinh như hoa đặt bình rượu men ngọc lên mặt án thư bằng gỗ trắc. Rượu ngan ngát thơm mùi nếp cái. Hết tuần đầu, Trần Khánh Dư vào chuyện.

- Em có vài tin mới. Nói thì đơn giản vậy, nhưng mỗi tin em phải mua bằng ngàn rưởi lượng bạc qua bọn thương nhân Liêm Châu, toàn tiền túi em cả.

Soái thuyền thàng Ô Mã Nhi đi trước, còn toàn bộ lương thảo theo sau. - Nhân Huệ Vương hơi cao giọng. - Anh có biết ai làm đồ độc bọn vận lương không.

Tuệ Trung thượng sĩ lắc đầu.

- Tướng đánh thủy của nó duy nhất anh có đựng là Lưu Thế Anh.

Trần Khánh Dư không nén phần khích.

- Có lẽ thật may mắn cho riêng em, và ơn trời, họ Đông A nhà mình còn nhiều hồng phúc. Quái quỷ như thằng Ô Mã Nhi lần này lại lần. Nó chọn Trương Văn Hổ làm phó tướng chỉ huy đoàn thuyền lương. Một trăm lẻ hai chiếc và bảy mươi vạn hộ. Những toán dũng thủ tinh nhuệ nhất đều đi theo đoàn chu sứ của soái thuyền. - Nhân Huệ Vương tu một hơi dài cạn chén. - Thằng hải khấu họ Trương này em thuộc lắm. Em sẽ dìm cổ nó xuống đáy bể Vân Đồn.

Sò huyết tươi được bưng lên cùng một lò gốm da chu ủ than hoa. Người bưng là một nữ tỳ khác xinh đẹp không kém cô bé trước. Trần Quốc Tảng định nói gì rồi thôi. Cô nữ tỳ vén khéo thân vật áo sau dịu dàng quạt than. Nhân Huệ Vương cho tay vào phía trong áo trường bào lấy ra một tấm hải đồ bằng lụa.

- Thuyền lương chắc chắn phải qua Đồn Sơn. Vì vậy trước khi nó vào Hạ Long em cho dân binh ra

đánh dữ. Làm sao cho nó giết được khoảng bảy phần, Trương Văn Hổ say máu sẽ ham. Khi nó lọt vào đây, toàn bộ khinh chu cánh én của phong đội trạo nhi Vân Đồn sẽ nướng sống nó.

Trần Khánh Dư thoải mái nhai miếng sò tươi vừa tái. Khuôn mặt như đá hơi ửng. Ông chợt đưa tay vuốt dọc tấm lưng ong của cô nữ tỳ, có lẽ là thói quen. Cô bé hơi dúm người, vẫn quặt than, khe khẽ nhìn lên. Tuệ Trung điềm đạm nhấp ngụm rượu nhỏ. Khánh Dư ngồi thẳng người dậy, chắc đói, ông ăn tiếp cả cặp sò lớn. Nhân Huệ Vương đánh trận có tiếng là dùng tổn binh nhưng kết cục phần thắng bao giờ cũng thuộc về ông. Quốc Tăng bỗng rùng mình nhìn mẩu đồ tươi của con sò, Khánh Dư ha hả vỗ vai.

- Nào thằng công tử bột, cạn chén đi. Đừng nghĩ lung tung. Khi lâm trận tướng là chim ưng, dân lính là vịt. Dùng vịt để nuôi chim ưng có gì là lạ. Phải vậy không Vương huynh.

Tuệ Trung cười cười quay sang Quốc Tăng.

- Đạo này ở kinh thành có chuyện gì không.

Quốc Tăng sửa lại áo, nhíu mày nghĩ cẩn thận, thưa.

Bạch Thượng sĩ, theo mắt kẻ tục nhân này thấy nhiều biến đổi nhưng chắc dưới mắt Tuệ của Thượng sĩ mọi vật như như không khác.

Tuệ Trung nhấp ngụm rượu nhỏ, lấy đôi đũa son

gắp miếng sò nướng vừa được gỡ chấm nhẹ vào đĩa muối chanh.

- Ta cũng như cháu. Mùa xuân thì thấy chồi đâm hoa nở. Đông tới thì thấy lá rụng cỗi cằn. Sinh thì là sinh, diệt thì là diệt, có sao cháu nghĩ là ta không thấy khác.

Trần Quốc Tảng ngò vức mắt nhìn thẳng.

- Kinh có nói: "Không sinh không diệt". Lại nói: "Không tức là sắc, sắc tức là không". Kể tục nhân này tuy chưa đọc hết ba tạng nhưng một chân lý hiển nhiên như vậy chẳng nhẽ lại không tin.

Tuệ Trung thượng sĩ im lặng, ánh mắt xa xăm lộ thoáng buồn. Trần Khánh Dư ngáp dài đứng lên lững thững đi ra ngoài sân tìm nhà sau. Thêm một tuổi Đức ông Nhân Huệ lại thấy thân mình thêm một yếu. Có lẽ phải bớt rượu và đàn bà. Tuệ Trung quay lại nhìn vẻ hau háu của Trần Quốc Tảng điềm đậm hỏi.

- Cháu đã thực hiểu câu ấy chưa.

- Dạ.

- Thế cháu có sắc thân không.

- Dạ có.

- Vậy sao nói Sắc tức là Không. Một tấm thân đường đường trượng phu cha mẹ chín tháng mười ngày vất vả sinh thành sao lại nói là "Không" được. Rồi nữa, cháu có nhìn thấy cái "Không" có trạng mạo gì không.

Trần Quốc Tảng ngân ngữ.

- Dạ thua, không.

- Vậy sao nói "Không tức là Sắc". Bây giờ thế nước như trứng để đầu gậy. Quan gia và bách tính ngày đêm tìm cách chống giặc. Một số kẻ cao đàm khoát luận coi mọi chuyện là huyền hoặc, là hư vô, như vậy có nên không.

Trần Quốc Tảng hơi đỏ mặt nhưng vẫn hỏi.

- Vậy rốt cục là thế nào ạ.

Tuệ Trung thông thả.

- Sắc tức là Không, Không tức là Sắc. Tam thế Như Lai nói điều ấy theo lẽ quyền biến. Cháu hãy nghe kỹ lời ta: "Không bản vô Sắc, Sắc vô Không". Cái gọi là thế tính không có được không có mất.

Trần Khánh Dư vào giục Trần Quốc Tảng xin phép cáo lui. Vương đã rượu hơi say say thì thường tìm chỗ ngủ và đã ngủ thì ít chịu ngủ một mình. Trần Quốc Tảng đột nhiên sụp lạy xuống chân Thượng Sĩ.

- Xin người tha lỗi cho con.

Tuệ Trung tiễn khách ra cửa, âu yếm nhìn Quốc Tảng mạnh mẽ nhảy lên lưng ngựa. Khánh Dư vòng tay bái, Quốc Tảng không quay đầu lại, Tuệ Trung dõi theo đám bụi hồng mà vó ngựa cuộn lên dần dần tan. Ông quay vào vẽ mặt tươi ngồi uống trà một mình. Qua khung cửa sổ tre nhỏ, vài vệt khói mỏng bay lên từ lò thơ dăm ba mái nhà bên triền núi. Giữa thu trời trong mây cao xanh. Thiên nhiên muôn đời vẫn vậy.

2

Hôm Thủy đi xa, tôi biết. Tôi còn biết chuyến bay của Aeroflot sẽ cất cánh vào khoảng hai giờ chiều. Tôi cũng biết số người ra tiễn Thủy ngân nào là bạn, ngân nào là người thân. Tôi nằm một mình không hút thuốc, không uống rượu. Cả người nhiều đồ đạc. Có một mảng vải lở ở trên trần lập loè hiện hình quái dị. Tôi lấy làm tiếc là tôi vẫn ở Hà Nội. Nằm băng quơ một lúc lâu, tôi lấy làm may là tôi không bỏ đi xa. Hai tháng trước tôi vào Huế, chơi lang thang. Tạp chí Sông Hương cho tôi một cái giải nho nhỏ, truyện ngắn hay trong tháng. Tôi đã đến Huế một lần, thuở vời vợi năm cuối sinh viên. Cũng chẳng nhớ nhiều vì nhập nhạng ở chưa hết một ngày. Ang áng thấy sông Hương là hiền và con gái Huế là dịu dàng. Nói vậy để khỏi phụ thơ phú tiểu thuyết chứ hôm ấy tôi uống nhiều, từ sáng đến tối chỉ gặp duy nhất hai phụ nữ, một bà già bán cơm hến và bà kia còn già hơn bán bún bò giò heo. Tôi đứng cửa ga lương lự hỏi thăm đường. Tôi không quen ai ở Huế, trong túi chỉ bơ vơ có cái địa chỉ toà

soạn của tạp chí nọ. Lúc tôi lên tàu, sân ga Hà Nội có mưa rào. Lúc tôi xuống tàu, Huế ảm đạm trong cái mưa nổi tiếng. Tôi ở Huế một tuần và Huế mưa đủ bảy ngày. Tôi ích kỷ như bao kẻ lãng du cười ngựa xem hoa, tôi thấy mưa Huế là đẹp. Anh bạn nhà thơ mới quen ngồi đối ẩm trầm ngâm lắc lắc đầu. Chúng tôi mỗi bằng cật dê và uống nguyên một chai Martel. Tôi cạn chén nhắc lại, nếu Huế không mưa Huế sẽ tầm thường như bất cứ một thị xã lẻ nào. Anh bạn nhà thơ khoát khoát tay không hiểu phủ nhận hay đồng ý. Tôi muốn ngày mai đi lăng Minh Mạng. Anh bạn góp ý đấy là lăng ở xa nhất thường thường người ta hay đi vào ngày cuối. Tôi không thích giống các đoàn du khách, trong ba hoặc bốn lăng đáng thăm, tôi sẽ lần lượt theo chiều dọc của lịch sử. Anh bạn nhà thơ chiều tôi gật đầu. Những người biết làm thơ hiền và lành nhất trên cái quả đất mà. "Mấy giờ thì Hoàng phải về khách sạn". Tôi nói là đêm đầu tiên ở xứ lạ bao giờ tôi cũng overnight ở ngoài đường. Anh bạn nhà thơ rủ đến nhà một người bạn thơ, ở Huế trời ẩm nên đông người làm thơ. Anh bạn cười. Thật hạnh phúc khi được uống rượu với những người thông minh mà không độc ác. Ôn Chúa, chúng tôi mới quen nhau lúc buổi chiều. Tôi ở khách sạn số 5 Lê Lợi. Một tổ hợp dịch vụ với giá bình bình. Đợt này đi, Nhà đưa tôi nhiều tiền. Tôi ngăn ngừa cho xếp đồ xanh vào túi

ngực. Nhã hỏi "đã đủ chưa", giang hồ vật như thế là quá nhiều. Tôi không dám nhìn thẳng, tôi đã nhìn thấy vài sợi bạc trong mái tóc dày của bạn. Nhã nói thêm "Không tiễn nhớ". Tôi ừ. Cái truyện ngắn tôi được giải lần này lấy bút danh là Phương Nhã. Cái truyện ngắn duy nhất Nhã thích. Khi toà soạn gửi báo biểu kèm một trăm ngàn nhuận bút, Nhã và tôi đi ăn chả cá. Con bé Phương Phương tôi không bế nổi nữa rồi và nó vẫn ngồi đằng trước xe. Tôi phải hơi ngược nhìn để cầm khởi đụng vào đầu nó. Nhã đợi lấy bằng xong thì mua ô tô. Chả cá Lã Vọng tối thứ bảy đông chật khách du lịch. Nhã không ăn mấy ngồi đọc lại truyện. Tôi cũng hơi ngạc nhiên về háo hức ở Nhã "Chính tay cậu đánh bản thảo cơ mà". Nhã tự đánh bản thảo trên Computer đời mới nhất, *bốn tám sáu*. Nhã bảo "Truyện này lạ lắm, cậu không làm nổi cái thứ hai đâu". Tôi cũng thấy thế, vài năm gần đây tôi hay chua chát nên làm gì cũng ngấm đôi phần cay đắng còn truyện này, theo như Nhã, nó dịu dàng và có hậu. Anh bạn nhà thơ đưa tôi qua nhà, một khu tập thể sẫm vào nền trời đen vì mất điện, chạy vội lên khoảng tầng ba chắc báo vợ đêm nay không về. Anh bạn nhà thơ hơn tôi chừng chục tuổi vẻ khắc khổ. Khi gõ cửa phòng tôi ở khách sạn rụt rè tự giới thiệu. Tôi thật mừng. Vừa nãy tôi có gọi phôn cầu âu tới toà soạn. Tôi trân trọng mời anh vào và thật sự thấy cảm động.

Truyện ngắn đầu tiên ở một tạp chí lạ. Tôi chả là cái gì cả. Anh nói là rất thích truyện đó và hình dung tôi khác. Tôi hỏi anh xem quanh đây có quán nào uống được không. Anh và tôi vào cái quán có vẻ nghèo. Rượu đế ngai ngái và đồ mỗi thì thật dở. Tôi phải hơi cố vì gần đây tôi hay được uống rượu ngon. Uống chừng hết một tuần tôi rủ anh về khách sạn, uống ở quầy bar. Anh không quen ngồi ghế cao, tôi kêu kê một bàn ra ngoài sân. Chúng tôi uống ly, linh tinh Cognac lẫn Whisky và tôi thấy rượu ly ở Huế thật rẻ. Khoảng bảy giờ chúng tôi thành bốn người, thêm hai thằng Tây tôi quen trên tàu khi nằm cùng khoang. Một là Pháp, một là Hà Lan đều kém tuổi tôi. Đang trầm trầm uống tôi bỗng giật nảy người vì cái vỗ mạnh hai bên má liên tiếp nhận những cái hôn bạo. Hóa ra cả Giắc và Vanh đều thuê cùng khách sạn nhưng ở loại buồng tồi hơn tôi. Tôi lấy khăn ướt chùi kỹ má, có lẽ hai thằng này đã nốc tới vài lít. Lúc trên tàu có bốn cái giường, duy nhất tôi là Việt. Còn một nàng tóc hung hung đỏ quốc tịch Mỹ. Marry đi suốt vào Nha Trang vì đã đi Huế rồi. Tàu chạy chúng tôi bắt đầu làm quen, tôi nói cho oai là đi công tác, đi tổ chức một hội nghị Quốc tế to đùng về kỹ thuật ủ nấu rượu theo phương pháp truyền thống thuần Việt. Mọi người khi biết tuổi tôi đều kêu là trẻ. Marry chân thành khen tiếng Anh của tôi. Cô ta mặt tròn nhiều tàn

nhang nghiên cứu dân tộc học và bập bẹ chút tiếng Việt. Cô ta cũng biết Hai Bà Trưng. Tôi hỏi trong lịch sử Mỹ có những phụ nữ vĩ đại nào không. Marry nghĩ một lúc và lắc đầu. Giắc quay sang tôi nói về Jeanne d'Arc. Tôi mở ba lô lấy chai rượu Hà Bắc tôi thừa từ nhà. Tôi mời, vì theo truyền thống của dân tộc tôi khi nói về các nữ anh hùng người ta thường uống mừng. Các bạn nước ngoài trân trọng tán thành và đồng thanh coi đó là tập tục đáng kính. Hóa ra Giắc và Vành là hai con sâu rượu, tửu lượng không thua tôi một ly nào. Tôi giới thiệu anh bạn nhà thơ. Giắc nói, năm năm gần đây anh chỉ kính trọng hai loại người, thi sĩ và Bartender. Tôi diễn nôm cho bạn tôi hiểu, đó là người pha rượu ở các tiệm chuyên nghiệp. Bạn tôi bắt chặt tay Giắc nhờ tôi dịch hộ, khen ý kiến lỗi lạc. Giắc chạy đến quầy lấy thêm một chai Lúa Mới rút tiền trả trước. Vành cao hứng đọc một bài thơ tiếng Hà Lan cổ rồi dịch sang tiếng Anh. Trong bài thơ có rượu có tình yêu. Đột nhiên tôi nhớ Thủy. Tôi đi xa lần này em không biết. Trước lúc lên tàu tôi đi ngang qua ngõ nhà em. Cái ngõ nhỏ rất nhiều lần tôi đã đưa em về và lần đầu tiên em cho phép tôi hôn ở chỗ khúc rẽ vắng người có tán cây si già mọc thấp. Bar rượu càng về tối càng đông khách. Tôi không muốn ồn ào nữa lấy cớ là phải đưa anh bạn về nhà, và tôi với nhà thơ đi uống tiếp. Đã đến tảng ba phải uống cho

tử tế. Tôi hỏi có quán nào sang trọng không. Nhà thơ của tôi cười, anh không biết. Tôi chưa đọc thơ anh nhưng biết chắc là anh nghèo. Chúng tôi mò mẫm quanh cửa Thượng Tứ rồi cũng vào một quán sáng choang. Quán có bàn ghế đẹp và thưa khách. Cô bé đứng sau quầy trạc ngoài hai mươi, khuôn mặt mỏng, kiểu mặt tôi không thích. Tôi hỏi đây có phải tiêu biểu của gái Huế không. Anh bạn lắc đầu, nếu tôi muốn, chiều thứ bảy đi bộ dọc sông Hương nhìn nữ sinh trung học tan trường. Những tà áo trắng đến nao lòng. Tôi cười và lăm bắm, áo em trắng quá nhìn không ra. Cảnh cổ điển, mà đã classic thì ở đâu cũng vậy. Một ông già tóc bạc bùng ly tới. Chai Martel cả chai tính đắt hơn Hà Nội chừng vài ba chục ngàn. Chúng tôi yên lặng uống. Nhiều khi uống với Thủy hai đứa tôi cũng yên lặng. Những lúc hạnh phúc nhất là Thủy để yên tay trong tay tôi và khe khẽ hát. Những hôm như thế không nhiều lắm. Những hôm như thế uống rất khó say. Tôi lang mang ngắm cái mũi hơi hếch của Thủy ở giữa chân mày phải, có một nốt ruồi đậm. Thủy cười vô cớ he hé hàm răng ngà ngà màu tetracylin. Những năm chiến tranh trẻ con không có loại kháng sinh nào khác. Tôi thì thầm

"Anh yêu đôi hàm răng của em, nhất là mấy cái răng cửa". Thủy nhìn tôi đầy cảnh giác

"Lại bắt đầu giở trò đấy".

"Anh thể trong hội hoạ màu vàng là gam màu sang trọng. Và đâu phải ngẫu nhiên màu vàng là màu riêng của hoàng gia cả Đông lẫn Tây".

Thủy cầu tay tôi, cầu li ti rất đau như ong đốt. Tôi vô tình cho tay ra ngoài cửa sổ. Mưa Huế về đêm nặng hạt hơn, nhân nhật lạnh chảy ngược vào trong ống tay áo. Hết chừng nửa chai chúng tôi đi ra mưa. Anh bạn nhà thơ đeo tôi bằng cái xe Phụng Hoàng xích chúng. Huế muộn đường phố càng trầm. Cả một đoạn dài hầu như không quán xá. Chúng tôi lại đi qua cầu mới. Đến đầu đường Lê Lợi tôi vẫy cái xích lô đạp ngược. Chúng tôi cất cái xe Phụng Hoàng được gia cố quá nhiều những phụ tùng Sài Gòn vào chỗ gửi xe của khách sạn. Anh nhà thơ đạp tay vào thành xích lô. Chiếc xe đỗ trước nhà có vườn rộng, đường đất lép nhép ướt dẫn vào căn phòng ồn ào đông người. Mọi người reo lên khi thấy nhà thơ và ngỡ ngàng lịch sự nhìn tôi. Chén rượu đang dở bữa. Hai đĩa nhôm to đầy nem lụi và nhiều mực khô. Quanh tường treo lộn xộn tranh sơn dầu và thuốc nước, đa phần vẽ hoa. Anh bạn nhà thơ giới thiệu tôi, tôi trân trọng uống một ly đầy rượu thuốc của một anh áng chừng chủ nhà. Chén rượu tiếp tục, mọi người đang bàn chuyện thơ. Thơ miền Trung mang một tâm thế lớn trong nền thơ dân tộc. Đây là nghe nói vậy, chứ thơ tôi không rành. Một đôi nam nữ còn trẻ hăng say đọc Nguyễn

chai nước khoáng. Đây là kinh nghiệm của riêng tôi đúc kết qua nhiều lần quá chén. Bị lại rượu và buồn nôn cứ cho dạ dày ngập nước. Tôi để lại cái xô nhựa đổ đựng bã trà ra trước mặt bình tĩnh chờ. Tới rồi. Tôi thấy người ra mà nôn, nước mắt nước mũi ứa nhoè nhoẹt. Một nhịp, hai nhịp cơ hoành bẻ gập xương sống. Bây giờ mới thật ra hết. Tôi ngồi thẳng lưng thở dốc, thấy ân hận chuyện rượu chè quá. Từ mai nhất quyết không đụng đến ly cốc nữa. Trong cái đám nước sùng sùng nhờ nhờ mấy giọt quánh màu nâu. Đúng là ra mặt xanh mặt tím. Các cụ nhà mình thật giỏi. Tôi tỉnh hẳn. Lại xúc miệng cần thận rồi mềm mại thả lỏng chân tay nằm dềnh dang cả giường. Tôi nằm dài xem báo đến chừng mười một rưỡi trưa thì kêu xích lô tìm quán bún bò giò heo. Tôi mê phở Hà Nội, yêu bún Huế và thích hủ tiếu Sài Gòn. Hồi còn trong Nam, mấy anh em chơi nhạc khuya về, kéo nhau ra đường Paster ăn phở. Phở Sài Gòn lạ miệng cũng thật ngon. Miếng gầu miếng nạm bản to thái hơi dày. Có thêm giá và vài nhánh mùi tàu. Tôi thòm thòm làm tròn một bát nhưng bất tới nào cũng ăn liên miên thì chịu. Phở bò Hà Nội nước trong hơn nên đỡ ngấy. Hàng phở ngon cũng chỉ còn một vài. Giữa phố Bát Đàn và đầu phố Lý Quốc Sư. Nắng hiếm hơi ửng nhạt qua rèm cửa. Một tuần ở Huế có cái may là ít gặp nắng. Nhiều người kêu ca mưa Huế, nhưng tôi thích.

Cũng có thể do tâm trạng lúc này.

Tôi xuống ga Hà Nội và đi thẳng đến nhà Nhã. Hôm ở Huế tôi có phen ra. Nhã nói là tự nhiên thấy sốt ruột. Tôi bảo không có chuyện gì đâu, Huế hiếu khách và thật đẹp. Rồi đùa thêm, ở Huế chưa có bia ôm. Nhã kêu, qua phen nghe thấy nhiều tiếng ồn. Tôi giải thích là mình đang ở trong một vũ trường xinh xắn và giá thật rẻ. Nhã bảo là hãy cẩn thận với Sông Hương. Dòng sông thơ mộng đã nhấn chìm biết bao sĩ phu Bắc Hà. Tôi cười. Thứ nhất tôi không phải là kẻ sĩ. Thứ hai là tôi đã được mời đi nghe hát ca Huế ở trên thuyền rồng. Không giống người ta đồn.

"Thế nó giống cái gì".

"Nó giống quảng cáo".

"Không được uống rượu à".

"Mình say thiếu điều lộn cổ".

"Uống vừa thôi nhớ".

"Chủ nhật tới mình ra, thấy nhớ bé Phương Phương lắm".

"Chú Hoàng ơi, con đây".

"Chú chào con. Muốn cái gì nào".

"Chú đợi con, con ị xong đã".

"Cậu không đi Sài Gòn nữa à".

"Chán rồi".

"Cậu đừng về Hà Nội vội".

"Sao vậy".

"Cứ nghe mình đi".

"Chuyện của Thủy à".

"Hai hôm trước Thủy nó có qua nhà mình, Thủy đến vì biết cậu ở Huế".

"Bảy tháng rồi chúng mình không gặp nhau".

"Hoàng này, Thủy sắp đi Tiệp, có lẽ tuần sau.

Mọi giấy tờ xong hết rồi chỉ chờ ngày có vé".

Tôi cúp máy. Nói cho thật đúng là tôi không đủ sức cầm phen nữa. Em không tha thứ cho tôi. Cái điều bất hạnh tôi linh cảm đã tới. Tôi có lỗi và lạy Chúa, sao Người thật nặng nề với con. Tôi đi dọc theo đường Lê Lợi. Anh yêu em mà, bình tĩnh đi em. Chẳng nhẽ anh phải chịu một hình phạt kinh khủng thế sao. Không có em, anh còn biết làm gì. Từ Bưu điện đến nhà thờ Phủ Cam có đường ngắn hơn kia. Loanh quanh rất lâu dưới trời mưa tôi không tìm thấy nhà thờ. Mà tôi cũng cóc cần nhà thờ. Tôi chẳng tin ai cả, tôi chẳng tin vào một cái gì cả. Tất cả chỉ lừa dối. Càng dịu dàng càng nhân ái lại càng lừa dối. Càng xinh xắn lại càng lừa dối. Đâu có phải lỗi tại mình tôi. Đập vỡ, cứ đập vỡ đi. Sao em ác độc vậy. Mình điên rồi. Mình phải đi xích lô thôi. Sẽ đi qua một nhà thuốc. Tôi lập cập trèo lên một cái xích lô. Mình mua một vỉ hay hai vỉ seduxel. Thực ra seduxel là thuốc an thần. Mình có anh bạn mất ngủ tối nào cũng uống bốn viên, tôi đưa cả năm tiền lẻ vào nhàu trong túi quần ẩm. Đứa bé gái đang mãi

chơi bài rút đại mấy vĩ đưa tôi. Bình tĩnh đi. Tôi mở khóa phòng lơ mơ leo cả giấy lên giường. Tôi nhớ ra chưa trả tiền xích lô. Tôi chạy xuống nhảy ba bậc một suýt đâm phải hai nàng nhân viên đang khinh khách cười đi ngược cầu thang. Ông xích lô vẫn chờ. Tôi rút tờ tiền chần đưa ông, mấy móc đợi trả lại. Ông xích lô loay hoay không có tiền lẻ. Tôi bỗng thét lên giọng căm giận vô cớ. "Tôi cho ông đấy". Ông xích lô vội vã đập, đến ngã tư còn ngoái cổ lại. Tôi lên phòng mở một chai bia trong tủ lạnh. Tôi thông thả uống từng viên seduxel. Đếm đúng viên thứ năm là ngừng. Tôi chậm chạp đặt mình xuống giường. Chân tay thư giãn hết cỡ. Bỗng tôi lẩm nhẩm. Tôi cầu gọi Đức Mẹ. Hình như tôi cũng khóc. Tôi lơ mơ nhớ những khuôn mặt quen, lạ. Ông Chúa, tôi đã ngủ.

Sáng hôm sau tôi dậy rất muộn, người tỉnh táo. Cửa sổ gió lùa thổi tung, máy điều hòa vẫn chạy. Ngoài trời tiếp tục mưa. Mọi vật ảm đạm nhưng rõ nét. Tôi tháo giấy ra khỏi chân đi tìm cái gì uống. Hết sạch rượu nhưng bia thì còn nhiều. Tôi cũng cảm thấy đói. Thấy thêm một cái gì đó có nước và nóng. Bát mì vẫn thẩn chảng hạn. Tôi ngồi thừ một lúc lâu. Trên mặt bàn, dưới cái gạt tàn, một bức thư tay của ai gửi. Anh bạn nhà thơ rủ tôi đi nhậu. Anh hẹn sáu rưỡi tối qua đón. Từ giờ cho đến lúc ấy thời gian còn rất dài. Theo kinh nghiệm những lúc như

thế này không nên uống rượu một mình. Tôi tắm nước nóng thật kỹ, rồi đi qua ga hỏi mua vé tàu về Hà Nội. Vé nằm phải ba ngày nữa mới có. Bây giờ ở đâu với tôi cũng vậy. Về sớm mà làm gì. Tôi mua vé chuyển bảy giờ. Tôi mông lung quay về khách sạn. Khi ngang qua mấy quán quen cầm đầu đi thẳng. Tôi ở Huế ít ngày, nhưng đến quán nào cũng kêu Johnny Walker cả chai nên được thuộc mặt. Tôi không cầm ô, mưa phùn bám đầy tóc và môi tôi ngòn ngọt.

Tôi xuống ga Hà Nội có cơn mưa rào bất chợt. Cụ bà nằm cùng buồng nhờ tôi xách hộ hai can nước mắm. Suốt đêm qua tôi mất ngủ vì cái mùi nặng. Bà cụ hơn sáu mươi đi thăm con trai làm ở sở Hoả xa Đà Nẵng. Tàu đỗ. Một ông già thất cả vạt đỏ tóc khó tả màu vì thuốc nhuộm phai, giơ tay vẫy bà già "Mình ơi, tôi đây". Bà cụ nở nụ cười móm tình tứ, rồi giới thiệu tôi với phu quân. Tôi nhẹ người khi ông quý tộc già nói merci và bảo tôi chuyển hai can nước mắm cho một thằng nhỏ chừng mười ba, mười bốn. Thằng bé nhìn hai can nước mắm bằng đôi mắt mang hình viên đạn. Hai ông bà già quen dùng bữa ở tiệm, còn đây là thức ăn khô trong vòng vài tháng của nó. Tôi đi xe ôm, ướm lướt thướt bấm chuông nhà Nhã. Bạn của tôi không có nhà. Bà U đi kiểm bộ pyjama tôi vẫn để ở đây vì có những lúc dăm bảy ngày tôi trông nhà khi Nhã đi vắng. Tôi tắm xong,

bà U nấu cho bát cháo nhiều thịt gà. Tôi uống hai lon bia Tiger, tiện tay mở tủ thấy chai Gordon lưỡng lự uống thêm mấy ly. Tôi bật tivi, Giám đốc Ngân hàng mặt xấu giai đang giải thích về lãi xuất tiết kiệm, lại tắt. Lơ mơ, tôi vội tờ báo Lao động xem chuyên mục thể thao. Có một bài cần nhân về giải bóng đá quốc gia ký tên Tường Vi, anh chàng này tôi thích vì cái giọng gay gắt gần văng tục. Lật mặt kia tôi xem mục tản mạn cuối tuần, tâm trạng của tác giả ấy này mặc cảm với lương tâm khi uống hết lon bia thứ hai thì trông thấy một bà già ăn mày hao hao mẹ mình. Tôi vút tờ báo xuống nền nhà. Tôi vẫn không hiểu sao người ta lại gọi báo chí là lá cải. Trời vẫn day dứt mưa và rượu trong chai trắng đáy. Tôi thấy bơ vơ và ngần ngừ tôi thêm thiếp trên đi vắng. Bừng mắt dậy thấy Nhã ngồi đối diện, mặc bộ váy ở nhà có hoa tím rất to.

"Trông cậu mệt lắm".

"Nhã về từ lúc nào".

"Lâu rồi, cậu ngủ ngon phát khiếp".

"Mình tu hết cả chai rượu".

"Chiều nay mình mua thêm. Cậu thử uống Remy Martin xem, rượu mới quảng cáo đấy".

"Ồ Huế rượu ly rẻ, nhưng nói chung dân Huế không nghiện".

"Ồ Huế cũng mưa à".

"Ừ, nhiều lắm".

Tôi đi vào toilette rửa mặt. Nhã pha cho tôi một cốc cam vắt. Tôi đùa.

"Tái ngộ là phải uống rượu".

"Còn nửa chai Gordon cậu uống hết rồi. Cứ nghỉ vài tuần nữa cậu mới ra, hôm nọ có chai giôn đen, cầm đến biểu thầy Phi".

"Chết rồi, quên không mua cái gì cho bé Phương".

"Cậu chết biệt tăm mấy hôm không phôn ra, hai mẹ con lo phát khóc".

"Mấy giờ đi đón bé Phương".

"Chìa khóa xe kia kìa, chừng nửa tiếng nữa".

Tôi im lặng, cố nén không hỏi chuyện về Thủy. Nhã nhìn tôi.

"Lúc nãy cậu mơ nói".

"Có văng tục à".

"Ác khẩu thế, cậu gọi tên mình".

Mặt Nhã sầm buồn. Hình như chỉ có một lần tôi thấy Nhã khóc. Tôi không muốn bạn tôi xót xa nhưng không hiểu sao không thể đùa nổi. Tôi thở dài. "Mình chỉ còn vài ba người mà bây giờ đặc biệt là cậu".

Cũng có một lần uống rượu nhiều Nhã nói trên đời này Nhã còn duy nhất hai người, tôi và bé Phương. Cách đây chừng sáu bảy tháng cho đến trước hôm tôi đi Huế, có một Phó tiến sĩ không trẻ lắm nhưng rất giàu con một vị cựu Bộ trưởng theo đuổi Nhã. Tôi gặp vài ba lần, có nhiều cảm tình.

Anh ta nhẹ nhàng ẩn giấu một vẻ quý phái thông minh. Tên anh ta là Sáng. Lần đầu gặp nhau ở nhà Nhã anh đầy cởi mở. Có lẽ chuyện tôi là bạn thân của Nhã, anh đã biết. Anh cư xử đúng mực, lịch lãm. Hôm ấy tôi ra sức ba hoa cho mọi người vui. Tôi thuộc tính Nhã, rất khó chịu với bất kỳ ai không được mời mà đến. Hôm sau Nhã kể.

"Mình quen anh ta ở một salon thượng lưu. Bảo hoàn toàn không biết tý gì trước thì cũng không phải. Nhiều người vun vào. Kỳ quái, đa phần là những đứa vay tiền mình. Anh ta là giai tân theo nghĩa hành chính. Mải học, mải làm cũng được tiếng là ngoan nên chưa kịp lấy vợ. Xuất sắc trên nhiều phương diện, có cái tệ là biết làm thơ".

Nhã có phản ứng cực đoan với thi ca. Ngày xưa, với Du, thằng bạn thi sĩ của tôi, Nhã ghét. Nhã nhắc đi nhắc lại không biết bao lần là quá may tôi chỉ viết được văn xuôi. Hồi năm thứ hai, cô bạn thân duy nhất của Nhã quay sang làm thơ. Có một chùm tham gia cuộc thi "Ngày xanh học đường" do một báo thuộc Trung ương Đoàn tổ chức. Vô phúc, đây là theo lời Nhã, cô bạn trúng giải. Mấy nhà phê bình xúm vào vuốt ve cô bé thi sĩ. Nữ sinh viên ngoại ngữ năm thứ hai bập bênh lạng dăng trôi từ "Câu lạc bộ thơ trẻ" sang "Tọa đàm các nhà thơ nữ". Tôi chỉ biết ba năm sau khi vừa xong tốt nghiệp, tôi đèo Nhã sang thăm cô bạn ở Châu Quỳ. Cặp mắt

long lanh ngày xưa bây giờ mất thần ngơ ngác nhìn tôi với Nhã cười vô cớ. Nhã đứng lặng, bất lực văng một câu rất tục. Còn tôi về đặt mua liên tiếp ba tháng cái tờ báo khởi xướng cuộc thi ấy, dùng đi toa lét. Tôi không vay tiền Nhã, nhưng cũng vun vào chuyện anh Sáng. Lần thứ hai tôi gặp anh khi theo Nhã vào Sài Gòn dự lễ khai trương một triển lãm kinh tế của Nhật. Một nửa các gian quầy dùng quảng cáo các dây chuyền tái chế sản phẩm nông nghiệp, phần nửa còn lại khoe những thiết bị dân dụng. Đây gần như lần đầu tiên Nhật Bản, thiên đường kinh tế trong mơ mà người Việt Nam quá quen với những Sony, National, sau nhiều năm đứt đoạn chính thức được phép đưa hàng hoá không phải rò rỉ tủ lạnh, xe máy, Ti vi qua những đội tàu viễn dương buôn lậu. Anh Sáng là một trong đồng chủ tịch của Ban tổ chức. Anh nói tiếng Nhật nhuần nhuyễn và mê thơ Haiku. Anh thổ lộ thêm điều ấy vì Nhã nửa nạc nửa mỡ tiết lộ tôi viết văn. Anh Sáng hỏi tôi hay đăng ở báo nào, tôi nói là tôi mới bắt đầu viết, đang dự định một bộ trường thiên tiểu thuyết dài ba nghìn trang và hiện nay tôi đã xong cái đề cương dài ba trang. Anh Sáng cụng ly với tôi, cố giấu vẻ giễu cợt. Tôi cảm ơn và thấy trân trọng. Tôi biết, một công tử đại gia dòng dõi cao môn lệnh tộc như anh, thường thường rất hay gặp những thằng nói phét. Hôm ấy chúng tôi ngồi uống rượu

thân mật ở Rex, anh mời riêng những người thân, vì hôm trước Nhã nhất quyết từ chối không dự bữa tiệc khai trương tại khách sạn Continnentan. Ngoài ba chúng tôi còn có hai người Nhật. Cả hai thương gia đều chưa đến bốn mươi có vẻ sắc sảo. Họ ăn bằng đũa, lịch sự nói với tôi bằng tiếng Anh. Khi chạm cốc, cố ý để ly dưới thấp tỏ ý khiêm nhường. Anh Sáng giải thích, người Nhật ăn uống cẩn thận, họ là cha đẻ ra kiểu oskawa chỉ ăn gạo lứt muối mè. Anh Sáng hỏi tôi có biết Basho không tôi thưa có rồi cung kính nghe anh cất giọng trầm ấm đọc bài con ếch nhảy vào ao nước bằng nguyên bản tiếng Nhật. Hai thương gia đồng hương của đại thi hào phục lẫn và tôi cũng lẫn ra vì phục. Chúng tôi ở Sài Gòn thêm ba ngày và đã ba tháng tôi chưa gặp Thủy. Nhiều hôm tôi lảng vảng ở đầu ngõ không dám vào sâu vì cái ngõ nhỏ chật người đã quá quen mặt tôi. Tôi chặn đường em lúc ấy đã bốn rưỡi chiều. Tôi đứng bên số lẻ của đường Bà Triệu hút thuốc cứ nửa điều là lại dụi. Máy tay mua lậu xe đạp ăn cắp thay nhau nhìn tôi. Thủy đi thực tập rất chăm, đều đặn hai buổi sáng chiều. Ngân hàng công thương quận Hai Bà tan ra toàn đàn bà. Thủy vẫn đi xe đạp, song song cùng một nàng mặc váy bó lộ những đường nét trung niên. Tôi theo sau, loáng thoáng ngược gió nghe tiếng xưng hô cô cháu. Đến gần hồ Halais thì Thủy có một mình. Trong tình yêu hay có

nhiều nốt láy. Lần đầu tiên tôi đưa Thủy về cũng chính ở đoạn này.

"Anh chào em".

Thủy quay sang, một vẻ đứng đưng không ngạc nhiên.

"Em tan muộn vậy".

Thủy mím môi rồi nói từng câu.

"Chắc anh muốn nói chuyện".

"Vâng"

Im lặng dài. Chúng tôi đi rất chậm và cây hai bên đường đẩy gió.

"Thế này nhé. Tôi sẽ ngồi với anh hết lần này, nếu cần đến tận đêm. Có điều gì muốn nói với tôi thì cứ nói hết. Rồi từ mai anh bỏ cái kiểu loanh quanh trước ngõ hay trước cơ quan tôi đi. Tôi không muốn mọi người dị nghị và tôi cũng mệt rồi".

Chúng tôi ngồi ở quán cà phê có vườn trông ra hồ, một đoạn phố còn sót nhiều villa kiểu Pháp. Bà chủ quán gầy sắc, ánh mắt nhìn đanh, tôi kêu một lon bánh ba và ly cà phê đá. Bao nhiêu lần tôi với em ngồi cùng nhau hay uống kiểu này. Trong túi tôi còn một gói dở Marlboro. Tôi nhìn em và em nhìn mông lung. Khuôn mặt của em những tháng gần đây gầy, da xạm, cặp mắt hơi nhúu hần vài nét nhăn trên vầng trán xanh khắc khổ. Bây giờ nhớ lại lần gặp cuối đây, tôi vẫn thấy buồn. Một kiểu buồn với những nét cào nhức buốt. Tôi đã làm gì để em đau

đón và trở nên dửng dưng. Tôi hút thuốc miệng
đắng nhả những vòng khói vô hồn lênh loãng. Tôi
nhấp ngụm bia quen tay khuấy hộ em ly cà phê. Ở
trong sâu xa tôi biết mọi chuyện cơ hồ khó cứu vãn.
Tôi bắt đầu nói và nói nhiều, cố dẫn giải như hồi
đầu mới yêu em. Tôi tránh không nhắc về cái tát,
không nói về Trần Bình. Tôi nói, tính tôi em đã biết,
dở nhiều hay ít. Nếu em còn yêu tôi mong em bỏ
qua những chuyện linh tinh, tôi sẽ dần dần sửa
chữa. Lương lự, tôi cũng xin lỗi mặc dù không thật
lòng. Tôi cũng ghen tuông như bất cứ người con trai
nào yêu lần đầu.

"Anh nói hết chưa".

Thủy nhìn đồng hồ và cau mặt khi tôi lấy tay che
đồng hồ.

"Anh yêu em".

"Anh nói hết chưa".

"Vâng, anh đã nói hết".

"Thế thì đến lúc phải về rồi".

"Em không nghe anh nói một chút gì sao".

Thủy đột nhiên thở dài, hình như là cay đắng.

"Quá nhiều lần nghe anh nói rồi".

"Tha lỗi cho anh, một lần nữa, anh xin em".

"Thực ra anh có lỗi gì đâu".

"Em đừng nói thế".

"Ngày xưa, có nhiều lúc, cứ luôn nghĩ mình là
người hạnh phúc nhất".

"Lúc nào anh cũng yêu em".

"Thôi"

"Cái gì cơ",

"Đã đến lúc phải đi về".

Thủy đứng lên. Tôi cầm hai tay của em.

"Anh bỏ ra"

"Tha lỗi cho anh".

"Anh bỏ tay ra".

"Thủy".

"Anh đừng làm tôi khó chịu".

Có cái gì hung bạo chợt găm lên trong sâu tôi, vô thức tôi giơ cánh tay. Thủy đứng thẳng trừng trừng nhìn tôi. Thật là hết. Tự nhiên tôi thấy bải hoải. Thủy kêu thanh toán tiền. Tôi ngồi yên vô hồn nhìn Thủy mở khoá xe, đạp từng vòng từng vòng, khuất nẻo vào ngã tư Nguyễn Du - Trần Bình Trọng. Tôi khóc, gục mặt xuống cái bàn mây ngai ngái mùi tàn thuốc ẩm mà nức nở. Không biết bao lâu, có tiếng bà chủ the thé vọng vào gọi phích nước sôi trong nhà. Tôi đi về hướng hồ, mơ màng thấy chân mình dẫm xuống nước. Mặt hồ đen thẫm thẫm một màu tuyệt vọng. Tất cả đều là vô nghĩa. Tôi giật mình vì một cái cầu bạo ngang sườn. Cô nàng mặt phấn với mi mắt xanh lét nhéo nhợt môi mọc. Tôi đang sống và tôi chưa biết phải làm gì. Tôi quay về nhà với mẹ. Những tuần tiếp đó tôi lang thang bao nhiêu quán rượu. Nhiều buổi chiều khi đã mềm mềm môi

tôi phi xe lên cầu Thăng Long. Từ trên cái lan can cao tít của cây cầu tôi nhìn dòng sông đỏ cuộn cuộn chảy. Tôi bình tâm hơn, lẩm nhẩm kêu tên Đức Mẹ. Đột ngột có cơn gió sắc như bất hạnh thổi tung tà áo tôi đã phanh dỡ. Lạy Chúa, Người thật công bằng. Tôi có tội, không phải nghiệp chướng từ kiếp trước mà ngay ở kiếp này tôi đã làm nhiều bậy bạ. Tôi kêu van Chúa xin Người hãy thương tôi. Hiển nhiên không oan trái gì khi em bỏ tôi. Tôi cũng đã dừng đứng tàn nhẫn với nhiều người. Sao tôi lại mất em. Không có em. Suốt năm năm liền tôi đã quen có em. Gió trên cao quần quật thổi. Một cái xít-đờ-ca của cảnh sát cơ động đi tuần. Viên Đại úy có hàm râu quai nón nhìn tội nghi ngờ. Tôi nhìn thật đậm vào lòng sông. Tôi thấy nhỏ nhoi và tuân theo ý Chúa. Tôi là một tín đồ cơ đốc giáo và giáo lý không cho phép tội tự hủy hoại. Tôi hét lên cho giọng mình lạc vào gió. Không phải hét mà là gào gọi. Lạy Chúa, xin Người đừng bỏ con. Tôi thả người nằm xuống mặt cầu. Đỡ thấy hoang mang, đỡ thấy hư vô. Tôi lại trở về sở hữu sự mệt mỏi và bơ vơ.

Ngày cuối cùng ở Sài Gòn, mọi người tổ chức picnic mừng thành công của triển lãm. Nhã gõ cửa phòng rủ tôi đi Lái Thiêu. Anh Sáng đang chờ dưới nhà tự tay lái cái Toyota Crona. Tôi nói với Nhã không phải tôi mệt, nhưng tôi không muốn đi. Bạn tôi chỉ muốn tôi khuây khỏa. Ôn lớn của bạn, tôi chỉ

biết để trong tâm. Mấy hôm nay tôi và Nhã đều nhớ con bé Phương. Tôi theo Nhã đi xa lần này là lần đầu, bé Phương phải đi học. Nhã đi rồi và tôi úp mặt vào cuốn Tân Ước. Cuốn này tôi cầm của thư viện Nhà Chung, ở nhà tôi cũng có vài bản Tân Ước, nhưng bản này do chính Đức Hồng Y chấp bút. Nhiều hôm không uống rượu, tôi vào toà Tổng trình với cha Mai xin người cho phép tôi đọc lại mấy đầu sách của cha Teilhar de Chardin. Cha Mai là quản thủ phòng đọc của chủng viện có dáng dấp một nhà giả kim thuật thời trung cổ. Cha là vị linh mục có tâm tri thức bách khoa rộng đến kinh ngạc. Thông thạo khoảng tám ngoại ngữ, kể cả tử ngữ Sanscrit. Cha là bộ đại từ điển về lịch sử truyền giáo vào đất Việt. Người thương tôi nhiều, có lẽ vì loay hoay thần học ở tôi. Cũng như nhiều kẻ đọc tạp nham, sự trong trắng của đức tin của tôi bị vấy sạm bởi những lập luận logique lạnh lùng của chữ nghĩa. Jean Guiton, một triết gia rất già người Pháp nói "Có một sự đối lập thâm trầm giữa đức tin và lý trí. Bằng cách làm cho lý trí tin là điều khá khó khăn nhưng nhất thiết phải làm cho đức tin trở nên có lý". Cha Mai cười hiền với tôi khi tôi trích dẫn. Ở mức độ nào đó, tôi là người đọc sách. Có những thông điệp của Thiên Chúa tôi đòi thực chứng. Ông trẻ của tôi, cụ linh mục Đức khuyên tôi nên có cái nhìn trực giác, hao hao Thiên tông. Tôi làm sao mà

đạt tới cảnh giới đó. Tôi không thể đủ bản lĩnh và nội lực tham chiếu những bí nhiệm của thần học. Tôi biết, những vấn nạn mà tôi đang vấp không chỉ vò xé riêng mình tôi. Nhưng mọi người vượt qua được mà sao tôi tụt lại. Tôi ngồi một mình trong căn phòng lớn có đậm mùi đặc biệt của sách cũ. Những cuốn sách của nhiều thứ tiếng gáy bọc da chữ màu vàng. Trên cao vút của bức tường đối diện là mẫu tượng Chúa Jésus chịu nạn. Tôi dăm dăm nhìn. Meirter Eckhart nói "Đôi mắt của tôi nhìn Chúa là mắt của Chúa nhìn tôi". Tôi vĩnh viễn không còn cặp mắt xanh non nhìn đời nữa. Và như thế là tôi mất hết. Tôi cúi mặt vào trang sách thầm cầu nguyện. Chao ôi, một triết gia lý trí như Pascal cũng phải nói: "Đức tin là món ân tặng của Chúa chứ không phải là món ân tặng của lý luận". Tôi chọn cuốn dễ đọc nhất, hành trình đến với Chúa của thánh Phan Xi Cô. Tôi không thấy hào hứng. Đã có giai đoạn dài tôi từng bị như vậy, đọc sách cứ chuội ra. Cha Mai nói dạo này tôi không được khoẻ.

"Thưa cha, tại sao người con yêu nhất lại chán ghét con".

"Con nghĩ đến con nhiều quá không".

"Con có tội ư. Không, ở đây không có sự công bằng".

"Đối với Thiên Chúa lòng nhân từ còn cao hơn công lý".

"Con muốn giáp mặt với Chúa, con muốn thấy một thực thể"

"Bình tĩnh nào con. Meister Eckhart diễn giải thế này. Anh có biết gì về Thượng Đế không. Ngài không phải là như thế và nếu anh biết về ngài như là một cái gì, thì anh hoàn toàn dốt nát và dốt nát luôn đưa đến thô bạo. Vì trong các tạo vật cái dốt nát là cái thô bạo. Con không được hận thù kẻ cả khi con cùng quần trong bất hạnh".

"Lạy Chúa, con mệt mỏi nhưng con xin Chúa cho con dịu dàng".

"Ôn Chúa, con sẽ trở nên vậy".

Tôi cố nuốt buồn vào trong thở dài.

"Khi đối diện với bất hạnh, con người ta trở nên gần Chúa. Ở người công chính, nỗi bất hạnh càng lớn đức tin càng sâu sắc. Huyền học Cơ đốc nói, Mourir sur sa Croix, chết trên cây thánh giá của mình. Và chính Chúa Jésus cũng nói, phải chết mới được phục sinh".

"Nhưng bây giờ con biết làm gì".

"Hãy thành thực cầu nguyện, đừng có ngã lòng".

"Con có còn gì nữa đâu".

"Con còn tình yêu. Hãy yêu như con đã từng yêu. To love is to pray".

Tôi khép cửa nhà nguyện, đi ra vườn hoa tìm cha Mai, tôi muốn hỏi ý kiến cha đôi điều thuần túy học thuật. Từ xa, tôi thấy Cha đang quỳ dưới chân

tượng Thánh cả Phê rô, đức quan thầy của người.
Tôi mong lung.

Sau hồi đi Sài Gòn ra được vài tuần, anh Sáng mời Nhã đến nhà riêng ăn cơm. Nhã nhờ tôi đi. Tôi từ chối, danh không chính thì ngôn trác trở lăm. Nhã nói kệ và tư cách pháp nhân của Nhã đủ đảm bảo cho tôi. Nhà riêng anh Sáng mới xây thật đẹp, cũng như Nhã anh ở một mình. Anh có mời hai người bạn đã có vợ. Nhìn mọi người tròn đôi, anh Sáng vui vẻ. "Chủ nhân bao giờ cũng là số lẻ. Chủ nhân phải hơi cô đơn, bữa ăn mới ngon miệng". Bạn anh Sáng đều là những chuyên gia trong lĩnh vực hẹp của họ. Một hình như về tài chính, một hình như về sinh học. Suy cho cùng tôi không có một thứ chuyên môn nào hết. Tôi tốt nghiệp trường đại học có vẻ danh tiếng và cái chuyên ngành của tôi lâu lắm không được sử dụng. Một nghề thì sống đông nghề thì chết. Tôi bạc nhược không neo dính vào bất cứ chỗ nào. Hai chị vợ trông đều trẻ đảm đang đi ra đi vào bếp phụ với một bà giúp việc cho anh Sáng. "Hoàng uống đi". Bữa ăn thân mật, mọi người không khách sáo. Anh Sáng rót tràn li cho tôi rượu Sakê. tôi không thích cái rượu nổi tiếng này của Nhật. Có lẽ tôi nghiện ngập những đồ uống đậm. Cũng giống như những bữa ăn có chế độ đậm cao, sau khi điếm qua về thời sự chính trị mọi người chuyển từ tranh luận nghệ thuật sang đề tài tôn

giáo. Anh Phó tiến sĩ Tài chính có vẻ hăng say. Anh nháy một cú ngoạn mục từ kinh điển Phật giáo Đại thừa sang Kinh Dịch. Đó là một trước tác kì lạ đỉnh cao của tư duy người xưa. Dem biện chứng của Hegel so với biện chứng của Dịch như đom đóm so với mặt trời. Anh hùng hồn "Hơn năm nay, tôi đắm chìm trong Dịch. Từ đó tôi có một cách nhìn mới về lưu thông tiền tệ. Dịch quả là vĩ đại". Chị vợ ngồi cạnh tể nhị tiếp cho nhà Dịch học một miếng cá quả. Cá quả thuộc âm rất lợi cho hùng biện. Anh Sáng tham gia tranh luận bằng kiến thức chắc chắn về triết học Phương Đông. Anh kể về cuộc nói chuyện gần đây nhất giữa anh và Giáo sư Nguyễn. Anh không tán thành lý thuyết tập mờ trên phương diện logic thuần túy. Anh có nhãn quan của một người thực chứng và muốn anh thay đổi nhận thức bắt buộc phải có những kiểm nghiệm cụ thể. "Triết học Phương Đông với sự siêu hình và uyển chuyển của nó, để ra đây rầy những nguy tín. Những người Phương Tây ưu tú nhất khi tiếp cận những vấn đề huyền học, họ luôn phân loại và sắp xếp thành hệ thống. Từ đó dễ dàng để biết kẻ trí với người ngu những thằng điên và những thiên tài. Ngược lại, sự mập mờ của Phương Đông tạo ra hiện tượng, châu rìa quanh đỉnh cao học thuật nhan nhản là tà ma ngoại đạo". Anh Sáng sắc sảo và hùng biện. Nhã bảo, anh là một trong vài số ít trí thức của các

trường đại học chính quy được đào tạo tại Pháp, trung tâm văn hoá Châu Âu. Những năm gần đây anh Sáng công tác nhiều ở Nhật và Trung Quốc. Một mẫu người văn hoá kết hợp tinh hoa Đông Tây luôn là khao khát muôn đời của Unesco. Anh Sáng với chai Sakê rót đều, rồi từ tốn nâng cốc chạm riêng với tôi, cái li của anh khiêm nhường để dưới. Tôi tự chửi thầm mình. Ở tôi có một thói xấu cố sửa không nổi, đã uống rượu là quên hết phép tắc lễ nghi. Anh Sáng tiếp tục "Tuy thế khi nghiên cứu những vấn đề nhận thức luận, nền văn minh Phương Đông đã đưa ra một phương pháp có thể hãnh diện với Phương Tây đó là Thiền". Anh Sáng, bằng những thông tin chuẩn, giới thiệu sơ lược lịch sử Thiền tông. Anh đưa ra những lập luận tối ưu của người Phương Tây nhằm khám phá nhanh nhất những bí mật Thiền. Tôi uống rượu và giữ ý tọng vào mồm mình miếng cá nướng to vừa phải. Phó tiến sĩ Sinh học có hai năm rưỡi Đông Du, tham gia đề tài này bằng những kinh nghiệm của chính bản thân. Thiền tiếng Nhật gọi là Zen. Một đạo pháp huyền nhiệm chỉ thành tựu ở những người có nghị lực. Sau ba năm hành Thiền, vừa thực nghiệm ngồi một hai tiếng ở tư thế hoa sen vừa tham khảo những tài liệu tiếng Nhật, Phó tiến sĩ Sinh học đã mở được tất cả các luân xa và đặc biệt gần đây phía trên dạ dày ở phía dưới cơ hoành có cảm giác đang

thấy nở một bông sen. Nhã nhìn tôi khuyến khích. Tôi liên miên uống đến mức mọi người phát chán không rót thêm. Hồi tôi học Dịch với người thầy đã mất, tôi rủ thêm thằng Du. Ba thầy trò ngồi xếp bằng tròn uống rượu sắn làng Vân trên cái gác xép mà thầy mới coi. Khi giảng đến câu "Thệ giả như tư phù bất xả trú dạ", thầy tôi đùa "Nghĩa là kẻ hiền giả uống liên miên trôi chảy ngày đêm không ngừng". Tôi là học trò trực truyền của thầy, với lối dạy phản khoa học ấy làm sao tôi dám tranh luận với người lạ. Anh Sáng quay sang tôi.

"Nhã khen Hoàng giỏi về tôn giáo lắm".

"Thưa anh, nhà em theo đạo Thiên Chúa".

"Mình đang muốn hỏi Hoàng vài điều thắc mắc ở Kinh Thánh".

"Em sợ em không trả lời được vì có khi thắc mắc của anh thì cũng chính là của em".

"Thế tại sao cậu lại có Đức tin".

"Em nói là bản khoản giống anh vì ngày xưa em đọc Kinh Thánh còn bây giờ em hết bản khoản rồi, đơn giản là em không đọc nữa"

"Tôi không hiểu ý cậu".

"Có lẽ em say rồi".

Tôi uống nhiều không hẳn vì tôi buồn, mà vì tôi được uống Johnny Walker. Tôi cũng muốn tranh luận để anh Sáng vừa lòng nhưng sợ mình không biết cách. Anh Sáng được tiếp xúc nhiều với những

người phương Tây, mà theo Suzuki nhận xét, người phương Tây (khái niệm bao trùm cả Mỹ) sống mũi thẳng cặp mắt sâu tinh anh dưới vầng trán rộng, có phải thế chăng mà họ rất giỏi về phân tích biện biệt. Tôi không có năng khiếu và cũng không được học hành theo kiểu đó, tôi thậm chí mong anh Sáng thông cảm. Riêng tôi thấy bữa rượu cũng vui. Những người đàn bà thì đảm đang, còn những người đàn ông thì thông minh. Tất cả những người thông minh đều yêu thích học thuật. Tôi cũng đã được rất nhiều những người thông minh dạy dỗ và đa phần trong số đó tôi thấy họ chỉ thông minh thôi. Tôi đã thấy những người có tiếng là giỏi Dịch mà không phân biệt nổi hai quẻ Càn Khôn. Nhiều người từng vô số khảo cứu về Kinh Thánh nhưng Cựu Ước, Tân Ước chính bản chưa liếc lấy một dòng. Tri thức, thành phẩm cao hơn kiến thức ở họ chỉ là sự phô trương. Họ đầy đặn bằng cấp, có lòng tốt và nhiệt tâm theo kiểu của họ. Tri thức của họ rất sắc sảo nhưng tri thức là tri thức. Nếu tri thức là giải thoát thì hà cớ gì nhị tổ Huệ Khả phải chặt tay. Tôn giáo là thông dụ chứ không phải để bàn thuyết.

Trời tạnh hẳn mưa, tôi dắt cái xe Dream II đi đến trường đón con bé Phương. Hai bên vỉa hè đông đầy phụ huynh học sinh. Trường Trưng Vương với luật bất thành văn là dành cho những nhà khá giả. Bọn

trẻ con tan ra, phần đông mũm mĩm quần áo nhiều màu sắc. Tôi đỗ xe đằng sau một cái NISSAN biển trắng. Người đàn ông trong xe còn quá trẻ, mồm ngậm tẩu dáng doanh nhân. Người Hà Nội đang giàu. Thực ra có nhiều tiền không phải là xấu. Bạn tôi đã giàu và em tôi đang tập tọng làm giàu. Tôi đã thấy nhiều người có tiền, hoặc tốt hoặc không tốt. Tôi đọc đâu đó thấy rằng, đồng tiền không có khuôn mặt riêng, nó mang bộ mặt của người cầm nó. Cũng có lý. Đồng tiền ở tay người đại lượng thì khoáng đạt, ở đứa tiểu nhân thì dè tiện. Nhã bảo: "Người nhiều tiền thường phải tàn bạo". Tôi không hiểu rõ lắm. Tài tôi hèn không có khả năng và điều kiện làm ra nhiều tiền. Con bé Phương lùn cùn đi đầu cầm biển lớp 4B. Lớp nó xếp hàng đôi, không hiểu sao chỉ toàn đứa béo. Con bé Phương mặc bộ thể thao tím sẫm cổ quàng khăn đỏ, càng lớn trông nó càng giống thầy Lâm. Năm ngoái trước khi đi Pháp, thầy Lâm qua tôi. Thầy sang đấy bảo vệ luận án Doctor theo lời mời đích danh của một Đại học đường có tiếng ở Pari. Thầy Lâm đi với vợ chưa cưới và sẽ làm lễ thành hôn tại Pháp. Vợ của thầy là con một Giáo sư đầu ngành y, kém thầy mười chín tuổi. Chúng tôi ngồi tay ba ở khách sạn Dân Chủ, tôi chúi mặt vào lá số tử vi thầy vừa đưa. Phụ nữ khi sắp có hôn nhân thường say mê bói toán. Tôi hay uống rượu với chân gà của một quán có cô chủ còn

trẻ. Bỗng một tối vật nài đòi tôi xem số. Tôi biết chắc thằng bạn nào đùa nhả định từ chối, nhưng thấy vẻ quá thành tâm của cô chủ nên không dám. "Anh cố xem về sau em có nhiều tiền không". Tôi bảo, nếu bán chân gà với giá này đương nhiên hậu vận sẽ dồi dào tài lộc. Cô chủ quán lườm, rầm thảng sau cô lên xe hoa về nhà chồng. Tôi thấy hôn phu rồi, lái xe "công nông" bấp chân cùng cục. Tối thứ bảy nào cũng qua, tỏ tình bằng cách véo mông cô chủ một cái, lặng lẽ ngồi vào góc làm một hơi hết cốc vại rượu thuốc. Tôi nói đùa "Anh ấy trầm tính nhưng là người dịu dàng. Biết uống rượu chút ít, nhưng làm được bội tiền. Nếu có gia đình chỉ biết vợ với con". Cô chủ quán tươi mặt ngấm ngấm cất vào đĩa của tôi cái mề ngỗng. Vợ chưa cưới thấy Lâm nhìn tôi dò xét, tôi lảm bảm tính can chi. Nữ số có Phá quân thủ mệnh thì chẳng đơn giản. Cô bé hai mươi tuổi với cặp kính 4,5 diop. Mũi to và cái mồm mênh mông được viền bằng cặp môi dày. Vì thấy Lâm tự nhận là tín đồ của chủ nghĩa duy mỹ nên tôi nghi ngờ tính chất của cuộc hôn nhân. Ái nữ của giáo sư có tên họ mang huyết thống hoàng tộc ăn miếng thỏ quay, nhai tí ty rồi hình như ngậm, chắc lúc nhỏ được bố mẹ chiều. Cô nàng nũng nịu quay sang hỏi thầy Lâm, nước dãi nhỏ giọt xuống khăn bàn trắng muốt, thầy Lâm cau có nhăn mặt. Tôi uống cạn suất đúp Whisky và bắt đầu thấy thương

thấy.

"Anh Hoàng, lá số của em thế nào".

"Thưa, lần đầu được thấy một lá số đẹp đến vậy".

"Anh xem thật kỹ đường chồng con hộ em".

"Dạ, cung Phu ứng đúng thầy đây ạ. Đẹp trai, hiền đạt, tài lộc dồi dào".

"Đâu, đâu, những sao nào".

"Dạ. Ân quang này, Thiên quý này. Thưa, cả một chùm lấp lánh".

Thầy Lâm nhìn tôi, cố nén thở dài. Thầy trò biết nhau mười mấy năm tính tôi thế nào thầy đã thuộc.

"Cách đây chừng hai tuần mình có gặp Nhã".

"Dạ".

Tôi muốn né đề tài thầy nêu. Thầy đã có một hôn nhân phẳng phiu, chuẩn mực. Tôi mong thầy nhớ ra và đừng tự làm gợn. Thầy Lâm vẫn thản nhiên.

"Cô ấy đi cùng với một người mà mình biết".

"Dạ".

"Hoàng này, thực sự cậu tin có số không".

"Sáng chủ nhật em vẫn đi lễ đều".

"Nhưng hình như giới thuyết tôn giáo của cậu không đề cập đến số mệnh".

"Thưa vâng. Đức Chúa Jésus không phải là một nhà tiên tri. Và khi Người nói đến cái quá xa xôi và siêu hình của tương lai, em chỉ hiểu đơn giản đấy là những khái thị".

Thầy Lâm chợt gõ mạnh ngón tay trở xuống bàn.

Một thói quen nhiều năm của giảng đường.

"Đừng ăn kiêu ấy nữa".

Cô vợ sắp cưới mồm méo xệch bắt đầu sụt sịt. Tôi uống rượu như thằng phàn phu, cắm mặt vào ly. Lúc tôi ngẩng lên, chỉ thấy mình thầy Lâm. Tôi rủ.

"Em với thầy đi chỗ khác uống đi".

"Tôi bất hạnh quá".

"Đến mừng mấy thì thầy bay".

"Leo lên lưng cạp không tụt xuống được nữa. Đời tôi là một chuỗi sai lầm"

Bữa rượu cuối cùng với người thầy tôi có nhiều cảm tình là vậy.

Cái gì đẩy chán nản buồn bã theo tôi suốt mấy tuần kế tiếp. Tôi đến đón Thủy chỗ thực tập mới. Sau lần cãi nhau có cái tát, mọi chuyện trở nên găng gượng. Thủy lảm lì và tôi mệt mỏi.

"Em cứ muốn tình trạng này kéo dài mãi sao".

"Anh Hoàng, em cứ thấy mình ngất ngư như trên mây".

"Em cứ thư giãn đi".

"Hay chúng mình tạm không gặp nhau".

"Em giận anh đến thế kia à".

"Em thấy người khó chịu lắm".

"Được rồi tùy em. Nhưng em nhớ rằng chuyện chúng ta không phải một sớm một chiều".

Thủy gục đầu vào vai tôi, đột nhiên tôi thấy cău.

"Nghĩa là anh có lỗi".

"Không, anh chẳng có lỗi gì. Em chỉ thấy anh không yêu em và hình như em cũng hết yêu anh".

"Em muốn chia tay".

"Em chưa nói vậy, nhưng cho em xin một khoảng thời gian".

"Anh cho em đấy, hai tháng có đủ không".

Khi nóng giận người ta thường mất khôn. Tôi đã nhiều lần chứng kiến hoặc mình hoặc người khác cuồng loạn trong cơn lũ tức bực. Tình yêu của chúng tôi đã từng bị tổn thương bởi một hành vi nông nổi và ngu xuẩn của chính tôi, xin đừng lặp lại. Thủy đi vào ngõ nhà mình không chào tôi và bước vội. Đáng nhẽ tôi phải giữ tay em lại hôn lên môi em như bao lần tôi đã làm như vậy khi đưa em về. Sự tự ái của người đàn ông khác xa sự tự trọng. Nhưng hai cái có mối quan hệ âm bản nào đấy. Nếu cô ta không muốn gặp mình nữa thì thôi. Tình yêu cao cả thật nhưng nhân cách còn cao hơn. Chiều nào tôi cũng đi tới quán lê la với bạn bè. Tôi không biết em còn rất bé và đáng ra tôi phải rất dịu dàng. Tôi buông xuôi theo sự ích kỷ của tôi. Ma đưa lối, quỷ dẫn đường, lại một buổi tối nữa. Tôi uống đã khá khá và tôi thấy vô lý là hai tháng chúng tôi không gặp nhau. Tôi loạng choạng dựng xe, Thủy ngồi trên giường xem chương trình thời sự Quốc tế ở Tivi. Tôi chào bố mẹ Thủy, hai cụ đáp lễ xã giao. Mấy đứa em đang học nhìn tôi e dè. Thế là mọi người phong phanh

biết chuyện. Tôi chẳng giữ ý, chăm chăm nhìn em. Thủy ngược nhìn tôi, cặp mắt lấp lánh có nét mừng. Tôi xin phép cho hai đứa, Thủy không nói gì vào buồng trong thay đồ. Mẹ Thủy hỏi mấy giờ về, Thủy nói cũng có thể về hơi muộn. Từ đầu phố Hàng Bọt tôi đi xe chậm chậm qua Lăng Bác lòng vòng tới đường Thanh Niên. Ngày xưa những lúc vu vơ đi lang thang chúng tôi vẫn thường như vậy. Suốt suốt một đoạn im lặng. Tôi vòng tay ra sau cầm tay Thủy, em để yên.

"Chắc em còn giận anh".

"Đừng nói chuyện ấy nữa".

"Anh yêu em".

Một tốp đưa xe lạng lách vượt qua chúng tôi. Bọn trẻ chừng mười sáu, mười bảy ăn mặc kỳ dị. Cả con trai lẫn con gái đều quấn khăn phủ la chéo quanh đầu, nhang nhác trông như cướp bể. Tôi nín thở hồi hộp nhìn theo, phía trước là ngã tư Hoàng Diệu thường có cảnh sát cơ động. Gần ba chục cái xe rồ ga cắn đuôi nhau vào cua. Từ sau gốc cây, hai viên cảnh sát giao thông đã nấp nháy ra vụt túi bụi. Đều hệt cả, bọn trẻ hô hô cười.

"Chúng mình bàn chuyện cưới đi".

"Anh lại uống rượu rồi phải không".

"Có chút chút".

"Anh vẫn vậy, chẳng thay đổi gì cả".

"Em muốn anh phải như thế nào".

Thủy im lặng, bàn tay em vẫn để hờ trong tay tôi.

"Hay em muốn anh phải giống như Trần Bình".

Thủy nhấc tay ra khỏi tôi. Đám đua xe rầm rầm lượn lại. Ngu xuân tôi buột thêm.

"Trần Bình tuyệt vời, có đúng không".

Tôi bỗng thấy không khí xung quanh khô đặc. Dù đã uống nhiều tôi cũng biết mình viêt vị. Tôi hay đùa cay độc. Nhưng đùa sau lưng kẻ khác là điều tôi vẫn không thích. Khi người ta đang hăm hực, người ta thường dối tính. Hai đứa chúng tôi miên man đi quanh Hồ Tây trong căng thẳng. Chợt Thủy khàn khàn khô khốc nói.

"Chúng mình không còn yêu nhau".

"Anh không biết em như thế nào, còn anh, bao giờ cũng yêu em".

"Anh ngộ nhận".

"Ngộ nhận được coi là một thuật ngữ sở hữu riêng của chủ nghĩa hiện sinh".

"Anh nghiêm túc đi".

"Nhiều người nghiêm túc hơn anh rồi".

Chợt Thủy hét lên "Anh chán lắm". Thủy nhào xuống khỏi yên xe, tôi vội vàng đạp phanh gấp. Dù tốc độ có chậm nhưng cái kiểu nhảy xuống đột ngột ấy cũng làm Thủy loạn choạng suýt ngã. "Đứng lại". Tôi gần giọng. Thủy vẫn không quay đầu bước thấp bước cao trên vỉa hè nham nhở. Tôi buông tay lái xe, với theo. Cái xe đồ nghe rõ tiếng đèn xi nhan

võ. "Đứng lại". Chúng tôi đối đầu đứng giữa vỉa hè. Thủy lầm lỳ nhìn tôi. Cho đến bây giờ tôi đã hiểu được nhiều điều và điều cuối cùng tôi hiểu là cái nhìn lầm lỳ ấy.

Con bé Phương Phương vẫn đòi ngồi trước. Mái tóc dày của nó, thơm mùi Lux, cọ ngang cằm tôi. Mỗi ngày nào tôi còn bế nó một tay. Nó nói đủ chuyện linh tinh nhưng không thấy đòi quà. Nó cũng không hỏi tại sao tôi đi xa lâu, chắc Nhã dặn nó, cũng có thể không phải. Nó biết tôi buồn và nó thương tôi. Khi gặp chuyện đau đớn tuyệt nhiên không nên gặp những người tự nhận là chín chắn là trưởng thành. Cái quan tâm sắc sảo của họ đầy thô bạo chủ quan. May mắn là tôi biết uống rượu. Cũ bôi tiêu sấu, sấu hoàn sấu. Thà vậy còn hơn là không biết cầm chén. Nhưng mệt mỏi đến mức không uống nổi rượu thì tôi hay xem bọn trẻ con chúng nó đùa. Bé Phương Phương vĩnh viễn là tuyệt vời. Tôi tỳ cầm xuống vai con bé cố không nghẹn ngào, cứ thế chẳng để ý vượt qua ngã tư đang đèn đỏ. Nhã tự làm cơm chiều có con cá quả chưng cân rưới lược bia. Tôi mở cánh tủ lạnh đầy nặng vì xếp nhiều rượu. Nhã bảo là uống Hennessy. Bà U dọn xong mâm bát xin phép đi xuống bếp. Tôi thuộc tính U rồi nên cũng không nài.

"Con có ăn lòng cá không".

Tôi ướm, vì thấy vẻ chăm chăm của con bé

Phương. Nó đang tròn đôi mắt nhìn bát tôi.

"Cá quả ngon nhất là bộ lòng".

"Con ghê".

"Ừ, thế con ăn lòng gà đi vậy".

"Câu kệ nó". Nhã nhấp một ngụm rượu. "Cậu làm thế nó lại quen cái thói ăn phải đứt".

Con bé Phương hơi phụng phịu, có tôi nó làm nũng tí xiu. Nhã chủ trương trẻ con phải tự lập từ bé. Tôi không dám góp ý, mọi người bảo tôi hay dựa dẫm. Mà có lẽ đúng, cho đến giờ đã ba tư ba năm tuổi đầu, tôi cũng chẳng định nổi mình là cái giống gì. Tôi uống hết ly đúp và thêm thuốc. Cái cửa sổ có rèm hồng nhạt, Nhã bịt đi lấp vào đấy điều hoà National một cục.

"Trước hôm vào Huế cậu có qua cơ quan không".

"Có".

Tôi nghỉ đều đặn không ăn lương chừng nửa năm thì đi làm lại. Khánh và Thu Trang cầm thông báo của đích danh giám đốc gửi cho tôi. Có vẻ một cơ chế kinh tế mới đang thành hình. Văn phòng chỗ tôi, sau một hồi tách nhập lẫn lộn qua khoảng ba bốn nơi chủ quản đã chuyển sang thành công ty. Mộng Hoa làm kế toán trưởng tất tả đi đứng cho đúng kiểu một cán bộ năng động trong thời kỳ kinh tế thị trường mở. Mọi người bắt buộc phải đeo thẻ ghi tên và chức danh, tuyệt đối không được hút thuốc trong giờ. Giờ hành chính nghiêm túc được bắt đầu 7h30.

Hai cậu bảo vệ, vốn là bộ đội đặc công giải ngũ, vừa được tuyển đứng nghiêm trong bộ đồng phục là thẳng ly ghi tên những kẻ hay đến muộn. Tôi cùng hai nữ cán bộ nữa vào trình giám đốc. Hai chị này có lý do chính đáng, vì hơn bốn mươi tuổi mới sinh con đầu lòng. Tôi cung kính đưa một xấp y bạ, Sếp gạt đi nghiêm mặt phủ dụ. Sếp của tôi có bằng Phó tiến sĩ tại chức, đây được coi là tiêu chuẩn mới để đánh giá cán bộ. Hôm đại hội toàn công ty nhằm mục đích giới thiệu giám đốc, tôi đến từ sớm vì Mộng Hoa dặn sẽ phát tiền ăn trưa vào đầu buổi họp. Sếp ra mắt trong bộ com lê sẫm, nói ngọng nhưng khá dễ nghe. Cứ mỗi đoạn ngắt mọi người lại vỗ tay rầm rầm. Lúc sớm phát phong bì, ai nấy đều ngấm ngấm mở, hoá ra sếp thoáng thật. Lương trong vòng ba tháng tăng lên gấp bốn lần. Bản tin của ngành cho biết, theo những dự báo kinh tế chiến lược thì ngành tôi được coi là mũi nhọn mà công ty tôi lại là mũi nhọn của ngành. Phòng làm việc được lắp tứ tung điều hoà (air-conditionner) và nhà vệ sinh (toilette) thơm đậm mùi nước hoa Pháp. Một số cán bộ nữ cao tuổi chậm chễ khi đăng tên mình lên mục tìm bạn bốn phương có kèm tên cơ quan đã liên miên nhận được thư làm quen. Đột nhiên, có tin sếp "băng". Toàn bộ nam phụ lão ấu của công ty bật nức nở, trước đây hai hôm Giám đốc tuyên bố đến cuối quý sẽ có thưởng. Mọi người

lũ lượt hàng đôi đến nhà thăm sếp, hoá ra sếp bị bắt khi đang đánh bài. Giám đốc của tôi không thua nhưng ông Giám đốc bạn ngồi cùng chiếu lại thua. Ông này đặt cái xe Toyota, mười hai chỗ mà xí nghiệp ông ta vừa mua. Khi ra toà ông ta vừa khóc vừa khai sếp tôi chơi cờ bạc bịp. Mọi người ở cơ quan nửa tin nửa ngờ, nhưng ai cũng phải công nhận khi sếp ký tập công văn đầy sếp lật nhanh như tráo bài. Tôi thì thoảng có xem phim Hồng Kông thấy người đánh bạc thường tiêu không tiếc tiền, thảo nào sếp hay có thói quen thưởng hậu. Khoảng hai tuần rông rã cơ quan xôn xao rồi mọi việc đâu lại vào đấy. Đám phụ nữ tiếp tục kể bệnh mình và kể tội chồng. Đám đàn ông vò đầu bứt tai vì sự lên xuống thất thường của đội AC Milan. Mộng Hoa vẫn là trưởng phòng trực tiếp của tôi. Tôi được phân công ngồi trực điện thoại, thể làm việc để chúc danh là Telephonist. Bản lĩnh của Mộng Hoa, nếu theo bảng phân loại của Kim Dung tiên sinh sẽ liệt nàng vào môn phái Nga My, môn phái này có nhiều nữ cao thủ chuyên sử dụng võ công âm nhu. Nội lực và hoá hâu của tôi đều kém, trúng phải "sát âm thủ" của Mộng Hoa nữ hiệp kể cũng không ân hận. Phòng điện thoại tổng đài rộng chừng năm mét vuông ngột ngạt tà khí, liên tục nhấp nháy những tín hiệu hai màu xanh đỏ. Tôi không thể đứng dậy đi đâu vì thi thoảng lại có cú phôn xin được nối máy. Mười lăm

ngày đầu tôi kiên nhẫn nhai kẹo cao su ngồi đọc Camus, suốt hai tuần cứ ngắc ngứ không hết nổi chương đầu "Dịch hạch". Chuông reo, nhắc phone nghe giọng nam còn đỡ sợ, sợ nhất là giọng nữ cao eo éo một ngữ điệu trạ tẩn. Tôi nhả nhận thua gửi chỉ được vài ngày, sau bản tính, nói năng cộc lốc. Có một nàng ở công ty Thương mại quận là bạn của Mộng Hoa, chắc cũng vừa được lên sếp cứ chừng mười lăm phút lại gọi. Nhiều lúc tôi ngấm ngấm bật speaker nghe trộm. Đủ thú chuyện. Nàng có chồng rồi và đang định mai mối cho sếp tôi một anh bốn mươi tám tuổi ở Văn phòng Hội đồng Bộ trưởng. Anh này bỏ vợ, có một con riêng. Rất tiếc gần đây thằng bé có vài triệu chứng đỡ hơi. Sếp tôi áng chừng đã đi chơi vài ba lần với trung niên Rômêô, nhí nhảnh tường thuật cho bạn câu chuyện hẹn hò bằng văn phong thuyết minh của phim "Người giàu cũng khóc". Chị nàng kia vun vào với nhiệt tình khá khả nghi. Sếp tôi hôn hờ "Anh ấy đa cảm nhưng hơi buồn. Anh ấy lo lắng chuyện thằng bé con và mình. Anh ấy chưa thể hiểu được sự cao thượng ở phụ nữ. Hôm rồi, anh ấy đọc tặng mình một bài lục bát đã gửi báo Người Hà Nội. Ô, tất nhiên là chưa đăng. A lô nghe mình đọc nhớ. Trời mưa tháng sáu lay rây. Gió oi... Công văn 124 tôi xem rồi. Vâng, đồng chí cứ chờ máy". Lúc đầu tôi cũng ngỡ ra vì nhịp điệu trữ tình bị phá vỡ bởi tác phong hành

chính, nhưng về sau cũng hiểu. Đúng lúc ấy có người đưa trình sếp ký vài cái chứng từ vớ vẩn. Tôi thò đầu ra khỏi buồng trực ngó sếp. Ở góc phòng, vẻ quan trọng, sếp ngắm nghía cái hoá đơn màu đỏ mà cô bé văn thư trình trọng đưa. Chừng phút rưỡi sau bài thơ tình lục bát lại du dương cất lên. Phía đầu dây bên kia, đôi khi cũng xảy ra chuyện tương tự. Tôi nhả kẹo cao su lồi chai rượu giầu ở găm bàn vừa nhấm nháp vừa tính kế. Sang sáng đầu tuần của một ngày giữa tháng, tôi đi muộn và khi đi ngang qua chỗ sếp tôi gật đầu chào "Alô". Sếp nhú mày. Đến trưa tôi tiếp tục chào hai người cùng phòng cũng bằng "Alô". Ngày đầu mọi người còn cười, sang ngày thứ hai thì không dám. Để tăng sức ép tôi bắt đầu trả lời phon cực kỳ lễ độ nhưng với ngữ điệu của một kẻ sắp khóc. Thông tin vẫn chuẩn nhưng được diễn tả não nuột. Đầu dây bên kia chắc người đối thoại ngạc nhiên mồm há hốc, nghe rõ tiếng răng cụng mạnh vào ống nói. Tôi đã thành công mỹ mãn. Cuối tuần họp phòng, Mộng Hoa chính thức chuyển tôi ra ngoài đọc và soạn các công văn, thời gian rảnh theo dõi số liệu các các đơn vị đối tác. Thay vào chỗ tôi là một chị đang có con mọn. Thi thoảng, phải đi ngang qua phòng trực điện thoại, tôi thường thấy chị hướng cặp mắt căm thù về phía trưởng phòng đang cầm ống điện thoại ba hoa. Bất chợt, chị ngoái lại tôi nhoẻn cười thông cảm.

Cơ quan tôi trông vắng ghế "sếp nhất" được chừng hai tuần, rồi một ngày đẹp trời ông Vụ phó Vụ tổ chức đưa về một giám đốc mới. Sếp đẹp trai cao ráo, giọng trầm trầm của người miền Trung. Việc đầu tiên, Giám đốc mới cho bỏ cái khẩu hiệu "Tám giờ vàng ngọc", sếp coi đấy là một thứ phù phiếm đạo đức giả. Thay vào, phòng hành chính cho treo lịch ngày. Tờ bìa có Việt Trinh mặc áo dài, tờ hai có Diễm Hương mặc áo tắm. Các quy chế hành chính được nói lỏng, Giám đốc tuyên bố chỉ chú trọng vào hiệu suất công việc. Sếp làm việc suốt ngày, tám rưỡi chín giờ khuya mới chịu rời văn phòng. Vợ và con sếp đều ở quê, nên sếp coi cơ quan là nhà. Một không khí mới thông thoáng khắp Công ty. Các cán bộ nam đều lấy sếp làm thần tượng, mọi người ăn mặc theo thời trang giám đốc. Cũng cái kiểu Vét-tông-dờ-mi, phong phanh xám nhạt. Cái kiểu tóc vuốt mái hờ một bên bông bên ộp gáy. Tôi đành phải bỏ tiền mua mũ. Tóc tôi bỏ liếm giữa trán, từ bé chỉ để được độc kiểu bỏ đầu ngôi giữa. Tôi không muốn bị đồng nghiệp coi là người xa lạ. Sếp gần gũi mọi người, công ty tôi đông nhân viên nữ, đương nhiên sếp phải thân mật với chị em. Sếp luôn đeo kính râm nhưng cũng có lúc bỏ, mấy cô bé kế toán nhõng nhẽo chưa chồng có kẻ là mắt sếp ướt át nhưng đẹp. Một lần tôi lên trình sếp một văn bản vừa ban hành của Thủ tướng quy định mức thuế

mới đánh vào hàng nhập. Mộng Hoa bắt tôi viết bản diễn giải những phần quy định có dính dáng đến nghiệp vụ công ty. Đêm qua tôi thức trắng ngồi uống rượu với mấy thằng bạn của Tâm. Tôi vào toilette xối nước vào mặt liên tục mà người cứ rữmệt. Loay hoay mãi đến giờ nghỉ trưa mới làm xong. Tôi nhảy ba bậc cầu thang một, không gõ cửa khẽ mở phòng sếp. Giám đốc tôi đang làm một việc mà tôi nghĩ đa phần giám đốc có sức khoẻ hay làm vào giờ nghỉ. Tôi không ngạc nhiên nhưng chuyện bình thường ấy làm tôi vẫn vợ mất gần hai tuần. Đơn giản, ở trong vòng tay sếp là tấm thân lơ lửng của vợ một anh bạn cùng phòng. Cả hai vợ chồng tôi đều không thân nhưng tôi lại thân với thằng con trai khoảng hơn bốn tuổi mà bố mẹ nó vẫn hay dẫn đến cơ quan. Thằng bé thông minh dút dất, hay chuồn vào chỗ tôi ngồi trực điện thoại. Bố nó đang phấn đấu lên phó phòng, luôn được coi là người đứng đắn về tư cách và vững chắc về nghiệp vụ. Hai bố mẹ đều ne nét dạy dỗ nó. Thằng bé quý tôi vì đồng sở thích chơi bài. Để giết thời gian, tôi với nó liên miên chơi "tiến lên" ăn văn phòng phẩm. Có thể là thuốc kẻ, là bút bi, là giấy trắng học sinh in dòng. Khi thua tôi bài, nó lượn lờ khắp các phòng nhà nhận chào mọi người lân la vào các bàn ngấm ngấm rút trộm. Cái áo Bu-dông thùng thình của thằng nhóc là cả một kho tạp hoá. Sau hôm tôi gặp mẹ nó

trên phòng Giám đốc, tôi không thấy chị ta dắt thằng bé đến cơ quan nữa. Tôi thầm hứa nếu còn gặp thằng bé tôi sẽ cố dạy nó uống rượu. Lớn lên, nhờ nó có gặp cay đắng chuyện gì, nó trở thành kẻ nghiện ngập còn khả dĩ hơn là đóng vai người tốt.

Nhã hỏi: "Cậu chán cơ quan lắm à". Tôi lắc đầu.

"Không, mình quen rồi".

"Cậu về làm xê crát te cho mình nhé".

"Cậu nói không bao giờ thêm tuyển mình cơ mà".

"Bây giờ thì khác đấy"

Tôi biết Nhã nói vậy là muốn giúp tôi đỡ bị luẩn quẩn trong mệt mỏi. Quá nhiều lần bạn tôi thật lo cho tôi. Tôi ăn hết bộ lòng cá và uống hết một phần ba chai rượu. Người tôi lem nhem một nỗi buồn chán. Tôi loay hoay và tôi làm phiền nhiều người. Tại sao lại thế. Tôi xoa đầu bé Phương Phương xin phép nó về qua nhà. Nhã đưa tôi ra cửa.

"Mai cậu định làm gì".

Ừ nhỉ, mai tôi phải làm gì. Tôi vẫn vợ đi bộ trên vỉa hè ngân ngấn những vệt nước của trận mưa vừa tạnh. Đã nhiều lần tôi không biết ngày mai tôi sẽ làm gì. Cái thời hăm hở của tôi sẽ chẳng bao giờ vòng lại. Nghĩ như thế là mình đã già. Tôi trẻ hay già. Kafka hay ai đấy nói. "Hồi ơi, tôi không bao giờ được trẻ. Khi tôi trẻ tôi đã già một nghìn tuổi hơn tất cả các ông già". Có những người như thế và bị thế. Hầu như những người đó đều là thiên tài.

Thiên tài là những người dị thường hoặc phi thường. Còn tôi là một kẻ bình thường đang tha hoá thành tầm thường. Những đam mê và khát vọng lớn dần dần thui chột khi liên tục bị vây bởi những điều tầm mún. Tôi yêu và được yêu. Tôi yêu và không được yêu. Ở chỗ này chắc tôi lầm lẫn. Chẳng nhẽ tình yêu lại tầm thường sao. Tôi bị "sốc", cú đột ngột lớn bành trướng làm mọi chuyện chao đảo. Tôi đang mất bình tĩnh, và muốn lấy thẳng bằng ở thời điểm này tôi đừng nên đọc sách nữa. Có một dạo, kẻ cũng hơi dài, tôi ngồi lý lợm trong thư viện. Lúc đầu tôi đọc linh tinh báo và tạp chí để tạo dựng thói quen, sau đấy thì kê những xê ri sách mà tự nghĩ là cần đọc. Thật ra vô nghĩa nhất là đọc sách. Những người biết chữ mà chẳng biết làm gì thì phải đọc. Tôi ngạc nhiên khi thấy nhiều người hăm hở đọc sách để tìm kiếm kiến thức. Họ muốn đạt một cái gì đấy hoặc danh hoặc lợi bằng cách nhồi nhét thật nhiều dữ kiện. Người họ lông bông uyên bác, tự tin một cách lỗ bịch vào mớ chữ nghĩa đã được ướp khô trong họ. Muốn có danh hay lợi thì có nhiều cách và đọc sách là cách vất vả nhất. Nghĩa là về mặt phương pháp luận chưa hẳn đã sai những theo ngôn ngữ thời thượng bây giờ là không kinh tế. Các bậc hiền nhân đều nói đọc sách là một thói quen tốt. Các cụ chắc hẳn nói thật. Em giai tôi bảo: "Các cụ chí thì lớn, đam mê thì nhiều, khát vọng cồn cào

khác người thường. Nhưng có cái chết là không có tiền, có muốn cũng không dám chơi trò gì đương nhiên phải ngồi đọc sách". Cũng kể là có lý. Tôi chịu ơn ở sách vở nhiều nên không dám nói bạc, nhưng nếu thấy tự cảm đã đủ rồi thì cũng đừng nên đọc. Kinh Thánh dạy "cứ gõ thì cửa mở" vậy quan trọng không phải đặt vấn đề là khi gõ cửa có mở không mà chính là tại sao lại phải gõ. Cũng như vậy tôi muốn hỏi Nhã hỏi Tâm là tại sao lại phải kiếm tiền thay vì kiếm có được tiền không. Goethe bảo: "Hãy giữ lấy bởi vì chữ đừng hỏi tại sao". Một câu chơi chữ thông minh. Câu hỏi "tại sao" thường ám ảnh những người đọc sách. Họ gặp vấn nạn đó ở mọi chỗ và thường vô đầu bút tai làm khổ mình để cố tìm ra "bởi vì". Tôi yêu Thiên bởi vì tôi chưa hẳn là một Catholic. Lâm Ngữ Đường nói "Người Trung Quốc rất khó trở thành một người Ky tô giáo", tôi là một người Việt Nam và là láng giềng của người Trung Hoa, nơi sản sinh ra quá nhiều những câu hỏi "Tại sao" mang đậm chất tâm linh phương Đông. Đa phần những người đọc sách đều cuồng si kiến thức. Họ hoang tưởng vào năng lực tuyệt vời của chữ nghĩa dẫn đến thảm cảnh là rơi vào "hố thẳm" của bán loạn. Khác với triết gia tự hay hỏi mình, các vị thiên sư với lòng đại từ đại bi thường trực diện hỏi thẳng những kẻ sa cơ. Người nào có căn gặp duyên bấu vào đó hầu như đều thoát. Những kẻ phúc phận

đấy kẻ cũng không nhiều. Thư viện Quốc gia khá đông người si đọc. Những kẻ nghiện chữ ôm giắc mộng bách khoa ngồi đọc qua trưa nuốt bánh mỳ khô và chiêu giọng bằng nước nhân trần loãng. Họ hiền lành hay cười mủm mỉm và rất thích lân la nói chuyện làm quen. Nhiều năm trước bọn dở hơi thường là bọn say mê văn thơ, giờ đây nền kinh tế mở nó lây lan sang bọn làm Toán, làm Lý, làm Computer, làm Ngoại ngữ. Hình như có hợp đồng không thành văn là hàng năm thư viện giao cho trại tâm thần Châu Quý từ tám đến mười người. Kế hoạch này dễ dàng được thực hiện và luôn luôn vượt mức. Những người đọc sách nhiều trở nên lẫn lộn là điều dễ hiểu. Tôi không phải nhà tâm lý học, tôi giải thích theo kiểu của tôi. Kiến thức giống như rượu. Có người uống được một chén, có người uống được ba chén thậm chí có người tu được hàng lít. Say hay không say tùy thể tạng nói khác đi là ân sủng của Chúa. Vì thế có người cũng chỉ nên đọc một cuốn hoặc ba cuốn. Quá ngưỡng là loạn, có cổ cũng không thể nổi. Nát chữ hư hỏng hơn nát rượu. Cụ Trang mặt sặt những kẻ sùng bái chữ. Một người mê sách và hay khuyên đọc sách như Mạnh Tử cuối cùng cũng phải nói không sách thì hơn. Khi khen một đứa bé ngoan người ta hay khen là nó chịu khó đọc. Nghe thế tạm được. Nhưng khen một thằng người lớn cũng như vậy, đa phần là hàm ý xỏ

xiên. Bọn lỗ mỗ chữ nghĩa hơi dư tiền là nghĩ sắm một tủ sách. Hạ cảm thượng vàng. Trình thám kiểm hiệp đề đầu Bách gia chư tử. Xộc xệch triết học lẫn lộn với ngẩn nấp văn chương. Phúc cho nhà nào coi tủ sách là đồ trang trí. Tôi tán thành ý tưởng đem sách về bày biện để tăng phần sang trọng nội thất. Nếu không vậy các nhà xuất bản cố cải tiến mẫu mã mẫu mè vỏ bìa để làm gì.

Tôi đi lang thang và thật sự không muốn về nhà. Người tôi lấp lửng một sự loay hoay của bảy năm về trước. Bảy năm trước tôi mò mẫm đi tìm công danh sự nghiệp. Giờ đây, tôi vớt vát đi tìm tình yêu. Có lẽ suốt đời tôi phải lê lết vác cây thập giá thất bại. Lạy Chúa, xin Người đừng chọn con là vậy.

Chương 9

1

Sáng tỏ tình với tôi vào một buổi chiều mưa đậm hạt. Chúng tôi ngồi trong một nhà hàng của Sáng vừa được khai trương cách đây chẵn tuần. Những xác pháo nhột nhột hồng bọt nước dưới trời mưa. Ở tiền sảnh, mấy cô tiếp viên đang cầm lại những lọ hoa mới. Opening ceremony tôi không đến, mặc dầu Sáng nài nỉ. Khi biết anh quay vốn vào hướng kinh doanh này tôi thực sự không thích.

"Em sợ anh cạnh tranh với em à". Sáng đùa.

"Ồ không"

"Với số vốn hiện nay anh không muốn đầu tư vào những chuyện cò con nữa".

"Tất nhiên, nhưng không nhất thiết phải là nhà hàng hay vũ trường".

"Anh cũng muốn đầu tư vào một tổ hợp khách

sạn cho ra hôn, nhưng chưa đủ lực".

Sáng đùa đùa nhìn tôi.

"Em với anh liên doanh nhớ".

Không phải dễ dàng chúng tôi nói được về chuyện làm ăn, một chủ đề kiêng kỵ của người có học. Trong mọi giao tiếp Sáng luôn cư xử rất trí thức. Những kiểu bỏ bã của bọn nhà giàu mới nổi thật xa lạ ở anh. Phóng khoáng và tế nhị, anh luôn giữ phong độ kể cả khi dàn xếp những hợp đồng hàng tỷ. Muốn biết rõ về ai nên nhúng người ấy nhiều lần vào tiền. Cái thứ dung dịch siêu thượng này làm trôi đi tất cả những màu mè bọc ngoài. Đạo mạo trở nên hau hấu lỗ măng. Dị dạng trở nên chua ngoa cướp giật. Lịch sử nhân loại chứng kiến số người tự tử vì tiền gấp mười tám lần số người tự tử vì tình. Có phải thế chăng mà đến thời kinh tế thị trường nền văn minh của chúng ta chết sạch những nhà đạo đức thật. So với Lâm, Sáng khác hẳn. Tất nhiên, ở mặt nào đó của trí thức, hai người hao hao giống nhau. Súc hiểu biết uyên bác, sự thông minh nhanh nhạy khi xử lý những vĩa dầy kiến thức. Nhưng do xuất xứ và xuất phát điểm khác nhau nên ở hai người tiềm ẩn hai phong văn hoá. Lâm là mẫu mực cho kiểu thành đạt trí thức của những năm cuối bảy mươi đầu tám mươi vất vả, nghèo khổ từ ấu thơ, lập cập bước vào đời đã chịu nhiều gian nan khắc nghiệt. Lâm đã tìm thấy lối

thoát trong việc học hành, phương tiện thích hợp để "thăng hoa" ra khỏi sự bần hàn. Lâm nạp kiến thức một cách ích kỷ và lèn chặt quanh nó những luận thuyết đạo đức, triết học mang đầy tính tư biện. Hơn một lần, tôi đã ngạc nhiên thấy Lâm giấu giếm các tư liệu gốc mà không hẳn là do may mắn Lâm có được. Tôi những tưởng chỉ trong thương mại người ta mới đề cao tính sở hữu hay độc quyền. Cách Lâm truyền trao kiến thức cho học trò cũng ẩn ước một sự ghen tị. Lâm ngại và sợ những người thông minh như Du. Hoàng cũng thông minh nhưng cậu ta lại là người cả tin. Lâm luôn đứng trong tất cả hành động của mình nhưng không thể tới đỉnh cao của thành công vì đã vi phạm một luật căn bản của tự nhiên. Người tính không bằng trời tính. Trong mọi lĩnh vực đều có sự hên xui gặp thời hoặc lỡ vận. Những người như ba tôi, những người như Lâm tính toán giỏi quá, sâu quá. Họ làm một việc bất khả, định làm thay việc của Thượng đế. Tôi không mê tín, không mù quáng siêu hình. Kinh nghiệm làm ăn của tôi gặp kinh nghiệm ca dao. "Khôn ngoan chẳng lọ thật thà. Lừa thùng gạt đầu chẳng qua đong đầy". Tôi chưa đủ thời gian, chưa đủ độ sâu sắc để đánh giá Sáng. Hoàng đùa, bảo tôi là đứa hay "soi", đánh giá không phải là công việc của con người và càng không phải là công việc của phụ nữ. Hoàng có lý, nhưng tôi phẩm bình những

luôn bảo vệ được lập luận của mình là chân lý. Cuối cùng, họ thống nhất đem kiến giải của bản thân trình Đức Phật nhờ Ngài phân xử. Nghe đệ tử đầu trình bày xong, Đức Phật nói là ông ta đúng. Tiếp đến người thứ hai Đức Phật cũng nói ông này đúng. Người thứ ba cũng vậy. Cả ba câu quá mắng sư phụ là đồ ba phải. Tôi phì cười "Cậu giỏi bịa rồi vợ vào". Hoàng lém lỉnh thật, nhưng không phải là tôi không biết ẩn dụ của câu chuyện ấy. Chân lý duy nhất không nằm ở đâu cả. Hoàng là mẫu người hay tin vào ba cái câu chuyện hư vô nên dễ tự an ủi bằng những cái siêu hình. Còn tôi, tôi phải nắm bắt chủ giữ những cái thực, thực đến chua xót. Tôi sống ở mảnh đất gọi là Thủ đô Hà Nội, ở thời gọi là kinh tế thị trường. Cái xấu, cái tốt đều hiện hữu bằng bộ mặt rất thực. Để nhận biết tôi luôn cần tỉnh táo. Tôi không thể tự ru ngủ mình bằng giấc mơ hồng, giấc mơ tím mà từ thuở ấu thơ xa xăm những người tốt như mẹ tôi trót thả vào tâm tưởng. Sáng là con một trong gia đình được gọi là thế gia. Bố Sáng nhiều năm là Bộ trưởng một Bộ quan trọng, một vị Thượng thư có nhiều bằng sau đại học nhất so với các đại thần khác. Sáng nhận sự nâng niu từ bé và không phụ lại sự đầu tư ấy. Được hưởng một giáo dục ưu việt. Sáng hấp thụ chắc chắn các tinh hoa. Sáng diễm đam và không phải dạng người mê làm giàu. Sáng không giấu giếm tôi về khát vọng sẽ

tham chính. Đường đồ thị công danh của cụ ông có phải là ước mơ của anh. Rất tiếc trong thể chế cộng hoà chúc sức không được quyền thế tập. Tôi cũng chẳng bất ngờ nhiều khi Sáng đã có bảy năm tuổi Đảng, tất cả những gì anh làm bây giờ đều nhằm giảm tối đa rủi ro khi tương lai anh phải gặp ghênh trên hoạn lộ. Mọi ước mơ trên đời muốn thành hiện thực đều cần sự bảo đảm nhất định của đồng tiền, đương nhiên nên là đồng tiền chân chính. Hai cuộc kháng chiến thần thánh của dân tộc chống Pháp và Mỹ đã chấm dứt. Thời người nông dân cầm cày cầm súng rồi cầm ấn triện cũng hết. Muốn làm nên thời kinh tế mở với nhiều thủ thuật xảo trá của thương trường ngoài trình độ học thức bắt buộc phải có thể lực kinh tế của chính mình. Tôi hiểu những việc Sáng làm. Đàn ông có tài có chí là vậy. Liệu anh có phải lực lượng kế thừa chịu trách nhiệm cho đoạn đường đi sắp tới của tất cả chúng tôi. Tôi tin vào Sáng. Tôi đã gặp vô số đàn ông nhưng những người để lại được ấn tượng thì hiếm lắm. Sáng là một trong số ít đấy.

Trời vẫn mưa đậm và êm ả nhạc, phòng ăn rộng không có một ai. Tôi với Sáng ngồi đối diện qua một bàn lớn dành cho khoảng chục người. Không có thực đơn, tôi ngược nhìn, chừng tầm ba chục món. Đa phần vẫn còn vẫn khói. Trưa nay, Sáng qua nhà tôi trân trọng mời tôi dùng cơm chiều. Tôi thấy từ chối

nữa cũng hơi bất nhã. Tôi đã không nhận nhiều lời mời của Sáng.

"Đồng không".

"Tuyệt đối không".

"Chắc anh có chuyện gì".

"Một chuyện vô cùng quan trọng".

Và bây giờ ở bàn tiệc này chỉ có Sáng và tôi. Người bồi có tuổi bật chai Champagne, tôi mỉm cười cụng ly với Sáng.

"Có phải là sinh nhật của anh".

"Không".

"Vậy chúng ta chúc nhau cái gì".

"Tuỳ em".

"Em chúc anh sức khoẻ".

"Anh chúc em hạnh phúc".

"Sao anh không uống".

"Chúng mình mới chúc riêng cho nhau, ở đây duy nhất chỉ có anh và em, anh muốn có một lời chúc chung".

"Anh nói đi"

"Anh yêu em, Nhã ạ".

Sáng nhìn thật chậm vào tôi rồi anh khẽ cụng ly.

"Em chưa dám uống".

"Em lại từ chối anh nữa sao".

"Em cảm động".

Tôi cầm đĩa bồi rồi gấp băng quơ.

"Anh cho em thời gian nhớ".

Sáng gật đầu.

"Anh sẽ đợi, còn ly này chúng ta cứ uống cho câu chúc đầu tiên vậy".

Tôi và Sáng cạn chén. Buột nhiên tôi thì thầm "Hạnh phúc". Tôi mong tôi nghe được điều mong manh ấy.

Chuyện làm ăn của tôi vào giữa năm chín mươi thì gặp rắc rối. Tôi chấp nhận mất một số tiền lớn để thoát ra nhưng vẫn kẹt. Người tôi tin cẩn nhất, Phó tổng giám đốc của một tổng công ty uy tín bị bắt. Thì ra đấy mới là giấy triệu tập của cơ quan điều tra. Các cụ nói đúng, khôn ngoan ra của quan mới biết. Anh ta hoảng sợ đến nỗi suýt tự tử. Đương nhiên sáu viên Seduxel làm sao giết nổi một gã đàn ông nặng gần tám chục ký, bình nhật vẫn đều đều uống cả chai Henessy hoặc nguyên thùng Tiger. Chẳng qua là quần nhĩ nhất thời. Tôi đến nhà anh ta từ tám giờ sáng đến tám giờ tối, an ủi anh ta và cô vợ trẻ. Lúc bình thời anh ta điềm đạm tự chủ, vừa vương vào hình luật đã sợ run như dế. Anh ta ngồi salon tay ử rử cầm tập chứng từ chập chọi đọc từng con số để tôi đối chiếu lại với những bản kết toán. Thi thoảng anh ta lại nấc lên, chị vợ mặt xanh nhợt cầm khăn bông trắng chấm chấm hai vệt nước mắt đang lăn nhanh trên đôi gò má căng mỡ. Tôi đã gặp quá nhiều những thằng đàn ông hèn nên không thấy khó chịu lắm. Cái chính là phải giữ cho anh ta

dừng suy sụp hẳn. Tôi đốt thuốc và nói liên tục, anh ta nghe câu được câu chẳng. Nếu mọi chuyện xảy ra, tệ hại nhất, hãy xác định cùng lắm là bị cách chức. Tôi ngồi đối diện, canh không cho uống rượu, anh ta vừa uống cà phê đặc không đường vừa rên rỉ "Thà đi tù cho rồi". Tôi cố gắng không câu giải thích vừa đủ. "Anh có thể mất tất nhưng vẫn còn hai cái, gia đình và tiền của". Anh ta gào lên "Tôi không cần tiền". Chị vợ giật mình suýt đánh rơi cả khay đầy thức ăn đang nghi ngút khói. Tôi biết anh ta cần gì. Quyền chức là vấn đề tôi không ưa vì tôi trót biết cái mặt trái của nó. Người xưa bảo "Ngu càng khỏi vạ, lại làm quan to" thiết nghĩ chẳng có gì mỉa mai. Khi ngu dốt mà có chức có quyền đương nhiên bọn họ phải thật độc ác và dê tiện. Với người có thực tài nếu họ có quyền có chức họ sẽ là bất tử. Những chính trị gia xuất sắc, những thương nhân lớn là vậy. Còn với bọn bất tài quyền chức chỉ nhằm thỏa mãn những dục vọng riêng lẻ nhất thời. Anh bạn Phó tổng giám đốc của tôi, chắc hồi sinh viên cũng chưa đến nổi tệ, bây giờ trở nên bại hoại hèn dòn cũng chỉ vì nằm gai nếm mật cố lê tới một chức vị. Hơn nữa quyền chức làm tôi không ưa, vì bất cứ quyền chức nào cũng nhuộm màu xám xám của lật lọng chính trị. Tôi là một người làm kinh tế và tôi tin chắc dưới bất cứ thể chế chính trị nào những người như tôi vẫn làm giàu được. Trần Bình bảo

"Chị nhầm rồi". Tôi hỏi "Thế có nghĩa là cậu đang làm chính trị". Bình nghiêm túc "Em chưa đủ tư cách, nhưng chị nên nhớ rằng ở tất cả các trường đại học của ta luôn dùng thuật ngữ kinh tế chính trị". Hai chị em tôi ngồi ở một quán đặc sản vắng người cuối phố Phùng Hưng. Tôi đủ thông minh để hiểu rằng câu chuyện làm ăn của tôi đã vượt ra ngoài khuôn khổ kinh tế thuần túy. Làm giàu ở thập kỷ chín mươi bắt buộc phải có hai tiêu chuẩn. Hoặc được đảm bảo bởi một thế lực nào đấy hoặc có tài năng cỡ một phần tư Bill Gates. Người mà tôi cần giúp đã nhận lời dùng bữa cơm chiều. Mọi chi tiết để có cuộc thương thảo Trần Bình đúng ra lo từ A đến Z. Tôi loáng thoáng nghe danh người ấy. Còn Trần Bình đã tiếp xúc vài lần. Đúng giờ hẹn, một xe Toyota màu trắng sữa đỗ sát vỉa hè. Cửa xe mở, hai người mặc com lê sẫm màu bước xuống. Một trong hai người là Sáng.

"Lần đầu tiên thấy em anh đã biết là mình tới số".

"Hôm ấy anh uống nhiều đấy".

"Có lẽ đó là hôm anh uống thật thà nhất trong đời".

Trần Bình lịch sự mời rượu, vì tôi là phụ nữ duy nhất, nên mọi người để tôi chọn. Chúng tôi uống Cognac, một chai Hennessy XO. Người đàn ông đến nghe tôi trình bày công việc trạc ngoài năm mươi.

Tôi thấy ông ta vài lần trên Tivi, trông có vẻ béo hơn. Sáng được giới thiệu như là một cố vấn kinh tế cho ông ta vì chuyện trục trặc của tôi dính dáng rất nhiều đến chuyên môn hẹp. Sau tuần rượu đầu, người đàn ông ấy cởi mở "Tôi hoàn toàn không biết gì về kinh tế. Khi nhận lời giúp các bạn tôi phải mời chuyên gia. Đây là anh Sáng, Tiến sĩ Kinh tế đã du học ở Pháp. Chuyện của các bạn tôi đã có nghe và nếu chúng ta cùng muốn giải quyết, các bạn nên trình bày một cách minh bạch". Trần Bình nói dài nhưng khúc chiết. Tôi với Bình làm ăn với nhau đã lâu khả năng từng người ở mức nào đều tự biết, mọi số liệu cụ thể cậu ta đọc thuộc lòng không cần phải lấy sổ tay. "Thế có nghĩa là các bạn hầu như không mắc sai lầm gì" Sáng sắc sảo hỏi. Bình quay sang nhường lời cho tôi. Với những người đạt tới tâm này, nói chung tôi đều chơi bài ngửa. Bình chăm chú nhìn Sáng, bây giờ tôi mới để ý Sáng tập trung vào tôi hơi nhiều. Lúc ấy tôi không còn tâm trí để vấn vơ. Mọi chuyện sẽ rất nặng nề nếu thương vụ này tan vỡ. Một vài tờ báo đã đưa tin bóng gió, chúng tôi không thể chậm. Tôi thừa nhận những sai lầm của chúng tôi và cố gắng nói thật kỹ đến mức có thể. Tổng công ty đã mua hàng và nợ tiền của chúng tôi là việc hợp pháp. Còn sự lãng phí trong luân chuyển và những hành vi trốn thuế thì ngoài tầm của tôi. Một doanh nghiệp lớn như thế tôi

không sợ phá sản nhưng những đợt thanh tra kéo dài dẫn đến việc nội bộ mất đoàn kết đấu đá nhau rất hại cho việc bảo đảm kinh tế chung. Tôi chấp nhận mất toàn bộ lãi suất, và một phần ba vốn đổi lấy việc đình chỉ các cuộc thanh tra kiểm tra và giữ nguyên toàn bộ nhân sự ban lãnh đạo hiện thời của Tổng công ty. Người đàn ông trung niên điềm đạm uống rượu không phản ứng gì, hẹn hai mươi tư tiếng sau sẽ có câu trả lời dứt khoát. Tôi đồng ý và yên tâm nhiều, tôi đã biết người giúp tôi là ai, so với chức trách ông ta đảm nhận tuổi như vậy là trẻ. Sang tuần, bốn chúng tôi lại gặp gỡ để đi đến thống nhất lần cuối, lần này tại nhà riêng của Sáng. Tôi thật sự ngạc nhiên bởi nội thất cầu kỳ và bữa cơm Tàu độc đáo. Sáng và sếp của Sáng, tạm gọi người đàn ông trung niên kia là vậy, đều biết giữ lời. Anh bạn Phó Tổng giám đốc của tôi nhẹ đến nửa người khi biết tin ông cán bộ cùng ban năm mươi tám tuổi sẽ đi công tác một tháng tại Tây Âu. Trong những đợt làm ăn vừa rồi anh bạn tôi đã đánh giá quá thấp vị cán bộ có bằng đại học tại chức nói giọng Nghệ Tĩnh này. Cái đình trong đợt sửa sai là thay mới hai Giám đốc của hai chi nhánh quan trọng nhất. Hai tay này mang tiếng nhiều quá. Sở thích trùng nhau, đều chết chìm trong mớ âm thanh váy áo của các phòng karaoke. Việc kỷ luật không hề đơn giản, kèm theo quyết định nghỉ việc là hai bộ

giấy tờ hai lô đất ba trăm mét vuông ở mặt tiền. Tôi cố gắng thực hiện tốt tất cả những yêu cầu mà đã được sắp đặt đèn xanh, chỉ duy nhất từ chối một điều, không lập chứng từ giả. Trong lần gặp riêng tôi, Sáng cũng khuyên nên làm như vậy. Tôi hỏi "Tại sao anh đồng ý. Nếu làm lại một số chứng từ công việc của anh sẽ nhẹ nhiều". Sáng bảo "Anh nghĩ về tương lai của em, mà biết đâu nhỡ có anh ở trong đoạn ấy". Tôi lạnh lùng coi như không hiểu ẩn ý của câu nói. Tôi là người làm ăn, lời thì ra, lỗ thì chịu, tuyệt đối không thể đem sinh mạng kinh tế của mình thách thức pháp luật. Tôi đâu còn như hồi mới chập chững, được thì ăn cả ngã về không. Ở góc độ đảng hoàng chính đáng tuân thủ luật pháp tôi khâm phục Tâm. Đương nhiên là làm ăn, bất cứ người nào cũng cố tận dụng các kẽ hở của luật. Ở Mỹ ở Nga cũng vậy, thể chế xã hội nào cũng vậy. Tâm có khát khao muốn làm triệu phú đô la người Việt và sẵn sàng kê biên tài sản của mình lên đài lên báo. Trần Bình coi đó là một hành động không tưởng. Ở Việt Nam muốn có triệu đô bắt buộc phải đối đầu với các tranh luận về quyền sở hữu, vì ở ta có quá nhiều quyền sở hữu. Sở hữu tập thể, sở hữu nhà nước, sở hữu quốc gia. Tất nhiên cũng có nhắc đến sở hữu cá nhân nhưng quyền tư hữu mập mờ không dứt khoát. Cậu ta hùng biện "Đơn cử Nhà nước độc quyền về kim loại quý hiếm và ngoại tệ.

Vậy một cá nhân nào có trong tay bao nhiêu lạng vàng bao nhiêu ngoại tệ thì bị coi là phạm pháp. Hải quan có văn bản liên ngành với Tài chính Ngân hàng căn cứ trên cái nhập nhằng đó ra một quy định dưới luật, mỗi một công dân khi xuất ngoại không có quyền đem quá 3000 đô". Hồi mới chuẩn bị thành lập công ty, Tâm mời tất cả chúng tôi ra một nhà hàng Seafood. Cậu ta thiếu vốn trầm trọng so với những dự án phải thực thi. Tôi và Trần Bình đều chưa quen cái kiểu làm ăn này. Có một cái gì đấy công khai quá, nói một cách khác lộ liễu quá. Tâm nói như hét rằng kiểu làm ăn như vậy chắc chắn sẽ tồn tại trong tương lai. Cậu ta chẳng xa lạ gì với tệ hối lộ tràn lan, với những con đường vòng vèo trốn thuế.

"Tôi không ngại thơ về việc bất hợp lý giữa doanh nghiệp trong và ngoài quốc doanh. Thế nhưng công cuộc đổi mới chỉ đang bắt đầu. Chúng ta đang ở thời điểm tập sự của một nền dân chủ".

Tôi cười hoài nghi hỏi lại Tâm

"Tôi và cậu không phải là nhà đạo đức, càng không phải là nhà chính trị. Chúng ta là thương gia. Bây giờ cậu muốn gì"

Tâm cố bình tĩnh đi vào cụ thể nhưng thì thoảng vẫn bưng bưng. Tôi trọng và quý những người như cậu ta. Đã làm việc coi như là đại sự phải có đam mê. Tất nhiên sự đam mê phải được bùng cháy trên

mặt bằng kiến thức của tài năng. Tâm có cả hai cái cái đó. Nhưng cho đến giờ Tâm vẫn chưa giàu được, ở góc độ này có lẽ Trần Bình đúng. Trần Bình đúng không phải giỏi lý luận mà vì cậu ta nhiều kinh nghiệm hơn. Một nền kinh tế khoẻ mạnh và minh bạch đến đâu vẫn ít nhiều chịu ảnh hưởng từ một thế giới quyền lực ngầm. Đến một thời gian nào đó lý thuyết kinh tế học tương lai sẽ không coi buôn lậu và hối lộ là căn bệnh. Hoàng ngồi dự thính, chỉ một mỉm cười.

"Thằng Tâm và cậu vấp phải một cái".

"Cái gì"

"Cái mà Trần Bình không vấp"

Tâm có đầu óc tổ chức và có trong tay một dàn trợ lý tuyệt vời, rất nhiệt tình và rất trí thức và hơn hết là những người trung thực. Tâm có thuận lợi là ở thời gian này Nhà nước ban hành nhiều chính sách phát triển kinh tế, một thứ đòn bẩy thuận tuý của nền kinh tế thị trường chứ không phải đơn giản của một thứ hô hào hành chính. Vậy mà Tâm vẫn không giàu. Tôi cho rằng cậu ta sai không phải ở nhận thức mà ở thao tác. Nền kinh tế Việt Nam có một điều tương đối đặc biệt là không tính được hệ số rủi ro. Có thể lời ba trăm phần trăm (300%). và cũng có thể mất trắng hai trăm phần trăm (200%). Trong biên độ dao động mệnh mông ấy người làm kinh tế cả người đứng đắn hay không cũng chẳng

biết đường nào mà lần mò. Họ đành bám víu vào đủ thứ, đồng bóng bói toán, những mối quan hệ làng nhàng quàng xiên. Tâm chỉ tin vào cậu ta. Kể cũng tốt, nhưng phải thật hiểu đúng mình đúng người. Mỗi chỉ tiêu của cậu ta đặt ra nó đều đòi hỏi một thời gian thật dài và một may mắn thật lớn. Theo kinh nghiệm riêng trong nhiều thương vụ làm ăn của tôi sự hên xui quyết định tới quá nửa. Đã thế, Tâm hơi vội vã. Mọi sự nỗ lực lập cập chỉ dẫn đến đổ vỡ. Thương gia Tàu nói "dục tốc bất đạt". Tôi thích câu ấy. Vụ vỡ nợ các quỹ tín dụng dạy cho Tâm một bài học cay đắng. Với tài và lực mỏng, lại nôn nóng bắt chước những mô hình tiên tiến đương nhiên sẽ gây hậu quả. Bảo tôi biết trước e hơi ngoa, nhưng ở thời điểm này không bao giờ tôi dốc vốn vào đầu tư sản xuất. Cũng như nhiều doanh nghiệp tư nhân, Bimico bị tát choáng váng. Tâm vượt qua khủng hoảng không nhờ tài năng mà đành trông vào mối quan hệ với một mafia ngân hàng, người rồi đây lịch sử đen của nền tài chính miền Bắc buộc phải ghi tên. Tâm và Bimico phải quay về một số thao tác cũ, đem tư cách pháp nhân của mình hoặc tài khoản của Công ty ra làm trung gian vay mượn của một vòng luân chuyển vốn dĩ đầy làng nhàng mà cậu ta rất ghét. Lãi suất bảy phần trăm trên toàn bộ doanh thu mỗi tháng chỉ là lãi suất đủ ăn. Công bằng mà nói cũng tại thiếu vốn. Còn điều nữa làm

Tâm rất khó giàu. Cậu ta mạnh mẽ quyết đoán nhưng chưa đủ độc ác. Marx nói, lời 300% người ta có thể tự treo cổ mình, tương tự suy ra khi thua lỗ 200% người ta có thể chìm chết cả dòng họ của mình. Cũng như tôi, Tâm vẫn nhiều đa cảm vẫn còn vấn vương vài vài giá trị mà Trần Bình coi là lỗi thời. Bình chắc chắn là mẫu người sẽ vào thế kỷ hai mốt. Điều ấy làm tôi không thích, tôi thích những mẫu người như Sáng hơn. Cách đây chừng nửa năm tôi có giới thiệu Tâm với Sáng nhưng sự hợp tác không thành. Sáng bảo cá tính của cậu ta quá mạnh. "Anh muốn một người giống vậy và phụ thuộc vào anh trong một tương lai dài". Những người như Tâm sẽ chẳng bao giờ phụ thuộc nhưng cần đến thời gian bao lâu cậu ta mới được độc lập.

"Có lẽ em phải về".

"Trời vẫn còn mưa".

"Vâng, mưa".

Tôi đứng dậy đi ra cạnh cửa sổ. Phố xá huyền diệu trong màn mưa. Tôi nghĩ đến con bé Phương Phương. Nó sẽ nghĩ gì khi người ta bắt nó phải gọi một người đàn ông là bố. Với tính cách của nó chắc chắn nó khó chấp nhận Sáng. Và kể cả Sáng, anh cũng rất khó mà yêu con bé. Sáng đâu phải là mẫu người say mê trẻ con. Sáng tỏ tình và nếu tôi gật đầu, tôi biết chúng tôi sẽ cần gì. Sáng đặt vấn đề với tôi, hoàn toàn không phải một cô bé chập chững

mười tám tuổi. Chúng tôi đã tới độ của sự cần thiết hôn nhân. Tôi quý Sáng, tin Sáng nhưng bảo yêu chắc chắn là chưa. Nói đùa, tôi cũng hơi run. Chỉ lần này và không còn lần nào. Hoàng kêu con bé Phương Phương thông minh. Người ta bảo con gái quý cha mà nó thì không bao giờ có bố. Đối với nó Hoàng là tất cả, thậm chí tôi cũng chẳng ngạc nhiên nếu nó coi Hoàng hơn tôi. Nhưng nó cũng muốn có ba và thật không đơn giản khi bắt nó kêu Sáng là vậy. Tôi tin rằng nó buống gấp đôi tôi. Sáng lại gần, anh cầm tay tôi nhẹ nhẹ.

"Ở lại đây với anh".

Tôi cố nói thật dịu dàng.

"Sẽ có lần nào đó nhưng không phải lần này".

Sáng khê buông tay, tôi quay lại mỉm cười với anh. Trần Bình bảo "Bạn bè em nhiều người mê chị đẹp nhưng ai cũng kêu sợ". Thật thế ư. Tôi vô cảm hay tôi lãnh cảm, thật tôi không quan tâm. Tôi sâu sắc biết tôi như là Mẹ, vậy đã đủ chưa. Hay tôi cần phải biết tôi như là Vợ. Tôi thì thoảng xem băng video vài ba phim tâm lý Mỹ nhấn mạnh vào cái bản năng ở đàn bà. Gần đây lác đác tiểu thuyết gia Việt Nam cũng gân giọng nói về nỗi ám ảnh tình dục. Có hay không có sự cồn cào mời gọi của cô đơn đêm. Tôi không đạo đức giả vậy chắc tôi không bình thường. Tôi cười khẩy. Nếu tin rằng có kẻ dâm ô trụy lạc từ máu thì đương nhiên cũng có người đoan

trang đức hạnh từ chất. Đây là còn chưa kể sự ước thúc của siêu hình đạo đức và cụ thể của truyền thống tập tục. Tôi mặc đầm ra vũ trường với bé Phương Phương. Tôi mặc quần short đi đánh tennis một mình. Tôi biết rằng đằng sau tôi nhiều lời bình luận đều giả ác ý của mấy thằng đàn ông cố ra vẻ là không liệt dương. Hơn một lần đã có kẻ mượn hơi men gõ cửa vào buổi đêm của tôi. Tôi cũng chẳng cần đạo đức nhiều lắm khi thẳng tay tát vào mặt những thằng mất dạy. Nhiều lúc tôi tắm nhìn kỹ mình trong gương. Cũng có thể tôi bị lạnh vì cọ xát nhiều với tiền. Sự khô khốc của đồng tiền mâu thuẫn đậm với mọi loại đa cảm. Cho đến giờ tôi chưa hôn ai, ngoài Lâm. Và có lẽ vĩnh viễn tôi không bao giờ hôn nổi một ai nữa. "Tình dục mà không có tình yêu chỉ là sự mãi dâm". Dâu đó có ai nói vậy. Thì thà cứ khắc nghiệt như thế đi để tôi còn biết tôi là ai. Hồi có bầu bé Phương Phương, tôi đang yêu. Chúng tôi đều trẻ và suốt ngày tôi đòi được hôn. Chẳng có chuyện gì làm tôi âu lo, chỉ thấy lâng lâng hạnh phúc. Ba tháng đầu tôi không nghén, ăn được nhiều và tất nhiên lên cân. Thực ra tôi chưa có khái niệm làm mẹ nhưng sung sướng được thấy mình là vợ. Tình yêu khi cần thăng hoa phải có tình dục. Đây là lý luận hay kinh nghiệm. Rồi mọi chuyện là vậy. Khi người ta nhìn bằng khắc nghiệt của hận thù thì cái bản năng gốc trở nên

nguội lạnh như tro tàn bếp hoang là điều không thể tránh. Bây giờ chính tôi muốn coi lại nghe chừng không đơn giản.

"Em phải về thôi mặc dù em không muốn".

"Anh không hiểu lắm".

"Em mong anh sẽ hiểu".

Sáng lại cầm tay tôi. Một người đàn ông chân chính thì không nên vót vát và Sáng là người đàn ông ấy.

Tôi dậy muộn, vài tia nắng cuối thu nhờ nhờ dề vệt qua rèm. Càng những ngày gần đây tôi càng thích dậy muộn. Nằm một mình trằm chán nghĩ loanh quanh. Bé Phương Phương năm nay học chiều và cứ thả cho nó ngủ thì tới bữa trưa. Nhưng hôm nay lười mấy tôi cũng phải dậy. Tôi có chuyến bay vào Sài Gòn lúc 14h30. Tôi phải vào vì đây là lần cuối. Sau lần này, tôi tuyệt đối không còn dính dáng với phía Nam nữa. Tôi chuyển toàn bộ vốn đầu tư vào bất động sản. Giá đất ở Hà Nội đang lên với tốc độ chóng mặt. Nếu không kịp chuyển hướng tôi sẽ lạc hậu. Và dù sao trên lý thuyết, kinh doanh bất động sản luôn là đường hướng ổn định. Hơn nữa tôi cũng lười rồi. Hơn nữa tôi cũng sắp lấy chồng. Bớt đi vài mối hàng, thu hẹp tầm tay là điều thích hợp. Thời gian này anh Sáng cũng đẹp một kinh doanh. Anh đã chính thức được bổ nhiệm làm Phó giám đốc một Sở vào loại uy tín nhất của thành phố. Hôm

anh "đăng quang" tôi không đến. Chẳng phải tôi dị ứng với những lễ nghi mà đơn giản ở đó hơi nhiều người biết tôi. Trong thâm tâm, cả tôi lẫn Sáng đều hiểu, sẽ có một hai nếp nhăn trên vầng trán hói của một vài quan chức khi biết Sáng cầu hôn với tôi. Sáng bảo "cái tiếng của em quả là không vừa". Tôi cười "tai tiếng hay danh tiếng". Sáng trầm ngâm "chắc em cũng phần nào biết mục đích của anh". Tôi nghĩ là tôi biết. Và tôi cũng không ngại thơ hời giữa cái đó và tôi anh sẽ chọn phần nào. Cái phép thử chỉ dành cho sinh viên năm thứ nhất, còn Sáng hình như anh có bốn bằng đại học.

Tôi loay hoay chuẩn bị bữa sáng và hai lần quay phôn tìm Hoàng mà không gặp. Nếu nhanh nhất tôi cũng bị ở thành phố Hồ Chí Minh chừng nửa tuần và Hoàng phải đến trông bé Phương, Hoàng dạo này bỏ hẩn lăm, đều đặn đi lễ nhà thờ và ra quán rượu. Nếu biết cầu Chúa, tôi cầu cho cậu ta viết lách được gì đấy. Tôi đọc đi đọc lại tập truyện ngắn đầu tiên của Hoàng mà tôi mất rất nhiều công mới được xuất bản. Tôi nhặt nhanh những truyện rải rác đã đăng trên các tuần báo văn chương, gom gom chừng mười hai cái. Tôi hỏi Sáng.

"Anh thấy Hoàng viết thế nào".

"Cậu ta khó mà nổi tiếng".

"Nếu muốn nổi tiếng Hoàng đã không ký tên em"

"Không phải, anh muốn nói ở cấp độ khác. Không

có người viết nào lại tuyên bố chỉ viết cho mình. Muốn là một tác phẩm phải có đông người đọc. Hoàng thiếu một cái gì đó".

"Tài năng".

"Anh tin như em, Hoàng là người có tài. Nhưng đó chỉ là điều kiện cần. Cậu ta phải tranh thủ giới chuyên môn".

Hoàng có đem sách tặng một vài người cũ. Tất nhiên có thầy Phi, có Lâm. Mọi người bảo sao, tôi quan tâm. Hoàng cười lảng. Tôi nhận "Mình nhờ thằng Vũ viết một bài phê bình nhé". Vũ là bạn cùng lớp ngày xưa giờ đang làm biên tập văn nghệ cho một tờ báo lớn. Hoàng xin dừng. "Thế nào mọi người cũng phải biết đến cậu, mình thế đấy". Hoàng quay sang hôn vào trán con bé Phương Phương, nhờ tôi chụp hộ một kiểu ảnh. Tôi phóng to tấm ảnh Hoàng thật tươi đang bế bé Phương, nó ôm trước ngực tập truyện ngắn của Hoàng.

Bà U làm cơm trưa nhanh, luộc miến gà mua ở chợ người ta đã làm sẵn. Tôi uống một lon Tiger, vừa ăn vừa hút thuốc. Con bé Phương vừa ăn vừa lẩm nhẩm học thuộc lòng một bài thơ nào đó trong quyển Tiếng Việt. Vẫn không thấy Hoàng qua, đúng mười lăm phút nữa ô tô sẽ đến đón, tôi phải tạt qua văn phòng Công ty của tôi trước khi ra sân bay. Tôi dặn kỹ bà U và cẩn thận viết vài dòng cho Hoàng. Khi mở ngăn kéo tìm cái bút, chợt thấy lại bức thư

của Thủy. Vài ngày trước tôi nhận được lá thứ hai của Thủy. Một lá thư dài đặc sít chữ hơn bốn trang giấy mỏng khổ rộng. Cũng như nhiều người tha hương, thư của Thủy nhiều buồn. Những chuyện xú người được kể với bản khoản day dứt. Cố không nhắc nhiều đến Hoàng nhưng đã viết cho tôi thì làm sao mà né được.

Chị có trách em không. Em rất mong chị trách em in ít cũng có thể là em sai hoặc tệ hơn nữa là bạc bẽo. Nhưng giờ đây em phải luôn nghĩ mình là đúng. Nếu không nghĩ thế em sẽ gục ngã mất. Anh Bình nhờ nhiều người quen bên này chăm sóc em. Nhưng chuyện ấy dở lắm chị ạ. Đa phần những người nhân danh là bạn anh Bình đều không xứng đáng là bạn. Họ sẵn sàng nghĩ là em cần tiền lắm nên mới thân cô thế cô sang đây. Em cũng hiểu họ là những người buôn bán mà những người làm kinh tế thì ít có dịu dàng. Em sợ rồi đây, chừng nửa năm nữa em cũng hết hẳn dịu dàng.

Tội nghiệp cô bé. Đây là lá thư thứ hai còn lá thư đầu tôi đọc với nhiều cười khẩy. Khi trượt sang một môi cảnh hoàn toàn bị thay đổi lẽ dĩ nhiên người ta hoặc hạnh phúc sung sướng hoặc thất vọng đau khổ. Chẳng có cái gì xa lạ mà lập tức trở nên gần gũi được. Tôi không nói với Hoàng là tôi đã nhận được thư Thủy. Hoàng mong ngóng với một mơ hồ nào đó. Từ hồi Thủy sang Tiệp, hơn một lần tôi bắt

gặp Hoàng lúc xem tin thời sự Quốc tế trên Tivi về Đông Âu, luôn luôn có vẻ bất bình thường, chính tôi cũng đã bị vậy. Suốt thời gian Lâm ở Hà Lan, hề có ai nhắc đến Amsterdam, lồng ngực trái của tôi bỗng nhiên hựt hẫng buốt nhói. Tất nhiên rồi cũng hết. Nhưng Hoàng lạ lắm, có khi cậu ta vĩnh viễn bị vậy. Thủy là đứa tình cảm. Tôi cho rằng mình hiểu khi Thủy không đủ can đảm lấy Hoàng nhưng liệu cô bé có quên nỗi mỗi tình đầu. Đó là nguyên nhân lớn nhất để Thủy phải đi xa. Rồi đây cô bé có đạt được mục đích của mình hay không còn phụ thuộc vào nhiều cái. Ở trong sâu, Thủy có tố chất của người kinh doanh. Thời gian sẽ cho thêm bản lĩnh. Có lẽ nửa năm nữa cô bé sẽ có chút tiền và chắc chắn sẽ hết dụi dằn. Đó là điều tốt. Va chạm với lọc lừa con người ta cần gì, cần tàn nhẫn. Người Tàu nói "Phi độc bất thành". Thành gì chưa cần biết, chỉ biết là muốn thành phải thật độc, thật ác.

Cuộc sống của em hơi đơn điệu nhưng khá bận. Em chạy chợ cùng bà chị họ xa của anh Bình. Đi đi về về chừng chục cây số. Sầm sầm tới được nhà là mệt lử. Mọi mỗi manh vốn liếng chắc đều của anh Bình cả. Cách đây hơn tháng anh Bình có sang bên này, nhìn thấy em sụt đi gần hai ký anh ấy rất không bằng lòng. Em biết, anh Bình có thể đưa không cho em tiền, nhưng em và anh ấy đã thoả thuận rồi. Em sẽ tự kiếm tiền như chị đã từng làm.

Và sâu xa hơn nữa, em rất xấu hổ khi phải chịu nhiều ân huệ về tiền nong. Xấu hổ như thế nào em mong chị hiểu. Chị thương em nhé, chị Nhã.

Đến tuổi này tôi rất khó khóc. Tôi hoang mang nuôi tiếc. Vu vợ thật là vu vợ. Thủy và Hoàng yêu nhau bằng sự trong sáng duy nhất của hai người và theo đúng quy luật, chẳng hiểu của tự nhiên hay xã hội, của thân hay của quý, những gì trong sáng quá thường hay khó tồn tại. Sự hiện diện của Hoàng trên cõi đời này đối với tôi là một điều kỳ dị. Nếu thật đúng ra cậu ta phải chết yểu. Tôi chưa bao giờ thấy Hoàng dối trá. Cậu ta có thể tán lếu tán lảo nhăng nhố nhưng tuyệt đối không dối trá. Hoàng hiểu và biết nhiều, nhưng những chuyện cậu ta không hiểu hoặc không biết thường là nhiều hơn. Tôi đọc đâu đó có một mẫu người, họ luôn ngạc nhiên khi hiểu biết thực tại. Ngạc nhiên chứ không phải chiêm đoạt. Kể ra cũng hơi trẻ con. Kiếm được ra tiền là công việc của người lớn. Hơn nữa, nó đòi hỏi sự chăm chỉ. Nghe thì nghiệt ngã như vậy đấy. Biết sao được, cái gì dính dáng đến tiền cũng đều nghiệt ngã.

Anh Bình rất muốn em bớt nghĩ ngợi để bàn chuyện cưới. Thư nào của bố mẹ em gửi sang cũng giục. Em có nói anh ấy nên yên tâm, em đã sang đến đây coi như một chuyện hứa hôn rồi. Còn muốn em quên thì không thể. Em cũng muốn quên lắm chứ

chị. Em tự quên bằng cách nhân rộng những mặc cảm tội lỗi của mình. Em luôn nghĩ, mình sẽ chẳng còn xứng đáng nhìn thẳng vào những người cũ chuyện cũ nữa. Người ta bảo lấy chồng giống như đi qua sông. Em chưa qua hẳn được sông vẫn loay hoay trên con thuyền đang cháy. Chỉ mong là mình đừng chìm ở giữa dòng. Còn bờ bên kia là thiên đàng hay địa ngục em đâu có quan tâm. Nhưng em biết ở đó, mình vĩnh viễn không có hạnh phúc.

Tôi gấp lá thư của Thủy, lưỡng lự nghĩ xem hôm nào có đưa cho Hoàng không. Chắc chắn Hoàng sẽ buồn và bứt rứt. Thôi, tốt nhất là kệ, Hoàng nói tiêu cực nhưng đúng. Mọi chuyện đều là ý Chúa.

Thành phố Hồ Chí Minh đón tôi bằng nắng gắt và quá nhiều sự lồi thoi. Phía đối tác nhất quyết không chịu giao một trăm phần trăm tiền mặt, mặc dầu tôi đồng ý chịu nhiều khoản thiệt. Thứ nhất, việc tôi rút hết vốn ra Bắc làm nhiều người hoang mang. Từ xưa đến nay mọi người vẫn tưởng tôi có một ông nào to lắm đứng sau lưng cấp những thông tin xịn. Họ khẳng khẳng nghĩ, những tháng tới chắc có sự chuyển hướng trong việc xuất nhập khẩu mà tôi đã dự liệu được rồi nhanh chân chạy trước. Họ sẽ cười vỡ bụng phê; nếu tôi thực lòng nói rằng lý do chính chỉ vì tôi muốn lấy chồng. Thứ hai, cụ thể hơn, họ ép tôi phải thanh toán bốn công hàng đang kẹt ở cảng Sài Gòn. Nếu là thời gian trước, tôi đã

đồng ý khỏi cần đắn đo. Nhưng giờ đây quan hệ giữa tôi và cục Thuế đang có nhiều chuyện. Dùng giăng mắc cả mãi, chúng tôi cũng đến một thoả ước. Tôi sẽ nhận hai công hàng tại cảng Hải Phòng, mọi chi phí bên đối tác hoàn toàn chịu. Tôi chán Sài Gòn lắm rồi. Tôi nhớ Hà Nội, tôi nhớ bé Phương Phương và muốn gặp Sáng. Chủ nhật tới đúng là ngày sinh nhật của tôi.

Tôi đi ra sân bay Tân Sơn Nhất một mình bằng taxi. Cái cảm giác nhẹ nhõm khi xong một phần việc mà mình bị phải làm. Phòng dành cho khách ngồi chờ khá đông người, tất cả trở nên nhốn nháo khi phát thanh viên đọc giờ chuyển bay. Tôi đi về phía cửa kiểm soát, chìa vé. Đứng cạnh một thanh niên trong bộ đồng phục hàng không là hai người đàn ông đứng tuổi. Một người tiến gần lại tôi nói giọng Bắc.

"Xin lỗi, chị là chị Nhã. "

Tôi không đáp, chỉ nhìn. Cái linh cảm gờn gợn nhiều lần quấy rầy giấc ngủ của tôi vẳng vát đâu đó.

"Mời chị theo chúng tôi"

Khi xem phim hình sự Mỹ, tôi hay gặp mẫu câu này ở các nhân viên FBI.

Tôi được chở về trụ sở công an Quận trên một chiếc xe Fiat cũ, trông không giống xe công vụ. Mọi người dẫn tôi vào một căn phòng rộng chừng

khoảng hai chục mét có cái bàn làm việc nứt nẻ đầy vết mối đục. Một người đàn ông trán hói, chắc ngồi chờ tôi khuôn mặt thật quen nhưng tôi không nhớ nổi tên. Nếu không nhầm lẫn thì đây là một sĩ quan điều tra, thỉnh thoảng tôi có gặp trên sân quần vợt. Người đàn ông lúc này hỏi tôi ở sân bay thông thả đọc lệnh tạm giữ. Viên sĩ quan có khuôn mặt quen mời tôi ngồi rồi hỏi lịch sự.

"Chị có cần nói gì không"

"Xin phép các anh cho tôi được hút thuốc"

Ông ta đưa tôi chiếc bật lửa cối Tàu. Vỏ inox trắng có khắc dòng chữ xanh "Tặng thưởng cán bộ và chiến sĩ ưu tú". Tôi trả lời những câu hỏi trong vòng chừng hai tiếng. Mọi người biết về tôi như thế là nhiều. Lúc gần kết thúc, viên sĩ quan điều tra có khuôn mặt tôi hơi quen tự giới thiệu là Huân, chợt hỏi.

"Chị có cần phải báo cho ai không"

Tôi đọc số điện thoại và địa chỉ của Sáng. Anh ta ghi nắn nót vào tờ giấy lấy cung để trống bằng kiểu chữ in, nét chữ của những người đứng đắn.

Tôi ra Hà Nội vẫn kịp đúng sinh nhật, trẻ ba ngày so với dự kiến. Tôi gọi phân báo trước nên Hoàng và bé Phương Phương đứng đón ngoài phòng chờ sân bay Nội Bài. Hoàng vận com lê, con bé Phương đội mũ nồi nhỏ xiu mặc bộ đầm hồng. Khi ôm con bé, không kìm được tôi bật khóc. Hoàng cầm

bó hồng nhưng đỡ ngơ ngác nhìn. Có lẽ chưa bao giờ tôi là vậy. Suốt gần sáu mươi tiếng bị tạm giữ tôi hút hết ba gói Dunhill. Tôi được phép gọi đến số điện thoại mình cần khoảng năm lần, không một ai nhắc máy. Trước đây Thiếu tá Huân đã nói chuyện được với Sáng, Sáng xác nhận có biết tôi. Tôi hút thuốc nhả khói đặc. Tôi vẫn tin một trăm phần trăm là Sáng phải bay vào đây. Giờ thứ năm mươi hai của thời gian tạm giữ người tôi được gặp là Trần Bình.

"Chị có muốn ăn gì không".

"Cũng không thấy đói lắm".

"Em đã nhờ người ta mua hộ bát mỳ".

"Mình chỉ muốn tắm".

Bình đi ra ngoài chừng mười phút rồi quay vào. Chúng tôi nói chuyện qua chiếc bàn một có bình trà to pha loãng kiểu miền Nam.

"Mọi chuyện, bọn Xamexcô cố vu cáo cho chị".

"Tôi biết".

"Vậy chị không nên chấp nhận việc truy thu thuế".

"Tôi không muốn ra toà với tội danh buôn lậu".

"Em nghĩ, mọi việc không phức tạp đến thế đâu".

Tôi cũng hoàn toàn không hấp tấp khi quyết định một việc làm thiệt hại phân nửa số vốn của mình. Chúng có trong tay cơ quan điều tra chỉ là một phần nhỏ sự thật. Thiếu tá Huân cũng biết vậy nên có

khuyên tôi nên cân nhắc kỹ mọi chuyện lợi hại. Tôi thường nghĩ, sĩ quan công an là những người cứng nhắc và thiếu hiểu biết về những chuyên môn khác ngành. Giờ đây tôi biết tôi nhầm. Tất nhiên tôi cũng nghĩ đến việc sử dụng một ảnh hưởng, thậm chí, hối lộ. Nhưng tôi đã mỏi, không phải bây giờ tôi mới mỏi. Thêm chuyện này, một giọt nước làm tràn cốc.

"Anh Sáng đang ở đâu".

Hơn hai ngày qua, đối với tôi đây là câu hỏi quan trọng nhất.

"Anh Sáng có nói chuyện chị với em".

"Chỉ thế thôi à".

Bình lấy bật lửa châm cho tôi điều thuốc rồi cũng tự châm một điều

"Anh Sáng là Phó giám đốc Sở duy nhất được vào vòng hai đợt bầu cử Hội đồng nhân dân lần này".

"Nhưng không đến nỗi quá nguy hiểm nếu chỉ là trả lời điện thoại cho tôi".

"Từ xưa đến nay, em vẫn nghĩ chị là người phụ nữ thông minh nhất thế giới".

Sáng thường hay khen tôi là sắc sảo thông minh. Người yêu đầu của tôi cũng nịnh tôi là thông minh sắc sảo. Lúc tôi cần họ nhất thì tôi chỉ có một mình. Tôi là đàn bà, tôi là phụ nữ, tôi đã là Mẹ và tôi muốn là Vợ. Thông minh giỏi giang để làm gì nếu cái đấy chỉ cho tôi biết những bất hạnh. Lần đầu tôi đã bị bán rẻ cho cái lợi còn lần này, tôi không muốn

là nạn nhân của cái danh. Hoàng trao tôi bó hoa và nói lời chúc mừng sinh nhật. Vậy thêm một lần nữa, sinh nhật của tôi chỉ có Hoàng và bé Phương Phương. Ba chúng tôi đi ra cái taxi Hoàng thuê tôi đón. Chợt tôi vô thức sững lại. Tôi đã thấy một ánh mắt, mà bảy mươi hai tiếng đồng hồ trước tôi vẫn nghĩ đấy là cái nhìn của hạnh phúc. Sáng cũng cầm hoa, mặc áo blouson sẫm màu. Cặp mắt kính đen to tròn gần nửa khuôn mặt. Trông anh ta thật khác cái ảnh chụp ở báo mà tôi vừa kịp đọc sáng nay trên máy bay. Anh ta nhìn quanh một vòng trước khi lại phía chúng tôi. Tôi quay mặt bước tiếp. Gió thổi lồng lộng cả một khoảng trống sân bay. Con bé Phương bỗng khanh khách bật cười, gió lửa thổi tung cái mũ nồi của nó bay vô hướng vào mênh mông.

Trọn một đời người, có nhiều tháng và nhiều ngày. Cái thời gian không ít người tưởng rằng quý báu, chẳng qua cũng là thứ sản phẩm máy móc của cái đồng hồ mà Faulkener ngấm ngấm nguyên rủa. Phương Tây hùng hồn hơn và Phương Đông tế nhị hơn. "Khi tử thần đến gõ cửa nhà người, người có gì để hiến". Một trong những tâm linh vĩ đại nhất của dân tộc Ấn đã hỏi vậy. Nhiều kẻ biết bọt bèo một ít chữ nghĩa cũng ra vẻ hỏi vậy. Chân lý lặp lại thì biến thành tà thuyết. A dua ngu ngốc theo những lỗi lạc ngông nghênh của Đại nhân là ung thư văn tự không thể chữa của bọn tiểu nhân. Khi hiện hữu thì nên làm gì. Xin cứ đưa câu hỏi này tới Đạt ma Tổ sư khi Người đang chín năm quay mặt vào vách. Ông ta chẳng làm gì cả. Ông ta chỉ là đồ vô tích sự. Biết bao kẻ đang hăm hở chứng tỏ mình rên lên như vậy. Như hà ý thị Tổ sư đông lai. Trong suốt chín năm ấy Người có làm gì không. Câu hỏi của những người thích khôn đặt cho những người biết ngu. Đức Phật rờn rã thuyết pháp, nhưng cuối đời đành phải thở dài "Ta chẳng bao giờ nói gì cả". Người tử bi nên

không nỗ tát vào mặt bọn thao thao nhai văn nhá chữ. Chúng ta sẽ dài dòng và ngu xuẩn hơn khi triết luận về cái không làm và không nói của các bậc minh triết. Chúng ta thích chúa Jesus thể hiện phép màu, thích lục tổ Huệ năng có bằng tiến sĩ. Chúng ta là phàm phu, mà như Lâm Tế nói, phàm phu thì thủ cảnh. Người ta liệu giữ được những gì ở ngoài người ta. Mồ trắng đáy nước.

Con người tiến hoá từ một sinh vật nào đó qua hình hài mà các khoa học gia cho rằng gần như khỉ, gần như vượn để rồi hoàn thiện ra một sinh linh ngũ quan đoan chính. Đây là một huyền thuyết khác nghiệt và uy tín nhất mà thế kỷ mười chín, thế kỷ hai mươi mê say. Có hàng nghìn huyền thuyết về xuất xứ loài người. Huyền thuyết nào được phép đăng quang đó là trò may rủi. Đả phá nhà thờ Trung cổ, thế nhưng những kẻ cuồng tín khoa học lập lại y nguyên những thao tác của toà án Giáo hội. Họ cũng cho lên giàn hoả thiêu những gì mà họ gọi là trái tinh thần khoa học. Những phương pháp luận, những nhận thức luận được nuôi dưỡng dung tục bằng các thuật ngữ "mất thấy, tai nghe, tay sờ". Con người có linh hồn không. Đã là thiếu phụ sinh con rồi hiển nhiên không còn trinh tiết. Từ đấy, các nhà nhiều bằng cấp sáng chói đạo đức dễ dàng sản xuất ra hàng loạt màng trinh công nghiệp, ở đâu có sự thô bạo của kiến thức ở đó có đông đảo đạo đức

giả.

Rời vòng tay của Chúa, con người ta loay hoay tìm cách hoàn thiện bản thân mình. Nói một cách khác, loay hoay đi tìm cái phần linh thể mà Thiên Chúa đã ban cho ngay từ hồi còn oe oe khóc. Chúng ta đã gay gắt chối bỏ ân sủng của Thiên Chúa bằng nhiều lý do nghe có vẻ hữu lý. Một nhà Thần học đã phải đau đớn nói "Con người đã mất đất Mẹ và đã phải lang thang đi tìm Đất hứa". Cái miền Đất hứa được thể tục hoá bằng sự giàu sang và tiện lợi của nền văn minh. (Một sản phẩm không có thiên tính mà con người luôn luôn tự hào là đã thai nghén và nuôi dưỡng). Chính vì vậy, xã hội hiện đại luôn thuộc về con người Văn Minh. Những con người nhân hậu suốt đời lo lắng chỉ vì người khác không biết uống Coca và làm việc trên Computer. Những con người sẵn sàng tuyên bố làm việc vì danh và lợi. Tất nhiên, Danh ở đây là cái Danh ưu tú. Lợi ở đây, không những cho mình mà còn cho người. Nghe đạo đức thật. Chữ nghĩa là đã làm cho con người trở nên thông minh như vậy đấy.

Camus cho rằng sự dốt nát dẫn đến độc ác. Vậy giải thích thế nào về những người có học hình như đã làm điều ác. Phải chăng những người này coi tri thức, thành phẩm cao hơn kiến thức, là sự phô trương. Phải chăng, họ tự giao cho mình một sứ mệnh là dẫn dắt nhân loại. Phải chăng, họ đã coi

những giá trị tư tưởng vĩnh cửu của các bậc minh triết tiền bối là lạc hậu. Họ khát khao có một nền giáo dục bằng các phương tiện nghe nhìn qua đó, mỗi cá nhân dễ dàng tự khoe khoang cái gọi là bản ngã. Với cách hiểu ăm ắp đầy sách vở, họ coi mọi phương thức đối thoại với im lặng đều là vô nghĩa. Hình như, tất cả nỗ lực của bọn họ sẽ tạo ra một điều khó tránh, con người đi vào thế kỷ hai mươi mốt bằng tư thế ngã ngựa bởi cú hích bạo tàn của nền văn minh kỹ trị được mệnh danh là tiên tiến. Phải chăng, sẽ là điều ác khi chúng ta quan niệm, con người là sinh vật cao cấp đã biết sử dụng máy móc.

Kết thúc bài luận vô văn này, đành phải dẫn một giai thoại Thiên đương đại. Một đoàn đại biểu của phong trào bảo vệ môi trường sinh thái, sau hàng loạt những chiến dịch tuyên truyền vất vả có lần gặp một Lạt Ma đang ngồi thiền, họ hỏi: "Một người có tiếng là đạo cao đức trọng như ngài sao thấy việc thiện chúng tôi đang làm mà ngài không tham gia". Sư đáp "Mỗi ngày tôi đều đặn ngồi cố rũ bỏ tạp niệm phóng vào hư không những tư tưởng thanh sạch như vậy không phải là giữ gìn sinh thái hay sao."

Hà Nội,
3/1989 - 21/2/1997

CƠ HỘI CỦA CHÚA

TỪ NHẬT KÝ ĐẾN HẬU TRƯỞNG VĂN HỌC

ĐOÀN CẨM THI

Tiến sĩ văn học - Đại học Paris

"Malheur au peuple qui a besoin de héros".

Bất hạnh cho dân tộc nào cần có anh hùng.

Hegel

Xuất hiện đã năm năm, *Cơ hội của Chúa* vẫn khiến tôi ngỡ ngàng bởi sự bế bộn của nó. Không chỉ ở độ dày gần năm trăm trang, dù đó là một sự hiếm, khi truyện Việt ngày càng mòn, đa phần nhà văn Việt ngày càng như hụt hơi. Không chỉ ở sự phong phú của các chủ đề - tình yêu tình bạn tình anh em, các lĩnh vực - tôn giáo chính trị kinh tế văn hóa, các tầng lớp xã hội - thị dân công chức lãnh đạo trí thức buôn lậu. Không chỉ ở chất ngồn ngàng của dĩ vãng, hiện tại, tương lai. Không chỉ ở sự chổng chéo của những Hà Nội, Hải Phòng, Đồ Sơn, Sài Gòn, Huế, Berlin, Dresden, Ba Lan, Tiệp.

1. Tiểu thuyết của những cái "tôi"

Cơ hội của Chúa cuốn hút tôi trên hết bởi nghệ thuật của nó. Tiểu thuyết của Nguyễn Việt Hà là một lò thử nghiệm văn phong khổng lồ trong đó ta gặp lối kể chuyện ở ngôi thứ ba, thể loại tự sự ở ngôi thứ nhất, văn nhái, truyện lồng truyện, tiểu luận. Đặc biệt, bằng những hình thức rất khác nhau như đối thoại, độc thoại, nhật ký, thư, sáng tạo văn học, các nhân vật không ngừng lĩnh chiếm sân khấu *Cơ hội của Chúa*, gạt người - kể - chuyện sang bên, để tự bày tỏ cái "tôi" của mình. Có thể nói trong tình yêu, tình bạn hay áp-phe họ đều hết mình, nhưng ngôn từ mới là lĩnh vực tác giả cho họ sống hăng say nhất. Để tỏ tình với Thủy, Bình viết liền ba lá thư đi hết trang này sang trang khác. Tuy không nhận lời, Thủy cũng đáp lại, và trong cuộc hẹn liền sau đó, hai nhân vật sẽ thay nhau nói cả buổi, người này tìm cách thuyết phục người kia. Từ Tiệp, Thủy viết cho Nhã những bức thư "*dài đặc sít chữ hơn bốn trang giấy mỏng khổ rộng*" (tr.456). Trong thời gian ở Đức, Tâm nhận được mười bảy lá thư của Huyền. Những lời tâm sự của Nhã với Hoàng có thể kéo dài hàng trang. Các buổi tranh luận thi ca hay triết học nhiều vô kể, trong đó kẻ bình thường kiêu lời nhất cũng biến thành nhà hùng biện.

Nhưng điều tôi quan tâm nhất, đó là những trích đoạn tự sự hay nhật ký, đăng rải rác trong tiểu thuyết,

của bốn nhân vật chính - Hoàng, Tâm, Nhã, Thủy. Độ dài của chúng mỗi lần đều trên dưới hai mươi trang - tổng cộng lên đến gần hai trăm trang - và càng về cuối truyện, tần số xuất hiện càng lớn. Dường như đó là lý do tại sao tác giả ít chú ý đến hình thức các nhân vật, mà chỉ chăm chú những "chân dung nội tâm" này. Nếu như trước sau ta chỉ biết rằng Nhã là "một thiếu phụ xấp xỉ ba mươi. Vẻ đẹp đầy sắc sảo tri thức", ta lại được đọc đến sáu mươi trang viết của cô. Không cho độc giả thấy Tâm cao hay thấp, béo hay gầy, tóc tai quần áo ra sao, nhưng Nguyễn Việt Hà sẽ cho ta đọc liền hai mươi bảy trang tự sự của anh.

Những trích đoạn này nhằm mục đích gì? Cụ thể hơn: thử nghiệm của Nguyễn Việt Hà dẫn đến những hệ quả nghệ thuật nào cho tác phẩm của anh?

Viết nhật ký hay độc thoại nội tâm không là thói quen và nhu cầu của bất cứ ai. Nó chỉ có ở những người đạt đến một trình độ văn hóa nào đó, có ý thức cá nhân, cần thường xuyên nấu mình trong cô đơn, ba điều kiện xưa nay khó cùng thực hiện trong xã hội Việt Nam. Nếu ý thức bản thân, tình cảm riêng tư luôn tồn tại trong các tác phẩm kinh điển, chúng như co mình lại trước trách nhiệm đạo đức và xã hội, nên chỉ thường được diễn đạt qua ám chỉ ẩn dụ. Chinh Phụ Ngâm, viết năm 1741, là một tác phẩm độc đáo vì nó được trình bày như tự sự của một chinh phụ về nỗi thất vọng, nghi ngờ, lo âu trước tuổi trẻ đang tàn phai trong

chờ đợi. Nhưng những tâm tình đó chỉ rất lãng đãng, ẩn sâu sau thứ tình cảm đức hạnh, đáng kính, lễ phép, của một thiếu phụ với người chồng ra trận.

Hơn nữa, trong nhật ký và độc thoại nội tâm người viết hay dùng chữ "tôi" với tư cách một đại từ trung lập chỉ con người trong nghĩa triết học của nó, tức là con người-đối-mặt-với-vũ-trụ. "Tôi" ở đây hoàn toàn phân biệt với các đại từ ở ngôi thứ nhất số ít khác chỉ mối quan hệ của một cá nhân với tha nhân như "tao", "anh", "em", "chú", "bác"... Nếu trong mọi nền văn minh, đại từ này bao giờ cũng là kết quả của một quá trình dài xây dựng ngôn ngữ, văn hóa, tư tưởng, ở Việt Nam chữ "tôi" đầu tiên xuất hiện vào khoảng cuối thế kỷ 16 đầu thế kỷ 17. Đến 1804-1807, trong Truyện Kiều, "tôi" được nhân vật nữ sử dụng nhiều lần để kể về những bất hạnh đời mình và vị trí thấp hèn của người đàn bà trong xã hội đương thời. Khi cho Kiều thốt lên "*Rằng tôi thân phận đàn bà*", Nguyễn Du đã chứng tỏ tư tưởng hiện đại của ông. Mang cái nhìn đồng cảm với nhân vật nữ, tác phẩm của ông có thể coi là một bước tiến mới trong sự hình thành khái niệm cá nhân tại Việt Nam.

Từ thế kỷ 18-19, sự phát triển của thiên chúa giáo tại Việt Nam, dựa trên mối quan hệ cá nhân giữa con người và chúa trời, đặc biệt qua việc các con chiên xưng tội, đã góp phần ít nhiều vào sự vươn dậy của ý thức cá nhân. Các cha truyền đạo đầu tiên tới Việt

Nam đã chọn dịch trong kinh cầu nguyện, ngôi thứ nhất, số ít và số nhiều, bằng "tôi" và "chúng tôi". Bên cạnh đó, hình thành một dòng văn học thiên chúa giáo đầy năng động. Truyện thầy Lazao Phiến của Nguyễn Trọng Quản, in tại Sài Gòn năm 1887, có thể coi là tiểu thuyết Việt Nam đầu tiên theo nghĩa hiện đại. Viết bằng chữ quốc ngữ, không bằng thơ mà văn xuôi, gần với ngôn ngữ hàng ngày, có hai cái "tôi" – của người kể chuyện và của nhân vật chính – kể một câu chuyện hiện tại xảy ra ở Việt Nam – điều này cực kỳ mới so với các tác phẩm trước đó thường mượn không gian và điển tích nước ngoài – tác phẩm của Nguyễn Trọng Quản còn nổi bật vì đã xây dựng cho nhân vật một cuộc sống nội tâm phức tạp: Lazao Phiến ghen tuông mù quáng, hãm hại bạn và giết oan vợ, rồi chết mòn trong hối hận. Đây là một trong những đoạn mở đầu khi người kể chuyện gặp nhân vật chính: *"Tôi nắm tay thầy mà nói rằng: "Tôi thấy thầy buồn bực như vậy, thì tôi chắc thầy đã có chịu sự gì cực khổ lắm hay là đã làm tội gì trọng (...)" "Ôi thôi ! Thầy đừng an ủi tôi làm chi ? Tội tôi đã lớn lắm, và sự cực tôi đã chịu thì đã gần quá sức tôi rồi. Thầy ôi ! Đã mười năm nay, tôi như thể không còn trái tim nữa, trái tim tôi như thể đã biến hóa ra tro bụi rồi..."*.

Đầu thế kỷ 20, dưới ảnh hưởng của văn hoá phương Tây, con người, nhất là trong khu vực đô thị, ngày càng có ý thức về sự tồn tại của mình như một

đơn vị độc lập. Trong những năm 1930, phong trào Tự lực văn đoàn, qua cuộc cách tân văn chương rộng lớn, là tiếng nói của cá nhân đòi quyền tự do được yêu và được sống. Văn học về cái "tôi" nở rộ: bên cạnh thơ, văn xuôi Việt Nam đã đi những bước muồn màng nhưng kỳ vĩ, bởi hình thức này thực sự có khả năng phân tích tâm lý và miêu tả cuộc sống thời hiện đại. Tuy nhiên, nếu đại từ "tôi" xuất hiện nhiều trong thơ, báo chí, trên các diễn đàn văn học, chỉ rất ít truyện được viết ở ngôi thứ nhất. Có lẽ cái "tôi" dù hư cấu, người Việt của những năm đầu thế kỷ trước vẫn cảm thấy ngượng ngùng khi dùng nó: *"Khi nói 'tôi', tôi không thể không nói về tôi"* như nhà ngữ pháp học Benveniste đã từng tuyên bố. Tố Tâm, in năm 1925 của Hoàng Ngọc Phách, vì vậy phải được đọc như một cách tân quan trọng, không chỉ vì dám tả một mối tình trai gái đắm say bất hạnh nhằm đả phá một xã hội thực dân nặng nề nho học, mà chính vì đó là một trong những tiểu thuyết Việt Nam đầu tiên sử dụng thể loại thư và nhật ký (của Tố Tâm). Hơn nữa, phần lớn câu chuyện được Đàm Thủy, nhân vật chính, kể ở ngôi thứ nhất, xưng "tôi". Như thế, một tình tiết có thể được truyền lại cho độc giả qua hai cảm nhận khác nhau.

Từ 1954 đến 1986 là thời kỳ cái "tôi" bị khai trừ oan uổng. Hiếm khi xuất hiện, nó thường lẫn vào cái "chúng ta", "chúng tôi" trong văn học hiện thực xã hội

chủ nghĩa tôn thờ tinh thần tập thể và dân tộc. Nhưng từ ngày Đổi Mới, khi sáng tạo cá nhân của người nghệ sĩ được coi trọng, thì cái "tôi" lại lên ngôi: qua nó, các nhà văn bộc bạch, giải bày, phát tiết. Điều này có thể thấy qua tác phẩm của Dương Thu Hương, Phạm Thị Hoài, Bảo Ninh, Nguyễn Huy Thiệp, Phan Thị Vàng Anh, Phan Triều Hải...

Đôi dòng về cái "tôi" trong văn học Việt cho thấy con đường của nó gắn liền với bước thăng trầm của hệ tư tưởng, từ đạo Khổng đến văn minh phương Tây, rồi chủ nghĩa Mác-Lê, tinh thần tập thể... ý thức được điều này, người ta đọc các tác phẩm Việt viết ở ngôi thứ nhất với con mắt khác.

Trở lại tiểu thuyết của Nguyễn Việt Hà. Hoàng, Tâm, Nhã, Thủy, bốn nhân vật chính, giữa những lo toan vật chất, đều ngoái lại phía sau gặng hỏi dĩ vãng nhưng cũng muốn hướng tới một cái gì khác, chưa hẳn là Lý Tưởng, có lẽ một vẻ đẹp tinh thần. Những khoảnh khắc đó là những dấu lặng trong tâm hồn họ, những ốc đảo trong cuộc sống đời thường. Điều này dễ hiểu với Hoàng và Thủy, những type người "lãng mạn" đã đành. Nhưng nó lại có ở Tâm và Nhã, những con người của hành động, càng làm nổi rõ tính cách thật của hai nhân vật này.

Đọc Nhã, nhất là khi cô viết vào những mốc quan trọng trong cuộc đời, thường là dịp sinh nhật - "*Mùa hè vừa rồi tôi tổ chức sinh nhật tròn ba mươi tuổi*" (tr.81)

hay bắt đầu một cuộc tình mới, - "Sáng tỏ tình với tôi vào một buổi chiều mưa đậm hạt" (tr.435), ta lặn sâu vào vực thẳm của tâm hồn này để hiểu những bất hạnh, phút chán chường, nỗi cô đơn và thèm khát hạnh phúc ở người đàn bà vẫn bị coi là "lý trí", "tự tin", "kiêu ngạo": *"Ba ngày tết năm nay tôi nằm ở nhà, chẳng đi đâu. Bạn bè quen có đến, tôi lấy cớ là mình ốm. Trần nhà trắng đục (...) Đến chiều mừng bốn tôi quyết định đi dancing (...) Tôi dắt xe ra cổng. Nép sát vào cổng sắt nhà tôi một cặp tình nhân đang hôn nhau. Tôi dắt xe vào. Tôi úp mặt xuống bàn và khóc khan. Năm nay tôi ba mươi một tuổi tây và ba mươi hai tuổi mụ"* (tr.227).

Giống như những tác phẩm viết ở ngôi thứ nhất, *Cơ hội của Chúa*, qua nhật ký hay độc thoại của các nhân vật, đưa chúng ta đi thẳng vào thế giới bên trong mà không cần qua trung gian của người-kể-chuyện. Đây là một đoạn Thủy viết: *"Tôi đã hai mươi một tuổi và còn hai tháng nữa tôi tốt nghiệp đại học. Tôi đã yêu ba năm, đã có nhiều hạnh phúc, đã có nhiều kỷ niệm. Tôi nhìn mọi sự chậm rãi hơn và đã có một vài điều hư vô quấy rầy trí óc (...) Tại sao liên miên những ngày tháng này tôi thấy trống rỗng"* (tr.308). Hơn nữa, Nguyễn Việt Hà tôn trọng tối đa lời các nhân vật: nhật ký của Nhã chép lại y nguyên những mẫu thư của Thủy, để có hai cái "tôi" lồng vào nhau.

Tuy nhiên, lối kể chuyện này của Nguyễn Việt Hà

khác xa với *Thiên sử* hay *Tướng về hưu*, là những tác phẩm viết thuần túy ở ngôi thứ nhất. Trước tiên ở văn phong: đó là những nét bút tự nhiên không mài giũa, đôi khi chỉ ghi lại một cảm xúc mờ nhạt, một tình cảm không rõ nét, trong khi *Thiên sử* với một cái "tôi" chạy suốt tác phẩm, buộc phải khúc chiết, thuyết phục, được cấu trúc công phu. Sau đó ở nội dung: nhật ký hay tự sự bao giờ cũng xoáy vào cá nhân người viết, tự phân tích, tự tìm hiểu, phiêu lưu trong tâm hồn của chính mình, trong khi *Tướng về hưu* là lời của người con kể về người cha. Hơn nữa *Cơ hội của Chúa* là sự tồn tại song song của ngôi thứ nhất và ngôi thứ ba, như thế nó cho phép người ta nhìn ở những góc độ khác nhau. Đi từ "anh ấy", "chị ấy" sang "tôi", người đọc hóa thân vào nhân vật, sống cuộc sống của nhân vật và khám phá thế giới qua con mắt của nhân vật. Ngược lại, đi từ "tôi" sang "anh ấy", "chị ấy", ta bất ngờ đứng về phía người-kể-chuyện, thường chỉ dừng lại bên ngoài, để đánh giá nhân vật một cách khách quan hơn. Việc *Cơ hội của Chúa* chép lại nhật ký và độc thoại của bốn nhân vật khác nhau càng cho chúng ta một cái nhìn tinh tế, ít đơn điệu: một nhân vật sẽ được nhìn ở ba cấp độ khác nhau, để có những chân dung đa dạng, đôi khi trái ngược nhau. Đây là Hoàng qua con mắt người-kể-chuyện: "*Hoàng ấn chuông ngôi nhà hai tầng...*" (tr.41). Qua con mắt Thủy: "*ở anh có cái gì là lạ. một nét yếm thế của những kẻ duy tâm*

(...) ở Hoàng thiếu dũng mãnh" (tr.152-163). Qua con mắt Tâm: "Tôi và anh trai nhiều sở thích khác biệt. Nhưng từ cấp I đến cấp III đối với riêng tôi Hoàng luôn là thần tượng. Đến tận giờ người tuyệt vời là thông minh và nhân hậu duy nhất tôi được gặp vẫn là Hoàng" (tr.294). Qua con mắt Nhã: "Sự hiện diện của Hoàng trên cõi đời này đối với tôi là một điều kỳ dị. Nếu thật đúng ra cậu ta phải chết yếu. Tôi chưa bao giờ thấy Hoàng dối trá" (tr.458). Qua con mắt của chính Hoàng: "Người tôi lem nhem một nỗi buồn chán. Tôi loay hoay và tôi làm phiền nhiều người. Tại sao lại thế" (tr.430). Đây là Nhã nhìn Thủy ở hai thời điểm khác nhau: "Tôi trông Thủy cũng dễ mến, có vài nét phù phiếm (...) nông nổi" (tr.75), "ở trong sâu, Thủy có tố chất của người kinh doanh. Thời gian sẽ cho thêm bản lĩnh. Có lẽ nửa năm nữa cô bé sẽ có chút tiền và chắc chắn sẽ hết dịu dàng" (tr.457). Còn đây là Thủy nhìn Nhã cũng ở hai khung cảnh khác nhau: "Một thiếu phụ rất đẹp trông kiêu căng" (tr.155), "Hồi tôi với Hoàng giận nhau, anh lấy cớ đi công tác bỏ đi xa. Sốt ruột tuần ba lần, tôi đến chơi với Nhã và chị an ủi tôi rất nhiều" (tr.156). Để thấy tình xảo diệu trong lối kể chuyện của Nguyễn Việt Hà, cần nhớ rằng trong *Tướng về hưu*, ta chỉ được nhìn ông tướng qua mắt con trai - một con mắt chân thành, yêu thương nhưng đôi lần giấu cột - mà không bao giờ được nghe ông thổ lộ riêng những suy nghĩ hay tình cảm thầm kín của

mình.

Bốn nhân vật xưng "tôi" tạo nên những cặp vừa tương đồng vừa đối lập. Như những cái gương họ soi vào nhau, người này phản chiếu và soi rọi người kia. Hoàng, Tâm, Nhã, Thủy: một cặp nam và một cặp nữ, bốn thanh niên trong cuộc sống đô thị Việt Nam những ngày "mở cửa". Hoàng và Tâm: hai người đàn ông, hai anh em, hai tính cách - Tâm quyết đoán Hoàng lưỡng lự, Tâm hành động Hoàng suy ngẫm. Nhã và Thủy: hai người đàn bà, hai vẻ đẹp, hai sắc thái, một lão luyện một trong trắng, nhưng cả hai đều liên tiếp thất bại trong tình yêu. Thủy và Hoàng: hai kẻ yêu nhau nhưng không hạnh phúc bên nhau, người con gái muốn "*đạt đến chân lý một cách minh bạch khúc chiết*" (tr.214), trong khi người con trai nhìn mọi sự với con mắt hoài nghi. Hoàng và Nhã: một đàn ông và một đàn bà, cả hai cùng tôn thờ tình bạn nhưng nhất quyết không đi đến tình yêu. Nhã và Tâm: hai con thiêu thân trong cuộc chạy đua theo đồng tiền, cùng coi Hoàng là thần tượng, cùng say mê áp-phe, nhưng người đàn bà thích buôn lậu còn người đàn ông mộng làm giàu chân chính. Bốn số phận độc đáo. Bốn trái tim mãnh liệt. Bốn cuộc vỡ mộng. Cần thấy rằng chỉ có họ, những tâm hồn nhạy cảm, sâu kín nhưng bối rối giữa cuộc đời, mới có đặc quyền bày tỏ cái "tôi" của mình. Lâm, Bình, Sáng, không ghi nhật ký, không độc thoại nội tâm: đời sống tinh thần của họ không

làm tác giả chú ý, có lẽ nó không có gì phức tạp hay bất ngờ. Những bức thư của Bình không thành thật, chúng chỉ nằm trong chiến lược thu phục Thủy. Chỉ xem Bình hiện ra như một "*phiên bản các tài tử nam đóng vai chính trong những phim lãng mạn Hồng Kông. Trắng trẻo. Sống mũi thẳng rất hợp với kính Tây Đức*" (tr.13), người đọc đủ đoán được những gì có thể xảy ra bên trong của cái bề ngoài này. Với Nguyễn Việt Hà, cách thể hiện Bình rõ nhất là cho anh ta vào vai một vở kịch tồi với "Chàng", "Nàng" và "vài ba phiên bản của Picasso và Henry Matisse". Đặc biệt Sáng, một thanh niên "con nhà", đầy quyền lực, tri thức và tiền bạc, chỉ được kể qua nhật ký của Hoàng và Nhã. Cuộc tồn tại văn học của anh ta cũng rất ngắn: xuất hiện muồn trong tác phẩm, Sáng nhanh chóng bị lột mặt nạ và đuổi ra khỏi trái tim của Nhã.

Không chỉ các nhân vật mà các sự việc trong *Cơ hội của Chúa* cũng được nhìn ở nhiều góc độ khác nhau. Các thông tin đến từ người-kể-chuyện hay độc thoại, nhật ký các nhân vật sẽ bổ sung nhau, đối chiếu nhau. Buổi gặp gỡ tình cờ trong quán rượu ngày mới quen chỉ được Thủy tả trong vài hàng, sẽ được Hoàng kể trong nhiều trang. Cuộc tỏ tình cũng được kể hai lần: lời của Hoàng - "*Tôi ngẩng lên. Thủy nhìn. ánh mắt trong suốt của em hay của tôi. Tất cả chúng sinh trở nên rực rỡ và từ từ tan ra*" (tr.119), lời của Thủy - "*Tôi khe khẽ ngẩng đầu, người lạnh toát. Đó là*

Hoàng (...) Mọi cái quay tròn (...) Hoàng chăm chú đọc. Mái tóc phủ loà xoà buồn bã quanh trán. Vâng, tôi yêu anh, có gì là xấu hổ. Tôi muốn nói một điều gì đó với anh. Tôi bình tĩnh xé vở để nguyên cả tờ đúp viết. "Anh Hoàng, chúng ta có thể nói chuyện như người lớn được không". Hoàng ngược nhìn tôi. Mắt anh đẹp lạ lùng. Anh viết ba chữ rất lớn "Anh yêu em" (tr.151). Nếu cuộc đương đầu giữa Nhã và Lâm vào buổi tối khi người tình phản bội trở về, chỉ được tóm tắt trong mấy chữ: "Cuộc hội đàm giữa hai người dài 14 phút" (tr.51), sẽ được Nhã tả chi tiết ở hai chục trang sau đó, kèm những dòng cảm xúc lẫn lộn khinh bỉ, thù hận và nuối tiếc kỷ niệm: "Tôi nhìn anh ta. Khuôn mặt nhiều lần đã làm nhói buốt giấc mơ của tôi (...) - Em hút thuốc hơi nhiều..." (tr.70). Tương tự, cuộc hội ngộ của Hoàng và Tâm sau năm năm xa cách diễn ra ngay lúc mở đầu tiểu thuyết, nhưng phải đợi gần ba trăm trang sau, ta mới hình dung ra Hoàng hôm đó qua giọng kể của Tâm: "Hoàng trông hơi xanh và gầy. áo vét tông kiểu cổ nhưng sạch và phẳng phiu" (tr.293). Bằng cách này, Nguyễn Việt Hà phá bỏ lối diễn đạt thời gian đơn chiều thường có trong các tác phẩm viết theo truyền thống.

Mặt khác, trong *Cơ hội của Chúa*, quá khứ được tái hiện lại không theo trình tự trước/sau, mà hoàn toàn theo trí tưởng tượng chủ quan của nhân vật. Trong dòng tự sự của Thủy, ký ức và hiện tại miên man

chảy, không một từ nổi, không một lời chuyển tiếp. Thực tế một quan bar ở Hải Phòng đột ngột đứng giữa hai kỷ niệm về Hoàng ở hai thời điểm khác nhau: *"Không có chuyện gì tôi trách Hoàng cả đặc biệt là chuyện tiền nong. Nhưng cứ kéo dài như vậy mãi ư hả anh, anh của em. Gã trai ở bên bên cạnh mạnh dạn đi sang mời tôi nhẩy. Duy nhất một lần Hoàng có rủ tôi ra vũ trường. Sàn nhẩy ấy là bạn của Hoàng đấu thầu"* (tr.316). Tùy theo nội dung của độc thoại mà tác giả quyết định chiều thời gian. Tự sự của Tâm hưng hực hy vọng và dự kiến tương lai vì vậy được kể phần lớn trong chiều thuận: những năm ở Đức (tr.208), cuộc trở về (tr.292), xây nhà (tr.297), gặp lại người con gái mà anh sẽ cưới (tr.297), mở công ty (tr.306). Ngược lại, tự sự của Hoàng, nhất là trích đoạn thứ hai, ngập trong buồn chán, nên nói chung theo chiều nghịch ở đó ngày tháng cứ lùi dần: hôm Thủy lặng lẽ bỏ đi (tr.385), lần cuối cùng Hoàng nhìn thấy cô (tr.402), lần gặp áp cuối (tr.418).

Thời gian trong *Cơ hội của Chúa* vì vậy tan ra từng mảnh, hết dừng, lại lùi, rồi tiến, cứ thế trong một điệu quay vô tận. Không gian cũng chỉ là những địa điểm xếp cạnh nhau mà không theo một quy luật nào hết. Đi từ nhật ký này sang nhật ký khác, độc giả như lạc vào mê cung. Cuộc sống, theo Nguyễn Việt Hà, không phải là một sợi dây thẳng tắp hay sự tiếp diễn của các sự kiện theo luật nhân quả, mà là tập hợp

những mảng vỡ, những khoảng trống, những âm hưởng. Các nhân vật của anh tạo cảm giác không làm chủ bản thân lẫn tình huống: cách diễn đạt ở ngôi thứ nhất dẫn đến những cái nhìn giới hạn, họ chỉ kể cho ta nghe những gì trực tiếp chứng kiến hay nghe nói. Có rất nhiều thông tin độc giả được biết nhưng mãi mãi là bí mật đối với nhân vật: Hoàng không bao giờ được đọc những lá thư Bình gửi cho Thủy hay những nỗi niềm của Thủy sau khi bỏ anh ra đi. Nếu *"kỹ thuật của tiểu thuyết luôn liên quan đến tư tưởng của tác giả"* như Sartre nhận định, những cái nhìn mang dấu ấn chủ quan của những cái "tôi" khác nhau trong *Cơ hội của Chúa* cho phép Nguyễn Việt Hà thể hiện một thế giới không thuần nhất mà muôn hình vạn trạng, không khép mà mở, không xác thực mà đầy bí hiểm, bất ổn, hoài nghi - *"Chân lý là khái niệm cực đoan. Một khái niệm rộng, đúng với người này và sai với người kia. Chân lý tuyệt đối nằm ở đâu"* (tr.214). Và đó chính là chiều hướng chung của triết học hiện đại, đặc biệt dưới sự ảnh hưởng của Einstein qua thuyết tương đối.

2. Khi nhân vật là nhà văn

Hoàng có lẽ là nhân vật được tác giả ưu ái nhất: Hoàng có mặt ở cảnh đầu và cảnh cuối, những cuộc trùng phùng - với em trai và bạn gái - đầy xúc động. Rất nhiều khi cái nhìn của người-kể-chuyện trùng với cái nhìn của Hoàng. Những trang mở đầu khi Hoàng

ra đón Tâm tại sân bay chứng minh điều đó: "Hoàng uống lơ đãng nhìn, người ngồi cạnh xoay lại. Một trung niên mặc áo đại cán, cổ áo cẩu bần (...) Ông ta đứng lên, hóa ra hơi lùn, lon ton chạy về phía đầu hành lang" (tr.6). Tương tự, những bức họa hấp dẫn, sắc sảo, dài hàng chục trang về Hải Phòng và Sài Gòn được tả bằng giọng của người-kể-chuyện nhưng qua con mắt của Hoàng: "Hoàng đến Hải Phòng vào khoảng chín giờ (...) Hải Phòng là thành phố trẻ, nó loay hoay đương lớn (...) Các thiếu nữ trông thô, nói giọng hơi đục..." (tr.194), "Bầu trời Sài Gòn thoáng cao và ít mây, về chiều nắng nhạt nhanh (...) Hoàng đi bộ từ Bưu điện thành phố" (tr.242).

Về cuộc sống nội tâm, Hoàng cũng là một sáng tạo lớn của Nguyễn Việt Hà. Thay vì hành động, Hoàng uống rượu, chiêm nghiệm và lặng lẽ ngắm nhìn thế giới xung quanh. Hoàng thu hút ta vì những ám ảnh, trực cảm tôn giáo của anh, nhất là tính ngờ vực: tin đồ của J sus, nhưng Hoàng luôn hoài nghi về Thiên chúa giáo, đồng thời anh tìm hiểu Thiên giáo, Phật giáo. Bế tắc cùng quẫn không bao giờ dứt, Hoàng khác một số nhân vật của Nguyễn Việt Hà, Vọng trong *Mãi không tới núi* - những kẻ tìm thấy trong tôn giáo nơi ẩn náu giữa cuộc đời trần tục. Không hoang mang, không mộng mị nhờ quan niệm thực dụng và duy vật đó, họ đến với đạo bằng một niềm tin vững chắc, mù quáng. Nhưng Hoàng không vậy. ở anh

đường như tri thức vẫn thẳng đức tin: "ở mức độ nào đó tôi là người đọc sách. Có những thông điệp của Thiên Chúa tôi đòi thực chứng" (tr.407).

Luôn đứng trước "sự đã rồi", Hoàng để mọi việc và mọi người quyết định thay mình. Trong khi gần như bất cứ ai cũng có quyền định đoạt cuộc sống của mình, Hoàng bất lực trước cả ý định tự tử - "*Tôi là một tin đồ cơ đốc giáo và giáo lý không cho phép tôi tự hủy hoại*" (tr.406). Cứ như vậy, Hoàng tham dự vào những thất bại của đời mình, chấp nhận hiện tại và không dự tính tương lai. Lột tả tình tế và sâu sắc tính cách nhân vật, được viết với tiết tấu và ngữ điệu rất riêng của Nguyễn Việt Hà, lời suy ngẫm của Hoàng ở gần cuối tiểu thuyết là một trong những tứ văn đẹp nhất trong Cơ hội của Chúa - "*Mai cậu định làm gì, ừ nhỉ, mai tôi phải làm gì. Tôi vẫn vơ đi bộ trên vỉa hè ngân ngấn những vệt nước của trận mưa vừa tạnh. Đã nhiều lần tôi không biết ngày mai sẽ làm gì*" (tr.430). Nhân vật phản-anh-hùng lớn nhất trong lịch sử văn học Việt Nam, Hoàng của Nguyễn Việt Hà đánh dấu đỉnh cao của một nền văn học thời bình. Hoàng còn là biểu tượng của một thẩm mỹ mới, không kém dưng cảm trong khi phần lớn độc giả Việt quá quen với các nhân vật văn học, dù ác hay thiện, đều phải có hành động và mục đích rõ ràng: ngay Chí Phèo của Nam Cao, ở nấc thang cuối của xã hội, sống cuộc đời dở người dở ngợm, còn có ham muốn báo thù. Trong khi Tâm,

Nhã, Thủy chắc chắn sẽ đi tìm khát vọng mới sau những cú sốc đầu tiên, Hoàng lại tiếp tục một cuộc sống mãi mãi là dang dở, không tốt không xấu, không bi quan không lạc quan, một cuộc sống như nó vốn thế. Hai mươi lăm năm sau chiến tranh, Việt Nam "vừa nghèo anh hùng vừa nghèo sự kiện", theo cách nói của Mác.

Nguyễn Việt Hà còn cho Hoàng đi xa nhất, so với các nhân vật khác, trong lĩnh vực viết: không chỉ độc thoại, Hoàng còn là nhà văn. Và đó cũng là nơi duy nhất Hoàng không thất bại, cứ như thể những thua thiệt trong tình yêu là điều kiện thành công trong nghệ thuật. Rõ ràng văn học đã góp phần đào sâu thêm khoảng cách giữa Hoàng và Thủy, là điều mà cặp tình nhân này không chia sẻ được với nhau. "- Anh có viết truyện ngắn à. - Lâu rồi. - Sao anh không đưa em xem. - Em chẳng thích đâu (...) - Anh không yêu em", Thủy viết trong nhật ký trước khi kết luận: "Tự nhiên tôi buồn bực. Lúc ấy tôi không hiểu nhưng về sau thì tôi biết. Hoàng chưa hoàn toàn là của tôi, chưa bao giờ. Ban nhạc tiếp tục chơi. Mặt Hoàng không rõ nét. Xa xôi. Lờ mờ" (tr.323). Cơ hội của Chúa dành nhiều trang để đăng lại bản thảo hai truyện ngắn, trong đó bằng giọng điệu lúc thì hài hước châm chọc, lúc lại "dịu dàng và có hậu", Hoàng phác thảo chân dung các triết gia - Trang Tử, Huệ Tử, Tuệ Trung Thượng Sĩ. Dường như qua hai tác phẩm của Hoàng, Nguyễn

Việt Hà muốn mở rộng những quan điểm rất riêng của anh về tôn giáo, về mối quan hệ của người trí thức với thế sự và cuộc đời. Qua Nhã, Lâm, Thủy, chúng ta được biết thêm về số phận các sáng tác của anh. Trước hết, Hoàng thường viết - và viết tay - vào những lúc "chán", "buồn đến nỗi không uống được cả rượu", sau đó bỏ xó hoặc đốt đi, nhưng đôi khi gửi đăng. Nhã là người đánh máy lại - tập truyện ngắn đầu tiên của Hoàng "chừng mười hai cái", là do Nhã nhặt lại từ các "tuần báo". Người đọc còn hay rằng truyện ngắn duy nhất Nhã thích được giải "truyện ngắn hay trong tháng" của báo Sông Hương, Hoàng lấy bút danh Phương Nhã.

Chủ đề văn học sẽ tiếp tục ám ảnh Nguyễn Việt Hà, và được anh theo đuổi trong tác phẩm gần đây, *Khải huyền muộn* (2003), lần này nhân vật chính là một cuốn tiểu thuyết đang viết dở. Ngay từ đầu, một người con gái xưng "tôi", không có tên, cự ả hậu, tự giới thiệu sẽ vào vai nữ chính của cuốn tiểu thuyết, trong đó cô được gọi là Cẩm My và có người tình là Vũ. Từ đó, câu chuyện trở nên cực kỳ phức tạp, vì hư cấu lại được lồng trong hư cấu: rất nhiều khi độc giả không phân định được thật hay giả, đây là nhân vật của *Khải huyền muộn* hay Cẩm My của cuốn tiểu thuyết đang viết - ví dụ khi Nguyễn Việt Hà cho Cẩm My trò chuyện với Vũ về nhân vật nhà văn: "*Vũ nằm sấp cạnh tôi. Cả một bãi cát hoang mang trắng (...)*

Vũ chăm chú đọc cuốn tiểu thuyết của nhà văn tặng tôi (...) - Ông nhà văn này đã già chưa. - Trẻ lắm, bằng đúng tuổi anh". Đặc biệt, Nguyễn Việt Hà xây dựng thành công một mối quan hệ cực kỳ tế nhị, nhưng bình đẳng và nhiều đồng cảm, giữa nhà văn và người mẫu của mình - từ "người mẫu" ở đây được dùng trong hai nghĩa vì Cẩm My còn là người mẫu thời trang chuyên nghiệp. Mặt khác, nhân vật hoàn toàn ý thức được bản chất hai mặt của ngôn từ: cái "tôi" cho phép cô bộc lộ một tâm hồn quá thường xuyên bị che đậy "dưới những vỏ quần áo khác nhau", nhưng lại có thể bị bóp méo dưới "cái vỏ ngôn ngữ". Xen giữa những dòng tự sự của "tôi" là cuộc đối thoại triền miên giữa "nhà văn" và "nhân vật": "Chúng tôi thỏa thuận sẽ không tách rời của nhau. Tôi nghĩ thế nào tôi sẽ nói như vậy. Và anh, viết những cái ấy thành như thế nào, là chuyện của anh. Tôi chấp nhận sự hiện diện của tôi qua giọng kể của anh".

Xây dựng một nhân vật-nhà văn dường như là điểm chung của nhiều tiểu thuyết Việt gần đây, báo hiệu một hiện tượng của văn học Việt Nam đương đại. Đầu tiên phải kể đến *Nỗi buồn chiến tranh* (1991) . Giống như chàng Marcel của Proust trong *Đi tìm thời gian đã mất*, chính trong cuộc lần về quá khứ mà Kiên của Bảo Ninh tìm thấy "thiên mệnh" văn học của mình: ra khỏi chiến tranh, bị ám ảnh bởi những kỷ niệm đau thương, Kiên trở thành nhà văn và dự định viết tiểu

thuyết đầu tay kể về cuộc chiến như chính anh đã sống - Kiên quyết định kể hết, cả những "khoảng khuất khúc mà trí nhớ đo dự mỗi khi buộc lòng phải chạm đến". Nhờ vậy, chúng ta tham dự vào những khoảnh khắc tuyệt vời của sáng tạo với nhiều phút "thần hứng", thúc bách, thăng hoa, nhưng không ít ngờ vực và nhiều băn khoăn, thậm chí đau đớn, một tâm trạng mà Bảo Ninh gọi là "mấp mé bờ vực". Dấn sâu vào tiểu thuyết, người đọc giật mình nhận ra rằng "những trang viết" mà Kiên trần trụi chính là cuốn sách mà họ đang có trong tay, *Nỗi buồn chiến tranh*. Và câu hỏi: "Kiên có phải là Bảo Ninh?" là một tất yếu.

Giáo sĩ (2002) của Trần Vũ tưởng tượng hai mối tình của Tuyết của *Đời mưa gió* với hai tác giả của nàng - Khải Hưng và Nhất Linh. Lăn lộn giữa những lời tỏ tình và những trận mây mưa là rất nhiều cuộc tranh cãi quyết liệt giữa Tuyết với hai gương mặt hàng đầu của Tự lực văn đoàn: "- Anh đối xử với đàn bà một cách khốn nạn ! (...) - Cô chỉ là luận đề của tôi, cô không có quyền gì hết để đòi hỏi. Tôi cho cô đi làm điểm là may, để cho cô có một nghề sinh sống, hay cô muốn đi theo Việt Minh? Từ nay trở đi cô đừng tìm tôi nữa, tôi đã xong luận đề của mình. Tôi không có bốn phận gì đối với cô. Thôi cô về đi". Với *Giáo sĩ*, người đọc khám phá ra mối ràng buộc vô hình, huyền bí, phức tạp giữa tác giả và tác phẩm, giữa tác phẩm và người thưởng thức. "*Thứ tình yêu đầu đời của nữ*

sinh với thầy giáo, của một cô gái với phụ thân, của một cô em với anh trai, và của cả nhân vật nữ với tác giả. Thứ tình cảm tuyệt đẹp của mọi tình cảm gộp lại gọi là tình yêu": Trần Vũ viết như vậy về mối tình của Tuyết với Nhất Linh.

Đi tìm nhân vật (2002) của Tạ Duy Anh cho "tôi" - nhân vật chính, nhà báo - tình cờ gặp Bân - một nhà văn đang viết cuốn tiểu thuyết cũng mang tên "Đi tìm nhân vật", trong đó nhân vật chính ngẫu nhiên cũng có cùng đặc điểm và hành động như "tôi". Với Bân, nghiệp bút nghiên "là một kiểu bị đẩy đến sự lựa chọn đau đớn (...) như một cách tự giải thoát mình". Và thật bất ngờ khi nhân vật nhà văn thú nhận với người mẫu của mình: "Tôi bắt đầu rối tung rồi đây (...) Anh khiến tôi phải suy xét lại những ý đồ định đưa vào cuốn sách (...) Chính anh cho tôi ý nghĩ rằng cuộc tìm kiếm của tôi mới chỉ bắt đầu". Nếu cuộc gặp này có ảnh hưởng đến người sáng tác, nó cũng là một bước ngoặt trong cuộc sống của "tôi": cùng với Bân, anh quay trở lại làng quê xưa, để đối mặt với quá khứ đã từng rũ bỏ và chạy trốn trong nhiều năm.

Made in Vietnam (2003) của Thuận nói đến quan hệ giữa nhân vật chính - Phượng, nhà báo - với một người là tác giả của một tiểu thuyết cũng có tựa đề là "Made in Vietnam" trong đó Phượng cũng là nhân vật chính. Khác với các tác phẩm của Nguyễn Việt Hà hay Tạ Duy Anh, quan hệ của họ hơi hợt, thờ ơ: họ chỉ liên

lạc với nhau qua điện thoại và fax, và thường thì người này quên mất người kia là ai. Và đó chính là mục tiêu và khai phá lớn nhất của Thuận: tránh phân tích tâm lý nhân vật, không tả tình tả cảnh. Cả tác phẩm được viết với một giọng văn sắc sảo, hài hước, pha đôi chút khinh bạc và đặc biệt "rất Hà Nội". Mọi sự càng mù mịt khi cuối cuốn sách, tác giả tuyên bố: "*Tất cả những nhân vật tham gia Made in Vietnam đều có thật*", và "*cám ơn bạn bè, người quen và không quen đã tình nguyện ở lại ba tháng trong câu chuyện này*", trong đó có "*Dương Thụy, nhạc sĩ thành phố Hồ Chí Minh, vai Dương Thụy, không rõ tuổi; Dương Tường, dịch giả Hà Nội, vai nhà dịch giả, không rõ tuổi; Trần Trọng Đan, con trai tác giả, vai Kiên, bốn tuổi, v.v*". Cũng đây bất ngờ, Thuận cho "*Phạm Thị Hoài, nhà văn, vai tác giả của Made in Vietnam*". Và không kém bí ẩn, tác phẩm khép lại với: "*Sáu triệu công dân Sài Gòn vai sáu triệu công dân Sài Gòn*".

Gần đây nhất, *Thoạt kỳ thủy* (2004) của Nguyễn Bình Phương chép lại trong phần cuối, di cảo truyện ngắn "*Và cỏ*" của một nhân vật là nhà văn Phùng đã chết. Con người của cô đơn, gốc thành thị nhưng chấp nhận cuộc sống nơi dân dã, Phùng suốt đời viết văn mong tìm kiếm vinh quang. Với cùng họa tiết trắng và mơ, cùng một nhân vật "bà điên" với bài ca về cỏ trắng và con chim nâu, "*Và cỏ*" có thể coi là âm vang của *Thoạt kỳ thủy*, tiểu thuyết mà chúng ta đang đọc,

là tiếp nối những suy tư của Nguyễn Bình Phương về sự gắn gũi giữa sáng tạo văn học với mơ và điên. Nhưng không bao giờ Nguyễn Bình Phương tìm cách lý tưởng hóa nhân vật của mình. Ngược lại, Phùng được vẽ với nhiều trào lộng, và đó chính là cái mới của *Thoạt kỳ thủy*. Khi Hiền chạy đến với ông sau thất vọng của đêm tân hôn cùng Tính, tác giả sẽ để Phùng bật tông tâm: "*Hiền đổ ra phẩn. Ông Phùng loay hoay một lúc không sao lên được bèn ngửa mặt than: - Tôi già rồi! Hiền ngơ ngác mặc lại quần áo, trên đường về bước hăng liên tục*".

Như vậy, các tác giả đã chứng tỏ một khả năng tưởng tượng phi thường, cho văn học thành một nghệ thuật tung hỏa mù, đánh lộn sòng. Dường như với họ, trước khi là một nhu cầu, một nhiệm vụ, một giải thoát, một thách thức, viết là một cuộc chơi, một trò ảo thuật, đôi khi là một màn hài kịch. Cũng là lần đầu tiên, "hậu trường" của sáng tạo văn học được hé mở cho độc giả, hiện ra còn kỳ thú hơn cả chính cốt truyện đang đọc - dù có là tình yêu, chiến tranh, tôn giáo hay điều tra vụ án...

Đó là khi văn học viết về văn học.

ĐOÀN CẨM THI

Paris, tháng 6 năm 2004

Nhà xuất bản Hội Nhà Văn

65 Nguyễn Du – Hà Nội

Tel & Fax: 04.8222.135

Email: nxbhoinhavan@hn.vnn.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản

Nguyễn Phan Hách

Chịu trách nhiệm bản thảo

Nguyễn Khắc Trường

Biên tập:

Tạ Duy Anh

Vẽ bìa:

Lê Thiết Cương

Sửa bản in:

Việt Hà

Cơ hội của chúa
tiểu thuyết của Nguyễn Việt Hà

Tổng phát hành
Công ty Tiên Phong

15 Hồ Xuân Hương - Hà Nội

ĐT: (04)9332.192 Fax: (04)9332.197

Nhà sách Tiên Phong

175 Nguyễn Thái Học, Hà Nội

ĐT: 04.7336.235 * Fax: 04.7339.799

Nhà sách Tiên Phong – VDC

292 Tây Sơn, Hà Nội

ĐT: 04.5372.898 * Fax: 04.5372.950

Nhà sách Tiên Phong Hải Phòng

55 Lạch Tray, Ngô Quyền, Hải Phòng

ĐT: 031.611.812 * Fax: 031.611.814

Công ty văn hóa Phương Nam

940 đường 3/2, Quận 11, TP HCM

ĐT: 08.8663.448 * Fax: 08.8663.449

Nhà sách Phương Nam

19 Phan Chu Trinh, TP Đà Nẵng

ĐT&Fax: 0511.821.470

Nhà sách Phương Nam

06 Hòa Bình, TP Cần Thơ

ĐT: 071.813.436 * Fax: 071.813.437

Nhà sách Phương Nam

70 Nguyễn Huệ, TP Phan Thiết

ĐT: 062.817.070 * Fax: 062.817.701

Nhà sách Phương Nam

317/1 đường Trần Hưng Đạo, An Giang

In 1000 cuốn, khổ 14.5x21.5cm tại xí nghiệp in 951

Giấy đăng ký KHXB số: 05/2/3/XB-QLXB

In xong và nộp lưu chiểu quý I năm 2006

CƠ HỘI CỦA CHÚA

NGUYỄN
VIỆT
HÀ

S00 40243